Nyia Teſta=mentum/ a Norrænu.

Matth. 17.

Þeſſe er minn Elſkuligur Sonur/ ad huerium mier vel þocknaſt/ Honum ſkulu þier hlyda

1584.

Bækur hins Nyia
Teſtamenteſins

Formale yfer hid Nyia Testamentum

Gamla Testamentid

Nyia Testamentid

Euangelium

DIns lijka so sm̃ ꝥ Gamla Testamentit kallast ein Bok/ i huerre Gudz Løgmal og Bodord eru skrifud/þar mz ⁊ eirnen Giørning{r} bæde þeirra sm̃ þau hafa halldit og ecki halldit/So er og ꝥ Nyia Testamentit ein Bok i huerre Euangelium og Gudz fyrerheiten eru vppskrifud / iafn-framt Giørningū bæde þra sm̃ þeim hafa truat og hinna sm̃ þeim hafa ecki truat. Þuiat Euangelium er eitt Griskt ord/ og merk er a Nor-rænu glédeligan Bodskap/ god Nymæle /liufgig Tijdende/eitt æskeligt Siguroop/vm huert meñ syngia seigia og fagna. Lijka so sm̃ þa skiede/ þa ed Dauid yfer vañ hiñ mykla Goliant/þa kom eitt æskeligt Sigurop/⁊ iny huggunar tijd-ende a medel Israels sona/af þui ad þeirra hinn ogurlige Fiandmañ vard yferstigen/eñ þeir til frelsis og Fagnad{r} leyster ⁊ skickader/ af huertu þeir sungu dønzudu og næsta fegner vrdu. Lijka so er nu þta Gudz Euangeliū ⁊ Nyia Testamtū/eirn fagnadar Bodskapr og Tijdende/ huer ed fyrer Postulaña framburd hlioda vm allan Heim/af einum riettferdugū Dauid/Sa ed vid Synd/ Dauda/ og Diøfulen bardist/ og yferuañ/Sa sm̃ at þat mz hefur alla þa sem i Syndum voru Hertekner/mz Daudanum plægader/og af Diøflenum yferbugader(an þra verdleiks)endurleyst/riettlætt/Lifgad/og farsælliga giørt/So og til Fridar skickat/ og Gude heimfært/huar fyrer þeir syngia/⁊ Gude packer giøra/fagna ⁊ at eilijfu hñ lofa/ef þr trua añars ørugaliga/ ⁊ stadfaster blijfa i Truñe

Euangelium og nytt Testamtū er eitt

Þuilijkt Sigurop og huggunar Bodskapr/ eda Euangelisk og Gudlig ny tijdende kallast ⁊ eitt nytt Testamtum/af þui at lijka so sm̃ eitt Testamtum er ꝥ/nær at Banuæñ madr tilgrei-ner sitt Gotz/ꝥ sm̃ ept{r} hñs Dauda skal af tileinkudū Ørfum vtskiptast/lijka so hefer Christur fyrer sitt Lijflat bifalat og bodit slijkt Euangelium epter siñ Dauda/ vt at bera vm allan Heim/og þar medr øllum þeim er trua/til eignar giefit allt sitt Gotz/Þat er sitt Lijf/mz huer-iu hñ Daudan vppsuelgde/ sitt Riettlæte/huar mz hañ Syndernar afmade/og sitt Hialpræ-de/þar hñ eilijfa Fyrerdæming mz yferuañ. Nu fær sa hiñ Volade madr/s i Syndū/Dau-da/og Heluijte er reyrdur/eckert liufligar heyrt eñ slijkā Dyrdligā Huggūar bodskap af Christe Þui ma hñs hiarta af iñstu rot fagna og vidglediast/ ef hñ truer añars at ꝥ sie Sanninde.

Euangelium fyrerheitid fyrer Spamennina

Nu hefer Gud slijkre tru til styrktar/þetta sitt Euangelium og nyia Testamtū margfall-liga fyrerheitit/i hinu gamla Testamtenu/fyrer muñ siña Spamaña/epter þui s Pall Postule seiger. Rom. i. Cap. Eg em vtvalen til at predika Gudz Euangelium/huertu hñ hefur adr fyrerheitit/fyrer sijna Spameñ i heilagre Skrift/af sijnum Syne/sm̃ faddr er af Dauidz Sæde/⁊ ct. Og þad vier vtskyrum nockrar þær greiner/þa var þetta ꝥ fyrsta fyrerheit/ ꝥ s hñ sagde til Høggormsins. Gen. iij. Eg mun Fiandskap setia mille þin og Konuñar/ mille þins Sædis og heñar Sædis/þad sama skal þitt Høfud i sundr meria/og þu munt þess hæl beine vmsat veita. Christur er þat Sædit þessarar Konu. Sa er Diøfulsins høfut(þad er Syndena/Daudan/Heluijte og allan hñs krapt)hefer sundurmarit / þuiat an þessa Sædis fær eingen maña/Syndena/Daudan/ne Heluijte fordast. Itm̃. Gen. xxij. sagde hñ til Abrahams: I þinu Sæde skulu allar Kynkuijsler a Jørdu blezadar verda/Christr er ꝥ Abrahams Sæde/seiger Pall Postuli Galat. iij. Huer ed blezad hefr allan Heim medr þessu Euangelio/þui huar sm̃ Christur er eigi/þar er eñ su Bøluan sm̃ fiell yfer Adam og øll børn hñs/þa er hñ hafde syndgast/þuiat aller hliota sijdan/ Syndum Dauda ⁊ Heluijte eigenliger og seker ad vera. Eñ i giegn þessare Bøluan blezar nu þetta hid dyrmæta Euangelium alla Verølld/mz þui ad ꝥ opinberliga kallar/Huer hñ truer a þta Abrahams Sæde/sa skal blez-adur vera/þad er/af Syndum/Dauda og Heluijte kuittadr/blijfande so eilijfliga riettlatur/ Sæll og lifande/so sm̃ sialfur Christur seiger Joh. xi. Huer hñ truer a mig sa mun alldrei Deyia.

Allr Heimur fyrer Christum blezadr

Rijkit Christi

Itm̃/so sagde hñ þad Dauid til ij. Reg. vij. þa er hñ sagde/Eg mū vppuekia þitt Sæde epter þig/ hañ skal mier vppbyggia eitt hws/og eg mun at eilijfu hñs Rijke stadfesta/ Eg vil hñs Fader vera/enn hñ skal miñ Sonur vera ⁊ ct. Þad er nu Rykit Christi/sm̃ þta Euangelium afseiger/huert ad er eitt eilijft Rijke/eitt Rijke Riettlætesins/Saluhialpariñ{r} ⁊ Lijfsins/ þangat koma og(vr hertekiu Syndariñar og Daudans)aller þeir er rieft trua/ Þuilijk fyrer-heit og Gudz Euangelion/ fiñast eñ vijdara hia Spamøñum/ so sm̃ Mich. v. Cap seiger/

Og þu

Og þu Bethlehem ert eigi hin minſta/bland þuſunder Juda. Vt af þier ſkal mier koma
eirn Hertuge mins Lydz Iſraels. Itm̄/Oſee xiij. Eg vil þa leyſa vt af Daudans hende/ fra
Daudanum vil eg þa frelſa. Daude eg ſkal vera þiñ bane/Heluijte eg ſkal vera þier ein

Euangelium

Plaga. Fyrer þui er Euangelium eigi annat/enn ein predikun af Chriſto Gudz ⁊ Dauijdz
ſyne/ ſem er ſannur Gud og mann/ ſa er fyrer oſſ hefur med ſinum Dauda ⁊ Vppriſu/ allra
mañа Synder/Dauda og Heluijte yferſtigit/þeirra ſm̄ a hñ trua. Nu þo at Euangeliū kuñe
at vera ſtutt edur løng Ordræda/eda kunne eirn at ſkrifa langort eñ añar faort/ Sa ſkrifar
langort ō Ord Chriſtz og margar giørder vtſkrifar/ſo ſm̄ at giøra fiorer Gudzſpiallameñ.
Eñ ſa ſkrifar þat ſtutt og faort ſm̄ ecki talar vm verken eda giørder Chriſtz/helldur ſtuttliga
tilteiknande/huernen hñ hefur fyrer ſiñ Dauda og Vppriſu/Synder/Dauda og Heluijte yfer
vnnit/fyrer þa ſm̄ a hñ trua. So ſm̄ þeir Poſtularner Petur og Pall giora.

Meñ ſkulu ei giøra af Chriſto Moyſen

Af þui athuga þat vandliga at þu giører ei Chriſt ad Moiſen/nie af Euangelio eina
Løgmals edꝛ ſettninga bok/ſm̄ hingat til ſkied hefur/og eñ heyriſt i nockrum Formalum hins
Heilaga Jeronimi/þuiad Euangelium krefur eigenliga eigi vorra verka þ vier verdum þar
fyrer fromer og farſæler/helldꝛ fordæmer þ ſlijk vor verk/enn krefur riettrar Truar a Chriſ-
tum/ at hñ ſialfur hafe fyrer oſſ/Synder/Dauda/og Heluijte yferuñit/og hefur ſo(eigi fyrer
vorra verka ſaker/helldꝛ fyrer ſinar ſialfs giørder ſm̄ er Daude og Pijna)giørt oſſ froma lif
ande ⁊ farſæla/ ſo ad vier meigum oſſ tilteikna hñs Dauda ⁊ Siguruiñing/lijka ō at þ være
vor eigen tiluerknadꝛ.

Løgmal ⁊ bodord i Euangelio

Eñ þo at Chriſtꝛ i Euangelio/ lijka ⁊ eirnen þr Petur ⁊ Pall giefe mørg Bodord/⁊ keñ-
ingar/vtleggiande ſo Løgmalit/þa ſkulu vær þo þ ad iøfnu reikna/øllum ødrum verkū ⁊ vel-
giørdum Chriſtz/og lijka ō þ er at vita hñs verk og giørder/er eñ eigi at vita þ rietta Euan
gelium/ þuiad þar mz veiſtu eñ eigi at hñ hafe Synd/Dauda/og Diøfulen yferuñit/ So er
og eñ eigi riettliga ſkilit þ Euangelium/þott þu viter þuilijk Bodord /og kieñingar/fyrr enn
Rødden kiemꝛ/ſu er ſo ſeiger at Chriſtꝛ ſie þiñ eigen medꝛ ſinu Lijferne Lærdome/Verkū Lijf-
lati/Vppriſu/og allt þ hñ er/hefur/giører og forma.

Chriſtꝛ ladar

So ſiaum vier nu at eigi þreynger hñ/helldꝛ hyrliga til ſin ladar þar hñ ſeiger/Sælꝰ eru
þier Volader/Eñ Poſtularner tijdka ⁊ þeſſe ord/Eg amiñe eg bid ⁊ beide ydꝛ/þ er fyrꝰ Gudz
ſaker/edꝛ nockurs konar añars at bidia/þat meigum vier allſtadar vel ſia at Euangelium er
eingen Løgmalsbok/Helldur ein eigenlig Predikan af Chriſtz velgiørningum/ſu oſſ kuñgiø-

Moſes ſkielfer
Riettlætū er ei Løgmal ſett

riſt og til eignar er giefen/ef vier truum/Eñ Moyſes i ſinum Bokum/ þiar/ þreynger ſlær/
ſkielfer/og ogurliga ſtraffar/þuiat hñ er Løgmals ſkrifare og þiningarmadꝛ. Þadan kie-
mur og þ/at riettferdugum er eckert Løgmal ſett/epter þui ō Pall Poſtule ſeiger(i Thimot.)
af þui at hñ er fyrer Truna riettlættur/lifgadꝛ/og farſæll giørdꝛ/ Og þurfe eigi añars vid/

Truā er ecki idiulaus

enn at auglyſa ſlijka Tru mz nytſamligum verkum. Nu huar ed ſlijk trua er/þa fær hun ſig
eigi folgit. Helldꝛ auglyſer hun ſig/vtſprettande mz gødum verkum / Jatar og vidurkieñer
þeita Euangelium fyrer Alþydu/hættande ſinu Lijfe þar vt fyrer/og allt huad hñ ſtūdar edꝛ
giører/þa ſueiger hñ allt til Naungſins nytſemdar/⁊ honum til hialpar/eigi einaſta i þui ad
koma honum til þuilijkrar nadar/helldꝛ iafnuel ſtyrkiande hñ medꝛ Gotz/lijf og æru/lijka ſm̄
at hñ ſier ad Chriſtꝛ hefer vidꝛ ſig giørt/epterfylgiande ſo dæmū Chriſtz. Þat var ⁊ Chriſtz
meining þañ tijd hñ gaf oſſ i ſkilnad eckert añat bodord/eñ Kiærleikañ/huar af ad viꝰ
ſkylldum þeckia huerier hñs Læreſueinar og riett truader være/þuiat þar ō ver-
keñ og Kiærleikureñ vtfliota eigi/þa er þar eingen riett trua/ þar hremer
⁊ Euangeliū eñ ei/þar er ⁊ Chriſtꝛ eñ eigi riettelíga iatadꝛ/ Þui
ſia nu til/at þu haga þier ſo i þeſſu nyia Teſtamtis Bokū/
at þu kuñer þar at leſa a þeñan hatt

S. Mattheus Euangelium

I

A

Hesse er Fadi.. gar Bok JESU Christi/sonar Dauidz/ Sonar a Abrahams.

Luc. 3.
Gen. 21.

c Abrahams og Dauidz er getit einkum af þui at þeir hördu serligt fyrerheit wt af Christo

Abraham gat Isaac
Isaac gat Jacob.
Jacob gat Judam og Brædr hns
Judas gat Pharez og Zaran/ af Thamar
Pharez gat Hezron.
Hezron gat Ram

Ruth 4.

Ram gat Aminadab.
Aminadab gat Nahasson.
Nahasson gat Salma.
Salma gat Boas/af Rahab.
Boas gat Obed/ af Ruth.

B

Obed gat Jesse.
Jesse gat Kongen Dauid.
Dauid Kongr gat Salomon/ af þre sem var Hwsfru Vrie.

2. Reg. 12

Salomon gat Roboam.
Roboam gat Abia.
Abia gat Assa.
Assa gat Josaphat
Josaphat gat Joram.
Joram gat Osia.
Osia gat Jotham.
Jotham gat Achas
Achas gat Ezechia.
Ezechia gat Manases
Manases gat Amon.
Amon gat Josia.

C

Josia gat Jechonia og Brædr hns/vm Babilonesskan Herleidingar tijma.
Og epter Babilonesska Herleiding/gat Jechonia Sealthiel.
Sealtiel gat Zorobabel.

4. Reg. 24.
2 Para 36.
1. Esra. 2.

Zorobabel gat Abiud.
Abiud gat Eliachim.
Eliachim gat Asor.
Asor gat Zadoch.
Zadoch gat Achim.
Achim gat Eliud
Eliud gat Eleazar.
Eleazar gat Mathan.
Mathan gat Jacob.
Jacob gat Joseph/ man̄ Mariu/af huerre ed føddr er Jesus sa er kallast Christr.
Aller ættlider fra Abraham allt at Dauid/eru fiortan Lider. Og fra Dauid allt til Ba-

Babyloneſkrar Herleidingar eru fiortan Lider. Og fra Babiloneſkre Herleiding allt til Chriſtum eru fiortan Lider.

Eñ Chriſti Hingadburdꝛ var ſo. Nær ed Maria hñs Moder var føſtnud Joſeph/ ⁊ adꝛ en þau ſkylldu ſaman koma/ fanſt hun olieff af Heiløgum Anda. Eñ Joſeph madꝛ heñar var riettuiſs/ ⁊ villde þui ei ofrægia hana/ eñ þeinkte ſier þo leyneliga at forlaata hana. Eñ ſ hñ hugade þetta/ Sia. þa vitradiſt honum Eingill DROTTINS i Draume/ ⁊ ſagde/ Joſeph ſonur Dauid/ þu ſkallt eigi ottaſt at taka Mariam þina Feſtarkonu til þin/ þuiat huad mz henne fædt er/ þ er af Heiløgum Anda/ Og hun mun Son fæda/ ⁊ hñs Nafn ſkalltu Jeſus kalla/ Þuiat hñ mun frelſa ſitt Folk af þra Syndum. Eñ allt þetta ſkiede/ ſo ad vppfylltiſt huad ſagt er af DROTTNE fyrer Spamannen/ ſo ſeigiande/ Siaet ad Mey mun þungut verda ⁊ Son fæda/ ⁊ hñs Nafn ſk kallaſt Emanuel/ huad er ſo þydiſt / Gud mz oſſ. **D**

Eſai. 7.

Eñ þa Joſeph vaknade af Suefne/ giørde hñ ſo ſm̄ Eingill DROTTINS hafde hm̄ bodit/ og tok ſina feſtarkonu til ſin/ og kiende heñar eigi [a] þar til hun fædde Son ſiñ Frumgietin/ og kallade hñs nafn Jeſus.

II

Nær Jeſus var fæddꝛ i Bethlehem a Gydingalande/ a døgū Herodis Kogs/ Sia/ þa komu Vitringar af Auſturalfu til Jeruſalem/ og ſøgdu/ Huar er ſa nyfædde Kongꝛ Gydinga? þuiad vier høfum ſied hñs Stiørnu i Auſtur veige/ og erum komner at tilbidia hñ. **A**

Auſtur vegs Vitringar

Eñ er Herodes Kongur heyrde þ/ ſkelfdiſt hñ/ ⁊ øll Jeruſalem mz hm̄/ Og liet ſamanſafna øllum Kiennemaña Høfdingium ⁊ Skriftlærdum Lydſins/ og forheyrde af þeim huar Chriſtꝛ ſkyllde fædaſt/ Enn þeir ſøgdu honum/ Til Bethlehem i Judea. Þui ad ſo er ſkrifad fyrer Spamañen: Og þu Bethlehem a Juda lande/ ert onguan veieñ hin [a] minſta a medal Høfdingia Juda/ Þuiad af þier mun koma Hertuge/ ſa er ſtiorna ſkal yfer Folk mitt Iſrael. Þa kallade Herodes Vitringana til ſin heimugliga/ og Hugarlætliga ad ſpurde þa a huerium tyma/ at Stiarnan hefde birtſt þeim/ ⁊ vyſade þm til Bethlehem og ſagde/ Fare þier og ſpyriet iñeliga at Sueinenum/ ⁊ nær þier fiñid hñ/ þa kuñgiørit mier þ aptur/ ſo eg kome eirnen at tilbidia hñ. **B**

Mich. 5.

[a] (Onguā veieñ) Bethlehem war lytil ad ſia/ af þui kallar Michias hana litla Eñ Euangeliſt en leggꝛ þar vid (Onguan eigen) af þui at hū var eu vpphafen/ þa Chriſtꝛ war fæddur þar

Sem þeir høfdu nu Kogenum heyrt/ foru þeir af ſtad/ Og ſia/ at Stiarnan ſm̄ þeir ſied høfdu i Auſturalfu/ gieck fram̄ fyrer þm/ allt þar til hun kom/ ⁊ ſtod þar vppyfer/ huar Sueirnen var. Enn er þr ſau Stiørnuna/ gloddust þeir/ af næſta myklum Fagnade/ ⁊ geingu i Hwſit iñ/ og fundu þar Sueinen med Mariu Modur ſiñe/ fiellu fram̄/ og tilbadu hñ/ og at opnudum ſinum Fiarſiodum offrudu þr honum giafer/ Gull/ Reykilſe/ og Mirru. Og feingu þa auyſſan i Suefne/ at þeir giæfe ſig ei aptur til Herodem/ og foru ſo annan veg aptur i ſitt Land.

Eñ þa þr voru i burt farner/ Sia/ ad Eingill DROTTINS vitradiſt Joſeph i Draume og ſagde/ Statt vpp/ og tak Sueinen og Modꝛ hñs til þin/ og fly i Egiptaland/ ⁊ ver þar allt þangat til eg ſeigi þier/ Þuiad þ er epterkomanda at Herodes mun leita Sueinſins ad fyrerfara honum. Og hñ ſtod vpp tok Sueineñ og Modꝛ hñs til ſin/ vm Natt/ og for i Egiptaland/ ⁊ var þar allt fram̄ yfer andlaat Herodis/ So þ vppfylltiſt huad ſagt er af DROTTNE fyrer Spamañen/ ed ſeiger/ Af Egiptalande kallade eg Son minn. **C**

Egiptalandz Flotte

Oſee 11. Nu. 24.

Þa Herodis ſa nu at hñ var gabbadꝛ af Vitringunum/ vard hñ afar reidꝛ/ og ſende vt/ ⁊ liet drepa øll Sueinbørn til Bethlehem/ og i øllum heñar Endemørkum/ tuæuetur ⁊ þadan af miñe/ epter þeim tyma ſm̄ hñ hafde vtſpurt af Vitringunum. Þa vpp fylltiſt huad ſagt er fyrer Jeremiam Spamañ/ ſm̄ ſeigꝛ/ A hædum hefꝛ heyrſt kall mikillar Kueinuñar/ Ops/ og Ylfranar/ Rachel æpte Sonu ſiña/ og villde eigi huggaſt lata/ þuiat þad var mz þm vte. **D**

Lyflat Smabarnaña af Herode

Jere. 31.

Eñ þa Herodis var latiñ/ Sia/ at Eingill DROTTINS birtiſt Joſeph i Draume a Egiptalande/ og ſagde/ Statt vpp og tak Sueyñen og Modꝛ hñs til þyn/ og far til Iſraels Jardar/ þuiat þeir eru i Heliu ſm̄ leitudu ad Lyfe Sueinſins. Hñ ſtod vpp og tok Sueinen og Modꝛ hñs til ſin/ og kom til Iſraels Jardar. Enn þa hñ heyrde þ Archilaus rykte i Judea/ i ſtaden Fødur ſins Herodis/ ottadiſt hñ þangat at fara/ Og i Draume fieck hñ vnder vyſſan af Gude/ og for i ælfur Galilealandz/ og bygde i þre Borg ſm̄ hiet Nadzareth/ So þ vppfylltiſt huad ſagt er fyrer Spameñena/ at hñ ſkyllde Naduerſkꝛ kallaſt.

Apturkoma af Egiptalandi til Nadſareth

Eſaie 11. Judi. 13.

Eñ a þm

III.

A **E**N a þm dögũ kom Johañes Baptista/ z predikade i Eydemørku Judealã-
dz/og sagde/Giørit Idran þuiad Gudz Rijke er nalægt. Nũ er og eirnen sa
af þeim at sagt er fyrer Esaiam Spamañ /sẽ seiger/ Þar er ein hropande
Rødd i Eydemørku/ Reidit til gøtũ DROTTINS/ og giørit hanns
stigu rietta.

Luc. 3. Johañ. 1 Esa. 40. Marci 1.

Eñ Johannes hafde klædnad af Vlfballdzhárũ/ z Olarbellte vm sinar Lendar/Hñs Ma-
tur voru Eingesprettur og Skogarhunang. Þa gieck og vt til hñs Lydr Jerusalem Borg-
og allt Gydingaland/og øll vmliggiande Hierød Jordanar/og skirdust af honum i Jordan/
jatande sinar Synder.

B Enn þa hñ sa marga Phariseos og Saduceos koma til siñar Skijrnar/ sagde hñ til
þra/ Þier Nødrukyn/ Hu kiende ydr at flyia fyrer tilkomãde Reide? af þui giørit verdugañ
auøxt Idranariñar/Og verit ei þess hugar/þ þier seigit mz sialfum ydur/at Abraham høfũ
vær fyrer Fødr/ Þuiat eg seige ydr/ at megtugr er Gud vpp at vekia Abraham sonu af stei-
C num þessum. Af þui at nu er Øxen sett til Rotar Vidaña/ Þui mun huert þ Tric ẽ eige
giører godan Auøxt/vpphøgguast og i Elld kastast.

1 Johañis Strafþ þar phariseos

Eg skijre ydr i Vatne til Idranar/eñ sa epter mig kiemr er mier sterkare/huers Skoklæde
at eg er eigi verdugr ad bera/hñ mun skijra ydr med Heiløgum Anda z Ellde/ Huers Vind-
skupla er i hñs Hende/og hann mun hreinsa sinn Lafa/og Hueitenu safna i sina Kornhlø-
du/eñ Agnernar breña i osløckuanligum Ellde.

D J þañ tijma kom Jesus af Galilea at Jordan til Johañis/at hñ skijrdist af honũ. Enn
Johañis varnade honum þess/og sagde / Mier er þørf at eg skirist af þier og þu kiemur til
mijn/eñ Jesus suarade og sagde til hñs/Lat nu so vera/þuiat so hæfer oss allt Riettlæte vpp
at fylla/Og þa liet hñ þ epter honũ. Eñ er Jesus var skijrdr/stie hñ jafnskiott vpp vr Vat
nenu. Og sia/at Himnarner lukust vpp yfer honum/og Johañes sa Gudz Anda ofanstijga
ẽ Dufu z yfer hñ koma. Og sia/ad Rødden af Himne sagde/Þesse er Son miñ Elskuligr/
a huieriñ mier vel þocknast.

2 Christus skirist
Marci 9. Luc. 3. Johañ. 1

IIII.

A **Þ**A var Jesus leiddr af Anda a Eydemørk/vppa þ hñ freistadr yrdi af Diof
linũ. Og þa hñ hafde fastat fiørutijgu Daga z fiørutijgu Natta hũgrade
hñ. Og Freistaren gieck til hñs z sagde/Ef at þu ert Sonur Gudz/seig at
Steinar þesser verde ad Braudum. Eñ hañ suarade og sagde/Skrifat er/
Madurenn lifer eigi af einusaman Braude/helldr af sierhueriu orde ẽ fram
geingr af Gudz Muñe.

1 Christus freist ast af Diøflenũ
Marc. 1. Luc. 4. Deut. 8.

Þa tok Diøfullen hñ mz sier i Borgena Helgu/og sette hañ vppa Bust Musteresins/og
sagde til hñs. Ef þu ert Gudz Sonr/ fleyg þier hier ofan/ þt skrifat er/ Hñ mun bioda sinũ
Einglum vm þig/at a hondũ bere þr þig/so ad þu steyter ei Fot þiñ vid Steine. Jesus sag
de til hñs/eñ aptur er skrifat/eigi skalltu freista DROTTINS Gudz þins. Og eñ aptr
B flutte Diøfullinn hñ mz sier vppa ofurhatt Fiall/ og synde honum øll Rijke Veralldar/og
þra Dyrd/og sagde til hñs/Allt þetta mun eg giefa þier ef þu fellur fram og til bidr mig.
Þa sagde Jesus til hñs/Far burt þu Andskote/þuiad skrifat er/DROTTIN Gud þinn
skalltu tilbidia og honum einum þiona. Þa forliet Diøfulliñ hñ/og sia / at Einglar komu
til hñs og þionudu honum.

Psal. 90. Deut. 6. Deut. 6

Eñ er Jesus heyrde þ Johañis var gripiñ/for hañ til Galilea landz og forliet Borgena
Nadsareth/ kom og bygde i Borgiñe Caphernaum/hũ ed liggr vid Siafarsijdu i Endemør-
kum Zabulon z Nephtalim/So ad þad vppfylltist/ huad sagt er fyrer Esaiam Spamañ sẽ
seiger/Landit Zabulon/ z Landit Nephtalim vid Siafargøtu hinumeigen Jordanar z Gali
C lea hin Heidna. Lydur sa er sat i Myrkrunum hanti sa Lios mikit/og þeir sem satu i Bygd
og skugga Daudans þm er nu Lios vpprunnit. Þadan i fra tok Jesus at Predika og seigia/
Giørit Idran/ þuiad Himnarijke er nalægt.

2 Christus fer aptur i Galilea z þa nedre

3 predikã Christi

Eñ er Jesus gieck mz Sionũ i Galilea/leit hañ tuo Brædr/ Simon sa er kallast Petrus
og Andream Brodr hñs/huerier ed voru ad varpa Nete i Sioen/þuiat þeir voru Fiskemeñ/

4 Kallan Po-stulañ

 Og hñ

Og hñ sagde til þra/ fylgit mier epter/ ꝫ mun eg giora ydr ad Fiskorũ mañа. Eñ þr forlietu jafnsnart Netin og fylgdu honum epter.

D Og er hñ gieck framleingra burt þadan/ sa hñ tuo adra Brædr Jacob son Zebedei og Johannem Brodur hñs vera i Skipe mz Fødr sinum Zebedeo/ Net sin at bæta. Og hñ kalladi þa. Eñ þr forlietu strax skipit og Fødr siñ/ og fylgdu honum epter.

5 Ryktid Christi ucgna hñs Jarteikna

Jesus for og vm allt Galileam/ kieñande i þra Samkunduhusum/ og predikade Euangelium Rykesins og læknade øll Sottarfelle/ og øll Krankdæme mz Folkenu/ ꝫ hñs Rykte barst vt vm allt Syriam. Og þeir færdu honum alla þa sm kreinkter voru af marguijsligum sott arferlum ꝫ i ymisligum Pijslum Nøndlader/ ꝫ þa er Dioful høfdu/ Tunglamein/ eda Ickt siuker voru/ ꝫ hñ læknade þa alla. Og margt Folk fylgde honum epter vr Galilea/ ꝫ vr þm tiu Borgum/ ꝫ af Jerusalem og Judea/ ꝫ af þeim Nierødũ er voru hinumeigen Jordanar.

V.

Predikan a Fiallenu i þu m epterfylgiande Cap.

1 Atta tier Sæler eru

A EN NR er Jesus sa Folkit/ gieck hñ vppa Fiallit/ og þa hñ sette sig nidr geingu hñs Lærersueinar til hñs. Og hñ lauk siñ muñ vpp og tok ad kieña þeim og sagde. Sæler eru þr s andliga eru Volader/ þt þra er Nimnarijki. Sæler eru þeir sm Narma/ þt þeir munu huggader verda. Sæler eru Noguærer/ þuiat þr munu Jardrijke erfa/ Sæler eru þr sm hungra og þysta epter Riettlætenu/ þuiat þr skulu sadder verda. Sæler eru Myskunsamer/ þuiat þr munu Myskun hliota. Sæler eru Hreinhiartader/ þuiat þr munu Gud sia. Sæler eru þeir sm Friden giora þuiad þeir munu Gudz Syner kallader verda. Sæler eru þeir sm fyrer Riettlætesins saker offsokter verda/ þuiad þra er Nimnarijke. Sæler eru þier/ nær ed Lyduren Formæler ydr/ og

B Offsokn veiter/ og talar ꝫ giegn ydr alla vondsku fyrer minar saker/ þo liugande. Fagne þier og verit glader/ þuiad ydart verdkaup er nogligt a Nimnum/ þuiad so hafa þeir offsokt Spamennena þa ed fyrer ydur voru.

2 Ad predikunar embættenu

Marc. 9. Marc. 4. Luc. 11. 8. 9.

Pier erut Sallt Jardar/ Nu ef Salltid deyfist/ i hueriu verdr þa salltad? þa duger þat til einkis meir/ nema at þ verdr vtsnarad so ad þ sie fottrodit af mønum. Pier erut Lios Veralldar/ Su Borg s a Fiallenu er sett fær ei folgist/ Og eigi tendra þeir Liosit ꝫ setia þ vnder Mæleask/ helldr yfer Lioshallden/ so ad þ lyse øllum þeim sm i Husenu eru. Lijka sk yduart Lios lysa fyrer Mønum/ so ad þeir siat ydar godverk/ og dyrke Fodur ydarn a Nimnum.

C Pier skulut ei meina at eg sie komen Løgmalit edr Spameñena vpp at leysa/ Eg em eigi komen at leysa/ helldr vpp at fylla/ þuiat eg seigi ydur fyrer sann/ þangat til Nimen og Jørd forgeingr/ mun eigi hiñ minste Bokstafur edr Titill af Løgmalenu forganga/ þar til at allt þat skiedur.

Pui huer hñ vppleyser eitt af þessum minstu Bodordum/ ꝫ kieñer þ Lydnum suo/ sa mun kallast minstur i Nimnarijke/ enn huer þ giører og kieñer/ hñ mũ mykill kallast i Nimnarijke.

3 Ad tueggia han da Riettlæte

Puiad eg seige ydr/ Nema so sie ad yduart Riettlæte sie betra/ eñ hiña Skriftlærdu ꝫ Phariseis/ þa munu þier eigi iñganga i Nimnarijke.

4 Utskyring hins fimta Bodordz sins

Pier hafet heyrt huad sagt er til hiña Gømlu/ Pu skallt ei mañ vega/ enn huer ed mann vegr/ hñ verdr Doms sekr/ Eñ eg seige ydr/ Nuer ed reidist Brodur sinum / hañ verdr Doms sekur. Eñ huer sm til Brodr sins seiger/ Racha/ hñ verdr Rædz sekur/ Enn huer ed seiger/ Pu Afglape/ hñ verdr sekur Neluijtiselldz.

5 um Brodurliga sattfysi

D Fyrer þui/ nær þu offrar þina gæfu a Alltarit/ og þier kiemr þar til hugar þat Brodur þiñ hafe nockut a mote þier/ þa lattu þar þina gæfu fyrer Alltarenu/ gack adr ad sætta þig vid Brodr þiñ/ og kom þa at offra þina Gæfu.

Vertu snarliga sampyckr þinum Motstødumañe/ a medan þu ert eñ a veigi mz honum/ so ad eigi selie þig þiñ Motstødumadr Domaranum/ ꝫ Domaren selie þig Þienaranũ/ ꝫ verder þu i Dyplyzu kastadr. Ad søñu seigi eg þier/ at þu munt eigi þadan vtfara þar til þu

6 Utlegging hins siotta Bodordz

E borgar hiñ sijdasta pening. Pier hafet og heyrt þ sagt er til hiña gømlu/ Pu skallt ei Nordõ drygia/ Eñ eg seige ydr/ at huer hñ litur Konu til ad girnast heñar/ sa hefr þegar drygt Nor mz heñe i sinu hiarta.

Mar. 9.

Eñ ef þitt hægra Auga hneyxlar þig/ þa kipp þui vt ꝫ kasta þui fra þier/ Puiad skærra er þier at eitt þiña Lima farist/ helldr eñ allr þiñ Lijkame kastist i Neluijtiskann Elld. Og ef þin Nægre hønd hneyxlar þig/ þa snijd hana af ꝫ kasta fra þier/ Puiat skærra er þier at eitt

þiña Li

þiña Lima forfyniſt/enn ad allr Lijkame þiñ kaſtiſt i Heluitſkann Elld.

So er og eñ ſagt/at huer hñ ſkilur ſig vid ſina Eigenkonu / ſa ſkule giefa henne ſkilnadar ſkrá. Eñ eg ſeige ydr/ Huer hñ forlætur ſina eigenkonu/(ad vndanteknu Horuñar ſøk)ſa giø rer þ at hun verde Hordoms kona/Og hur ed faſtnar þa ē fra mañe er ſkileñ/ſa dryger Hor. — 7 Vm ſkilnadar ſkrá

Þier hafet eñ framar heyrt huad ſagt er til hiña gømlu/at eigi ſkuler þu rāgt ſueria/Og þu ſkallt Gude þin Sære luka. Eñ eg ſeige ydr at þier ſkulut ølldungis ecki ſueria/hurke vid F Himen þuiat hñ er Gudz Sæte/Eigi helldr vid Jørdena þuiat hun er ſkør hañs Fota/Eige vid Jeruſalem þuiat hun er Borg hins mykla Konungs. Þu ſkallt og eigi ſueria vid Høfut þitt/þuiat þu formatt eigi at giøra eitt haar huijtt edr ſuart. Eñ ydar Ræda ſie Ja/Ja/ Nei Nei/ Eñ huad fram̃ yfer þ er/ þ er af hinu vonda. — 8 Vm forbod Eida

Þier hafet og heyrt huad ſagt er/Auga fyrer Auga/Tøñ fyrer Tøñ. Eñ eg ſeige ydr/ at þier ſkulut ei briotaſt i giegn jllu/helldr ef nockur ſlær þig a þina hægre Kiñ/ þa biod hm̃ hina adra/og þeim ſm̃ vid þig vill Løg þreyta/og þiñ Kyrtil af þier hafa/þa læt honum og þiñ Møttul lauſan/og huer þig neyder vm Milu eina/þa gack mz honum og tuær adrar. Gief og þeim er þig bidr/og vert ei afunden þeim er af þier vill Lán taka. — 9 Vm forbod Hefndar. Leui. 14. Deut. 19.

G Þier hafet heyrt at ſagt er/Elſka ſkalltu Naunga þiñ/og Ouin þiñ at hatre hafa. Eñ eg ſeige ydr/Elſke þier Ouine ydra/ Blezid þa er ydr bølua/giørit þeim gott ſm̃ ydr hata/ ꝛ bidiet fyrer þeim er ydr laſta/og offokn veita/ſo at þier ſieut Syner Fødurs ydar þeſſ a Himnū er/huer ſina Sol lætur vppganga yfer vonda og yfer goda/og rigna lætur yfer Rettláta og yfer Rangláta. Þui ef þier elſkit þa er ydr elſka/ Huert verdkaup hafe þier fyrer þ? Giøra þ eigi lijka Tollheimtumeñ? Og þo þier latit kiært ad eins vid Brædr ydra/ Huad giøre þier þeim meira? Giøra þetta og eigi lijka hiner Heidnu? Fyrer þui verit algiørder/ ſo ſem ydar Himneſkr Fader er algiørdr. — Luc. 6. 10 Vm elſku Naungans

VI.

A Uaktid at/ þ eigi giøre þier ydar Ølmuſur fyrer møñum/ ſuo ad þier ſiaiſt af þeim/ aňars hafe þier eckert verdkaup hia ydrum Fødr ſm̃ a Himnum er Þui nær þu giefur Ølmuſu/þa ſkalltu eigi Lwdr þeyta láta fyrer þier/ſo ē Hræſnarar giøra i Rádhuſum og a Strætum/ ſo ad þeir Heidriſt af møñum/Sañliga ſeige eg ydr/at þeir hafa ſin laun vttekeđ. Eñ nær þu giefr Ølmuſu/þa lat þina vinſtre hønd eigi vita huad hin hægri giører/ſuo at þin Ølmuſa ſie i leyne/og Fader þiñ ſa i leynum ſier/ giallde þier opinberliga aptur. — 1 Vm Aulmuſu giørdum

Og nær þu bidr/ſkalltu eigi vera ſo ſm̃ Hræſnarar/ huerium kiært er ad ſtanda og bidiaſt fyrer i Samkunduhuſum og gatnahornum/ſo ad þeir ſiaiſt af møñum/ Sannliga ſeige eg ydr/ad þeir hafa ſin laun vttekit/ñ Enær þu bidſt fyrer/þa gack jñ i þiñ Suefnſtofa/og ad lycktum þinum dyrum/ bid þu Fødur þiñ ē i leynum er/og Fader þiñ ſa i leyne ſier mun þier þat opinberliga apturgiallda. — 2 Vt af Bæninne

Og nær þier bidiet/ſkulu þier eigi fiølmaluger vera/ſo ē Heidingiar giøra/Þuiat þr meina at af ſiñe fiølmælge munu þeir heyrder verda. Fyrer þui ſkulu þier eigi þeim lykiaſt/ Þui ad Fader ydar veit huers þier hafit þørf/ædr eñ þier bidiet hñ/af þui ſkulu þier ſo bidia.

B Fader vor þu ſm̃ ert a Himnum. Helgiſt Nafn þitt. Tilkome þitt Rijke. Verde þiñ vilie ſo a Jordu ſm̃ a Himne. Gief oſſ i dag vort dagligt Braud. Og fyrerlat oſſ vorar ſkullder/ſo ſm̃ vier fyrerlætum vorum Skulldunautum. Og jñ leid oſſ ecki i Freiſtne. Helldr frelſa þu oſſ af jllu/Þuiat þitt er Rijkit/Mattur ꝛ Dyrd vm allder allda Ameñ. Þuiat ef þier fyrerlætid møñum ſinar afgiørder/þa mun ydar Himneſkr Fader fyrergiefa ydur og ydar brot. Eñ ef þier fyrerlætid eigi møñum ſinar misgiørder/þa mun ydar Fader og eigi fyrergiefa ydr ydar Synder. — Luc. 11.

Nær þier faſtit/ þa ſkulu þier eigi vera kamleiter ſo ſem Hræſnarar/þuiat þr ſyrta ſina Aſionu/ſo ad ſyneſt fyrer møñum ad þr faſte. Sañliga ſeige eg ydr/ad þeir hafa vttekit ſin laun. C Enn nær þu faſtar /þa Smyr Høfud þitt/ og þuo þitt Andlit ſo at eigi ſkijne fyrer møñum þad þu faſter/helldr fyrer Fødr þinum ſm̃ er i leyne/ Og Fader þiñ ſa er i leynū ſier hñ mun þier þ opinſkarliga apturgiallda. — 3 Vt af Föſtuñe

Eigi ſkulu þier ydr Fiarſiodū ſafna a Jørdu/ huar þeim ma Mølr ꝛ ryd granda/ꝛ huar Þiofar meiga eptergrafa og ſtela/Helldr ſafnid ydur Fiarſiodum a Himne/ huar ed huerke — 4 Vm Agirne

þ ug'yke og ep.ꝛ ſemd

ke ma Molur nie Ryd granda/ og huar Þiofar fa ei ſtolit nie eptergrafit/ Þuiad huar ed yd at Siodur er/ þar er ydart Hiarta.

Lios þins Lijkama er þitt Auga/ Ef Auga þitt er einfallt/þa er allꝛ Lijkame þiñ ſkiær/ Eñ ef Auga þitt er ſkalkꝛ/þa er allꝛ Lijkame þiñ Myrkꝛ/Þui ef ꝥ Lios ſm̄ ad er i þier/ er Myrkur/ hue mykil munu þa Myrkuren ſialf.

Luuc.III
Luc. 12. 16.

Eingeñ kañ tueimur Herrum ad þiona/Añad huert þa afrækir hñ þañ eina og elſk ar hiñ añan/Elligar hñ þydiſt þañ eina/og forlijtur hiñ añan/ Þier gietid ei Gude þionat/ og hinum Mamon/Fyrer þui ſeigi eg ydꝛ/Verit ei Hugſiuker fyrer ydru Lijfe huad þier ſku lut eta ⁊ Drecka/⁊ ei fyrer ydrum Lijkama/hueriu þier ſkulut klædaſt. Er eigi Lijfit meir eñ Fædan/og Lijkamen meir eñ Klæden? Siaet Fugla Himens/þeir ed huerke ſa nie vppſke ra/og eigi ſafna þeir i Kornhlødꝛ/og ydar Himneſkur Fader hñ fæder þa/Eru þiˀ eigi myk lu framar eñ þeir? Eda huer ydar gietur aukit mz ſiñe ahyggiu Alin eina ad leingd ſinne.

Og huar fyrer eru þier hugſiuker fyrer Klædnadenum? Hyggit at Akurſins Liliugrøſū huernen þau vaxa/þau viña huke nie ſpiña/Eg ſeige ydꝛ/ þad Salomon i allre ſinne Dyrd var eigi ſo ſkryddꝛ ſo ſm̄ eitt af þeim. Þuiad ef Gud/ſkryder ſo Graſit ꝥ i dag er a Akre/og a morgū verdꝛ i Ofn kaſtat/Skyllde hñ ei myklu framar vid ydꝛ giøra? O þiˀ lijtiltruadˀ

Pianing/ ꝥ er dagligt erfidi/og vill vier ſkliū lata oſſ nægia ꝥ vier erfidū dagliga/og vera ecki framar hugſiuker

Fyrer þui ſkulu þier ecki hugſiuker vera og ſeigia: Huad munu vier eta/eda huad munu vier drecka/eda huiu mūu vier klædaſt? Þuiat epter þſſu øllu ſæker Heiden þiod/⁊ ydar Him neſkur Fader veit þier þurfet alls þeſſa vid. Fyrer þui leitid fyrſt Gudz Rijkis/og hñs Rett lætis/og mun ydꝛ allt þetta til leggiaſt. Og fyrer þui ſkulu þier eigi Oñ ala añars Mor guns/af þui ad morgun dagꝛ mun kuijda fyrer ſialfum ſier bera/ Huerium deigi næger ſijn a Pianing

VII.

1
Eigi ſkulu meñ Dæma
Luc. 6.

EIgi ſkulu þier dæma/ſo ad þier verdet ei dæmder. Þuiat mz huerium Dome þier dæmit/munu þier dæmder verda/Og mz huerre mælingu þier Mælit/ mun ydꝛ endurmællt verda. Eñ huad ſier þu Ogn i Auga Brodur þins /⁊ at þeim Vagle ſ̄ er i ſialfs þins auga gæer þu ecki. Eda Huernen dirfiſt þu ad ſeigia Brodꝛ þinum? Broder/Leyf ad eg drage vt Ognena af Au ga þinu/og ſia: Ad Vagl er þo i ſialfs þins auga. Þu Hræſnare/ Drag fyrſt vt Vaglen af þinu Auga/og gief þa giætur at/ ad þu faer vtdreigit Ognena af þins Brodur sauga.

2
Gudz ord ſkal ecki wanhelga

Eigi ſkulu þier giefa Hundum̄ huad Heilagt er/og varpit eigi helldꝛ Perlum ydar fyrer Suin/ſo ad eigi trode þau þær mz fotum ſier/og ad ſnuiſt þau/og ydꝛ i ſundꝛ ſlijte.

3
Vt af Bæninne
Luc. 11.
Jac. 1
Teut. 4.

Bidiet og mun ydꝛ giefaſt/leitit ⁊ munu þier fiña/knyid a ⁊ mun fyrer ydꝛ vpplokit. Þui ad huer ed bidꝛ/hñ odlaſt/Huer ed leitar hñ fiñur/⁊ fyrer þeim ed aknyr mun vpplokit. Eda huer er þañ mann af ydꝛ ſa/ef Sonuren bidꝛ hñ vm Braud/at hñ biode honum ſtein/elligar ef hñ bidur vm Fiſk/at hñ biode honum þa Høggorm? Þui ef þier ſm̄ þo erut vonder kuñid at giefa godar giafer Sonum ydar/ Myklu meir mun ydar Fader ſa a Himnum er giefa þeim gott er hñ bidia. Þui allt huad þier viliet meñerner giøre ydꝛ/þad ſkulu þier og þeim giøra/þuiat þetta er Løgmalit og Spamēñerner.

4
Innehalld allra Bodorda
5
Af Krosſe og Þolinmæde

Gangit jñ vm hid þrøngua hlid/Þuiat ꝥ Hlid er vijdt og ſa vegꝛ er breidꝛ ſ̄ leider til For tøpuñar/og þeir eru marger ſm̄ a honum reika/ Og ꝥ Port er þraungt/og ſa vegꝛ er mior ſ̄ til Lijfſins leider/ og þr eru faer er hñ rata.

6
Ad vordaſt Fals Spameñ
Marc. 8.
Luc. 12.
Luc. 6.

Vaktit ydꝛ fyrer Falsſpamøñum/ ſ̄ til ydar koma i klædū Saudaña/ eñ jnnan til eru þr glepſande Vargar. Af auøxtum þra meigi þier þa kieña/Verda nockut Vijnber ſaman leſen af Þyrnum/elligar Fijkiur af Þyſtlum? So mun huert gott Trie giøra godan Auøxt enn huert vondt Trie vondann auøxt. Gott Trie gietur eigiført vondan Auøxt/ og eige helldꝛ gietur vondt Trie fært godan Auøxt/Huert þad Trie ſm̄ eigi færer godan Auøxt mun afhøggnit verda og i Elld kaſtaſt/ Fyrer þui meigi þier af þra Auøxtum þa kieña.

Þeir munu ei aller ſm̄ til min ſeigia: Herra/Herra/jñganga i Gudz Rijke/helldꝛ þr ſm̄ giøra vilia mins Himneſka Fødurs. Marger mūu til min ſeigia a þm deigi. Herra/Her ra/Høfum vier eigi ſpad i þinu nafne/Høfū vær og eigi i þinu nafne Diøfla vtrekit/og i þinu nafne giørdu vær mørg kraptauerk/Og eg mun þa jata þeim/at alldrei þeckta eg ydꝛ/ Farit fra mier aller jllgiørdameñ.

Psal. 6.

Fyrer þui

Fyrer þui/ huer hñ heyrer þeſſe mijn Ord ⁊ giører þau/þañ mun eg lijkia þm vitrũ Ma-
D ñe/ſem bygde vpp ſitt Hws yfer Helluſtein. Og er Hrijduidre giørde/⁊ Vatsfloded kom/og
Vindar blieſu ⁊ dundu at Hwſenu/⁊ Hwſed fiell eige ad helldꝛ / Þuiad þad var grunduallad
yfer Helluna. Og huer hñ heyrer þeſſe mijn Ord ⁊ giører þau eige/hñ er lijkur þeim Fa-
vijſũ Mañe/ ō vppbygde ſitt Hws a Sande. Og er þeyſe Døgg giørde/⁊ Vats flod kom/⁊
Vindar blieſu ⁊ dundu ad þui Hwſe/þa hrapade ꝥ/⁊ ꝥſſ hrapan vard mykel.

Luc. 6. Rom. 2. Jacob. 1.

Og ꝥ ſkiede/þa Jeſus hafde lycktad ꝥſſa ſijna Rædu/ad Folkenu ægde hñs Keñing/ Þui
ad hñs Predikan var volldug/⁊ eige lijka ō hiña ſkriftlærdu.

VIII.

A ENN er Jeſus gieck ofan af Fiallenu/fylgde hm̃ margt folk epter. Og ſia/
ad Lijkþrær Madꝛ kom/ tilbad hñ ⁊ ſagde/Herra/ef þu villt gietur þu mig
hreinſad. Og Jeſus vtriette Hondena/ſnart hñ/⁊ ſagde/Eg vil/vertu hre-
iñ/Og jafnſnart vard hañs Lijkþrær hrein. Og Jeſus ſagde til hñs/Sia
til/ad þu ſeig ꝥ eige neinũ/Helldꝛ far þu/⁊ ſyn þig Kieñemoñunum/⁊ offra
þijna Gæfu/þa er Moſes baud/til vitnisburdar yfer þeim.

1 Hier fylgia Jarteikner Chriſti/hueriar at ſtyrkia Chriſt i Lærdom/ Lijkþrær hreinſaſt

Eñ þa Jeſus gieck jñ i Capernaũ/kom til hñs Hũdradzhøfdinge nockꝛ/bidiande hñ/⁊ ſag-
de/Herra/Þion miñ liggꝛ Kueiſuſiukur heima/⁊ kuelſt þũgliga. Jeſus ſagde til hñs/Eg vil
koma ⁊ lækna hñ. Høfdingeñ ſuarade ⁊ ſagde/Lauardꝛ/Eg em eige verdugꝛ ad þu gãger vn
der mitt þak/helldꝛ ſeig þu eitt Ord/⁊ mun miñ þion heilbrigdꝛ vda. Þui eg em Madꝛ Yf-
erualldenu vndergiefeñ/hafande vnder mier hernadarſueina/Og nær eg ſeige þeſſũ / far/þa
fer hñ/Og ødrum/ Kom þu/⁊ hñ kiemꝛ/Og Þræle mijnũ/Giør þetta/og hñ giører þad.

2 Sa Kueiſuſiuke læknaſt Luc. vij.

Eñ þa Jeſus heyrde ꝥ/vndradeſt hñ/⁊ ſagde til ꝥra er hm̃ epterfylgdu/Sañliga ſeige eg
B ydꝛ/ad ſlijka Tru hefe eg ei fũded i Iſrael. Eñ eg ſeige ydꝛ/ꝥ marg᷒ munu koma af Auſtre ⁊
af Veſtre/⁊ ſitia mꝫ Abraham/Iſaac ⁊ Jacob i Himnarijke/Eñ Rijkeſiñs ſyner munu verda
vtrekn᷒ i ydſtu Myrkꝛ/þar ō vera mun Op ⁊ Tañagnijſtrã. Og Jeſus ſagde til Høfdingi-
ãs/Gack hiedã/verde þier ept᷒ þui ō þu truder. Og hñs Þion vard heill a ꝥre ſømu ſtundu.

Og þa Jeſus kom i hws Peturs/og leit/ad Moder konu hñs lœ/hallden i Køldu/ þa tok
hñ vm Hønd heñar/Og Kaldan forliet hana. Og hun ſtod vpp ⁊ þionade hm̃.

Eñ er kuellda tok/færdu þeir marga Diøfulooda til hñs/Og hñ rak Andana vt mꝫ Ord-
enu/⁊ læknade þa alla er kranker voru/So ad vppfylldeſt huad ſagt er fyrer Eſaiam Spa-
mañ/Hñ hefur vor Meinlæte vppa ſig teked/og vorar Sotter hefur hñ bored.

3 Mægkona Petri læknaſt ap Køldu ſem ſeiger

Eñ þa Jeſus leit margt Folk krijng vm ſig/baud hñ ſijnũ Læriſueinũ/at ꝥr fære yfer vm hi-
numeigen ꝥſſ Sioar. Og eiñ ſkriftlærdꝛ gieck ad/⁊ ſagde til hñs/Meiſtare/eg vil fylgia þi᷒
C huert þu fer. Jeſus ſagde til hñs/Refar hafa holur/⁊ Fuglar Loptſiñs hreidur/Eñ Mañ-
ſiñs ſon hefur eige huar hñ ſitt Høfud adhneige.

4 Diøfuloder þrelſaſt

Eñ añar af hñs Læreſueinũ ſagde til hñs/ Lauardꝛ/lofa mier fyrſt ad fara ⁊ greptra Fø
dur minn. Jeſus ſagde til hñs/Fylg þu mier ept᷒/⁊ læt þa daudu greftra ſijna hina daudu.

Luc. 9.

Og er hñ ſtie a Skip/fylgdu hñs Læreſueinar hm̃ epter. Og ſia/ ad mijkell Okyrleike
giørdeſt i Sionũ/ſo ad Skiped huldeſt Bylgium/eñ hñ ſuaf. Og hñs Læreſuein᷒ geingu at
hm̃/⁊ vøktu hñ vpp/⁊ ſøgdu/Herra/hialpa þu oſſ/vær forgøngũ/þa ſagde hñ/Huad hræd-
eſt þier lijtel truader? Hñ reis þa vpp/⁊ haſtade a Sioeñ/ Þa vard Logn mijked. Enn
Meñerner vndruduſt/⁊ ſøgdu/Huilijkur er þeſſe/þuiad Vindꝛ ⁊ Sior eru hm̃ hlydner.

5 Okyrrleikur Sioarinns

Og er Jeſus kom yfer vm Sioenn i bygder Gergeſeni maña/hlupu tueir Diøfuloder i mo
te honum/komande vr Leidum framlideña/þeir ed miøg voru olmer / ſuo ad eingeñ mætte vm
D þañ Veg fara. Og ſia/ad þeir kølludu ⁊ ſøgdu/Huad høfum vær mꝫ þig þu Jeſus Gudz
ſonur? Komſtu hingad ad kuelia oſſ ædur enn tijme er til? Eñ þar var langt i burt fra þm
Hiørd margra Swijna i giætſlu. Diøflarner bædu hñ og ſøgdu/Ef þu rekur oſſ vt hiedan/
þa leyf oſſ ad fara i Swijnahiørdena. Og hñ ſagde til þeirra/ Fare þier. Enn þeir foru
vt/⁊ hlupu i Swijnen/Og ſia/ad øll Suinahiørden fleygde ſier mꝫ øs mikelle i Sioeñ/⁊ þau
dreckttuſt i Vatnenu. Enn Hirdarner flydu og komu i Borgena/kunngiørdu allt þetta/og
huad þeim Diøfulodum hafde veiſt. Og ſia/ ad allur Borgarmwgur gieck vt i mot Jeſu.
Og er þeir ſau hñ/bædu þeir hñ burt fara af þeirra Landamerkium.

6 Tueir Diøfuloder leyſaſt

IX.

† Capernañ
Mar. 2.
Luc. 5
1
Vm þañ
Jcktſiuka

Og er Jeſus ſtie a Skip/ for hñ yfer vm aptur/og kom i ſÿna † Borg. Og ſia/ad þeir færdu til hñs Jcktſiukañ Mañ/ſa er i Sæng lꝍ. Eñ ſem Jeſus leit þeirra Tru/ſagde hñ til hins Jckt ſiuka/Vertu hughrauſtꝛ ſonꝛ/ þinar Synder eru þier fyrergiefnar. Og ſia/ad nockrer af ſkriftlærdum ſøgdu mz ſialfum ſier/ Þeſſe Gudlaſtar. Og ſem Jeſus ſa þeirra hugſaner/ſagde hñ/ Huar fyrer hugſe þier ſuo vont i ydrum Hiortum? Huort er auduelldara ad ſeigia?/Þier eru þÿnar Synder fyrergiefnar/eda at ſeigia/Statt vpp og gack? Enn ſuo ad þier vited/ þad Manſiñs ſon hefur Magt a Jørdu Synder ad fyrergiefa/þa ſagde hñ til hins Jcktſiuka/Statt vpp tak Sæng þÿna/og gack i þitt Hws. Og hañ ſtod vpp/og for i ſitt Hws. Eñ þa Folked ſa þetta/vndradeſt þad/⁊ prÿſade Gud/ſa ed þuilÿka Magt hafde Mønnum giefed.

2
Kallan
Matthei
Mar. 2.
Luc. 5.
Hſee 6.

Og er Jeſus gieck þadan/ſa hñ Mann ſitia i Tollbwdiñe/Mattheum ad nafne/ og ſagde til hñs/Fylg þu mier epter. Og hñ ſtod vpp/ og fylgde honum epter. Og þad ſkiede er hñ ſat til Bords i Hwſenu/Sia/ ad marger Tollheimtumenn og Berſyndarar komu/og ſettu ſig til Bordz med Jeſu og hñs Læreſueinum. Og er Phariſei ſau þad/ ſøgdu þeir til hñs Læreſueina/Hui etur ydar Meiſtare med Tollheimturum og Glæpamonnum? Eñ þa Jeſus heyrde þad/Sagde hañ til þeirra/ Heilbrigder hafa eige Læknarañs þørf/helldꝛ þeir ſem Krꝍnker eru. Enn fare þier og nemed huad þad er(a Myſkun hefe eg þocknan/ ⁊ eige a Offre) þuiad eige kom eg ad kalla Riettlꝍta/helldur Synduga til Jdranar.

3
Læreſueinar
Johannis

Þa geingu Johañis Læreſueinar til hñs/og ſøgdu/Huar fyrer føſtum vier og Phariſei ſo tÿdum/enn þÿner Læreſueinar faſta eige? Jeſus ſagde til þeirra/Eige meiga Brwdguma børnen þuingan lÿda/ſuo leinge ſem Brwdgumenn er mz þeim/Eñ þeir Dagar munu koma ed Brwdgumenn mun fra þeim takaſt/og þa munu þeir faſta. Eingenn ſetur Bot af nyiu Klæde a gamallt Fat/Þuiad Boten glidnar fra Fatenu aptur / og verda ſuo ſliten verre.

4
Huerier Orded þa høndlad

Og eige lꝍta Menn nytt Vÿn i forna Ledurbelge/annars ſpreingiaſt Belgerner/og Vÿned ſpilleſt/og Belgerner fordiarfaſt. Helldur lꝍta þeir nytt Vÿn i nyia Belge / og verdꝛ ſo huortueggia foruarad.

Mar. 5.
Luc. 8.
5
Blodfall
Rutnunnar
ſtöduaſt

Og ſem hñ var þta ad tala vid þa/Sia/ad Høfdinge nockur gieck ad/⁊ kraup fyrer honum nidur/og ſagde/Herra/dotter mÿn er ny ſꝍlud/ Eñ kom og legg þÿna Hønd yfer hana/⁊ mun hun lifna. Jeſus ſtod vpp/⁊ fylgde honum epter/og ſo hñs Læreſueinar. Og/ ſia ad Kona/huer ed i tolf ꝍr hafde Blodfall haft/gieck a bak til vid hñ/og ſnerte falld hñs klæda. Þuiad hun ſagde med ſialfre ſier/Ef eg mætta ad eins ſnerta hañs Klædnad/ munda eg heil verda. Eñ Jeſus ſneriſt vid/leit a hana/⁊ ſagde. Vert glød mÿn Dotter/þÿn Trua giørde þig heila. Og Konan vard heil a þeirre ſømu ſtundu.

6
Foringians
Dotter af Dauda wpp waken

Og er Jeſus kom i Foringians Hws/og ſa Spilmeñena/og ys Folkſiñs/ſagde hñ til þra/ Fared fra/ þuiat Stulkã er eige daud/helldꝛ ſefur hun. Og þr dꝍrudu hñ. Eñ er folket var vtdrifet/geck hñ þar jñ/ ⁊ tok vm Hønd heñar. Og Stulkan ſtod vpp. Og þetta Rykte barſt vt vm allt þad ſama Land

7
Tueir blinder þa Syn

Og er Jeſus geck burt þadã/fylgdu hm̃ epter tueir Meñ blinder/þeir ed kølludu ⁊ ſøgdu/ O þu ſonur Dauidz myſkuna ockꝛ. Eñ er hñ kom jñ i Hwſed/geingu hiner blindu til hñs. Jeſus ſagde til þra/ True þid at eg kuñe ad giøra yckꝛ þta? Þeir ſøgdu til hñs/At vÿſu Lauardꝛ. Þa ſnart hñ þra Augu/⁊ ſagde/ Verde yckꝛ epter Tru yckar/ Og þeirra Augu lukuſt vpp. Og Jeſus hotade þeim og ſagde/ Siaed til/ad þad vite eige nockur. Enn er þeir geingu burt þadan/bꝍru þeir hñs Rykte vt vm allt þad Land.

Mar. 3.
Luc. 11.

Eñ þa þſſer voru vtgeingner/Sia/þa høfdu þr til hñs þañ Mañ ſ Dũbe var ⁊ Dioful odꝛ. Og ad vtreknũ Diøflenũ talade hinn Mꝍllauſe/⁊ folked vndradeſt þ/⁊ ſagde/ Alldrei hefꝛ ſlÿkt ſied vered i Jſrael. Eñ Phariſei toku at ſeigia/ Hñ rekur Diøful vt fyrꝰ Diøflahøfdingiann.

8
Dumbe og Diøfulóda læknaſt

Og Jeſus gieck vm krÿng i øllum Borgum og Kauptunum/kiennande i þeirra Samkunduhwſum/ ⁊ predikade Euangelium Rÿkeſiñs/⁊ læknade allar Sotter ⁊ øll Krankdꝍme med Folkenu. Og er hñ leit Folked/ſa hñ aumur a þui/ Þuiad þeir voru Vanmegna ordner/ og tuiſtrader/ſem þeir Sauder er onguañ Hirder hafa. Hñ ſagde þa til ſiña Læreſueina/Ad ſønnu er Kornſkieran mykel/eñ Verkmeñerner faer/Fyrer þui bidied Herrañ Kornſkieruñar ad hñ ſende Verkmeñ i ſÿna Kornſkieru.

Og

X.

A

OG hn̄ kallade tolf ſina Læreſueina til ſin/og gaf þeim Magt yfer ohreina Anda at þeir ræke þa vt/ og ad lækna allſkyns Sotter og øll Meinlæte.

Eñ þeirra tolf Poſtula nøfn eru þeſſe/ Fyrſtr er Simon ſa er kalladiſt Petur/og Andreas broder hn̄s/Jacob ſon Zebedei/og Johañes hn̄s broder/ Philippus/og Bartholomeus/Thomas/⁊ Mattheus Tollheimtare/⁊ Jacob Alphei ſon/Lebbeus er ad vidurnefne hiet Taddeus/Simon Cananeus og Judas Jſcarioth/ſa ed forted hn̄.

Tolf poſtula nøfn
Mar. 6.
Luc. 9.

Þeſſa tolf vtſende Jeſus/biodande þeim/og ſagde: Farit ei a gøtu Heidiñar þiodar/⁊ gāgit eigi jñ i Borger Samueſkra maña/ Helldr gangit til þra fortapadra Sauda af Huſe Jſraels/Eñ farit vt/ predikid/⁊ ſeigit þ Himnariſke er nalægt. Læknit Siuka/hreinſit Lykþra/vppuekit Dauda/vtreked Diøfla. Fyrer eckert hafe þier þ feingit/giefit þ ⁊ vtfyrer eckert/Þier ſkulut eigi eignaſt Gull eda Silfr/nie Peninga hafa i Lindum ydar/ne Tøſku til vegar/eingen ſkoklæde/ei tuo Kyrtla/ onguā Staf. Þuiad verdr er verkmaduren ſiñar fædu.

2
Vtſending Læreſueinaña med ſierligar bodaner

B

Eñ i hueria Borg edr Kauptū þier jñganzit/ þa ſpyried at huer i heñe verdugr ſie/⁊ þar hia þeim ſama bliffet/þar til þier farit burtu þadā.

Eñ nær þier jñgangit i hwſit/þa heilſit þui/Og ef þ ſama hus er þeſſ verdugt/ mū ydar Fridur koma yfer þ/Eñ ef þ er eigi verdugt/ þa mū ydar Fridr til ydar aptur huerfa

Luc. 10.

Og huer hn̄ medtekr ydr eigi/og eigi heyrer yduare rædu/gangit vt af þui huſe eda Borg/ ⁊ hriſtit duptit af ydrum Footum. Sañliga ſeigi eg ydr: Ad bæriligra mun verda Landenu Sodome og Gomorre a Doms deigi/helldr eñ þre ſømu Borg.

Siaet: Eg ſende ydr ſo ſm̄ Saude a millum Varga/Fyrer þui verit forſialer ſo ſ Hoggormar/og einfallder ſm̄ Dwfr. Eñ varit ydur fyrer þeim moñum/þuiat þeir munu ofurſelia ydr fyrer ſin Radhus/og i ſinū Samkunduhuſū munu þeir ydr ſtrykia/Og þier munut leidd er verda fyrer Konga og Landz høfdingia/ fyrer mins nafns ſaker/ til vitnisburdar yfer þa og yfer Heiden Lyd.

3
Fyrerſøgn vt af Kroſſenum og ofſokninne
Luc. 10.

Eñ nær ed þeir framſelia ydr/verit ei hugſiuker/ huernen edr huad þier ſkulut tala/ Þui ad þ mun ydr a þre ſtundu giefit verda/huad þier eigit ad tala/Þuiat þier erut eigi þr ſm̄ tala/helldr Ande yduars Fødurs/ſa er talar fyrer ydr.

4
Huggun vnder Kroſſenum

C

Eñ eirn Broder mū ſelia añañ i dauda/⁊ Fader Soniñ/⁊ Bidiarner mūu vpprīſa i mote Forelldrunum og þeim Fiørræde veita/og þier verdit ad hatre hafder af øllum moñum fyrer mins nafns ſaker. Eñ huer hn̄ er ſtadfaſtr allt til Enda/ſa mun holpen verda.

Eñ nær ed þr ofſækia ydr i eirne Borg/þa flyit i adra. Sañliga ſeigi eg ydr/ad þier munut eigi fullkomnat gieta Borgernar i Jſrael/þar til ad Manſins Sonr hn̄ kiemr. Eigi er Læriſueirnen yfer Meiſtaranum/og ecki Þionen yfer ſinum Herra. Nægiſt Læriſueinenum ad hn̄ ſie ſo ſm̄ hn̄s Meiſtare/ og Þionenum ſm̄ hn̄s Herra. Ef þeir hafa Huſfødurén Beelzebub kallat. Hue myklu meir munu þeir þa hn̄s Heima meñ kalla? Af þui ottiſt þa ecke.

Eckert er ſo hulit/ ad eigi verde auglioſt/ og eigi ſo leynt at eigi vitiſt. Huad eg ſeigi ydr i Myrke þ talit i Lioſe/Og huad þier heyrit ihliodi/þ Predikit a Ræfrum.

Hrædiſt eigi þa ſm̄ Likaman afliffa/og Salena gieta eige liflatit/Helldur hrædiſt þann framar ſm̄ Salu og Lyfe gietur tortynt til Heluitis. Kaupaſt eigi tueir Titlingar fyrer Pening? Þo fellur eigi eirn af þeim a Jørd/ an yduars Fødurs villd/ ſuo eru og eirnen øll ydar høfut hær talen. Fyrer þui ottiſt eigi/þier erut mørgum Titlingū betre.

D

Fyrer þui/huer hn̄ mzkieñer mig fyrer moñum/þañ mun eg mzkieña fyrer minum Fødr ſm̄ a Himnum er. Eñ huer hn̄ afneitar mig fyrer moñum/þm mun eg af neita fyrer minum Fodur ſm̄ a Himnum er.

Marc. 6
Luc. 9

Þier ſkulut eigi meina/at eg ſie komen Frid ad ſenda a Jørdena/Eigi kom eg Frid af ſenda/helldr Suerd. Þuiat eg em komen til ad yfa mañinn i mote Fødr ſinum / og Dotturena i gegn Modr ſiñe/⁊ ſōarkonūa i gegn Modr Mañs ſins/⁊ mañſins ouiner eru hn̄s eigen hiu.

Luc. 12

Huer hn̄ elſkar Fødr ⁊ Modr meir eñ mig/ſa er min eigi verdugr. Og huer hn̄ elſkar ſon edr Dottr yfer mig/ſa er min eigi verdugr/ Og hū hn̄ tekur eigi ſiñ Kroſſ a ſig og fylger mier epter/ſa er min eigi verdugr/Huer ed fiñur ſitt Lyf/ſa mun tyna þui/ og huer ſinu Lyfe tyner miña vegna/hn̄ mun þ fiña.

Luc. 14.

Huer hn̄ medtekur ydr ſa medtekur mig/og huer mig mztekr/hann medtekur þañ ſm̄ mig ſende

Marc. 9

ſende

5 Fyrerheit þeira ſm Ordſins þienörum giöra gott

ſende. Huer hñ mztekur Spamann i Spamans nafne/ ſa fær Spamans laun/ Huer hñ medtekz Riettlætan i Riettlætz nafne/ſa fær Riettlætz laun/ Og huer hañ giefur einum af þeſſum Veſalingum kalldan Vatzdryck at drecka i Læriſueins nafne/Sañliga ſeigi eg ydz/ ad þ mun eigi olaunat vera.

XI.

A

OG þ ſkiede er Jeſus hafde lycktad þeſſar Bodaner til ſinna tolf Læriſueina/ gieck hñ þadan at kieña og Predika i þra Borgum.

1 Johañis ſender til Chriſtum

Og þa Johañes heyrde i Myrkuaſtofuñe verken Chriſti/ſende hñ tuo af ſinū Læriſueinū z liet ſeigia honum/Ertu ſa ſm koma mun/Eda eigum vier añars at bijda? Jeſus ſuarade og ſagde til þra: Fare þier og kuñgiørid Johañe aptur huad þier ſiait og heyrit/ Blinder ſia/ Hallter ganga/ Lijkþraer hreinſaſt/Daufer heyra/Dauder vpprijſa/z Fatækum verdz Euangelium bodat/Og ſæll er ſa ſm eigi hneykſlar ſig a mier.

2 Huer ed Chriſtus ſie

Eñ ad þeim burt geingnum/ hof Jeſus at ſeigia til Folkſins af Johañe/Huad foru þier a Eydemorku at ſia? Villdu þier ſia Reyr af Vinde ſkeken? Eda huad foru þier vt at ſia? Villdu þier ſia mañ Miuk klæddan? Siaet: Þeir ed miukan klædnad hafa eru i Kongaña hwſum/ Eda huad foru þier vt at ſia/? Villdu þier Spamañ ſia? Eg ſeigi ydz fyrer ſann þañ meire er enn nockur Spamañ/Þuiad þeſſe er af hueriū ſkrifad er/Sia: Eg ſende miñ Eingil fyrer þinu auglite/ſa er þiñ veg ſkal tilreida fyrer þier.

B

3 Huer Johañis ſie
Luc. 16.
Mat. 17.
Marci 9.
Mal. 4.

Sannliga ſeige eg ydz/a medal þra ſm af Konum eru fædder/ er eigi añar vpp komen ſa meire ſie eñ Johañes Baptiſta. Eñ hñ ẽ minſtz er i Himnarijke er honum meire. Eñ i fra døgum Johañis Baptiſta allt til þeſſ nu er komit/þoler Himnarijke ofureſle/ og þr ſm ofureflit giøra hrema þ til ſin. Þuiat aller Spameñ og Løgmalit ſpadu til Johañis/Og ef þier viliet þ mztaka þa er hñ Elias/ſa er koma ſkal. Huer Eyru hefz ad heyra hñ heyre.

4 Ordſins þyrerlitning
Luc. 7.

Eñ vid huad ſkal eg þeſſare Kynſlod jafna? Lijk er hun þm Børnum ſm ſætu a Torge/ huer ed kølludu til ſiña Lijka og ſøgdu: Vær høfum ydz i Pijpur blaſit / og þier villdut eige danza/Vær þuldum ydz vorar rauner z þier grietud eigi. Johañis er komen/ æt ei z drack eigi/z þeir ſeigia hñ hafe Dioful. Mañſins Son er komen/ æt og drack/z þr ſeigia/Siait: Ofatzmañen og Vijnſuelgiaran vineñ Tollheimtumaña og Syndugra/Og Speken hlytur ſo ad riettlætaſt lata af ſinum Nidiū.

C

5 Hefnd fra ſem Gudz Ordit þyrerlijta

Þa tok hñ at formæla Borgunum i huerium giørd voru fleſt hñs Kraptauerk/ og høfdu þo eigi betrad ſig/Ve þier Chorazin/ Ve þier Bethſaida/Þuiad ef i Tyro og Sidon hefde giørſt þau kraptauerk ſm i ydz hafa giørſt/hefde þeir fordum i Seck og Oſku Jdran giørt. Eñ þo ſeige eg ydz ad Tyro og Sidon mun bæreligra vera a Doms deige helldz eñ ydz. Og þu Caphernaum ſm allt til Himins ert vpphafen/mūt nidur þryckiaſt allt til Heluijtis/Þui at ef i Sodoma hefde þau kraptaverk giørſt ẽ i þier hafa giørd veret/ kañ va/ at þær hefde ſtadit allt til þeſſa dags/Eñ þo ſeige eg ydz þ ad bæreligra mun vera Lande Sodoma a Doma deigi/eñ þier.

D

6 Þackargiörd Chriſti þyrer opinberan Euangelij

A þeim ſama tijma andſuarade Jeſus z ſagde: Eg prijſa þig Fader Herra z Himens og Jardar/ad þu dulder þetta fyrer Spekingum z Foruitringum/og opinberader þ Smælingium. Ad ſønnu Fader/ þuiat ſo var þ þeckt fyrer þier. Aller huter eru mier ofurgiefner af minum Fødz/og eingen kieñer Soneñ nema Faderen/z eingeñ kieñer Fødureñ nema Sonureñ/og huerium ed Sonuren vill þ opinbera.

7 Ett huggunar ſamt þyrerheit

Komit til min aller þier ſm erfidit/og þunga erut hladner/ eg mun endurnæra ydur/ Takit a ydz mitt Ok/og lærit af mier/þuiad eg em hoguær og af hiarta Lijtelætur/z munu þier hujld fiña Salum ydrum/þuiat mitt Ok er ſætt og miñ þunge er liettz.

XII.

A

1 Vm Þuottdags helgañena
Marc. 2.
Luc. 6.

A þeim tijma gieck Jeſus vm Kornſæde a Þuottdeigi/ og hañs Læreſueinar voru Hungrader/toku ad tina Axin af/og ad eta. Eñ er Phariſei ſau þ/ ſøgdu þeir til hñs/Sia: Þiner Læriſueinar giøra huat þeim leyfiſt eigi a þuottdøgū at giøra. Eñ hñ ſagde til þra/Hafe þr ei leſit huad Dauid giorde/nær hñ/og þa er mz honum voru hungrade? Huernen ed hñ gieck jnn i Gudz hus/og æt þau fornunarbraud/huer honum leyfdiſt eigi at eta/ nie helldz þm ſm med honum

honum voru/nema einum saman Kieñemoñum. Eda hafe þier eigi lesit/ꝥ Kieñemeñerner a Þuottdøgunum i Musterenu briota Þuottdagen/og eru þo an sakar? Enn eg seige ydꝛ at sa er hier sm̄ Musterenu er meire. Eñ ef þier vissut huad ꝥ være(a Myskun hefe eg þocknan/⁊ eigi a Offre)hefde þier alldrei saklausa fordæmt/Þui Mañsins son er Herra/eirnen Þuottdagsins.

1 Reg. 21

Osee 6.

Og er hn̄ gieck burt þadan/kom hn̄ i þra samkundu hws/og sia: Ad madꝛ var þar/sa er hafde visnada hønd. Og þeir spurdu hn̄ at ⁊ søgdu/Er eigi leyfeligt ad lækna a Þuottdøgum? so at þeir giætu aklagat hn̄/Eñ hn̄ sagde til þra/Huer madꝛ er sa af ydꝛ sm̄ hefer eirn Saud/⁊ ef hn̄ fellur a Þuottdøgum i gryfiu/grijþꝛ hn̄ eigi hn̄ og vppdregꝛ? Hue myklu meir er maduren Saudnum betre? Fyrer þui leyfist a Þuottdøgum gott at giøra. Þa sagde hn̄ til mañsins/Riett vt hønd þina/Og hn̄ riette hana vt/og hun vard heil/sm̄ hin oñur.

2 Visen Hønd verdur heil

Eñ Pharisei geingu vt/og toku ad hafa radagiørder i mote honum/ huernen þeir mætti

B honum hellst fyrerfara/Eñ er Jesus fornam ꝥ veik hn̄ þadan/honum fylgde ⁊ margt Folk epter/⁊ þa alla læknade hn̄/ ⁊ bañade þeim at þeir giorde hn̄ opinskaran/ So ꝥ vppfylldist huad sagt er fyrer Esaiam Spamañ er so seiger. Siaet: Þion miñ huern eg vtualda/⁊ miñ elskuligan/a huerium Sala min hefꝛ þocknan/Yfer hn̄ mun eg anda miñ setia/⁊ sa sk̄ Heidnum Domen kuñgiøra. Eigi mū hn̄ kijfa nie kalla/⁊ eigi mun nockur heyra hn̄s kall a strætum. Mariñ Reyr mū hn̄ eigi i sundurmylia/og riukande Hør eigi vtsløckua/þar til hañ vt drijfur Dom til Sigranar/og Heidner munu a hn̄s nafn vona.

Esaie 42.

Þa vard til hn̄s hafdꝛ Diøfuloda madꝛ/sa er blindur var ⁊ Mallaus/Og þañ Læknade hn̄/so ad hiñ Dumbe og blinde talade ⁊ sa/Allt Folkit ottadist og sagde/er þesse ei Sonꝛ Dauidz? Eñ er Pharisei heyrdu ꝥ søgdu þeir/Eigi rekꝛ þesse Diøfla vt/ nema fyrer Belzebub Diøfla høfdingia

3 Af Diøfulodū Blindum og Daufum mañe

Eñ Jesus fornam þra hugsaner ⁊ sagde til þra: Huert Rijke i sialfu sier sundurþykt mū eydast/⁊ huer Borg edꝛ hus sm̄ misþyck er i sialfre sier fær eigi stadit. Og ef Andskoten rekꝛ Andskotan vt/þa er hn̄ sundurþyckꝛ i mote sialfum sier/ Hünen fær hn̄s rijke þa stadit? Og ef eg vtrek Diøfla fyrer Belzebub/Fyrer huern verda þeir þa af ydrum Sonum vtrekner? Af þui verda þr ydrer Domendꝛ. Eñ ef eg vtrek Diøfla mꝫ Gudz Anda/þa er Gudzrijke til ydar komit.

4 Christur rydur þaggar Gudlastan Phariseorū

C Eda huernen fær nockur iñgeingit i Ofluges hws/⁊ hn̄s Bordbunat i burt gripit/ nema hn̄ binde adꝛ hiñ Ofluga/og ræne þa hn̄s hus? Huer hn̄ er eige mꝫ mier sa er i mote mier/ Og huer eigi mꝫ mier safnar/sa sundurdreifer. Fyrer þui seige eg ydꝛ/Aull Synd ⁊ Lastan er ǒda fyrˢgiefnarmoñū/eñ Løstun i mot Andanū fyregiefst eigi/Og huer hn̄ talar nockurt ord i mot Mañsins Syne/honum mun fyrergiefast/eñ huer ed talar nockurt ord i mote Heiløgum Anda/honum mun huorke fyrergiefast i þessum Heimi nie ødrum.

5 Synd i mote Heilögū Anda ofyrergiefalig

Añathuert setiet gott Trie/og mun Auøxturen godꝛ/elligar setied vondt Trie ⁊ mun Auøxturen vondꝛ. Af Auextenum þeckist Tried. Þier Nødru kyn/Huernen meigi þier gott mæla/ a mꝫan þier erut sialfer vonder? Þuiat Muñurē mæler af Nægd hiartās. Godꝛ madꝛ fram flytur gott af godum siod sins hiarta/eñ vondꝛ madꝛ af vondum Siod sins hiarta framflytur vondt. Eñ eg seigi ydꝛ/ af hueriu þui fafeingu orde ꝥ sm̄ meñerner tala munu þeir reikningskap giøra a Dōzdeigi/Þuiat af þinū ordū mūtu riettlætast/⁊ af þinū ordū mūtu fordæmast.

Luc. 6

Þa suørdu honum nockrer vt af Skrifilærdum ⁊ Phariseis ⁊ søgdu/Meistare vier villdū Teikn af þier sia/Hn̄ suarade ⁊ sagde til þra/Þetta vonda ⁊ Hórunarslekte leitar Teikns/ ⁊ þui mū ei Teikn giefast nema teikn Jona Spamās. Þuiat so s̄ Jonas var i Kuide Hualsins þria daga ⁊ þriar Nætur/so mun Mañsins Son vera i Fylsne Jardar þria Daga og þriar

D Nætꝛ. Meñ Niniue Borgar munu vpprijsa a efsta Dome mꝫ þessare Kynslod/⁊ munu hana fordæma/þuiat þr giørdu Idran epter predikan Jonas/ Og sia: Hier er meire eñ Jonas. Drottningen af Sudre mun vpprijsa a efsta Dome/mꝫ þessare Kynslod/ ⁊ mun hana fordæma/Þuiat hun kom af Endimørkum Jardar at heyra Speke Salomonis/Og Sia: Hier er meire eñ Salomō.

6 Christus strafþar þoruitni Phariseorum sm̄ girnast Teikn

Eñ nær Ohreiñ Ande fer vt af mañenum/ reikar hn̄ vm þurlende/leitande hujlldar ⁊ fiñꝛ eigi/Þ a seiger hn̄/Aptꝛ mū eg snua i mitt hws/þadan eg for vt/Og nær hn̄ kiemꝛ/finnꝛ hañ ꝥ tomt/ Soplimum hreinsat ⁊ fægat/Þa fer hn̄ ⁊ tekꝛ sio adra Anda mꝫ sier/ þr ed verre eru eñ sialfur hn̄/ ⁊ nær þeir eru iñkōner byggia þr þar/ Og verdꝛ þa þess mans hid sijdara verra þinu fyrra/So mun ⁊ skie þessa vonda Kynslod.

7 Spadomꝛ vt af þorherdslu Gydinga

Sem

6 Huggun/at tru/ader sie Brædr Systr og Mod/er Christi

Sem hñ var eñ þetta at tala til Folksins/Sia: At Moder hañs z Brædr stodu þar fyrer vtan/og soktu at tala vid hñ/eñ nockr sagde til hñs. Sia: At Moder þin z Brædr þiner stan da vte z vilia þig fiña/Hñ suarade z sagde til þess sm̄ til hñs talade/Huer er min Moder/og huerier eru miner Brædr? Og hñ riette vt sina Hønd yfer sina Læresueina og sagde/Siaet: mina Modr/z mina Brædr. Þuiat hüer hñ giører vilia mins Fodurs þess a Himnum er/ sa same er miñ Broder Systr og Moder.

XIII.

Marc. 4. Luc. 8. 1 Epterlyking vt aþ Kornsædar/anum

A Þeim sama Deigi/geck Jesus vt af Hwsenu z sat vid Sioen/z margt Folk safnadist at honū/so hñ stie a Skip/z sette sig/z allt Folkit stod i Fiøruñe/z hñ talade margt til þra i Epterlykigum z sagde. Sa er sæde gieck vt at sa sinu Sæde/og þa hñ sæde fiell sumt vid veigen/z Fuglar komu z atu þad. Eñ sumt fiell i grytta Jørd huar þ hafde eigi mykla Jørd/og rañ fliotliga vpp þuiat þ hafde eigi Jardardypt/eñ sm̄ Solen rañ vpp skrældist þ/og af þui at þ hafde eigi rot neina þa Visnade þ/ Eñ süt fiell a millum Þyrna/z Þyrnarner spr/uttu vpp z kiæfdu þ/Eñ sumt fiell i goda Jørd/z færde Auøxt/sumt hundrad falldan sumt sex tugfalldan/sumt þritugfalldan. Huer Eyru hefr ad heyra sa heyre.

Mar. 25.

Og Lærisueinarner geingu til hñs z søgdu/Fyrer hui talar þu til þra i Epterlykingum? Hñ suarade z sagde/Ydr er vnt ad vita leynda Doma Himnarykis/eñ þm er þ eigi veitt/Þui huer hñ hefr honum mun giefast so hñ gnog hafe/Eñ sa er eigi hefur/af hm̄ mun z takast þ hñ hefur. Fyrer þui þa tala eg til þra i Epterlykingū/þt mz siaanda augū/sia þr eigi/z mz heyranda Eyrum heyra þeir eigi/ þuiat þr skilia þ eigi/ Og a þeim vppfyllist Spadomur Esaia/er hñ seiger: Mz Eyrunū mūu þr heyra/z þo munu þier þ ei skilia/z mz siaande au/gum munu þier sia z eigi skyniat gieta/Þuiat þessa Folks Hiarta er forhardnat/z þra Ey/ru eru þungheyrd/z Augu þra samanluckt/so at þr eigi mz Augum siae/z Eyrum heyre/nie mz Hiartanu skilie/til at leidrietta sig/so at eg Lække þa.

2 Huar fyrer Christur talar i Epterlykingum

B

Luc. 10.

Eñ sæl eru ydr augu/ þ þau sia/z ydr Eyru/ þ þau heyra. Sañliga seigi eg ydr at mar ger Spameñ z Riettlæter fystust at sia/huad þier siait/ z hafa þ eigi sied/og at heyra huad þier heyrit/ z hafa þ eigi heyrt. Af þui heyrit þessa Epterlyking Sædarans. Þa er nockr heyrer ordit Rykesins/og vnderstendr eigi/kemr hiñ vonde/z hriffar burt huad sæd er i hanns hiarta/Þetta er þ huad vid veigen er sæd. Eñ sa s̄ i grytta Jørd er sædr er sa huer ordit hey rer/og fliotliga af Fagnade mztekr þ/eñ hñ hefr eigi rot i sier/helldr er hñ frahuerfur/nær ed hrellingar og offsokner hefiast fyrer ordsins saker/ skamfyllist hñ jafnskiott. Eñ hñ s̄ a millū Þyrna er sædr/er hñ sm̄ heyrer ordit/og ahyggia þessarar Veralldar z flatskapr Friedrættar kefur ordit/z verdr so an Auaxtar. Eñ sa i goda Jørd er sædr/er hñ sm̄ heyrer ordit z vnder stendr þ/og færer Auøxt/sumer hundradfalldan/sumer sextugfalldan/sumer þritugfalldan.

3 Vtþyding Lyk/ingar aþ Sædar anum

C

4 Epterlyking vt aþ Illgresenu Mar. 4.

Adra Epterlyking lagde hñ þm fyrer og sagde/Himnaryke er lykt þeim mañe/sa er sæde godu Sæde i Akr siñ/Eñ þa meñ suafu/ kom hñs Oüinr/z sædi Illgresi mz i bland Hueitit/ z for i burt. Eñ er grasit spratt vpp z bar Auøxt/þa auglystist z Illgresit. Eñ Þienarar ner geingu til Hwsfødursins z søgdu/Lauardr/ Sæder þu eigi godu Sæde i Akr þiñ/huadā kiemr honum þa Illgresit? z hñ sagde til þra/Þat hefr Fiandmadr giørt. Þionarner søgdu þa/Villtu at vær førum og vtlesum þ? hñ sagde/ nei/so at þier vpprætit eigi Hueitid vnder eins/nær þier vtlesit Illgresit/ Lætid huortueggia vaxa allt til Kornskurdar/ og a Kornskeru tyma/skal eg seigia til Kornskurdarmaña/Lesit fyrst Illgresit samā/z bindit þ i sma bynde/ne til Brenslu/Eñ Hueitenu samansafnit i mina Kornhlødu.

D

5 Epterlyking aþ Mustardz korne

Adra Epterlyking lagde hñ eñ fram fyrer þa z sagde/Himnaryke er lykt einu Mustards korne/þ madr tok z sæde i Akr siñ/huad ed minst er allra sæda/ eñ nær þ sprettur vpp/ er þ stæst allra Kalgrasa/z verdr þ Trie/so at Fuglar Loptsins kōa z byggia vnder þss Kuistū.

6 Epterlyking aþ Swrdeige

Eñ adra Epterlyking talade hñ til þra. Lykt er Himnaryke Swrdeigi/þ Kona tok z fal/de i þremr mælum miøls/þar til/at þ syrdist allt til sama.

Psal. 77

Þetta allt talade Jesus i Epterlykingum til Folksins/ og fyrer vtan epterlykingar talade hñ ecke til þra/so ad vppfylldist huad sagt er fyrer Spamañen þañ er seiger: Muñ miñ mū eg vppluka i Epterlykingum/ z leyndañ Dom mun eg vtmæla af vpphafe Veralldar.

E

Þa liet Jesus Folkit fra sier/og kom jñ i hwsit/z hñs Lærisueinar geingu til hñs og søg/du/Keñ þu oss Lykingina Illgresis a Akrenū/Jesus suarade z sagde til þra/Hñ s̄ sær godu

Sædi er

Sæde er Man̄sins sonr/ en̄ Akuren er Heimuren̄/ goda sædit eru þeir Rijkesins Syn̄er/ en̄ Illgresit eru Illskun̄ar syner/ en̄ Ouiuren sa er þui sade er Diøfullē/ en̄ Kornskeru tijmen er endig þssarar Veralldar/ Kornskurdarmen̄ern̄ eru Einglarner. Þui lijka s̄ nu ódr Illgresit vtlesit

F ⁊ i Ellde brendt/ so mū ⁊ skie i enda þessarar Veralldar. Þuiad Man̄sins Son mun vtsenda sina Eingla/ ⁊ þeir munu samanlesa af hn̄s Rijke øll Hneyksle ⁊ þeim er Ranginde giøra/ og þeir munu kasta þeim i Elldsins ofn/ þar mun vera grætr og Tan̄agnistran/ En̄ þa mu nu Riettlater lióma sm̄ Sol i Rijke Fødurs þra. Huer Eyru hefer at heyra/ hn̄ heyre.

Vtlegging epter lyktingarin ar aþ Illgresi nu

9 Og en̄/ þa er Himnarijke likt folgnum Fiarsiod a Akre/ huern ed madr fan̄ og falde hn̄/ og af þeim Fagnade er hn̄ hafde yfer honum/ gieck hn̄ burt og sellde allt huad hn̄ hafde/ ⁊ keypte þan̄ sama Akur

Epterlijking aþ Fiesiodnum

10 Og en̄ aptr er Himnarijke likt þm Kaupman̄e/ er godrar Perlu leitade/ Og þa hn̄ fan̄ eina forkostuliga Perlu/ for hn̄ til ⁊ sellde allt huad hn̄ hafde ⁊ keypte þa sømu.

Aþ perlun̄e

11 Og en̄ aptur er Himnarijke lijkt Nete þui sm̄ i Sio er kastat/ ⁊ mz hueriu af øllu Fiskakyne dreigit verdr/ en̄ nær þ er fullt/ draga þeir þ at Lande/ sitia sidan og samanlesa hina godu i Kerolld/ en̄ vondum snara þeir vt. So mun ⁊ skie i enda Veralldar/ at Einglar munu vtfara ⁊ hina vondu midt fra Riettlætum skilia/ ⁊ þeim munu þeir kasta i Elldsins ofn/ huar vera mun op og Tan̄agnistran.

Aþ Netenu

21 Vtþyding Epterlykingarin̄ar

G Og Jesus sagde til þra/ Hafi þier allt þtta vnderstadit? Þeir søgdu/ Eirnen Herra. Þa sagde hn̄/ fyrer þui/ huer sa Skriptlærdr sm̄ til Himnarijkis mentadr er/ hn̄ lijkist þeim Hwsfødr sm̄ fram̄ ber af sinum Fiarsiod nytt ⁊ gamallt.

13 Og þ skiede þa Jesus hafde endat þessar Epterlijkingar/ at hn̄ gieck þadan ⁊ kom til sin̄ar Fosturjardar/ ⁊ kiende þeim i þra Samkundu husū/ so at þeim hnyckte vid ⁊ søgdu/ Huadan kiemr þessum slijk Speke ⁊ Kraptar? Er þesse eigi Timbursmidsins son? Heiter hanns Moder ecki Maria/ ⁊ brædr hn̄s Jacob ⁊ Joses/ Simon ⁊ Judas? ⁊ eru hn̄s Systr eij hier hia oss? Huadan kiemr þessum allt þetta? Og so skan̄fylldust þeir vid hn̄. En̄ Jesus suarade ⁊ sagde til þra/ Spamadr er ei an vegsemda nema a sin̄e Fosturiørd ⁊ i sinu hwsi. Og eigi giørde hn̄ þar mørg Krapta verk fijrer saker vantruar þra.

Christus i sinu Fosturlāde þyrlitinn

Math 6.

XIIII.

A Á Þeim tijma heyrde Herodes Fiordungs høfdige Ryktit af Jesu/ Og hn̄ sagde til sin̄a Hirdsueina/ Þesse er Johan̄is Baptista/ huer af dauda er vppaptur risen/ ⁊ þui giørast þesse Kraptauerk af honum. Þuiat Herodes hafde fanga latid Johan̄em/ bundit hn̄ ⁊ j Vardhølld sett fyrer saker Herodiadis Hwsfreyiu Philippi brodr hn̄s. Þuiat Johan̄is hafde til han̄s sagt/ Eige hæfer þier hana at hafa. Og þui villde hn̄ hafa lijflatid hn̄/ en̄ þorde þo eigi fyrer Folkenu/ þuiat þ hiellt hn̄ fyrer Spaman̄

Luc. 3.

Marc. 6.

1 Historiā aþ Johan̄e Baptista huein Herodes aþlyþade

En̄ at ærtijdardeigi Herodis/ danzade Dotter Herodiadis mitt fram̄e fyrer honum/ og þad hagade Herodes ofuruel/ Af þui lofadi hn̄ hn̄e mz Eide/ at giefa hn̄e hus hū æskti af hm̄. Og epter þui hun var mdr tileggiut af Modr sin̄e/ sagde hun/ Gief mier a Diske Høfud Johan̄is Baptista. Og Konūguren vard hryggr/ En̄ þo fyrer Eidsins saker ⁊ þra er mz hon̄ til

B Bordz satu baud hn̄ at þ giæfest hen̄e. Sende vt ⁊ liet afhøfda Johan̄em i Myrkuastofu. Og var Høfut hn̄s borit a Diske ⁊ giefit Stulkun̄e/ ⁊ hun færde Modr sin̄e. Þa komu Lærisueinar hn̄s/ ⁊ toku hn̄s Lijkama ⁊ grofu/ komu sidan ⁊ kun̄giørdu þad Jesu.

En̄ er Jesus heyrde þ/ for hn̄ þadan a Skipe alleina til Eydemerkr. Og þa Folkit heyrde þad/ fylgde þ honum a fæte vr Stødunum. Og Jesus gieck fram vndan/ ⁊ leit þan̄ mykla mwg/ ⁊ sa aumr a þeim/ ⁊ læknade þa af þeim sm̄ Kranker voru.

Luc. 9

En̄ at Kuellde geingu hn̄s Lærisueinar til hn̄s ⁊ søgdu/ Þesse Stadr er i eyde/ tijmē tekr at lijda/ Lat Folkit fra þier/ at þ gangi i Kauptunen ⁊ kaupe sier þar fædu. En̄ Jesus sagde til þra/ Þeir hafa þess eigi þørf at þeir gangi burt/ giefe þier þeim at eta. Þeir søgdu/ Vær høfum ecki hier nema fim̄ Braud ⁊ tuo Fiska. Hn̄ sagde/ Færit mier þau hingat. Og hn̄ baud Folkenu at setiast nidr a grasit/ ⁊ tok þau fim̄ Braud og tuo Fiska/ leit til Himins/

C þackade ⁊ braut þau/ og gaf sinum Lærisueinum Brauden/ en̄ Lærisueinarn' gafu þau Folkenu/ Og þr snæddu aller ⁊ vrdu sadder/ ⁊ toku vpp þær leifar er afgeingu/ tolf Karfer fullar. En̄ þr ed etid høfdu voru tals fim̄ þusūd man̄a/ vndanteknum Konum ⁊ Børnum.

2 Fim̄ þusund man̄a född med þim̄ Braudum og tueimur Fiskum

Og

Og iafnſnart kom Jeſus ſinum Lærisueinum til at þeir geinge a Skip/ ⁊ færu fyrer hm̄
yfer vm Sioen/þar til hn̄ lieti Folkit fra ſier. Og er hn̄ hafde Folkit fra ſier lætit/giecſk hn̄
eirnſaman vppa Fiallit at bidiaſt fyrer. Og vm kuelldit var hn̄ þar alleina/en̄ Skipit var
þa midt a Sianum/ ⁊ hraktiſt i Bylgium̄/ þuiat Vinduren var þuert i mote. En̄ vm fior

3
Jeſus geingur a Siónum

du eykt Nætur/kom Jeſus til þra gāgāde a Sianum. En̄ er Lærisueinarner ſau hn̄ a Sio
num ganga hræddust þeir/ ⁊ ſøgdu at ꝧ være Skrimſl/ ⁊ kølludu vpp af hrædſlu. En̄ Jeſus
talade ſtrax til þra ⁊ ſagde/ Verit ſtøduger/ Eg em hn̄ ottiſt eigi. D
En̄ Petur ſuarade hm̄ ⁊ ſagde/Ef þu ert ꝧ Herra þa biod mier at koma til þin a Vat-
nenu. Og hn̄ ſagde/ Kom. Og Petur ſtie af Skipenu/ ⁊ gieck a Vatnenu at hn̄ kiæme til

4
Petur ſöckur i Sioen wegna ſinnar truar veyke

Jeſu. En̄ er hn̄ leit megnā Vind/ ognade hm̄ ⁊ tok at ſøckua/kallade ⁊ ſagde/ Herra hial-
pa þu mier. En̄ Jeſus riette jafnſnart Høndena ⁊ greip hn̄/ ⁊ ſagde til hn̄s/ Þu lititrúadr
Fyrer þui efadeſt þu? Og er þeir voru a Skipit komner/kyrde Vinden. En̄ þeir ſm̄ a Ski
penu voru komu ⁊ fiellu fram̄ fyrer honum/ ⁊ ſøgdu/Sañliga ertu Gudz Sonr
Og þeir foru yfer vm̄/ ⁊ komu til Geneſareth jardar. Og er hn̄ þecktu þar Sueitarmen̄

5
Falldr Klædañā Chriſti

ſendu þeir vt vm allt ꝧ bygdarlag/ ⁊ færdu til hn̄s alla vanfæra men̄/ ⁊ bædu hn̄ vm at þeir
mættu at eins ſnerta føll hn̄s Fata. Og ſo marger ſm̄ hn̄ ſnertu vrdu aller heilbrigdir.

XV.

1
Predikan i gegn mañaſetningū ſm̄ meiner eru þrā yfer Gudz Bodord

NA geingu til hn̄s Skrift lærder ⁊ Phariſei af Jeruſalem ⁊ ſøgdu/Fyr' þui A
ofurtroda þiner Lærisueinar Olldungañā vppſetninga/mz þui þeir þuo eigi
ſinar hendr er þeir Braud eta? Hn̄ ſuarade ⁊ ſagde til þra/ Fyrer þui ofur-
trode þier Gudz Bodord fyrer ydu̇arn vppſetning? Þui Gud ſagde/ Heidra
ſkalltu Fødr þin̄ ⁊ Modr/ ⁊ hu̇er hn̄ bøluar Fødr edr Modr/ſa ſkal Dauda
deyia. En̄ þier ſeigit/Nu hn̄ ſeiger til Fødr edr til Modur/ a Þat er Gudi

a
(Vel ſic)
Ef eg offra/ þat af hefr þu meir a gagn

giefit/huar mz eg ſkyllda þier hialpa hn̄/giører riett/ Af þui ſkier þad at nær einge Heidrar
meir Fødr ſin̄ nie Modr/ ⁊ hafit ſo onytt giørt Gudz Bodord/ fyrer ydar vppſetnings ſaker.
Þier Hræſnarar/Vel hefer Eſaias ſpad af ydr/er hn̄ ſeiger: Þeſſe Lydr nalægiſt mig mz ſi-
num Muñe/ ⁊ heidrar mig mz vørum ſinum/enn þra Hiørtu eru langt fra mier/ ad onytu
dyrka þeir mig/a medan̄ þeir kieña þær kieñingar ſm̄ ecki eru añad en̄ Bodord maña.

2
Hn̄ vtleggr ſagda Predikun mz Epterlykingum þad ei ſaurgiſt Hiörtun af yfer troðſlu mañligra Bodorda/ helldr Gudz Bodorda

Og hn̄ kallade Folkit til ſin/ ⁊ ſagde til þra/Heyrit þier ⁊ vnderſtandit ꝧ. Huad er jn̄gein B
gr i Muñin/ꝧ ſaurgar eigi mañin̄/helldr hu̇ad er fram̄ af muñinū geingr ꝧ ſaurgar mañen.
Þa geingu hn̄s Lærisueinar ad honum ⁊ ſøgdu/Veiſtu/ad þa ed þr Phariſei heyrdu þad
ord ſkañfylldust þeir? Enn hn̄ ſuarade ⁊ ſagde/Oll Plantan hueria ni̇nn Himneſkr Fader
plantar eigi/mun vpprætaſt. Lætid þa fara/ þeir eru Blinder og blindra Leidtogarar/ Ef
Blindr leider blindan/þa falla þr bæder i Grøfena.
Þa ſuarade Petr ⁊ ſagde til hn̄s/Þyd oſſ þſſa Epterlykig/Jeſus ſagde til þra/Eru þier en̄ ſo
ſkilningslauſer/Skyniet þier eigi/at allt hu̇ad i Muñen jn̄geingr/ꝧ hu̇fur i Magan/ ⁊ ver

3
Vtleggning Epterlikingarinar

dur fyrer edlíliga raas vtſkufat/en̄ huat af Muñenum fram̄geingr/ꝧ kiemr vt af Hiartanu/
⁊ ꝧ ſaurg" Mañnen̄ / Þuiat vt af Hiartanu koma vondar hugſaner/Mañdrap/Hordomr/
Frillulife/ Þiofnadur/Liugu̇itnā/Laſtaner/Þetta er ꝧ huad mañen ſaurgar/En̄ mz opueg
num høndum at eta ſaurgar ecki Mañen.

4
Vm þa Canuerſku Konuna
Mar. 7.

Jeſus gieck i burt þadan og for i Landzælfr Tyri ⁊ Sidonis/Og ſia: at Kanuerſk Kona C
gieck vt af þeim ſømum Takmerkum/kallade ⁊ ſagde/ O Herra Sonr Dauidz myſkuna þu
mier/min Dotter ku̇elſt jlla af Dioflinum. Og hn̄ ſuarade heñe eigi orde. Hn̄s Lærisueinar
geigu til hn̄s badu hn̄ ⁊ ſøgdu/Læt hāa fara/af þui hn̄ kall" ept' oſſ. En̄ hn̄ ſuarade ⁊ ſagdi
Eg em eigi ſendr/nema til fortapadra Sauda af Huſe Jſraels. Enn hun kom ⁊ fiell nidr
fyre honum/ ⁊ ſagde/Hialpa þu mier Herra. Enn hn̄ ſuarade heñe ⁊ ſagde/ Þat er eigi tier-
ligt at taka Braudit/ꝧ Barnañā er/ ⁊ kaſta þui fyrer Hundana. Enn hun ſagde: Satt er
ꝧ Herra/en̄ þo eta Hu̇ndar af molum þeim ſm̄ detta af Bordum Drottna þra. Þa ſuaradi
Jeſus ⁊ ſagde til heñar. Þu Kona/mikel er þin trua/vde þier ſo ſ̄ þu villt. Og a þre ſomu
ſtūdu vard heñar Dotter heilbrigd.

5
Fiolde Siukra fær Heilſubot

Og er Jeſus gieck þadan/kō hn̄ ad Sionum i Galilea/gieck vppa Fiallit/ ⁊ ſette ſig þar. D
Og margt Folk dreif til hn̄s/hafande mz ſier Hallta/ Blinda/ Mallauſa/ Vanada/ ⁊ mar-
ga adra/ ⁊ ſnørudu þm fram fyrer fætr Jeſu/ ⁊ hn̄ læknade þa/ſo at Folkit vndradiſt/er ꝧ ſa

Mælla

Mallauſa mæla/ ⁊ Váada heila/ Hallta gãga/ Blinda Siaãde/ ⁊ vegſømudu Gud Iſraels.

Og Jeſus kallade ſina Lærisueina til ſin/ ⁊ ſagde/ Mig aumkar yfer Folkit/ þuiad þr ha‑ fa þria daga hia mier verit ⁊ hafa ecki til matar/ ⁊ faſtande vil eg þa ecki fra mier fara la‑ ta/ ſo ad eigi verde þeir Hungꝛmorda a veigenũ. Og Lærisueinarner ſøgdu til hñs/ Huadan tøku vær ſo mørg Braud hier a Eydemørkũ/ at vier ſediũ mꝫ iafnmargt Folk? Jeſus ſag de til þra/ Huerſu mørg Braud hafe þier? þeir ſøgdu/ Siø/ ⁊ fa Fiſkakorn. Og hañ baud Folkẽu at ꝥ ſettiſt nidꝛ a Jørdẽa/ Og tok þau ſiø braudẽ ⁊ Fiſkãa/ ⁊ er hñ hafde þacker giørt braut hñ þau/ ⁊ gaf Lærisueinunum/ Og hñs Lærisueinar gáfu þau Folkenu. Og þeir átu aller ⁊ vrdu ſadder/ ⁊ toku vpp þad ſm̃ yfer var Molañа ſiø Karfer fullar. Enn þr ſm̃ etid hofdu voru fiorar Þuſunder mañа/ fyrer vtan Konꝛ ⁊ Børn. Og er hñ hafde Folkit fra ſier látid/ ſtie hñ a Skip/ ⁊ kom i ende merkꝛ Magdalalandꝫ.

Marc. 8
6
Fiøgꝛ Þuſund mañа fødd mꝫ ſiø braudum og þæm Fiſkum

XVI.

A

HA geingu Phariſei ⁊ Saducei til hñs/ Freiſtande hñs/ ⁊ badu hann at ſyna ſier Teikn af Himne/ Enn hñ ſuarade þm ⁊ ſagde/ A Kuellden ſeigi þier/ ꝥ verdꝛ ſiþnt vedꝛ/ ꝥt Himinrode er/ Og a morna ſeigi þier/ J dag verdꝛ hre‑ verdꝛ/ þuiat Himinen er raudur ⁊ dimur. Þier Hræſnarar/ Himinſins a‑ ſian kunne þier at dæma/ enn ad vita Teikn þeſſara tijma Kuñe þier eigi. Þeſſe vonda ⁊ Hordõs Kynſlod æſker Teikns/ ⁊ henne ſkal eckert Teikn giefet verda / nema Teikn Jøna Spamãs. Og hñ forliet þa ⁊ gieck i burt.

1
Jeſus ſtraffar Phariſeos og Saduſeos ſm̃ baduſt epter Teikne
Marc. 8.

Og er hañs Læreſueinar voru yfer vm farner/ høfdu þeir gleymt Braud mꝫ ſier af taka. Eñ Jeſus ſagde til þra/ Siaet til/ ⁊ vaktit ydꝛ vid Surdeigi þra Phariſeis ⁊ Saduceis. Þa þeinktu þeir mꝫ ſier ⁊ ſøgdu/ ꝥ mun vera ꝥ vær høfum ei Braud mꝫ oſſ tekit. Enn er Jeſus fornam ꝥ/ ſagde hñ til þra/ Þier lijtil truader/ Huar fyrer huxe þier vm ꝥ þo þier hafet eige Brauden mꝫ ydꝛ haft? ſkilie þier eñ ecki? Miñiſt þier ecki a þau ſm̃ braud a mæal ſim̃ Þuſ‑ unda/ eda hůſu margar Karfer ad þier tokud þa vpp? ⁊ eigi eñ a þau ſiø braud/ a medal fiøg ra Þuſunda/ ⁊ huerſu margar Karfer ed þier tokut þa vpp? Huar fyrer ſkilie þier eigi/ at eg ſagda ydꝛ ecki af braudenu/ þa eg ſagda / Vaktit ydꝛ fyrer ſurdeigi þra Phariſeis ⁊ Saduce‑ is. Þa vnderſtodu þeir at hñ hafde eigi ſagt þeim/ ꝥ þr ſkylldu vara ſig vid Surdeigi braud ſins/ helldꝛ vid Lærdome þra Phariſeis ⁊ Saduceis.

B

Luc. 12.
2
Phariſeañа Surdeig

Þa kom Jeſus i Landzælfur Borgarinnar Ceſaree Philippi/ ⁊ ſpurde ſina Lærisueina at ⁊ ſagde/ Huad ſeigia menn til / huer Mañſins Son ſie? Þeir ſøgdu/ Sumer ſeigia þu ſiert Johannis Baptiſta/ Eñ adrer/ þu ſiert Elias/ ſumer at þu ſiert Jeremias/ edꝛ eirn af Spa mønum. Hañ ſagde til þra: Huern ſeigi þier mig vera? Þa ſuarade Simon Petrus ⁊ ſag de/ Þu ert Chriſtꝛ Sonꝛ Gudꝫ Lifãda. Eñ Jeſus ſuaradi ⁊ ſagde til hñs/ Sæll ertu Simon Jõas ſon/ Þuiat Holld ⁊ Blod birte þier ꝥ eigi/ helldꝛ miñ Himneſkꝛ Fader. Eg ſeigi þier ⁊/ Þu ert Petrus/ ⁊ yfer þeña Helluſtein mun eg vppabyggia mina Chriſtne/ ⁊ Hlidin Heluijt‑ anna ſkulu eigi magn hafa i giegn heñe. Og þier mun eg giefa Lyckla Himnarijkis/ ⁊ allt huad þu bindꝛ a Jørdu/ ſkal a Himnum bundit vera/ ⁊ allt huad þu leyſer a Jørdu/ ſkal a Himnum leyſt vera.

C

3
Spurning/ huer Chriſtus ſie
4
Andſuar Petre
5
Huer ad ſie ſõñ Chriſtne
6
valld Chriſtelig rar Kirkiu

Þa fyrerbaud hñ ſinum Læreſueinum/ at þeir ſegde ꝥ nockrum/ at hñ være Jeſus ſa Chri ſtus. Þadan i fra tok Jeſus til at auglyſa fyrer ſinum Lærisueinum/ ꝥ honum byriade at gã ga til Jeruſalem/ ⁊ margt at lijda af Olldũgum/ Skriftlærdum/ ⁊ Kieñemanna Høfdingiũ/ ⁊ Lijflaten vda/ ⁊ a þridia deigi vpp at rijſa. Eñ Petur tok hñ vt af/ atalde hñ ⁊ ſagde/ Her‑ ra þyrm ſialfum þier/ at eigi hende þig þetta. Enn hñ ſneriſt vid og ſagde til Peturs/ Far fra mier Andſkote/ þu ert mier hneykſlanligꝛ/ Þuiat þu ſkilur eigi huad Gudꝫ er/ helldur huad Mañanna er.

D

7
Chriſtus ſeiger þyrer ſin Dauda og Pijnu
8
Petrus ſtraffaſt

Jeſus ſagde þa til ſiña Lærisueina/ ef nockꝛ vill miᵉ epterfylgia/ þa afneite hñ ſialfũ ſier/ og take ſiñ Kroſſ a ſig ⁊ fylge mier epter. Þuiat huer hñ vill ſitt lijf foruara/ ſa mun þui ty na/ Enn huer ſinu Lijfe tyner fyrer minar ſaker/ ſa mun ꝥ fiña. Þui huad ſtodar ꝥ mañenũ þo hñ hrepte allan Heimen/ eñ giørde tion ſiñar Salu? Edꝛ huad mun madureñ fa giefit þat hñ Salu ſina mꝫ endurleyſe? Þuiat ꝥ mun ſkie/ at Mañſins Son mun koma i Dyrd ſins Fødurs/ mꝫ ſinum Einglum/ ⁊ þa mun hñ giallda huerium ſm̃ einum epter ſinum verkum. Sañliga ſeige eg ydꝛ/ at nockrer ſtanda þr hier ſm̃ Daudan munu eigi ſmacka/ þar til at þr ſia Mannſins Son komanda i ſinu Rijke.

9
Vt af Kroſſenũ og opſolnũe
10
Huggũ þra ſem Kroſſin bera

Og ſer dø

XVII.

1
Forklaran Christi a Fiallenu

OG sex døgum þar epter/ tok Jesus mz sier Petrum og Jacobum/og Johañ-em brodr hn̄s/z hafde þa afsijdis vppa hátt Fiall/ z auglystist fyrer þeim. Og hn̄s Asian skein sm̄ Sol/eñ hn̄s Kláde vrdu so biort sm̄ Lios/ Og sia: at honum birtust þeir Moyses z Elias/z toludu vid hn̄. Eñ Petur ansade og sagde til Jesu/ Herra/ hier er oss gott ad vera. Ef þu villt / þa vilium vær giøra hier þriar Tialldbuder/þier eina/Moyse eina/Elie eina. Og þa er hn̄ var þetta ad tala. Sia: ad biart Sky vmskygde þa/z Sia: at Rødden vr Skyenu sagde/ Þesse er Sonr miñ elskuligr/at huerium mier vel þocknast/heyrit honum. Og er Lærisueinarner heyrdu þ/fiellu þeir fram̄ a sinar Asianer z vrdu miøg hrædder/Eñ Jesus gieck til þra B tok a þeim z sagde: Standit vpp z verit eigi hrædder. Eñ er þeir litu vpp/sau þeir ønguan nema Jesum eirnsaman

2 Petri. 1
Marc. 9.
Luc. 9.
Supra 3.

2
Vt af Elia sem koma skyllde

Og er þeir geingu ofan af Fiallenu/baud Jesus þeim z sagde/Þier skulut onguum þssa Sion seigia þar til ad Mannsins son er vppaptur risen af Dauda. Og hañs Lærisueinar spurdu hn̄ at z søgdu/Huar fyre seigia hiner Skrifilærdu þa/þ Elias hliote adr at koma? Jesus suarade z sagde til þra/Elias a at sønnu adr at koma/z alla hlute ad lagfæra. Eñ eg seigi ydr þ/ Elias er nu komen/z þr kiendu hn̄ eigi/helldr giørdu þr vid hn̄ huad hellst þr villdu So mū z Mañsins Son verda af þeim at lyda. Þa vnderstodu Lærisueinarner þ hn̄ hafdi sagt af Johañe Baptista

3
Tunglsiukr fær heilsu

Og er þr komu til Folksins/gieck madr til hn̄s z fiell a Knien fyrer honum z sagde/ Herra myskuna þu syne minum/þuiat hn̄ er Tungl siukr/z er heifeliga pijndr/Þui opt fellr hn̄ a Elld og þrættsinnis i Vatn. Eg hafda hann og til þinna Læresueina/og þeir gatu hañ eigi Læknat. Enn Jesus suarade z sagde/O þu vantruud z rangsnuen Kynslod/huersu leinge skal eg hia ydr vera? Huersu leinge a eg ydr at lijda? Hafet hn̄ hingat til min. Og Jesus hastade a hn̄/ z Diofullen for vt af honum/z Sueirnen vard Heilbrigdr a samre stūdu/

4
Postularner straffast vegna þra vantruar

Þa geingu Læresueinarner heimugliga til Jesu og søgdu/Fyrr þui gatu vær eigi rekit hn̄ vt? Jesus suarade z sagde til þra/Fyrer ydar Vantruar saker. Þui eg seigi ydur fyrer sañ/ Ef þier hefdut Tru so sm̄ Mustars korn/mætte þier seigia Fialle þessu/Far þu hiedan z þā gat/Og munde þ fara/z eckert munde ydr omattugt vera. Eñ þetta kyn rekst eigi vt nema fyrer Bæn z Føstu.

5
Krapti Truarinnar

6
Fyrersøgn vt af Dauda og Pinu Christi

Enn sem þeir sysluduft vm i Galilea sagde Jesus til þra/Epterkomande er/ þ Mañsins Sonr mun øfurselldr verda i manna hendr/z lijflaten verda/z a þridia deigi mū hn̄ vpprijsa/ Og vid þ vrdu þeir næsta hrygguer.

7
Vm Skattpeningen
a (Statera) er eitt Lod Silfurs

Og er þeir komu til Chaphernaum/ geingu þeir at Petre sm̄ Skattgialldit vppbaru/ z søgdu/Ydar Meistare gielldr hn̄ eigi Skattpeningen? Hn̄ sagde/ Ja/ z er hn̄ gieck jn̄ i hwsit/kom Jesus fyrr at honum z sagde/Huad lijst þier Simon/af huorum taka Jardliger Kōungar Toll edr Skattpening/af sinum Sonum edr af annarligum? Petur sagde/ af añarligum/Jesus sagde til hn̄s/Þa eru Synerner frij. Eñ so at vier steum þm ei at hneykslan/ þa far til Siafar z kasta vt Aunglenum/ z þañ Fisk ē fyrstr kiemr vpp tak þu/z er þu opnar hn̄s gin muntu finna eina a Stateram/þa sømu tak z gief ~~honum~~ [þeim] fyrer mig z þig.

XVIII.

1
Huer mestr sie i Himnarijke

Þann sama tijma/geingu Lærisueinarner til Jesū og søgdu/ Huer er mestur i A Himnarijke? Jesus kallade Barn til sin z sette þ mitt a millum þra z sagde/ Sannliga seigi eg ydr/nema þier snuist z verdit so sm̄ Smaborn/ munu þier eigi jnnganga i Himnarijke. Huer sialfur sig læckar suo sm̄ vngberne þetta/ sa er mestr i Himnarijke. Og huer sm̄ medtekr eitt þuilijkt vngmenne i minu nafne/sa medtekr mig. Enn huer hn̄ hneykslar eirn af þessum vesalingum ē a mig trua/þarfara være honum ad Mylnusteirn heingdist vid hals honum/ z være i Siafardiup sockfur.

2
Vt af hneykslun ilse huerium mest eiga ad fordast

Vei sie Heimenū fyrer hneykslaner. Þar hliota hneykslaner at koma/enn þo vie sie þm manne fyrer huern ed hneykslunen kemr. Enn ef þin hønd edr þinn Fotur hneykslar þig/ snijd hn̄ af og snara honum fra þier/ Betra er þier jnn at ganga til lijfsins/halltr z handaruane/enn þ þu hafer tuær hendr edr tuo fætur/z verder i eilijfan Elld kastadr. Og ef Auga B þitt hneykslar þig/þa slijt þ vt z snara þui fra þier/ Betra er þier eineygdum jnn ad ganga til Lijfsins

til lijffsins/ enn þ þu hafer tuø Augu z verder i Heluijtskan Elld kastadr.

Siaed til ad þier forsmaet ecki eirn af þessum Vesalingum/ Þuiat eg seigi ydur/ at þeirra Einglar a Himnum sia jafnā mins Fødurs auglit a Himnū. Þuiat Mañsins son er komen B at frelsa huad fortapat var.

Luc. 15.

3 Lærdomr vt af Jdranar yfer botinne

Huad virdist ydr? Ef einhuer hefde Hundrat Sauda/ z villist eirn af þeim/ Skilst hñ eigi vid þa niu z Niutijgi a Fiøllum vppe/ z fer at leita hñs sm̄ villtist? Og ef so skier/ at hñ finnur hñ/ Sannliga seigi eg ydr/ at hñ fagnar meir yfer honum/ enn yfer hinum niu z Niutijgu sm̄ eigi villtust. So er eigi vilie fyrer Fødr ydrum sm̄ a Himnum er at eirn af þessum Vesalingum farist.

4 Vm Ordsins þionustu og Kirkiuualldit og þess atferle

Enn ef Brodr þinn brytur vid þig/ far þu/ z straffa hñ a millum þin z hñs eins samans/ Ef hñ heyrer þig/ þa hefur þu þinn Broder vñit. Enn ef hñ heyrer þig eigi/ þa tak eñ eirn edr tuo til þin/ so at i munne tueggia edr þriggia stande øll ord. Nu ef hñ heyr[s] eige þeim/ þa C seig þ Samkunduñe. Enn ef hñ heyrer ei Samkunduñe/ þa hallt hñ sm̄ annā Heidingia og Tollheimtumann. Sañliga seige eg ydr/ huad hellst þier bindit a Jordu/ skal z a Himnum bundit vera/ z huad hellst þier leysit a Jørdu/ skal leyst vera a Himne. Og enn seige eg ydr þ/ Huad ef tueir af ydr samtakit a Jørdu vm huern hlut sm̄ þ er/ ed þr vilia bidia/ skal þeim veitt vera af minum Fodur sm̄ a Himnum er/ Þuiat huar tueir edr þrijr samansafnader eru i minu nafne/ þar em eg mitt a millum þra.

5 Bañ og forbod

6 Vm Synda fyrergiefningena

7 Vm almēneligā sǫfnud Kirkiuñar

Þa geick Petur til hñs z sagde/ Herra/ Hu̍su opt skal eg minum Brodr/ þeim s̄ vid mig brytur/ fyrer giefa? Er þ nog sio sinum? Jesus sagde til hñs/ Eg seige þier eigi sio sinnum helldr siotijge sinnū sio sinnū. Fyrer þui er Himmarijke lijkt þm Konunge s̄ reikna villde vid Þiona sina. Og er hñ tok til at reikna/ kom eirn fyrer hñ/ sa er honū var skylldugr tiu þusūd Punda. Eñ þa hñ hafde eigi til huad hñ skyllde giallda/ baud Herran/ at selia hñ z hanns Hwsfreyiu/ so z Børnen/ z allt huad hñ ætte/ z borga mz. Enn sa Þion fiell fram̄ tilbad hñ z sagde/ Herra/ haf Þolinmæde vid mig/ allt skal eg þier giallda/ enn Herran sa aumr þss Þions/ z liet hñ lausan z gaf honum vpp skulldena.

8 Þa Syndugu skulu meñ taka til Jdranar

9 Vtþyding med eirne Epterlijkingu/ þad margar Synder wer de oss fyrer giefnar

D Þa gieck sa same þion vt/ z fann eirn af sinum samlags þionum/ sa var honum hundrad pēinga skylldugr/ þañ greip hñ z tok fyrer Kuerkar honum z sagde/ Giallt huad þu ert mier skylldugr. Þa fiell hñs samlags þion fram̄/ bad hañ/ z sagde/ Haf Þolinmæde vid mig/ þui allt skal eg þier giallda. Enn hñ villde eigi/ helldr for hñ til z liet hñ i Dyplitzu/ þar til hañ hafde borgat sina skulld. Enn er hñs samþionar sau huad skiede/ vrdu þeir miøg hrygguer vid/ konu/ z vnderuijsudu sinum Herra allt huad giørst hafde. Þa kallade hñs Herra a hñ/ z sagde til hans/ Þu hinn Vonde Þion/ alla þessa skulld gaf eg þier til/ med þui þu badst mig/ Byriade þier eigi myskūsamr ad vera vid þinn samlags þion/ lijka sm̄ eg var þier myskunsamr. Og hñs Herra vard reidr/ z ofurselldе hñ Kuølurunū/ þāgat til at hñ hafde borgat allt huad hñ var honum skulldugr. So mun minn Himneskr Fader giora ydr/ ef þier fyrergefit eige af ydrum hiørtum/ huer eirn sinum Brodr misgiørder sinar.

XIX.

A O G þ skiede sm̄ Jesus hafde lyktad þessar Rædr/ at hañ for af Galilea/ z kom i ende merkur Gydingalandz/ odrumeigen Jordanar / og margt Folk fylgde honum epter/ z þar læknade hñ þa.

Marc. x.

Þa geingu Pharisei til hñs/ freistudu hñs z søgdu/ Leyfist nockut manneinum at forlæta sina Eigenkonu fyrer hueria sm̄ eina søk? Enn hann suarade z sagde til þra/ Hafe þier eige lesit/ at sa er i vpphafe skapade mannen/ hñ giørde þ at þa skyllde madr z Kōa/ z sagde/ Fyre þui mū maduren forlæta Fødr z Modr z vidteingiast eigenkonu sinne/ z þau tuø mūu eitt Holld vera/ So eru þau nu eige tuo/ helldr eitt Holld. Eñ huad Gud hefur samanteingt/ þ skal maduren eige j sundr skilia.

1 Vm Hiuskapar bandit

Gen. 1. 2

Þa søgdu þr/ Fyrer þui baud Moyses þa/ at gefast skyllde skilnadarskra/ z hana at forlæta? Hñ sagde til þra/ Moyses hefr fyrer Hardud ydnars hiarta leyft ydr at forlæta Hwsfreyur ydrar/ enn af vpphafe var þ eige so. Eñ eg seige ydr þ/ Huer sina Eigenkonu forlætur (nema þ sie fyrer Horunar søk) z giptist añare/ sa dryger Hor. Og huer fraskilinne giptist/ sa dryger og Hor.

Deut. 14

2 Vm skilnat Hionaña

B Þa søgdu Lærisueinarner til hñs/ Ef so er hattat mañsins malefnum vid Eignarkonuna/

þa er

þa er eige gagn i at giptast. En hn̄ sagde til þra/Þetta ord fa eige aller hondlat/ helldr þeir huerium þ er giefit. Þuiat þar eru þeir Gelldingar/sm̄ so verda af Modurkuide fædder/ ⁊ þr Gelldingar eru huerier af mønnum eru gellder/ ⁊ þar eru ⁊ lijka þeir Gelldingar sm̄ sialfa sig hafa gellt/fyrer Himnarijkis saker. Sa gripit gietur hn̄ grijpe þ.

3
Vm Gelldinga

Þa voru smabørn til hn̄s høfd/so at hn̄ legde hendr yfer þau/og bædist fyrʼ/En Lære-sueinarner auijtudu þa/Jesus sagde til þra/Latid Børnē kyrr/⁊ fyrerbiodit þeim eige til min at koma/þuiad slijkra er Himnarijke. Og er hn̄ hafde hendr yfer þau lagt/gieck hn̄ þadan.

4
Þad Himnarijke sie smabarnana

Og Sia: at eirn gieck at honum ⁊ sagde til hn̄s/ Gode Meistare/ Huad skal eg þess gott giøra at eg hafe eilijft Lijf? Huerium hn̄ suaradi/ Huad kallar þu mig godan? Eingen er godr nema eirn/ sem er Gud. Enn ef þu villt til Lijfsins innganga/suo vardueit þu Bod-orden. Hn̄ sagde þa til hn̄s/Nú hellst? En̄ Jesus sagde/Ei skltu man̄ vega/ Ei sktu horast Ei skltu stela/ Eigi skalltu Liuguitne mæla/Heidra skalltu Fødr þinn ⁊ Modr/⁊ elska skalt þu Naunga þin̄ so sm̄ sialfan þig. Þa sagde Vnge maduren til hn̄s/Þetta allt hef eg vard ueitt i fra Barnæsku minne / Huad brestr mig þa? Jesus sagde til hn̄s/Ef þu villt algiør-dr vera/far burt og sel allt huad þu hefer ⁊ gief Fatækum/⁊ munt þu þa siod hafa a Himne kom þa ⁊ fylg mier so epter. Og er hin̄ vnge madr heyrde þ ord/gieck hn̄ hryggr i burt/þuiat hn̄ hafde myklar eigr.

5
Huernen men̄ meigi audlast eilijft lijf

6
Ef nockur vill vera algiørdr

Enn Jesus sagde til sinna Lærisueina/Sannliga seige eg ydr/at toruellt er Rijkum inn ad ganga i Himnarijke. Og enn seige eg ydr/þ auduelldara er Vlfballdanum at smiuga i gieg-num Nalar auga/enn Rijkum in̄ ad ganga i Gudz rijke. Og er Lærisueinarner heyrdu þ/vr-du þeir miog ottaslegner ⁊ søgdu/Huer fær þa hialpast? Enn Jesus leit vid þeim ⁊ sagde til þra/Hia mønnum er þ omøguligt/en̄ hia Gude er allt møguligt.

7
Vm þa Rijku agiarnu
Mar. 10
Luc. 18.

Þa suarade Petur ⁊ sagde til hn̄s/Siadu: at vier forlietū allt ⁊ fylgdum þier epter/Huad skier oss þar fyrer? Enn Jesus sagde til þra/Sannliga seige eg ydr/at þier huerier mier hafit epterfylgt i Endurfædinguñe/þa er Mannsins son situr a Stole sinnar Tignar/ mūu þier ⁊ sitia a tolf Stolū/dæmande tolf Kynkuisler Israels/Og huer hn̄ forlætur Hws edr Brædur/ Systr/Fødr eda Modr/edr Eigenkonu eda Børn eda Akra/fyrer mins nafns saker/ sa mun hundrad fallt i staden taka/⁊ erfa eilijft Lijf. Enn marger þeir sm̄ eru fyrster/verda sijdaster/ Og þr s̄ sijdaster eru verda hiner fyrstu

8
Huggun fyrer þa Fatæku
Mar. 10.
Luc. 18.

XX.

HImnarijke er lijkt þm Hwsfødr s̄ vtgieck snem̄a Morguns Verkmen̄ at lei-ga i Vijngard sinn. Enn ad giørdū samningi vid Verkmeñena/af dagligu penigs giallde/sende hn̄ þa i sinn Vijngard. Og nær þridiu stund gieck hn̄ vt/ ⁊ leit adra Idiulausa stād a Torgenu/⁊ sagde til þra/Fare þier i min̄ Vijn gard/og huad riett er mun eg giefa ydur. Þeir geingu ⁊ þangat. Og enn gieck hn̄ vt aptur vm siettu ⁊ niundu stund /⁊ giørde so lijka. Enn vm elleftu stund gieck hn̄ vt/⁊ fann en̄ adra standa idiulausa ⁊ sagde til þra/ Huar fyrer stāde þier hier allā dag idiulauser? Þeir søgdu til hn̄/þuiad eingen hefur leigt oss. Hn̄ sagde til þra/Fare þier og i minn Vijngard/⁊ huad riett er skulu þier fa.

1
Vtþyding þrar seinustu mals greinar nu Ep-terlijkingu

En̄ þa Kuelld var komit/sagde Herran Vijngardsins til sins Radamans/Kalladu Ver-kamennena ⁊ gialld þeim verdkaupet. Og hn̄ tok til i fra enum seinasta ⁊ allt til hins fyrsta/ Þa komu þr sm̄ vm elleftu stund leigdʼ voru/⁊ huer þra medtok sinn pening. En̄ er hiner fyr-stu komu/meintu þr þ þr mūdu fa meira/⁊ huer þra medtok sin̄ Pening. Og þa er þeir høf du hn̄ medtekit/møgludu þeir i mote Hwsfødurnum ⁊ søgdu/Þesser seinustu hafa eina stund erfidat/⁊ þu giørder þa oss iafna/vier sm̄ borit høfum þunga ⁊ hita Dagsins.

En̄ hn̄ suarade ⁊ sagde til eis þra/ Vinur/ei giøre eg þier oriett. Ertu ecki asattur orden vid mig vm eirn Pening? Tak huad þitt er ⁊ far burt. Enn þessum seinasta vil eg giefa so sm̄ þier. Eda lofast mier ecki at giøra af minu huad eg vil? Eda ertu vm þ rangeygdr/þo ad eg sie godgiarn? So verda nu sidaster hiner fyrstu/⁊ fyrster hiner sidustu. Þuiat marger eru kallader enn faer vtualder.

Og hn̄ ferdadist vpp til Jerusalem/ ⁊ tok þa tolf Lærisueina heimugliga til sin a veigenū og sagde til þra/Siaet: Vier reisum nu vpp til Jerusalem/⁊ Mannsins son mun ofurseliast Keñemaña høfdingiū/⁊ skriftlærdū/⁊ þr mūu hn̄ fordæma til dauda/⁊ ofurselia hn̄ Heidin-giū til spottūar ⁊ Hwdstrokunar/⁊ til Krossfestingar/Og a þridia deigi mū hn̄ vppaptr rijsa.

2
Enn fyrersøgn vm hn̄s Dauda og vpprisu

þa gieck

Þa gieck Moder sona Zebedei til hn̄s/ medr syne sina/fallande fyrer hn̄ fram̄/⁊ bad noc kurs af honum. Og hn̄ sagde til heñar/Huad villtu? Hun sagde til hn̄s / Lat þessa mina sonu sitia i Rÿke þinu/þann eina til þinnar hægre handar/⁊ annā til þinnar vinstre handar. Enn Jesus suarade ⁊ sagde/ Þier vited eigi huad þier bidied. Gete þid þann Kaleik druckit huern eg mun drecka/⁊ þre skÿrn skÿrast latid huerre eg mun skÿrast? Þeir søgdu til hn̄s/ꝥ getu vid. Og hn̄ sagde til þra/Miñ Kaleik munu þid at sønnu drecka/ ⁊ þre Skÿrn huerre eg skÿrunst/ munu þid skÿrast. Enn ꝥ at sitia til minnar hægre ⁊ vinstre Handar/ er eigi min ydr at giefa /helldr þeim/huerium ꝥ er fyrer buit af minū Fødr.

3 Gutmanlig wirdingar agirne

D Og er þeir tiu heyrdu ꝥ/þycktust þeir þeim tueimr brædrum. Enn Jesus kallade þa til sin ⁊ sagde/Þier vitid ad Veralldar maña Høfdingiar drottna yfer þeim/⁊ þr ed Vollduger eru hafa Yferuølld. So skal eigi vera ydar a mille/Helldr huer hn̄ vill ydr a mille Volldugr vera/sie sa ydar þienare. Og huer ydar sm̄ fremstur vill vera/vere hn̄ ydar Þion. Lÿka so sm̄ Mañsins son kom eigi at hn̄ liete sier ꝥ on r/helldr vppa ꝥ hn̄ þionade / ⁊ giæfe sitt Lÿf til endurlausnar fyrer marga.

Marc. 10 Luc. 22.

4 Grein a mille Kristnīnar og Veralldligs walldz

Og þa er þeir geingu vt af Jericho/ fylgde honū margt Folk epter. Og sia: at tueir Blinder satu vid veigen/⁊ þa þeir heyrdu ꝥ at Jesus gieck þar fram̄ hia/kølldudu þr ⁊ søgdu/O herra sonr Dauidz myskuna þu ockr. Eñ Folkit hastade a þa at þr þegde. Eñ þeir kølludu þui meir ⁊ søgdu. O Herra sonr Dauidz myskūa þu ockr/⁊ Jesus stadnæmdist/kallade a þa og sagde/Huad vilie þid at eg skule giøra yckr? Þeir søgdu til hn̄s/Herra/ꝥ/at ockar Augu vpplukist. Enn Jesus sa aumr a þeim/snart augu þra/Og þeir sau jafnskiott/ ⁊ fylgdu hm̄ epter.

5 Tueir blinder fa Syn

XXI.

A O G er þeir toku at nalgast Jerusalem/⁊ komu til Bethphage vid Fiallit Olíueti/sende Jesus vt tuo sina Lærisueina ⁊ sagdi til þra/Fare þid i ꝥ Kauptū sem fyrer yckr er/⁊ strax munu þid fiña Øsnu bundna/⁊ Fola hia heñe/Leysit hāa ⁊ leidit til min/ Og ef einhuer seigr nockut til yckar/þa seigit/at Herran hafe þra þørf/og jafnsnart mun hn̄ lata þau laus. Enn ꝥ skiede so ad vppfylldist huad sagt er fyrer Spamannen er seigr: Seigit Dotturenne Zion/Sia: Þinn Kōgr kemr til þin Hoguær/sitiādi a Øsnu ⁊ a Fola Klyfbæriligrar Øsnu.

1 Vt ak Jñreidine Christi i Jerusalem og hn̄s eilÿfa Rÿke og Kiennemanskap

Zacha. 9

Enn Lærisueinarner geingu burt ⁊ giordu so sm̄ Jesus hafde bodit þeim/ og leiddu mz sier Øsnuna ⁊ Folan/⁊ løgdu yfer þau sin Klæde/ ⁊ settu hn̄ þar vppa. Enn margt folk breidde sin klæde a veigen. Og adrer hiuggu Kuistu af Trianum/ ⁊ dreifdu þeim a veigen. Enn ꝥ Folkit s fyrer gieck/⁊ epterfylgde/kallade ⁊ sagde/Hosianna Syne Dauidz/ Blezadr sie sa s kiemr i nafne DROTTINS/Hosianna i hæstum Hædum.

Og er hn̄ for jn̄ i Jerusalem/var øll Borgen a reidu skialfe/⁊ sagde/Huer er þesse? Eñ Folkit sagde/Þetta er Jesus Spamaduren af Nadsareth vr Galilea. Og Jesus gieck iñ i Gudz Musteri ⁊ rak vt alla Seliendr ⁊ Kaupendr i Musterenu/ ⁊ Bordum Veslūar maña og stolum þra er Dwfr selldu hratt hn̄ vm/og sagde til þra/Skrifat er/ Mitt Hws sk Bæna hus kallast/eñ þier hafet giørt ꝥ at Spilluirkia jnne. Og til hn̄s geingu Blinder ⁊ haller i Musterit/⁊ hn̄ læknade þa.

2 Seliendr og Kaupendr rekast wt af Musterenu

3 Gudz Hws

B Enn er Kiennemanna høfdingiar og Skriftlærder/sau þær vndraner sm̄ hn̄ giørde/og ꝥ Børnen kølludu i Musterenu ⁊ søgdu/ Hosianna þm Syne Dauidz/reiddust þeir/⁊ søgdu til hn̄s/Heyrer þu huad þesser seigia? Jesus sagde til þra/Ja vite meñ/ Hafe þier alldrei lesit ꝥ/ Af munne Vngbarna ⁊ Briostmylkinga/hefr þu Lofit tilreidt? Og hn̄ forliet þa ⁊ geck vt af Borgiñe til Bethania ⁊ bleif þar.

4 Börnen lofa Christum

Eñ at Morne er hn̄ gieck aptur til Borgarinnar/Hungrade hn̄. Og sm̄ hn̄ sa eitt Fÿkiu trie vid Veigen/gieck hn̄ þangat af/⁊ fann eckert a þui/nema einasta Bløden/Og sagde til þess/ Hiedan i fra vaxe alldreigi Auøxtur af þier at eilÿfu. Og þad Fikiutrie visnade vpp jafnsnart/Og er Læresueinarner sau ꝥ/vndrudust þr og søgdu/Hūnen er Fÿkiutried so snart vppþornat? Enn Jesus suarade ⁊ sagde til þra/Sannliga seigi eg ydr/ef þier hafet Truna ⁊ efit eigi/þa mūu þier eigi einasta giøra slikt vid Fikiutried/Helldr/⁊ ef þier segdut þssu Fialle/tak þig vpp ⁊ fleyg þier i Sioen/þa munde ꝥ skie. Og allt huad þier bidied/j Bæninne/ef þier truit þui/þa munu þier ꝥ ødlast.

Marc. 11 Marc. 10

5 Fikiu tried wisnar vpp

6 Kraptur Truarinnar og Bænarinnar

Og sm̄ hn̄ kom i Musterit/ geingu til hn̄s (s hn̄ var at kienna) Prestahøfdingiar Ølldungar

ungar

Marc. 11
Luc. 10.

ungar Lydsins og sögdu/Vt af huada magt giörer þu þetta / og huer gaf þier þessa magt?
Enn Jesus suarade ꝛ sagde til þra/Eg mũ spyria ydr at einu orde/ef þier seigit mier ꝥ / mun E
eg seigia ydr vt af huada magt eg giöre þetta. Skÿrn Johañis huadã var hun/hút af Nim-
ne edr af mönũ? Enn þeir hugsudu mz sier/ef vier seigum af Nimne/þa seiger hñ til vor/Fyr-
er þui trudu þier honũ þa eigi? Enn ef vier seigum af mönum/þa meigũ vær ottast Folkit/
Þuiat aller hielldu Johañem fyrer Spamañ. Og þeir suörudu Jesu ꝛ sögdu/Vier vitũ eñ.
Hñ sagde þa til þra/So seigi eg ydr ei helldr vt af hûre magt eg giere þetta

7
Af walldenu Christi

Enn huad lÿst ydr? Madr nockr hafde tuo sonu/ꝛ gieck til ens fyrsta og sagdi/Sonr/Far
þu i dag at viña i Vÿngarde minum/Eñ hñ suarade ꝛ sagde: eigi vil eg/Eptera jdrade hñ
þessa/ꝛ gieck burt. Og hñ gieck ꝛ til hins annars og sagde slÿkt hid sama/eñ hñ suarade og
sagde/fara skal eg/Og for ecki. Huor af þeim tueimr giörde Födursins vilia? Þeir sögdu
til hñs/hinn fyrste/Jesus sagde til þra/Sannliga seigi eg ydr/at Tollheimtarar og Pwtur
meiga fyrre komast i Gudz Rÿke enn þier. Johañis kom til ydar ꝛ lærde ydr Riettlætis gotu
ꝛ eigi trudu þier honum/Eñ Tollheimtumeñ ꝛ Pwtur trudu honum. Og þo at þier litud þet
ta/giördu þier öngua yferbot/so at eptera hefdi þier honum truat.

8
Austan Phariseanna/þad þeir willdu ei Jdran giöra nie trua

Marc. 12
Luc. 9.

Heyrit eñ adra Epterlÿking. Hwsfader nockr var þar/sa er plantade Vÿngard og girdte i D
kringum hñ/og grof i honum Vÿnþrwgu/og vppbygde Turn/og leigde hñ Vÿngardzmöñ-
um/ og ferdadist sidan langt burt. Enn þa er Auaxtartÿme tok at nalgast / sende hñ sina
þiona til Vÿngardzmañanna/at þr mztæke hñs Auöxtu. Þa toku Vÿngardzmeñerner hñs
þiona/þañ eina strycktu þeir/añan aflÿfudu þeir/hiñ þridia gryttu þeir. Og i añat siñ sen
de hñ adra þiona vt/ sm̃ fleire voru hinum fyrrum/Og þeim giördu þr slÿkt hid sama. Eñ
sÿdast sende hñ Son siñ til þeirra/og sagde/Þeir munu feila sier fyrer Syne minum. Enn
er Vÿngardzmeñerner sau Sonen/sögdu þr mz sier/Þesse er Erfingen/ kome þier/og aflÿ-
fu vær hñ/og leggium so vnder osſ hñs Arfleifd. Og þeir gripu hñ/og ræku hñ vt af Vÿn-
gardenum/og aflÿfudu hñ. Enn nær Herran Vÿngardsins kiemr/ huad mun hñ giöra vid
þessa Vÿngardzmeñ? Þeir sögdu til hñs/Þeim vondum mun hñ vondsliga fyrerfara/ꝛ siñ
Vÿngard byggia ödrum Vÿngardzmöñum/þr ed honum Auöxt giallda i riettan tÿma.

9
Austan Phariseanna/ rekande fra sier Christum og hñs Ryki/og villande hafa sitt eigit Ryke

10
Hefnd fra sm̃ Christo viskuþa

Jesus sagde til þra/Hafe þier alldrei lesit i Ritningunum/Þañ Stein sm̃ byggendr hof-
du vtkastat/hñ er nu orden at hofde Hyrningar. Af DROTTNE er ꝥ giört/og er vnd-
arligt fyrer vorum augum. Fyrer þui seige eg ydr/at Gudz Rÿke mũ fra ydr takast/ꝛ Heid-
ingiũ giefet verda/þr sem þesſ Auöxt færa. Eñ huer yfer þennan Stein fellr/hñ mun sundr
myliast/eñ yfer huern hñ fellur/þann mun hñ sundurmeria. Og þa er Kiennemaña höfd-
ingiar og Pharisei heyrdu hñs Epterlÿkingar/formerktu þeir/ꝥ hñ sagde af þeim/Og leitu
du vid at grÿpa hñ/Enn ottudust þo Folkit/Þuiat ꝥ hiellt hñ fyrer Spamann.

Psal. 118.

XXII.

Luc. 14

1
Epterlyking wt af predikan Euangelii og Brudkaups

OG Jesus suarade og talade i annad siñ i Epterlÿkingum til þra / og sagde: A
Himmarÿke er lÿkt þeim Konunge sm̃ Brwdkaup giörde Syne sinum/og
sende vt sina þiona at kalla Bodzmennena til Brwdkaupsins/Og þr villdu
eige koma. J añat sinn sende hñ adra þiona vt og sagde/Seiget Bodzmöñ
unum. Siaet. Mÿna Maaltÿd hefe eg tilbuit/miner Vxar ꝛ Aletsie eru
slatrader/og allt er reidubuet/Komit til Brwdkaupsins. Enn þeir forsma-
du ꝥ/ogg eingui burt/einn a siñ Bwstad/eñ annar til siñar Syslunar/enn sumer gripu hñs
þiona/dærudu þa og drapu. Eñ þa Konunguren heyrde ꝥ/vard hñ reidr/ og sende vt sinn
Her/og fyrer for þessum Mordingium/og brende vpp Borg þra.

2
Kallan Heidinna þioda

Þa sagde hñ til sinna þiona/ Brullaupit er ad söñu reidubuit/ enn þeir sm̃ bodit var þeir
voru þesſ eigi verduger. Fyrer þui farit vt a Stræten/og biodet til Brudkaupsins huerium ẽ
þier finnit. Og hñs þionar geingu vt a Stræten/og samansöfnudu öllum þeim þeir fun-
du/ vondum og godum/ Og Brudlaupit vard alskipat af mönnum. Þa gieck Konungur-
inn jñ at sia Gestina/og hñ sa þar mann/eigi klæddan mz Brudlaups klædum/ og sagde til B
hñs/Vinur. Huernen geckstu jnn hingat hafande ecki Brudlaups klæde? Eñ hañ þagde.
Konunguren sagde þa til sinna Þienara/ Bindit hñs hendr ꝛ fætur/og varpit honum i ystu
Myrkr/þar mũ vera Op og Tannagnistran. Þuiad marger eru kallader/eñ faer vtualder.
Þa geingu Pharisei burt/ꝛ settu raad saman/at þeir giæte veitt hñ i ordum. Og sendu til

3
Refsing fra sm̃ forsma Euangelium

hñs sina

hñs ſijna Lærisueina med Herodis þienurum/ ⁊ ſøgdu/ Meiſtare/ vier vitum ad þu ert ſañſøgull/ ⁊ kieñer Gudz gøtu j Sañleika/ ſkeyt' ei nockrum/ ꝥ þu fer ei ad Mañuirdingum. Fyre þui ſeig oſſ huad þier lijſt/ Huort leyfiſt ad giefa Keiſaranū ſkatt/ edr eigi? Eñ þa Jeſus formerkte þra flatſkap/ ſagde hñ/ Huad freiſti þier min Hræſnarar? Syned mier myntena peningſins/ ⁊ þeir feingu hm̄ Peningen. Jeſus ſagde til þra/ Huers er þeſſe mynd og yferſkrift? Þeir ſøgdu honum/ Keiſarans. Þa ſagde hñ til þra/ Giefit þa Keiſaranū huad Keiſarãs er/ ⁊ ꝥ Gude ſm̄ Gudz er. Og er þeir heyrdu ꝥ/ vndruduſt þeir/ forlietu hñ ⁊ geingu i burt.

4 vm Skattgiallð Keiſarans

C A þeim ſama deigi geingu Saducei til hñs/ huerier ed ſeigia Vppriſuna eige vera/ ſpurdu hñ ad og ſøgdu/ Meiſtare/ Moyſes hefer ſagt/ at ef nockr andadiſt ⁊ hefde eige Barn epter/ þa ſkyllde Broder hñs eiga hñs Eigenkonu/ ⁊ vppuekia ſinum Brodr Sæde. Eñ hia oſſ voru ſiø Brædr/ hiñ fyrſte faſtnade ſier Konu/ og hñ andadiſt/ og af þui hñ hafde eckert Sæd/ liet hñ Brodr ſinum epter ſina Eigenkonu/ Lijka ſa annar/ ⁊ hinn þridie/ allt til hins ſiøūda. Enn ſidaſt allra andadiſt og Konan/ Huers þra ſiø verdr hun nu Eignarkona i vppriſunne? Þuiat aller þeir hafa hana haft. Enn Jeſus ſuarade ⁊ ſagde til þra/ Þier villiſt ⁊ vitid eigi Ritningarnar/ nie helldr Gudz krapt/ Þuiad i vppriſunne munu þr huerke Kuōgaſt/ ne ſig kuōga lata/ Helldr eru þr ſm̄ Einglar Gudz a Himne.

Marc. 12 Luc. 20. Deut. 25

5 Vm vppriſu framlidinna

D Enn hafe þier eigi leſit/ huad af Gude er ſagt/ af vppriſu framlidiña/ er hñ ſeiger. Eg er Gud Abrahams/ ⁊ Gud Jſaacs/ ⁊ Gud Jacobs/ Þui Gud er eigi Gud Daudra/ helldr Lifande manna. Og er Folkit heyrde þetta/ vndradiſt ꝥ hñs Kieñing.

Enn er Phariſei heyrdu ꝥ hñ hafde þaggat Saduceos/ ſøfnuduſt þeir ſaman i eitt/ ⁊ eirn Løguitringr af þeim ſpurde hñ at/ Freiſtande hñs og ſagde/ Meiſtare/ hút er hid meſta Bodord j Løgmalenu? Eñ Jeſus ſagde til hñs/ Elſka ſkalltu DROTTJN Gud þiñ/ af øllu þinu hiarta/ ⁊ af allre Ond þiñe/ ⁊ af øllu þinu Hugſkote/ Þetta er hid hellſta ⁊ meſta Bodord. Enn añad er þeſſu lijkt/ Elſka ſkalltu Naunga þiñ ſo ſm̄ ſialfan þig. J þeſſum tueimr Bodordum heingr allt Løgmal ⁊ Spameñ.

Exo. 3

6 Vt af þui ſtærſta Bodorde

Eñ þa Phariſei voru til ſãans koner/ ſpurde Jeſus þa at ⁊ ſagde/ Huad virdiſt ydr af Chriſto hûs ſon ed hñ ſie? Þeir ſøgdu honū Dauidz. Hñ ſagde til þra/ Hûnen kallar Dauid hñ þa i Anda eirn DROTtiñ? Er hñ ſeiger/ DROTTJN ſagde minum DROTtne/ Sit þu til minnar hægre Handar/ þar til/ eg ſet Ouine þina til ſkarar þiña Fota. Nu ef Dauid kallar hñ DROTtiñ/ Hûnen er hñ þa hñs Sonr? Og eingen gat hm̄ orde ſuarad/ ⁊ ei dirfdiſt nockur vpp fra þeim deigi/ hañ framar at ſpyria.

7 Huer Chriſtus ſie

Pſal: 120

XXIII.

A Nu talade Jeſus til Folkſins/ og til ſiña Læreſueina/ ⁊ ſagde/ A Moyſes ſtole ſitia Skriftlærder og Phariſei/ allt huad þeir ſeigia ydr þier ſkulit hallda/ ꝥ halldit og giøret/ Enn epter þra verkum ſkulu þier eigi giøra. Þuiad þeir ſeigia ꝥ/ ⁊ giøra eigi/ Þeir ſamanbinda þungar Byrd' ⁊ obæreligar/ ⁊ leggia þær møñum a Herdar/ eñ ſialfer þeir vilia ei ahræra þær fingre ſinum. Þuiad oll ſin verk giora þr at þeir ſiaiſt af mønnum. Sin miñingar blød vt þenia þr/ og falld ſinna klæda mykla þeir/ Kiær hafa þr hin fremſtu Sæte at Kuellduerdū/ ⁊ ædſtu Seſſa i Samkundu huſum/ ⁊ Kuediur a Torgū/ ⁊ af møñū Rabbi kallader vda.

Exo. 13. Deut. 6.

1 Vm greinarmū a mille lærdomſins og þra ydlds ed kieña i Kirkiuñe

Eñ þier ſkulut eigi Rabbi kallaſt/ Þuiat eirn er ydar Meiſtare Chriſtr/ eñ þier aller erut Brædr. Og onguan ſkulu þier ydar Fødr kalla a Jørdu / Þuiad eirn er ydar Fader ſa ſem a Himnum er/ Þui ſkulu þier eigi Meiſtare kallaſt/ þui eirn er ydar Meiſtare Chriſtr. Sa ſē ad meſtr er ydar/ ſie hñ ydar þienare. Þuiat huer ſig vpphefur/ ſa mun nidurlægiaſt/ Og hû ſialfan ſig nidurlæger/ hñ mun vpphafen verda.

B Vei ydr Skriftlærdum ⁊ Phariſeis/ þier Hræſnarar/ hueri' Himnarijkit apturlokit fyrer mønnum/ eigi gange þier þar jnn/ ⁊ þeim er jñ vilia ganga i ꝥ/ þa loſe þier eigi.

Vei ydr Skriftlærdū ⁊ Phariſeis/ þier Hræſnar'/ huerier Eckna hwſen vppetid/ mz yfer hylmingu langra Bæna/ Fyrer ꝥ munu þier þeſſ meire Fordæming ødlaſt.

2 Strapp þeirra Synda/ ſm̄ Chriſtnena þordiarþa

Vei ydr Skriftlærdum og Phariſeis/ þier hræſnarar / huerier vm kringum farit Sio og Lond/ ſo at þier giørit eirn ad Gydinge/ og nær hñ er ꝥ orden/ giore þier hñ at Heluitſkū ſyne tuefallt meir enn þier erut.

Falskienning

Vei ydr blindum leidtogurum/ þier ſm̄ ſeigit/ Huer hñ ſuer vid Muſterit/ ꝥ ſie eckert/ enn

Fals lærdomr vm Eidana

hū hñ suer vid Gullit Musterisins/sa er sekur. Þier Fifl z forblindader/Huert er meira Gull id eda Musterit þ er Gullit helgar? Og huer ed suer vid Alltarid/sie eckert/Eñ hüer hñ suer vid þ Offur sm̃ a þui er/sa sie sekr. Þier Heimsker z Blinder/Huert er meira Offrit eñ Alltarit/þ sm̃ Offred helgar? Fyrer þui/Nū hñ suer vid Alltarit/sa suer vid Alltarid/z allt huat þar er vppa/Og huer hñ suer vid Musterit/sa suer vid þ/z vid þann s̄ þar bygger jnne/Og huer hñ suer vid Himinē/sa suer vid Gudz Sæte/ og vid þann sm̃ þar vppa situr. C

Falslærdomur vm Gudz þion ustogiörder

Vei ydr Skriftlærdum og Phariseis/ þier Hræsnarar/ huerier tiundit Myntu/ Aneth og Kumen/ z yfergiefit þ huad þyngst er i Logmalenu/einkū/Domin/Myskunsenid z Truna/ Þetta byriade at giora/og hitt eigi epter ad skilia. Þier blinder Leidtogarar/ sm̃ sijed Myfluguna/enn suelgid Vlfballdan.

Luc. 9. Manña setningar

Vei ydr Skriftlærdum og Phariseis/þier Hræsnarar/sm̃ hreinset hid ytra Bikara z Diska/enn jñan eru þier fuller Rans z ohreininda. Þu blindr Phariseare/hreinsa fyrst hid jñra a Bikørum og Diskum/so ad hid ytra verde og hreint.

Sutt og Hræsne

Vei ydr Skriftlærdum og Phariseis/þier Hræsnarar/huerier lijker erut forfagudum Leidum framlidinna/huer ed vtan syniast mønnum føgr/eñ jñan eru þau full af Daudra mañabeinum/og allre oþeckt. So og þier skinit at sønnu vtan fyrer mønnum riettlater/enn fyrer jnnan eru þier fuller Hræsne/og Ranginda.

Ofsokn og lijflat Spamannanna

Vei ydr Skriftlærdum og Phariseis/þier Hræsnarar/huerier vppbyggit Spamanna leiden/z prydit Grafer riettlatra manna/z seiget: Ef vier hefdum verit a døgum Fedra vorra/ skylldu vær eigi verit hafa sālagsmeñ þra i Blode Spamannaña. Suo beri þier sialfer ydr vitne/at þier erut syner þra/s̄ Spamennena aflijfudu/ Nu vel/ vppfyllid mæling Fedra ydvara. Þier Eiturormar og Nødrukyn/Huernen vilie þier vmflyia Heluijska fyrerdæming? D

Luc. 10. 2 Para. 14

Fyrer þui siaet: Eg sende til ydar Spameñ Spekinga/og Skriftlærda meñ/z nockra af þeim munu þier Lijflata og Krossfesta/og suma munu þier hudstrykia j Samkundu husū ydar/og af annare Borg i adra munu þier þa ofsækia. Suo at yfer ydur kome allt Riettlatt Blod/s̄ a Jørdea vt er hellt/j fra Blode Abels Riettlata allt til Blodz Zacharie sonar Barachia/huern þier draput a mille Musteris og Alltarisins. Sañliga seigi eg ydr at allt þta

3 Hegning þeirra sm̃ Christum og hñs Christne ofsækia

mun koma yfer þessa Kynslod. Jerusalem Jerusalem/þu sm̃ aflijfar Spamennena/ z grytter þa s̄ til þin eru sender. Huersu opt hefe eg viliat saansafna Sonū þinū lijka sm̃ at Hæna safnar Vngum sinum vnder vænge sier/ og þier hafed eigi viliad? Siaed: Ydvart hus skal ydur i eydi latid verda. Þuiad eg seigi ydr/Þier mūut eigi sia mig vpp fra þessu/þar til þier seigit: Blezadr sie sa sm̃ kiemr i nafne DROTTINS.

XXIIII.

1 Ap Foreydslu Jerusalem og endr Veralldar

Og sem Jesus gieck vt af Musterenu/þa geingu hñs Lærisueinar til hñs/ ad þeir syndu honum bygging Musterisins. Eñ Jesus sagde til þra/Siae þier ecki allt þetta? Sannliga seigi eg ydur/ at hier mū eige epter latast Steinn yfer steine/sa er eigi mun nidurbroten verda. A

Enn sm̃ hñ sat a Fiallenu Oliueti/geingu hñs Lærisueinar ad honū heimugliga og søgdu/Seig þu oss huenar þetta mun skie/og huert teikn er þiñar til komu og Veralldariñar enda. Enn Jesus suarade z sagde til þra/Siaet til at eingen ville ydr/Þuiat marger munu koma vnder minu nafne/og seigia/Eg em Christr/z þr munu marga villa.

2 Teiknen fyrer nidurbrot Jerusalem/og Veralldarinnar enda/Falskiemingar/Bardagar/ Drepsott/ Hunggr Jardskialftar/ Ofsokner/ Hneyxlaner Hatur Falsprophetar/ Villur Ranglæte/ Kiærleiksleyse/ predikan Euangelij

Þier munut heyra Bardaga og Hernadar tidinde/Siaet til/ad þier skielfist ecki/ þuiad allt þetta hlytur ad skie/ Þo er þa enn eigi enderen komen. Þuiad þar mun ein Þiod hefia sig vpp i mote annare/z Rijke i mote Rijke/Drepsotter og Hungr/og Jardskialftar munu þar verda i ymsum stødum/enn allt þetta eru vpphøf Harmkuælanna.

Þa munu þeir ofurselia ydr i Hardkuæle/og ydr munu þeir lijfe firra/og þier verdet hatader af øllum þiodum/fyrer mins nafns saker. Og þa munu marger hneyxlum fyllast/og jñbyrdis huer annan suikia/og huer annan ad hatre hafa. Og marger Falsspamenn munu sig vpphefia/og margan afuega leida. Og af þui at ranglætid mun yfergnæfa/ mun Kiærleikuren margra kolna. Enn huer ed stadfastr blijfur allt til enda/sa mū holpen verda. Og þetta Euangelium Rijkesins mun Predikat verda vm allan Heim til Vitnis burdar yfer allar þioder/ Og þa mun enduren koma, B

Hær

Nær þier siaed nu Suiuirdig eydsluñar (af huerre sagt er fyrer Spamañen Daniel) stãdã de i Helgũ Stad/ Hũ þ lese/ hũ hygge þar at. Hũner þa eru a Gydingalãde/ flye þr a Fioll/ Og huer hũ er a Ræfre/ fare sa ei ofan/ nockut at taka vr sinu huse/ Og sa sĩ a Akre er snue hũ ei aptur at taka vpp Kyrtel siñ. Af þui bidiet at ydar flotte ske eige vm Vetr edr a Þuott deige. Þuiat þa mun verda so stor Hormung/ huylijk at eigi var i fra vpphafe Veralldar/ allt til þessarar stundar/ og eigi helldr verda mũ. Og nema þ at þesser dagar sie styttter/ verdr eckert Holld holpit/ Enn fyrer vtualdra saker þa eru þesser dagar forstytter.

3 Af sidustu Suiuirding

4 Aminning og vidvörun

Eñ ef nockr seiger þa til ydar/ Siaet/ Her er Christr edr þar/ þa sklu þier eigi þui trua. Þuiat vpp munu rijsa Falschristar/ og Falsspamenn/ z þeir munu giora stor Takn z Undur/ so at i Villu munu leidast (ef skie mætte) eirnen vtualder/ Siaed/ Eg sagde ydr þ fyrer. Nu ef þr seigia til ydar/ Siaed/ Hũ er a Eydemorku/ þa gangit eigi vt/ Siaet/ Hũ er i laun kofum/ þa truit eigi. Þuiat so sĩ Ellding vt geingr af appgongu z skijn allt til nidurgongu/ lijka mun vera til koma Mañsins Sonar. Þuiad huar hellst at Hræet er/ þangat munu og Ernerner safnast.

C

Mar. 13. Matth. 18

Enn strax epter Hormung þessara daga/ mun Solen sortna/ z Tunglit eigi sitt Lios gefa/ z Stiornr mũu af Himne hrapa/ z Kraptar Himnaña mũu Hræraſt. Og þa mũ skina teikn Mannsins sonar a Himne. Og munu sier þa kueina allar Kynkuisler Jardar/ z þeir munu sia Mannsins son Komanda i Skyum Himins mz Krapte myklum z Tignaruellde. Og sijna Eingla mun hũ vtsenda/ mz Lwdraþeytingu mykelle/ z hũs Vtuøldum munu þeir saman safna af fiorum Vindum/ fra ystu ælfum Himnaña/ z allt til þra Endemarka.

Sol/ Tungl/ Stiörnur/ Kraptar Himins/

5 Huggun

6

Af Fijkiutrenu lærit Epterlijking. Nær ed þess Kuistr giorist frior og laufen vtsprettа/ þa vite þier þ Sumarit er i nand. Lijka so/ nær ed þier siaet allt þetta/ þa vitid/ ad þ er nærre fyrer Dyrum. Sannliga seigi eg ydr/ at þesse Kynslod mũ eige forganga þar til at allt þtta skier. Himen z Jørd munu forganga/ eñ min Ord munu eige forganga. Eñ af þeim deige edr stundu veit eingen/ z ecki Einglar a Himnum/ nema miñ Fader einsamã.

Epterliking af Fikiutrenu

Mar. 13. Luc. 21.

D Enn lijka sĩ var vm daga Noe/ so mun z verda i Tilkomu Mañsins Sonar. Þui so sĩ þeir voru a þeim Dogum fyrer Flodit/ at þeir ætu/ þr drucku/ þeir giptust z lietu gipta sig/ allt til þess dags/ a huerium Noe gieck i Ørkena/ z þeir sættu þui ecki/ þar til ad Flodit kom og tok þa alla i burt. So mun z vera i Tilkomu Mañsins Sonar. Þa munu tueir a Akre vera/ z mun eirn vppteken enn añar forlaten verda/ z tuær munu i Kuernhuse malande vera z mun ein vppteken z ønnr forlaten verda.

7 Dagar Noe Luc. 17.

Fyrer þui Vaket/ Þuiad þier vitid eigi/ a huerre stundu ydar Herra mune koma. Enn þ skulu þier vita/ at ef Hwsfaderen visse a huerre stundu ed Þiofuren kiæme/ munde hũ vaka/ z lata eigi sitt Hws i sundurgrafa. Fyrer þui verit þier z reidubuner/ þuiat Mañsins Son mun koma/ a þeirre stundu þier meinit ecki.

8 Nidurlag Mal sins/ mz Epterlikingu/ þeirrar meiningar/ ad wier eigum alla tijma at vera reidubuner

Enn huer hũ er trwr Þion z Forsiall/ sĩ Herran hefr sett yfer sin Hiu/ ad hũ giefe þeim fæde i riettan tijma. Sæll er sa þion nær hũs Herra kiemr z finnur hũ so giorandа. Sanneliga seige eg ydr/ at hũ mun hũ setia yfer øll sin Audæfe. Enn ef sa vonde Þion seiger i sinu hiarta/ Miñ Herra giører duøl a at koma/ z tekur at sla sina samlags þiona/ etur z dreckur mz Dryckiurwtørum. Enn Herra þess þions mun koma a þeim deigi sĩ hũ vonar eige/ z a þre stundu er hũ grunar eigi/ og i sundur partar hũ/ z setur hañs hlutskipte mz Hræsnurum/ þar mun vera Op z tanna gnistran.

XXV.

A NA mun Himnarijke lijkt vera tiu Meyum / hueriar et toku sina Lampa/ og geingu vt i mote Brudgumanum. Enn fim af þeim voru Fauijsar / z fim Forsialar. Þær sĩ Fauisar voru toku sina Lampa/ enn toku þo eckert Vidsmiør mz sier/ Enn hinar Forsialu toku i sinum Kerum Vidsmior/ mz Lompunum. Og er Brudgumen giørde duøl a at koma/ syfiade þær allar/ z sofnudu. Enn vm Midnætte kom kall/ Siaet: Brudgumen kemr/ gangi þier vt j mote honum. Þa stodu vpp allar þessar Meyiar/ z pryddu sina Lampa. Enn þær Fauijsu søgdu til hinna Forsialu/ Giefet oss af Vidsmiøre ydru/ þuiad vorer Lãpar slockna vt. Hiar Forsialu suørudu z søgdu/ Nei/ ma va at ei sie nog fyrer oss z so ydr/ Fare þier helldr til Sølumanna z kaupet ydr. Enn er þær geingu ad kaupa/ kom Brwdgumen/ z þær sĩ reidubunar voru geingu mz honum jñ til Brudkaupsins/ Og Hurdinne var apturlokat. Ad sijdustu ko-

1 Epterliking af x. Jomfrum

 ustu ko-

ursku komu og hinar adrar Meyiar/ og søgdu/ Herra/ Herra/ lwk þu vpp fyrer oss. Enn hñ suarade z sagde til þra/ Sannliga seige eg ydr/ ad eg þecke ydr eige/ Fyrer þui vakit/ þt þier vited eige þann dag z stund/ a huerre/ Mannsins son mun koma.

Luc. 19.

Lijka sm̃ sa madr/ er ferdadist langt burt/ kallade sina þiona z fieck þeim sitt Godz/ Og ei= B num fieck hñ fim̃ Pund/ eñ ødrum tuø/ hinum þridia eitt/ huerium einum ept' sinu̅ formætte/ og ferdadist strax af stad. Þa gieck sa til sm̃ fim̃ Pund hafde mztekit/ z verkade mz þeim sø= mum/ og vañ þar mz oñur fim̃ Pund. Lijka eirnen sa sm̃ tuø Pund hafde medtekit vañ og a tuø øñur. Eñ sa er eitt hafde medtekit for burt/ grof i Jørdu/ og falde þar sins Herra Fie. Eñ epter langan tijma liden/ kom Herran þessara Þiona/ z hiellt reikningskap vid þa.

2
Epterlijking vt af þ undinu

Þa gieck sa til sm̃ fim̃ Pund hafde mztekit/ z færde honum øñur fim̃ Pund/ z sagde/ Herra/ Fimm Pund feckstu mier/ Sia/ ønnur fim̃ hefe eg a vunnit/ Hanns Herra sagde honum/ Ey þu hiñ gode og trulynde Þion/ Af þui þu vart trwr yfer litlu/ þa mun eg setia þig yfer mikit/ Gack jñ i þins Herra Føgnud.

3
Verdkaup þra sm̃ ad eru tiuer

Þa gieck og sa at s̃ tuø Pund hafde mztekit z sagde/ Herra tuo Pund fieckstu mier/ Sia/ ønnr tuø Pund hefe eg a vuñit. Hñs Herra sagde til hñs/ Ey þu hiñ gode Þion z trulynde/ þ þu vart trur yfer fau/ mun eg setia þig yfer mikit/ Gack jñ i þins Herra Føgnud.

Þa gieck sa at sm̃ eitt Pund hafde mztekit/ z sagde/ Herra/ Eg veit at þu ert hardr mañ/ C þu vppsker huar þu sader eigi/ z samansafnar huar þu dreifder ei/ z ottasleigen for eg burt/ og falde Pund þitt i Jørdu. Sia/ þar hefer þu þ huad þitt er. Eñ hñs Herra suarade z sagde til hñs/ Þu vondr Þion z latur/ Visser þu at eg sker vpp huar eg sade eigi/ og samansafna huar eg dreifda eigi/ Þui byriade þier at fa miñ Pening Veslunarmøñum/ og nær eg kiæmi hefda eg huad mitt er til min tekit mz Abata. Fyrer þui taked af hm̃ þ Pund / z giefet hm̃ sm̃ tiu Pund hefer. Þuiat huer sm̃ hefur honum mun gefit verda/ z mun hñ nægd hafa/ Eñ huer ed eige hefr/ fra þeim mun tekit verda og þ hñ hefur. Og þeim onyta Þion kaste þier i hin ydstu myrkur/ þar mun vera Op og Tañagnistran.

4
Refsing þra sm̃ otruer eru

Matth. 13.
Mar. 4
Luc. 8

5
Augliosslig fyre søgn um Doms dag

Eñ þa Mañsins Son mun koma i sinu Tignaruellde/ z aller Helger Einglar mz honu̅. Hñ mun þa sitia i Sæte sins Velldis/ z allar Þioder munu saman safnast fyrer honum. Og hñ mun þa sundurskilia huora fra ødrum/ so sm̃ Hirder sundurgreiner Saude fra Kidum/ z Saudena mun hñ skipa til siñar hægrehandar/ enn Kiden til Vinstre. Þa mun Konungur D en seigia til þra sm̃ a hñs Hægre Hønd eru/ Kome þier blezader Fødr mins/ z eignist þ Rijke sm̃ ydr var tilbuit fra vpphafi Veralldar. Þuiad hungradr var eg/ z þier gafut mier at eta Þyrstr var eg/ z þier gafut mier at Drecka. Gestr var eg/ og þier hystud mig. Naken var eg/ og þier klæddut mig. Siukur var eg/ z þier vitiudut min. J Myrkuastofu var eg og þier komut til min.

6
Verdlaun godra mañа

Þa munu hiner riettlatu suara honum og seigia / Herra/ Huenar saum vær þig Hungradan og føddum þig? Eda þyrstan og gafu̅ þier at drecka? Eda huenar saum vier þig Giest= komiñ og hystum þig? Eda Naken og klæddum þig? Eda huenar saum vær þig Siukann eda i Myrkuastofu og komum til þin? Og Konunguren mun suara og seigia til þra. Sañ= liga seige eg ydr/ Huad þier giørdud einum af þessum minum minstum Brædrum / þ giørdu þier mier.

7
Pijsler þra Oguðligu

Þa mun hñ og seigia til þra sm̃ til Vindstre handar eru/ Farit burt fra mier þier Bølua= der i Eilijfan Elld/ þañ sm̃ fyrerbuen er Fiandanum og hñs Aarum. Þuiad Hungradr var eg og þier gafut mier eigi at eta. Þyrstur var eg/ z þier gafut mier eigi at drecka. Gestr var eg/ og þier hystut mig eigi. Naken var eg z þier klæddut mig eigi. Siukr og i Myrkuastofu var eg/ og þier vitiudut min eigi.

Þa munu þeir suara og seigia/ Herra/ huenar saum vier þig Hungradan / edr Þyrstan/ Gest eda Naken/ Siukan edr i Myrkuastofu/ z høfum þier ecki þionat? Þa mun hñ suara þeim og seigia/ Sañliga seige eg ydr/ Huad þier giørdut eigi einum af þessum enum minstu þ giørdut þier mier eige. Og munu þeir þa ganga i eilijfar Pijsler/ enn Riettlater i eilijft Lijf.

XXVI.

Og þ

A O G þ giordist þa Jesus hafde lycktat øll þesse ord/sagde hн̃ til sina Læresuei-na/Þier vitid/at epter tuo daga verda Paskar/ Og Mañsins son mun ofur seliast/at hн̃ Krossfestz verde. Þa samansøfnudust Kiennemañahøfdingiar Skriftlærder/og Wlldungar Lydsins i Høll Kieñemañahøfdingians/þess er Chaiphas hiet/Og saſettu rad hun en þeir giæte mz slægd gripit Jesu̅ z lijf latid. Enn þeir søgdu/Eigi a Hatijdardeigenum/so ad eige verde vpphlaup med Folkenu.

Historia vm Pijnu vors Herra Jesu Christi

1 Radagiørd vm Christum

Enn þa Jesus var nu i Bethania/ i Hwse Simonar vanheila/gieck Kona at honu̅/hafande Budk dyrligs Smyrslavatz/og hun hellte þui yfer Høfut honum er hн̃ sat vid Borded. Eñ er þ sau hн̃s Læresueinar/þycktust þr og søgdu/Til huers er þesse spilling? Þetta vatn hefde matt seliast fyrer mykit/og giefast Fatækum. Eñ er Jesus fornam þ sagde hн̃ til þra/ Huad eru þier ylner vid þessa Konu? þui gott verk giorde hu̅ a mier. Fatæka hafe þier iafnan hia ydr/eñ mig hafe þier eigi alla tijma. Þat hu̅ hellte sinu Smyrslavatne yfer min̅ Lijkama/þ giorde hun mier til Greftrunar. Sañliga seigi eg ydr/huar hellst þetta Euangeliu̅ predikat verdr j øllum Heime/mun sagt verda/j heñar minning/huad hun hefer giort.

2 Christus verdr smvrdr til sinnar greftrunar

Mar. 14 Joh. 17.

B Þa gieck burt eirn af tolf/sa er Judas Ischarioth hiet/til Kieñemañahøfdingia/z sagde til þra/Huad vilie þier giefa mier/og mun eg selia ydur hн̃? Eñ þeir budu honum þriatijge Silfurpeninga. Þadan i fra leitade hн̃ lægs þ hн̃ suike hн̃.

3 Judas lofar at suijkia Christu̅

Eñ a fyrsta Sætubraudz deige geigu Lærisueinarner til Jesu/z søgdu til hн̃s/Huar villt þu ad vier tilreidum þier Paskalābit at eta? Eñ Jesus sagde/Fare þier i Borgena til nockurs/z seiget hн̃/ Meistarē lætr seigia þier/min̅ tijme er j nand/hia þier vil eg Paska hallda mz Læresueinum minum. Og Læresueinarner giordu so sm̅ Jesus hafde þeim bodit/og reiddu til Paskalambit.

4 Paskalambsins neytsla

Eñ at Kuellde komnu sette hн̃ sig til Bordz mz tolf sinum Læresueinum. Og er þeir ætu sagde hн̃/Sañliga seige eg ydr/at eirn ydar mun suijkia mig. Þeir hryggdust miøg vid þ/ z toku aller til at seigia/Er eg þ nockut Herra? Eñ hн̃ suarade og sagde. Sa er heudiñe drepr i Fatid mz mier/sa mun mig Forrada. Mañsins Son mun ad søñu fara so sm̅ skrifat er af honum/Eñ vei þeim mañe fyrer huern Mañsins Son mun forraden verda/ Betra være

5 Opinberan Suikarans

C honum/at sa same madr hefde alldrei fæddr verit. Þa suarade Judas/sa er forried hн̃ z sagde/Er eg þ nockut Rabbi? Hн̃ sagde til hн̃s/Þu sagder þ.

Eñ þa þr neyttu/ tok Jesus Braudit/ giorde þacker/z braut þ/gaf sinu̅ Lærisueinu̅/z sagde/Takit z etid/þetta er mitt Holld. Hн̃ tok z Kaleiken/giorde þacker gaf hн̃ þeim z sagde Dreckit aller hier vt af. Þad er mitt Blod ens nyia Testam̅tis/huort ed vthellist fyrer marga til Syndaña fyrergiefningar. Eñ eg seigi ydr/at eg mun eigi hiedan i fra drecka af þssu Wijnuidarins Auexte/allt til þess dags/er eg mun drecka þ nytt mz ydr i mins Fødurs Rijke. Og at Lofsøngnum søgdum/geingu þeir vt i Fiallit Oliueti.

6 Innsetning Kuelldmaltijdarinnar

Zacha. 13.

Þa sagde Jesus til þra/A þessare Nott munu þier aller hneykslast a mier/Þuiad skrifad er/Hirderen mun eg sla/og Sauder Hiardariñar munu j sundurtuistrast. Eñ epter þ ed eg er vppriſen mun eg ganga fyrer ydr i Galilea. Petur suarade og sagde til hañs. Og þo aller skamfyllist vid þig/þa skal eg þo alldrei skamfyllast þier/Jesus sagde til hн̃s/Sañliga seige eg þier/at a þessare Nott ædr enn Hanen galar/ mu̅tu afneita mier þrysuar. Petur sagdi til hн̃s/Eirnen þo mier byriade mz þier at deyia/skyllde eg eige neita þier. Slijkt hid sama søgdu og aller Lærisueinarner.

7 Fyrersøgn vm flotta Læresueinaña

8 Breyske Peturs

D Jesus kom þa mz þeim/j þ Gerdis tun sm̅ kalladist Gethsemani/z sagde til siña Lærisueina/Sitied hier a medā eg fer þāgat z bidst fyrer. Og hн̃ tok mz sier Petru̅/z tuo Sonu Zebedei/tok sidan til at hrygguast z harmþrungen at verda. Hн̃ sagde þa til þra/Hrygg er Sala min allt til dauda/blijfit hier z vakit mz mer. Og hн̃ gieck litlu eina framleingra/fiell fram a sina Asionu/bidiande og sagde. Fader min̅/ef møguligt er þa lijde af mier Kaleikr þesse/ enn eige so sm̅ eg vil/helldr so sm̅ þu villt. Og hн̃ kom til sinna Lærisueina og fañ þa sofande/og sagde til Peturs/Gatstu ecki eina stund vakat mz mier? Vake þier z bidiet/so at þier fallit eigi i Freistne/Anden er at søñu reidubuen/enn Holldit er breyskt.

9 Huad i Grasgardenu̅ skiede

10 Bæn og Angist Christi i Grasgardinu̅

J añat sinn gieck hн̃ enn burt/og bad seigiande/ Fader min̅/ ef þesse Kaleikur ma eigi af mier lijda/ vtan eg drecke hн̃/ þa verde þin̅ vilie. Og hн̃ kom aptur og fañ þa sofande/z þra Augu voru full af suefne. Og hн̃ liet þa kyrra/z gieck j burt aptr z bad j þridia sin̅ seigande enn somu ord. Þa kom hн̃ til siña Lærisueina z sagde til þra. O ja vilie þier nu sofa og huijlast/

laſt. Siaet: Su ſtund tekur ad nalgaſt ad Mannſins Son mũ ofurſeliaſt j Syndugra hendur/ ſtandit vpp/førũ vær. Siaet: Hñ tekr ad nalgaſt ſa er mig forrædr.

E

Og ſm̃ hñ var þetta at tala. Sia: Ad Judas eirn af tolf kom/og mz honum Flockr mykill mz Suerdum og Stongum/vtſender af Kiennemaña høfdingium ⁊ Olldungum Lydſins. Eñ ſa er hñ Forried/gaf þeim Teikn og ſagde/Huern hellſt ed eg kyſſe/ſa er ꝥ/ halldit hm̃. Og jafnſnart gieck hñ ad Jeſu og ſagde/Heill ſiert þu Rabbi/ og kyſte hañ. Enn Jeſus ſagde til hñs/Miñ vin huar til komſt þu hingat? Þa geingu þr þangat at/løgdu hendr a Jeſum og gripu hñ.

11 Judas Koſſ

Og ſia: At eirn vt af þm̃ s mz Jeſu voru rette vt Hondena/ ryckte ſinu Sũdi ⁊ ſlo Þion Kennemaña Høfdingians/⁊ hio af hñs eyra. Þa ſagde Jeſus til hñs/Snu þu Suerde þinu aptur j ſina Sliidr. Þuiad huerier ſm̃ Suerdit taka þr munu fyr Suerde faraſt. Edr meinar þu at eg kuñe ecke at bidia Fødr miñ/at hñ ſkickade mier meir eñ tolf Legiõ Eingla? Eda huernen vppfyllaſt þa Ritningarnar? So byriar at ſkie ſkule.

12 Straff Petri fyrer Suerdſlagit

A þeim tiima ſagde Jeſus til Folkſins/Þier erut vtgeingner/liika ſm̃ til añars Spilluirkia mz Suerdum og Støngum at høndla mig/dagliga hefe eg þo hia ydr ſetid/⁊ kent i Muſterenu/og þier hafet mig eigi gripit. Eñ allt þtta er ſkied ſo at vppfylldiſt Ritningar Spamaña. Þa forlietu hñ aller Læriſueinarner ⁊ flydu.

F

13 Flotte Læreſueinanna

Enn þeir ſm̃ Jeſum høfdu gripit/leiddu hñ til Caiphas Kiennemaña høfdingia/huar ed Skriftlærder og Olldungar voru ſamankomner. Eñ Petur fylgde honum epter/langt j burt fra/allt i Forbyrge Kieñemannahøfdingians/⁊ gieck jñ/ſette ſig hia Þienorunum ſo ad hañ ſæe huer ender a yrde.

14 Af þui ſm̃ iñan Borgar ſkiede fyrer Kiennemanna Høfdingium

Enn Kieñemañahøfdingiar/⁊ allt Radit/leitudu Liuguitna j gegn Jeſu/ ſuo ad þr giætu ſellt hñ j Daudan/⁊ fundu eingen. Og þo at mørg fals vitne geinge fram̃ at/þa fundu þr eingen. Enn ad ſiduſtu geingu tueir falsuottar fram/⁊ ſøgdu/Þeſſe ſagde/Eg get nidrbrotet Muſtere Gudz/og epter þria daga ꝥ vppaptr bygdt.

G

Keñemannahøfdingen ſtod vpp ⁊ ſagde til hñs/Suarar þu ongu til þſſa s þr vitna i mote þier? Enn Jeſus þagde. Keñemannahøfdingeñ andzade ⁊ ſagde til hñs/Eg ſære þig fyr er lifanda Gud/at þu ſeiger oſſ/ef þu ert Chriſtr Sonr Gudz. Jeſus ſagde/ Þu ſagder þad. Þo ſeige eg ydr/hier epter mun ꝥ ſke at þier munut ſia Mañſins Son/ ſitia til hægrehandar Gudz kraptar og komanda i ſkyum Himins.

15 Fyrerſögn vm þañ ſidaſta dag

Þa reif Kiennemañahøfdingen ſin klæde og ſagde/hñ Gudlaſtade/ Huad þurfũ vær vitnaña vid? Sia: Þier heyrdut nu ſialfer hñs Gudlaſtan/Huad virdiſt ydr? Þeir ſuørudu og ſøgdu/Hñ er Daudans ſekr. Þa ſpyttu þr j hñs Aſian/ og børdu hañ mz hnefum. Eñ adrer gafu Puſtra j hñs Andlit ⁊ ſøgdu. Spa þu oſſ Chriſtr huer ſa er ſm̃ þig ſlo.

16 Chriſtus aklagaſt fyrer Gudlaſtan

Enn Petur ſat vt j Fordyrenu/Og Ambatt ein geck at hm̃ ⁊ ſagde/ Og þu vart mz þſſu Jeſu af Galilea. Eñ hñ neitade fyrer øllum/⁊ ſagde/Eg veit eige huad þu ſeiger. Enn s hñ geck vt vm dyrnar/leit hm̃ ein oñur/⁊ ſagde til þra ſm̃ þar voru/Þeſſe var og mz Jeſu af Nadſareth. Og j añad ſiñ neitade hñ mz Eide/⁊ ſagde/ ei þecke eg þañ mañ. Og jñan ſkams geingu þr at s þar ſtodu/⁊ ſøgdu til Petro/ At ſøñu ertu ⁊ eirn af þm̃/þuiat þitt Mal opin berar þig. Þa tok hñ at formæla ſier ⁊ ſueria at eige þeckte hñ þann mañ. Og jafnſnart gol Hanen. Og þa minteſt Petur orda Jeſu/er hñ ſagde til hñs/adr enn Hanen galar/mũtu neita mier þryſuar/Og hñ geck vt og griet beiſkliga

17 Af neitan Petri. Mat. 14. Luc. 12 Joh. 18.

XXVII.

A

Vm þa hlute ſm̃ tilbaru fyrer Pilato i Radhuſenu

ENN at Morne geingu aller Kennemaña høfdingiar og Olldungar Lydſins ſaman i Rad mote Jeſu/ſo at þr giætu hñ liiflated. Og þr bundu hñ ⁊ leiddu j burt/⁊ ofurſelldu hñ Pontuerſkum Pilato Landzdõara.

1 Judas Jdran

Þa er Judas ſa er hñ hafde Forradet/leit ꝥ at hñ var til Dauda dæmdr/ Jdradiſt hñ þſſ/ og færde aptur Kennemannahøfdingium ⁊ Olldungũ lydſins þa þriatigu Silfurpeninga/⁊ ſagde/Misgiørt hef eg/ꝥ eg forried ſaklauſt Blod. Eñ þr ſøgdu/Huad kemr ꝥ vid oſſ? Sia þu þar fyrer. Og hañ ſnarade þeim Silfurpeningum j Muſtered/for þadan/geck i burt/⁊ hengde ſialfan ſig i Snøru.

2 Judas Hefnd

B

Enn Kennemañahøfdingiar toku Silfurpeningana ⁊ ſøgdu/Eige hæfer at vier latũ þa i Gudz kiſtuna/ þuiat ꝥ er Blods Verd. Enn ad ſamteknu Rade/keyptu þr medr þm̃ eirn Leirſmidzakur/vegførendum til Greptrunar/Fyrer ꝥ er ſa Akr kalladr Blodzakr allt til þſſa dags.

Blodſölu verd

B dags. Pa er vppfyllt huad sagt er fyrer Jeremiam Spamañ/ seigande: Og þr toku þa þria tige Silfurpeninga/ er hiñ Sellde mz bitaladr vard/huern þr keyptu af sonum Jsraels/ z ha fa gefit þa fyrer Leirkerasmidzakur/epter þui sm̄ DROTTJN hafde mier bodet.

Enn Jesus stod frame fyrer Landzdomaranum/ Og Landz domaren spurde hñ at/ z sagde/Ertu Konungr Gydinga? Eñ Jesus sagde til hñs/Pu seiger þ. Og sm̄ hñ klagadist af Kieñemanna høfdingium z Olldungum suarade hñ ongu. Pa sagde Pilatus til hñs/ Neyrer þu ecke huerse harliga þr asaka þig? Og eigi suarade hñ honū til nockurs ords/so ad Dōaren vndradist þ næsta.

4 Christus aklagast fyrer Pilato

Enn a Natīdardeigenum var Landzdomaren vanr/Folkenu lausan at lata eirn Bādingia huern hellst þr villdu. Enn þa hafde hñ eirn frabærā Bandingia sa er Barrabas hiet. Sm̄ þr voru til sāans komner/sagde Pilatus til þra/ Huorn vilie þier ad eg late ydr lausan/ Barrabam eda Jesum sa er kallast Christr? Puiad hñ visse vel/ad þr høfdu fyrer Ofundarsaker ofurselltt hñ.

5 Siduenia þ eitt war laus gefen fyrer Hatīdena

E Og sē hñ sat a Dōstolenū/sende hñs Hwsfru til hñs/ z liet seiga hm̄: Haf þu eckert mz þeñ an Riettlæta/þuiad margt hefe eg lided j dag j suefne fyrer hañ.

6 Husfru Pilati wottar vm hñs sakleyse

Eñ Keñemañahøfdingiar z Olldūgar redu Folkenu at þ skyllde bidia vm Barrabam/eñ Jesu skylldu þr fyrerfara. Landzdomaren suarade þa z sagde til þra/Huorn af þessum tueimr vilie þier at eg late ydr lausan? Peir søgdu/ Barrabam. Pilatus sagde til þra/Huad sk eg giøra af Jesu hū ed Christr kallast? Peir søgdu hm̄ aller/lat hñ Krossfestast. Eñ Lādzdōaren sagde/Huad hefer hñ þess jllt giørt? Enn þr kølludu þui meir/seigāde/ Krossfestist hñ.

Og er Pilatus sa þ hñ fieck ecki atgiørt/helldr þ at þar yrde enn meira vpphlaup af/ tok hñ Vatn/og þuode hendurnar fyrer Folkenu/Og sagde/Saklaus em eg af Blode þess hins Riettlæta/siae þier til. Allur Lydurenn suarade z sagde/Hñs Blod kome yfer oss z yfer Sonu vora. Pa let hñ þm Barrabā lausan/eñ hudstryktā Jesū gaf hñ þm ofr/at hñ Krossfestist.

7 ædi Gydingaña

8 Domur Gydinga yfer þm sialfum

D Pa høfdu Strīdzsueinar Lādzdomādans Jesū mzur sier jñ i Pinghusit/ z þr søfnudu saman ad hm̄ allt Lidit/ z afklæddu hñ. Peir løgdu yfer hñ Purpuramøttul/ z fliettudu Korōu af Pyrnū z settu vppa hñs Høfut/ z Reyr j hñs Hægre hond/ z beygdu knien fyrer hm̄/ spieudu hñ z søgdu/ Heill siertu Konungr Gydinga/ z hræktu a hñ/ toku Reyruonden/ z bordu vm høfut honum.

9 Hudstryking/ Kryning/og Spottā Christi

Og epter þ þr høfdu spottat hñ/færdu þr hñ vr Møttlenū/ z færdu hañ aptr j sīn Klædnad/ z leiddu hñ vt/at þr Krossfestu hñ. Eñ er þr geingu vt/fundu þr mañ af Cirenia Simonem at nafne/hm̄ þreyngdu þr til at hñ bære hñs Kross. Og er þeir komu j þañ stad sem kalladist Golgatha/huad er þydist Hausskelia stadr/gafu þr hm̄ Edik at drecka Galle blandat/Og er hñ smackade þ/villde hñ eige drecka.

10 Huad giørst hefr vr wtanstadar

Enn sm̄ þr høfdu Krossfest hñ/skiptu þr klædum hñs/kastande þar vm þrautkeste/So at vpp fylldist huad sagt er fyrer Spamañen/er hñ seigir: Peir skiptu sier Klædū minum/ z yfer

11 Krossfesting Christi.

E minu Fate køstudu þr hlutkeste. Og þar satu þr z varduei ttu hñ. Og vpp yfer hñs Høfde festu þr hñs Daudasøk skrifada/Pesse er Jesus Kongr Gydinga. Pa voru z Krossfester mz honum tueir Spilluirkiar/ eirn til hægre handar/ z eirn til hinnar vinstre.

12 Skipte klædaña

13 Titill yfer Krossen festr

Og þr sm̄ þar geingu hia/hæddu hñ/skakande høfut sin/ z søgdu/Pu sm̄ nidr brytur Musterit/ z vppbygg' þ aptur a þrimr døgū/frelsa þu sialfā þig/Ef þu ert Gudz Sonr/þa stig þu ofan af Krossenū/Lika eirnen spottudu hñ Keñemañahøfdingiar mz Skriftlærdū z Olldungū/ z søgdu/Adra Frelsade hñ/ sig sialfan getr hñ eigi frelsat/Ef hñ er Konūgr Jsraels stige hñ nu af Krossenum/ z munu vier trua hm̄/Hñ trude a Gud/hñ frelse hñ nu ef hñ vill/ Puiat hñ sagde/Eg em Gudz Sonr. Og vm þ sama hæddu hñ z Spilluirkiarner/þr mz hm̄ voru Krossfester.

14 Gudlastaner vid þañ Krossfesta Christum

Eñ j fra siettu stūd giørdist Myrkr yfer allt Landit til niūdu stundar. Og nærre Niūdu stūd kallade Jesus harre røddu z sagde/Eli Eli lama sabathani/ Pat er/Gud miñ/Gud minn/ Huar fyrer forliestu mig? Enn nockrer af þm sm̄ stodu þar z heyrdu þ/søgdu/þsse kallar Eli

15 Myrkr

16 Christur klagar sig ad wera yfer gefen

F am. Og jafnsnart hliop eirn af þm til/tok Niardaruøtt/ z fyllde af Edike z sette hñ ofan a Reyrlegg/ z gaf hm̄ at drecka. Enn adrer søgdu/ vert kyrr/siañ huert Elias kemr at frelsa hñ. Jesus kallade eñ vpp i annat sinn harre røddu/ z gaf vpp Andan.

17 Andlat Christi

Og sia: At Tialldit Musterisins i sundurrifnade j tuo parta fra ofanuerdu z allt til nidr i gegnum/Og Jørden skalf/ z Biørgen klofnudu/ z grafer framlidiña lukust vpp/ z marger Likamar Heilagra risu vpp/þr ed Suafu/og geingu epter hanns Vpprisu vr Graufunum/ komu

18 Huad til bar epter Andlatit Christi

komu og i hina Heilꝍgu Borg/og auglÿſtuſt þar mꝍrgum.

19 Vitnan Hꝍfudꝫ mañſins aꝥ Chriſto

Enn Hꝍfudsmaduren ꝛ þr ſ̄ mꝫ hm̄ voru/at vardueita Jeſū/þa þeir ſau Jardſkialftan/ ꝛ ꝥ huad þar ſkiede/vrdu þr miꝍg ottaſlegner ꝛ ſꝍgdu. Sannliga var þeſſe Gudꝫ Sonur.

Þar voru ꝛ margar Konꝛ/langt i fra ſm̄ ſau ꝥ/huiar Jeſu hꝍfdu epterfylgt af Galilea/ ꝛ hm̄ hꝍfdu þionat/mꝫal hüra var Maria Magdalena/ꝛ Maria Moder Jacobi ꝛ Joſes/ꝛ Moder þra Zebedei ſona.

20 Kuiñuñar

21 Joſeph

Enn at Kuellde kom nockꝛ mann rijkꝛ af Arimathia/Joſeph at nafne/huer ed ſialfur var ꝛ Lꝍreſueirn Jeſu. Hñ gieck til Pilato ꝛ beidde vm Likama Jeſu. Þa ſkipade Pilatus at hm̄ ſkyllde faſt Lijkit. Og er Joſeph hafde teket vid Lijkenu/ſueipade hñ ꝥ i hreinn Lꝍrepte/ og lagde ꝥ i ſina eigen nya Grꝍf/ hueria hñ hafde vthꝍggua lated j Steine/ ꝛ vellte at dyrunū Grafariñar ſtorū Steine ꝛ gieck j burt. Þar var Maria Magdalena ꝛ ꝍnnꝛ Maria/ſitian de giegnt yfer fra Grꝍfinne.

23 Greptranan Chriſti

Enn annan dag þañ ſm̄ epter Affangadagen er/ ſꝍfnuduſt ſaman Kieñemannahꝍfdingiar og Phariſei til Pilato/ꝛ ſꝍgdu/Herra/Vær miñuſt a ꝥ/ at þeſſe Falſare ſagde þa er hñ lifde/ Epter þria daga mun eg vpp rijſa. Af þui ſkipa þu at foruara Grꝍfena allt til hins þridia dags/ſo at eige kome hñs Lꝍriſueinar ꝛ ſtele hm̄ i burt/ꝛ ſeige Folkenu at hñ ſie vpprifen af Dauda/Og verde ſu hin ſidare villan argare hiñe fyrre. Pilatus ſagde til þra/Þar hafe þier Vardmennina/farit ꝛ foruaret ſm̄ þier kuñed. Eñ þr geingu i burt/ ꝛ foruꝍrudu Grꝍfena medꝛ Vardmꝍnnunum/ꝛ jnciglud u Steinen.

24 Grꝍpen wardꝫ ueittſt

XXVIII.

1 Vt aꝥ Vpprisuñe Chriſti Mar. 16. Lu. 24 Joh. 20

ENN at Aptne Þuottdagſins/ſa er hefſt at Morne hins fyrſta dags Þuottdagana/kom Maria Magdalena ꝛ hin ꝍnnꝛ Maria at ſia Grꝍfena Og ſia: Þar vard Jardſkialfte mikill. Þuiat Eingill DROTTens ſtie af Himne/gieck þᵗ ad ꝛ vellte Steinenū fra Dyrunū/ꝛ ſat a hm̄/Og hñs Aſian var ſm̄ Elldingꝛ/ꝛ hñs klæde huit ſm̄ Sniar. Enn fyrer ogneñeꝛ af hm̄ var/ vrdu vardhalldꝫmeñerner ſm̄ være þr dauder.

2 Eingillen bedꝛ ar Chriſtum vpprisiñ

Eñ Eingillen ſuarade ꝛ ſagde til Kueñanna/Eige ſkulu þier ottaſt/Þuiat eg veit at þiᵗ ſpyried at Jeſu ſ̄ Kroſſfeſtꝛ var/ei er hñ hier/vpp er hñ riſen/ſo ſ̄ hñ ſagde/Kõe þier hier/ꝛ ſiaed þñ ſtad/ huar Herran var lagdꝛ. Ganget ſkyndelega ꝛ ſeiget ꝥ hñs Lꝍreſueinū/ad hñ ſie vppriſen af Dauda/ Og Sia: At hñ mū gãga fyrer ydꝛ i Galileã/ þar munu þier ſia hñ Siaed: Eg ſagde ydꝛ ꝥ.

Og þær geingu ſkyndeliga fra grꝍfiñe medꝛ otta ꝛ fagnade myklū/ꝛ hlupu ſo at þær vnderuijſudu ꝥ hñs Lꝍriſueinū. Eñ mꝫan þær geingu at kuñgiꝍra ꝥ hñs Lꝍreſueinū/Sia: þa mætte þm Jeſus ꝛ ſagde/Heilᵗ ſieu þier/Og þær geingu til hñs/ꝛ hielldu hñs fotū/ ꝛ krupu fyrer hm̄ nidꝛ. Þa ſagde Jeſus til þra/Eigi ſkulu þier ottaſt/Faret ꝛ kuñgiꝍret minū brædrum/at þr gange i Galileam/ꝛ þar ſkulu þr mig ſia.

3 Chriſtus talar wid Konuñar

4 Vardhalldꝫ men ſeigia þra vpprisuñe Chriſti

Eñ medã þær geingu a burt/Sia: Þa kõu nockrer af Vardhallꝫmꝍñunū i Borgena / ꝛ vnderuijſudu Kennemañahꝍfdingiū allt huad til hafde borit. Og þr ſꝍfnuduſt ſaman med Alldūgunū/halldãde Radſtefnu/ꝛ gafu Striijdꝫmꝍñunū ærna peniga/ꝛ ſꝍgdu:Seiget:Hñs Lꝍreſueinar komu vm Nott ꝛ ſtalu hm̄ a medã vier ſuafū. Og ef ꝥ kañ at heyraſt fyrer Dõaranū/ſkulu vier ſtilla hñ/ꝛ giora at þier ſieut trauſter. Og þr toku Peningana/ ꝛ giꝍrdu ſo ſm̄ þm var kent. Og þſſe ordromur er vijdfrægꝛ orden medal Gydinga/allt til þſſa dags.

5 Olygtligar Lygar

6 Lꝍreſueinar tilbidia Chriſtum

Eñ þr ellefu Lꝍreſueinar geingu burt i Galileã a eitt Fiall / ꝥ ed Jeſus hafde þm fyrerſkipat. Og er þr ſau hñ/hnekrupu þr hm̄/eñ nockrer efudu ꝥ. Jeſus gieck til þra/ talade vid þa/ꝛ ſagde: Allt valld er mier gefit a Himnū ꝛ a Jꝍrdu. Fyrer þui gange þier vt/ꝛ Lꝍret allar þioder/ ꝛ ſkirit þær i nafne Fodꝛ/Sonar/ ꝛ Heilags Anda/ Og keñet þm at hallda allt huad eg baud ydꝛ. Og Siaet: Eg em mꝫ ydꝛ alla daga/allt til enda Veralldar.

7 Vtſending Lꝍreſueinaña til ad kienna og ſkyra

Hier er Ende S. Mattheus Gudzſpialla.

S. Marcus Euangelium

I.

A

PEtta er Vpphaf Euangelij Jeſu Chriſti Gudz Sonar/ ſo ſē ſkrifat er j hia ſpamonnunū. Sia/ Eg ſende miñ Eingil fyrer þinu Auglite/ ſa ed tilreide þiñ veg fyrer þier. Þar er ein hropāde Rødd i Eydemørku/ greide þier vegu DROTTINS /og giøret hñs ſtigu rietta.

1 Johañis vppbyriare hins nyia Teſtamẽtis
Malach. 3.
Eſaie 40
Matth. 2
Luc. 3.

Johañis var i Eydemørku/ Skijrde og predikade Jdrunar ſkijrn til Syndaña fyrergefningar. Og þar geingu vt til hñs aller af Juda/ ꝛ af Jeruſalem/ at þr ſkirduſt af honum i Jordan/ jatande ſinar Synder.

2 Kallan og Embætte Johañis

Eñ Johañis var klæddr mz Vlfballdzhærum/ ꝛ eitt Olarbellte vm hañs Lendar/ Og hañ æt Eingeſprettur ꝛ Skogarhunang. Hñ predikade ꝛ ſagde. Sa kemr epter mig/ ſm̄ mier er ſtyrkre/ huers at eg em eige verdugr/ fram̄fallande vpp ad ley ſa þueinge hñs Skofata. Eg ſkijre ydur mz Vatne/ eñ hñ mū ſkijra ydr mz Helgū Anda.

Joh. 1
3 Fyrerſogn vt af Tilkomu Chriſti
4 Grein a mille Chriſti og Johañis ſkirnar

Þat vard ꝛ a þm døgum/ at Jeſus af Nadſareth vr Galilea kom/ ꝛ ſkijrdiſt af Johañe j Jordan. Og ſtrax þa hñ ſtie vpp vr Vatnenu/ ſa hñ Himnana opna/ ꝛ Helgan Anda j Dufulijke ofanſtijgande yfer hñ. Þa vard og Rødd af Himnum/ Þu ert Sonur miñ elſkuligr at huerium mier velþocknaſt.

5 Chriſtus ſkijriſt

B Og þa ſtrax dreif Anden hñ a Eydemørk/ þar var hñ i fiorutijge Daga ꝛ fiorutijge Natta/ ꝛ freiſtadiſt af Andſkotanū/ Hñ var þar ꝛ mz Villudyrū/ Og Einglar þionudu hm̄ þar.

6 Chriſtus freiſtaſt af Andſkotanum

Eñ epter þ er Johañis var gripen/ kom Jeſus j Galileam/ og predikade Euangelium af Gudz Rijke/ ſo ſeigāde: Sa tijme er nu vppfylldr/ ꝛ Gudz Rijke nalgaſt/ Jdreſt þier og trued Euangelio.

7 Chriſtr heꝼur vpp ad predika

Eñ er hñ gieck mz Sionum i Galilea/ ſa hñ Simonem ꝛ Andream brodr hñs/ kaſtande ſin Net j Sioen/ þuiat þr voru Fiſkarar. Jeſus ſagde til þra/ Fylget mier epter/ ꝛ eg mun giøra þ at þier verdit Fiſkendr maña. Strax forlietu þr ſin Net ꝛ fylgdu hm̄ epter.

8 Kallan Poſtulanna

Og þa hñ var ſkamt j burt þadā geingen/ ſa hñ Jacob ſō Zebedei ꝛ Johañem brodr hñs/ ꝛ þr voru a Skipe/ bæta at Nete/ Og ſtrax þa kallade hñ a þa. Og þr forletu ſiñ Fødur Zebedeum j Skipenu epter hia Leiguliðunum/ ꝛ fylgdu honum epter.

Þeir geingu þa til Caphernaum/ ꝛ ſtrax vm Þuottdagen/ geck hñ jñ j Samkunduhuſit ꝛ lærde þa. Og þm ægde hañs Keñing/ þt hann kēde þm ſem af vallde/ enn eige ſo ſem hiner Skriftlærdu.

9 Kieñing Chriſti huilik verit heꝼur

C Og eirn madr var þar/ j þra Samkundu huſe/ hallden af ohreinum Anda/ ſa kallade og ſagde/ Hei/ huad høfum vær mz þig Jeſus af Nadſareth? komtu at glata oſſ/ Eg veit ad þu ert hinn Heilage Gudz/ Jeſus ſtraffade hñ ꝛ ſagde/ þeige þu ꝛ far vt af mannenum. Og ſa ohreine Ande hreif hñ/ ꝛ kallade vpp harre roddu ꝛ for vt fra hm̄. Og þr vndruduſt aller/ ſo at þr ſpurdu at ſin a millum/ ſo ſeigiande/ Huad er þetta? Eda hū er þiſſe hin nya Keñing

Luc. 4.
10 Ohreiñ Ande verdr vtdriꝼin

Huad

Þuiat af vallde ſkipar hñ óhreinū Ondū/ ꝛ þr hlyda hm̄. Og hñs Rykte gieck ſtrax vt vm Galilea Hierod.

Þa geingu þr ſtrax vt af Samkunduhuſenu/ ꝛ komu til huſa Simonar ꝛ Andree mz Jacobo ꝛ Johañe. Eñ Moder Husfreyiu Peturs la þar krønk i Køldu/ ꝛ ſtrax þa ſøgdu þeir hm̄ til hñar. Hñ gieck þa til/reiſte hana vpp ꝛ hiellt i hønd heñar/ ꝛ ſtrax þa miſti hū Køldunñar/ og þionade þeim.

10 Moder konu Petri

Enn at Kuellde komnu þa Solſett var/ fluttu þr allzkyns ſiuka meñ ꝛ Diøfuloda til hñs Og allur Borgarmugr ſafnadiſt fyrer Dyrunū/ ꝛ hñ læknade marga ſm̄ kuølduſt af ymſum ſottū/ Hñ rak ꝛ vt marga Diøfla/ Og eige leyfde hñ Diøflunū at mæla/ þt þr þecktu hañ.

11 Siúkde ſiukra þar heilſu

Enn at Morne fyrer dogun ſtod hñ vpp/ gieck vt ꝛ for burt j eirn eydeſtad/ og badſt þar fyrer. Enn Petrus ꝛ þr ed mz hm̄ vorū/ ſkūdudu epter hm̄/ ꝛ þa þr fūdu hñ/ ſøgdu þr hm̄/ Aller leita at þier. Hñ ſagde þa til þra/ Gøngu vær j hinar næſtu Borger ꝛ bygdarløg/ ſo at eg predike ꝛ þar/ Þui til þeſſ kom eg. Hñ predikade ꝛ j þra Sākunduhuſū ꝛ vm allt Galilea hierat/ ꝛ rak vt Diøfla. D

12 Huar til Chriſtus er ſendr

Og eirn Lykþrar madr kom til hñs/ bidiande hñ mz hneigdu knie ꝛ ſagde/ Ef þu villt þa fær þu mig hreinſat/ Enn Jeſus ſa aumr a hm̄/ riette vt ſina Hønd/ ahrærde hñ/ ꝛ ſagde hm̄/ Eg vil/ Vertu hreiñ/ ꝛ þa hñ ſagde ſo/ huarf ſtrax Lykþraen af hm̄/ ꝛ hñ vard hreiñ. Jeſus haſtade a hñ ꝛ liet hñ ſtrax fra ſier/ ꝛ ſagde hm̄/ Sia þu til/ at þu ſeiger þ ongum/ Helldr far þu ꝛ ſyn þig Preſtunum/ ꝛ forna fyrer þiñe Hreinſun/ ſ Moyſes baud/ til vitnisburdar yfer þa. Eñ þa hñ kom vt/ hof hñ vpp ꝛ kunngiørde margt þar vt af/ ꝛ vijdfrægde þeſſe ord/ ſo ad hñ matte eige opinberliga jñganga i Borgena/ Helldr var hñ þar fyrer vtan j eydeſtødū/ ꝛ mærger komu til hñs vr ymſum Alfum.

Matth. 8. Luc. 5

14 Lykþrar hreinſaſt

Luc. 14.

II.

OG enn epter fa daga þa gieck hñ aptur til Capernaum/ Og er þ heyrdiſt at hñ var j Huſenu/ ſøfnuduſt marger ſaan ſo at þr høfdu ecki rwm ꝛ eirnen fyrer vtan dyrnar/ ꝛ hñ taladi ordet fyrer þm. A

Matth. 9 Luc. 5

Þar komu nockrer til hñs/ færande eirn Icktſiukan/ huer ed boren var af fiorum. Og þa er þr feingu ei fyrer Folkenu fært hm̄ hñ/ opnudu þr Þekiuna vpp yfer hm̄/ ꝛ grofu þar j gegnum/ lietu ſo Sængena nidur ſiga ſm̄ hinn ſiuke lá i. Eñ er Jeſus ſa þra trú/ ſagdi hñ til hins Icktſiuka/ Son miñ/ þinar Synder eru þier fyrergiefnar.

1 Icktſiukur verdr heill

Eñ þar voru nockrer Skrifftlærder/ ſatu þar/ og hugſudu j ſinum Hiørtū/ Huernen kalar þeſſe ſlijka Gudlaſtan? Huer ma Syndernar fyrergefa nema Gud eirn? Jeſus fann ſtrax j ſinum Anda at þr þeinktu ſo mz ſier/ ꝛ ſagde til þra/ Þui þeinke þier þetta j ydrum Hiørtum? Huert er auduelldara at ſeigia til hins Iktſiuka/ Þier eru þinar Synder fyrerlatnar/ eda at ſeigia/ Statt vpp ꝛ tak Sæng þina ꝛ gack hiedan? Enn ad þier vitet þ Manſins ſonur hefr valld til a Jørdu at fyrergefa Syndernar/ þa ſagde hñ til hins Iktſiuka/ Eg ſeige þier/ ſtatt vpp/ tak Sæng þina/ ꝛ gack j þitt hus. Og ſtrax þa ſtod hñ vpp/ tok Sæng ſina ꝛ gieck burt þadan j allra augſyn/ So ad aller vndruduſt ꝛ heidrudu Gud/ ſuo ſeigande/ Alldrei høfu vær fyrr ſlijkt ſied. B

Hñ gieck eñ vt aptur ad Sionum/ ꝛ allt Folk kom til hñs ꝛ hñ lærdi þ. Enn þa er Jeſus gieck fram̄ hia/ Leit hñ Leui ſon Alphei ſitianda j Tollbudiñe/ ꝛ ſagde til hñs/ Fylg þu mier epter. Hñ ſtod vpp ꝛ fylgde hm̄ epter. Þad giørdiſt þa hñ ſat til Bordz i hñs huſe/ at marger Tollheimtu menn/ ꝛ berſynduger ſettu ſig til Bordz mz Jeſu ꝛ hñs Læreſueinū/ Þuiat þr voru marger ſ hm̄ fylgdu epter. Og er hiner Skriftlærdu ꝛ Phariſei ſau þ/ at hann át mz Tollørū og Berſyndugū/ ſøgdu þeir til hans Lærisueina/ Þui etur og dreckr ydar Meiſtare mz Berſyndugum ꝛ Tollheimturū? Þa er Jeſus heyrde þ/ ſagde hñ til þra/ Þeir ſem heilbrigder eru þurfa eige Læknarans/ helldr þr ſm̄ ſiuker eru. Þui ei kom eg at kalla riettlata helldr Synduga til Jdranar. C

Matth. 9 Luc. 5.

2 Kallan Matthei

Matth. 9 Luc. 5.

Þar voru Johañis ꝛ Phariſeis Læreſuein hüier ed føſtudu mióg. Þeir kōu ꝛ ſogdu til hñs/ Þui faſta Johañis ꝛ Phariſeis Læreſuein eñ þiner Læreſueinar faſta ecki? Jeſus ſagde til þra Húnen mega Brúdlaupsbornen faſta a medā brudgumen er hia þm/ Þat ſo leinge mega þr eige faſta ſm̄ þr hafa Brudguman hia ſier/ Enn þr dagar munu koma at Brudgumen verdr fra þm teken ꝛ a þm døgum þa munu þr faſta.

3 Johañis Læreſueinar hefia ſpurning af Føſtuñe

Eingen

Eingen saumar nyа kladiskot a gamallt Fat/ Þuiat hin nya boten glidnar fra hinu forna/ z boda sliten þa verre. Og eingen lætur nytt Vijn j forna Ledurbelge/ annars spreinger Vijnet Belgena/ so ad Vijnit spillest/ enn Belgerner skiemast/ Nelldur skal nytt Vijn latast j nya Belge.

4 Huerier ei dirt þremia kunna

D Þad skiede eñ aptur ad Jesus geck vm Þuottdag yfer Kornekrur/ og hñs Læresueinar toku til/ þa þeir geingu/ og tyndu Axen af Kornenu. Enn Pharisei søgdu til hans. Sia: huad þiner Lærisueinar giøra a Þuottdeige/ þad er eige hæfer. Nann sagde þa til þeirra/ Nafe þier eige lesit huad Dauid giørde/ þa hñ þurfte vid/ nær hñ hungrade sialfan/ og þa er mz hm̃ voru? Nuernen at hñ gieck jnn j Gudz husit/ a døgum Abiathars Prestahøfdingia/ z at þau Sionarbrauden s̃ eige leyfdust at eta nema Kiennemøñum einum/ z hñ gaf þau þm sm̃ mz honum voru. Nñ sagde z þa til þra/ Þuottdaguren er fyrer mannsins saker giørdur/ eñ eige maduren fyrer Þuottdagsins saker. Þui er Mañsins sonr eirn Nerra/ z eirnen Þuott dagsins.

5 Vm Þuott dagiñ Mat. 12. Luc. 6

III.

A HAnn gieck og jnn i Samkunduhusit aptur. Og þar var eirn sa madr er hafde visnada hønd. Og þr geymdu at huert hñ læknade hñ a Þuottdeige/ so ad þr mætti aklaga hñ. Og hñ sagde til Mañsins þess sm̃ visna hafde høndena/ Statt vpp hier i midit. Nañ sagde z þa til þra. Nuort hæfer a Þuottdøgum vel ad giøra edr jlla/ lifenu til frelsis at giøra edr þui at tortina? Eñ þr þøgdu aller. Nñ leit þa til þra mz reidesuip/ z angradist vidr þra hiartans blindleik/ z seiger so til Mañsins/ Riettu vt þina Nønd. Og hñ riette hana vt / og hñs Nønd vard heil/ lika s̃ hin ønnur.

1 Madr mz visna hønd verdr heilbrigdr.

Eñ Pharisei geingu vt/ z giørdu strax sin raad mz Nerodes þienurũ j mote hm̃ / huernen B hellst at þr feinge tortynt hm̃. Enn Jesus veik þadan til Siafar/ mz sina Lærisueina/ Og margt Folk af Galilea z vr Judea þa fylgde hm̃ epter/ z þr s̃ voru af Jerusalẽ/ z Idumea/ z þr hinumeigen Jordanar/ z þr s̃ bygdu kringum Tyro z Sidonem/ mykell Mañfiølde/ sm̃ heyrdu huad hñ giørde z komu til hñs.

2 Radagiørd til ad fyrirlata Christum

Nñ sagde til siña Læresueina/ at þr skylldu leigia honum Skip/ fyrer Folksins saker/ at þ þreyngde honum eigi/ Þuiad hñ læknade margan. Enn þr tradu at hm̃ øllũ þm er Plagader voru af þr mætti fa at snerta hñ. Og nær ed Ohreiner andar sau hñ/ fiellu þr nidr fyrer hm̃/ z kølludu vpp so seigande/ Þu ert Gudz sonur. Enn hñ straffade þa hardliga/ so ad þr openberudu hñ eige.

3 Fiølde siukra fær heilsu Matt. 10 Luc. 6. 9.

Nñ gieck z vppa Fiallit/ z kallade til sin þa hñ villde sialfr/ z þr komu til hñs. Enn hñ hagade so til at þr tolf voru hia hm̃/ z hñ sende þa vt at predika/ z gaf þm valld til Sotter at lækna/ z Diøfla vt at reka/ Og a Simonem sette hñ Peturs nafn/ z a Jacobũ Son Zebedei C z Johañem brodr Jacobs/ þm gaf hñ nafnit Buchargen/ huad vt þydist Reidarþrumu Syner/ z Andream/ Philippum/ Bartholomeum/ Mattheum z Thomam/ z Jacobum son Alphei/ z Taddheum/ z Symon af Chananea z Judas Jscarioth sa er sueik hñ.

4 Vtsending Postulaña/ mz makt ad lækna og Diøfla vt at reka

Og þa er þr komu til Nerbergis/ kom Folket enn saman aptr/ so at þr gatu eige matast fyrer þui. Og þa er þr heyrdu þ sm̃ mz honũ voru/ geingu þr vt z villdu hamla hm̃/ þuiat þr søgdu at hñ munde gãga af vitenu. Eñ hiner Skriftlærder s̃ ofan fra Jerusalem voru farner/ søgdu. Nñ hefer Belzebub/ z fyrer Diøfla høfdingia þa rekr hñ Fiandr vt. Og at þm samankølludum/ sagde hñ j Epterlijkingũ til þra.

Nuernen fær Andskoten annan Andskotan vtreket? Þui ef Rijkit skiptest j sialfu sier þa fær þ Rijke eige stadet. Og ef eitt hus tuistrast j sialfu sier þa fær þ hus eige stadet. Og ef D Andskoten rijs vpp j mote sialfum sier/ þa er hñ vid sig osamþyckr/ z fær eige stadit/ helldr hefur hñ þa ein endalok. Eingen fær z jnngeinget j hus hiñs øfluga/ z burtgripit hñs husbunad/ nema/ at hñ binde adr hiñ Øfluga/ z meige hñ þa so ræna hñs hus

5 Straffan Pharisearia Gudlastanar

Sañliga seige eg ydr/ aller synder fyrergiefast mannañasonũ/ z eirnen Gudlastaner/ þar þr lasta Gud mz. Eñ sa er lastar helgan Anda/ hñ hefer eige fyrergefning at eilijfu/ helldr verdr hñ sekr eilijfs Doms/ Þuiat þr søgdu/ hñ hefr ohreinan Anda.

6 Vt af Synd mote Helgum Anda

Þar komu þa Moder hñs z Brædr/ stodu þar vte fyrer/ sendu til hñs kallãde a hñ (z folket sat kringum hñ) og þr søgdu til hñs/ Sia: Modr þin og brædr þiner standa þar vte/ og spyria at þier. Nann suaradi þeim z sagde/ Nuer er min Moder og miner Brædr? Þa leit

7 Huerier at sie Christi Brædr

hñ z vm

hn̄ & vm sig til Lærésueinanna er satu j kringum hn̄/& sagde/Siaet. Þad er min Moder & miner Brædr. Þuiat hu̇ er giører Gudz vilia/sa er min̄ Broder/min Syster & min Moder.

IIII.

Math. 13
Luc. 8

HAnn tok en̄ aptr at kien̄a þm vid Sioen/þar safnadist saman margt Folk til hn̄s/so at hn̄ vard at stiga a Skip/& sat so a Sionum /& allt þ Folk stod þar a lande/vid Sioen/Og han̄ kiende þm̄ margt i Epterlikingum. A

1
Epterlyking vt af Sædaranum

Og i sin̄e Predikan/þa sagde hn̄ til þra/ Heyre þier. Sia: Eirn Sædsædare gieck vt at sa/Og þ vard þa hn̄ sade/ad sumt fiell vtan hia veigenū/& þar komu Fuglar Loptsins & atu þ vpp. En̄ sumt fiell j grytt Akurlende/þar þ hafde ecki mykla Jord/& ran̄ fliotliga vpp/þuiat þat hafde ongua Jardardypt/Og þa er Solen gieck vpp/ skrælldist þ/& af þui at þ hafde ongua rot þa visnade þ. Og sūt fiell i blād Þyrna/og Þyrnarner voxu vppyfer & kiæfdu þ/ so þ færde onguan Auoxt. Og sumt fiell i goda Jord og færde Auoxt/ huert ed vppuox og friofgadist/Og sumt færde þritugfalldan/ & annat sextugfalldan/og sumt hundradfalldan̄ Auoxt. Og hn̄ sagde til þra/Huer hn̄ hefer Eyru til at heyra sa Heyre.

2
Hui Christus talar i Epterlyk ingum

Og þa hn̄ var eirnsaman/spurdu þr sm̄ hia hm̄ voru(medr þm tolf)hn̄ at þssare Epterlykingu. Og hn̄ sagde til þra/Ydr er þ giefet at vita leynda Doma Gudz Rykis/enn til þra B sm̄ þar eru fyrer vtan þa skier þ allt j Epterlykingum/Ad þr mz siaande augū siae/og skynie þo eige/Og medr heyrande eyrū heyre og vnderstande þo eige/So þr snuest ecki þ þra Synder mætte fyrergefast. Og hn̄ sagde til þra:Kun̄e þier ecki at skilia þessa Epterlyking/Huernen munu þier þa kunna at skilia hinar allar?

3
Vtskyring epter lykingarinnar Sædarans

Sædsædaren saer ordenu. Enn þr eru þ sm̄ vtan hia veigenum er/huar ordit verdr sæd/ & þa þr hafa heyrt þ/ kemr Andskoten skiott & nemr j burt ordit þ sæd var j þra Hiortu. Lyka so eru þr eirnen sm̄ sædust i grytta Jord/Þui nær þr hafa heyrt ordit/ þa mztaka þr þ strax mz fagnade/og hafa þo ongua rot j sier/ helldur eru þr frahuerfer/ nær sier hreyfer Motgāgur & ofsokn fyrer ordsins saker/þa blygdast þr strax. Og hiner er i bland Þyrnana sadust/ eru þ sm̄ heyra ordet/& þa er þssa Heims Suter /& vnderhyggia flats fiedrattar & adrar fleire girnder ganga jn̄ & kefia ordit/so þ blifur an auaxtar. Og þeir eru þ sm̄ i goda Jord eru sader er heyra ordit/& mztaka þ/& færa Auoxt/eirn þritugfalldā/an̄ar sextugfalldā/& sumer hundradfalldā.

Math. 5
Luc. 11

4
Vt af Predikun/ar embættenu
Luc. 8

Og hn̄ sagde til þra/ Kueikist og Liosit til þess at þad setiest vnder Bord edur Mæleask/ C Helldr ad þ setiest vppa eirn Kiertahalld. Þuiat þar er eckert so hulit/ad þad opinberist eigi. Og þar er eckert so leynt ad þ kun̄giørist eige. Huer hn̄ hefur eyru at heyra sa heyre. Og hn̄ sagde til þra/Giæted at/ huad þier heyred. Med þm̄ Mæler er þier mælet vt þa mælist ydr jn̄/& ydr sm̄ a heyret skal vid aukast/Þuiat huer hn̄ hefr þeim skal gefast/og huer hn̄ hefr eige/fra hm̄ mun takast & eirnen þ hn̄ hefur.

Mat. 13

Og hn̄ sagde/ Gudz Ryke er lyka so sm̄ nær ed maduren kastar Fræ i Jordena/ & sofnar sidan/og hn̄ stendr vpp Nott & Dag/En̄ Fræet grær & vex vpp so ad hn̄ veit eige(Þuiat Jorden færer auoxt af sier sialfre/i fyrstu Grasit/þar næst Axit / og so þar næst fullt Hueite i axid)og er þ hefer framleidt auoxten/þa sender hn̄ strax Kornsigden/þuiad Kornskurdartymen er Komen.

Matth. 13
Luc. 8

5
Epterlyking vt af Mustars korni

Og hn̄ sagde/Hueriu skulu vier jafna Gudz Ryke? Eda vid hueriar Epterlykingar sklu vier þ samlykia? So s̄ ad eitt Mustardzkorn/ þa þui verdr i Jord sæd/er þ øllu Sæde min̄a sm̄ eru hier a Jordu/Og þa þui er sæd/vex þ vpp og verdr øllum Kalgrøsum meira/ & fær mykla Kuistu/so ad Fuglar Himens meiga Hreidr byggia vnder þess skugga.

Og j slykum mørgum Epterlykingum/þa talade hn̄ fyrer þm ordit/epter þui sm̄ þr þad D heyrt gatu/& an Epterlykinga þa talade hn̄ ei til þra. En̄ sierdeilis þa lagde hn̄ þ allt vt fyrer sinum Læresueinum.

Matth. 8
Luc. 8

Og sama dags ad Kuellde/þa sagde hn̄ til þra/Føru vær hier yfer vm. Og þr forlietu Folkit/enn toku hn̄ til sin/sm̄ hn̄ var a Skip komen/voru þar & øn̄ur Skip hia hm̄.

6
Stormuindr kyrrist

Og þar giørdest mykill Stormuindr/so Bylgiurnar fiellu yfer Skipet/og þ fylltist vpp. Enn hn̄ sialfur var i Skutnum og suaf a einum Kodda. Þeir vøktu hn̄ þa vpp & søgdu til hn̄s/Meistare/Hirder þu ecki vm þ þo vier tortynust hier? Hn̄ reis vpp vid & hastade a Vinden og sagde

den ꝛ sagde til Siofaris/þagna þu ꝛ vert hliodꝛ. Og vinden kyrde/ꝛ þar vard logn mikit. Hn̄ sagde þa til þra/Þui eru þier so hrædder? Eda hueriu gegner ꝥ þier hafit ongua tru? Og þr skelfdust ꝛ af otta/ꝛ søgdu sin i millum/huern meine þier þen̄an/þuiad Vindꝛ ꝛ Sior hlyder honum.

V.

A

OG þr komu yfer vm þan̄ Sio j bygder Gadarenorum. Og er hn̄ stie af Skipenu/þa hliop strax j mote hm̄ vr Leidum Framlidin̄a eirn Diøfulodꝛ madꝛ/ sa er hafde sitt hybyle j grøfum Daudra manna þui eingen fieck hn̄ bundit ꝛ eige mz Jarnuidium/Þuiad hn̄ hafde opt bunden verit mz Fiøtrum ꝛ Jarnuidium/ ꝛ hn̄ hafde Vidiurnar af sier slited ꝛ Fiøtren i sundur nued/ꝛ eingen fieck hn̄ tamit. Og allt jafnt Nætur ꝛ Daga/ þa var hn̄ a fiøllum edur j daudraman̄a grøfūkallandi ꝛ lemiād̄e sig mz Grioite. En̄ þa er hn̄ sa langt til Jesu/hliop hn̄ ꝛ fiell fram̄ fyrer hm̄/kallade hærre røddu ꝛ sagde/Huad hefe eg mz þig af giora Jesus sonꝛ Gudz hins hæsta? Eg sære þig fyrer Gud at þu kuelier mig ecke. En̄ Jesus sagde til hn̄s/ Far vt þu ohreine Ande af þessū manne. Og hn̄ spurde hn̄ at/Huert er þitt heiti? Hn̄ suarade ꝛ sagde/Legio er mitt heite þuiat vær erum marger. Og sa bad hn̄ mikeliga at hn̄ ræke þa eige burt vr þre Bygd.

Math. 8
Luc. 8

1
Ohreirn Ande werdr wtreken

(Legio)
Er ad tølu nær vi. Þusunder

B

Enn þar var i þm stad vid Fiallet mikel Suinahiørd a bite vm hagana / Og Andarner badu hn̄ seigande/Lofa oss ꝥ/ad vær førum j Suinen. Og Jesus leyfde þm ꝥ strax. Þa foru ener Ohreinu andar vt/ꝛ hlupu j Suinen. Og Suinahiørden steypte sier mz myklū þys j Siøen/nær tueimꝛ Þusundum/ꝛ drucknudu þar j Siønum. Enn þr s̄ þra giættu flydu/og kun̄giordu ꝥ vm Staden ꝛ vm allar grūder. Og þr geingu þa vt/at sia huad þar hafdi giørst/ ꝛ komu til Jesu/ꝛ sau þan̄ sm̄ af Diøflunum hafde kualist/sitianda klæddan ꝛ heiluita Og þr hræddust ꝥ. Enn þr sm̄ ꝥ høfdu sied/søgdu þm huernen giort hafde verit vid hn̄ sm̄ Diøflana hafde haft/ꝛ so fra Suinunū. Og þr hofu vpp ꝛ badu hn̄/at hn̄ fære burt vr þra Landzalfum

Suina hiørden

Og er hn̄ stie a Skip/tok sa til at bidia hn̄ sm̄ af Diøflunum hafde kualist/ad hn̄ mætte vera hia hm̄. Enn Jesus lofade honum ꝥ eige/helldꝛ sagde hn̄ til hn̄s/Far þu j þitt hus til þinna/ꝛ kunngior þm huad mikit er DROTTIN giørde þier/ꝛ huorsu lyknsamꝛ et han̄ var þier. Han̄ for þadan ꝛ tok vt af hropa vm þær tiu Borger/huad miken̄ Velgiørning ed Jesus hafde honum giort/ Og aller vndrudust ꝥ.

C

Og þa ed Jesus for yfer vm Siøen aptur a Skipe/kom saman margt folk til hn̄s/ꝛ var vid Siøen. Og sia; Þar kom og eirn af Foringium Samkunduhussins Jairus at nafne. Og þa er hn̄ sa Jesum fiell hn̄ at Fotum hn̄s/ꝛ bad hn̄ mykeliga ꝛ sagde/Min Dotter er komen ad Dauda/kom ꝛ legg þina Hend yfer hāa/so hn̄ verde heil/ꝛ life. Og hn̄ for mz hm̄. Magrt Folk fylgde honū og epter/ꝛ ꝥ þreyngde ad honū. Og su Kona var þar/er haft hafde Blodfall j tolf aar/hun hafde ꝛ myket þolat af morgū Lækner/ hafde ꝛ kostat þar til øllu sinu/ꝥ stodade hen̄e þo eckert/helldꝛ hafde hun þess meire Kuol. Þa hun heyrde nu af Jesu/ kom hun mz Folkenu a bak til ꝛ snart hn̄s klæde/þuiad hun sagde/Ef eg fæ ad snerta han̄s klæde/þa mun eg heil verda. Og jafnsnart þa vppþurkadist hennar Blodfallz brun̄r/ꝛ hun fann þa a sinum likama/at hun var heil orden af þre Plagu.

2
Dotter Jairi

3
Blodfalls siuk Kona fær hælsu

Klæden Christi

Og Jesus fan̄ strax mz sialfum sier þan̄ krapt er vt af honū gieck/ꝛ snere sier vid til Folksins ꝛ sagde/Huer snart min Klæde? Hn̄s Læresueinar søgdu til hn̄s/Þu sier ad folkit þreyngist ad þier/þo seiger þu/ Huer snart mig? Og hn̄ skygndist i kringum sig at sia þann er ꝥ hafde giort. Enn Konan var hrædd ꝛ ottasleigen (Þuiat hun visse huad hana hafde skied) ꝛ kom/fiell fyrer honū nidꝛ/ꝛ sagde honū allan san̄leik. Enn hn̄ sagde til hen̄ar/ MynDotter/ þin trua giørde þig heila/ Far j fride ꝛ vert heil af þin̄e Plagu.

D

Truarinnar Krapter

Þa hn̄ talade þetta/komu sende bodar til Samkūdu Foringians/ꝛ søgdu/Þin Dotter er endut/Hui omakar þu Meistaran leingra? Enn er Jesus heyrde huad þar sagdist/sagde hn̄ til Samkunduforingians/Ottast þu eige/tru þu helldꝛ. Og hn̄ lofade onguum ad fylgia sier nema Petre ꝛ Jacobo ꝛ Johan̄e brodꝛ Jacobs. Og han̄ kom i Samkundu hofdingians hus/ og leit þar bulldran/ og þa er þar grietu miog og æptu. Og hn̄ gieck þangat jn̄ar/ꝛ sagde til þra/Huad bulldre þier og grꝛtid? Stulkan er eige læten/helldꝛ sefur hun. Og þr dærudu hn̄. Enn hn̄ rak þa alla vt/og tok mz sier Fødꝛ og Modꝛ Stulkunnar/og þa er mz honum voru/

Matth. 8
Luc. 7
Act. 3

⁊ gieck þangat jn̄ er Stulkan lꝏ/Og hn̄ hiellt vm hønd Stulkunn̄ar ⁊ sagde til Hen̄ar/Ta⸗
litha kumi/ þ vtlegst/Stulka eg seige þier/rijs vpp. Og þa strax reis Stulkan vpp ⁊ gieck/
Dotter Jairi vppreist af Dauda
En̄ hun var tolf ꝏra gømul. Og þr vrdu af myklum otta Felmsfuller. Og han̄ baud þeim
storliga/ad þ skyllde eingen vita/⁊ baud ad gefa henne at eta

VI.

1 Christus i sinu Fosturlande og af sinum þorʼsmadur
Mar. 13
Luc. 14.
Joh. 4.

HAnn gieck vt þadan aptur/⁊ for til sin̄ar Fosturjardar/hn̄s Lꝏresueinar fylg A
du honum epter. Og er Þuottdagꝛ kom/þa tok hn̄ til at kienna j þra Sam⸗
kundu husi. Og marger af þm sm̄ þ heyrdu vndrudust hn̄s kien̄ing ⁊ sogdu/
Huadan kiemꝛ þessum allt þetta? Eda hu̅ er su Speke sm̄ honum er gefen?
og slijk kraptauerk er gioraft fyrer han̄s hendur. Er þetta ecki sa Trie⸗
smidꝛ/sonur Mariu/Broder Jacobs/ Jocephs/Jude ⁊ Simonar? Eru hn̄s
Systur eige hier mꝫ oss? Og þr skam̄fylldust vid hn̄. Enn Jesus sagde til þra/ad Spamad⸗
uren vꝏre eige ꝏn vegsemdar/ nema a sin̄e ꝏttleifd ⁊ hia sinu Hyski og Kynslod. Hann fieck
þar og eckert kraptauerk giørt/ nema yfer fa eina siuka þa lagde hn̄ hendꝛ/ og lꝏknade þa/
og hn̄ vndradist þra Vantru.

Matth. 10
Luc. 9.
2 Vtsending Postulan̄a mꝫ sierligar bodan̄er
Luc. 10.

Hn̄ gieck ⁊ kringu̅ þau Kauptun er þar stodu j þyrping ⁊ kn̄de. Og hn̄ kallade saman þa
tolf/⁊ tok at senda þa tuo ⁊ tuo til samans/gaf þeim og valld yfer Ohreinumøndum/⁊ baud B
þm ad bera eckert mꝫ sier a veg/nema eirn staf/eige Þung/eige Braud/eige Þening a Linda
helldur klꝏdder skofotum/og þ þr klꝏddust eige tueimꝛ Kyrtlum/ og sagde til þra/J huert þ
hus þier ganget jnn/þa blijfet þar til þess at þier faret þadan. Og huerier ed eige medtaka
ydꝛ/eda heyra ydꝛ eige/þa ganget vt þadan/⁊ hristed dupt af fotum ydᵉʳ /til vitnisburdar yfer
þa. Eg seige ydꝛ ⁊ fyrer sann/ at lijdanligra mu̅ ꝏa a Doma deige Sodoma ⁊ Gomorra/en̄
þeim stad.

Luc. 10.

Þeir geingu vt og predikudu/þ men̄ skylldu giøra Jdran/⁊ raku vt marga Diøfla/smur⸗
du og marga siuka mꝫ Vidsmiore ⁊ lꝏknudu þa so.

Math. 14.
Luc. 19.
3 Historian vt af Johan̄e Baptista/lijflatnu̅ af Herode

Herodes Kongꝛ fieck ⁊ at heyra þ(þuiat hn̄s nafn giørdist vijdfrꝏgt)hn̄ sadge/ Johan̄es
Baptista er og vpp aptur risen af Dauda/⁊ þui gioraft slijk kraptauerk af honum. En̄ ad⸗
rer søgdu þ hn̄ vꝏre Elias/enn sumer søgdu ad hn̄ vꝏre Spamadꝛ/elligar eirn af þm Spa⸗
monnum. Og er Herodes heyrde þetta sagde hn̄/ sa Johannes sem eg liet afhøfda/ hn̄ er nu C
vpprisen af dauda.
Þuiad Herodes hafde sent vt at grijpa Johannem/⁊ luckt hn̄ i Myrkuastofu/ fyrer saker
Herodiadis Brodꝛ konu sinnar/þuiad hn̄ hafde gipst henne. En̄ Johannes sagde til Herodes
Eige leyfest þier at hafa brodurkonu þina. Þui veitte Herodes honu̅ vmsat ⁊ villde lꝏta aflijf
fa hn̄/enn gat þo eige/Herodes ottadist ⁊ Johannem/þui hn̄ visse han̄ vera Helgan mann og

Leuit. 18

Riettlatan/vardueitte hn̄/⁊ hlydde honum j mørgum greinum/⁊ heyrde honum giarnan.
Þar hlotnadist og so til tꝏkeligur dagur/ ad Herodes giørde a sinne artijd eina Kuelld⸗
maltijd Høfdingium ⁊ Høfudzmønnum/ ⁊ hinum fremstu mønnum vr Galilea. Þa gieck
Dotter Herodiadis þar jn̄/⁊ danzade/⁊ þ þocknadist Herodi ⁊ þm er mꝫ hm̄ sꝏtu til Bordz.
Þa sagde Konunguren til Stulkun̄ar/Bid af mier huers þu villt/⁊ eg skal veita þier/Og hn̄
suor henne eirn Eid/at huers þu beidist af mier þa skal eg gefa þier/þott þ sie Helften af mi D
nu Rijke. Hun gieck vt ⁊ sagde til Modꝛ sin̄ar/Huers skal eg bidia? En̄hun sagde/vm Høf⸗
ud Johan̄is Baptista. Hun gieck þa strax jn̄ mꝫ sku̅da til Kongsins/bad hn̄ ⁊ sagde/Eg vil
ad þu giefer mier nu strax Høfud Johan̄is Baptista a Diske. Ko̅guren hrygdist þa vid/þo
fyrer Eidsins saker ⁊ þra s̄ til Bordsins satu mꝫ honum/ þa villde hn̄ ecke hrella hana/ hell⸗
dur sende hn̄ Bødulen vt/⁊ baud at hn̄ fꝏrde hn̄s Hofud a Diske. Og han̄ afhøfdade han̄ i
Myrkuastofun̄e/⁊ bar hn̄s høfud a Diske/⁊ fieck þ Stulkun̄e/ enn Stulkan fieck þ Modur
sin̄e. Og er þ heyrdu hn̄s Lꝏresueinar/komu þr og toku hn̄s Lijkama og løgdu han̄ i Jørd. E
Og er Postularner komu saman aptꝛ til Jesu/⁊ kun̄giørdu hm̄ allt huad þr høfdu giørt

Luc. 9

⁊ kient. Og hn̄ sagde til þra/Komit ydꝛ j eirnhuern afuiken stad j Eydemørku/⁊ huilist þar
litla stund/Þuiat marger voru þr sm̄ geingu fra ⁊ til/so þr høfdu ecke rum til at eta. Hn̄ stie
þui a Skip og for affsida j Eydemørku. Og er Folket sa þa i burt fara/þecktu hn̄ marger/

Math. 14

Og hlupu þangat a fꝏte vr øllum stødum/⁊ komu fyrr en̄ þr/⁊ foru til hn̄s. Enn er Jesus
gieck fram̄ ⁊ sa þar margt Folk/þa vorkynte hn̄ þui/þuiad þr voru sm̄ adrer Sauder er on⸗

guann Hird

guan hafa Nirder. Og hñ tok til ad kienna þeim margt.

Og þa er a lidit giørdist/geingu Lærefueinarner til hañs z sogdu/Þesse stadz er j eyde/ z framordit er/þui lat þa ganga burt j hin næstu þorp z Kauptū/at þr kaupe sier þar Braud/ þui þr hafa eckert at eta. Enn Jesus suarade z sagde til þra/Gefe þier þm at eta. Og þr sogdu til hñs/Skulu vær þa fara vt z kaupa fyrer tuøhundrud peninga Braud/z giefa þm at eta? Enn hñ sagde þa til þra/Huersu mørg Braud þa hafe þier? Ganget til z skoded.

F Og þa er þr høfdu þ skodat sogdu þr/Fim̄/z tuo Fiska. Og hñ baud þm ad þr settu sig all' nidz epter Bordsidū a grænt gras. Og þr settu sig þa nidz i ridlū hūdrad z hūdrad saan fim̄tig' z fimtig' saan. Og hñ tok þau fim̄ Braud z tuo fiska/leit vpp til Hiens/blezade/z braut Brauden/fieck sinū Lærefueinū/ad þr legdu fyrer þa/Og þm tueimz Fiskū skipte hñ z nizur øllum. Og aller þr atu og vrdu sadder. Þeir toku þa vpp leifarnar tolf Karfer fullar/z lȳka af Fiskunum. Enn þr voru s̄ etet høfdu fim̄ Þusunder mañа.

Og jafnsnart þa dreif hñ sina Lærefueina til at þr fære a Skip/og færu fyrer honum yf er vm Sioen til Bethsaida/a medan hñ skilde Folkit vid sig. Og þa er hañ hafde þ fra sier latid/for hñ vppa Fiallit ad bidiast fyrer. Og þa er Kuellda tok/var Skipit midt a Sionū/ enn hñ var eirn a Landi. Og hñ sa þa erfidande j rodri/þuiad vinduren var j mote þm. Og nær vm fiordu Eykt Nætur þa for hñ til þra gangande a sianum. Og hñ liest vilia ganga

G fram̄ hia þeim. Og þr sau hñ ganganda a Sionum/ ætludu þr Skrȳmsl vera mūde/z kølludu vpp/þuiad þr sau hañ aller/z vrdu ottaslegner. Enn strax þa talade hñ vid þa/z sag de til þra/verit ohrædder/eg em hñ ottist eige/Og hñ stie þa a Skipit til þra/z Vinden lygn de. Og þeir ottudust þa enn meir mz sialfum sier z vndrudust/ þuiad þm skildist enn eige af Braudunum/ z þra Hiørtu voru forblindut.

Og er þr voru yfer vm farner/komu þr i Landit Genesareth z lentu þar. Eñ er þr stigu af Skipenu þecktu þr hñ strax/hlupu z vt i øll vm liggiande Hierod/toku til z fluttu saman þar vm kring siuka meñ a Sængum. Og huar hellst þr heyrdu hñ vera/z huar er hñ gieck jñ j Kauptun/Þorp og Stade/þa løgdu þr siuka meñ a strætin/z badu hñ/ad þr mættu suer ka falld hñs fata/z aller þr er hñ snertu/þa vrdu heilbrigder.

Math. 14
Luc. 9.
Joh. 6.

4 Fim̄ þusund fødd mz þim̄ Brødum og tuei mur Fiskū

Math. 14

5 Jesus geingz a Sionum

6 Marger siuker þa heilsu

VII.

A NAr komu z til hñs Pharisei/ z nockrer af hinum Skriftlærdu sm̄ komner voru af Jerusalem. Og þa þr sau nockra af hñs Lærefueinum medz almings høndum/þ er medz oþuegnum/eta Braud/auñtudu þr þa. Þuiat Pharisei z aller Gydingar eta eigc nema þr þuoe optsinnis sinar hendz/halldande so Olldungañа setninga. Og þa þr komu af Torgum/þa neyttu þr eige nema þr skirudu sig adz/Og marg' adrer hluter eru þr/huerier þm voru setter ad vardueita/sm̄ var hreinsun Dryckiar kera/Bikara/Busgagns z Borda

Þa spurdu Pparisei z hiner Skriftlærdu hñ at/Þui ganga þiner Lærefueinar ei epter setningum Olldungañа/helldz eta þr Braudet mz oþuegnum høndum? Enn hañ suarade og sagde til þra/Næsta vel þa spade Esaias af ydz Nræsnurum/sm̄ skrifad er: Folk þtta heidr' mig mz vørunum/enn þra hiarta er langt fra mier/z til onytz þa Dyrka þr mig/kennande

B Kenningar z bodord mañа. Þier yfergefet Gudz Bodord/ z halldit mañanna vppsetninga/ sem er vm fæing Krwsa z Dryckiarkera/z margt annad þessu lijkt þa giøre þier.

Og hñ sagde til þra/Finliga þa hafe þier Gudz Bodord giørt onyt/ad þier mættud suo geyma ydvarn vppsetning. Þuiad Moyses sagde/Heidra þu Fødz þinn z Modz/enn huer hañ bøluar Fødur eda Modz/sa skal dauda deyia. Enn þier seiget/ Þegar nockur seiger Fødur og Modz a Corban/þad er/(ef eg offra þui/þ kienn þier meir til gagns)hñ giører vel/z eige þa leyfe þier hm̄ framar nockut at giøra Fødz sinū nie Modz sinne/onyt giørāde suo Gudz ord fyrer ydar setninga þa þier hafet sialfer vppsett / z margt annad þuilijkt þa giøre þier.

Hñ kallade þa Folket aptur til sin z sagde til þra/Heyret mier z vnderstandet mig. Þar er eckert fyrer vtan j mannen jñfarande þ hñ fae saurgat/helldz þ sm̄ vt af mannenū gemgur/ þ er þ sm̄ mannen saurgar. Huer hñ hefer eyru ad heyra sa heyre.

C Og er hñ gieck jñ i Husit burt fra folkenu/spurdu hñs Lærefueinar hñ at þssare Epterlȳking. Enn hñ sagde til þra/Eru þier og so skilningslauser? Og skilie þier eñ eige/at allt þad sem fyrer vtan er/og jñfer i mannen þ fær eige saurgat hñ? Þuiad þ fer eige inn j hñs Hiar

1 Disputeran vm mañа setninga

a (Corban) So kallast su Forn/og er so mikit sagt/ Riære þader/giarna wil eg giefa þier þ/enn þ er/Corban/ þat er betur þallit eg gefe þad Gude enn þier/ og þad kiemur þier meir til gagns

Math. 5

2 Ein epterlīking þad ei saurgist manna hiörtu mz yfertrodslu manna setninga helldz Gudz Bodorda

ta/Helldz

ta/ Helldꝛ fer þ i magan og geingur so vt epter edleligre rꜳs/ huer ed vthreinsar allan Mat. Og hñ sagde/ Huad ed vtfer af mannenũ þ saurgar mañen/ Þuiad af jñan vr hiartanu mañs þa framganga vondar Hugreñingar/ Hordomar/ Frillulijfe/ Manndrap/ Þiofnadꝛ/ Agirne/ Illuilie/ Vnderhyggia/ Munadlijfe/ jllt til lit/ Gudlastaner/ Drambseme/ Vanuirding/ Allt þetta vont þa geingꝛ vt af jñan z saurgar mannen.

Math. 15

Hñ stod vpp og for þadan j Landzalfꝛ Tyri og Sidonis/ z gieck þar jnn i eitt hus/ z villde þ onguan vita lata/ enn fieck þo eige dulet siᵘ. Þuiad ein Kona strax er hũ heyrde af hm̃/ huerrar Dottᵉ er hafde ohreinan Anda/ gieck iñ og fiell til fota hñs (enn þat var ein Grisk Kona Syrophenice ættar) og hun bad hñ at reka vt Diøfulen fra Dottur sinne. Enn Jesus sagde til hennar/ Leyf þu ad Bornen mettist adꝛ/ þuiad þ er eigi tilheyreligt ad taka braudit Barnaña z kasta þui fyrer Hundana. Enn hun suarade og sagde til hñs/ so er þ Herra/ Eñ þo eta Hundar sm̃ eru vnder Bordenu/ af Molum Barnanna. Hñ sagde þa til hennar/ fyr þ er saker þessa ordz/ þa far hiedan/ Diøfullen er vtfaren fra þinne Dottꝛ. Og hun gieck þadan i sitt hus/ og fann Stulkuna i Sæng liggiande/ z Diøfulen vtfaren.

4 Af þre Cananeisku Kuinnu

D

Og þa hñ geck burt aptur vr bygdarlage Tyri og Sidonis/ kom hñ til Siafar i Galilea i midiar bygder þra tiu Stadanna. Enn þr leiddu til hñs Daufan mann/ þñ er z var Dumbe/ og badu hñ at hñ legde hendꝛ yfer hñ. Enn hañ veik honum affsida fra Folkenu/ og stack sinũ fingre j hñs eyru/ hrækte vt/ snart z hñs Tũgu/ leit vpp til Hiins/ andvarpade/ z sagde til hñs/ Hephetah/ þ er/ opna þig. Og strax þa opnudust hñs Eyru/ þa vppleystist z eirnen hñs tunguhaft/ so hñ talade riett. Og hñ fyrer baud þm ad seigia þ neinum. Eñ þui meir er hñ fyrerbaud þm þ/ þess meir þa vijdfrægdu þr þ/ þeir vndrudust þ næsta miøg z søgdu/ Allt þa hefer hñ vel giort/ þui Daufa lætur hñ heyra/ og mallausa mæla

5 Af þm Dauþa og Dumba

VIII.

A þm̃ døgũ þa þar var enn margt Folk komit saman/ z hafde ei til Matar. Kallade Jesus sina Lærisueina til sin/ og sagde til þra / Eg kenne aumur a Folkenu/ Þuiad þr hafa nu þria daga hia mier verit og hafa ecke til Matar haft/ z ef eg læt þa fastandi fra mier heim fara/ verda þr hũgurmorda a leidiñe/ þt suer voru lãgt ad komner. Lærisueinarner suorudu honũ/ Huadã toku vær Braud hier a Øræfũ ad vier sediũ þa? Og hñ spurde þa at/ Husu mørg Braud þa hafe þier? Þeir søgdu/ sio. Og þa baud hñ folkenu ad skipa sier nidꝛ a Folldena. Og hañ tok þa þau sio brauden/ þackade/ z braut þau/ z gaf sijnũ Lærisveinũ ad þr legdu þau fram̃. Og þeir legdu þau fram̃ fyrer Folkid. Þeir høfdu og fa eina Fiska / hañ blezade þa og baud þa fram̃ ad leggia. Enn þr neyttu/ og vrdu metter. Þeir toku og vpp þ yfer var/ sio Karfer medꝛ afgangs leyfar. Og þr voru sm̃ etid høfdu nær fiorum Þusundũ. Og hñ liet þa i burt fara fra sier

A

1 Fiógur þusund mañа fódd mz sió Braudũ og þeim Fiskum

Og strax þa stie hñ a Skip medꝛ sinum Lærisueinum/ og kom i þær Landzalfur er heita Dalmanutha. Pharisei geingu vt/ og toku at hafa spurningar vid hñ/ freistudu hñs og epter leitudu af honum eins teikns af Himne. Enn hñ vard þrungen i sinum Anda/ z sagde/ Til huers þa sæker þesse Kynslod epter Teikne? Sannliga þa seige eg ydꝛ/ ad þessare Kynslod gefst eckert Teikn. Og hñ forliet þa og stie a Skip/ og for yfer vm aptur.

B

2 Strapp Phariseis bidiandis epter Teikne

Þeir høfdu og gleymt ad taka Braud medꝛ sier/ og høfdu ecke nema eitt braud medꝛ sier i Skipenu. Enn hñ baud þeim og sagde/ Siaed til/ og varid ydur vid Surdege þra Phariseis/ og so vid Surdeige Herodis. Enn þr hugsudu allt annat/ og søgdu huer vid añan/ þad er af þui ad vier høfum eingen Braud. Og er Jesus fornam þ/ sagde hñ til þra/ Huad hyxe þier vm þ/ þo þier hafed ecke Brauden? Skynie þier eckert nie vnder standit? Hafe þier eñ for blindad ydart Hiarta? Hafed þo augu enn siaet eige/ z Eyru enn heyred eige. Þier hyxit z eige þar epter/ ad eg braut fim̃ braud i millum fim̃ Þusunda/ Huersu margar Karfer fullar mz afgangs leyfar toku þier þa vpp? Þeir søgdu/ Tolf. Enn þa eg braut þau siø a millũ fiøgra Þusunda/ Husu margar Karfer fullar mz leyfar toku þier þa vpp? Þeir søgdu/ siø. Og hñ sagde til þra/ Hũnen eru þier þa skynsemdarlauser?

Math. 16

3 Af Phariseis Surdeige

Joh. 6. Math. 14 Sup. 6.

C

Hñ kom og til Bethsaida/ Og þeir leiddu þa eirn Blindan mañ til hñs/ og badu hañ vm at hñ tæke a honum. Enn hñ tok i hond hins Blinda/ og leidde hñ vt af fyrer vtan Kauptunit/ Spytte j hñs Augu/ og lagde sinar hendꝛ yfer hñ/ og spurde hñ ad huert hñ sæe nockut.

4 Blindur werdꝛ siaande

Enn hn̄ leit vpp og sagde. Eg sie mennena sem Skogartrie være/er þar ganga. Þa lagde hn̄ enn aptur sinar hendr yfer hn̄s augu/og baud honum enn vpp ad lyta. Og hn̄ vard so lag færdur ad hn̄ sa allt klarliga/Og hn̄ sende hn̄ so til sins heimilis og sagde/gack eige jn̄ aptur j Kauptunit/seig þ og ei neinum þar jsse.

Jesus gieck z hn̄s Lærefueinar jn̄ i eitt Kauptun stadaris Cesare Philippi/Og a leidin̄e þa spurde hn̄ sina Lærefueina at/Huern seigia men̄ mig vera? Þeir ønsudu/Þeir seigia þu siert Johan̄es Baptista/en̄ adrer seigia þu siert Elias/en̄ suer ad þu siert einn af Spamøn̄u. Þa sagde hn̄ til þra/ Enn þier? Huern seige þier þa mig vera? Þa suarade Petur og sagde til hn̄s/ Þu ert Christur. Og hn̄ þaggade þa/ad þr segde þ ei neinum vt af honum.

D Hn̄ tok þa og til ad kienna þeim þ Mannsins sonur skyllde margt þola/z hraken vera af Olldungunum/Hofudprestum z Skriftlærdum/z liflaten vera/og a hinum þridia deige vpp ad rijsa. Hn̄ talade z þesse ord berliga vt. Petur tok hn̄ þa hondum z atalde hn̄. Enn hn̄ snere sier vid/z leit til sinna Lærefueina/hastade a Petrum og sagde/Far a bak mier aptr þu Andskote/þuiad þu skyniar eige þ Gudligt er/helldr þ sem Lijkamligt er.

Og ad samankølludu folkenu samt mz hn̄s Lærefueinum sagde hn̄ til þra/Huer hann vill mier epterfylgia/afneite sa sialfum sier/og take sinn Kross a sig/ z fylge mier so epter. Þuiat huer hn̄ stundar a ad foruara sitt lijf/sa mun þui tortyna/Og huer hn̄ lætur sitt lijf fyrer mi nar saker z Euangelij/sa mun vardueita þ. Huad stodar þ mannenum þott hn̄ eignist allan Heim/z giorde so þar mz glatan sinne Salu? Edr huad ma maduren þ giefa/ad han̄ frelse sina Ønd mz? Enn huer hn̄ skam̄ast min edr minna orda/hia þessare Hordomsins og Synd ugre Kyn̄slod/ þan̄ mun Mannsins sonur og forsma/ þa hn̄ kiemur mz sinū Einglū i Dyrd sins Fødurs. Hn̄ sagde z þa til þra/Sannliga seige eg ydr/ad hier standa nockrer af þm/hu- ier eige smacka Daudan/þar til þr sia Gudz Rijke mz Krapte komanda

5 Spurning huer Christus er

6 Fyrersøgn vm hn̄s Dauda og Vpprisu

7 Strapp Peturs

8

Predikan / vm Kross og ops- sokner

IX.

A Og epter sex daga tok Jesus mz sier Petrum/Jacobum Johannem/z veik þm einumsømum vpppa eitt hatt fiall/og forklaradist fyrer þm. Hn̄s klæde vr- du skinande og næsta huit sem Sniar/so ad eingen litunar madr a Jørdu/kan̄ so huitt at giøra. Þeim birtist og Elias mz Moyse/ z voru þar talande vid Jesum. Petr suarade z sagde til Jesu/Rabbi/gott er oss hier ad vera/Og gio rum hier þriar Tilldbwder/þier eina/og Moyse eina/z Elie eina. Enn hn̄ visse eige sialfur huad hn̄ sagde/af þui þr voru ottaslegner. Þar vard og eitt Sky/sem þa yf

B erskygde/Og rødd kom vr Skyenu/seigiande/Þesse er min̄ elskuligr Sonr/heyre þier hm̄.Og strax þar epter er þr litu vm sig/sau þr ønguan̄ meir nema Jesum hia sier.

Og er þr geingu ofan̄ af Fiallenu/baud hn̄ þm ad þr segde þ ongum/huad þr høfdu sied/ þangad til ad Mannsins sonur være vpprisen af Dauda. Þeir hielldu z þui orde hia sier/ spyriande sin a mille/huad þ være er hn̄ sagde/vpprisen af Dauda. Og þr spurdu han̄ at og søgdu/Huad er þ þa sem hiner Skriftlærdu seigia/ad Elias byriar fyrre ad koma? Enn hn̄ suarade z sagde til þra/Elias skal ad vijsu fyrre koma/z allt til lags færa/ Þar ad auk mun Mannsins son margt lijda og forsmadr verda/so sem skrifad er. Enn eg seige ydr/þ Elias er komen/og þr hafa giort honum huad hellst þr villdu/so sem skrifad er af hm̄

C Hn̄ kom til sinna Lærefueina/og sa þar margt folk kring vm þa/og hina Skriftlærdu er spurdust a vid þa. Og strax er allt Folket leit Jesum/felmtrade þui/z hræddust/hlupu z heil sudu honum. Og hn̄ spurde þa hina Skriftlærdu/Ad hueriu spyriest þier vm vid þa? En̄ ein̄ af Folkenu suarade z sagde/ Meistare/eg flutte son minn hingad til þin/hn̄ hefer mal lausā Anda/og nær hellst er hn̄ høndlast af honum/þa slijtur hann hn̄/z hn̄ frodu feller/z nistrar tøn̄ū z þornar vpp. Og eg talade til þinna Lærefueina ad þr ræke hn̄ vt/z þr gatu þ eige. Enn hn̄ suarade og sagde/O þu vantruada Kynslod/Huersu leinge þa skal eg hia ydr ba eda huersu leinge a eg ad lijda ydr? Færet hn̄ hingat til min. Og þr færdu han̄ þangat til

D hn̄s. Og er Andin leit hn̄ / sleit hann hann / fiell a Jørd og velltist vm og frodu fellde: Hn̄ spurde og hn̄s Fødur at/huersu langr time er fra þui er hn̄ hrepte þetta? En̄ hn̄ sagde/ Fra Barnæsku/og optliga hefer hn̄ fleygt honum a Elld og i Vatn ad hn̄ fyrerfære honū so. Ef þu orkar nockru þa sia aumur a z hialpa ockur. Enn Jesus sagde til hn̄s/Ef þu giæter tru ad/ Þui truudum er allt moguligt. Og strax þa kallade Fader Barnsins vpp med Tarum/

1 Forklaran Chri sti a Fiallenu
Mat. 17.
Luc. 9.

2 Gudz Fødurs Rødd

3 Vm hingadkom̄u Elie

Mat. 17.
Luc. 9.

4 Tunglsiukr ver dur heilbrigdur

5 Postularner strappast fyrer Vantruar þeira saker

6 Bæn vm truar auknningena

og sagde/Eg true Herra/Hialpa þu minne Vantru.

Og et Jesus sa at folket hliop at/auitade hn̄ hinn ohreina Anda/ꝛ sagde til hn̄s/Þu daü fe og hinn Dumbe ande/eg byd þier at þu farer vt af honum/ꝛ farer ei meir j hn̄ þadan̄ j fra. Og hn̄ kallade vpp/ sleit hn̄ miøg/ꝛ for vt af honum. Og hn̄ vard sem være hn̄ Daudr/ suo ad marger søgdu: þ hn̄ være daudr. Enn Jesus hiellt hn̄s hønd/og riette hn̄ vpp/hn̄ reis þa vpp. Og þa hn̄ var til hus geingen/ spurdu hn̄s Læresueinar hn̄ leyneliga at/Þui gatu vær eige drifet hn̄ vt? Enn hn̄ sagde/Þetta kyn fæst mz ongu ødru vtreked/nema fyrer Bæner og Føstu. E

7
Aunnur fyrer søgn vm hn̄s þynu og vpp risu

Enn þr geingu og burt þadan/ꝛ ferduðust vm Galileam/Hn̄ villde ꝛ eige at þ skyllde nockr vita. Hn̄ lærde sina Læresueina/og sagde þm þ Mannsins sonur skyllde seliast i manna hendur/ꝛ þeir munde aflijfa hn̄/ꝛ þa han̄ være aflijfadr/munde hn̄ a þridia deige vppaptur rijsa. Þeir vnderstodu eige þesse ord/og þordu þo eige ad spyria hn̄ at:

8
Þræta Læresueinanna huer þra mestur være

Hn̄ kom til Chapernaum/ og sem hn̄ var til hus komen/ spurde hn̄ þa at/Huad handtierudu þier ydar a mille a veigenum? Enn þr þøgdu/Þuiad þr høfdu metist vm a veigenum huer þra mestur være. Og er hn̄ sette sig/kallade han̄ þa tolf ꝛ sagde til þra/ Ef nockur vill fyrstr vera/sa skal øllum sidastr vera og allra þion. Og hn̄ tok eitt Barn ꝛ sette þad midt a millum þra/Og er hn̄ hiellt vm þ/sagde hn̄ til þra/ hu sa s̄ medtekr eitt þuilijkt Barn i minu nafni/ hn̄ medtekr mig/ ꝛ huer hellst hn̄ medtekr mig/sa medtekr ei mig/helldr hn̄/s̄ mig sende F

Luc. 9.

9
Verdlaun þra sem ordsins þion vm giøra til goda

Enn Johannes suarade honum og sagde/Meistare vier saum eirn þan̄ sem rak vt Diøfla j þinu nafne/huer ed eige fylger oss epter/og vær fyrerbudum hønum þ/af þui han̄ fylgde oss eige epter. Enn Jesus sagde/eige skulu þier fyrerbioda hm̄ þ/Þuiad eingen er sa ef hn̄ giører Kraptauerk j minu nafne/ og kunne þa strax jlla at tala vm mig. Þuiat huer han̄ er eige i mote oss/hn̄ er med oss/Þui huer sem ydr gefur ad drecka eirn Bikar Vats i minu nafne/ af þui ad þier erut Christz/Sannliga þa seige eg ydur/ad þ skal honum ecki olaunat verda. Og huer hn̄ hneykslar eirn af þmenum litlu sem a mig trua/honum være betra / ad Kuarnar steirn byndist vid hals honum/ og være so j Sio kastat:

10
Vm Hneykslan

Og ef þin Hønd hneykslar þig/þa snid þu hana af/betra er þier / handarlausum jnn ad ganga til lijfsins/enn hafande tuær hendr ꝛ fara til Heluijtis/ i oslockualigan̄ Elld/huar ed þra Madkur deyr eige/og þar þra Elldur slocknar ecke. Og ef þig hneygslar Fotur þinn/ þa hogg hn̄ af/betra er þier Høltum jnn ad ganga i eilijft lijf/enn þ þu hafer tuo fætr/ og kastist i Heluitskan Elld oslockualigan/ huar ad þra Madkr deyr eige/ꝛ þar þra Elldr slocknar eige. Hneykste þig þitt auga/þa kasta þui fra þier/betra er þier eineygdū in̄ ad ganga i Gudz rijke/ en̄ ad þu hafer tuø augu og sendist i Heluitskan Elld/ huar ed þra Madkur deyr eige/ og þar þra Elldr slocknar eige. G

11
Af predikunar Embætte

Þuiad aller hliota mz Ellde ad salltast/og allar Forner sallte ad salltast/Salltid er gott/ enn ef Salltid afselltist/mz hueriu krydde þier þa? Hafe þier Salltid mz ydr/og hafed Frid ydar a millū

X.

1
Vm Hiuskap og Hiona skilnad

OG er hn̄ reis vpp þadan̄/kō hn̄ i endemørk Judalandz hinumeigen Jordanar/ þar kom og enn aptur margt Folk til hn̄s/ og sem hn̄ plagade/þa tok han̄ enn aptur til ad kienna þeim. A

Pharisei geingu og til hn̄s/spurdu hn̄ at/ef mannenum leyfdist ad forlata sina husfru? Freistande hn̄s so. Enn hn̄ suarade og sagde til þeirra/ Huad hefer Moses bodit ydur? Þeir søgdu/Moses leyfde skilnadarbref ad skrifa og vid at skilia/Hueriū Jesus suarade ꝛ sagde/Fyrer hardleik Hiarta yduars þa skrifade hn̄ ydr þtta Bodord/En̄ af vpphafe skepnun̄ar/ giørde Gud eirn Kallman̄ ꝛ eina Konu. Af þui forlætr maduren Fødur ꝛ Modr/og helldr til vid Konu sina/ꝛ eru suo þau tuø eitt holld/Af þui eru þau nu eige tuø helldr eitt Holld. Þui huad Gud hefur samteingt/þ skal maduren eige sundurskilia.

Og i Husenu spurdu hn̄s Læresueinar aptur ad vm hid sama. Og han̄ sagde þm/Huer sem forlætur sijna eigenkonu/og fastnar adra/sa dryger hor a henne. Og ef Konan forlætr sin̄ eigen mann/og giptist ødrum/su Horast. D

2
Af nijtekningu smá barnā

Og þeir færdu vngbørn til hn̄s/ad hn̄ ahrærde þau. Enn Læresueinarner atøldu þa sem þau baru. Og er Jesus sa þ/likade honum þ eige vel/og sagde til þra/Leyfet Børnunum til

min ad

min ad koma/⁊ banned þm þ eige/ þt þuilijkra er Gudz Rijke. Sannliga ſeige eg ydꝛ/Huer hn̄ medtekꝛ eigi Gudz Rijke ſ͠ an̄ad vngbarn/ſa mun eige jn̄ganga i þ/ Og hn̄ tok þau i fāg og lagde ſinar hendꝛ yfer þau ⁊ Blezade þau.

Exo. 20.

Og þa hn̄ var vtgeingen vppa veigen/ hliop þar eirn fram̄ fyrer/ bucktade ſig fyrer hm̄/ ⁊ ſpurde hn̄ ad ſeigiande/Gode Meiſtare/ Huad ſkal eg giøra ſo ad eg eigneſt eilijft lijf? En̄ Jeſus ſuarade honum/Hui ſeiger þu mig godan? Eingen er godꝛ nema Gud eirn. Bodorden muntu kunna? Þu ſkallt ei Hordom drygia/Eige mann vega/Eige ſtela/Eige ſkalltu Liugvitne mæla/Eige ſuik giora/Heidra Fødꝛ ⁊ Modꝛ. Enn hn̄ ſuarade ⁊ ſagde til hn̄s/Meiſtare/ allt þetta hefe eg vardueitt i fra Barnæſku minne. Enn Jeſus horfde a hn̄/elſkade hn̄ og ſagde til hn̄s/Eitt þa breſtur þig/far/ſel allt þ þu hefur og gef Fatækum/ og þa muntu hafa eirn Fiesiod a Himnum/ kom/ og fylg ſuo mier epter/og legg Kroſſ þier a Herdar. En̄ hn̄ vard hryggꝛ vid þeſſe ord/gieck þadan ſyrgiande/ þuiad hn̄ hafde myklar eigner.

3 Huernen madur ſkule eilijft lijf ødlaſt

4 Vm þa rijku Agiørnu

Jeſus leit kringum ſig og ſagde til ſinna Læreſueina/ Huerſu toruellt er þeim Rijku jnn ad ganga i Gudz Rijke. Enn han̄s Læreſueina ſette tuiſta vid þeſſe hn̄s ord. Jeſus anſade enn aptur og ſagde til þra/Sonakorn min/Huerſu toruellt er þeim ſm̄ treyſtande eru Peningum jnn at ganga i Gudz Rijke. Auduelldara er Vlfballdanum ad ganga i gegnum Nalarauga/enn Rijkum jn̄ ad ganga i Gudzrijke. Þeir vndruduſt en̄ meir og ſøgdu ſin a mille/Huer fær þa hialpaſt? Enn Jeſus horfde a þa ⁊ ſagde/Hia mon̄um er þ omøguligt/ enn eige hia Gude/Þuiad hia Gude er allt møguligt.

Mat. 19. Luc. 14

Og epter þ tok Petur til ad ſeigia honum/Siadu/ vier forlietum allt ⁊ erum þier epterfylgiāde. Jeſus ſuarade ⁊ ſagde til þra/San̄liga ſeige eg ydꝛ/ad eingen er ſa/hu͂ ad fyrerlætꝛ Hus edꝛ brædꝛ edꝛ ſyſtꝛ/ edꝛ Fødꝛ edꝛ Modꝛ/edꝛ Eigin kōu edꝛ Born edꝛ Akra fyrer min' ſak er/ edꝛ Euāgelij/ſa er ei medtekꝛ Hundradfallt aptur nu a þeſſare tid/Hus/ Brædꝛ/⁊ Syſtur og Modꝛ/og Børn ⁊ Akra mz offoknum/og i epterkomande Heime eilijft lijf. Og marger verda þr ſeinaſter ſm̄ eru fyrſter/⁊ þr fyrſter ſm̄ ſeinaſter eru. Þeir voru þa enn a veigenum ad fara vpp til Jeruſalem/og Jeſus gieck fyrer þm/þa ſette hlioda vid fylgiande honum þo epter og ottuduſt hn̄.

Matt. 19 Luc. 14

5 Huggū þa[illegible] Gudhrædd[illegible]

Hn̄ tok og þa tolf aptur til ſin/og hof vpp at ſeigia þm/huad yfer hn̄ munde koma. Sia ed þ / ad vær førū nu vpp til Jeruſalem/og Man̄ſins ſonur mun ſeliaſt Kennemann̄a høfdingium Skriftlærdum ⁊ Olldungum/þr munu og fordæma hn̄ i Dauda/⁊ ſelia Heidingium/ þr munu og ſpotta hn̄/⁊ fleingia/ſpyta a hn̄/og lijflata/⁊ a þridia deige mū hn̄ vppaptꝛ rijſa Þa geingu þr Jacobus og Johannes ſyner Zebedei til hn̄s ⁊ ſøgdu/Meiſtare/vid viliūm ad þu giører fyrer ockur huers ſem vid bidium þig. Hn̄ ſagde til þra/ Huad vilie þid at eg ſkule giøra yckꝛ? Þeir ſogdu þa til hn̄s/Gef ockꝛ þ vid ſitium i þin̄e Dyrd/eirn til hægre Handar þier/og annar til hinnar Vinſtre. Enn Jeſus ſagde til þra/ þid vitid eige huers þid bidied. Kunne þid ad drecka þann Kaleik huern eg mun drecka/ og ſkiraſt mz þre Skijrn huerre eg mun ſkiraſt? Enn þr ſøgdu honum/þ getu vid. Jeſus ſagde þa til þra/Ad ſonnu munu þid drecka þan̄ Kaleik huern eg mun drecka/⁊ medꝛ þre ſkirn ſkirder verda huerre eg mun ſkiraſt/ En̄ ad ſitia til min̄ar hægre handar edꝛ til Vinſtri/ er eige min ad giefa yckꝛ/helldꝛ þm ſ͠ þ er fyrer bued.

6 Þridia þyrerſøgn vm hn̄s vpprisu og Dauda

7 Þauiſlig metnad ar girnd Poſtulan̄a

Luc. 22.

Og þa er þr tiu heyrdu þ/voru þr gramer vppa Jacobum og Johannem. Enn Jeſus kallade þa til ſin og ſagde til þra. Þier vited þ ad þr ſm̄ ſynaſt hafa ſtiornan þiodanna/þa drottna yfer þær/⁊ þr ſm̄ eru þra Formen̄ þa hafa þr valld yfer þm/enn þ ſkal eige ſuo vera ydar a mille/Helldꝛ huer hn̄ vill vera ydar a mille ødrum meire/ſa ſkal ydar þienare vera/ og huer hn̄ vill ydar a mille fremſtur vera/ſa ſkal allra þion vera/Þuiat Mannſins Sonꝛ er eige komen til þeſſ ad honum þionadiſt/helldꝛ þ ad hn̄ Þionade og giæfe ſina Ond vt til Endꝛlauſnar fyrer marga.

8 Grein a mille Verallдligs valldz og andligs

9 Þui Chriſtus er komen

Þeir komu og til Jericho/ ⁊ ad honum burt farande vr Jericho ⁊ hn̄s Læreſuein̄u ⁊ myklum ødrum Folkſfiølda/Sat Bartimeus blindꝛ ſon Timei vid veigen/⁊ badſt Olmuſu. Og er hn̄ heyrde ad þ var Jeſus af Nadſareth/tok hn̄ til ad kalla ⁊ ſagde/Jeſus Sonur Dauidz myſkuna þu mier. Og marger atøldu hn̄ ad hn̄ þegde. Enn hn̄ kallade þſſ myklu meir/Sonꝛ Dauidz myſkuna þu mier. Jeſus ſtod vid ⁊ baud ad kalla a hn̄. Og þr kolludu a hin̄ blinda ſeigiande til hn̄s/vertu mz godum hug/ſtatt vpp/hn̄ kallar þig. Og hn̄ ſnarade ſin̄e yferhøfn af ſier/ſtod vpp ⁊ kom til Jeſu. Jeſus ſuarade og ſagde til hn̄s/Huad villtu ad eg ſkle giøra þier? Enn hinn Blinde ſagde honum/Rabboni/Þad eg ſæe/ Jeſus ſagde þa til hn̄s/

Math. 20 Luc. 18.

10 Blindꝛ fær ſyn

Gack hiedan/þin trua giørde þig Holpen/Og strax þa sa hn̄/⁊ fylgde honū epter a veigenū.

XI.

Maf. 21
Luc. 19
1
Innreiden Chr isti i Jerusalem og vm hn̄s eilyfa Ryke og Kennemanskap

OG þa þr komu nær Jerusalem til Betphage vid Fiallet vidsmiørs Vidañā A sende hn̄ tuo sina Læresueina vt/⁊ sagde til þra/Gangit j þ Kauptū s̄ gegnt yckur er/⁊ strax er þid ganget þar jñ/ munu þid fiña Fola bunden a hueriū einge madr hefr eñ setid/leysed hn̄ ⁊ leided hingat/ Og ef nockr seiger til ydar hui þier giørit þ/þa seiget at hn̄ er Herrañum þarfligr/og strax mū hn̄ senda hn̄ hingat. Þeir geingu burt þadan / og fundu Folan bunden fyrer vtan Dyrnar a gatnamotenu / ⁊ leystu hn̄. Og nockret af þm er þar stodu søgdu til þra / Huad giøre þid/ leysande Folan? Enn þr søgdu til þra sm̄ Jesus hafde þeim bodet / ⁊ þeir leyfdu þm þ. Og þr færdu Folan til Jesu/løgdu ⁊ a hn̄ sin klæde/⁊ hn̄ sat a honum/ Enn marger breiddu sin føt a veigen/eñ adrer hiuggu kuistu af Trianū/⁊ dreifdu a veigen/ Og þr er fyr er geingu og hiner sm̄ epter fylgdu kølludu ⁊ søgdu/ Hosianna/ Blezadr sie sa sem kemr i nafne DROTTINS/og blezad sie Ryke Fødurs vors Dauidz/þ ed kiemr i nafne DROTTINS/Hosiañā j vpphædum B

DROTTINN for ⁊ til Jerusalem ⁊ gieck jñ i Musterit/⁊ vmskygnde alla hlute: þa ed Kuellde var nu komit/gieck hn̄ vt m̄ þm tolf til Bethania. Og añars dags þa hn̄ geck vt af Bethania/ hungrade hn̄/Og er hn̄ sa a lengdar Fikiutrie þ er Laufbløð hafde/kom hañ at vita huert hn̄ fynde nockut a þui. Og þa hn̄ kom þangat ad/fann hn̄ eckert nema Laufbløden/þuiad þ var eige Fiknanna time komen: Jesus suarade ⁊ sagde til þess/ Hier epter ete eingen af þier Auoxt ad eilyfu. Og hn̄s Lærisueinar heyrdu a þ.

2
Fikiutried visnar

3
Jesus rekur vt af Musterenu seliendr og kaupendur

Þeir komu ⁊ til Jerusalem/og Jesus gieck inn i Musterit/tok til vt ad reka þa sm̄ selldu ⁊ keyptu i Musterenu/ Bordum þra er reidupeningum skiptu/ og stolum þra er Dwfr selldu hratt hn̄ vm/⁊ ei lofade hn̄ ad nockur bære nockut vm Musterit: Og hn̄ kende ⁊ sagde til þra Er þ eige skrifat/ad mitt hus skule kallast Bænahus øllum þiodum?Eñ þier hafet giørt þ at Spillsuirkia jnne. C

4
Truarinnar kraptur
Math. 21

Þad heyrdu og hiner Skriftlærdu og Kennemañahøfdingiar/og þr leitudu epter huernen þr mættu fyrerfara honum/þuiad þeir ottudust hn̄/af þui ad allr Lydr dadist at hn̄s Kenningu. Og er kuelld var komit gieck hn̄ vt af Borgiñe. Og ad morne þa geingu þeir þar hia/ og sau Fikiutried þurt orded at rotum. Petur mintist a og sagdi vid hn̄/ Rabbi /siadu Fikiutried/hueriu þu formællter er vppuisnat. Jesus suarade ⁊ sagde til þra. Hafet tru til Gudz/ Sannliga seige eg ydr/huer hellst hn̄ segde til þssa Fialls/ Lypst þu vpp og fleyg þier i Sioenn/og efade eige i sinu hiarta/helldr tryde at þat munde skie/huad hn̄ seiger / þa mun þ og skie hn̄/huad hn̄ seiger. Fyrer þui seigi eg ydr/allt huad hellst þier bidiet i yduare Bæn/⁊ truid ad þier audlist þ/þa mun þ og henda ydr: Og nær þier standit og bidiest fyrer þa fyrergefet ef þier hafet nockurs kon̄ af ødrum ydr i giegn/so ad ydar Fader sm̄ er a Himnum fyrer gefe ydur ydar brot/ þuiat ef þier fyrergefet eige/ þa fyrergiefur ⁊ eige ydr Fader ydar s̄ er a Himnum ydar Synder. D

5
Bænarinnar kraptur
6
Brodurlig fyrergiefning

Math. 11
Luc. 20
7
Vt af Valldenu Christi

Þeir komu og enn til Jerusalem/⁊ þa er hn̄ gieck i Musterenu/komu til hn̄s Hofutprestar/Skriftlærder og Alldungar/⁊ søgdu til hn̄s/Vt af hueriu Vallde giører þu þetta? Og huer hefer giefet þier valid til at þu giørder þtta? Enn Jesus suarade og sagde til þra/ Eg vil spyria ydr at einu orde/suared mier/Þa mun eg seigia ydr af hūiu Vallde eg giøre þetta. Skyrn Johannis/Var hun af Himnum edr af mønnum? suared mier. Þeir hugsudu med sier og søgdu/Ef vær seigum at hun være af Himnum þa seiger hn̄ til vor/Þui trudu þier henne þa eige? Enn ef vær seigum at hun være af mønnum/hrædunst vær Folket/Þuiad aller hielldu ad Johañes være sañur Spamadr. Þui suørudu þr ⁊ søgdu til Jesu/ vær vitum eige. Jesus suarade og sagde til þra/Þa seige eg ydur og eige af hueriu Vallde ad eg giøre þetta.

XII.

1
Auitan pharisæanna/Biskupande Christo og hn̄s Ryke

HAnn tok og til ad tala vid þa i Epterlyk ingum. Madr plantade Vingard/ ⁊ girdte gard vm/og grof þar Vynþrugu/⁊ bygde þar vpp Turn/ og skipade hn̄ m̄ Vingardzm̄/⁊ ferdadist langt i burt. Og er tyme var til/ sende hn̄ þiō sinn til Vyngardzmannanna at hañ medtæke af þeim vt af Vyngardsins Auexte. Eñ þr handtoku hn̄/⁊ børdu/⁊ lietu erindislausan i burt fara. Og A

enn aptur

Og enn aptur sende hñ annan þion til þra/og hñs høfud lestu þr grioke/og sleptu spottudum j burt. Og þa eñ aptur sende hñ annan/ og þañ aflijfudu þeir/z fleire adra/suma hyddu þr enn suma drapu þeir.

Nñ hafde þa enn epter eirn sinn kiærastan son/z þañ sende hñ seinastan til þra/ og sagde Þeir muñu feila sier fyrer Syne minum. Eñ Vingardzmeñ søgdu sin a mille/Þesse er Erfuingen/kome þier/Vegum hñ/so ad vor verde arftakan. Og þeir høndludu hñ z aflijfudu/ og kostudu honum vt fyrer Vingarden. Enn huad mun nu Nerran Vijngardsins giora til? Nñ mun koma og fortyna Vingardzmñum/ og gefa Vijngarden ødrum. Nafe þier eige lesid þessa Skrift? Þann Stein er Byggendr forløgdu/hñ er orden høfud Nyrningar/Af DROTTNE er þetta giørt/og er vndarligt fyrer vorum augum. Og þeir leitudu vid at hañ taka hñ/enn hrædduft þo Lyden/Þuiat þr fundu þat hñ sagde þessa Epterlijking til þeirra. Þeir forlietu hñ og geingu i burt

Psal. 118.

B Og þeir sendu til hñs nockra af Phariseis/og Nerodis þienara/at þr veiddu hñ j ordum. Þeir komu og søgdu til hñs/Meistare/Vier vitum at þu ert sannsøgull/z skeyter eige neinum Þuiat þu ser ecki epter Mannuirdingu/helldr kenner þu Gudz gøtu mz sannleika/Nuert leyfest oss ad giefa Keisaranum skatt edr eigi? Nñ visse þra vnderhyggiu/z sagde til þra/ Nui freiste þier min? Færed mier Peningen at eg siae hñ/Og þr feingu honum eirn. Þa sagde hñ til þra/Nûs er þsse mynd z jñskrift? Þeir søgdu hm̃/Keisarãs. Jesus suarade z sagde til þra/Gefit þa Keisaranũ huad Keisarãs er/ z Gude ꝥ Gudz er. Og þr vndrudust yf honũ.

1 Vm Skatt peningen Math. 22 Luc. 20

Þa komu og Saducei til hñs/þeir ed seigia vpprisuna ecke vera/spurdu hñ at z søgdu/Meistare/Moyses skrifade oss/at ef nockurs Broder lietist/og hefde Eigenkonu epter/z liete eingen Børn epter sig/þa a Broder hñs at mztaka hñs eignarkonu/z vppuekia sinum Brodur Sæde. Nu voru þar sio Brædr/og hinn fyrste tok sier Eigenkonu/z er andadr/latande eige Sæde epter/Og sa annar tok hana z andadist/liet z eige Sæde epter/Og lijka hinn þridie z eirnen þr sio toku hana aller/z lietu eige Sæde epter/Seinast af øllum andadist z Konan. Enn j Vpprisunne þa er þr risa vpp/ huers þra Eigenkona þa verdr hun/þuiat þr sio høfdu hana til Eiginkonu?

2 vt ap vpprisuñe Framlidinna Mat. 22 Luc. 20. Deut. 25

C Jesus suarade og sagde til þra/Er eige so at þier villist/vitande eñ Ritningarnar/z eige helldr Gudz Krapt/Þuiat þa þeir rijsa vpp af dauda/ kuongast þr eige nie lata sig kuonga/Nelldr eru þr sm̃ einglar Gudz a Nimnum. Enn hafe þier eige lesid i Moyses Bok af framlidnum/ꝥ þeir munu vpprijsa? Nuernen sagde Gud til hñs i Skogar runnenum er hñ sagde? Eg em Gud Abrahams/z Gud Isaac/z Gud Jacobs/Eige er hañ Gud Daudra/Nelldr Gud Lifendra/Af þui villist þier miøg:

Exo. 3

Og eirn af Skriftlærdum gieck at/sa er heyrt hafde þa spyriast a/sa og þat at hñ hafde suarad þeim vel/og spurde hñ at/Nuert er ꝥ ædsta Bodord af øllum? Enn Jesus suarade honum/ꝥ er ꝥ ædsta Bodord af øllũ: Neyr þu Jsrael/DROTTJN Gud vor er eirn Gud Og elska skalltu DROTTJN Gud þinn af øllu Niarta þinu/og af allre Sálu þinne/og af øllu þinu hugskote/og af øllum krapte þinum/Þetta er hid ædsta Bodord. Enn añat er og þssu lijkt/Elska þu Naunga þinn s̃ sialfan þig. Eige eru þar onr Bodord þssũ meire.

3 Huert ad sie þat ædsta Bodord Math. 22 Deut. 6. Leui. 19.

Og hinn Skriftlærde sagde til hñs/Meistare/j sannleika þa sagder þu vel/þuiat eiñ er Gud z eingen er þar añar eñ hñ/Og at elska hñ af øllu Niarta/z af øllu hugskote/ af allre Sælu og af øllũ krøptũ/Og at elska Naunga sinn sm̃ sialfan sig/ꝥ er øllum Brennefornũ meira z offre. Enn er Jesus sa at hñ suarade vijsliga/sagde hñ til hñs/Eige ertu langt fra Gudz Rijke. Og eingen þorde þa at spyria hñ meir.

D Jesus suarade z sagde/er hñ kende i Musterenu/Nuernen seigia Skriftlærder Christum vera Dauidz son? Enn Dauid seiger sialfur af helgum Anda/DROTTJN sagde minum DROTTNE/Sit þu til miñar hægre hãdar/ þar til eg legg þina Ouine til skarar þiña fota. Þar nefner Dauid sialfr hñ sinn DROTTJN/ Nuernen er hñ þa Sonr hñs? Og margt af Folkenu heyrde hm̃ giarnan.

4 Huer Christus sie

Og j sinne Keñingu sagde hñ til þra/ Varit ydr vid Skriftlærdum þeim sm̃ ganga i sijdum Klædum/z heilsast a torgum/z hafa hin fremstu sæte ad Kuelldverdum/ Nuerier i sig gleypa Eckna hus/vnder hylmingu langrar Bænar/ þeir munu z ødlast þess þyngra Fordæmingar Dom

5 Vm þm Skriftlærdu Math. 23 Luc. 20

Og er Jesus sat giegnt Olmusu ørkiñe/sa hañ huernen Folket varpade Peningum i Olmusu ørkena/og ad marger Rijker køstudu myklu. Enn þa er ein Eckia fatæk kom/liet hun tuo skarfa jñ/ꝥ er eirn Pening. Nñ kallade sina Læresueina til sin og sagde þm/ Sannliga

6 Vt ap sanñarlig re Gudz þionustu

seige eg

seige eg ydr/ at þesse fatæka Ekkia liet meir j Ölmusu Örkena/ enn aller adrer lietu þar jñ/ Þuiad aller lietu af þui jñ er þm var afgangs/ Eñ þesse liet af volæt siñe allt huad hun hafde/ og sina Biorg alla.

XIII.

Math. 14
Luc. 21

OG þa hñ gieck vt af Musterenu/ sagdi eirn af hñs Læresueinum vid hñ/ Meistare/ skoda huiliker Steinar z huilijkt smijde þetta er. Jesus suarade z sagde til hñs/ Sier þu allar þessar myklu byggingar/ Þier mun eige epter lætast Steirn yfer Steine/ sa er eigi verde nidurbroten. A

1
vt af Foreydslu Jerusalem og enda Veralldar

Og þa hñ sat a Fiallenu Oliueti gegnt Musterenu/ spurdu hñ at sier i lage Petur z Jacob z Johañes z Andreas/ Seig þu oss nær þetta skal skie/ og huert teikn verdr þa þetta skal allt til taka at fullkomnast. Jesus suarade þeim/ og tok til ad seigia/ Siaet til ad eige fae nockr villt ydr/ Þuiad marger munu koma i minu nafne og seigia/ Eg em Christr/ Og munu marga villa

2
Fyrer farande Teikn

Enn þa þier heyred af Bardogum z hernadar tidindum/ ottist eige/ Þuiat þessu byriar ad skie/ enden er þo enn eige þa. Ein þiod mun reisa sig z vpp i mot annare/ og Rijke a mote rijke/ og Landskialftar munu vera i sierhuerium stødū/ Hungr z Hrellingar munu z vda. Þetta er vpphaf Hrygdaña.

Eñ siaed til vm sialfa ydr/ Þuiad þr munu føra ydr a Radstefnur og Samkunduhus/ og þier muñud stryktir verda/ og fyrer Konungum z Høfdingium munu þier standa/ miña vegna/ til vitnisburdar yfer þa. Og Gudzspiollum byriar adr at predikast a medal allra þioda. B

3
Huggun i Kross enum og sotnunum

Og þa þeir leida ydr z framselia/ skulu þier eige hyxa fyrer/ huad þier skulut tala/ Helldr huad ydr giefst a þre stundu þ sklu þier tala. Þuiad ei tale þier helldr heilagr Ande. Eñ eirn Broder mun selia añañ j dauda/ z Fader Sonen/ Børnen munu og reisast vpp i mot Forelldrunum/ z styrkia þa i dauda. Og þier verdit øllum at hatre fyrer mins nafns saker. Enn huer hñ er stadfastr allt til enda/ sa hialpast.

4
Af skurgode Foreydingar tirnar
Math. 24
Daniel. 9

Enn þa þier siaed Suiuirding Eydsluñar (af huerre Daniel Spamadr seiger) standande huar eige byriade. Huer ed les/ hñ vnderstande þ. Huerier þa eru a Gydingalande/ flye þr a Fiøll. Og huer hñ er vppa Ræfrenu fare sa eige iñ ad taka nockut vr sinu huse. Og sa s̃ er a Akre/ hñ snuist eige a bak sier aptur/ ad taka vpp Føt sin. Eñ vei þungudum Konum og Briostmylkingum a þm timū. Bidiet helldr at flotte ydar verde eige ym Vetur/ Þuiat a þm døgū verda slijkar Hørmungar/ hueriar eige hafa verit fra vpphafe Skepnuñar/ þa s̃ Gud skapade/ og allt til þssa z eige helldr mun verda. Og ef DROTTEN stytte ecke þessa daga/ yrde eingen Madr holpiñ/ Eñ fyrer vtualdra saker hueria hñ vtualde/ hefer hñ stytt þessa Daga. C

Og ef nockr seiger þa til ydr/ Sie/ hier er Christr/ Sie/ þar er hñ/ þa trued þui eige/ Þuiat vpp munu risa fals Christar z falsker Spameñ/ z munu giora Teikn z Stormerke til at villa (ef verda mætte) eirnen vtualda. Þui siaet til vm ydur/ sie/ Eg sagdi ydr allt þta fyrer.

Math. 24
Luc. 21

Enn a þm døgum epter þssa Hørmung/ mū Solen sortna/ og Tunglit eige giefa sitt skin og Stiornur munu hrapa af Himne/ Kraptar Himens munu z hrærast. Og þa munu þeir sia Mannsins Son komande i Skyunum mz Dyrd z Krapte myklum. Og þa mun hñ vtsenda sina Eingla ad samansafna sinum Vtuøldum af fiorum Vindum/ allt af enda Jardar/ z til Hædar Himens. D

5
Epterlijking vm Fikiutried

Af Fikiutrenu þa læret eina Epterlijking: Þui þa ed þess kuistr giørist frior/ og Laufen springa vt/ þa vite þier ad Sumarit er i nænd. So og nær þier siaet þetta skie/ vitid ad þad sie þa nalægt fyrer dyrum. Sannliga seige eg ydr/ Þesse Kynslod forgeingur eige/ þar til allt þetta skier. Himen z Jord munu forganga/ enn min ord munu eige forganga. Enn af þeim deige og stundu veit eingen/ eige Einglar a Himnum/ z eige Sonuren/ nema Faderenn eirn.

6
[illegible] Lykta/ þat wier [illegible]ulum æ [illegible] reidubuner
Mat. 26.
Luc. 13

Siaed til/ Vaket og bidiet/ þuiad þier vited eige nær tijd er. So sm̃ sa madur er ferdadist langt burt/ forliet sitt hus/ z gaf sinū þionū yferualld sierhuers verknadar/ z baud Dyrauerde nū ad hñ vekte/ Þui vaket nu/ þt þier vited ei nær Herran Hussens kemr/ huort hñ kemr ad Kuellde eda vm midnætte/ edr þa Haen gelr/ elligar ad Morne/ So ad ei kome hñ skyndeliga/ og finne ydur sofande. Enn huad eg seige ydr þ seige eg øllum/ Vake þier.

XIIII.

Enn

A ENN epter tuo daga þa voru Paskar/ z Sætubraudz dagar. Og Høfudprestar z Skriftlærder soktu epter huernen þr giætu høndlat hn̄ mz vielum/ og lijflated. Enn þr søgdu/ Eige þo vm Hatijdena/ so at eige verde vpphlaup mz Folkenu.

1 Radagiörd i mote Christo
Joh. 13

Og þa hn̄ var i Bethania i Huse Simonar vanheila/ og sat vid Bord/ kō Kona hafande Alabastrum budk mz omengat z kostuligt Smyrsla Vatn. Hun braut Budken/ z hellte þui yfer høfut honum/ Eñ þar voru nockrer sm̄ stugguduft vid z søgdu/ Til huers er þessi Smyrsla spilling giør? Þuiad þtta Smyrsla vatn mætte seliast meir enn fyrer þriuhundrud peninga/ z giefast Fatækum. Og þeir deilldu a hana.

2 Gestabod i Bethania og smurning Christi til Greptrunar

Enn Jesus sagde/ Lated hana kyrra/ Til huers stygge þier hana? Gott verk giorde hun a mier. Fatæka hafe þier jafnan hia ydr/ og nær þier villet meige þier giora þm gott/ enn mig þa hafe þier eige jafnan/ Huad hun hafde til/ þ giørde hun/ Hun kom og fyrerfram̄ ad smyria min̄ Lijkama til graftrar. Sannliga seige eg ydur/ Huar hellst i Heime øllum er þetta Gudspiall verdr predikat/ þa mun seigast j hennar min̄ing/ huad hun nu giørde.

B Og Judas Iscarioth eirn af tolf/ giećk burt til Høfutprestanna/ at hn̄ forriede han̄ fyrer þa. Og er þr heyrdu þ gløddust þeir/ Og þeir lofudu ad giefa honum peninga. Hn̄ leitade og epter huernen skapfelligast hn̄ giæte forradid hn̄.

3 Judas Iscarioth

Og a hinum fyrsta Sætubraudz deige/ þa Paskalambit fornadist/ seiga hn̄s Læresueinar til hn̄s/ Hút villtu vier førū z reidū til ad þu neyter Paskañ? Og hn̄ sendi tuo af sijnū Læresueinū z sagde til þra/ Ganged jn̄ i Staden/ madr mun renna i mot ydr/ berande Vatzskiolu/ fylged honum epter/ og huar hellst hn̄ geingr jnn/ seige þier Husherranū/ Meistaren seiger/ Huar er þ Herberge/ er eg skal neyta Paskanna j medr minum Læresueinum? Og han̄ mun syna ydur astrakadan Sal storan tilbuen/ reide þier þar til fyrer oss. Og hn̄s Læresueinar geingu burt/ z komu jn̄ i Stadin/ z fūdu so s̄ hn̄ hafde sagt þm/ Og biuggu til Paskalābit.

4 Þat gamla Paskalamb

Og er Kuellda tok/ kom han̄ medr þa tolf. Og er þr voru nidur sester z ætu/ sagde Jesus/ C Sannliga seige eg ydr/ ad einn af ydr sa er etur mz mier forrædr mig. Enn þr vrdu hrygguer vid/ og søgdu huer epter ødrum til hn̄s/ Er eg þ nockut? Eñ hn̄ suarade z sagde til þra/ Ein̄ af tolf/ sa er Drepur hendinne i Fatid medr mier. Ad sønnu fer Mannsins Sonr hiedan so sm̄ skrifad er af honum/ Enn vei þeim mañe af huerium Mannsins Sonur fram̄selst/ Betra være þeim mañe ad eige hefde hn̄ føddr verit:

Matt. 17
Luc. 9
5 Huer Suikaren sie.

Og er þr neyttu/ tok Jesus Braudet/ giørde þacker z braut þ/ z gaf þm z sagde/ Taki þier neyted/ Þetta er mitt Holld. Hn̄ tok z Kaleiken/ blezade z gaf þm/ z þr drucku aller af hon̄u Hn̄ sagde til þra/ Þetta er mitt Blod eins nytz Testametz/ sm̄ fyrer marga vthellist. Sannliga seige eg ydr/ at eg mun ei hiedan i fra drecka af þessum Vijnuidar Auexte/ allt til þess dags/ þa ed eg dreck þ nytt i Gudz Rijke. Og ad søgdum Lofsøngnū/ geingu þr til Fiallsins Oliueti.

6 Kuelldmaltijdarinnar insetning

Jesus sagde til þra/ Aller munu þier skam̄fyllast vid mig a þessare Nott/ Þuiat skrifad er/ Eg mun sla Hirderen og Sauderner skulu tuistrast. Enn epter þ er eg rijs vpp/ sk eg gā ga fram̄e fyrer ydur i Galileā. Eñ Petr sagde til hn̄s/ Og þo aller skam̄fyllist a þier/ þa skal D eg þo ei hnyekslast: Jesus sagde til han̄s/ Sañliga seige eg þier/ at i daglāgt a þssare Nott/ adr eñ Hanin gelr tuisuar/ mūtu afneita mier þrisuar. Hn̄ talade þa eñ framar/ Þo at mier byriade ad deyia jafnframt þier/ skyllde eg þo eige neita þier. Og lijka eirnen søgdu aller þr.

7 Vm flotta Læresueinanna
8 Hreyste Petri

Og þr kōu i þ Gerdis tun er hiet Gethsemane. Og hn̄ sagde til sin̄a Læresueina/ Sitie þier hier a medā eg bidst fyrer. Og hn̄ tok mz sier Petrū/ Jacob z Johañem/ z tok til ad skialfa og angrast/ z sagde til þra/ Sala min er hrygg allt i daudan/ blijfet hier z vaket: Og þa geck hn̄ lijtt leingra fram̄/ fiell a Jørd/ og tok at bidia/ ef þ være møguligt at su stund lide hia hm̄/ og sagde/ Abba fader minn/ allt er þier møguligt/ tak burt þennan Kaleik af mier/ Eñ eige s̄ eg vil helldr sm̄ þu villt.

9 Huad i Grasgardenū skiede
10 Bænen Christi

Hn̄ kom og fan̄ þa sofande/ z sagde til Petro/ Simon sefur þu? kunner þu eige ad vaka eina stund medr mier? Vaket og bidiet/ ad þier fallet eige i freistne/ Anden er at sønnu reidubuen/ enn holldit er breyskt. Hn̄ gieck og enn burt aptur/ og talade hin sømu ord. Hn̄ kom aptur E og fann þa enn sofande/ þuiad þra augu voru bolgen af Suefne/ og eige vissu þeir huoriu þr suørudu honum. Og hn̄ kom i þridia sinn z sagde til þra/ Sofet nu og huijlit ydur þ nægist. Stunden er komen/ þ Mannsins sonur framseliest i Syndugra hendr. Standit vpp gøngum hiedan/ Siaet at sa er mig forrædr hn̄ er i nand

Math. 26. Luc. 22. Joh. 18

Og ſtrax ſm̃ hñ vær ad tala vm þetta/kom Judas Jſkarioth eirn af tolf/ og med honum mykel ſueit medur Suerdum ꝛ Støngum/vtſender af Høfdings preſtum / Skriftlærdum og Olldungũ: Eñ Suikaren hafde gefet þm eitt teikn/ og ſagt/ Huern hellſt eg kyſſe ſa er þ/ halldet hønum ꝛ leidet varygdarliga. Og þa hñ kom/ gieck hñ ſtrax til hñs og ſagde/Heill ſiertu Rabbi/ꝛ kyſte hñ. Enn þeir løgdu ſtrax hendꝛ a Jeſum/ꝛ hiellдu honum. Og eiñ af

11 Jeſus gripin

þeim ſm̃ hia ſtod dro vt Suerd/ꝛ ſlo Høfudpreſtſins þion/ ꝛ ſneid af hm̃ Eyrat. Jeſus ſuarade og ſagde til þra/Þier erut vtgeingner ſo ſm̃ til annars Spilluirkia mꝫ Suerdum ꝛ ſtøngum ad grÿpa mig/ Hůsdagliga var eg i Muſterenu hia ydꝛ ꝛ kiende/ꝛ eige gripu þier mig

12 Læreſueinar plydu

Hellдꝛ þ Ritningen vppfylldiſt. Og þa forlietu hñ aller hñs Læreſueinar og flydu. Eñ nockurt vngmenne fylgde honũ epter klæddꝛ Lÿnklæde yfer bert Hørund. Og hñ gripu øñur vngmenne/Enn hñ ſnarade Lÿnklædenu og flyde naken i burt fra þm

13 Huad pyrer Kennemønnunum ſkiede

Og þr leiddu Jeſum til Høfudpreſtſins/ Þar komu ſamã aller Keñemeñ/ Skriftlærder ꝛ Olldungar. Enn Petur fylgde epter/þo langt burt fra/ȷñ allt i Høfudpreſtſins Fordyre/ ꝛ ſat hia Þienurunum vid Ellden/og bakade ſig vid Logan. F

Enn Høfudpreſtarner ꝛ allt Radit leitudu Vitna i giegn Jeſu/ſo ad þr giætu ſellt hñ til Dauda/og fundu eingen. Marger tøludu Fals vitne ȷ gegn honum/enn þra Vitnisburder voru eige ſamlatande. Og þa ſtodu nockrer vpp/ꝛ baru Fals vitne i mote hm̃/ꝛ ſøgdu/Vier høfum heyrt hñ ſeigia/ Eg vil þetta Muſtere nidurbriota ſm̃ mꝫ høndum er giørt/ꝛ a þremur døgum vppbyggia annad þ ei er mꝫ høndum giørt. Enn þra Vitnisburder komu eigi ſamann.

14 Fals wottarner

Og Høfudpreſturen reis vpp i midit/ſpurde Jeſum ad og ſagde/Suarar þu ønguu til þſſ ſm̃ ad þeſſer vitna i mote þier? Enn hñ þagde ꝛ ſuarade ønguu. Þa ſpurde Høfudpreſtur en hñ enn aptur ad/ꝛ ſagde til hñs/Ertu Chriſtus ſonur Gudz hins blezada? Eñ Jeſus ſagde honum/Eg em hñ/ Og þier mũut ſia Mannſins ſon ſitia a Hægre Hønd Gudz Kraptar/ og komande i ſkyum Himens. Enn Høfudpreſturen reif þa klæde ſin og ſagde/Huad þurfu vær nu meir ad girnaſt vitnañа? Þier heyrdut Gudløſtũena/Huad ſyniſt ydꝛ? Eñ þr fordæmdu hñ aller ſekan vera Daudans. Og nockrer toku ad ſpyta a hñ/og byrgia hñs Aſianu/og ad duſta hñ mꝫ hnefũ/ꝛ ad ſeigia til hñs/Spaadu oſſ/Og þionarñ ſlou hñ puſtra i Andlitit. G

15 Fyrerſögn vm þañ ſidaſta dag

16 Chriſtus ſtrappaſt pyrer Gudlaſtan

17 Petrus apneitar Chriſto

Og Petur var nidꝛ i Fordyrunũ/ Þakom ein af Ambattũ Høfudpreſtſins/ꝛ þa hun leit Petrum verma ſig/horfde hun a hñ ꝛ ſagde/Þu vart og mꝫ Jeſu af Nadſareth/Eñ hñ neitade og ſagde/Eg þecke hñ eigi/ ꝛ eigi veit eg huad þu ſeiger. Og er hñ gieck vt fyrer dyrnar gol Hanen. Enn er Ambatten ſa hñ aptur/tok hun ad ſeigia þm er kringum ſtodu/ Þeſſe er eirn af þm/Eñ hñ neitade nu eñ aptur. Og litlu enn þar epter ſøgdu þr aptur er hia ſtodu til Peturs/Sañliga ertu eirn af þm. Þuiad þu ert Galileare/ꝛ þitt mal hliodar ſo. Eñ hñ tok ad formæla ſier og ſueria/ Eigi þecke eg þañ mann af huerium þier ſeigid. Og ſtrax gol Hanen aptur. Og Petur mintiſt þeſſ ordz ſm̃ Jeſus hafde ſagt til hañs/adur Hanen galar tuiſuar/muntu neita mier þriſuar/Og hñ tok ad græta.

XV.

Mat. 27 Luc. 22. Joh. 18.

1 Huad pyrer Pilato giørdiſt

OG ſtrax vm morgunen hielldu Høfud preſtarner mꝫ Olldungunũ og Skriftlærdum ꝛ øllu Radun eytenu Radſtefnu/og bundu Jeſum/leiddu hñ ꝛ framſelldu Pilato. Og Pilatus ſpurde hñ ad/Ertu Konungur Gydinga? Eñ hñ ſuarade og ſagde til hñs/Þu ſeiger þ. Og Høfudpreſtarner akløgudu hañ hardliga. Pilatus ſpurde hñ eñ aptur ad og ſagde/ Suarar þu ongu? Sia i huerſu mørgu þr akiæra þig. Enn Jeſus ſuaradi honum ongu þadan i fra. So ad Pilatus vndradiſt. A

2 Þaugnin Chriſti

Enn hñ var vanur ad lata þeim lauſan vm Hatÿdena eirn af Bandingium/epter huerium hellſt þr beidduſt. Enn þar var ſa ed nefndiſt Barrabas medꝛ Jllrædis mønnum bunden/ hũ ȷ vpphlaupenu hafde vÿg vnnet. Og þa Folked gieck vpp/tok þ ad bidia ad hñ veitte þui ſm̃ hñ plagade iafnan. Enn Pilatus ſuarade þeim og ſagde/Vilie þier ad eg læte ydꝛ Gydinganna Konungen lauſan? Þuiad hñ viſſe at Høfudpreſtarner høfdu af Ofund frã ſellt hñ. Enn Høfudpreſtarñ eggiudu Lyden/ ad hñ giæfe þeim helldꝛ Barrabam lauſan B

3 Væ at lata lauſan eirn Þanginna

Math. 27

Pilatus ſuarade enn aptur og ſagde til þra/Huad vilie þier þa ad eg ſkule giøra honum?

huern

huern þier ſeiget Konung Gydinganna? Enn þeir kølludu þa aptꝛ/Kroſſfeſtu hn̄. Pilatus ſagde til þra/Huad illt hefer hn̄ giort? Enn þr kølludu þui meir/Kroſſfeſtu hañ. Eñ Pilatus villde Folkenu fullnægiu giøra/liet þm lauſã Barrabam/ꝛ frãſellde þm Jeſum/ Suipū bardan at hn̄ kroſſfeſtiſt.

4 ade Gydinganu

5 Hudſtryking Kryning/ Hædi ng Chriſti

Eñ Stridzþienararner leiddu hn̄ i fordyr Þinghuſſens/ꝛ kølludu ſaman allan Hopen/og færdu hn̄ i Purpura klæde/flettande Þyrne koronu/ꝛ ſettu a hn̄/ꝛ toku ad heilſa honū. Heill ſiertu Kongꝛ Gydinga. Og ſlou hn̄s høfud mꝫ Reyruende/ꝛ hræktu a hn̄/fiellu a Knie ꝛ til badu hn̄.

Og þa þeir høfdu ſpottat hn̄/færdu þr hn̄ vr Purpuranum/ꝛ færdu hn̄ aptur i ſin klæde ꝛ leiddu hn̄ vt ad þeir Kroſſfeſtu hn̄. Þeir þreyngdu ꝛ þeim ſ̃ fram̄ hia gieck Simone hinū Syrneſka/er komen var af Akurlande/Fødꝛ þra Alexandri og Ruffi/ad hn̄ bære hn̄s Kroſſ. Og þr høfdu hn̄ j þann ſtad er hiet Golgatha/ꝥ þydiſt Hauſſkelia ſtadꝛ/og þr gafu honum myrrad Viſn ad drecka/ꝛ hn̄ tok ꝥ eige til ſin.

Og þa er þr høfdu kroſſfeſt hn̄/ſkiptu þr klædum hn̄s/ꝛ køſtudu hlutuerpe yfer þm/huad C huer tæke. Eñ ꝥ var vm þridiu ſtund/er þr kroſſfeſtu hn̄. Og Titill hn̄s ſakferlis var vpp yfer honum ſkrifadꝛ/Þad hn̄ være Konungꝛ Gydinga. Og mꝫ honū kroſſfeſtu þr tuo Spill virkia/eirn til hægre handar/eñ añan til vinſtre. Og ſu Ritning er vppfylld ſ̃ ſeiger: Medꝛ Illuirkium er hn̄ reiknadꝛ.

6 Kroſſfeſting Chriſti og Klædaſkipting

Og þeir ſ̃ geingu þar fram̄ hia/hæddu hn̄/ſkoku høfut ſin ꝛ ſøgdu/Suei/Huernen nidur brytur þu Muſtere Gudz/ꝛ bygger vpp a þrim døgum aptur? Frelſa þu ſialfan þig ꝛ ſtiig nidꝛ af Kroſſenum. Slijka eirnen ſpeudu hn̄ Høfudpreſtarner ſin a medal medꝛ Skriftlærdum og ſøgdu/Adra frelſade hn̄/ſialfan ſig getur hn̄ eige frelſat/ſie hn̄ Chriſtꝛ Konungꝛ Iſraels ſtiige hn̄ nu nidur af Kroſſenum/ad vier ſiaum og meigum ſo trua. Og þr er mꝫ honum voru kroſſfeſter atø.du hn̄ eirnen.

7 Gudlaſtaner i giegn þm kroſſ feſta Chriſto

Og ad lidi ñe ſiettu ſtūdu vrdu Myrkur vm allt Landit/allt til niundu ſtundar: Og a hiñe niundu ſtundu kallade Jeſus vpp hærre røddu ꝛ ſagde/ Eli Eli lama a ſabathani? Huad er vtlegſt/Gud miñ/ Gud miñ/þui forlieſtu mig? Og þa nockrer af þeim er þar ſtodu hia heyr du ꝥ/ſøgdu þr/Sia hn̄ kallar a Eliam. Enn eirn hliop ad/og fyllte vpp Niardaruøtt med Edik latande vppa eirn Reyrlegg/gaf honum ſo ad drecka ꝛ ſagde/ Lat vera/ſiañ huert Elias kemur ad taka hn̄ ofan.

8 Myrkur yfer allre Jørdu

6 Chriſtur kallar ſig yfergiefen

D Enn Jeſus kallade vpp hærre røddu ꝛ andadiſt. Og Tialldit Muſteriſins rifnade ſūdꝛ j tuent/ fra ofã verdu allt nidur i gegnum. Eñ er Hundradzhøfdingen ſa ꝥ huer þar ſtod gegnt/ad hn̄ kallade ſo/ þa er hn̄ lieſt/ſagde hn̄/Señeliga hefer þeſſe madꝛ verit Gudz Sonur. Og Konur voru þar og langt fra horfdu a ꝥ/a medal huerra var Maria Magdalena/ og Maria minna Jacobs ꝛ Joſephs Moder/ꝛ Salome/ og þa hañ var i Galilea høfdu þær fylgt honum epter og þionad honum/og margar adrar hueriar vnder eins høfdu vppfared til Jeruſalem.

10 Andlat Chriſti Mat. 17. Luc. 13 Joh. 19

Og þa er kuelld var komit(af þui ꝥ var Affanga dagꝛ/huer ad er næſtꝛ fyrer Þuottdagen)kom Joſeph af Arimathia/ eirn edlaboren Radherra/ſa er ꝛ ſtundade epter Gudz Rijke/ hn̄ gieck diarfliga iñ til Pilato/ꝛ bad vm Likama Jeſu. Enn Pilatus vndradiſt ad hn̄ være þegar laten/Og kallade Hundradzhøfdingian til ſin/ſpurde hn̄ ad ef hn̄ være þegar ãdadꝛ? Og er hn̄ var þeſſ viis orden af Høfudzmannenum/gaf hn̄ Joſeph Likaman. Enn Joſeph keypte Lijnduka/tok hn̄ ofã ꝛ ſueipade hn̄ j Lierepte/ꝛ lagde hn̄ i Grøfena/hū ed kløppuł var i einū Steine/ꝛ vellte Steine ad Grafarmunnanum. Eñ Maria Magdalena og Joſephs Moder ſau huar hn̄ var lagdꝛ.

11 Greptran Chriſti

XVI.

A Þ(D)Ꝫ er Þuottdaguren var liden/keyptu þær Maria Magdalena ꝛ Maria Jacobi og Salome dyrlig Smyrſl/ ad þær kiæme og ſmyrde Jeſum. Og miøg ſneñia morguns eirn Þuottdagaña/komu þær til Grafariñar vm Solar vpp runa. Og huer þra ſagde til annarar/Huer mun vellta fyrer oſſ ſteinenum af Grafarmuñanum? Og þær litu þangat og ſau ad Steirnen var afuelltur/ þuiat hn̄ var næſta mykell. Og þær foru iñ i Grøfena/og ſau eitt vngmeñe ſitia til hægre

1 vt af vppriſun Chriſti

hlidar

hlidar/ſkryddan ſidu Klæde huitu/og þeim bløſkrade vid.

Eñ hñ ſagde til þra/Eige ſkulu þier hrædaſt. Þier leitit at hinū kroſſfeſta Jeſu af Nadſareth/hñ er vppriſiñ z er eige hier. Siaed þañ ſtad huar þr løgdu hñ/Gangit helldr burt z ſeiged hñs Læreſueinum z Petre/þad hñ mune ganga fram̄ fyrer ydur i Galilea / þar munu þier ſia hñ/epter þui ſm̄ hñ ſagde ydr. Eñ þær geingu vt ſkyndeliga/og flydu fra Grøfinne/ þuiad komen var yfer þær Vggur og ſkialfte /Og eckert ſøgdu þær neinum/þuiad þær voru hræddar. **B**

Enn er Jeſus hafde ſnem̄a morguns vppriſit a fyrſta deige Þuottdagañа / þa birti hañ ſig fyrſt Mariu Magdalenu/fra huerre hñ hafde vtreket ſiø Diøfla. Nun for og kuñgiørdi þeim ſm̄ medr henne hørmudu z grietu. Og er þeir heyrdu ad hñ lifde/og hñ være ſiedur af henne/trudu þr eige. Enn epter þad audſynde hñ ſig tueimur af þeim i annare lijking/ þa er þeir geingu vm Þorpagrundernar. Þeir geingu og burt z kuñgiørdu hinū ødrum/þm trwdu þeir og eige. **C**

2 Opinberan Christi

Enn ſeinaſt er þeir ellefu ſatu til Bordz/birte hñ ſig/og auitade þra Vantru og Hiartás hardud/þad þeir høfdu eige truad þeim/ſm̄ hñ høfdu ſied vppriſen. Og ſagde til þra/ Faret vt vm allan Heimen/Predikit Euangelium allre ſkiepnu/Huer hñ truer z verdr ſkirdur/ſa ſk frelſadr verda/Eñ huer eige truer hñ ſkal fordæmaſt **D**

3 Bodan Christi til Postulanna yfer hñs vpprisning

Eñ Teiknen er þm munu fylgia ſ̄ trua eru þeſſe/J minu nafne munu þr Diøfla vtreka/ nyiar Tungur tala/Høggorma vpp taka/og ef þeir drecka nockut banuánligt/ſkal þ eige þeim granda/yfer ſiuka munu þr hendur leggia/og þa mun þm batna.

Og epter þ ed DROTTIN Jeſus hafde talad vid þa / var hañ vpp numen til Himens/og ſitur til Gudz hægre handar. Enn þeir geingu vt og Predikudu allz ſtadar/DROTTENE ſamuerkanda/z ordit ſtyrkianda/ medr epterfylgiande Teiknum.

Ender Gudzſpialla hins Heilaga Marcus.

I.

A

AF þui at marger hafa ſtundat i lag ad færa þær ſagner/ ē eru af þm hlutum er a mz al vor hafa tilborit/ Og epter þui at þr hafa oſſ i hendur feinged ē i vpphafe hafa ſialfer ſied/ z þienarar ordſins høfdu verit/ Syneſt mier/ af þui ad eg hefe og ſialfur giøruallt numit af vpphafe/ ad eg ſkrifade þier inneliga z ſkickanliga til/ minn gode Theophile/ ſo ad þu kyn̄er ſannan grun̄ þra orda/ ſm̄ þier eru vnderuiſud.

Formale

A døgum Herodis Konungs i Judea var ſa Ken̄emadr er Zacharias er nefndur/ af ſtiettum Abia/ og hanns Husfru var af dætrum Aarons/ ſu er hiet Elizabeth. En̄ þau voru bæde Riettlat fyrer Gude/ og geingu i øllum Bodordum og riettlætingum DROTTINS oſtraffanliga. Þau attu ecki Barn/ þuiad Elizabeth var Obyria/ og bæde þau voru Olldrud.

1 Johannis Forelldrar

Enn ſo bar til/ þa Zacharias atte ad ſkytia preſtligt Embætte fyrer Gude/ epter til ſkickan ſin̄ar ſtiettar og ſiduenu Kennemansſkaparens/ Og er honum hlotnadiſt ad hn̄ ſkyllde veita Reykelſinu/ gieck hn̄ jn̄ i Muſtere DROTTINS/ og allur Folkſfiølden var fyrer vtan/ og badſt fyrer vm Reykelſis veifunartiman. Enn honum birtiſt þa Eingell DROTTINS/ ſtandande a hægra veg Alltareſins/ þeſſ er Reykelſit var yferboret. Og Zacharias vard hrædd: er hn̄ ſa hn̄/ og myklum otta þa ſlo yfer hn̄.

2 Zacharie Embætte

En̄ Eingellen ſagde til hn̄s/ Ottaſt þu eige Zacharia/ þuiad þin Bæn er alheyrd. Og Elizabeth eigen kona þin mun þier Son fæda/ og hn̄ ſkalltu Johan̄es ad nafne kalla/ z þad mun þier Føgnudur z Glede/ og marger munu fagna af hn̄s Byrdartijd/ þuiad hn̄ mun verda mykell fyrer Gude. Vijn og afeingan dryck mun hn̄ eigi drecka/ og þegar fra Modurkuide mun hn̄ vppfylldur verda af Helgum Anda/ Og marga af Sonum Iſraels/ mun hann ſnua til Gudz DROTTINS ſialfra þra. Og hn̄ mun fyrer honū fara i Anda z Kraptе Elie/ at hn̄ ſnue Hiørtum Fedra til Sona/ og Vantruudum til kiænſku Riettlatra/ ad til bua ſo DROTTNE algiert Folk.

B

3 Birting Eingilſins

4 Embætte og kallan Johan̄is Math. 24

Og Zacharias ſagde til Eingilſins/ Af hueriu ſkal eg þ vita/ þuiat eg em gamall/ z Hws fru min er komen til ara ſin̄a? Eingillen ſuarade og ſagde til hn̄s/ Eg em Gabriel ſa er fram̄e fyrer Gude ſtendur/ og eg em ſendr at tala vid þig/ z ad boda þier þetta/ Og ſia: Ad þu munt Mallaus verda og ei talat gieta/ allt til þeſſ dags/ hucnær þetta mun fram̄koma/ fyrer þui ad þu truder ei minum ordum/ þau er vpp munu fyllaſt a ſinum tima.

5 Synd Zacharie truande ecki Einglenum

Folket beid z epter Zacharia/ z vndradiſt huad hn̄ dualde i Muſterēu. En̄ er hn̄ gieck vt/ gat hn̄ eige talat vid þa. Og þeir þottuſt þa vita/ ad hn̄ mūde Syn ſied hafa i Muſterenu. Hn̄ bente þeim og var Mallaus.

6 Syndarin̄ar Hegning

C

Þad ſkiede og/ þa er lidner voru dagar hn̄s Embættis/ at hn̄ gieck til ſins Heimkyn̄is. En̄ epter þa daga vard hn̄s Husfru Elizabeth þungut/ og leynde a ſier fim̄ Manude/ og ſagde. Þan̄en giørde Gud vid mig a þeim døgū hn̄ leit til min/ þa et hn̄ villde burt taka mitt Hneykſle/ þad eg bar a mønnum manna

7 Gietnadur Johan̄is

Eñ a hinum ſietta Manude var Gabriel Eingell ſendur af Gude/ i þa Borg i Galilea ſ

8 Gietning Chriſti bodut af Einglenū

nefndiſt Nadſareth/til þrar Meyar er føſtnud var þm mañe ed Joſeph hiet/ af Nuſe Da-
uidz/og heite Meyarinnar var Maria. Og Eingillen gieck jñ til hennar ꝛ ſagde: Neil ſiert
þu Nadarfulla/DROTTJN er mz þier/ Blezud ertu a medal Kuenna.
Enn þa hun ſa hñ/vard hun hrædd af hñs ordum/og hugleidde ad huilijk være þſſe Kued-
ia. Og Eingillen ſagde til hennar/Ottaſt þu eige Maria/þuiad þu fant Nad hia Gude.

9 Embættit og Rijkit Chriſti

Sia: Þu munt Barn gieta i Kuide þinum/ ꝛ munt Son fæda/og hañs nafn ſkallt þu Je-
ſus kalla/Hñ mun mykell verda/ꝛ kallaſt ſonur hins hæſta. Og Gud DROTTen mū ge- D
fa honum ſæte ſins Fødurs Dauidz/og hñ mun rijkia yfer Nuſi Jacobs ad eilijfu/hñs Rijkis
mun ꝛ eingen ende verda
Þa ſagde Maria til Eingilſins/Nuernen ſkal þ ſkie/af þui eg hefe onguan mañ kient?

10 Huernen Chriſti getnadur ſk ſkie

Eingillen ſuarade og ſagde til heñar/Neilagur Ande mun koma yfer þig / ꝛ Kraptur hinns
Hæſta mun vmſkyggia þig/af þui/ad þ hid helga ſm̄ af þier mun fædaſt ſkal nefnaſt ſonur
Gudz/Og ſiadu: Ad Elizabeth frændkona þin hefur ꝛ Son gietid i elle ſinne/ꝛ þeſſe er heñ-
ar ſiette Manudꝛ/ſ køllut var Obyria/þuiad Gude er eckert ord vmattugt. Eñ Maria ſag
de/Sia. Eg em Ambatt DROTTJNS/ verde mier epter orde þinu. Og Eingillen veik
fra henne.
Enn a þeim døgum ſtod Maria vpp/og for mz flyte til Fiallbygda i Borgena Juda/ og
gieck jñ i Nus Zacharia ꝛ heilſade Elizabeth. Og þad vard ſo þa ed Elizabeth heyrde heil- E

11 Kraptꝛ kuediu Mariu

ſun Mariu/ad Barnit ſpratt vpp i hennar Kuide. Og Elizabeth vard full af helgum An-
da/kallade harre røddu og ſagde/ Blezut ertu a medal Kueña/og blezadꝛ er Auoxtur Kuidar

12 Blezan Elizabeth

þins/Og huadan kienꝛ mier þta/ ed Moder DROTTJNS mins keimꝛ til min/Siadu/
Þa er rødd þinnar Kuediu kom mier til eyrna/ ſpratt Barnit vpp af Fagnade j minum
Kuide. Og Sæl ertu ſm̄ truder/þuiad þ mun fullkomnaſt/huad þier var heitit af DRottne.
Og Maria ſagde/ Ønd min myklar DROTTJN/ og gledſt Ande minn i Gude Neil

13 Þackargiörd Marie þyrer hin gadkomu og Hollldgan Gudz Sonar

ſugiafara minum. Þuiad hñ leit a læing Ambattar ſiñar/Sia: Af þui munu mig hiedan
af ſæla ſeigia allar ætter. Þuiad hñ veitte mier mykit ſa er Volldugur er/ og hañs nafn er
Neilagt. Og hñs Myſkunſemd er yfer Kyne til Kyns/þeim er hñ hrædaſt. Hñ veitte Matt
medꝛ ſinne hende/ꝛ dreifde Dramblatum i fyrerhyggiu ſins hiarta. Vollduga ſette hann af
Stole/og vpphafde Lijtelata. Hungrada fyllte hñ audæfum/ꝛ Rijka liet hñ fafeinga. Hñ
mintiſt Myſkunar ſinnar/ꝛ medtok ſinn þion Jſrael. So ſm̄ hñ talade til Fedra vorra/ A-
brahams ꝛ hñs Affſpreingis ad eilijfu. Eñ Maria var hia henne ſo nær ſm̄ þria Manude/
Og for þar epter aptur til ſins Neimkynnis.
Enn er tijmi var komen at Elizabeth ſkyllde fæda/og hun fædde ſon. Og er Grañar heñ F
ar og Nafrændur heyrdu / ad DROTTJN hafde myklat Myſkun ſina vid hana/ ſam-

14 Fæding Johañis Baptiſte

glødduſt þeir henne.
Og þ ſkiede/ad þr komu a hinum atta deige at vmſkiera Sueinen/ꝛ nefndu hñ ſins Fød-
urs nafne Zacharias. Enn Moder hñs ſuarade og ſagde/Onguaneigen/helldꝛ ſkal hñ Jo-
hannes heita. Þeir ſøgdu til hennar/Þar er þo eingen i þiñe ætt ſm̄ heiter þeſſu nafne. Eñ

15 Teikn a Zacharia

þeir bentu Fødꝛ hñs/huad hñ villde at hñ hiete. Og hñ beiddiſt hnefa ſpialldz/ſkrifade ꝛ ſag
de/Neite hñ Johannes. Og þeir vndruduſt aller. Og jafnſkiott laukſt vpp hñs munnꝛ/og
Tunga hñs talade/ lofāde Gud. Og otte kom yfer alla hñs Nagraña/ꝛ vm allar Fiallbyg
der i Judea vidfrægduſt øll þeſſe ord. Og aller þr er þ heyrdu/ſettu þ ſier i Niarta/ꝛ ſøgdu/
Nuer grunar þig ad þeſſe Sueirn verde? Þuiad hønd DROTTJNS var medꝛ honum.
Og Zacharias Fader hñs fylldiſt af helgum anda ſpade ꝛ ſagde/ Blezadꝛ ſie Gud DR- G

16 Þackargiörd þyrer hingatkomu og Rijke Gudz Sonar

OTTJN Jſraels/Þuiad hñ vitiade ꝛ frelſan giørde ſinu Folke. Og hann vppreiſte oſſ
heilſu horn/i Nuſe þions ſins Dauidz. So ſm̄ hñ hefer talat fyrer muñ ſiña heilagra Spa
manna/þeirra ſm̄ nu eru af Neimenum. Hñ frelſade oſſ i fra Ouinum vorū/ꝛ afhende all-
ra þra ſm̄ oſſ høtudu. Hñ giorde ꝛ Myſkunſemd vid fedꝛ vora/ꝛ mintiſt a ſiñ heilagan ſatt-
mala. Og a þ Sære er hñ ſuor Fødꝛ vorum Abraham/ad hñ giæfe oſſ þ. Ad vier leyſter af
hende vorra ouina /þionudum honum an otta. J Neilagleik og riettlæte fyrer honū ſialfū/

17 Embætte Johannis

alla daga vora. Og þu Sueirn munt kalladꝛ vera Spamadur hins hæſta/þuiad þu munt
fyrer renna auglite DROTTJNS/ad til bua hñs vegu. Og ad giefa hñs Folke ſkilning
heilſunnar/til fyrergiefningar Synda þra. Fyrer þa hiartgrona Myſkun Gudz vors/i hu-
re hann vitiade vor/ vpprunnen af Hædum. Ad lyſa þeim ſem i Myrkrum og i Daudans
ſkugga

skugga sitia / Til af greida fætur vora a Fridar gøtu.

Eñ Barnit vogx vpp/og styrktist i Anda/og var a Eydemorkum allt til þess Dagz er hñ skyllde audsynast fyrer Jsrael.

II.

A

ENN þad bar til a þeim døgum/af þ bod geck vt fra Keisaranum Augusto/ þ Heimuren allr skyllde skattskrifast. Og þesse Skattskrift hofst fyrst vpp hia Cyrino/sm̃ þa var Landstiornare i Syria. Og aller foru ad tia sig/hũ til sinnar Borgar. Þa for og Joseph af Galilea vr Borgiñe Nadsareht vpp i Judeam/til Dauidz Borgar su ed kalladist Bethlehem/af þui ad hñ var af Huse z Kyne Dauidz/ad hñ tiade sig þar medr Mariu sinne Festar-konu olietre.

1 Fædingen Christi Math 1

Enn þ giordist/þa þau voru þar/ad þr dagar fullnúdust ed hun skyllde fæda. Og hun fædde sinn Frumgieten son/ og vafde hñ i Reifum/ og lagde hñ nidur i Jøtuna/ Þuiad hun fieck eckert annat rwm j giesta Herbergenu.

2 Christi fæding gu opinbera Englarner

B Og Fiarhirdar voru þar i sama bygdarlage/vm grandana vid Fiarhusen / sm̃ varduettu z voktu yfer hiørd siñe/Og sia. Ad Emgill DROttins stod hia þeim/ z Gudz birti liomade j kringum þa/Og þeir vrdu af myklum otta hrædder. Og Engillen sagde til þra/Eige skulu þier hrædast/ Siaed. Eg boda ydr miken fognud/ þann er skeer øllum Lyd/ Þui i dag er ydur Lausnaren fæddr/sa ad er Christr DROTTINN i Borg Dauidz. Og hafed þ til merkis/Þier munut finna Barnit i reifum vafet/z lagt vera i Jøtuna. Og jafnskiott þa var þar hia Einglenũ mykell fiolde Himneskra Hirdsueita/sm̃ lofudu Gud/z søgdu/Dyrd sie Gude i vpphædum/Og Fridr a Jørdu/Og mønnum godr vilie.

3 Þackargiord Englanna fyrir endurlausn mannanna

C Og þa er Einglarner foru fra þeim aptur til Himins. toludu Hirdarner sin a milli/Gon gu vær allt til Bethlehem/og siaum þau merke er þar hafa skied/z DROTTINN hefer kuñ giert oss. Og þeir komu mz skunda/z fundu Mariu z Joseph/z Barnit liggia j Jotunne. Enn þa þr hofdu þ sied/ vidfrægdu þr þ ord vt o þm var sagt af þessu Barne. Og aller þr þ heyrdu/vndrudust þ/huad þm var af Hirdurunum sagt. Enn Maria varduеitte oll þsse ord og bar saman i sinu Hiarta. Og Fiarhirdarner sneru aptur/dyrkande z lofande Gud/vm allt þ huad þr høfdu heyrt og sied/ og epter þui sm̃ þm var tilsagt.

4 Vitnisburdur Hirdaranna vt af Christi fædingu og þia þackargiörd

Og þa atta dagar voru lidner/ z ad Barnit skyllde vmskierast/ var hñs nafn kallad Jesus/ huad er kallat var af Einglenum/ adr eñ ad hñ var medtekeñ i Modurkuide.

5 Vmskurn Christi

D Og þa dagar heñar hreinsunar fullnudust epter Moyses løgum/hofdu þau hñ til Jerusa lem ad þau a hendr fæle hñ DROTTNE/so o skrifat er i Løgmale DROTTINS/Ad allt huad Kallkyns var/þ er fyrst opnade sinnar Modurkuid/þa skyllde kallast DROTT-NE helgat/Og at þau giæfi Offrid epter þui sm̃ seigist i Løgmale DROTTINS/ tuær turtil Dwfur eda tuo Dwfu vnga.

6 Vt af hreinsan Marie

Og sia/ad madur var þar i Jerusalem/sa er Simeon hiet/ Og þesse same madr var riett-latur og Gudhræddr/bidande epter huggun Jsraels/og heilagur Ande var mz honũ. Simeon hafde andsuar feingit af helgum Anda/ad hñ skyllde eige daudan lita/nema hñ sæe adur fyrre Christ DROTTINS. Og kom af Andans til ladan i Musterit.
Og þa er Forelldrarner høfdu Barnit Jesũ j Musterit/ z giordu fyr honum epter sidueniu Laganna. Og hñ tok hñ þa vppa sina armlegge/Lofade Gud og sagde

7 Vitne og opinberan Simeonis af hinum nyfædda Frelsara

E Nu lætu DROTTINN þion þiñ/epter ordum þinum i Fride fara. Þuiad min Augu hafa sied þitt Hialprad. Þad þu tilreidder/fyrer auglite allra þioda. Lios til vpplyrtingar heidnum Þiodum/z til dyrdar þins folks Jsrael.

8 Þackargiörd Simeonis fyrer fæddan Frelsara

Og hñs Fader og Moder vndrudust þ huad af honum sagdist. Og Simeon blezade þau og sagde til Mariu Modr hñs/Sia: Þesse er settur til falls z vpprisu margra i Jsrael/z til merkis hueriũ i mote mun mælast. Og eitt Suerd mun i giegnum smiuga sialfrar þiñar Ond/ so ad auglios verde hugskotz hiortũ margra.

9 Spadomr vt af Dauda og Ryke nu Christi

Og þar var þa Aña Spakona/ Dotter Phanuels/ af kyñe Aser/ Hun var z komen til siña æra/ z hafde lifad i siø ær medr sinum eignar mañe fra Meydome sinũ. Og þesse Eckia hafde nær fiora vetur vm attrætt/huer ed eige gieck vr Musterinu/ þionande Gude Natt og F Dag mz føstum og bænahallde. Þesse gieck og samstundis þangad at/z prisade DROT-TIN/og sagde af honum til allra þra/sem Lausnarinnar bidu til Jerusalem.

10 Vitnisburdur Añu og þackar giörd

Og er þau høfdu allt algiørt/ epter Løgmale DROTTINS/ sneru þau aptr i Galileam/ til Borgar sinnar Nadsareth. Enn Barnid vogs vpp/ og styrktist j Anda/ fullur Vijsdoms/ og Gudz nad var mz honum.

Auglysing Christi i Musterenu þa hn̄ war Tolfwetra.

Hn̄s Forelldrar geingu og arliga ærs til Jerusalem i mote Paskahatijdiñe. Og þa hañ var tolf æra/ foru þau vpp til Jerusalē/ epter vāa til Hatijdariñar. Og er þr dagar voru lidner/ og þau foru Heimleidis/ bleif Barnit Jesus eptr til Jerusalem/ og hañs Forelldrar vissu þ eige/ enn meintu hn̄ være hia Selskapnum. Og þau voru komen þa eina dagferd/ ⁊ leitudu hn̄s a medal Frænda og kuñingia. Og þa er þau fundu hn̄ eige/ huurfu þau aptur til Jerusalem/ og leitudu ad honum. Og þ skiede so epter þria daga/ ad þau fundu hn̄ i Musterinu/ sitiande mitt a millum Læresedranna/ heyrande þeim/ og atspyriande þa. Enn aller þr er hn̄ heyrdu/ vndrudust yfer hn̄s skilninge ⁊ andsuørum.

Og er þau sau hn̄/ bra þm vid. Og hn̄s Moder talade til hn̄s/ Sonr miñ/ Þui breyttr þu so vid ockur? Siadu. Fader þiñ ⁊ eg leitudum harmþrungen at þier. Og hn̄ sagde til þra/ Huad er þ/ ad þid leitet at mier? Vite þid eigi at mier byriar at vera i þui sm̄ mins Fødurs er? Og þau vnderstodu eige þesse ord sm̄ hn̄ mællte til þra. Og hn̄ for mz þeim ofan/ ⁊ kom til Nadsareth/ var þeim ⁊ hlydugur. Og hn̄s Moder geymde øll þesse ord i sinu hiarta/ Og Jesu jokst Alldr ⁊ Vijska og Nad hia Gude ⁊ mønnum.

III.

A

ENN a fimta are Rijkis Tyberij Keisara/ þa er Pontius Pilatus var Landstiornare i Judea/ eñ Herodes Fiørdungs høfdinge i Galilea/ ⁊ Broder hn̄s Philippus Fiordungshøfdinge i Iturea ⁊ vm Trachonitidis hierød/ og Lisanias til Abilene/ og þa þeir Hañas og Chaiphas voru Høfudprestar/ kō Gudz ord yfer Johannem son Zacharie i Eydemørku. Og hn̄ kom vm allt bygdarlag Jordanar/ og predikade Idrunarskirn til Syndanna fyrergefningar/ so sē skrifad er i Malabok Esaie Spamans/ s seiger. Ein hropāde rødd er i Eydemørku/ Reide þier til gøtu DROTTINS/ og giørit hn̄s stigu rietta/ Huer Dalur mun fyllast/ ⁊ øll Fiøll og Halsar munu lægiast/ og þ bogiet er mun riettast/ og huad oslieff er mun snuast j slietta vegu/ Og allt Holld mun sia Gudz hialprad.

1 A huerium tijma og vnder huerium Høfdingia kallan Johannis skiede

B

2 Huar til Johañis er kalladur

Enn hn̄ sagde til Folksins þess er vtgieck ad skirast af honum/ Þier Nødrukyn/ Huer keñde ydur ad flyia vndan okominne Reide? Fyrer þui giørit makliga Auøxtu Idranar/ og takit eigi ad seigia mz sialfum ydur/ Vær høfum Abraham fyrer Fødr. Þuiad eg seige ydr/ at matt ugur er Gud vpp ad reisa Abraham sonu af Steinum þessum. Þui Øxen er nu sett ad Rot Tresins. Huert þ trie sm̄ eige færer godan Auøxt/ mun afhøgguast og i Elld kastast.

3 Idrūar prediku Math. 3

4 Hønd þra Idranarlausu

C

Og Folkit spurde hn̄ at ⁊ sagde/ Huad skulu vær þa giøra? Enn hn̄ suarade og sagde til þra/ Sa ydar sm̄ hefur tuo Kyrtla/ hn̄ giefe þm er onguan hefr/ Og sa er Vister hefr/ giøre hn̄ slijkt hid sama.

Folked

Tollheimtumenn komu og til hn̄s ad lata sig skijra/ og søgdu til hn̄s/ Meistare/ Huad skulu vær giøra? Eñ hn̄ sagde til þra/ Krefiet eige meira enn til er skipat

Tollheimtumenn

Þa spurdu hn̄ Stridzmenn ad ⁊ søgdu/ Huad skulu vær giøra. Hn̄ sagde til þra/ Kwgied onguan/ nie giøred oriett/ ⁊ læted ydr nægia ydart kaupgialld.

Strijdzmenn

D

Enn þa Folkit grunade/ og er þ hugleiddu aller i sinum hiørtū/ ef verda mætte/ þ ad Johannes være Christr/ suarade Johañes ⁊ sagde til allra/ Eg skijre ydr i Vatne/ eñ sa er mier styrkre sm̄ epter mig mun koma/ huers eg em ei verdugr vpp at leysa þueinge hn̄s Skoklæda/ Hn̄ mun skijra ydr i Helgum Anda ⁊ Ellde. Huers Vindskufla ad er i hn̄s hende/ Og hn̄ mū hreinsa sin̄ Lafa/ og samansafna Hueitenu i Kornhløodu sina/ enn Agnernar brenna i Ellde Osløckuanligum. Og margt annad meira aminnte hann og bodade Folkenu.

5 Mismunr mille Christum og Johannem

Enn er Herodes Fiørdungshøfdinge straffadist af honum fyrer Herodiadem Brodurkonu sina/ og fyrer allt annad jllt er Herodes giørde/ þa jok hn̄ ofan a þetta allt/ og luckte Johañem i Myrkuastofu

6 Johannes settr i Myrkuastofu

E

Eñ þ skiede þa ed allt folk liet sig skira/ ⁊ þa er Jesus var skirdur ⁊ badst fyrr/ ad Himinen opnadist/ og heilagr Ande stie ofan i Lijkamligre mynd yfer hn̄/ sm̄ Dwfa/ Og Rødd kō af Himne sm̄ sagde/ Þu ert Sonur miñ elskuligr i þier þocknast mier.

7 Alldurenn Christi þa hn̄ skirdist

Og Jesus hof vpp ad vera nær þriatijge æra/ ⁊ var hallden son Josephs. Sa er var Sonur Elye.

8 Ættartala Christi

s var

Sa ed var sonr Mathath
Sa ed var sonur Leui
Sa ed var sonr Melchi
Sa ed var sonr Janna
Sa ed var sonur Josephs
Sa ed var sonr Mathathias
Sa ed var sonr Amos
Sa ed var sonr Nahum
Sa ed var sonur Esli
Sa ed var sonr Nange
Sa ed var sonur Mahath
Sa ed var sonr Mathathias
F Sa ed var sonr Semei
Sa ed var sonur Joseph
Sa ed var sonur Juda
Sa ed var sonur Johañā
Sa ed var sonr Resia
Sa ed var sonr Zorobabel
Sa ed var sonr Salathiel
Sa ed var sonr Neri
Sa ed var sonr Melchi
Sa ed var sonur Addi
Sa ed var sonr Kosam
Sa ed var sonr Elmadam
Sa ed var sonr Her
Sa ed var sonr Jeso
Sa ed var sonr Eliezer
Sa ed var sonr Jorem
Sa ed var sonur Mattha
Sa ed var sonur Leui
Sa ed var sonur Simeon
Sa ed var sonr Juda
Sa ed var sonur Josephs
Sa ed var sonr Jonam
Sa ed var sonur Eliachim
Sa ed var sonr Melea
Sa ed var sonr Menam
Sa ed var sonr Mathathan
Sa ed var sonr Nathan
Sa ed var sonr Dauid
G Sa ed var sonur Jesse
Sa ed var sonr Obed
Sa ed var sonr Boos
Sa ed var sonur Salmon
Sa ed var sonr Nahasson
Sa ed var sonr Aminadab
Sa ed var sonr Aram
Sa ed var sonr Esrom
Sa ed var sonur Phares
Sa ed var sonr Juda
Sa ed var sonur Jacobs
Sa ed var sonr Jsaachs
Sa ed var sonur Abrahams
Sa ed var sonur Thara
Sa ed var sonur Nachor
Sa ed var sonur Saruch
Sa ed var sonur Ragahu
Sa ed var sonur Phalez
Sa ed var sonr Eber
Sa ed var sonr Sala
Sa ed var sonr Cainā
Sa ed var sonur Arphachsad
Sa ed var sonr Sem
Sa ed var sonr Noe
Sa ed var sonur Lamech
Sa ed var sonr Mathusalah
Sa ed var Enoch
Sa ed var sonr Jared
Sa ed var sonr Malaleel
Sa ed var sonr Cainan
Sa ed var sonr Enos
Sa ed var sonr Seth
Sa ed var sonur Adams
Sa var Gudz

IIII.

A EN Jesus fullur af heilogum Anda/kom aptur fra Jordan/og færdist af Andanū a Eydemørk. Og freistadist af Dioflenū i fiorutijger daga/ Og hñ neytte einkis a þeim døgum/Og ad þeim lidnum/hungrade hñ. Diøfullen sagde þa til hañs/Ef þu ert Gudz sonur/seig Steine þessum/ad hñ verde ad braude. Jesus suarade z sagde til hñs/Skrifad er þ Maduren lifer ei af Braude einu/helldur af sierhueriu Gudz Orde.

Christus freistast i eydemörku

Og Diøfullen flutte hñ vppa ha tinda Fiallsins/z syndi hm̄ a augabragde øll Rijke Veralldarinnar/og sagde til hñs/Allt þetta vellde z þess pryde mun eg giefa þier/Þuiad þau eru mier i hendur feingen/og huerium eg vil ma eg þau giefa/þui ef þu fellz fram z tilbidur fyrer mier/skulu þau øll þin vera. Jesus suarade z sagde til hñs/Far burt fra mier þu Andskote. Skrifad er/DROTTJN Gud þiñ skallt þu til bidia og honum einum þiona.

B Og hñ færde hñ þa til Jerusalem/og sette hñ ofan a bust Musterisins/og sagde til hañs/ Ef þu ert Gudz sonur/fleyg þier hier ofan af/Þuiad skrifad er/Sīnū Einglum bifalade hñ þig/ad þeir vardueite þig/ og ada sinum høndum bere þeir þig/ suo ad þu dreper eige þinum Fæte vid steine. Jesus suarade og sagde til hañs/ Sagt er: Ad eige skuler þu freista DROTTJNS Gudz þins. Og er Diøfullen hafde lycktad allar þessar Freistaner/ veik hann fra honum vm stundarsaker

Psal. 91
Deut. 6.

Og Je-

C

Og Jesus kom aptr i Andakrapte til Galileam/ Og ryktid gieck vt vm øll Hierød af hn̄.
Og hn̄ kende i þeirra Samkunduhusum/og af øllū var hn̄ mykladr.

2 predikā Christi i Nadsareth
Esai 61

Og hn̄ kō til Nadsareth/ þar hn̄ var vppalīn/ z gieck jn̄ epter vana sinū a þuottdeige j Sākū dūa/ stod vpp og tok ad lesa/og honū var feingen Bok Esaie Spamans. Og er hn̄ flette vm Bokinne/fann hn̄ þann stad huad skrifat var. Ande DROTTINS er yfer mier/ og af þui smurde hn̄ mig/og sende [mig] ad boda Euāgeliū Volodū/og at græda sundrada i Hiørtum/ ad predika Hertek num endurlausn/og syn blindum/og kramda at kuitta til Lausnar/og ad predika þacknæmeligt ær DROTTINS.

D

Og þa liet hn̄ saman Bokena og fieck hana þienaranum aptur/ og sette sig. Og aller ꝥr sīn i Samkunduhusenu voru horfdu a hann. Enn hañ hof ad seigia til ꝥra/ J dag er þesse Ritning vppfylld i ydrum eyrum. Og aller gafu vitnisburd af honum/ og vndrudust þau nadarsamlig ord sīn geingu fram af hn̄s munne og søgdu/Er þesse eigi sonur Josephs? Hañ sagde til ꝥra/ þier munut fullkomliga til min seigia þennan ordz kuid/ Lækner biarga sialfū þier/ Þui hue myked af vier høfum heyrt ad giort var til Capernaum/ giør þu og hier a þiñe Fosturiørd. Enn hn̄ sagde/ Sannliga seige eg ydr ad eingen Spamadr er þacknæmr a siñe Fosturiørdu

3 Christus forsmadur i sinu Fosturlāde

3 Reg. 17
4 Reg. 5

E

J Sannleik seige eg ydr/Margar Eckiur voru a døgum Elie/i Jsrael/ þa Himinin var lucktur i þriu ær og sex Manude/Þa giørdist og mykell Sulltur vm allt Landit / og til ongrar ꝥra var Elias sendur/ nema i Sareptha Sidonie til einnar Eckiu. Og marger Lyk þra er voru i Jsrael a døgum Elisei Spamanns/og eingen ꝥra vard hreinsadur nema Naaman af Syria

4 Grimd og Reide Borgarmanne i Nadsareth i giegn Christo

Og aller fylldust ꝥr vpp reide s̄ i Sākūduhusenu voru/er ꝥr heyrdu ꝥ/ stodu vpp z hneptu hn̄ vt af Borgiñe/ z leiddu hn̄ allt vppa fiallzgnipūa/ þar ed ꝥra Borg var yferbygd/ ad ꝥr hryn de honū þar affram. Og hn̄ gieck burt mitt a mille ꝥra. Og hn̄ for ofā til Capernaū borgar i Galilea/ z kn̄de ꝥm þar a þuottdøgū/ Og aller vndrudust hn̄s Kieñing/ þui hn̄ var volldug.

Math. 7
Mar. 1.
5 Diöfulodr Leystr

F

J Samkūduhusenu var madr sa er hafde ohreinan Diøfuls anda/ z kallade vpp harre røddu og sagde/ Hei/ Huad høfum vær nīz þig Jesus af Nadsareth/ Þu komt ad fyrerfara oss/ eg veit vel ad þu ert hinn Heilage Gudz. Og Jesus straffade hn̄ og sagde/ Þeige þu og far vt af honum. Og Diøfullen fleygde honum mitt fram̄ i mille ꝥra og for vt af honum/ z grandade honum ad øngu. Otta slo og yfer alla þa/og tøludust vid sin a mille z søgdu/ Huada orde er ꝥtta/ ad hn̄ bydur ohreinum Aundum af vallde og Krapte/ z þeir fara vt. Og hn̄s ryk te barst allstadar vt vm øll nalæg Hierød

6 Moderkonu Petri misser Køldu

Enn er Jesus stod vpp af Samkunduñe/ gieck hn̄ i hus Simonar. Vermoder Simonar var hallden af mykille Køldu. Og þeir badu hn̄ fyrer heñe. Hn̄ gieck til heñar/ z baud Køld unne/og hun forliet hana/ Og jafnskiott reis hun vpp og þionade þeim.

G

Enn þa Solen var vndergeingen/ fluttu þeir til hn̄s/ alla þa siuka menn sīn marghattadar sotter høfdu. Eñ hn̄ lagde hendr yfer sierhuern ꝥra og læknade þa. Diøflar foru og vt af mørgum kallande vpp z søgdu/ Þu ert Christur sonur Gudz. Hn̄ hastadi a þa/ z leyfde ꝥm ecki ad mæla/ þuiad ꝥr vissu ꝥ hn̄ var Christr.

Enn ed dagr var/ for hn̄ og gieck vt a eitt Eydebol. Folked leitade ad hn̄/og kom til hn̄s/ og hafde gæt a hønum/ad hn̄ fære eige i fra ꝥm/ hnerium hn̄ sagde/ Mier byriar og i ødrum Borgum ad boda Euangeliū vt af Gudz Ryke/ þuiad til ꝥss em eg sendur. Og hn̄ predikade i Samkunduhusum j Galilea

V.

1 Vm veide fiska i Sionum Genezareth

A

ENN þad skiede þa et Folkit flyktist ad honum til ad heyra Gudz ord/ og hn̄ sialfur stod vid Sioen Genesareth/og leit tuo Skip standa vid Sioen/ enn Fiskemennerner voru stigner af Skipe/ z þuodu Net sin. Þa stie hn̄ a eitt Skipet/ ꝥ s̄ Simōar var/ og bad ad draga nockut fra lande. Hn̄ sat og kiende Folkenu af Skipenu.

Og sīn hn̄ gaf vpp ad kienna/ sagde hn̄ til Symonar/ Drag þu vt a Diupit/og leyset Net ydar til Fiskedrættar. Simon suarade z sagde til hn̄s/ Meistare/ J alla Nott høfu vær erfidat og feingum eckert/ enn i þinu orde mun eg mitt Net vppleysa. Og þa er þeir høfdu þat giørt/ luckttu ꝥr jñe mykla mergd Fiska/og ꝥra Net rifnade. Þeir bentu og sinum Fieløgum sīn voru a ødru Skipenu/ ꝥ ꝥr kiæme og hialpudu ꝥm. Og þeir komu z hlodu bæde Skipen full/ so þau sucku ad mestu.

Þa Simon Petrus ſa ꝥ/ fiell hñ til Kniaña Jeſu/ ⁊ ſagde/ Gack fra mier Lauardꝛ/ þui eg em madur Syndugꝛ/ Af þui ad felmtur var yfer hñ komen/ ⁊ yfer þa alla ſm̄ med honum voru ad þm Fiſkedrætte/ er þeir feingu ſaman/ Lı̄ka eirnen yfer Jacobum og Johañem ſonu Zebedei/ lagsmeñ Simonar. Og Jeſus ſagde til Simonar/ Ottaſt þu eige/ þuiat hiedã i fra ſkallt þu menn veida. Og þeir drogu ſin Skip ad Lande/ og yfergafu alla hlute og fylgdu honum epter.

Mat. 3. Mar. 1

C Þad ſkiede og/ þa hñ var i eirne Borg/ og ſia: Ad þar var madꝛ fullur Vanheilſu. Og þa hñ ſa Jeſum fiell hñ fram̄ a ſina Aſionu/ bad hñ og ſagde/ DROTTJN/ ef þu villt þa kantu ad hreinſa mig. Og Jeſus riette vt ſina hond og tok a honum og ſagde/ Eg vil/ vert hreiñ. Og jafnſkiott huarf vanheilſan af honum. Og hñ baud honum ad ſeigia ꝥ onguum/ helldꝛ gack og ſyn þig Kieñemoñunum/ og forna fyrer þiñe Hreinſan ſm̄ Moyſes baud/ þm til Vitnisburdar.

2 Spitelſkꝛ madꝛ hreinſaſt. Math. 7. Leui. 14

Enn er hñs rykte barſt vıı̄dara vt/ kom margt folk ſaman honum ad heyra/ og ad læknaſt af ſinum ſottum. Enn hñ veik ſier afuega i Eydemørk og badſt fyrer.

D Og ꝥ bar til a einum deige er hñ ſat og kende/ og þar ſatu Phariſei og Løgſpekingar ſem komner voru af øllū Kauptunū vr Galilea og Judea/ og fra Jeruſalem/ Og Kraptur DROTTJNS giećk fra honum til ad lækna þa. Og ſia: Ad menn baru þañ mann a Sæng er ıktſiukur var/ og ſoktu til at koma honum jnn og leggia fyrer hñ fram̄. Og er þr gatu eigi haft hñ inn fyrer Folkenu/ foru þr vppa Ræfred/ og lietu hñ ſiga j Sængiñe nidur vm þekiuna/ mitt a mille þra/ fram̄ fyrer Jeſum. Og er hñ leit þra Tru/ ſagde hñ/ Madꝛ/ fyrergiefiſt þier Synder þinar. Skriftlærder og Phariſei toku ad hugſa mꝫ ſier/ og ſøgdu/ Nů er þſſi ſm̄ mæler Gudlaſtan? Huer ma Synder fyrergiefa nema Gud eirn.

Math. 9. Mar. 2

3 Vm þañ Iktſiuka læknadan

E Enn er Jeſus fornam þra hugſan/ ſuarade hñ/ og ſagde til þra/ Huad huxe þier vont i ydrum hiørtum? Huert er audvelldara ad ſeigia/ þier eru þinar Synder fyrergiefnar/ eda ad ſeigia. Statt vpp og gack? Eñ ſo ad þier vitid/ ꝥ Mañſins ſonꝛ hefur magt til a Jørdu/ ad fyrergiefa Syndernar/ ſagde hñ til ins Iktſiuka/ Þier ſeige eg/ Statt vpp/ ⁊ tak Sæng þina og gack i þitt hus. Og jafnſkiott ſtod hñ vpp þeim aſiaøndum/ og tok Sængina vpp þa er hñ hafde aleiged/ ⁊ giećk i ſitt hus lofande Gud. Þeim ognade øllū ⁊ lofudu Gud/ og fylltuſt af otta ⁊ ſøgdu/ J dag høfum vær ſied vndarliga hlute.

4 Aꝩ wallde til at þyrergeþa Syndernar

vid Tollbødena

F Epter ꝥ giećk hñ vt/ ⁊ ſa þañ Tollheimtumañ er Leui var ad nafne/ ſitianda/ ⁊ ſagde til hñs/ Fylg þu mier epter. Og hñ forliet allt/ ſtod vpp ⁊ fylgdi honū epter. Leui giørde honum mikid Heimbod i ſinu huſe/ þar var og mikill fiolde Tollheimtumaña/ ⁊ annara þra/ er medꝛ þeim ſatu til Bordſins. Phariſei ⁊ Skriftlærdu møgludu vid hñs Læreſueina/ ⁊ ſøgdu/ Þui ete þier ⁊ drecket mꝫ Tolltektamøñum og Berſyndugum? Jeſus ſuarade og ſagde til þeirra/ Þeir þurfa eige Læknarans vid ſm̄ heilbrigder eru/ helldꝛ þeir ſm̄ ſiuker eru. Þuiad eige kom eg ad kalla Rietlata/ helldꝛ Synduga til Jdranar.

5 Kallan Matthei

6 Þui Christus er komen

G Eñ þeir ſøgdu til hñs/ Þui føſtudu Læreſueinar Johañis ſo opt og bæduſt fyrer/ ſo ⁊ lı̄ka Phariſeis Læreſueinar/ eñ þiner Læreſueinar eta ⁊ drecka? Hann ſagde þa til þra/ Meige þier nockut láta Brudgumãs ſyne faſta/ a medã Brudgumen er hia þm? Eñ þr timar mūu kōa at Brudgumanum mun fra þeim kipt/ ⁊ þa munu þr faſta a þeim døgum

7 Vm Föſtꝛ

Og hñ ſagde i Epterlı̄kingu til þra/ Eingen ſetꝛ bot af nyiu Klæde a gamallt fat/ añars trefur hid nyia ꝥ vpp/ og boten af þui inu nyia fellur eige vid hid gamla. Og eingen lætur nytt Vı̄n i forna Belge/ añars ſpreinger hid nyia Vı̄nit Belgena/ og ꝥ ſpilliſt/ eñ Vı̄nbelgerner tortynaſt/ Helldꝛ ſkal nytt Vı̄n lataſt i nyia Belgi/ og mun þa hůttueggia foruaraſt. So er og eingen ſm̄ dreckꝛ af hinu gamla ⁊ vilie ſtrax hid nyia/ þuiad hñ ſeiger / Hid gamla er betra.

8 Huerier Gudꝫ ord hrema edꝛ ecke

VI.

A ENN ꝥ bar til a añan Hatı̄dardag/ ins fyrſta Þuottdags/ ad hñ giećk vm ſadna Akra/ og hñs Læreſueinar tindu Axin ofan af Kornenu/ ⁊ átu/ nuãde þau mꝫ høndum ſier. Eñ nockrer af Phariſeis ſøgdu til þra/ Fyrer þui giøre þier ꝥ ſm̄ eige leyfiſt a Þuottdøgum? Jeſus ſuarade ⁊ ſagde til þra/ Hafe þier eige leſit huad Dauid giørde/ nær hñ hungrade ſialfan og þa ſm̄ mꝫ honum voru? Hůnen ad hñ giećk jñ i Gudꝫ huſit/ ⁊ tok ſkodunarbrauden og át/ gaf og þeim ſm̄ mꝫ honum voru/ þau er onguum leyfdiſt ad eta nema Kieñemøñum einum. Og

1 Aꝩ Þuottdeigenum

einum. Og hñ sagde til þra/Mannsins Sonur er Herra og eirnen Þuottdagsins.

Þad skiede og enn a ødrum Þuottdeige at hñ geck īn i Samkūduhusit og kiende. Og þar var sa madr ō hin hægra hønd var a visnud. Eñ Skriftlærder ⁊ Pharisei hugdu at/huert hñ læknade a Þuottdøgum/so ad þr fynde ꝥ huar af þeir mættu hñ akiæra. Enn hñ merkte vel þra hugsan/og sagde til mañsins þess sm̄ hondena hafde visnada/ Rijs þu vpp og statt hier mitt. Hñ reis vpp og stod þar. Enn Jesus sagde til þra/Eg spyr ydur at / Huort hæfer a Þuottdøgum vel ad giøra edr illa? Lifenu ad forda edr fortyna? Og hñ leit til allra þra er i kringum hñ voru/og sagde til mannsins/Riettu vt þina hønd/ Og hñ rette hana vt/enn su hñs hønd vard so heil sm̄ hin ønnur. Enn þr fylltust af Heimsku/⁊ toludu til huer vid annan/huad þr villdu af Jesu giøra.

> 2 Visen hønd læknast a Þuottdeige

> B

Eñ ꝥ giørdist a þm døgum/ at hñ gieck a eitt Fiall ad bidiast fyrer/⁊ hñ var vm þa nott a bænum til Gudz. Og þa ed Dagr var/kallade hñ sina Læresueina/og kiøre tolf af þeim/ hueria ad hñ nefnde Apostula/ Simon þañ hñ kallade Petrum/ ⁊ Andream brodr hñs/ Jacobum og Johannem/Philippum og Bartolomuem/Mattheum og Thomam/ Jacobum son Alphei og Simon sm̄ kalladist Zelotes/Judam Jacob son/og Judam Iskarioth huer ad var Suikaren.

> Math. 10
> Marc. 4
> 3 Kallā þra tolf postula

Og hñ for ofan medr þeim af Fiallenu/og gieck a eirn sliettan fløt i Mørkiñe/ ⁊ flockur hñs Læresueina/og mikill fiølde añars Lydz af allre Judea og Jerusalem/⁊ vr Tyro ⁊ Sidon vid sioeñ/huerier komner voru honum ad heyra/ og ꝥ þeir læknudust af sinum sottum/⁊ at þr sm̄ kuøldust af ohreinum Aundum yrde heilbrigder. Og allur Lydr sockte til honum ad næ/ þuiad kraptur gieck vt fra honum/ og hñ læknade þa alla.

> C

Og hñ hof sin augu vpp yfer Læresueina sina ⁊ sagde. Sæler eru þier Volader þt ydart er Gudz rijke. Sæler eru þier sm̄ hungrader erud nu/ þuiad þier skulut sadder verda. Sæler eru þier sm̄ nu grated/þuiad þier munut hlæia. Sæler eru þier/þo ad menn hate ydr/og fraskilie ydur/og hallmæle/og forlegge ydart nafn so sm̄ annars Illuirkia/vegna Mannsins Sonar/ Fagne þier og gledies a þeim deige. Þui Sia ydart verdkaup er mykit a Himne. Þui þannen giørdu og þra Fedr vid Spmeñina.

> 4 Huerier Sæler eru

Enn þar j mot/ Ve ydr Audigum/ sem hier hafed ydra huggan. Ve ydur sm̄ nu erut sadder/þuiad ydur mun hungra. Ve ydur sm̄ hlæget nu/þuiad þier munut æpa og yla. Ve ydr nær ed huer madr lofar ydr/þuiad so giørdu og þra Fedr vid hina følsku Spameñ.

> Math. 5
> 5 Huerier sie Vesaler

> D

Enn eg seige ydr sm̄ aheyred/Elske þier ouine ydra/giøret þm vel til sm̄ ydur hata/ Blessed þa er ydr bølua/ og bidiet fyrer þeim sm̄ ydur misþyrma/ Og huer hñ slær þig a eirn kinnvangan/biod honum og añan fra/Og huer hñ tekur af þier þinn Møttul/þa ver honum eige þinn Kyrtil. Og huer þig bidur þeim gief/og huer hñ tekur burt huad þitt er/ ꝥ heimt eige aptur. Og so sm̄ þier viliet ad menn giøre vid ydr /Giøre þier lijka so vid þa.

> 6 Kiærleikans Bodord

Og ef þier elskit þa sm̄ ydr elska/Huer er þa ydar þøck? Þuiad Synduger elska sina elskendur/ Og þo þier giøred þm gott er ydur giøra vel til/Huer verdr ydar þøck? Þuiad þetta giøra eirnen hiner Syndugu. Og þo þier skipted vid þa/af huerium þier væntid launa/Huer verdr þa ydar þøck? Þuiad Synduger byta vid Synduga/ad þr take lijkt vid lijku. Huar fyrer þa elske þier ouine ydra/Giøred gott og byted/einskis þar fyrer væntande/þa mun ydart verdkaup myket verda/og þier munut verda syner hins hædsta/Þuiad hñ er godfus vidr opacklata og vonda.

> E

Fyrer þui verit og myskunsamer/lijka sm̄ ydar Fader er Myskūsamr. Eige sklu þier dæma/ad þier dæmist eige. Fordæmet eige/so ad þier fordæmist eige. Fyrergiefet/ þa mun ydr og fyrergiefast. Gefed og ydur skal giefast/Goda ⁊ samanþryckta/skiekna ⁊ yferfliotanliga Mæling munu þeir gefa i ydart skaut. Þuiad medur þessare somu Mælingu huerre þier mælet vt mun ydur aptur mælast.

> Math. 7
> 7 Adskilianlig Bodord

Og hñ sagdi þm eina Epterlijking/Fær Blindur nockut leidt blindan? falla þeir eige bader i Grofena? Eige er Læresueirnen yfer sinum Meistara. Þui nær ed huer er so sm̄ hñs Meistare/þa er hñ algierdur. Eñ huat sier þu Ogn i þins Brodurs auga/enn ad þm vagle sm̄ i þinu auga er gaer þu eige/Eda huernin mattu seigia Brodur þinum/ Broder leyf ad eg drage ognena vr auga þinu/er þu sier eige sialfr vaglen i þinu auga. Þu Hræsnare/drag þu fyrst vt vaglen vr þinu Auga/⁊ sia þa til ad þu drager vt ognena af þins brodurs auga.

> Math. 5
> Math. 7

> F

Þui eckert gott trie þa ber vondan auogx/og eckert vondt trie ber godan Auogst. Huert tre mun og kennast af sinum Auexte. Þuiad eige lesa mennn saman Fikiur af Klungre / og

eige hirda

eige helldr Vijnber af Skogar runne. Godur madur af godum siod sins hiarta fremur gott/og
G jllur madr af vondum siod sins hiarta fremur jllt/Þuiad af gnægd hiartans mæler munnuren.
Til huers kalle þier mig Herra/ Herra/og giored eige þ eg seige? Huer hñ kiemr til min/
heyrer mijn ord og giører þau/ þa mun eg syna ydr ad huerium hñ er lijkur/ Hñ er lijkur þm
manne er bygde vpp hus/og grof diupt/og sette þess Grunduoll a Hellusteine. Enn er Vatz
hridena giørde/dunde Vatzflodet ad husenu/og matte þ eige hræra/Þuiad þ var grunduallat
a hellusteine. Enn huer hñ heyrer þau og giører eige/hñ er lijkur þm manne er bygde sitt hws
a Iørdu/ann grunduølls/ad hueriu Vatzflodet dunde/og þad fiell jafnsnart/z Hrapan þessa
huss var mykel.

8 Af auertenum þeckist Tried

9 Epterlijking af einu Byggingar manne

VII.

A ENN þa hñ hafde lycktad sina rædu fyrer folkenu/gieck hñ jnn j Capernañ
Enn þion eins Hundradzhøfdingia/lꝗ daud vona/huer ed honum var ged-
felldr. Og er hñ heyrde af Jesu/Sende hñ menn af Olldungum Gydinga
til hñs/og bad hñ at koma z giøra sinn þion heilbrigdan. Enn er þr komu
til Jesu/þr gratbændu hñ z søgdu/Verdr er hñ þss ad þu veiter honum þ/
þuiad hñ elskar vora þiod/og hefer vppbygt fyrer oss vort Samkundu hus/
Enn Jesus gieck mz þeim þadan.

Matth. 8

1 Þion Hundradz høfdingians werdr heill

Og þa er þr voru eige langt fra Husenu/ sende Høfdingen Vine til hñs og sagde. Her-
ra/Þiaed ydur eige/þuiad eg em ei verdr ad þu ganger inn vnder mitt þak/þar fyrer hefe eg z
eige reiknat sialfan mig verdugan til þin ad koma/helldr mæl þu ord/ z þa verdur minn þion
Heill/Þuiad eg em madr Valldenu vndergiefen/hafande vnder mier Hernadar menn/ og ef eg
seige þessu/Far/þa fer hñ/z odrum/Kom/so kemr hñ/z þion minum gior þetta/og þa giører
hñ þ. Enn er Jesus heyrde þ vndradist hñ/z snerest vid/ z sagde til Folksins sm honum fylg-
B de epter/Sannliga seige eg ydr/ad eg hefe eige fundit þuilijka tru j Jsrael. Og er þeir sm vt
voru sender komu aptur til Hussens/fundu þr þann þion er siukur hafde verit Heilbrigdan.

Þad skiede og epter þ/ ad Jesus gieck til þrar Borgar sm hiet Naim/ og marger hans
Læresueinar fylgdu honum/z fiølde annars Folks. Enn er hñ nalgadist Borgarhlidit/ Sia:
ad framliden madr var borinn vt/einka sonur sinnar Modr/z hun var Eckia. Og mykell Bor-
garmugr gieck vt mz henne. Og er DROTTIN leit hana/hrærdist hñ Myskunar z sag-
de til hennar/æptu eige. Og hñ gieck þar at/ z ahrærde Børunnar/enn þr ed baru stodu vid.
C Hñ sagde/Vngmenne eg seige þier rijs vpp. Og sa reistist vpp vid er framliden var / z tok ad
mæla/Og hñ fieck hñ aptr sinne Modr. Enn yfer alla þa kom otte/lofudu Gud z søgdu/Spa-
madur mikill er a medal vor vpprisen/z Gud hefur vitiad sins Lydz. Og þesse saga barst vt
af hñm vm allt Judeam z vm øll nalæg Hierød.

2 Af Ekkiunnar syne i Naim sm af dauda war vpp wakttur

Og allt þetta kunngiørdu Johanni hñs Læresueinar. Og Johannes kallade tuo af sinum
Læresueinum til sin z sende þa til Jesu/z liet seigia hñm/Ertu sa ed koma mun/eda eigu vær ann-
ars ad bijda? Enn er þr menn komu til hñs/søgdu þr/Johannes Baptista sende ockur til þin/
z liet seigia þier/Ert þu sa er koma mun/eda eigu vær annars ad bijda? Enn a þre stundu læk
nade hñ marga af sottum sinum og meinum/z af ohreinum Aundum/z mørgum blindum gaf
D hñ syn. Og Jesus suarade z sagde til þra/Gägit/z kunngiøred Johanni huad þier hafit heyrt
z sied/þ blinder sia/Hallter ganga/Lijkþraer hreinsast/Dauser fa heyrn/Dauder rijsa vpp/
Fatækum bodast Euangelium/ Og sæll er sa sm eige skammfyller sig a mier.

Mar. 11

3 Johannis sende til Jesum

4 Huer Christus er

Enn er sendebodar Johannis voru burtgeingner/hof Jesus ad seigia til Folksins af Joh-
anne/Huar til foru þier vt i Eydemørk/eda foru þier ad sia Reyruønd af vinde skekenn? Eda
villdu þier helldr vtfara ad sia mann i miukum klædum pryddan? Siaed: Ad þr sm dyrmæt
klæde bera/og at fysn lifa/ eru i Konungs gørdum. Eda huad foru þier ad sia? Villdu þier
sia Spamann? Enn eg kann ydr ad seigia framar enn Spamann. Þesse er sa af huerium skri
fad er/Sia: Eg sende minn Eingil fyrer þinu auglite/sa er tilreida sk veigenn fyrer þier. Þui
ad eg seige ydr/ad a medal þra sm ad Konu eru fædder/er eingen Spamanna meire enn Jo-
hannes Baptista/Enn sa minne er i Gudz Rijke/er honum meire.

5 Huer Johannes er

Mal. 3

Og allt þ Folk er tilheyrde/og lijka Tollheimtu menn/riettlættu Gud/z lietu sig skijra mz
Skirn Johannis/enn Pharisei og Løgspekingar forsmadu Gudz rad j strijd vid sialfa sig/og
lietu eige skirast af hñm.

6 Huerier wmsnerust edr ecki

Enn DROTTIN sagde/Vid huad skal eg jafna mønnum þessarar kynslodar/z hueriu
þeir

eru þeir líker? Børnum þm̄ eru þr líker sm̄ sitia a Torge ⁊ klakar huerk til an̄ars/ ⁊ seigia/ Vær pípudum fyrer ydur ⁊ þier dønzudut eige/ Vær sungum fyrer ydur vor harmakuæde og þier æptud eige. Þuiad Johannis Baptista er komin̄/at eige Braud nie drack Vín/ þo seige þier hn̄ hafe Diøful/ Mannsins son er og komen at ⁊ drack/og þier seiged/ Siaet: Etaran og Víndryckiumannen/vinen Tollheimtumanna ⁊ Bersyndugra. Og Speken hlytr so ad riettlætast af sinum Sonum øllum.

7 Rieñing og dæme sannrar idranar

F

En̄ nockur af Phariseis bad hn̄ at hn̄ æte mz honum/ Og hn̄ gieck in̄ i Phariseārās hus/ og settist til Bordz. Og sia: Ad Kona var su i Borginne/ ad Bersyndug var. Og er hun visse ad Jesus sat til Bordz i Phariseārans huse/hafde hun þangat Smyrsla budk/ og for a bake honum til fota hn̄s/og tok ad væta hn̄s Fætur mz Tarum/ ⁊ ad þurka medr Lockū sins Høfudz/kyste a hn̄s fætur/ ⁊ reid a Smyrslum.

En̄ þa sa Phariseus sa þ̄s honū baud in̄/ mællte hn̄ mz sier ⁊ sagdi/Ef ad þsse være Spamadr/þa visse hn̄ huor ⁊ huilīk være su Kona er a honum tekr/þuiad hun er ein Bersyndug Kona. Jesus suarade og sagde til hn̄s/Simon/ eg hefe nockut þier ad seigia. Enn hn̄ sagde/Seig þu Meistare. Tueir skulldamenn voru nockurs Akur kallz/eirn var honum skylldugur fim̄ Hundrud Peninga/en̄ annar fimtíge. Og er þr høfdu eigi ad giallda/ gaf hn̄ þm til badū/Þui seig nu huor þra er hn̄ elskar meir. Simō suarade ⁊ sagde/Eg meina ad sa ē hn̄ gaf meira til. Enn hn̄ sagde til hn̄s/Þad vrskurdader þu rieft.

G

Og hn̄ snere sier til Konunnar/ og sagde til Simonar/ Sier þu þessa Konu/ Eg gieck in̄ i þitt hus/og þu gafst eige Vatn minum Fotum/En̄ þesse vætte mina fætur mz Tarum/og þurkade mz sinum Høfudlockum/ Koss gafstu mier onguan/enn þesse sidan hun gieck hier in̄ hefer hun eigi lint ad kyssa minar Fætr. Mitt høfud smurder þu eige Vidsmiøre/ en̄ þsse reid a mina Fætur Smyrslum. Fyrer þ seigi eg þier at hen̄e fyrergiefast margar Synder/þuiat hun elskade mikit/Enn þm sm̄ minna fyrergefst/han̄ elskar midr.

8 Truarinnar Kraptur

Og hn̄ sagde til hennar/Þier eru þinar Synder fyrergiefnar. Og þeir toku ad seigia/ ē vid Bordet satu/mz sialfum sier/Huer er þesse sa er eirnen fyrergiefur Synder? Enn hann sagde til Konunnar/Þin trua giørde þig holpna/ far i Fride.

VIII.

A

ÞAD skiede og epter þ/ad hn̄ ferdadist i gegnum Borger og Kauptun/predikāde og bodāde Euangeliū af Gudz Ryke/ ⁊ þr tolf medr honū/ ⁊ nockrar þær Konr sm̄ hn̄ hafde grædt af ohreinū Andū/ og ødrū sottarferlū/ einkū Maria su er hiet Magdalena/fra huerre er sio Dioflar høfdu vt farit/ og Johanna Hustru Chusa/forsionar mans Herodis/ ⁊ Susanna/og margar adrar þær honum veittu af sinum eignum.

1 Epterlīking af Sædaranum

Enn þa er margt Folk var samankomit/og þr drifu ad honum vr Stødunum/sagde han̄ i Epterlíkingu. Sa gieck vt er sæde/ad sa sinu Sæde/Og þa hn̄ sæde/fiell sumt hia veigenū/ ⁊ vard fottrodit/og Fuglar Himins átu þ/og sumt fiell a Hellu/Og þa er þ spratt vpp visnade þ/af þui þ hafde eige vøkuā/og sumt fiell a medal Þyrna/og Þyrnen spruttu vpp med og kefdu þui nidur. Sumt fiell i goda Jørd/og þ vox vpp/og bar hundradfalldan Auøxt. Þa er hn̄ sagde þetta/kallade hn̄/ Huer eyru hefer ad heyra/ han̄ heyre.

B

En̄ hn̄s Læresueinar spurdu hn̄ ad/huer ed være þesse Epterlīking? Huerium han̄ sagde. Ydur er vnt ad vita leynda doma Gudz Ríkis/enn þm ødrum i Epterlíkingum/so ad siaande/þa siae þeir eige/og aheyrande skilie þr þ eige.

2 Vtskyring Epterlikingarinnar Math. 13 Marc. 4.

Enn þesse er Epterlíkingen. Sæded er Gudz ord/En̄ hiner vid veigen/ eru þr sm̄ heyra/ en̄ eptera þa kemur Diøfullen/ og tekur ordit vr hiørtum þra/so ad þr true eige ⁊ verde holpner. Enn hiner er a Helluna/ eru þr/ nær þr heyra þ/þa mztaka þr þ mz fagnade/ ⁊ hafa þo eige rot neina/Vm stundarsaker trua þr/og a freistunar tima þa falla þeir fra. Enn þ sm̄ fiell a millum Þyrnanna/eru þr sm̄ þ heyra/og velkiast i sorgum/ Audæfum og girndum þessara lifdaga/kefiast so/og færa onguan Auøxt. Enn þ sm̄ j goda Jørd fiell/eru þeir sem heyra ordit/og hallda þui j godu og sidsømu hiarta/ ⁊ færa Auøxt i þolinmæde.

C

3 Vt af predikun at Embætte

Enn eingen kueiker a Liosenu/og byrger þad i Kiere/eda setur þad vnder Beck/helldur setur hn̄ þ a Kiertahallden/so ad þr sm̄ þar innganga siae Liosit. Þuiad eckert er so hulit/ad eige verde opinbert/og eckert so leynt ad eigi kunngiørist og i auglios kome. Fyrer þui giæted

ad/huernen þier heyrid. Þuiat þeim ed hefur honum mun giefast/Og huer hellst eige hefur/ fra honum mun burt takast/eirnen ꝥ hn̄ meinar sig hafa.

Enn Möder hn̄s og Brædr komu til hn̄s/og gatu eige fundet hn̄ fyrer Folkenu. Og hm̄ var ꝥ vnderuisat/Moder þin ⁊ Brædr eru vte/⁊ vilia sia þig. Enn hn̄ suarade og sagde til þra/Min Moder ⁊ miner Brædr eru þeir/ sm̄ Gudz ord heyra ⁊ giora.

4 Huerier ad eru Christi Brædur

Og þad bar til a einum Deige/ad hn̄ stie sialfr a Skip ⁊ hn̄s Læresueinar/ Hn̄ sagde þa til þra/Foru vær yfer vm þennan Sio. Og þr leystu fra Lande/ enn er þeir sigldu/sofnade hn̄. Og þar kom Huirfeluindr a Sioen/so ad fyllte vnder þeim/og þeim la vid Topun. Þa geingu þr ad honū/voktu hn̄ vpp ⁊ sogdu/Meistare/ Meistare/vær forgongū. Eñ hn̄ stod vpp ⁊ hastade a Vinden og a Siafarolldunar/Og þær sefudust/⁊ giorde Logn. Hañ sagde til þra/Huar er ydar tru? Eñ þeir ottudust ꝥ ⁊ vndrudust/seigande sin a mille/Hů ætle þier ad þesse sie/þuiad hn̄ bydur Vinde ⁊ Vatne/⁊ þau hlyda honum. Þeir sigldu þa til þeirrar bygdar huar Gadareni biuggu/huer ed liggr jafngegnt Galilea.

D

Math. 8 Marc. 5

5 Sioþarbylgiur sefast

Og þa hn̄ stie af Skipe a Land/rann i mote honum madr nockr vr Borgiñe/s̄ haft hafde Dieful vm langa tyma/og klæddist eige fotum/var ⁊ eige i husum/helldr i daudra manna leidū. Eñ er hn̄ leit Jesum/fiell hn̄ nidr fyrer honū/kallade vpp hærre roddu ⁊ sagde/Huad a eg mz þig Jesus sonur Gudz ins hæsta? Eg beide þig at eige kuelier þu mig. Eñ hn̄ baud ohreinum Anda at hn̄ fære vt af honum/þuiad hn̄ hafde vm langa æfe hn̄ kualit. Hn̄ var ⁊ bunden Jarnuidium/og i Fiotrum varduettur/enn ad slitnum bondunum var haun reken af Dioflenum i Eydemork.

6 Dioꝼulodr madur frelsast af Dioꝼlinum

Jesus spurde hn̄ ad ⁊ sagde/Huert er nafn þitt? Hn̄ sagdi/Legion/þuiad marger Dioflar voru i hn̄ farner. Og þeir badu hn̄ ad ei skipade hn̄ þm at fara i Vnderdiupet. Eñ þar var mikil Suinahiord a bite vm Fiallit/og þr badu hn̄ at leyfa sier at fara i þau. Og hn̄ lofade þeim ꝥ. Þa foru Dioflarner vt af mannenum/⁊ hlupu i Suinen/og Hiorden fleygde sier mz einu ahlaupe i Siaen og drecktist þar. Enn er þeir sau ꝥ sm̄ hiordena geymdu/flydu þr ⁊ kungiordu ꝥ i Borgena ⁊ j Þorpen.

E

Suina Hiorden

Þa geingu þr vt ad sia/huad skied var/⁊ komu til Jesu/fundu mañen/af huerium Diofl arner hofdu vt farit/sitianda klæddan ⁊ heiluita/til fota Jesu/⁊ þm cade ꝥ. Eñ þr s̄ ꝥ hof du sied/kyntu þeim huernen sa en Diofulode var heilbrigdr orden. Og allr mugur Gadareni Bygdar badu hn̄/ad hn̄ vike burt fra þeim/Þuiad þeir voru af myklum otta halldner. Hañ stie þa a Skip/ og snere aptur. Eñ sa madr sm̄ Dioflarner voru vt af farner bad hn̄ ad hn̄ mætte vera hia honū/Enn Jesus liet hn̄ fra sier/⁊ sagde/Far aptr i þitt hus/⁊ seig hue mikit Gud veitte þier. Og hn̄ for ⁊ predikade vm alla Borgena hue myked Jesus hafde hm̄ giort.

F

Þad skiede og er Jesus kom aptur/ad Lyduren mztok hn̄/þuiad aller bidu hans. Og sia. Madur kom þar sa er Jairus var ad nafne/⁊ sa var Samkunduhussins Hofdinge. Hn̄ fiell til fota Jesu og bad hn̄/at hn̄ geinge i hn̄s hus/þuiad hn̄ atte sier einka Dotter nær tolf ara gāla/og hun var ad dauda komen. Og er hn̄ gieck þangat/þa þreyngde Folket ad hm̄

Jairus Math. 9 Marc. 5

Kona var þar og nockr/sm̄ haft hafde blodfall i tolf ar/huer ed vt hafde ⁊ giefet Læknurum sina alla Aleigu/og vard þo af onguum grædd/Hun gieck a bak til/og snart falld hans klæda/⁊ jafnsnart stemdist heñar Blodlæt. Jesus sagde/Hů er sa er mig snerti? Eñ þa aller neitudu/sagde Petr ⁊ þr ed mz hm̄ voru/Meistare/Folket þreynger ⁊ þiakar ad þier/⁊ þu seiger/Huer snart mig? Jesus sagde/einhuer hefur snortid mig/Þuiad eg kienne Krapt vt af mier geingen. Eñ er Konan sa/ad ꝥ var eige hulit/kom hun skialfande ⁊ fiell fram̄ fyrer fætur hn̄s/⁊ kungiorde fyrer ollu Folke/ fyrer hůia sok ed hn̄ hafde hn̄ snorted/⁊ huersu hn̄ hafde jafnsnart heil ordit. Enn hn̄ sagde til heñar/Vert glod min Dotter/þin trua giorde þig holpna/ far i Fride.

Math. 9 Marc. 5.

7 Blodfall studs var Kuinu stillist

Og er hn̄ talade enn þetta/kom nockr til Samkūduhussens Hofdingia/ seigiāde hm̄/Þin Dotter er læten/omaka hn̄ eige. Eñ er Jesus heyrde ꝥ/suarade hn̄ ⁊ sagde vid Fodr Stulkuñar/Hrædst eigi þu/Tru helldr/þa verdr hun hejlbrigd. Og er hn̄ kō ad Husenu/lofadi hn̄ ei neinum jn̄ ad ganga mz sier/nema Petre Jacobo ⁊ Johañe/⁊ Fodr ⁊ Modr Stulkunnar. Enn þeir grietu aller/og syrgdu hana. Hn̄ sagde þa/Grated eige/þuiad hun er ei daud/helldur sefur hun. Og þeir dærudu hañ/ þuiad þr vissu ad hun var læten. Eñ hn̄ rak þa alla vt/og tok i he[illegible]nar/kallade og sagde/Stulka/statt vpp. Og hennar Ande kom aptur/⁊ hun stod jafnsn[illegible]kipade og ad giefa henne ad eta. Hennar Forelldrum felmtrade vid/eñ hn̄ bau[illegible]a ongum fra huad giorst hafde.

G

8 Dotter Jairi vppreist af Dauda

IX.

Math. 10
Math. 6
1
Vtsending Postulanna mz sierligar bodaner

ENN Jesus kallade saman þa tolf er Postular nefnduzt/ ꝛ gaf þeim krapt ꝛ matt yfer alla Diøfla/ ꝛ ꝥ þeir læknudu Sotter/ sende þa ꝛ vt ad predika Gudz Rijke/ ꝛ at græda siuka/ ꝛ sagde til þra/ Þier skulut eckert bera mz ydr a veg/ huorke Staf nie Tøsku/ eige Braud nie Peninga/ ꝛ þier skulut ei hafa tuo Kyrtla. Og i huert ꝥ hus sem þier inngangit/ þa blifit þar þágat til þier fared i burt þadan. Og sa huer er medtekr ydr eige/ þa gangit vt vr Borg þre/ ꝛ hristid dupt af fotum ydar/ til vitnisburdar yfer þa. Þeir geingu vt ꝛ ferdudust i giegnum Kauptun/ bodande Gudz rijke/ ꝛ læknande allstadar.

2
Herodes hrædist ap tyktinu Jesu

Enn er Herodes Fiordungshøfdinge heyrde ꝥ allt/ huad er hñ giørde/ vard hñ hræddr/ Af þui ad af sumum sagdist ꝥ Johañis være af dauda risiñ/ enn af sumum ꝥ Elias være auglystur/ enn af ødrum ꝥ eirn af gømlu Spamennum være vppaptur risiñ. Herodes sagde/ Johañem liet eg afhøfda/ Enn huer er þesse af hueriũ eg heyre þuilikt? Og hñ fystist at sia hñ.

Math. 14
Marc. 6
Joh. 6.

Postularner kõu aptr ꝛ skyrdu honũ fra huad myckla hlute ed þr høfdu giort. Og hñ tok þa til sijn/ ꝛ veik afuega i Eydemørk þrar Borgar ꝫ hiet Bethsaida. Og er Folkit vard þss vart/ dro ꝥ epter honũ. Og hñ mztok ꝥ/ ꝛ talade fyrer þm af Gudz Rijke/ læknade ꝛ þa ꝫ þss þurftu. Enn er lijda tok a dagen/ geingu þr tolf til hñs/ og søgdu honum/ Lat Folket i fra þier/ ad ꝥ gange i þau Þorp og Kauptun er hier eru i kring/ at herbergia sig/ ꝛ leita sier ad fædu/ Þuiad vær erum hier a Eydemørku. Enn hñ sagde/ Gefe þier þeim ad eta. Þeir søgdu/ Vær høfum eige meir eñ fim Braud/ ꝛ tuo Fiska/ nema vera meige/ at vær førum ꝛ kaupũ fædu þessu øllu Folke (Eñ þar var nær fim þusund mans) Hñ sagde þa til siña Læresueina/ Latid þa setia sig i lag/ fimtigum saman. Þeir giørdu og so/ settu sig nidr aller samt. Hñ tok þa þau fim Braud og tuo Fiska/ leit til Himins/ giørde þacker/ ꝛ braut sundr/ fieck sinum Læresueinum/ ad þeir legde fyrer Folkit. Þeir neyttu/ ꝛ vrdu aller sadder. Þad var og vpp tekid er þeim hafde afgeingit af leifunum/ tolf Karfer fullar.

til þeirra

3
Fim þusũd mañа sødd

4
Huer Christus hann sie

Þad giørdist ꝛ þa hñ var eirn/ ꝛ badst fyrer/ ꝛ hñs Læresueinar hia honum/ ad hñ spurde þa ad/ ꝛ sagde/ Huern seiger Folkit mig vera? Þeir suørudu ꝛ søgdu/ Þeir seigia þu siert Johannes Baptista/ enn adrer/ Elias/ enn sumer seigia/ ꝥ eirn af inum fyrrum Spamøñum sie vpprisiñ. Hñ sagde til þra/ Hún seige þier mig vera? Simon Petrus suarade og sagde/ Þu ert Christur Gudz. Eñ hñ hastade a þa/ baud þm ad þr segde ꝥ ei neinũ/ Og sagde/ ꝥ mañsins syne bære margt ad lijda/ ꝛ forsmadr ad verda af Olldungum/ Keñemannahøfdingium ꝛ Skriptlærdum/ ꝛ liflaten verda/ ꝛ a þridia deige vpp ad risa.

5
Fyrsta þyrer søgn vm hñs dauda og Vpprisu

6
Vt ap Krossenũ og Offsoknum

Hñ sagde þa til allra/ Ef nockur vill mier epterfylgia/ hñ afneite sialfum sier/ ꝛ take a sig siñ Kross huersdagliga/ ꝛ fylge mier epter. Þui huer et sinu life vill biarga/ hañ tyner þui. Eñ huer sinu life tyner minna vegna/ hñ giører ꝥ holpit. Þui huad gagnar ꝥ mañenũ/ þo hñ hreppe allan Heim/ enn glate sialfum sier/ edur skade sialfan sig? Þui huer hañ feilar sier min ꝛ miña orda/ þess mun Mañsins sonur feila sier/ þa hñ kiemr i Dyrd sinne/ ꝛ Fødur sins ꝛ heilagra Eingla. Eñ eg seige ydr sannliga/ ad nockrer af þeim hier standa/ smacka eige daudan/ þangat til þr sia Gudz Rijke.

Math. 17
Marc. 8
7
Forklatan Christi a Fiallenu

Þad skiede og epter þessa rædu/ nær atta døgum/ ad hñ tok mz sier Petrum/ Jacobum og Johañem/ ꝛ gieck vppa Fiallet ad bidiast fyrer. Og þa er hñ badst fyrer/ vard hñs Andlitzs mynd øñur/ og hñs klæde huit og skinande/ Og sia: At tueir menn toludu vid hañ/ huerier ed voru Moyses ꝛ Elias/ ꝫ sauzt i birtunne/ ꝛ toludu vm hñs vtfør/ hueria hñ munde fullkomna til Jerusalem. Enn Petur ꝛ þeir er voru mz honum/ voru miøg suefnþunga. Og er þeir vøknudu/ sau þeir hñs Dyrd/ og þa tuo menn er hia honum stodu

Þad vard og þa er hiner voru fra honum vikner/ ad Petur sagde til Jesu/ Meistare/ gott er oss hier ad vera/ ꝛ giørum hier vpp þriar Tialldbuder/ Þier eina/ Moyse eina/ Elie eina/ Og hñ visse eige huad hñ sagde. Enn þa hñ talade þetta/ kom sky/ ꝛ skugde yfer þa. Og þr ottudust er skyed leid yfer þeim. Og rodd kom vr Skyenu er sagde/ Þesse er sonur minn elskuligur/ Heyred honũ. Og i þui er Rødden vard/ fundu þeir Jesum einansaman. Og þr þøgdu og søgdu eige neinum fra þui/ a þeim døgum huad þr høfdu sied.

Math. 17
Marc. 9

Þad skiede og annars dags er þeir foru ofan af Fiallenu/ at margt Folk rann i mote honũ. Og sia: Ad madr i bläd folkit/ kallade vpp ꝛ sagde/ Meistare eg beide þig/ Sia til Sonar mins/ Þuiad hñ er minn einka son/ Og sia: Ad andin grijpur hñ/ þa emiar hñ vpp jafn

snart

snart/hrifur hann mz frodufalle/ z varla skilst hn̄ vid hann/þa hn̄ hefer slited hn̄/Og eg bad þina Læresueina ad þeir ræke hn̄ vt/og þeir gatu eige. Þa suarade Jesus z sagde/O þu hin frahuerfa og vantruada Kynslod/Huersu leinge þa skal eg hia ydr vera og lijda ydr? fær þu hingat son þinn. Og þa hn̄ kom til hn̄s/hreif Diøfullen hn̄ og sleit. Enn Jesus straffade hinn ohreina Anda/ og læknade Pillten/og fieck hn̄ Fødur sinum/Enn þeim ognade øllū vid Gudz mikiluirke/Enn er aller þeir vndruduſt þ allt huad hn̄ giørde/sagde hn̄ til sinna Læresueina/Setied þessa rædu i hiørtu ydar/Þuiad þar mun koma at mannsins son mun seliaſt i manna hendr. Eñ þ ord vnderstodu þeir eigi/ z þ var hulit fyrer þeim/so at þeir skildu þ eigi

8 Diøfulóða maður læknast

9 Ein aunnur pyrt ertsögn vm hn̄s Dauða

F Og þeir ottuduſt ad spyria hn̄ at þui sama orde.

Eñ sa þanke hofſt þra a mille/Huer þra munde meſtur vera? Og þa er Jesus sa þra hiartans þanka/þreif hn̄ Barn/ z sette þ hia sier/og sagde til þra/Huer hellſt er medtekur þuilikt Barn i minu nafne/sa medtekur mig/ z huer hn̄ medtekur mig sa mztekur þañ er mig sende. Enn sa ydar sm̄ minſtur er allra/hn̄ mun mikill verda.

10 Þrattan Læresueinañа

Johañis suarade þa z sagde/Meistare/Vær saum þañ er rak Diøfla vt i þinu nafne/og vær fyrerbudum honum þ/þuiad hn̄ fylgde þier eige epter medr oss. Jesus sagde til hn̄s/Fyrerbiodet hm̄ þ eige/þuiat huer hn̄ er ei mot oss/sa er mz oss.

Mar. 9.

E Eñ þ skiede þa þeir dagar voru fullkōnader/ er hn̄ skyllde vppnemaſt/ snere hn̄ siñe Asiā at ganga til Jerusalem.Og hn̄ liet sendebod fara fyrer sinne augsyn/Þeir foru z geingu iñ i Samuerskan Kaupſtad/at þeir reiddu þar til fyrer honum. Enn þeir ed þar voru toku eigi vid honum/af þui hn̄ hafde snuid sinne Asian/at reisa vpp til Jerusalem. Enn er hn̄s Læresueinar Jacobus og Johannes sau þ/søgdu þeir/Villtu Lauardr/þa viliū vier seigia/ at Elldur kome af Himne/og fortære þeim/lijka sm̄ at Elias giørde. Eñ Jesus snere sier vid/hastade a þa z sagde/Vite þier eige huers anda syner þier erut? Þui mañsins sonur er eige kōen til þss at Fyrerfara Salū maña/helldr þær at frelsa. Og þr geingu burt i añad Kauptun.

11 Seinasta reisan Christi til Jerusalem

12 Reide Læresueinañа straffast

Þad skiede og er þeir voru a veigenum/ad nockur sagde til hn̄s / Eg vil fylgia þier epter huert hellſt þu fer. Jesus sagde til hn̄s/Refar hafa Holur/ z Fuglar Himins Hreidur / enn Mannsins son hefer eige huar hn̄ meige sinu høfde athalla. Hn̄ sagde z til eins añars/ Fylg þu mi[r] ept[er]. Eñ sa sagde/Herra/Lofa mier fyrst at gāga z greftra Fødr miñ. Jesus sagde til hn̄s/Lat þa daudu grafa sina enu daudu/eñ þu gack z boda Gudz Rijke

13 Fatækten Christi

Math. 8

Og annar sagde/Herra/eg vil þier epterfylgia/enn lofa mier þo fyrst ad seigia þeim mina burtfør/sem eru i minu huse. Jesus sagde til hn̄s/Eingen sa er þrijstur siñe hende at ardrenum/ z lijtur a bak sier aptur/er hæfeligr Gudzrijkis.

X.

A EPTER þad vtualde DROTTIN z adra siotijgu/ og sende þa vt tuørum saman fyrer sier/i allar þær Borger og alfur er hn̄ vilde koma. Og sagde til þra/Ad søñu er Kornskeran mykel/enn Verkmennerner fæer/Þui biedied Herran Kornskerunnar at hn̄ sende verkmenn i sina Kornskeru/Fare þier Siaet. Eg sende ydur so sm̄ Lomb a medal Varga/berit eige Pung/nie Tøsku/ z eige Sko/Heilsit z øngum a Stræte/ z i huert þ hus þier iñgangit/þa seiged fyrst/Fridr sie i þessu huse/Og ef þar er Sonur Fridarins/þa huilist ydar Fridur yfer honum/Eñ ef eige er/ þa snyst hn̄ til ydar aptur. Blijfit i þui sama huse/ etid z dreckit huad þar veitist/þuiad verdr er verkmaduren siña launa.

1 Jesus sendir þa Siötijger Læresueina vt

Math. 10

B Eige skulu þier rafa Hus af huse. Og j hueria Borg s̄ þier iñgangit/ z þr medtaka ydr/ þa etid þ s̄ fyrer ydr verdr fram̄ sett/Og læknet siuka þa s̄ þar eru/Og seiged þm/Gudz Rijki er nalægt ydur. Eñ ef þier gangid j nockra Borg þar þr medtaka ydur ei/ gangit vta hennar Stræte/ z seigit/Eirnen þad dupt sm̄ lodde a oss vr yduare Borg/ hristum vær af a ydur/ Þo sku þier vita ad Gudz rijke var nalægt ydr. Eg seige ydur/þ Sodoma mun bæreligra vera a þeim deige/eñ þre Borg

2 Refsing þra sem ordit þoi sma

C Vei þier Chorazim/Vei þier Bethsaida/Þuiad ef skied hefde i Tyro z Sidon þau kraptaverk/sm̄ hia ydur hafa giørd verit/hefde þeir fordum setid i Seck z Øsku/ z giørt so Jdran. Þo mun Tyro z Sidone bæreligra vera a efsta Dome/ enn ydr. Og þu Capernaum s̄ vpphafen ert allt til Himins/munt nidursockua til Heluitis. Huer ydr heyrer/hn̄ heyr[er] mier/Og huer ydur forsmar/hn̄ forsmar mig/Enn huer mig forsmar/hn̄ forsmar þañ er mig sende.

Enn þr siotijger komu aptur mz fagnade/ z søgdu/Lauardr/Eirnen hafa Diøflar oss

vnder

vndergiefner verit i þinu nafne. Hn̄ sagde til þra/ Eg sa Andskotan so s̄ Elding hrapa af Himne. Siaed eg gef ydur valld til ad stijga yfer Hoggorma ⁊ Flugorma/ ⁊ yfer allan krapt Ouinarins/ ⁊ ydr mun eckert granda meiga/ Enn þo skulu þier eige glediast af þssu/ þ Andar ner eru ydur vndergefner/ Helldr fagnet af þui/ þ ydar nøfn eru skrifut a Himnum

Og samstūdis gladdist Jesus i Anda/ ⁊ sagde/ Eg prijsa þig Fader ⁊ DROTTJN Himins og Jardar/ ad þu hulder þta fyrer Spekingum ⁊ Foruitringū/ ⁊ opinberader þ Smælingium/ Ja af sønnu Fader/ þuiad so þocknadist þ fyrer þier. Aller hluter eru mier i hendur feingner af minum Fødur. Eingen veit huer ed Sonuren er nema Faderen/ eda huer ed Faderen er nema Sonuren/ og huerium ed Sonuren vill þ opinbera. D

3
Þackargiørd þyr er Euangelium

Mat. 13.

Og hn̄ snerist til sinna Læresueina/ ⁊ sagde þeim sierdeilis/ Sæl eru þau Augu s̄ sia huad þier siaed. Þuiad eg seige ydr/ þ marger Spamenn ⁊ Konungar villdu sied hafa huad þier siaed ⁊ sau þ eige/ ⁊ heyra huad þier heyrit/ ⁊ heyrdu þ eige

Og sia: Ad nockr Løguitringr stod vpp/ freistade hn̄s ⁊ sagde/ Meistare huad sk eg giora so ad eg eignist eilijft Lijf? Enn hn̄ sagdi til hn̄s / Huad er skrifad i Løgmalenu? Huernen les þu? Hn̄ suarade ⁊ sagde/ Elska skalltu DROTTJN Gud þiñ af øllu hiarta þinu/ og af allre Ønd þiñe/ ⁊ af øllum mætte þinum/ ⁊ af øllu Hugskote þinu/ Og Naunga þiñ sem sialfan þig. Hn̄ sagde þa til hn̄s/ riett suarader þu/ giør þ ⁊ muntu lifa. Eñ hn̄ villdi riettlæta sialfan sig/ ⁊ sagde til Jesu/ Huer er þa minn Naunge? E

4
Huernen madur ødlist eilijft lijf

Eñ Jesus suarade ⁊ sagde/ Madur nockur for fra Jerusalem ofan til Jericho/ ⁊ hrasade i bland Ræningia/ huerier ed rændu hn̄ klædum ⁊ lemstrudu hn̄ Sarum/ geingu burt ⁊ letu hn̄ þar epter halfdaudan liggia. Eñ so bar til ad Kiennemadur nockr for ofan sama veg/ Og er hn̄ leit hn̄/ gieck hn̄ fram hia honum/ Lijka ⁊ Leuiten þa hn̄ kom nær þm stad/ ⁊ er hn̄ sa hañ gieck hn̄ og fram hia. Enn Samuerskr madur ferdadist ⁊ kom i nand hm̄/ Og er hn̄ leit hn̄ sa hn̄ aumur a honum/ gieck ad ⁊ batt vm Sar hn̄s/ hellande i þau Vidsmiøre og Vijne/ og lagde hn̄ a sinn Eyk/ ⁊ flutte til Herbergis/ gaf ⁊ giætur ad honum. Enn añars dags ferdadist hn̄ burt/ og tok vpp tuo Peninga og fieck Husbuandanum/ ⁊ sagde / Haf gæt a honum/ og huad hellst þu leggr meira vt/ þa skal eg borga þier nær eg kem aptur / Huer þeirra þriggia synest þier vera þess Naunge s̄m hrasadr var i bland Ræningiaña? Eñ hn̄ sagde/ Sa er myskunsemdina giørde a honum. Þa sagde Jesus til hn̄s/ Far þu ⁊ giør slijkt hid sama. F

5
Af þeim sem fiell a medal Ræningia

Enn þ skiede er þr ferdudust/ at hn̄ gieck iñ i nockut Kauptū. Og su Kuinna er Martha hiet mtok hn̄ i sitt hus. Og hun atte þa Systr er Maria hiet/ huer ed sette sig fyrer fætr Jesu/ ⁊ heyrde hn̄s Ord/ Eñ Martha braust miog fyrer ad þiona honū. Hun gieck ad ⁊ sagde/ Lauardr/ Hirder þu ei vm þ at Syster min lætr mig einasaan þiōa? Seig heñe ad hū hialpe mier. Enn Jesus suarade ⁊ sagde til heñar/ Martha Martha/ þu ert so ahyggiufull ⁊ mædist i mørgu/ eitt er þo naudsynligt/ Maria hefer kiøret sier gott hlutskipte / huad er eige skal fra heñe takast. G

6
Af þeim tueimr Systrū Maria og Martha

XI.

HAd skiede/ ed hn̄ var i nockrum stad/ ad bidiast fyrer. Og er hañ gaf vpp/ þa sagde eirn af hn̄s Læresueinum til hn̄s/ Lauardr/ kenn þu oss ad bidia/ lijka s̄ Johañes kiende sinum Læresueinum. Hn̄ sagde þa til þra/ Nær þier bidiet seiget so. Fader vor/ sa þu ert a Himnum. Helgist nafn þitt. Tilkome rijke þitt. Verde þiñ vilie/ so a Jørdu s̄m a Himnum. Gef oss i dag vort dagligt Braud. Og fyrergief oss vorar skullder/ suo s̄m vær fyrergiefum vorum skulldunautum. Og leid oss eige j Freistne. Helldr leys oss fra jllu. A

1
Vt af Bæninne

2
Drottinlig bæn

Hn̄ sagde til þra. Huer ydar s̄m hier hefr vin/ ⁊ fer til hn̄s vm Midnætte/ ⁊ seiger honū/ Vinr/ lana mier þriu Braud/ þuiad Vinur miñ er komen af leid til min/ ⁊ eg hefe eige þ eg meige fram fyrer hn̄ setia. Og hinn s̄m fyrer jnnan er suarar ⁊ seiger/ Giør mier eige Onad/ þui Dyr eru luktar/ ⁊ Børn min eru i Suefnhuse hia mier/ ⁊ eige get eg vppstadit/ ad fa þier þau. Eg seige ydr/ ef hn̄ stendr eige vpp ⁊ fær honum þau/ fyrer þ ad hañ er Vinr hn̄s/ Þo mun hn̄ fyrer saker hn̄s leiduligrar brekunar vppstanda/ ⁊ fa honum so miket s̄m hn̄ þarf: B

3
Jdugligr skulu menn bidia

Og eg seige ydr/ Bidiet/ ⁊ mun ydur gefast/ Leited at/ ⁊ munu þier fiña/ Knyiet a/ ⁊ mun fyrer ydr vpplokit. Þuiad huer ed bidr/ hn̄ mun odlast/ huer ed leitar hn̄ fiñur/ ⁊ hū ed aknyr fyrer honum lykst vpp. Enn huer Fader er sa af ydr/ ef Sonuren bidr vm Braud/ ad hn̄ gefe honum Stein þar fyrer? Eda bidie hn̄ vm Fisk/ giefur hañ honum nockut Hoggorm fyrer Fisk

4
Aminning til Bænahalldsins

er Fiſk? Eda ef hn̄ bidur vm Egg/ad hn̄ riette ad honum Flugorm þar fyrer? Þui ef þier ſm̄ vonder erut kun̄it godar giafer at giefa Sonum ydar/myklu meir þa mun Fader ydar af Himnum gefa þeim heilagan Anda er hn̄ bidia.

5 Af Dumbū og Diøfulodum

Og hn̄ rak vt Diøful þan̄ er Dumbe var. Og þ ſkiede er Diøfullen var vtfaren/at hin̄ Mallauſe talade/og folkit vndradiſt þ. Enn nockrer af þeim ſøgdu/Fyrer Belzebub Diøfla høfdingia/þa drÿfur hn̄ Diøfla vt. Adrer freiſtudu hans/⁊ ſoktu ad honum / epter Teikne
C af Himne. En̄ er hn̄ ſa þra hugren̄ingar/ſagde hn̄ til þra/Huert Rÿke ſm̄ i ſialfu ſier er ſun̄durþyckt/þ mun eydaſt/⁊ huert hus mun yfer an̄at hrapa. Og ef Andſkoten er i ſialfū ſier ſundurþyckur/Huernen ma han̄s Rÿke þa ſtandaſt? Fyrſt þier ſeiget mig fyrer Belzebub vt reka Diøfla. Nu ef eg a fyrer Belzebub Diøfla vt at reka/Fyrer huern rekaſt þr þa vt af Sonum ydrum? Fyrer þui verda þr ⁊ ydrer Domendꝛ. En̄ ef eg rek vt Diøfla medur Gudz Fingre/Ad ſøn̄u kemꝛ þa Gudz Rÿke til ydar

6 Rikit Chriſti og Andſkotans

Nær ed ſterkꝛ Hertÿiadꝛ varduciter ſitt Fordyre/ þa er allt mz mak huad hn̄ a. En̄ þa er an̄ar honum yferſterkare kemꝛ/⁊ yferuin̄ur hn̄/⁊ ſuipter hn̄ øllum Herklædum/a huer hn̄ treyſte/⁊ ſu̅durſkipter ſo hn̄s Herfange. Huer hn̄ er ei mz mier ſa er i mote mier/ Og hu̅ hn̄ dregꝛ eige ſaman mz mier ſa ſundurdreifer.

7 Riettlater titt ad ſyndga ad nyiu

Mar. 11.

Nær ohrein̄ Ande fer af mannenum vt/rœfar hn̄ vm þurra ſtade/leitar ad huild ⁊ fin̄ur
D eige. Þa ſeiger hn̄/Eg vil huerfa apfur i hus mitt huadan eg for vt. Og er hn̄ kemur/fin̄ur hn̄ þ af Soplimum hreinſad. Þa fer hn̄ og tekꝛ mz ſier ſiø adra Anda/honum verre/⁊ er þr eru þar jnnkomner/byggia þr þar/ ⁊ verdur ſo þeſſ mans hid ſidara/ verra hinu fyrra.

Enn þ ſkiede/er hn̄ talade þetta/hof nockꝛ Kona vpp ſina rødd ⁊ ſagde til hn̄s. Sæll er ſa Kuidꝛ er þig bar/og þau Briuſt er þu mylkter. Enn hn̄ ſagde/Huad vm þ. Sæler eru þr ſē heyra Gudz ord ⁊ varducita þau.

8 Auitan Phariſeis þat þr girntiſt Teikn

En̄ er Folkit flyktiſt þar ad/tok hn̄ at ſeigia/Kynſlod þeſſe er ein vond Kynſlod/ hun girntiſt Teikn/og henne gefſt eckert Teikn nema Teikn Jona Spamans/Þuiat lÿka ſm̄ Jonas var Teikn Niniue Borgar/ſo mun Mannſins ſon verda Kynſlod þſſare. Drottning Sudurættar mun vppriſa a efſta Dome mz møn̄um þeſſarar Kynſlodar ⁊ fordæma þa/Þuiad hun kom af ydſtum Takmørkum Jardar at heyra Speke Salomonis. Og ſiaet: Hier er meir enn Salomon. Men̄ Niniue Borgar munu ⁊ vppriſa a efſta dome medꝛ þeſſare Kynſlod ⁊ mu̅u hana fordæma/ Þuiad þr giørdu Jdran vidꝛ Predikan Jonas/ ⁊ ſiaed: Hier er meir en̄

9 Af Predikunar Embætte

E Jonas. Eingen tendrar Lioſit ⁊ ſetie þ i leyne/eda vnder Mæleaſk/helldꝛ a Lioſaſtiakan/ſo ad þeir ſm̄ innganga ſiae Lioſed. Lios þins Likama er augat/þui ef þitt auga er einfallt/ſo er þinn Likame allur ſkiær/En̄ ef auga þitt er Strakꝛ/þa er eirnen þin̄ Likame Myrkꝛ/þui ſia ſo til/ad Lios þ ſm̄ i þier er/ſie eige Myrkꝛ. Nu ef allꝛ Likame þin̄ er ſkiær/eige hafande nockurn myrkuan Part/ſuo blÿfur hn̄ allur ſkiær/og mun vpplyſa þig ſuo ſm̄ Leiftran Elldingar.

Math. 23

10 Auitan Phariſeanna Hræſne

Og er hn̄ var ſlÿkt at mæla/þa bad hn̄ nockꝛ Phariſeus at hn̄ æte middags verd hia ſier/Hn̄ gieck jnn ⁊ ſette ſig til Bordſins. En̄ er Phariſearen ſa þ vndradiſt hn̄/ er hn̄ þuo ſier eige fyrer Maltÿdena. En̄ DROTTJN ſagde til hn̄s/Þier Phariſei/hreinſit nu hid ytra/Bikara og matdiſka/enn yduart ed in̄ra er fullt mz ræn ⁊ Jllſku. Þier Þuſſar/Er eige ſo/ at ſa ed giorde id ytra hn̄ giørde eirnen hid jn̄ra? En̄ huad vm þ/gefet þo Olmuſu af þui ſē til er/ og ſiaet at þa er ydur allt hreint.

F Vei ydꝛ Phariſeis ſm̄ tiundit Myntu gras ⁊ Ruthu ⁊ allt Kalgreſi/⁊ ſneidit ſuo hia Dome Gudz og Riettlæte/Þui þta byriar at giora/en̄ hitt eigi epter ad ſkilia.

Ve ſie ydur Phariſeis/ ſm̄ elſkit hin fremſtu Tignar Sæte j Samkundu huſum/og kuedıur a Torgum.

Vei ſie ydꝛ Løgſpekingum/Phariſeis/⁊ Hræſnurum/þui þier erut ſm̄ hulen Leide Framlidinna/yfer huerium at menn ganga ⁊ þeckia þau eige.

Þa ſuarade nockꝛ Løgſpekinga ⁊ ſagdi til hn̄s/Seiger þu þetta eirnen til Hædungar vid oſſ? Enn hn̄ ſagde/Og ydꝛ Løgſpekingum ſie Vei/þui þier hladit a men̄ þeim byrdum/er þr giefa ei borit/og ſialfer þier ſnertid eige þær byrdar einum fingre ydar.

11 Strapþ þeirra Skriptlærdu

Vie ydꝛ/þuiad þier vppbÿggit Spaman̄a leiden/enn Fedꝛ ydrer lifletu þa. Ad ſøn̄u þa vitne þier þad/og ſamſinnit ſo verkum yduara Fedra/þuiad þeir aflÿfudu þa/ en̄ þier vppbyggid leide þra.

G Fyrer þui ſeiger/Speken Gudz/Eg mun ſenda til þra Spamen̄ ⁊ Poſtula/⁊ ſuma af þm

Math. 23
2 Par. 24

munu þeir deyda/ enn suma offsoknum sækia/ so ad krefiest af þessare Kynslod Blod allra Spamañа þui vthellt hefer verit fra grunduallan Veralldar/ allt fra Blode Abels ꝛ til Blods Zacharie/ huer ed liest i mille Alltaris ꝛ Musterisins. Ad vijsu seige eg ydr ad ꝥ mũ krefiast af þessare Kynslod.

Math. 23

Ve sie ydr Løgspekingum/ þui þier berit Lyckil Visķuñar/ eñ komit þo eige sialfer þar iñ og hamlit þeim ed þar vilia jñganga.

Eñ þa hñ hafde þuilijkt til þra talad/ toku Løgspekingar til ꝛ Pharisei þũgliga at þreyngia at hm̃/ ꝛ vielsamliga hñ at mørgu atspyria/ veitande hm̃ vmsat/ ꝛ leitudu vid at jaga ꝥ nockut af hñs munne/ er þr mættu hñ vm kilia.

XII.

1
Phariseis Surdeig ad vordast

A

ENN er mykell og otøluligr Lydr flycktist þar saman/ so at naliga trad huer annan vnder/ hof hñ vpp og sagde til sinna Lærisueina/ J fyrstu vaktid ydur fyrer Surdeige Phariseorum/ huad er hræsne/ Þuiad eckert er suo hulit at ei verde auglioft/ nie nockut so leynt ad eige vitist/ Fyrer þui huad þier seiget i Myrkrum/ ꝥ mun i Liose heyrast/ ꝛ huad þier i Suefnhusum huijsled i Eyra/ mun a ræfrum vppe predikat

2
Huggun i Raunu og Ofsoknum

B

Enn eg seige ydr Vinum minum/ Hrædist eige þa sm̃ Likaman aflijfa/ ꝛ ept' ꝥ fa þr eigi meira adgiørt/ Enn eg vil syna ydr huern þier skulut hrædast/ Hrædist þañ/ sm̃ epter ꝥ er hñ hefer liflatid/ þa hef' hñ mackt til ad steypa i Heluite/ Ad vijsu seige eg ydr/ þa hrædist hñ. Seliast eige fim̃ Skogarþrester/ tueimr Peningum/ ꝛ eirn af þeim er eige gleymdr fyrer Gude/ So eru ꝛ øll høfut haar ydar talen. Fyrer þui skulu þier eige ottast/ þuiad þier erut dyrre eñ marger Skogar þrester.

3
Af Gudlostune at Synd

Enn eg seige ydr/ huer hellst hñ vidurkenner mig hier fyrer mønnum/ þañ mũ Mannsins son vidurkienna fyrer Einglum Gudz/ Enn huer hñ af neitar mier hier fyrer mønnum/ honũ mun af neitad verda fyrer Gudz Einglum. Og huer ed talar ord i giegn Gudz syne/ þa mũ honum fyrergiefast/ Enn huer hñ hæder ad Heilogum Anda/ hm̃ skal eige fyrergefast

Math. 10
Math. 12

Enn nær þeir draga ydr inn i Samkunduhus/ og fyrer sina Yferbodara ꝛ Valldzmeñ/ þa veret eige hugsiuker vm/ huernen/ eda hueriu þier skulut suara/ eda huad þier sklut seigia/ Þui ad heilagr Ande mun fræda ydr a sømu stundu/ huad ydr byriar ad seigia

4
Agirne ad vordast

C

Enn nockr af Folkenu sagde til hñs/ Meistare/ Seig Brodr minum/ at hñ skipte vid mig Arfleifd miñe. Enn hñ sagde hm̃/ Þu madr/ Huer sette mig fyrer Domara eda Arfskiptismañ yfer ydr? Og hñ sagde til þeirra/ Siaet til/ og varit ydr vid allre Agirne/ þuiat eingenn lifer þar af/ ꝥ hñ hafe mykel Audæfe. Og hñ talade þa eina Epterlijking til þra ꝛ sagde.

Audugr madr nockr var sa/ hus Akr ed bært hafde friofuã Auoxt/ hñ hugsade þa mz sier ꝛ sagde/ Huad sk eg til giøra? Eg hefe ei ꝥ hu' eg meige minũ Auexte i safna/ Og sagde/ Þad vil eg giøra/ eg vil mina Hlødu nidr rijfa/ ꝛ giøra vpp adra meire/ ꝛ safna þagat ollu þui er mier hefer groed/ ꝛ so minũ Audæfũ/ ꝛ þa mũ eg seigia til Salu miñar/ Sala min/ þu hefur mykeñ Aud samãdreiget til margra ara/ huil þig nu/ et ꝛ dreck/ haf ꝛ alls nægter/ Eñ Gud sagde til hñs/ Þu dare/ a þessare Nott mũu þr þina Saal af þier krefia/ Og huers verdr ꝥ þa er þu hefur tilreidt? So er mz þm er sier draga siod saman/ ꝛ eru eigi j Gude rijker.

og verk glod
1

Math. 6
5
Buksorg og hugsyke fyrer boden

Þa sagde hñ til sinna Lærisueina/ Fyrer þui seige eg ydr/ Stured eige fyrer lifdøgum yd' huad þier skulut eta/ Og eige fyrer lijkama ydar/ hueriu hñ skule klædast. Lijfet er meira eñ Fædan/ og Lijkamen meire eñ Føten. Hygged at Hrøfnunum/ þeir sa huerke nie vppskiera/ eige hafa þr hlødu nie Kiallara/ ꝛ þo fæder Gud þa. Myklũ mun meire eru þier þo Fuglunum.

D

Enn huer ydar fær mz sinne Hugsyke aukit leingd sina Alin einne? Þui ef þier orket eige hins minsta/ Huar fyrer sture þier þa fyrer hinu ødru? Hugleidit hunen Liliugrøsen vaxa/ þau vinna eige nie spiña/ Eñ eg seige ydr/ ꝥ Salomon i allre sinne Pryde/ var ei so skryddur sm̃ eitt af þeim.

Nu fyrst Gud skryder so ꝥ gras er i dag stendur a Akre/ ꝛ a morgun verdur i Bakstursofn lated/ myklu meir mũ hñ þo klæda ydr/ o þier vesaltruader. Þier sklut ꝛ eige eptersþyria huad þier etid/ eda drecket/ ꝛ eige hefia ydur hatt/ Þuiad epter þessu øllu sæker Heiden þiod Veralldar/ Enn Fader ydar veit vel ad þier þurfet þessa vid. Þui leited fyrst ad Gudz Rijke/ ꝛ hñs Riettlæte/ ꝛ mun ydur þa allt tilfalla.

Hrædst eige

Hrædst eige þu veskul hiørd/þuiad þad þocknadist Fødur ydar at giefa ydr Rijket. Seliet huad þier hafet/z gefet Olmusu. Giørit ydr z þa Secke/er eige elldast/z þañ Siod er eigi minkar a Himnum/at huerium Þiofar fa eige komist/ne Melur skorit. Þui huar ydar Siodur er/þar er z ydart hiarta

E Ydrar Lendar sie vmgyrdtar/z logande Lios i Høndum ydrum/veret og lijker þm moñum er bida epter sinum Lanardrottne/huenar hñ mune aptur koma af Brullaupum/so ad þa hñ kiemur z ber/sie strax fyrer honum vpplokit. Sæler eru þr þionar/huerta ed(þa er Herrā kemur)finnur hñ Vakande. Sannliga seige eg ydr/ þ hñ mun vpp skytta sig/lætur og þa til Bordz sitia/geingr fyrer þeim og þionar.

6 Bodan/ad men skule waka og wera athugalauser

Og þo ef hñ kome/a añare Eykt eda a hiñe þridiu/z fiñe þ lika so. Sæler eru þr Þioñar. Enn þ skulu þier vita/at ef Husbonden vissi a huerre stundu ed Þiofuren kiæme/þa vekte hñ z liete eige grafa sitt Hus. Fyrer þui verit z reidubuner/þuiad Mañsins Sonur mun a þre stundu koma/er þier ætlit eige.

Math. 14

Þa sagde Petur til hñs/Herra/Seiger þu þessa Epterlijking til vor/eda til allra? Enn DROTTIN sagde/Hue mykels er vert vm truañ z Forsialañ Fyrersionarmañ/huern ed Herran setur yfer sitt Heimkyñe/at hñ gefe þeim j tijma sin mælltan verd? Sæll er sa Þion sm̃ hñs Herra finnr so giørande/þa ed hñ kemr. Sañliga seige eg ydr/þ hñ mun setia hañ yfer allt huad hñ eignast. Eñ ef sa same Þion seiger j hiarta sinu/Herra miñ giører duol a ad koma. Og tekr ad beria Þiñumenn z Ambatter/z at eta z drecka/z sig Drucken ad giøra. Og þa kemr Herran þess Þions a þm deige er hñ vonar eige/z a þre stundu er hñ veit eige/og skipter honum sundr/z leggr hm̃ sin laun medr o truudum.

Math. 14

F

Eñ huer sa Þion er veit sins Herans vilia/z bio sig eige til/giørde z eige epter hñs vilia/hñ mun mykla refsing fa/Eñ sa hñ veit eige/ z giører þ Hegningar er vert/hann mun miñe Hirting fa. Þuiad þm sm̃ myket er veitt/ af honum æskist myket/ og huerium myket verdr j hendr sellt/af hm̃ heimtist myket.

G Eg kom at snæra vpp Elld a Jordu/huad eg giarna villda/at hñ bryñe nu þegar/Eñ eg hlyt mdr mz Skijrn ad skijrast. Og huersu eg þreyngiunst þangat til hun fullkomnast/Meine þier ad eg kiæme ad senda Frid a Jordu? Eg seige ydr/Nei/helldr sundurþyckiu. Þuiad þedan fra munu sm̃ verda j einu huse sundurþycker/þrir i mote tueimr/z tueir i mote þremr. Faderen mun verda i mote Synenum/z Sonuren i mote Fodurnum/Moduren i mote Dotturinne/z Dotturen i mote Modurenne/ Og Moder konu mans i moti Sonarkonuñe/z Sonarkonā j mote Modurkonu Mañsins.

7 Aminning vm Eneykslan osamþyckis

Enn hñ sagde til Folksins/Huenær þier siaed Sky vppganga i Vestri/þa seige þier jafn skiott at Regn kome/z þ skier/z nær þier siaet Suñanvind blasa/þa seige þier hita bóda/þat skier. Og þier Hræsnarar/asynd Himins z Jardar kuñe þier at profua/Eñ þui profue þier ei þennan tijma sm̃ nu er? Eda fyrer þui dæme þier eige af sialfum ydur/ huad riettuijst er?

8 Vm brodurliga forlijkun

Enn nær þu geingr mz þinum sokudolg fyrer Valldzmañin/ þa kosta kapps a veigenum ad þu loser þig fra honum/at eige drage hñ þig nockut sm̃ fyrer Domaran/z Domaren selie þig Refsaranum/z Refsaren kaste þier so i Dyplytzu. Eg seige/þ eige fer þu vt þadan/þar til þu borgar/eirnen hiñ sijdasta skarf.

XIII.

A ENN i þañ sama tijma voru þar nockrer vid/ er kuñgiørdu hm̃ fra þeim i Galilea/ huerra Blode Pilatus hafde blandat vid þeirra Forner. Jesus suarade z sagde til þra/Meine þier ad þesser Galilei være fyrer øllū Galileis Synduger/ þott þr þyldu þetta? Eg seige ydr/Nei/Helldr ef þier giøret eige Jdran/þa fyrerfarist þier lijka aller/Eda meine þier ad þr ætian a hueria Turnenn j Silo ahrapade z drap/hafe sakader veret framar øllum moñum er byggia til Jerusalem? Eg seige ydr/Nei/Helldr ef þier giøred eige Jdran/munu þier eirnen aller fyrer farast.

1 Jdranar aminning

2 Ogn Jdranar lausum

B Enn hñ sagde þm þessa epterlijking/Nockr madr var sa er Fikiu trie hafde plantad i sinū Vijngardz/Hñ kom z leitade Auaxtar a þui og fañ eigi/Þa sagdi hñ til Vijngardz fægarans/Sia: Nu i þriu ar hefe eg ærliga komit z leitad Auagstar af þessu Fikiutrie/z funded eige/høgg þ þui af/Huar til hindrar þ gardlendit? Enn hñ suarade z sagdi til hñs/Herra/Lofa þui ad standa þetta ærit/þar til eg gref vm þ/z læt ad myke/ef þ villde so Auøxt færa/enn ef eige/þa høgg þ eptera af.

3 Hñ hotar þm sm̃ ei giø a Auext Jdranarinnar

4 Jesus læknar þa Konu sm̃ xviij ær var Krept

Og hñ kende i Samkundu huse þra a Þuottdeige/Og siaet: At þar var su Kona er haft hafde Kranklerks Anda j ætian ær/ꝛ hñ var biug/ꝛ mz øngu mote þa gat hun vpplitit. Eñ er Jesus leit hana/kallade hñ hana til sin/ꝛ sagde til heñar/Þu Kona/vert laus af Krankdæme þinu/ꝛ lagde hendr yfer hãa. Og jafnskiott riette hñ sig vpp ꝛ dyrkade Gud. Þa suarade Yfermadr Samkunduhussins/ꝛ þycktist vid/ þ Jesus læknade a Þuott døgum/ꝛ sagde til Lydsins. Sex dagar eru þr/a huerium ed hæfer ad viña/Þui kome þier eigi a þm at læta lækna ydr/eñ eige a Þuottdeige.

5 xm Þuottdagz Helganna

DROTTIN suarade hm̃ ꝛ sagde/ Þu Hræsnare/ Leysir eige huer ydar eirn a Þuottdeige/Naut sitt ꝛ Asna af Basi/ꝛ leider til Vatz? Enn skyllde þesse eige leysast a Þuottdeige sm̃ þo er Abrahams Dotter/af þui bande er Andskoten hafde hana fiatrat. Sia: J ætian ær. Og er hñ sagde þetta/skømmudust sin aller hñs Motmælendr/ og allt Folkit gladdist yfer þm øllum dyrdaruerkum er af honum giørdust.

6 Lyking ap Mustardzkorne

Hñ sagde þa/Huerium er Gudz Ryke lykt/ꝛ huiu skal eg þui saiafna? Lykt er þ Mustardzkorne/þui madr tok ꝛ varpade i Grasgard siñ/þ spratt vpp og vard miket Trie/ og Fuglar Himins hreidrudu sig vnder þess Kuistum

7 Ap Surdeige

Og eñ sagde hñ/Hueriu skal eg samlykia Gudz Ryke? Lykt er þ Surdeige þui er Kona tok ꝛ meingade vid þria mæla Miøls/þar til at þ Syrdist allt. Og hñ geck i gegnum borger ꝛ Kauptun/ꝛ kendi/ꝛ giorde sina reisu til Jerusalem.

8 Ap wtskwpan Gydinga og mz tekningu Heidinna Þioda

Eñ þar sagde nockr til hñs/Herra/Meinar þu eigi ad þr sie faer er hialpast? Enn hañ sagde til þra. Keppet epter sm̃ ad ganga vm hid þrengua hlidet/þuiad marger(þ seige eg ydur)sækia til þar sm̃ ad ganga ꝛ fa eige getat/Og i fra þui ed Husbondin er jnngeingen og hefer dyrnar apturluckttar/þa take þier til þar fyrer vtan ad standa/ꝛ a Dyrnar at knygia/so seigande/Herra/Herra/luktu vpp fyrer oss/Hñ mun suara ꝛ seigia til ydar/Eige þecke eg ydr/eda huadan þier erut.

Þa munu þier hefia vpp ꝛ seigia/Vær høfum eted hia þier ꝛ druckit/ꝛ a Strætum vorũ kender þu. Enn hñ mun þa seigia/eg seige ydr/þ eige keñe eg ydr/huadan þier erut / Fared fra mier aller/þier jllgiørda menn/þar mun vera op og tañagnistran. Nær þier siaet Abraham ꝛ Jsaac ꝛ Jacob ꝛ alla Spameñ i Gudz Ryke/enn ydr vtrekna. Og þeir vr Austre og Vestri/Nordre ꝛ Sudre munu koma/ꝛ til Bordz sitia i Gudz Ryke. Og siaet: At þr sm̃ voru sidaster verda fyster/ꝛ þr ed eru fyster verda sidaster.

Psal. 5 Matth. 8

9 Fyrersegn vm Christi Dauda/ og Jerusalem Foreydslu

A þm sama deige geingu nockrer af Phariseis sm̃/ ꝛ søgdu hm̃/Haf þig burt og gack hiedan/þuiad Herodes vill aflyfa þig/Hñ sagde til þra/Fare þier ꝛ seiget þm Ref/Siaet: Ad eg rek vt Diøfla ꝛ fullgiøre Lækningar i Dag ꝛ a Morgun/enn a þridia deige lyd eg vnder lok. Huad fyrer þ? Þo byriar mier i Dag ꝛ a morgun/ꝛ næsta dag epter at ganga. Þuiat þ fær eige skied/ad nockr Spamadr farist vtan i Jerusalem

Jerusalem Jerusalem þu sm̃ aflyfar Spameñena/ꝛ gryter þa steinũ er til þin verda sender/Huersu opt hefe eg viliat samansafna Sonum þinum? Lyka sm̃ Hæna sinu hreidre vnder Vænge sier/ꝛ þier hafet eigi viliat. Siaet: Yduart hus skal ydur þui eyde latid verda. Eñ eg seige/Þad eige munu þier mig sia þar til þ kiemr er þier munut seigia/ Blezadr sie sa/ er kemr i nafne DROTTINS.

XIIII.

1 Ep a Þuottdeige meige lækna

OG þ skiede ad Jesus gieck a Þuottdeige sm̃ i hus nockurs þess sm̃ var yferbodare Phariseorum/braudz ad neyta/þr høfdu ꝛ vørd a honum/ Og sia. Ad madr nockr sa Vatzsott hafde var þar frame fyrer honum. Jesus anzade ꝛ sagde til Løgspekiga ꝛ Phariseis/so seigãde/Leyfest nockut af lækna a Þuott døgum? Enn þr þøgdu vid. Hañ tok þa a honũ/ꝛ læknadi hañ/ꝛ liet burt fara/Suarade ꝛ sagde til þra/ Huers ydar Asne eda Naut sm̃ fellur i Pytt/ Er þ eigi jafnsnart vtdreigit a Þuottdeigi? Og þr gatu honum ønguu þar til suarad.

Enn þssa epterlyking sagdi hñ til Bodzmannañа/þa hñ merkti huernen þr matust epter hinum fremstum sætum/ꝛ sagde til þra/Nær þu verdr boden af nockrum til Brudlaups/ þa set þig eige i hin ædstu sæte/Kañ skie/ad añar eige værligre enn þu sie boden af honum/ ꝛ kome sa sm̃ þier baud ꝛ honũ/ seigi til þin/Gef þessum Rwm/Og hlioter þu þa mz Kinnroda ad hallda hiñ ydsta sess. Helldr nær ed þu verdr boden/þa far ꝛ set þig j hid ydsta sæte/ so ad nær sa kemur er þier baud/ ꝛ seige til þin/ Vinr þoka þier vppbetr/Og mun þier þa virding

veitt fyr

veitt fyrer þinum Sessunautum. Þuiad huer sig sialfur upphefur/ hñ skal nidurlægiast/og huer sig sialfur lægkar/hañ skal upphefiast.

2 Lucerum Gesta madꝛ skle bioda

E Hñ sagde þa til hñs er honum hafdi bodit/Nær þu helldꝛ Middagzverd edꝛ Kuelldmaltid/ þa skalltu eigi bioda Vinum þinum nie Brædrum/eige Frændum þinū nie Nagrøñum þm sm̄ Rijker eru/at eige biode þr þier heim til sin aptꝛ/⁊ sie þier þa endurgolldid/ Helldꝛ nær þu giorer heimbod/þa biod Fatækum Vonudum/Holltum ⁊ blindum/⁊ muntu sæll verda/ Þuiad þeir hafa eige til þier aptur ad luka/eñ ꝥ mū þier endurgolldit verda i upprisu riettlatra.

3 Vm þa myklu Kuelldmaltijd

D Enn er þtta heyrdi nockꝛ af þm er til Bordsins sat/sagde hñ til hñs/Sæll er sa madur sm̄ etur Braud i Gudz Rijke. Enn hñ sagde til hñs/Nockurs konar madꝛ var sa er giørde myk la Kuelldmaltijd/⁊ baud mørgū til heñar. Og sende ut sinn Þion um Kuelldmalstijman/ad hñ segde so Bodzmøñunum/ Komet/þuiad allt er nu reidubuet. Enn þr toku þa aller til/huer epter annan/at afsaka sig. Hiñ fyrste sagdi til hñs/ Bugard keypta eg/og hefe eg þui þorf ad fara ut ⁊ sia hñ/eg bid þig afsaka mig. Og añar sagde/fim̄ Akneyte keypta eg/ ⁊ fer eg nu ut ad reyna þau/eg bid þig afsaka mig. Hiñ þridie sagde/ Konu hefe eg festa/ fyrer þut ma ege ei koma. Og þionustumaduren kom aptur/ ⁊ underuisade ꝥ sinum Herra.

E Þa vard Husbonden reidꝛ/og sagde til sins Þions/Far snarliga ut a Stræte ⁊ gøtꝛ Borgariñar/⁊ leid Volada Vanada/Blinda ⁊ Hallta hingat jñ. Og Þionen sagde/Herra/ þat er giørt huad þu skipader/⁊ þo er enn meira rwm. Og Herran sagde til Þionsins/Far þu ut a Þiodbrauter/ og um Tungarda/⁊ naudga þm hier jñ at koma/so mitt hus verde fullt. Eñ eg seige ydꝛ ꝥ /at eingen þra maña sm̄ Bodner voru munu smacka mina Kuelldmaltijd.

Math. 10

4 Huerier ad sie Christi Læresueinar

F Eñ margt folk gieck mz honū/ Og hñ snere sier vid og sagde til þra/Ef nockꝛ kemꝛ til min og hafnar eige Fødur sinum og Modꝛ/ Konu og Børnum/ Brædrum ⁊ Systrum/ ⁊ þar til sinu eigen Life/hñ fær eige miñ Læresueirn verit. Og huer hann ber eige sinn Kross ⁊ fylgier mier epter/sa gietur eige miñ Læresueirn veret

Þui huer ydar sm̄ Turn vill uppbyggia/Situr hñ eige adꝛ og samanreiknar Kostnaden? Huad þarfligt er/og huert hñ hefer til nækta/ so ad nær eptera er hñ hefer grunduøllen lagt/ gete hñ ei fullgiørt hñ/⁊ aller þr ꝥ sia taka at dæra hñ/ ⁊ seigia/ Þesse madꝛ tok ad byggia/

G og gat eige vid loket. Eda huer Konungur geingꝛ ut ad hallda Orustu/giegn ødrum Konunge/Situr hñ eige adꝛ ⁊ hugsar um mz sier huert hñ getur mz tiu Þusunder runnet i mote honū er mz tuttugu Þusunder kemꝛ til hñs? Enn ef eige þa sender hñ bodskap ut/þa þegar hinn er þo fiarlægur/ og bidꝛ hañ þess sm̄ fridsamligt er. So og lijka sierhuer ydar sm̄ eigi afseiger øllu þui hñ eignast/fær eige minn Læresueirn verit.

Salltid er gott/Eñ ef Salltit dofnar/mz hůiu krydde þier þa? Þuiad ꝥ er þa hůke a Tūiørd nie i tadhauga þarfligt/helldꝛ verdur þui utuarpad. Huer eyru hefer ad heyra hñ heyre.

XV.

1 Ab omæ' altigre Gudz Myskun kallāde alla til Jdranar

A ANN aller Tollheimtumeñ og bersynduger nalægdust hñ/ ad heyra honum. Og Pharisei og Skriptlærder møgludu/ og søgdu/ Þesse medtekꝛ Synduga og etur medꝛ þeim. Enn hñ sagde þessa epterlijking til þra/⁊ sagde/Huer er sa i bland ydꝛ/sm̄ hefur hundrad Sauda/og ef hñ tyner einum af þm/Forlætur eigi hñ niu ⁊ Niutigu/i Eydemørku/og fer epter þeim er tyndist/þangat til hñ finnur hñ? Og nær hñ hefur hñ fundet/leggꝛ hñ hñ upp mz fagnade sier a herdar/kemꝛ heim ⁊ samankallar Vine ⁊ Nagraña/⁊ seiger til þra/Samglediest med

Matth. 18 Infra. 19

B mier/þuiad eg hefe miñ Saud aptur fundit/sm̄ tapadꝛ var. Eg seige ydur/ad lijka suo mun Føgnudꝛ vera a Himnum yfer einum Syndugum þm er jdran giører/meir enn yfer þm niu og Niutijgu Riettlatum/er eige þurfa yferbotar vid. Eda huer su Kona ed hefur tiu Peninga/og ef hun tyner einum/ Kueiker hun eige Lios/⁊ sopar husit/⁊ leitar vandliga/þar til hun

C finnꝛ hñ? Og nær hun hefer fundet hñ/samankallar hun Vinkonur sinar ⁊ Grañkonur/og seiger/Samglediest mier/þuiad eg hefe minn Pening aptur fundet/huerium eg hafda tynt. Lijka so seige eg ydꝛ/at Føgnudꝛ mun vera fyrer Einglum Gudz/ yfer einum Syndugū/þeim yferbot giører.

E Og hañ sagde/Nockꝛ madꝛ var sa er hafde tuo Syne/⁊ hiñ yngre af þm sagde til Fødur sins/Fader/ gef mier þa deilld af Godzenu s̄ mier ber. Og hñ skipte medꝛ þm Gotzenu. Og innan færra daga/þa dro hinn yngre Sonuren allt til samans/⁊ reiste sidā langt burt i fiarlægt Rijke

2
Dæme Gudz storrar Myskun ar medtakande Synduga til Idranar

lægt Rÿke/og fortærde þar sinu Gotze j eydsluligum lifnade. Og eptera er hañ hafde ølln D
soad/giørdist megnt hungr j þui sama Rÿke/so hñ tok Vesølld at þola. Hañ for og hiellt til hia einum Borgare þess Rÿkis/ Og sa sende hñ vta sinn Bustad at hñ gætte þar Suina/hñ fyste ⁊ sedia siñ Maga af drafe/þui er Suinen ætu/ ⁊ eingen gaf hm̄.

3
Lærdomr og dæme rettrar Idranar

Enn hñ komst þa vid ⁊ sagde/Hue marger Leigumenn/þa eru j mins Fødurs huse/ þr ed hafa nægd a Braudum/eñ eg ferst j Hungri þssu. Þui skal eg vppstanda/⁊ fara til Fødur mins/⁊ seigia til hñs/ Fader/ eg syndgade j Himenin ⁊ fyrer þier/þui er eg eige verdugr ad kallast þinn Sonur/gior mig þui sm̄ eirn af þinum Leigumønnum. Hañ reis vpp ⁊ kom til Fødur sins. Og er hñ var enn langt i burt þadan/leit hñ Fader hñs /⁊ sa aumr a honum/ E
hliop at ⁊ fiell vm hals honum ⁊ kyste hñ. Eñ Sonuren sagde til hñs/Fader/ eg syndgade j Himenin ⁊ fyrer þier/ af þuj em eg nu eigi verdugr ad kallast Sonur þiñ. Enn Faderiñ sagde til Þiona sinna/Berit strax hingad hid ædsta klædi og færit hñ j/og gefit hring a hñs Hønd/og sko a hñs fætur/sækit aliñ Kalf og slatrid/⁊ neytum so ⁊ verum Kæter/Þuiat þssi miñ Sonur var daudr/ og endurlifnadi/hñ tyndist ⁊ er nu funden. Og þr toku at glediast

4
Huggun ad sa fortapade sonr tekst til nadar

5
Hræsne hins elldra sonar

Enn hñs hinn Elldre Sonur var a Akre/⁊ er hñ kom ⁊ nalgadist husit/ heyrde hñ Kued- F
skap/ og Danzlæte/ og kallade eirn af þionustumøñunum til sijn/ og spurde huat þtta være. Sa sagde hm̄/ Broder þiñ er komiñ/og slatrade Fader þiñ øldum Kalfe/ꝥ hñ fieck hñ heilañ aptur. Eñ hñ þycktist vid/ og villde eige jñganga. Þa gieck Fader hñs vt og baud hm̄. Enn hñ suarade og sagde til Fødur sins/Sia! Hue mørg ar þiona eg þier/⁊ alldrei eñ yfergiefet þin Bodord/og þu gafst mier enn alldrei Kid/so at eg mætte medr minum Vinum gladr vera Enn nu er þesse þinn Sonr komen/huer ed hafdi suællt sinu godzi/medr Portkonum/ þa slat- rader þu honū alin Kalf. Eñ hñ sagde honū/Sō miñ/þu ert jafnā hia mier/⁊ allt huad mitt er/þa er þitt/þui ætter þu nu ad vera kætur/og godsinnadr/ ꝥ þsse þinn Brodr var daudur ⁊ endurlifnade/hñ tyndist ⁊ er apturfunden.

XVI

1
Am þañ Rang- lata Rædzmañ

ENN hñ sagde til sinna Læresueina/Audigr madr nockr var sa sm̄ sier hafde Rædz- A
mann/og sa vard rægdur vid hñ/sm̄ hefde hñ fargat hñs Godze/Og kallade hñ til sin og sagde til hñs/Huernen heyre eg þtta af þier/Giør reikning þinnar rædzmeñ sku/þuiad þu matt eige hiedan af rædzmensku hafa. Enn Rædzmadur sagde med sialfum sier/Huad skal eg tilgiøra þa minn Herra suipter mig Rædsmenskuñe? Eige dugie eg ad grafa/enn eg skømunst at bidia. Eg veit huad eg skal giøra/ nær ad eg verd afsettur Rædzmeñskunne/so ꝥ þr mztake mig i sin hus

2
Ranglig vmhyggia fyrer stundligum hlutum enn gleymande þeim eilifu

Hñ samankallade og lijka/alla skullda menn sins Herra/ ⁊ sagde til hins fyrsta/ Huersu B
myket ertu skylldugr minum Herra? Hñ sagde/Hundrad Tuñur Vidsmiørs. Hañ sagde þa til hñs/Tak þitt Bref/set þig ⁊ skrifa strax fim̄tige. Epter ꝥ sagde hñ til annars/ Eñ ertu myket skylldugr? Sa sagde/Hundrat Trog Hueitis. Þa sagde hñ til hñs/ Tak þitt Bref ⁊ skrifa attatige. Og Herran lofade þañ ranglæta Rædzmañ/ꝥ hñ hafde so forsialiga giørt/

3
Skipā huernen madr skule Aud æþanna neyta

Þuiat syner þessarar veralldar eru kiænare sonum Liossins j sinne Kynslod. Og eg seige ydr/ giøred ydr Vine af hinum Rangferduga Mammon/so nær ed ydur þrotar/ad þr mztake ydr i eilÿfar Tialldbuder.

4
Agirnd at Fordast

Huer trwr er i minstu/sa er ⁊ trwr j myklu. Og huer Rangsnuen er i litlu/hñ er ⁊ rang- C
ferdugr i myklu/ Þui ef þier erut eige truer i hinū rangferduga Mammon/ Huer trwer ydur þa til þess sm̄ sannarligt er? Og ef þier vorut eige trwer i annarligu/Huer mun giefa ydr þa huad ydart er? Eingen Þion getur tueimr Herrum señ þionad/Þui annadhuort hafnar hñ þm eina og elskar hiñ annan/eda þydist þañ eina ⁊ forsmar hiñ añan/Þier gieted eigi Gude þionat ⁊ so þm Mammon.

Enn þr Pharisei heyrdu allt þta/sm̄ Agiarner voru/ ⁊ dœrudu hñ/Þa sagde hñ til þra/ Þier erut þr huerier sig riettlæta fyrer monnū/enn Gud þecker hiørtu ydar/Þuiad huad hætt D
er hia møñum/ꝥ er suiuirduligt fyrer Gude.

Math. 9
Marc. 5.
Math. 19

Løgmalit ⁊ Prophetarñ spadu allt til Johañem/eñ vpp fra þui bodast Gudz Rÿke fyr' Euā geliū/⁊ sûerhuerier meñ giøra þui ofurefle. Eñ liettfelldara er ad Himen ⁊ Jørd forgāge/eñ eirn Titill af Løgunum falle. Huer sina Eigenkonu forlætur og giptist annare/sa dryger Hor/Og huer ed giptist þre sm̄ fra manne er skilen hñ dryger Hor

Nockur mann Rÿkur var þar/sa er klæddist mz Perl ⁊ Purpura/ ⁊ at dagliga skinande

Kræser

Kraser. Og þar var eirn Þurfamadr sm̄ Lazarus var ad nafne/ huor ed vte lꝏ fyrer hn̄s dyrum fullur Kauna. Og hn̄ fystist ad sedia sig af þm̄ Molum sm̄ fiellu af Bordum hins Rÿka/ Og eingen gaf honum nockut. Helldur komu Hundar ⁊ sleiktu hn̄s Kyle. Enn so vard at hinn Volade do/ og var boren af Einglum i fadm Abrahams/ Hin̄ Rÿke andadist lÿka/ ⁊ var jardadur.

5 Vm þan̄ Rÿka mann og þatæka Lazarum

F Og sm̄ hn̄ var j Helu̇ÿte ⁊ Kuølunum/ þa hof hn̄ vpp sin augu/ ⁊ leit Abrahā langt burt/ og Lazarum j hn̄s fadme/ þa hropade hn̄ ⁊ sagde/ Abraham fader/ myskuna mier/ ⁊ send Lazarum ad hn̄ drepe hinu fremsta sins fingurs i Vatn/ og kiæle Tungu mina/ þuiat eg kuelst i þssum Loga. Og Abraham sagde til hn̄s/ Hugleidtu Sonr/ ad þu m̄tokst þin̄ goda j lÿfe þÿnu/ Lazarus þar i mot sitt hid vonda. Þui hlytur hn̄ nu at huggast/ en̄ þu at kueliast. Og fram̄ yfer allt þtta/ er j mille vor ⁊ ydar mykit huelf stadfest/ so ad þr sm̄ vilia hiedan fara til ydar/ gieta þ eigi/ og þr eigi þadan fra ydr vpp til vor farit.

6 Kuöl þra er wanbruka audæfen

G Þa sagde hn̄/ þa bid eg þig Fader/ ad þu sender hn̄ j mins Fødurs hus/ þuiad eg hefe fim̄ Brædur/ at hn̄ gefe þm̄ vitneskiu af/ so ad eigi komi þr i þen̄an Kualastad. Abraham sagdi til hn̄s/ Þeir hafa Mosen og Spamen̄ena/ heyri þr þm̄. Enn hn̄ sagdi/ Nei/ Abraham fader/ helldr ef nockr framlidinna færi til þra/ þa mundu þr Jdran giora. Enn hn̄ sagde hm̄/ Ef þr heyra eige Moyse og Spamønnønum/ þa munu þr og eigi helldr trua þo nockr framlidinna rise vpp.

XVII.

A ENN hn̄ sagde til sin̄a Lærésueina/ Omøguligt er at þar skyllde ei koma hneykslaner. En̄ Ve þm̄ fyrer huern þær koma. Þarfara være honum at Kuernarsteirn heingdist vm hals honum/ og være i Sio kastat/ en̄ þ at hn̄ hneyksle eirn af þessum vesalingum. Vaktid ydr/ Ef Brodur þinn brytur vid þig/ þa atel hn̄/ ⁊ ef hn̄ jdrast þa fyrergef honum þ. Og þo hn̄ briote siø sinnum a deige vid þig/ ⁊ snuest siø sinnum aptr a deige til þin/ ⁊ seige/ Þad jdrar mig/ þa fyrergef hm̄ þ.

1 Vm hneykslaner

2 Vm yorlÿktū og fyrergiefning

B Og Postularner søgdu til DROTTINS/ Auk þu oss Truna. En̄ DROTtin sagde/ Ef þier hefdut tru sm̄ annat Mustards korn/ ⁊ segdut þessu Alldintrie/ Vpprætt þig/ ⁊ rot set þig i Sionum aptur/ ⁊ munde þ ydr hlyda

3 Truaraukning og Kraptur

Enn huer ydar s̄ hefer þan̄ þion/ er plæger/ og Fienad Hirder/ nær ed han̄ kemur heim af Akre/ at hn̄ seige hm̄ þa/ far strax/ ⁊ set þig til Bordz? Er þ eigi so at hn̄ seiger til hn̄s? Bu til þ eg hallde Kuellduerd/ ⁊ stytt þig vpp ⁊ þiona mier/ þar til at eg hefe etid ⁊ drucket/ ⁊ eptera þa skalltu eta ⁊ drecka. Þackar hn̄ nockut þm̄ þion/ þo hn̄ giørde/ huad honum var bodit? Eg meina nei. So ⁊ þier lÿka/ nær þier hafet allt þ giørt/ huad ydr var bodet/ þa seiged/ Onyter Þionar eru vier/ huad vær ættum mz skylldu ad giøra þ giørdu vier.

4 J giegn atrūade eigenligra verka

C

Þad skiedi og þa hn̄ for til Jerusalem/ at hn̄ dro mitt i giegnum Samariam og Galileā. Og er hn̄ gieck in̄ j nockurt Kauptun/ mættu honum tiu Lÿkþraer men̄ huerier ed stodu langt fra/ hofu vpp sina raust og søgdu/ Jesu gode Meistare myskuna oss. Og er hann sa þa sagde hn̄ til þra/ Fare þier og synid ydr Prestunum/ og þ skiedi er þr geingu þadan/ ad þr vrdu hreiner. Enn eirn af þm̄/ nær hn̄ sa þ hn̄ var hrein̄ vorden/ snere hn̄ aptur ⁊ lofadi Gud mz hærre raust/ ⁊ fiell fram̄ a sina Asionu/ fyrer fætur honum/ ⁊ þackade honum/ ⁊ þsse var Samuerskur. Enn Jesus suarade ⁊ sagdi/ Voru eigi tiu Hreinsader? Enn huar eru hiner niu? Fundust onguer adrer þr aptur sneru/ ⁊ giæfe Gudi Dyrd/ nema þsse vtlendingr? Og hn̄ sagde til hn̄s/ statt vpp ⁊ far hiedā/ þin Trua giørde þig holpen.

5 Vm þa Tiu Lÿkþra

D

E En̄ er hn̄ var adspurdur af Phariseis/ huenær ed Gudz rÿke kæme/ suarade han̄ og sagde/ Gudz Rÿke kiemur ei mz ytre hegdan/ Þar mun ⁊ eige seigiast/ Sia/ hier/ eda þar er þat/ Þui siaet: Ad Gudz Rÿke er hid jnnra mz ydr.

6 Vm Gudz Rÿke nær þ kiemr og huar þ kiemr

Og enn sagde hn̄ til sin̄a Læresueina/ Þær stunder koma/ þ þier munet girnast at sia eirn dag Mannsins sonar/ ⁊ munut hn̄ eige sia. Og þeir munu seigia til ydar/ Sia hier/ sia þar þa ganget ei þangat/ ⁊ eige helldur epter fylgit/ Þui ad so sm̄ Elldingar af Himne leiptrar/ og lyser yfer allt huad vnder Himnenum er/ lÿka suo mun Mannsins sonur vera a sinum deige. Enn honum byriar fyrst margt ad þola/ og hraktur vera af þessare Kynslod.

7 Vm enda Veralldar

F Og so sm̄ þ skiede a døgum Noa/ lÿka so mun þ skie a døgum Mannsins sonar/ Þeir ætu og drucku/ þr kuongudust/ ⁊ lietu sig gipta/ allt til þss dags er Noe gieck i Orkena/ og Floded kom/ og tortynde þm̄ øllum. Lÿka eirnin skiede a døgum Lot/ Þeir ætu og drucku/ þr keyptu ⁊

Math. 24 Gen. 7.

selldu

ſelldu/þr plentudu z vppbygdu/enn þañ dag et Lot for vt af Sodoma/rignde ofan Ellde og Breñeſteine af Nimne/z fyrerfor þm øllum. Epter ſlijkum hætte mun ſa dagr ſkie/er Mañſins ſonur mun opinberaſt

Huer hñ verdr j þañ ſama tijma a Ræfre ſtaddr/og ſie hñs buſgagn j huſenu/þa ſtijge hñ ei ofan þ i burt ad taka. So og eirnen ſa hñ er a Akri/þa ſnue hñ ei aptr epter þui ſē a bake honum er. Minniſt þier a Konu Lotz/Huer hellſt ſm̃ epter ſæker ſina Ønd at foruara/ſa fy‑rer fer heñe/Og huer hellſt hñ tyner heñe/ſa byr hana til Lijfs.

Math. 10

Eg ſeige ydr/A þre Nott munu tueir liggia a eirne ſæng/mũ eirn medteken z añar forlaa‑tinn. Og tuær munu mala til ſamans/mun ein mzteken z ønnur forlaten. Þeir ſuørudu z ſøgdu til hñs/Huar þa/Herra/ Eñ hñ ſagde til þra/ Huar hellſt at Hræit er/þãgad ſafnaſt og Ernerner

Math. 24

XVIII.

1 Jdugliga ſkulu mẽñ bidia

ENN hñ ſagde epterlijking til þra/Huernin vier ſkylldum jafnan bidia og ei‑ge þreytaſt/z ſagde/Sa Domare var j nockre Borg/ ſm̃ eigi ottadiſt Gud/ og eigi ſkeytte vm menn. Enn Eckia nockr var þar j ſømu Borg/ og hun kom til hñs og ſagde/Leys mig af minum motſtødumønnum. Og vm lang‑an tijma villdi hñ eige. Enn eptera ſagde hñ mz ſialfum ſier / Þo eg ottiſt eigi Gud ne ſkeyti vm onguan/þo fyrer þad at þſſe Eckia giører mier onad mykla/þa vil eg leyſa hana/ſo at hun kome ei ad ſiduſtu og ofþreyte mig.

Þa ſagde DROTTIN/Heyre þier huad ſa ranglate Domare ſeiger. Skyllde Gud nu eigi giøra frelſan ſiña Vtualdra/þra ſm̃ Nott z Dag til hñs kalla / og Þolinmæde yfer þm hafa? Enn eg ſeigi ydr/þ hñ mun bradliga giøra þra frelſan. Enn þa/nær Mañſins ſonur kiemr/ Meinar þu at hñ mune tru finna a Jørdu?

2 Truunadartrauſt eigenligra verka ſtraffaſt

Enn hañ ſagde til nockra þra ſm̃ trudu ſig ſialfa Riettlaata vera/ z forſmadu adra/þſſa Epterlijking. Tueir meñ þa geingu vpp j Muſterit/at bidiaſt fyrer/eirn var Phariſeus/eñ annar Tollheimtumadr. Phariſearen ſtod og badſt þañen fyrer mz ſialfũ ſier/Gud/eg þac‑ka þier/at eg em eigi ſo ſm̃ adrer menn/Ræningiar/Oriettferduger/Hordoms meñ/eda ſo ſm̃ þſſe Tollheimtumadr/Eg faſta tuyſuar i viku/og gef Tiunder af øllu þui eg a. Og Toll‑heimtumaduren ſtod langt i fra/og villde eige vpphefia ſin augu til Himins/helldr barde hñ a ſitt Brioſt og ſagde/Gud/vertu mier ſyndugum Lijknſamur. Eg ſeige ydr fyrer ſañ/at þſſe for meir Riettlatur i ſitt hus eñ hjnn/Þui huer ſig ſialfur vpphefur/hñ mun nidurlægiaſt/og huer ſialfan ſig nidurlæger/ hñ mũ vpphafen verda.

3 Nidurkienning Syndanna og trauſt til myſkũar Gudz

4 Vm ſmabørnen

Þeir færdu þa til hñs vngborn/at hñ tæke a þm. Eñ er þ ſau hñs Læriſueinar/auñtudu þr þa. Eñ Jeſus kallade þau til ſin og ſagde/Leyſit Børnunum til min ad koma/og bañed þm þ eigi/þuiad þuilijkra er Gudz Rijke. Sañliga ſeigi eg ydr/ Huer hñ mztekur eigi Gudz Rijki/ſm̃ Vngbarn/hñ mun eigi jnngãga j þ.

5 Huernen madur nu eige audiaſt ei lijpt lijs

Og Høfdinge nockr ſpurde hñ at z/ ſagde. Gode Meiſtare/Huad ſk eg giøra/ ad eg eig‑niſt eilijft Lijf? Enn Jeſus ſagde til hñs/Huad kallar þu mig godan? Eingen er godur ne‑ma Gud eirn/ Bodorden veitſtu? Ad eigi ſkuler þu mañ vega/eige Hordom drygia/eige Þiof nat fremia/eckirt Liuguitne bera/ Heidra ſkalltu Fødr z Modr. Enn hñ ſagde/Allt þtta hefi eg halldet fra Barnæſku minne. Þa Jeſus heyrde þ/ſagde hañ til hñs/Eitt breſtur þig eñ/ Sel allt huad þu hefr z gef Fatækũ/z muntu þa hafa Siod a Himne/ og kom z fylg mier epter. Þa hñ heyrde þad/vard hñ hryggr/ af þui hñ var miog audigr.

6 Vm þa ryku A gõenu

Enn er Jeſus ſa hañ hrygguan orden/ ſagde hñ/ Huſu toruellt er þm jñ ad ganga i Gudz Rijke/ſm̃ Rijkdom hafa/ Hægra er Vlfballdanum at gãga j giegnum Nalarauga/eñ Rijkum manne jñ ad ganga j Gudz Rijke. Þa ſøgdu þr ſm̃ tilheyrdu/Huer fær þa hialpaſt? Eñ hñ ſagde/ huad omattugt er fyrer mønnum/þ er møguligt fyrer Gude.

7 Luggũ þatækra

Þa ſagde Petur/Siadu/Vær forlietum allt z fylgdum þier epter. Eñ hñ ſagde til þra/ Sannliga ſeigi eg ydr/eingen er ſa/hũ ſitt heimile edr Forelldra/eda Brædr/Konu eda Børn forlatur/vegna Gudz Rijkis/at hñ mztake eigi myklu fleira aptur a þeſſum tima/og i ødrum Heime eilijft lijf.

8 Fyrerſøgn vm Dauda og vpprisu Chriſti i þridia ſiñe

Enn Jeſus tok þa tolf til ſin og ſagde til þra/Sjaed: Ad vier førum nu vpp til Jeruſa‑lem/og þ mun allt fullkomnad verda/huad ſkrifat er fyrer Spamennena af Mannſins ſyne Þuiad hñ mun framſelldur verda Heidingium/og hñ mun hleigen/ſpyttur z ſpieadr verda/z

þr munu

þr munu hn̄ hudſletta z lijflata/Og epter ꝥ a hinum þridia deige mū hn̄ vppaptur rijſa. Og þr forſtodu eckert af þeſſum ordum/ og þau voru hulen fyrer þm/ og eigi viſſu þr huad þau hofdu at ſeigia.

G Eñ ꝥ ſkiede þa hn̄ tok at nalgaſt Jericho/at nockr mañ Blindr var vid veigen z bad Olmuſu. Og er hn̄ heyrde/ad Folket gieck þar fram hia/ſpurde hn̄ at huad ꝥ være. Þeir ſogdu honum þa/at Jeſus af Nadſareth geingi þar hia. Þa kallade hn̄ z ſagde/Jeſus Sonur Dauidz myſkuna þu mier. Eñ þr ſm̄ vndan geingu/hoſtudu a hn̄/at hn̄ þegde. Hn̄ kallade þui meir z ſagde/Sonur Dauidz myſkuna þu mier. Enn Jeſus ſtod kyrr/ z baud þm at leida hn̄ til ſin. Og er hn̄ var komen hart nær honum/tok hn̄ at ſpyria hañ at/ Huad villtu eg giøre þier? Hn̄ ſagde/Herra/ꝥ eg mætte ſia. Jeſus ſagde til hn̄s/Vert ſkygn/þin trua giørde þig holpen. Og jafnſnart fieck hn̄ Synena fylgde honum z epter/vegſamande Gud. Og allt ꝥ Folk er þta ſa gaf Gude lof.

9 Blindur madr fær Syn
10 Kraptr truarinnar

XIX.

A HAnn gieck og jn̄ z reiſte j giegnum Jericho/og ſia/Ad madur ſa er Zacheus var at nafne/huer ed var Foringe Tollheimtumanna/og ſialfur hn̄ audigur og hn̄ girntiſt ad ſia Jeſum huer hn̄ være/z gat eige fyrer Folkenu/þuiad hn̄ var litill vexte. Hn̄ hliop þa fram vndan z klifrade vpp j nockurt Alldintre ſo ad hn̄ ſæe hn̄/Þui þar atte hn̄ fram vm ad fara. Og ſm̄ Jeſus kom ad þeim ſama ſtad/leit hn̄ vpp z ſa hn̄/z ſagde til hn̄s/Zachee/ſtijg þu mz ſkyndinge ofan/þuiad j dag byriar mier at vera j þinu Huſi. Og hn̄ ſtie ſkyndeliga ofan / og tok vid honum fagnande. Og er þr ſau ꝥ/mogludu þr aller/ꝥ hn̄ ſkyllde herbergia ſig hia Berſyndugum manne.

1 Lærdomur og epterdæme Idranar i Zacheo

B Eñ Zacheus ſtod z ſagde til Jeſu/Siadu Herra/helftina minna eigna gef eg Fatækum/ og ef eg hefe nockurn tælt/þa gefi eg ferfallt aptur. Jeſus ſagde til hn̄s/J dag þa veitiſt þeſſu huſe heilſa/ mz þui ad hañ er Abrahams ſonur. Þuiad Mannſins ſonr er komiñ epter ad leita/og at frelſa huad fortapat er.

At þm enn a heyrundum/jok hn̄ vid/og ſagde þſſa Epterlijking/af þui/at hañ var hartnærre Jeruſalem/og ꝥ/þr ætludu/at Gudz Rijke mūde þa ſtrax opinbert verda/z ſagde/Nockur edla boriñ mañ ferdadiſt j fiarlæg Lond/at hn̄ aflade ſier Rijkis/z kiæme ſo aptur. Þeſſe kallade a tiu ſina þiona/z fieck þm tiu Pūd/z ſagde til þra/ Syſlet þar mz til þſſ eg kem aptur. Eñ hn̄s Borgarmenn hotudu hn̄/z ſendu honum bod/og lietu ſo ſeigia hm̄/Vær viliū eij

2 Epterlyking af Pundunum

C þennan rijkia læta yfer oſſ:

Þat ſkiede og þa hn̄ kom aptur/ſm̄ hn̄ hafde Rijkid vnder ſig tekit/ſkipade hn̄ at kalla a þa ſomu þiona/huerium hn̄ hafde Fied feingit/ſo ad hn̄ viſſe huad myket huer hafde ſyſlad. Hinn fyrſte kom og ſagde/Herra þitt Pund hefur afrekad tiu Pund. Hn̄ ſagde þa til hn̄s/ Eija þu gode þion/ af þui þu vart trur i litlu/ſkalltu valld hafa yfer tiu Borgum. Hiñ añar kom z ſagde/Herra/þitt Pund hefur ſamandreiget fim̄ Pund/ Til hañs ſagde hn̄. Og þu ſkallt vera yfer fim̄ Borgum.

3 Laun þra truly̆ndu þiona

D Og hiñ þridie kom og ſagde/Herra/Sia: Þar er þitt Pund/huert eg hefe j Sueitaduke folgit/ Eg hræddunſt þig/þui þu ert madur ogurligr/tekur ꝥ vpp huad þu hefur eige nidur lagt/og vppſkier ꝥ/huad þu ſader eige. Hn̄ ſagde þa til hn̄s/af þinum munne dæme eg þig hiñ vonde þion. Viſſer þu ꝥ/ad eg er madr ogurlegr/takāde ꝥ huad eg lagde eigi nidr/vppſkerande ꝥ huad eg ſada eige/Huar fyrer gafſtu eigi minn Pening j Mangarans Bord? Ad nær eg kiæme hefde eg þſſ mz okre krafit.

4 Straff hins otrua þions

Og þn̄ ſagde til þra ſm̄ hia ſtodu/Taket ꝥ Pund fra honum og faet ꝥ þm ſm̄ tiu Pund hefur: Þeir ſogdu honum/Herra/tiu Pund hefur hn̄. Enn eg ſeige ydur ꝥ/at huer ed hefur honum mun gefet verda/ Eñ fra þm ſm̄ eckert hefur mun ꝥ burtnumit verda huad hn̄ hefur. Þo þa mina Ouine ſm̄ eigi villdu mig rijkia lata yfer ſier/leidet hingad/og deydet hier frame fyrer mier. Og ſm̄ hn̄ ſagde nu þetta/for hn̄ hid beinaſta/ z gieck vpp til Jeruſalem.

5 Pijna þra ſm̄ Chriſto vtſkufa

E Og ꝥ ſkiede/þa hn̄ tok ad nalgaſt Betphage z Bethaniā/z kō til Fiallſins Olíueti/at hn̄ ſende vt tuo af ſinum Læreſueinum og ſagde/Fare þid i ꝥ Kauptun huert giegnt yckur er/og þa þier komit þar jn̄/ munu þid fiña Oſnufola bunden/a huerium alldrei hefer enn nockr maña ſeted/Leyſid hn̄ og leidit hingat. Og ef nockr ſpyr yckr/þui þier leyſit hn̄/þa ſeiget honum ſuo/ Herran þarf hans vid.

6 Jnreiden Chriſti i Jeruſalem

Eñ er

Enn þr foru burt sm̃ sender voru/⁊ fundu sm̃ hñ hafde sagt þm. Og er þeir leystu Folan/ søgdu hñs Drottnar/Fyrer huad leyse þier Folan? Þeir søgdu/ DROTTin þarf hans vid. Og þr høfdu hñ til Jesu/og køstudu sinum klædum a Folan/⁊ settu Jesum þar vpp a. Eñ er hñ for af stad/breiddu þr vnder sin klæde a veigen.

Og þa hñ tok ad nalgast/⁊ for ofan af Fiallenu Oliueti/ Hof vpp allur flockr hñs Lærisueina af fagnade/Gud at lofa medr hærre røddu/yfer øllum þm̃ kraptauerkum sm̃ þr høfdu sied/og søgdu/ Blezadur sie sa Konungur er kemur j nafne DROTTINS / Fridur sie a Himne/og Dyrd a vpphædum. Og nockrer af Phariseis þr ed voru mz Folkenu/ søgdu til hñs/Meistare/straffa þina Lærisueina. Til huerra hñ sagde/Eg seige ydur þ/ef þsser þegdu/ þa mundu Steinarner hlioda.

Og sm̃ hañ tok meir ad nalgast/sa hañ a Borgena/og griet yfer henne/ og sagde/ Ef þu G visser þ/munder þu a þessum deige hugleida ad/huad til þins Fridar heyrde/enn nu er þ dulit fyrer þinum augum. Þuiat þr dagar munu yfer þig koma/þ þiner Ouiner mūu vm þig og þin Born mz þier/Skalldborg setia/⁊ þier vmsat veita/og a alla vegu at þier þreyngia/ og þig nidur ad velle briota/⁊ eige mūu þr j þier lata stein yfer steine vera/ Af þui þ þu þeckter eige þinn vitiunar tijma

7 Vt af Foreydslu Jerusalem

Og hñ gieck jnn j Musterit/og tok vt ad reka/þa s selldu og keyptu þar jñe/ og sagde til þra/Skrifat er/Mitt hus er Bænahus/ enn þier giørdud þ ad Spilluirkia jñe. Og huers dagliga kiende hñ i Musterenu. Enn Kieñemañahøfdingiar og Skriftlærder/ ⁊ Villdarm̃ Lydsins sokti epter ad fyrerkoma honum/og gatu eige fundit huad þr skylldu hñ giora/þuiad allt folket var honum ahangande/ og heyrde honum.

8 Seliendur og Kaupendur wtreknir

XX.

O G þ skiede a einum þssara daga þa hñ var at kienna Folkenu i Musterenu/ A og at predika Euangelium/ Þa komu til hañs Prestahøfdingiar og Skriftlærder mz Olldungum/toludu til hñs og søgdu/ Seig oss af huerre Magt er þu giører þtta? eda huer er sa sm̃ þier gaf þessa magt? Jesus suarade og sagde til þra/Eg vil Spyria ydr og at einu orde/suarit mier. Skirn Johañis var hun af Himne/edr af mønnum? Enn þr hugsudu mz sialfum sier og søgdu/Ef vier seigum af Himne/so seiger hñ/Fyrer þui trudu þier henne eige? Eñ ef vier seigum af mønnum/þa mun allur Lydr lemia oss Griote/ þuiat þeir eru ørugger i þui at Johañes være Spamadr/Og þr suorudu at þr vissu ei huadā hū være. Og Jesus sagde til þra/ Þa seige eg ydr eige helldr af huerre magt eg giøre þta.

1 Vm Magt og Valld Christi

2 Skirn Johañis og huadan hun war

Math. 21 Marc. 12.

Enn hñ tok þa at seigia til Folksins þssa epterlijking/Nockur mann plantade Vijngard/ B og bygde hñ Vijngardzmøñum/for sidan og var i burt vm langa tijma. Og er tijme var til sende hñ eirn Þion til Vijngardzmañāna/at þr giæfe honum af Auexte Vijngardsins/Hun Vijngardzmeñern hudflettu/⁊ lietu tomum hondum fra sier fara/Og vm þ fram sende hñ vt annan Þion/Enn þr strykti þann ⁊ dæurudu/⁊ lietu erindislausan i burt fara. Og enn yfer þ fram/sende hñ vt hinn þridia/huern þr lemstrudu Sarum ⁊ raku burt sidan. Eñ þa sagde Herran Vijngardsins. Huad skal eg til giora? Eg mun senda Son minn elskuligan/ma vera/at þa þr sia hñ þa feile þr sier.

3 Straff Pharise is wtskufande Christo

Enn þa Vijngardzmennerner sau Sonen/þeinktu þr mz sialfum sier/ og søgdu/Þesse er C Erfuingen/komit aflijfum hñ/so ad vor verde arfleifden. Og þr hneptu hñ vt af Vijngardenum og lifletu hñ. Huad mun nu Herran Vijngardsins giora til vid þa? Hñ mun koma ⁊ fortyna þssum Vijngardz møñum/ og byggia sinn Vijngard odrum. Þa þr heyrdu þ/søgdu þr/Fiærre er þui.

Enn hñ horfde a þa og sagde/Huad er þa þ/huad þar skrifat er/Þann stein huern vppbyggendr forløgdu/sa er orden ad høfde hyrningar. Huer hñ fellur a þennan Stein/sa mun sundurmeriast/Enn a huern hñ fellur/þañ mun hñ kremia. Og Keñemaña høfdingiar og Skriftlærder leitudu epter hønen þr feinge hendr a hñ lagt i þ sīn/⁊ ottudust Folket at/ þui ad þr formerktu at hñ hafde sagt til þra þssa epterlijking.

Psal. 97

Þeir høfdu og vardhølld a honum/og sendu vt tølsmenn/ huerier sier ættu at breyta/sem D være þr aldygguer/so at þr giætu veitt hñ j ordum/⁊ afhent hñ Valldzstiornīne ⁊ yferuallde nu Landstiornarans. Og þr spurdu hñ ad ⁊ søgdu/ Meistare/ vær vitū þu seiger riett ⁊ keñer og alijtur eige nockurs mans yferlit/helldr kienner þu Gudz gøtu i Sannleika. Huert hæfir oss at

Math. 22 Math. 12

oſſ at giefa Keiſaranum Skatt eda eige? Enn hn̄ merkte þra flatſkap/ ꝛ ſagde til þra/ Huat freiſte þier min? Sẏnet mier Peningen/ huers mẏnd og jn̄ſkrift hefur hn̄? Þeir ſuørudu og ſøgdu/ Keiſarãs. Hn̄ ſagde þa til þra/ Þui giefit Keiſaranū huad Keiſarans er/ ꝛ Gude huad Gudz er. Og þr gatu eigi ſtraffat hn̄s ord fẏrer Folkenu/ vndrãde hn̄s andſuør ꝛ þognudu.

4 Vm ſkattgialld id Keiſarans

E Eñ nockrer af Saduceis geingu til hn̄s/ hůier neita Vppriſũa da/ ſpurdu hn̄ at ꝛ ſøgdu/ Meiſtare/ Moẏſes ſkrifade oſſ/ ef at einnhůs Broder andadiſt ſa er eigen Konu ætte/ ꝛ være hn̄ Barnlaus daen/ þa ſkal hn̄s Broder taka hn̄s Konu/ ꝛ vppuekia ſo ſinū Brodꝛ ſæde. Nu voru þr ſiø Brædꝛ/ ꝛ hin̄ ellſte fieck ſier eigin̄ konu/ ꝛ ãdadiſt erfingialaus/ Og ſa añar fieck hn̄ar/ ꝛ andadiſt Barnlaus/ Og hin̄ þridie ætte hana. Lẏka ꝛ eirnen aller þr ſiø/ og lietu ei Børn epter ꝛ ønduduſt. Eñ ſeinaſt allra þra andadiſt ꝛ Konã/ Hn̄s þra eigenkona verdꝛ hn̄ nu j vppriſunne? Þuiat aller ſiø hafa þr haft hana til eignarkonu.

Math. 22 Deut. 25

5 Vm vppriſu Framlidinna

F Og Jeſus ſuarade ꝛ ſagde til þra/ Sẏner þſſarar Veralldar giptaſt ꝛ læta gipta ſig/ eñ þr ſm̄ verduger verda ad ødlaſt hinn añan Heim ꝛ vppriſuna af daudanum/ þr munu huerke giptaſt nie ſig gipta lata/ Þui þr gieta eige optar Dait/ Þui þr eru Einglū lẏker/ og Gudz Børn/ a medan þr eru vppriſunar børn. Eñ þ ed hiner framlidnu mūu vpprẏſa/ hefꝛ Moẏſes audſẏnt vid Skogarrunnenn/ þa hn̄ kallade DROTTJN/ Gud Abraham/ Gud Jſaac/ Gud Jacob. Enn Gud hn̄ er eigi Daudra/ helldur lifandramaña Gud/ þuiat þr lifa honum aller. Þa ſuørudu nockrer af hinum Skriftlærdu og ſøgdu/ Meiſtare þu hefur vel ſagt. Og þr dirfduſt eigi framar ad ſpẏria hn̄ nockurs.

Exo. 3.

G Enn hn̄ ſagde til þra/ Huernen ſeigia þr Chriſt vera Dauidz ſon? Og ſialfur Dauid ſeiger i Pſalmabokiñe/ DROTTJN ſagde til mins DROTTJNS/ Sit þu til minnar hægre hãdar/ þar til/ eg legg þina Ouine til ſkarᵛ þiña fota. Fẏrſt Dauid kallar hn̄ DROTTJN/ huernen er hn̄ þa hn̄s Sonur?

6 Huer Chriſtus hann ſie

Enn øllu folkenu aheẏrande þa ſagde hn̄ til ſinna Læreſueina/ Vakted ẏdur fẏrer hinum Skriftlærdu/ huerier ganga vilia j ſijdum klædum/ ꝛ kiærar hafa kuediur a Torgum/ og hin fremſtu ſæte j Samkundu huſum/ ꝛ ædſtan ſeſſ j ſamdrẏckium/ Huerier vppſuelgia Ecknaña hus/ mꝫ Yferuarpe langs Bænahallds/ Þeir ødlaſt þſſ þẏngri fẏrer dæming.

7 Agirne og metnadur Phariſeis ſtrappaſt

XXI.

A ENN hn̄ leit vpp/ og ſa þa hinu Rẏku/ huernen þr lietu ſitt offur j Olmuſu ſtocken. Þa ſa hn̄ og nockra Eckiu fatæka/ ſ liet þar jn̄ tuo halfpeninga. Og hn̄ ſagde/ Sañliga ſeige eg ẏdꝛ/ þ þſſe Fatæka Eckia hefꝛ meira lagt þar jn̄ eñ hiner aller/ Þui þr hafa aller af ſinne ẏferuerande eign jn̄lagt til Gudz offurs/ Eñ þſſe hefur af ſinne fatækt alla ſina næring þar inlagt.

1 Vm ſaña Gudz Dẏrkan

B Og er nockrer gatu af Muſterenu/ ad þ være fægad mꝫ goda Steina/ og hæfur/ ſagde hn̄/ Sa tẏme mū koma/ a huerīu at allt þtta huad þier ſiaed/ mū eingen ſteirn ẏfer ødrum læten/ at eige ſie nidurbroten. Eñ þr ſpurdu hn̄ at ꝛ ſøgdu/ Meiſtare/ Nær ſkal þtta verda/ ꝛ huad merke er til/ þa þtta mun tiltaka at ſkie?

Eñ hn̄ ſagde/ Siaed til/ ad þier verdet ei villter/ Þuiad marger mūu koma j minu Nafne ꝛ ſeigia/ Ad eg ſie þ/ og ſa tẏme tekꝛ ad nalgaſt/ Fẏlget þm eigi epter. Eñ nær þier heẏred af Bardøgum/ ꝛ miſſættū/ þa hrẏgguiſt eige/ þuiad þſſu bẏriar adꝛ at ſkie/ eñ Enden er þo eige þa ſtrax. Þa ſagde hn̄ til þra/ Ein þiod mū hefiaſt vpp j mote añare/ ꝛ eitt Rẏke j giegn ødru/ og mẏkler Jardſkialftar munu þar verda j ẏmſum ſtødum/ Hungur ꝛ Drepſott/ ꝛ Ognaner/ ꝛ ſtorar vndraner munu þar ſkie af Himne.

E

3 Teikn fẏrer voreẏdſlu Jeruſalem og enda Veralldar

Eñ fẏrer allt þtta/ munu þr hendꝛ a ẏdꝛ leggia/ ꝛ ofſokn veita/ ꝛ ẏdꝛ framſelia/ i ſin Þing hus ꝛ Mẏrkuaſtofur/ Dragãde ẏdꝛ fẏrer Konunga ꝛ Lãdzhøfdingia/ fẏrer mins Nafns ſaker. Eñ þtta hender ẏdur til vitnisburdar/ Þui ſetied ẏdur j hiørtu/ þ þier hugſit ei fẏrer/ hůnen þier ſkulut forſuara ẏdur. Þuiad eg mun giefa ẏdur Muñ og Vitſku/ huerium at eige ſkulu gieta j giegn ſtadit/ nie mote mællt/ aller ẏdrer motſtødumeñ. Eñ þier munut ꝛ frãſellder verda af Forelldrum og Brædrum/ Frændum og Vinum/ og nockra af ẏdur munu þeir lẏfe ſuipta/ Og þier verdet huers mãs hatur/ fẏrer mins nafns ſaker/ Og eckert hær af ẏdru høfde ſkal þo faraſt/ Eigneſt mꝫ ẏduare Þolinmæde Sæler ẏdrar.

D

Mat. 10 Marc. 13

4 Huggun i Ofſoknum

Eñ nær þier ſiaed Jeruſalem vmkringda af Herſlockū/ þa ſkulu þier vita ad nalgaſt tekur heñar aleẏding. So ad huerier þa eru j Judea Lãdi/ flẏie þr til Fialla/ og þeir þar eru þa

Mat. 24 Marc. 3

mitt

mitt jñe/ fare hñ vt þadan/ z húier a Lãdzbygdū eru/ þr kome eigi þar jñ/ Puiat þ eru hefn-
dar dagar/ suo at vppfyllt verde huad skrifat er. Eñ ve oliettum z brioſtmylkingum a þeim
døgum/ Puiad mykel Narmkuæle munu verda a Jørdu/ z Reide yfer þtta Folk/ z fyr° Sûdz
eggium munu þr falla/ z herleidder verda bland allar Þioder. Og Jeruſalem mun vnder-
trodaſt af Neidingium/ þar til ad vppfyllaſt timar Neidiña þioda

5
Teikn fyrer hiñ sidaſta dag

Og þar munu skie Teikn a Solu z Tungle og Stiørnum/ z a Jørdu Kualning þioda/
z Oruilnan/ Siar og Bylgiur munu hlioda/ z meñ munu fyr° hrædslu vppþorna/ z af epter
biỹdingu þra hluta/ huerier ed koma skúlu/ yfer allan Neimen. Puiat Kraptar Nimens mu-
nu hræraſt. Og þa munu þr sia Mañsins son komanda i Skyenu/ medr Tign z myklu Vell
de. Eñ nær þtta tekur at skie/ þa liỹtit vpp z vpphefiet yd° høfut/ af þui at ydar Endurlausn
tekur at nalgaſt. F

6
Huggū og amiñing/ huernen menn sku wænta sidaſta dags

Og hñ sagde þm þssa Epterliỹking/ skodet Fiỹkiutried og øll ønnur Trie. Nær þra Allden
tekur vt at springa/ þa merke þier a þm þ Sumarit er j nænd. So z liỹka nær þier siaet/ þta
skie/ þa vitid/ þ at Gudz Riỹke er nalægt. Sannliga se ige eg ydr/ þad þsse Kynslod mun eigi
fyrerfaraſt þar til allt þta skier/ Nimen z Jørd forganga/ eñ min ord forganga eige. Eñ va-
rit ydur/ at ydar hiortu þyngiſt eige af ofæte z ofdryckiu/ z mz Sorgum þssarar næringar/ at
eige kome þsse dagr haſtarliga yfer ydur/ Puiat liỹka sm tælsnara mun hñ koma yfer alla þa
sm a Jørdu byggia. Koſtet þui vakande at vera alla tiỹma/ z bidiet/ so at þier mættut verd-
uger vera at vmflya allt þta/ huad epterkomande er / og at standa suo frame fyrer mannsins
Syne. G

Og vm daga kiende hñ j Muſterenu/ eñ vm Nætur gieck hñ vt/ z dualdiſt i Fiallenu Olive
ti/ og allt Folk tok sig snema vpp til hñs j Muſterit/ hm ad heyra.

XXII

1
Hiſtorian pinunnar Jesu Chriſti
2
Radagiörd wm Chriſti liỹflat

ENN þa tok ad nalgaſt hatiỹdar dagur ins sæta Braudz / huer ed kalladiſt A
Paskar. Og Keñemannahøfdingiar z Skriftlærder epterleitudu / huernen
þr giæte hann liỹflatid/ þuiad þr ottuduſt Lyden. Enn Andskoten var hlau
pen j Judas þañ kalladr var Iſchariotḣ/ huer ed var eirn af tolf. Og hañ
for burt/ z talade vid Keñemannahøfdingiana z Nøfudzmeñena huernen/ hñ
villde selia þm hñ. Þeir gløddust vid/ z hietu at giefa hm Peninga til. Og
hñ lofade þm þui/ z leitade lags at hñ feinge fellt þm hñ an vpphlaups

Math. 26
Marc. 14
3
Tilbuning Paskalambsins

Enn er kom dagr ens sæta Braudz/ a huerium sæfaſt skyllde Paskalambit. Og hañ sende
vt Petrum z Johañem og sagde/ Fare þid/ buit til Paskalambit/ so at vier neytum. Eñ þeir
søgdu til hñs/ Nuar villtu ad vier reidum þ til? Nñ sagde til þra/ Siaet: Nær þier gãgit jñ
j Borgena/ mun madr mæta yckur berande Vatzskiolu/ Fylgit honum epter i þ hus/ huert hñ
geingr jnn/ z seigit Nwsbondanum/ Meiſtaren lætr seigia þier/ Nuar er þ Nerberge/ þar eg B
meige Paskalambit j eta med minum Læresueinum? Og hñ mun viỹsa ydur storã Sal aſtrak-
adan/ Reidid þ þar til. Þeir geingu burt/ og fundu so sm hñ hafde sagt þm/ z reiddu til Pas-
chalambid.

4
Neytsla þess gamla Paska lambsins
5
Kuelldmaltiỹdar innsetning
Math. 26
Marc. 14

Og þa er su stund kom/ sette hñ sig nidr/ z þr tolf Poſtular mz honum. Og hañ sagde til
þra/ Mig hefur af Niarta næsta epterlangat/ at eta þtta Paskalamb mz ydr adur eñ eg liỹd/
Puiad eg seige ydr/ at hier epter mun eg eige optar af þui neyta/ þar til at þat fullkomnaſt j
Gudz Riỹke. Nñ tok og Kaleiken/ giørde þacker/ z sagde/ Medtakit hñ/ z skipted hm a mille
ydar/ Puiad eg seigi ydr/ Eg mū eige drecka af Viỹnuidar auexte/ þar til at Gudzriỹke kemr:
Og hñ tok Braudit/ giørde þacker/ z braut þ/ z gaf þm/ z sagde/ Þetta er mitt hölld/ þ fyr°
ydur giefet verdr/ giøret þtta i mina miñing. Liỹka eirnen z Kaleiken/ epter Kuelldmaltiỹdena/
og sagde/ Þesse er Kaleikur hins nyia Teſtamtis/ j minu Blode/ huert fyrer ydr vthelliſt.

6
Vm suikaran Judas

Enn þo/ Siaet: Ad hond þss er mig Suiỹkr er medr mier a Borde/ Og at sønnu fer Mañ C
sins son epter þui sm alyktad er/ Þo ve þm manne/ fyrer huern hñ verdur suiken. Og þr toku
at spyria sin a mille/ Nuer af þm være/ sa er þtta munde giøra?

7
Þrattan huer þra sie meſtur

Eñ þar hofſt vpp þræta þra a mille/ Nuer þra munde meſtr hallden verda. Eñ hñ sagde
til þeirra/ Veralldliger Konungar Drottna/ og huerier Yfermaktena hafa/ þa kallaſt næd-
uger Nerrar/ Enn þier skulut eige suo/ helldur sa sm meſtur er ydar a mille/ vere hñ suo sem
hinn minste/ og hinn ædste/ sm annar Þienare. Þui huer er meire sa sm til Bordsins situr/
edur sa sm þionar? Er eige so/ at hñ sm vid Bordit situr? Enn eg em a millum ydar/ sm sa
er þion-

er þionar/Eñ þier erut þr/huerier hia mier voru i minum freistingum. Og eg vil tileinka ydr Rijke/so sm̃ miñ Fader hefer mier þ til einkad/so ad þier skulut eta og drecka yfer mitt Bord i minu Rijke/og sitia a stolum/dæmande Tolf Kyn[illegible]fler Israels.

D Eñ DROTTIN sagde/ Simon/ Simon/Siadu: Ad Andskoten hefer beidst ydar/at hñ mætti sællda ydur sm̃ Hueite/Eñ eg bad fyrer þier/at þin trua þrottnade eige/Og huenar þu snyst vm aptur/þa styrk þu Brædr þina. Eñ hñ sagde til hans/Herra/Reidubuen em eg mz þier i Fiøtur ⁊ Dauda at ganga. Eñ hñ sagde/Petre/ eg seige þier/at j dag gelur Hanen eige/adr þu hefer þrisuar afneitad þui at þu þeckter mig.

8 Bænen Christi fyrer Lærisueinum

9 Hreyste Peturs

Og hñ sagde til þra/Þa eg senda ydur vt an Pungs edr Tøsku/eda skofata / huort brast ydur þa nockut? Enn þr søgdu/Alls eckert. Þa sagde hñ til þra/Enn nu huer ed Pung hefur/sa take hñ/lijka ⁊ eirnen Tøskuna/⁊ sa er eige hefur/selie hñ Kyrtil siñ/⁊ kaupe Suerd. Þuiad eg seige ydur/ at þ hlytur a mier ad fullkomnast huad skrifat er/Þad hñ er medr illuirkium reiknadr. Þui huad af mier skrifat er hefer nu enda. Eñ þr søgdu/Herra/Sia: Tuø

E Suerd eru hier/Hñ sagde þa til þra/Þat er nog.

10 Polinmædinnar aminning

Og hñ gieck epter vana til Fiallsins Olíueti/ ⁊ hñs Læresueinar fylgdu hm̃ epter/ Og þa hñ kom til þss stadar sagde hñ til þra/Bidiet ad eige falle þier j Freistaner. Og hñ veik sier fra þm/mestu steinsnare/ fiell a Kne ⁊ tok ad bidia/⁊ sagde/Fader/ef þu villt þa tak þennā Kalek af mier/Eñ þo eige miñ helldr verde þiñ vilie. Eñ honum birtist Eingill af Himne/styrkiande hñ. Og þar kom ad hñ þreytte vid daudan/og tok akafar ad bidia. Eñ hañs Sueite vard so sm̃ Blodzdropar/þr ed fiellu a Iørdena. Og hñ stod vpp af Bæniñe/og kom til siña Læresueina/⁊ fañ þa sofāde af hrygd/⁊ sagde til þra/Huad sofe þier? Standit vpp/ ⁊ bidied at þier fallit eige i freistne.

Math. 26 Marc. 14 Johā 18.

11 Huat i Grasgardenum skiede

Þa hñ var þtta ad seigia/Sia: Þat flockuren/og eirn af tolf/sa Iudas hiet/gieck fyrer þm og villde nalgast Iesum/at hñ kyste hñ. Enn Iesus sagde til hñs/Iudas/svikr þu Mañsins son mz kosse? Enn er þr sm̃ hia honū voru sau huad verda villde/søgdu þr til hñs/Herra Skulu vær eige sla med Suerde? Enn eirn af þm slo Þion Prestahøfdingians/og hio af hañs hid hægra eyra. Iesus suarade og sagde/Leyfet þm at giøra allt hid frekasta. Og hñ

F snart hñs eyra og læknade hñ

12 Iudas svikr Christum mz Kosse

Enn Iesus sagde til þra Prestahøfdingia ⁊ Høfudzmaña Musteresins og Olldungaña/ huerier epter honum voru komner/So sm̃ til annars Illuirkia geingu þier vt mz Suerdum ⁊ Støngum/þa eg var dagliga j Musterenu hia ydr/løgdu þier eigi hendr a mig/Helldr er þta ydar time ⁊ magt Myrkranna. Eñ þr gripu hñ/⁊ leiddu hñ i Prestahøfdingiās hus/eñ Petur fylgde hm̃ epter a leingdar.

13 Christi handteken

14 Chaiphas hus

Þeir kueiktu þa vpp Elld j midium Forsalnum/⁊ settu sig j kringum hñ. Og Petr var þar a mille þra. Þa sa hñ Ambatt nockur sitia vid Logan/horfde a hñ ⁊ sagde/Þesse var og mz hm̃. Enn hñ afneitade hm̃ ⁊ sagde/Kona/eige þecke eg hñ. Og litlu einu þar epter/ sa hñ añar ⁊ sagde/Þu ert og eirn af þm. Eñ Petur sagde/Ei em eg. Og er bil var a ordit sm̃ eins tima/tilstyrkte nockr annar og sagde/Ad sønnu var og þesse mz honum/þuiad hñ er Ga-

G lileare. Enn Petur sagde/Madr/eige veit eg huad þu seiger/⁊ jafnsnart/ad hm̃ nu þta eñ talande/gol Hanin. Og DROTTIN snerist vid ⁊ leit til Peturs. Og Petur mintist orda DROTTINS/huernen hñ hafde sagt/fyrr eñ Hanen gelur/mūtu afneita mier þrisuar. Og Petur gieck vt og griet beiskliga.

Math 16 Marc. 14 Joh. 18

15 Afneitan Petrs þreföllð

Enn þr meñ sm̃ hielldu Iesu/dærudu hñ ⁊ dustudu/byrgdu hñ og slou j hñs Andlit/spurdu hñ at ⁊ søgdu/Spædu/huer sa er sm̃ þig slo? Og margt añat haduglígt søgdu þr vid hñ

Og er Dagr var/komu saman Olldungar lydsins/og Prestahøfdingiar og hiner Skriftlærdu/og leiddu hñ vpp fyrer sitt Rad ⁊ søgdu/Ef þu ert Christus seig oss þ. Og hañ sagde til þra/ef eg seige ydr/þa truit þier mier ei/Eñ ef eg spyr ydr/þa suarit þier mier eige/⁊ latet mig ei lausan. Og hiedan j fra mun Mansins son sitia til hægre handar Gudz Kraptar. Eñ þr søgdu aller: Ertu þa Gudz sonr? Hñ sagde til þra/Þier seiget þ/þuiad eg em hñ. Eñ þr søgdu/Huad þurfum vier nu vitnisburden leingur? Vier sialfer heyrdū af hans Munne.

Math 26 Marc. 14

16 Fyrersögn vm þann sidasta Dag

XXIII.

1 Huad þyrer Pilato er skied/ og i Þinghusenu
2 Aklagan Christi þyrer Pilato

OG allur þra Sofnudur stod vpp/og leidde hñ fyrer Pilatum/toku ad aklaga hñ og sogdu/ Þennan fiñum vier vmturna Folk vort/og fyrerbiodāda Skatt ad giefa Keisaranum/ꝛ seiger sig vera Konungen Christum. Enn Pilatus spurde hñ at ꝛ sagde/Ertu Konungꝛ Gydinga? Hañ suarade og sagde/ Þu seiger þ. Pilatus sagde þa til Prestahofdingiaña ꝛ til Lydsins/Ongua søk finn eg mꝫ þessum mañe. Enn þr voru þss afiadare ꝛ søgdu/Hñ hefur vpp æst Folket/ mꝫ þui hñ hefer kent hier ꝛ huar a ollu Gydingalande/til teked j Galilea/ꝛ allt j þeñan Stad.

A

Eñ er Pilatus heyrde Galileam nefnt/Spurde hñ at huert hñ være Galeiskꝛ madꝛ. Og er hñ fornam at hñ var vnder Herodis vallde/sende hñ hñ þa burt til Herodem/ huer ed sialfꝛ var a þm døgum j Jerusalem. Eñ er Herodes sa Jesum/vard hñ næsta gladꝛ/þuiat hñ hafde fyst vm langa tijma/at sia hñ/ af þui at hñ hafde og heyrt margt af honum/ og vænte ad hñ mundi sia nockurt Teikn af honū gioraſt/ Og atspurde hñ a marga vega. Og hñ suarade honum ongu/Eñ Keñemañahofdingiar ꝛ Skriftlærder asøkudu hñ hardliga. Og Herodes mꝫ sinu Hirdfolke forsmade hñ ꝛ spieade/færde hñ i huitt fat/ꝛ sende aptꝛ til Pilato. Og a þm deige vrdu þr Pilatus ꝛ Herodes Viner aptur/þuiad ꝏdur voru þr Ouiner sin a mille.

B

3 Huad þyrer Herodes er skied

Eñ Pilatus samankallade Prestahofdingia/Hofudzmenn ꝛ Lyden/ꝛ sagde til þra/ Þier hafed þennan mañ til min haft/so sm̄ þañ er vmturnar Lyden/og siaet: Eg hefe spurt hañ hier fyr' ydꝛ/ꝛ a þssū mañe fiñ eg ongua søk þar vm þier klaget hñ/ ꝛ ei helldꝛ Herodes/Þui ad eg sende ydur til hñs/Og siaed: Ad eckert hefur vppa hñ borist/þ Dauda sie verdugt/Fyrer þui vil eg giefa honum Radning/ꝛ lata sidan lausan. Þuiad hñ hlaut þm eirn epter venju Hatijdardagsins lausan at giefa.

C

4 Pilatus ber vitne vm sakleyse Christi

Math. 27
Marc. 15
Joh. 19

Eñ allꝛ Sofnuduren kallade vpp til lijka ꝛ sagde/ Tak burt þeñan/ ꝛ gef oss lausā Barrabam/huer ed var fyrer nockurt sundurþycke og Manslag er skied var j Borginne/ jnsettur j Myrkuastofu. Pilatus talade enn aptur til þra/ꝛ villde Jesum lausan lꝏta. Eñ þr kølludu vpp og søgdu/ Krossfestu/ Krossfestu hñ. Hñ sagde enn i þridia siñ til þra/Huad jllt hefꝛ þsse giort? Ongua daudasøk fiñ eg mꝫ honum/ Fyrer þui vil eg hegna hm̄ ꝛ lata sidan lausan. Eñ þr stodu þui þiettara þar a mꝫ myklū hliodū æskiande þ hñ yrde Krossfestꝛ. Og þra hliod ꝛ Hofudprestanna tok yfer.

5 Grimdar æde Gydinga

D

Og Pilatus dæmde at skie skyllde þra beidne/enn gaf þm lausan þann er jñ var settꝛ fyrer sundurþyckis ꝛ mañslags saker j Myrkuastofu/vm huern þr badu/Eñ hñ framselldе Jesum i þra valld. Og þa er þr leiddu hñ vt/hondludu þr nockurn/ Simon af Cyrene hū ed komen var af Akre/og løgdu Krossen vppa hñ/at hñ bære hñ epter Jesu.

9 Simon ber Krossen mꝫ Christo

Eñ honū fylgde epter mykell fiolde folks og Kueña/hueriar ed grietu hñ og aumkudu. Eñ Jesus sneriſt til þeirra og sagde/ Þier Dætur af Jerusalem/ grated eige yfer mier/ helldur grated yfer ydur sialfum ꝛ yfer Sonum ydar. Þui siaet: Ad þr dagar munu koma a huerium seigiast mū/Sælar eru þær obyriur/ꝛ þr Kuider er eige hafa fædt/ꝛ þau Briost huer eige voru mylkt. Þa munu þær taka at seigia Fiollunum/hrynict yfer oss/ꝛ Hælsunum/ hylied oss. Þui ef þr giøra þtta vid hid blomgada tried/Huad mun þa skie vid hid þurra?

7 Aminning Jdranar

E

Enn tueir Spilluirkiar adrer leiddust ꝛ vt/at þr være aftekner mꝫ honum. Og sm̄ þeir komu j þann stad huer ed kalladist Hofudskeliastadꝛ/ Þa krossfestu þr hñ þar/ ꝛ Spilluirkiana mꝫ honum/eirn til hægre handar ꝛ annan til Vinstre. Eñ Jesus sagde/Fader/ fyrergef þm þ/ þuiat þr vita eige huad þr giøra. Og þr skiptu hñs klædum/ꝛ vørpudu þar vm hlutkeste. Og Folkit stod ꝛ sa til

8 Krossfesting Christi

Og Hofdingiarn̄ dꝏrudu hñ mꝫ þm ꝛ søgdu/ Ødrū hefꝛ hñ hialpat/hialpe hñ nu sialfū sier/ef hñ er Christur hinn vtualde Gudꝫ. Ad honum hæddu og Strijdꝫmennerner/geingu til hñs/og baru honum Edik og søgdu/Ef þu ert Konungꝛ Gydinga/þa frelsa sialfan þig. Eñ yferskriften var ritud yfer honum mꝫ Girskum / Ebreskum og Latinskū bokstøfum/Þesse er Konungur Gydinga.

9 Hædung Christi
10 Titillen yfer hñs høfde

F

Enn eirn af þm Spilluirkium sm̄ heingder voru/lastade hñ og sagde/Ef þu ert Christus frelsa sialfan þig ꝛ ockur. Þa suarade hinn añar/straffade hñ ꝛ sagde/Og þu hrædist ei helldur Gud/sm̄ ert þo i samre Fordæmingu/Og at sonnu skier ockꝛ þtta riettliga/þuiad vid nꝫtokum huad ockrar giorder voru verdar/ enn þsse hefur eckert vondsligt giort. Og hañ sagde til Jesu/ DROTTIN/ Minstu min þa þu kiemur i Rijke þitt. Og Jesus sagde til hans/ Sannliga seige eg þier/j Dag skalltu vera mꝫ mier i Paradis.

11 Af Spilluirkianum

Og þa

Og ꝥ var nær vm hina siettu stund. Og Myrkuren giorduzt yfer allt Landit til niūdu stū-
dʳ/Og Solin sortnade/Og Tialldit Musterisins rifnade j midiu sūdr. Og Jesus kallade ha-
rre roddu z sagde/Fader j þinar hendr fel eg miñ Ande. Og er hñ hafde þtta sagt/lietst hñ.
G Eñ er Hūdradzhøfdingen sa huad þar skiede/dyrkade hñ Gud z sagde/Ad visu hefr þsse madr
riettlatur verit. Og allt folk er þar var samankomit at horfa a þtta/og sem ꝥ sa huad þar
skiede/barde ꝥ sier a Briost/og snere j burt aptur. Enn aller hñs kuñingiar stodu langt fra/
og þær Konur sm̄ honum høfdu epterfylgt vr Galilea/z horfdu a þta.
Og sia: Madr nockr Joseph ad nafne/sa er var eirn Rædherra/godr mañ z riettuīs/eigi sā-
þykte hñ þra rade og giørningum. Og hñ var af Borginne Arimathia vr Judea/Huer ed z
stūdade epter Gudz Rȳke/Þesse gieck til Pilato/z bad vm Lȳkama Jesu/og tok hañ ofan/og
sueipade hñ i Lierepti/z lagde hñ j vthøggna Grøf/j hueria ecki hafde eñ nockr lagdur vered.
Og ꝥ var Affangadagr/z Þuottdaguren tok at hefiast. Enn þær Konr sm̄ komnar voru af
Galilea/fylgdu epter/z skodudu Grofena/z huernen hñs Likame var lagdur. Eñ þær sneru
aptur/reidāde til sin Smyrsl z dyrligt Salue/z vm Þuottdagen voru þær kyrrar epter Log-
malsins bodan.

Math. 27
Marc. 15
12
Andlat Christi
13
Huad epter andlat Christi er skied
Math. 27
Marc. 16
Joh. 19
14
Greptran Christi

XXIIII.

EÑ eirn Þuottdagaña miøg snemma/ komu þær til Grafariñar/og baru
þau Smyrsl er þær høfdu til buit/z eñ nockrar adrar mz þm. Þær fundu
at Steinenum hafde vellt verit af Grøfinne/Og stigu þar jñ/z fundu ecki
Likaman Herrans Jesu. Og sm̄ þær voru hugsiukar vm þtta/Sia: þa
stodu tueir meñ hia þm j Leiptrande Klædum. Eñ þær vrdu þa hræddar/z
hneigdu a sina Asionu til Jardar. Og þr søgdu til þra/Huad leite þier hins Lifāda hia Dau-
dum? Hñ er eigi hier/helldr er hñ vpprisin. Hugleidet at þui huad hñ taladi fyrer ydr / þa
hñ var nu eñ j Galilea/er hñ sagde/ꝥ Mañsins syne byriade at seliast j syndugra hendur/ og
krossfestur verda/og a þridia deige vpp at rȳsa. Og þær mintust a hñs ord.
Og þær geingu burt fra Grøfinne aptur/z kuñgiørdu allt þta þm ellefu/ og so øllum ød-
rum. Enn þtta var Maria Magdalena/z Johaña/z Maria Jacobi/og þær adrar er med
þm voru/sm̄ þetta søgdu Postulunum. Og þra ord virtist þm sm̄ være ꝥ Sionhuerfingar/z
trudu eigi. Enn Petur stod vpp/z hliop til Grafariñar og laut þar jñ/z sa Linløken einsøm
liggia/gieck burt/og vndrade mz sialfum sier/huernen ꝥ være skied

Math. 28
Marc. 16
Joh. 20.
1
Vt aþ Christi vpprisu
2
Einglarner boda Christum vpprisen
3
Kuinnur boda postulunum Christi vpprisu

Og sia: At tueir af þm geingu þañ sāa dag til nockurs Kauptūs/ꝥ er var fra Jerusalem
rums sextige skeida/hůt ed Emahus var ad nafne. Og þr voru ad tala sin a milli vm alla þa
hlute/sm̄ vid høfdu borit. Og ꝥ skiede þa þr rædduzt vid/ og spurdust a sin j millum/at sialfr
Jesus nalægdist þa/og gieck jafnframt þm. Enn þra augu voru so hallden ad þr þektu hañ
ei/Eñ hñ sagde til þra/Huad er ꝥ fyrer rædu/s̄ þid høndlit reikāde yckar a mille/z erut hryg-
guer vt af? Þa suarade eirn er Cleophas var at nafne/z sagde til hñs/ Ertu alleina so okeñ-
dur til Jerusalem/ad þu veist eigi huad a þessum døgum þar jnne giørst hefur? Til huerra
hñ sagde/Huad þa?
Enn þr søgdu til hñs/Þat af Jesu hinum Naduerska/ huer ed var Spadoms madr/ mek-
tugur i verkum z ordum fyrer Gude z øllu Folke/ Huersu ad vorer hofud prestar/z Høfding-
iar selldu hñ j fordæming daudans/ z krossfestū hñ. Enn vier vonudum at hñ munde endur-
leysa Jsrael. Og yfer allt þtta er nu hiñ þridie Dagr i Dag/er þta skiede. So hafa z skelft
oss nockrar Konr af oss til/ þær ed fyrer Lysingena høfdu hia Grøfiñe verit/ z ecki fundit hñs
Likama/komu z søgdu sig eirnen sied hafa Einglanna sioner/þr ed søgdu hñ lifa. Og nock-
rer vt af oss geingu til Grafarinnar/z fundu eins lȳka sm̄ konurnar høfdu sagt/enn hñ fundu
þeir ecki.
Og hñ sagde til þra/O þier Heimsker/z treger i hiarta ad trua þui øllu huad Spameñer
hafa talat. Hlaut Christus ei þta at lȳda/z jnganga so i sina Dyrd? Og hñ tok til fra
Moise og øllum Spamønnum/og lagde vt fyrer þm allar Ritningar þær af honum voru.
Og þr toku at nalægast Kauptunit ꝥ þeir geingu til/Og hñ liet þa s̄ villde hñ leingra gan-
ga/þeir neyddu hñ og søgdu/Ver hia oss Herra/þuiad kuellda tekur og a Dageñ lȳdur. Hñ
gieck inn z var hia þm.
Þad skiede og þa hñ sat mz þm til Bordz/at hñ tok Braudit/blezade ꝥ og braut/z riette

4
Christus birtist þm tueimr i einu

ad þm. Þa opnuduſt þra Augu/ ſo þr þecktu hn̄. Og hn̄ huarf vr þra augſyn. Og þr ſøgdu ſin a mille/ Bran̄ ei ockart hiarta j ockꝛ þa hn̄ talade vid vckur a veigenum/ ꝛ opnade fyrer ockur Ritningarnar? Og þr ſtodu vpp a ſømu ſtundu/ ꝛ ſneru aptur til Jeruſalem/ ꝛ fundu þa ellefu ſamanſafnada/ og þa ſm̄ mz þm voru/ huerier ed ſøgdu/ DROTTJN er ſannarliga vppriſen og hefur birſt Simoni. Og þr tiadu þm huad giørſt hafde a veigenum/ ꝛ huernen þr hefdu þekt hn̄ j þui hn̄ braut braudet.

5 Chriſtus birtiſt þm elleþu ad Kuellde

Þa þr voru nu enn at tala vm þtta/ ſtie Jeſus mitt i millum þra/ ꝛ ſagde til þra/ Fridꝛ ſie mz ydur. Enn þr fælduſt og vrdu hrædder/ og meinudu ad þr ſæe Anda nockurn. Og hn̄ ſagde til þra/ Huad fæleſt þier/ og þui koma ſlijker þankar i ydar hiørtu? Siaet minar Hendur og mina Fætur/ at eg em hn̄ ſialfur/ Þreife þier ꝛ ſkodet/ þuiad Ande hefur ei holld nie Bein/ ſo ſm̄ þier ſiaet mig hafa. Og þa hn̄ ſagde þ/ ſynde hn̄ þm hendur ꝛ Fætur. Og er þr trudu enn eige fyrer fagnadar ſaker/ og vndrande þ/ ſagde hn̄ til þra/ Hafe þier nockut Matligt? Og þr løgdu fyrer hn̄ ſtycke af ſteiktum Fiſke og hunangsſeim. Og hn̄ tok þad/ og at fyrer þeirra augum. F

Og hn̄ ſagde til þra. Þetta eru þau ord/ huer eg talade til ydar/ þa eg var en̄ nu hia ydꝛ/ þt þad hlaut allt ad fullkomnaſt huad af mier var ſkrifad j Moiſes Løgmale ꝛ j Spaman̄abokum og Pſalmum. Þa opnade hn̄ þra ſkilning ſo at þr forſtodu Ritningarnar/ og ſagde til þra/ So er þad ſkrifat/ og ſo byriade Chriſte ad lijda/ og vpp ad rijſa a þridia deige af dauda/ og predikaſt lata i ſinu nafne Jdran ꝛ fyrergiefning Synda/ a medal allra þioda/ vpphefian̄di til Jeruſalem. En̄ þier erut vottar allra þſſara hluta. Og ſiaed/ Ad eg mū ſenda yfer ydꝛ Fyrerheit mins Fødurs. En̄ þier ſkulut ſitia i Borgin̄e Jeruſalem/ þāgat til at þier klædiſt med Krapte af Hædum. G

6 Fyrerheit wm helgan Anda

7 Vppſtigning Chriſti til Himins

Enn hn̄ hafde þa vt allt til Bethaniam/ og hof vpp ſinar hendur og blezade þa. Og þ giørdiſt þa hn̄ blezade yfer þa/ at hn̄ leid fra þm/ ꝛ var vpp numen til Himens.
Enn þeir tilbadu hann/ og ſneru aptur til Jeruſalem/ med myklū
Fagnadi/ og voru jafnan i Muſterenu/ Vegſaman̄de og Lofande GVD.

Ender S. Lucas Gudzſpialla

I.

A

I Vpphaþe var ord/ og þ Ord var hia Gude/ og Gud var þ Ord. Þat sama var i Vpphafe hia Gude/ Aller hluter eru fyrer þ giørder/ z an þss er eckert giørt/huad giørt er. I þui var Lijfet/ z Lijfet var Lios mannanna /Og Liosit lyser i Myrkrunum/ z Myrkuren hafa þ eige høndlat.

1 Ordit sm̃ er Gudz Sonr sãs eiliþur og iaþn Faudurnũ

Þar var eirn Madr af Gude sendur/ sa hiet Johañes / Hañ kom til Vitnisburdᵛ/ad hñ bære vitnisburd af Liosenu/ ad aller skylldu fyrer hñ trua. Eigi var hñ þ Lios/ helldr ad hañ bære vitnisburd af Liosenu. Þar var sañarligt Lios/hu̇t ed lyser øllum mønnũ sem koma i þeñan Heim/ Þad var i Heimenum/ z Heimuren var fyrer þ giørdur/ z Heimuren þeckte þat eige.

2 Þui Johanes er sendur
Math. 3
Marci 1.
Luc. 3

B

Hñ kom til siñar eigeñar/ z hñs sialfz mztoku hañ eige. Enn so marger sm̃ hñ medtoku/ þa gaf hñ þm makt Gudz Børnum at verda/ þm er a hañs nafn trua. Eige þm sm̃ af Blodenu/ eda þm sm̃ af Holldsins villd / edur af mannsins vilia/ helldur þeir sem af Gude eru borner.

Math. 1.
Luc. 2.
3 Grein a mille Johañis og Christi

Og Ordet vard Holld/og bygde mz oss. Og vier saum þss Dyrd/Dyrd suo sm̃ eingietins Sonar af Fødurnum/ fullan Nadar og Sannleika.

4 Gudz Sonr ordin madur

C

Johannes vitnar af honum/kallar og seiger/Þesse er sa af huerium eg sagda/ Epter mig mun koma/sa sm̃ fyrer mig var/þuiad hñ var fyrre enn eg/Og af hñs gnægd høfũ vær aller feingit/nad fyrer nad. Þuiad Løgmalit er fyrer Moysen vtgiefit/enn Nad z Sañleikur er fyrer Jesum Christum orden. Eingen hefur vm alldur Gud sienan/sa eingietne Sonur sm̃ i Fødursins fadme er/hñ hefur oss þtta kunngiørt.

5 Vitnan Johañis vt af Christo
6 Greinarmunr Christi og Johañis

Og þta er Vitnisburdur Johannis. Þa þeir Judar sendu af Jerusalem Presta og kynsmeñ Leui/ad þr skylldu spyria hñ/Huer ert þu? Og hñ kiendist z neitade þui eigi/Og hñ vidrkendist so seigiande/Eige em eg Christur. Þeir spurdu hñ þa eñ ad/Huad þa? Ertu Elias? Hñ sagde/Eige em eg/Ertu Spamadr? Enn hñ añsade/nei ecke. Þa søgdu þr vid hñ/Hu̇ ert þu þa? So ad vier meigum andsuar giefa þeim er oss vtsendu. Huad seiger þu af sialfũ þier? Hñ sagde/Eg em hropãde rødd a Eydemørku/Greide þier gøtu DROTTINS/ so sm̃ sagde Esaias Spamadr.

7 Vitnisburdur Johañis vt af Christo og sier sialþum

D

Og þr sm̃ vtsendust/voru af Phariseis. Þeir atspurdu hañ/og søgdu honum/ Þui skijrer þu þa/ef þu ert eige Christur/eige Elias/eige Spamadr? Johannis suarade þm/ og sagde/ Eg skijre mz Vatne/eñ sa stendur mitt hia ydr/huern þier þeckit eige/Hñ er sa sm̃ epter mig mun koma/sa ed fyrer mig var/ huers eg em ei verdr ad eg skal vppleysa hañs skoþueinge. Þetta skiede i Bethabara/hinumeigen Jordanar/ þar Johañes skirde.

Esaie 40
8 Munur Johañis og Prophetanna

Eñ añars dags epter sier Johannes Jesum koma til sin/ z mællte/Siaed: Þar er þ Lãbit Gudz/ hu̇t ed ber Heimsins Synder. Þesse er af hueriũ eg sagde ydr/ Epter mig kemr madr sa fyrer mig var/þuiad hñ var fyrr en eg. Og eg kenda hañ eige/Helldur ad hañ yrde kunnur i Jsrael/fyrer þui kom eg ad skijra mz Vatne.

9 Gudz Lamb sm̃ Heimsins Synder ber

Og Johañes vitnade/ z sagde. Eg sa Andan ofan stijga af Himnum i Dufu lijke/og var

yfer hm̃

10 Opinberan ad Christus sie Gudz Son

yfer honum/ ⁊ eg þeckta hñ eige/ Enn sa mig sende ad skijra mz Vatne/ hñ sagde mier/ Yfer huern þu sier Andan nidurstijga/ ⁊ yfer hm̃ vera/ Hñ er sa sm̃ skijrer mz Helgum Anda. Og eg sa þ/ Og þeñan vitna eg Gudz son vera.

Enn annars dags aptur stod Johañes eñ/ ⁊ tueir af hñs Læresueinum. Og sm̃ hñ leit Jesu ganga/ seiger hñ/ Siaed/ þat er Lamb Gudz. Og tueir af hñs Lærisueinum heyrdu hñ tala/ og fylgdu Jesu epter. Enn Jesus snere aptr/ ⁊ leit þa sier fylgiande/ og sagde þm/ At hueriu leite þier? Þeir søgdu honũ/ Rabbi (huad at þydist/ Meistare) Huar att þu heima? Hñ sag de þm/ Komit og siaet. Þeir komu og skodudu huar hñ være/ ⁊ voru hia honum þañ dag/ Eñ þ var nær tiundu stund.

11 Kallan Lærisueinanna

Eirn af þessum tueimr var Andreas broder Simonar Petri/ s̃ heyrde af Johañe/ ⁊ Jesu epterfylgde. Hñ fann þa adr sinn Brodr Simon/ ⁊ sagde til hñs/ Vier høfũ fundit a Messiam (huad vt legst/ Smurdr) ⁊ fylgde honum til Jesu. Þa Jesus leit hñ/ mællte hñ/ Þu ert Simon sonur Jonas/ Þu skallt kallast Cephas/ þ vtlegst/ Hellusteirn.

a (Messias) Þad er a Girsku Christus/ enn a norrænu/ Smurdur/ og a Ebresku Messias/ þesse ord hafa alleina þyding

Añan dag þar epter villde Jesus ferdast til Galileã aptur/ ⁊ fiñur Philippum ⁊ sagde til hñs/ Fylg þu mier epter. Eñ Philippus var af Bethsaida/ vr þre Borg Andresar ⁊ Peturs Philippus fañ Natanael/ ⁊ sagde honum/ Vier høfum þann fundit / af huerium Moyses i Løgmalenu/ og aller Spameñ hafa vmskrifat/ Jesum Josephs son af Nadsareth. Nathanael sagdi til hñs/ Huad ma af Nadsareth gods koma? Philippus sagde hm̃/ Kom og sia.

Jesus sa Nathanael koma til sin/ ⁊ sagde af honum/ Siaet: Eirn sañan Israelita/ i huerium Suik eigi eru. Nathanael sagde þa vid hñ/ Huernen þecker þu mig? Jesus suarade og sagde til hñs/ Adr eñ Philippus kalladi a þig/ þa þu vart vnder Fikiutrenu/ sa eg þig. Nathanael suarade ⁊ sagde til hñs/ Rabbi/ Þu ert Gudz Sonur/ Þu ert Konungr Israels. Jesus suarade/ ⁊ sagde vid hñ/ Þu truder/ af þui at eg sagda þier/ ad eg hefda sied þig vnder Fikiutrenu/ Sia muntu eñ þssu meira. Og hñ sagde honum/ Señeliga señeliga seige eg ydur/ Vpp fra þssu munu þier sia Himinen opiñ/ ⁊ Eingla Gudz stijga vpp og ofan yfer Mannsins Son.

Gen. 28

12 Jacobs Stige

II

Cana j

I Brullaup i Kana Galilee

Forie sic/ Huat kemur þat wid mig og þig

Og þridia dag þar epter/ vard Brudkaup til Galilea/ ⁊ þar var Moder Jesu/ Jesus var boden ⁊ hñs Læresueinar til Brudkaupsins. Og er þa þraut Vijnid/ sagde Moder Jesu til hñs/ Þeir hafa eige Vijn. Jesus sagde til heñar/ Þu Kona/ Huad hefe eg mz þig? Min stund er ei eñ komen. Moder hanns sagde vid Þionustumeñina/ Huad hellst hñ seiger ydur/ þ gioret. Eñ þar voru sex Steinker/ sett epter venju Ebreskrar hreinsunar / huert eitt tok tuo eda þria mæler. Jesus talade til þra/ Fylled vpp Keren af Vatne/ ⁊ þr fylldu þau allt a barma Og hñ sagde þm/ Hellit nu a/ og færit Kiæmeistaranum/ Og þr færdu honum. Eñ þa Kiæmeistarin smackade Vijnet/ þ Vatn hafde verid/ visse hñ ecki huadan þ kom/ eñ Þionustumeñ erner sm̃ Vatnit soktu vissu þat/ hñ kallar a Brudguman/ og seiger honum/ Aller meñ giefa j fyrstu gott Vijn/ og nær þr gioraft øluader/ þa þ hid liettara. Eñ þu hefr geymt hid goda allt til þessa.

Þetta er hid fyrsta Jarteikn þ Jesus giørde til Cana j Galilea / og hañ opinberade sina Dyrd/ Og hñs Lærisueinar trudu a hñ. Epter þ for hñ ofã til Capernaum/ hñ ⁊ Moder hñs/ Brædr hañs/ og Lærisueinar/ ⁊ voru þar eigi miøg marga daga.

Þa var og nalæg Paskahatijd Gydinga. Og Jesus for vpp til Jerusalem/ ⁊ fañ i Musterenu sitiande/ þa sm̃ selldu/ Naut/ Saude/ Dwfur/ og þa sm̃ vmskipte giørdu a Peningum. Þa giørde hñ sier Suipu af strengiũ/ og rak vt allt af Musterenu/ bæde Naut ⁊ Saude/ ⁊ hratt nidr Peningũ ⁊ bordũ þra er vmskipten giordu/ ⁊ sagde vid þa s̃ Dwfurnar selldu/ Bere þier þtta burt hiedan/ og giorit eigi mins Fødurs hus at Sølu huse. Hñs Lærisueinar hugleiddu þa/ huad skrifat er/ Vandlæte Hus þins ætt mig.

2 Seliendur wt rekner af Musterenu

Þa ønzudu Judar og søgdu honum/ Huert Teikn syner þu oss/ at þu meiger þta giøra? Jesus suarade og sagde þm/ Brioted þetta Musterе/ enn eg skal a þridia deige þ vppreisa. Þa søgdu Gydingar/ Þetta Mustere er vppbygt j sex og Fioru tijge ar/ enn þu villt vppreisa þ a þrim døgũ? Hñ talade vm Mustere sins Lijkama. Og þa hañ var af Dauda vppriseñ hugleiddu hñs Lærisueinar/ at hñ hafde þta mællt/ ⁊ trudu Ritniguñi/ ⁊ þm ordum er Jesus hafde talad

3 Teikn Christi almættis/ aflegg iande og aptur takade sina önd

Eñ ꝰ hn̄ var j Jerusalem vm Pascha a þm̄ Hatyꝺardeige/þa trudu marger a hn̄s nafn/ ꝥr ꝰ sau þau Takn er hn̄ giørde. Eñ Jesus trude þm̄ ejge til vm sialfan sig/af þui hn̄ þec-kte alla/og þurfte eige vid at nockur bære af Mannenum vitne/þuiad hañ sialfur visse huad m̄z mannenum var

III.

A ÞAr var eirn mann j bland Phariseos/Nicodemus ad nafne/ hn̄ var eirn af Høfdingium Gydinga. Hn̄ kom til Jesu vm Nott/og sagde til hn̄s/Rabbi/ vier vitum/ad þu ert eirn Meistare af Gude komen/ Þuiad eingen getur giørt þau Takn/sm̄ þu giører/nema Gud sie m̄z honum. Jesus suarade ⁊ sagde til hn̄s/Sañliga sannliga seige eg þier/ Nema ef sa er nockur/sm̄ af nyiu verdur endurboren/hn̄ fær ei ad sia Gudz Rijke. Þa sagde Nicodemus til hn̄s/Huernen ma maduren endurberast þa hn̄ er gamall? Edr fær hn̄ stiget aptur j siñar Modurkuid og fædst so? Jesus suarade/Sañliga sannliga seige eg þier/Nema sa sm̄ endur-boren verdur af Vatne ⁊ af Anda / hn̄ giętur eige jn̄geingit j Gudzrijke/Huad af Holldenu Fædist/ꝥ er Holld/Og huad sm̄ fædist af Andanum/ꝥ er Ande. B Vndra þu eige/ þo eg seg-da þier/ad ydur byriade ad nyiu ad endurfædast. Vinduren blæs huert hañ vill/og þu heyrer hn̄s þyt/enn eigi veistu huadan hn̄ kiemur/edr huert hn̄ fer/So eru aller ꝥr sm̄ af Andanum eru endurborner.

1 Disputatio og Samtal vm greinarmun Riettlætis epter skynseminne/og Truarinnar Riettlætis

2 Aꝼ endurgieti-ningunne

Nicodemus suarade ⁊ sagde honū/Hūnen ma ꝥtta skie? Jesus suarade ⁊ sagde/Ertu Mei-stare j Jsrael og veist eige ꝥtta? Sañliga sannliga seige eg þier/at vier seigum ꝥ vier vitum ⁊ vitnum ꝥ vier sied høfum/og vort vitne medtakit þier eigi. Og ef þier trued eige þa eg seigi ydur af Jardligum hlutū/Huernen mūu þier trúa meiga/ef eg segde ydr af Himneskū hlutū?

3 Auitan Phariſe-arans

Eingen mun og vppstijga til Himna/nema sa sm̄ ofan stie af Himne/Sonur Mannsins sa sm̄ er af Himne. Og so sm̄ Moyses vppfeste Høggormen j Eydemørku/lijka byriar Mañ-sins syne vpp at festast/at aller ꝥr er a hn̄ trua fortapist eigi/helldr ad ꝥr hafe eilift Lijf.

4 Sañarligt riett-læte er ecki Lög-malsins sidsemd helldr ꝥ ad tru ⁊ a Christū kross-festann og vpp-risinn

Suo elskade Gud Heimen/ at hn̄ gaf vt siñ eingetin son til þess/at aller ꝥr sm̄ a hann trua/fyrerfarist eigi/helldr at ꝥr hafe eilijft lijf. Þui eigi sende Gud Son siñ j Heimen/ ad hañ Dæme Heimen/helldr at Heimuren frelsist fyrer hañ. Huer a hañ truer/Dæmist ei/Eñ huer hañ truer eigi/hañ er nu þegar Dæmdur/þuiad hañ truer eige a nafn eingietins Gudz C Sonar. Eñ þessi er Domuren/Liosit kom i Heimen/og mennerner elskudu meir Myrkret eñ Liosit/ þui ꝥra verk voru vond. Huer jlla giører/sa hatar Liosit/hn̄ kemur ⁊ eige til Liosins/ at eige straffist hn̄s verk. Eñ huer Sannleiken giører/hn̄ kemr til Liossins/so at hn̄s giørder verde kunnar/þuiad þær eru j Gude giørdar.

Mar. 13
Math. 26

Epter ꝥtta kemur Jesus ⁊ hañs Læresueinar til Gydingalandz/ ⁊ dualdist þar m̄z þm̄/ ⁊ skijrde/Johañes var þar enn/og skirde vid Enon nærre Salim/þuiat þar voru Vøtn mørg. Þeir komu þangat ⁊ skirdust/þuiad Johañes var eige þa jn̄ latin j Myrkuastofu.

Eñ þa giørdist ein spurning af Lærisueinum Johañis vid Gydinga/vm hreinsn̄na. Þeir komu til Johannis ⁊ søgdu honum/Meistare/sa sm̄ hier var hinumeigen Jordanar/ af huer-ium þu bart Vitne/Sie: Hn̄ skirer nu/⁊ aller koma til hn̄s. Johannis suarade og sagde/ D Madur fær eige medtekét nockut/nema hönum verde ꝥ af Himnum gefit. Þier erut sialfer min Vitne/ꝥ eg sagda/ad eg ei være Christur/ Helldur ꝥ ad eg væra fyrer honum sendur. Huer ed Brudena hefur/sa er Brudgumen/enn Vinur Brudgumans er sa sm̄ stendr ⁊ hlyder hm̄/ glediandist af fagnade fyrer Brudgumans rødd. Sa same miñ føgnudur er nu vppfylldr/ Honū ber ad vaxa/enn mier ad minka.

5 Spurning huert Christo leyfest at skyra

6 Greinarmunur a mille Christū og Johañis og añara Spamaña

Sa sm̄ ad ofan ad kiemr hn̄ er yfer øllum. Huer hn̄ er af Jørdu/hn̄ er Jørd/⁊ af Jør-du talar hn̄/Enn sa sm̄ kemr af Himne/hn̄ er yfer øllum/Og huad hn̄ sa ⁊ heyrde/ ꝥ vitnar hn̄/og eingen tekur hn̄s Vitnisburd/Eñ huer hn̄ tekur hn̄s vitnisburd/sa jn̄ciglar ꝥ ad Gud sie sannur. Þui huern þann sm̄ Gud sender/sa talar Gudz Ord/ þuiad eige gefur Gud sinn Anda ad skamte. Faderen elskar Sonen/og allt gaf hn̄ i hans hendur. Huer hn̄ truer a So-nen/sa hefur eilijft lijf/ Enn huer hn̄ truer ecki a Soneñ /hn̄ mun eige sia Lijfet/ helldr blijf-ur Gudz reide yfer honum

7 Eilijfpt Lijf er skeinkr Gudz og m̄ztekst m̄z truñe enn ei med verk-kum Lög-malsins

IIII.

Enn

A

ENN þa DROTTINN fornam/ad Pharisei høfdu heyrt/þ Jesus giørde
fleire Lærefueina/z ſkirde/enn Johañes(þott Jesus ſkirde eigi ſialfur/helldr
hñs Lærefueinar)þa forliet hñ Gydingaland/z for aptur til Galileã. Eñ
hm̃ byriade og ad reiſa vm mitt Samariam. Þa kom hñ j eina Samuer-
ſka Borg/þa Sichar heiter/nærre þui Akurlende/er Jacob gaf Syne ſinũ
Joseph. Eñ þar var Brunnr Jacobs. Sem Jesus var orden vegmodr/ þa

Sichar
Gen. 48

ſat hñ a Brunnenum/þ var nær vm ſiettu ſtund.

B

Þa kemur þar ein Samuerſk Kona Vatn ad ſækia. Jesus ſagde til heñar/Gef þu mier
ad drecka(þui hñs Lærefueinar voru jnngeingner i Borgena at kaupa Fædslu)þa ſeiger ſu
Samuerſka kona ſo til hñs/Huernen beider þu mig dryckiar/þar þu ert eirn Jude enn eg em
ein Samuerſk Kona? Þuiad eigi ſamneyta Judar Samuerſkum mønnum. Jesus ſuarade
og ſagde til hennar/Ef þu viſſer Gudz giøf/og huer hñ være/ſa þier ſeiger/Gef mier at drec
ka/Ma vera ad þu beidder af honum/og hñ giefe þier lifanda Vatn. Þa ſagde Konan vid
hñ/Herra/þu hefur eigi þ ſ þu getur mz auſit/enn hætt er ofan j Brunnen/ Eda huadan he
fer þu lifanda Vatn? Edur ertu meire Fødr vorum Jacob/ſa ed gaf oſſ þennan Bruñ? Hñ
ſialfur drack af honum/Syner hñs/ Hiord hñs.

1
Samtal Christi
wid Samuerſka
Konu

C

Jesus ſuarade z ſagde henne/Aller þr ſm̃ drecka af þſſu Vatne/þa þyrſter aptur/Eñ hú
hñ dreckr af þui Vatne ſm̃ eg mun gefa honum/hñ ſkal eige þyrſta eilijfliga/Helldr þ Vatn
ſm̃ eg mun giefa honum/ſkal verda j honum brunnr vppſprettande vats til eilijfs Lijfs. Ko-
nan ſagde þa til hñs/Herra/gef mier þtta Vatn/ſuo ad mig þyrſte eige/og at eg kome eige
hingat til Vatzauſtrar. Jesus ſagde til heñar/Far þu og kalla a Mann þiñ z kom ſo hin
gat. Konan ſuarade z ſagde/Ei hefe eg mann. Jesus ſagde til heñar/Þu ſagder ſatt/eige
hefe eg mann/Þuiad fim̃ meñ hefer þu haft/og þann þu hefer nu er eige þinn madur/þetta
ſagder þu ſatt.

2
Christus weitar og [illegible] pare ei lijfs lifs

3
Idranar predi-
un/þar mz hñ
[illegible] heñe ſinar
Synder

Konan ſagde til hñs/Herra/eg ſie at þu ert Spamadr. Fedur vorer hafa a þſſu Fialle til
bedit/enn þier ſeiget/ til Jeruſalem ſie ſa ſtadur/þar vær eigum til ad bidia. Jesus ſagde hñe
Kona/tru mier/Su ſtũd kemr/ad huerke a þſſu Fialle/nie til Jeruſalẽ mũu þier tilbidia Fødr
en. Þier tilbidied þ þier vitit eige/eñ vier vitũ huad vier tilbidium/Þuiad Heillen er af Gyd-
ingum. Enn ſa time kemur/ og er nu þegar/at ſanner tilbidiendr munu tilbididia Føduren j
anda og ſannleika/af þui ad faderen æſker ſlijkra/er hñ ſo tilbidia. Gud er Ande/og huerier
hñ tilbidia/þm heyrer j anda z ſannleika at tilbidia hñ.

D

4
Om Christi Rij
ke og ſaña
Gudz þionuſtu

5
Huer Gud er og
huernen hann
ſkal Akallaſt

Konan ſagde til hñs/ Eg veit ad Meſſias kemur ſa ſm̃ Chriſtur kallaſt/og nær hñ kemr/
þa mun hñ vnderuijſa oſſ þtta allt. Jesus ſagde heñe/Eg em hñ ſa ſm̃ vid þig talar. Og j
þui bile komu hñs Lærefueinar at/og vndruduſt þui hñ talade vid a Konuna/ Þo ſagde ein-
gen/Ad hueriu ſpyr þu/edur huad mæler þu vid hana? Enn Konan ſkildiſt þar vid ſina ſkio
lu/og gieck jñ i Staden/og ſagde til þra maña/Komet/og ſiaet þañ mann er mier ſagde allt
þ eg hefe giørt/huort ad hñ er eige Chriſtur. Þa geingu þr af Stadnum/ og komu til hñs.

a
Samuerſka
og Heidna

E

Eñ þſſ a mille/badu hñs Lærefuein^r hñ z ſøgdu/Meiſtare/neyt þu. Eñ hñ ſagde til þra
Eg hefe þa fædu til at neyta/af huerre þier vitid eige. Þa ſøgdu Lærefueinarner ſin j mille/
Eda hefer nockur fært honum ad eta? Jesus ſagde til þra/Miñ Matr er ſa/ad eg giøre hñs
vilia þſſ mig hefur ſendt/at eg fullkomne ſo hñs verk. Seiget þier eigi ſialfer/at þat eru enn
fiorer Manuder til Kornſkurdartijmãs/Sie: Eg ſeige ydr/Lifted vpp augũ ydar/z ſiaet Akr
ønden þ þau eru eñ huijt/til Kornſkurdarins/z huer ſ vppuiñr/ſa tekur laun/og ſafnar A-
uexte til eilijfs Lijfs. At ſa ſm̃ ſaaer ſamfagne þm er vppuinnr. Þui ſañaſt hier þ Ordtak/ad
annar ſie ſa ſm̃ ſaar/enn añar ſa ſ vppvinnar. Eg ſende ydr vpp at vinna þ þier erfuidit ec-
ke. Adrer hafa erfuidat/eñ þier geingut iñ j þra Erfide.

6
Christi fæda ad
giøra ſins Fød-
urs wilia

7
Kornſkeran er
ſafnan Christi-
n nnar

F

Marger Samuerſk^r menn af þm ſama ſtad trudú a hñ/fyrer Konunnar ord/þ vitnande
at hñ ſagde mier allt huad eg giort hefe. Enn þa hiner Samuerſku voru til hñs komner/ba
du þr hñ/at hñ være þar/og hñ var þar tuo daga. Og myklu fleire trudu fyrer hñs Ord/þr
ſøgdu z ſo til Konunnar/ Ei truũ vier nu fyrer þin ord/Þuiad vier ſialfer heyrdum/z vitũ at
þſſe er ſannarliga Chriſtur Lauſnare Heimſins.

8
Samuerſker ſne
ruſt þyrer Kon-
unnar ord

Eñ epter tuo daga for hñ þadan og reiſte til Galileam. Þuiad Jesus vitnade þ ſialfur/
at eirn Spamadur hafe eige heidur a ſinne Fødurleifd. Þa hñ kom i Galileam/rtztoku han
Galeyſker menn ſm̃ ſied høfdu allt þ hñ giørde til Jeruſalem vm Hatijdardagen/Þui þr høf
dn kum-

Mar. 6.
Math. 13
Luc. 4

du ⁊ komit til Hatijdardagsins. Hn̄ kō ⁊ aptr til Cāa i Galilea/ þar han̄ hafde giort Vatn at Vijne.

G Og þar var þa eirn Konungligr madur/ huers sonur ad lꜳ Siukur til Capernaum. Þa þesse heyrde þ/ ad Jesus var komen af Gydingalande j Galileam/ for hn̄ til hn̄s/ og bad han̄ at hn̄ fære ofan og læknadi son hn̄s/ þuiad hn̄ være ad mestu laten̄. Þa sagde Jesus til hn̄s/ Nema þier siaet Teikn og Stormerke/ þa trued þier eigi. Sa Konungligi madr sagde þa til han̄s/ Herra/ far ofan adur enn Sonur min̄ andast. Jesus sagde honum þa/ Farþu/ Sonur þinn lifer. Og maduren trude þm ordum er Jesus sagde honum/ ⁊ gieck þadan. En̄ þa hn̄ for ofan epter/ geingu hn̄s þienarar j mote honum/ og kun̄giordu honum seigiande/ Sonur þin̄ lifer. Þa spurde hn̄ þa at/ a huerium tijma/ honum hafde batnad. Og þr sogdu honū/ J giær vm siøūdu stūd huarf fra honum Kaldan. Þa fan̄ Faderen ad þ var vm þan̄ tijma/ a huerium Jesus sagde honum/ Sonur þinn lifer. Og hn̄ trude og allt han̄s hus. Þetta er ad nyiu an̄ad þ Jardteikn/ er Jesus giorde/ þa hn̄ kom af Gydingalande/ til Galileā.

9 Epterdæme ad Þeykruader ver da ecki viskuþ‑ ader

10 Truen wex og styrknar

V.

A Epter þ var Hatijd Gydinga/ Og Jesus for vpp til Jerusalem. Enn j Jerusalem hia Fiarhusenu/ er Vatzdijke/ sm̄ kallast a Ebresku Bethesda/ hafande fim̄ forbyrge/ J þm la mykell Fiolde Siukra manna/ Blindra/ Halltra/ Visnadra/ bidāde epter Vatsins hræring. En̄ Eigill DROTTINS stie ofan j til settan tijma j Dijkit/ og hrærde vpp Vatnit. Huer sm̄ nu fyrstur stie ofan j Dijkit epter Vatsins hræring/ sa vard heill/ af huerre sott sm̄ hn̄ var hallden. Þar var eirn sa madr/ sm̄ þriatijge og ætta ar hafde siukur verit. Þa Jesus leit þen̄an liggianda/ ⁊ fornā at hn̄ hafde langan tima Siukur verit/ seiger hn̄ til hn̄s/ Villtu Heilbrigdur verda? Hinn siuke suarade hm̄/ Herra/ eg hefe eigi þan̄ man̄/ þa Vatnit hrærist/ at late mig i Dijkid/ þui nær eg kem at þa stijgur annar fyrr in̄ en̄ eg.

1 Huitasun̄u Hatijd

B Jesus sagde til hn̄s/ Rijs vpp/ tak Sæng þina/ og gack. Og strax vard sa madr Heilbrigdur/ og tok sina Sæng ⁊ gieck þadan. En̄ a þm deige var Þuottdagr/ Þa sogdu Gydingar honum sm̄ Heilbrigdur var orden/ Þad er Þuottdagur/ eige hæfer þier at bera Sæng þina. Hn̄ suarade þm/ Sa mig heilan giorde/ hn̄ sagde mier/ Tak Sæng þina og gack. Þeir spurdu hn̄/ Huer er sa madr/ er þier sagde/ tak Sæng þina og gack? Enn sa sm̄ Heilbrigdur var orden/ visse eige huer hn̄ var/ Þuiad Jesus hafde viket sier afuega/ fyrst ad so mykell man̄fiolde var i þm stad.

2 Jesus læknar þann Siuka obeden

3 Huort Christur og hn̄ sm̄ heilbrigdr war giōr briote Þuott dagen?

C Epter þ hitte Jesus hn̄ j Musterenu/ ⁊ sagde til hn̄s/ Sie nu ertu Heill orden/ syndga nu eigi optar/ so ad þig hende eige annat verra. Sa madur for og vnderuijsade Gydingum/ at Jesus være sa sm̄ hn̄ hafde Heilan giort. Enn fyrer þ ofsoktu Gydingar Jesum/ ⁊ leitudust vm ad deyda hn̄/ af þui at hn̄ giorde þtta a Þuottdeige. Jesus suarade þm / Fader minn verkar allt hingat til/ Eg verka ⁊. Enn fyrer þtta soktu Gydingar meir til ad deyda hn̄/ Þuiad hn̄ braut eige ad einasta Þuottdagen/ helldur sagde og/ ad Gud være sinn Fader/ giorande sig suo Gude jafnan.

4 Jesus þorsuarer sin̄ giørning

D Jesus suarade og sagde til þra/ Sannliga sannliga seige eg ydr/ Sōuren fær eckert af sialfum sier giort/ nema þ hn̄ sier Foduren giora/ Þuiat huat hellst hn̄ giorer/ þ giorer og ein̄en Sonuren/ þui Faderen elskar Sonen/ og syner honum allt þ hn̄ giorer/ og enn mun han̄ syna honum ōn̄ur verk þessum meire/ so þier munut vndrast. Þuiad so sm̄ Faderen vppuekr Dauda/ og lifgar/ so lifgar og Sonuren þa sm̄ hn̄ vill/ Þui eige dæmer Faderen nockurn/ helldur gaf hn̄ Synenum allan Dom/ at aller heidre Sonen/ so sm̄ þr heidra Foduren/ Huer hn̄ heidrar ei Sonen/ sa heidrar eige Foduren/ sa sm̄ hn̄ sende. San̄liga san̄liga seige eg ydr/ Hu min ord heyrer og truer þm sm̄ sende mig/ sa hefer eilijft lijf/ og eige kemr hn̄ i Dom/ helldr lijdur hn̄ vr dauda til Lijfs.

5 Sonurin̄ er Födurnum samlykr

16 Verdkaup þra sm̄ Sonen heidra er Eilijft lijf

E San̄liga san̄liga seige eg ydr/ Ad su stūd kiemr/ ⁊ er nu/ þ Dauder mūu heyra rodd Gudz Sonar/ og þr sm̄ heyra/ munu lifa. Þuiad lijka s̄ Faderen hefur Lijfet j sier sialfum/ so gaf hn̄ Synenum at hafa Lijfit i sialfum sier/ Hn̄ gaf honum ⁊ valld til yfer ad dæma/ af þui at hann er Mannsins Sonur. Eige skulu þier vndrast þetta/ Þuiad su Stund kiemur/ a huerre/ ad aller þr sm̄ i Grøfonum eru/ skulu heyra Rødd Gudz Sonar / Og þr munu þa fram‑

7 Vitnā vm Gud domen Christi

ganga

ganga ſm̄ gott gjørdu/til Lÿfſins vppriſu/Enn þr ſem jlla giørdu/i Doms vppriſu.

Eige fæ eg af mier ſialfum giørt nockut/Sem eg heyre/ſuo dæme eg/og minn Domur er riettur/Þuiad eg leita eigi mins vilia/helldr hn̄s vilia ſ mig ſende. Ef eg ber mier ſialfum vitne/þa er mitt Vitne ecki ſatt/Annar er ſa/ſ af mier ber vitne/og eg veit/ad hañs vitne er ſatt/ꝥ hn̄ ber af mier.

8 Strappan at þr willdu ecke trua Johañe

Þier ſendut til Johañem/ z hn̄ bar af Sannleiknum vitne. Eñ eg tek eige vitne af møñum/ Helldr ſeige eg ydr þtta/ vppa ꝥ þier hialpiſt. Hn̄ var ſkinanda og loganda Lios/ enn þiˢ villdut ſkam̄a ſtūd glediaſt af hn̄s Lioſe. Eg hefe eñ meira vitne eñ Johañis Vitne/Þui ad þau verk ſem Faderen gaf mier/at eg fullkomni þau/ þau verken ſem eg giøre/ bera mier vitne/ꝥ Faderiñ hafi mig ſendt. Og Faderen ſa ſ mig ſende/hn̄ ſialfur bar mier vitne. Eige hafe þier nockurn tima heyrt hn̄s Rødd/ nie ſied hn̄s Mynd/z hn̄s Ord hafi þier ei j ydr blÿfande/Þuiat þann hn̄ ſende/honum trued þier eige. F

9 Fødurſins Vitnisburdur

Ranſakit Ritningena/Þuiad þier meinit ydr j hn̄e at hafa eilÿft Lÿf/Og hū er ꝥ/ huer af mier ber Vitne/ Og eige vilie þier koma til min/ ſuo at þier hefdut Lÿf. Eg tek ongua Dyrd af mønnum/ Eñ eg þecke ydur/ at þier hafit eige Gudz aſtſemd mz ydur. Eg kom j mins Fødurs nafne/z þier mztokut mig eige. Ef annar kiemur i ſinu eigen nafne/þañ medtake þier. Huernen meige þier trua/þar ſm̄ þier takit Dyrd jnnbyrdis huer af ødrum? Og þa dyrd ſm̄ af einum Gude er heñar leite þier eigi. G

10 Vitnan Moiſis wt af Chriſto

Eige ſkulu þier ꝥ meina at eg mune klaga ydur fyrer Fødurnum/Þar er ſa ſm̄ ydr klagar Moyſes a huern þier vonit. Ef þier trydut Moyſi/ſo trydut þier og mier/þuiat af mier ſkrifade hn̄. Þui ef þier trued eigi hn̄s ſkrife/ Huernen meige þier þa minum Ordum trua?

VI.

Math. 14 Mar. 6 Luc. 9

Epter ꝥ for Jeſus burt yfer vm Siaen Galilee/til ſtadarins Tyberias/Og mykell mannfiølde fylgde honum epter/ af þui þr ſau þau Jarteikn er hañ giørde a ſiukum. Jeſus gieck þa vppa eitt Fiall/z ſettiſt þar ſialfur medur ſinum Læreſueinum/Þa var og Paſkahatÿd Gydinga nalæg. Jeſus hof þa vpp ſin Augu/og ſa at margt Folk dreif at honum/þa ſagde hn̄ vid Philippum/Huar kaupum vier Braud/ꝥ þeſſer neyti? Enn þtta ſagde hañ af þui/at hn̄ villde reyna hn̄/þuiat hn̄ viſſe ſialfur huad hn̄ villde giøra. A

1 Fim̄ þuſūd mañа mett mz þim̄ Braudū og ÿ. Fiſkum

Philippus ſuarade honum/Tuohundrud peningabraud/nægiaſt þm̄ eige/þo at hū eirn fae þa nockut lÿtid. Þa ſagde hōum eirn af hn̄s Læreſueinum/Andreas broder Simonar Petri/Hier er eitt vngmenne/ ſa hefr ſm̄ Byggbraud og tuo Fiſka/Enn huad ſkal þtta medal ſo margra? Þa ſagde Jeſus/Latit mennina ſettaſt nidur. Þar var j þm̄ ſtad myked Gras. Þa ſettuſt þar nidur Kallmenn at tølu/nær fim̄ Þuſundum. Jeſus tok Brauden/ og giørdi þacker z fieck ſinum Læreſueinum/Eñ Læreſueinarner feingu þm̄ ſ nidur høfdu ſeſt. Lÿka eitnen af Fiſkunum ſo myket ſm̄ þr villdu. B

2 Bod og ſkipan giegndar og ſparneytne

Enn þa þr voru metter/ſagde hn̄ til ſinna Læreſueina/Safnet ſaman þær leyfar ſem afganga/ſo eckert ſpilliſt. Enn þr ſøfnudu ſaman/z fylldu vpp tolf Karfer/medr þſſar leyfar/ af fim̄ Byggbraudum/huert ed auk var þſſ/ſm̄ þr høfdu neytt. Þa er þſſer meñ ſau þat/at Jeſus giørde þta Teikn/ſøgdu þr/Þeſſe er ſannlega ſa Spamadur ſm̄ j Heimen ſkal koma. Eñ þa Jeſus fañ ꝥ/at þr mundu koma at grÿpa hn̄/z kioſa til Konungs / flyde hn̄ eirn vpp aptur a Fiallit. C

3 Jeſus þornæmiſt Kongstign

At kuellde geingu hn̄s Læreſueinar ofan til Siafar/ſtigu þr a Skip/og þa þr komu yfer vm þann Sio til Capernaum/var þegar myrkt ordit. Jeſus var þa eige komen til þra. Eñ Sioren tok at æſaſt vpp af miklu Vedre. Þeir høfdu þa roet fim̄ z tuttugu edr þriatigu ſkeida. Þeir ſau þa Jeſum ganganda a Sionum/og komen nær Skipenu/þr ottuduſt þa. Eñ hn̄ ſagde til þra/Eg em/ottiſt þier eige. Þa villdu þr hafa tekit hn̄ jnn a Skipit. Og jafnſnart var Skipit komit ad þui Lande ſm̄ þr foru til. D

4 Jeſus gieck a Sionum

Annan dag epter/ſa folket ſm̄ hinumeigen Siafarins ſtod/at eige var þar añad Skip til nema ꝥ eina ſm̄ hn̄s Læreſueinar høfdu aſtÿgit/z Jeſus hafde eige ſialfur Stÿget a ꝥ Skip medur ſinum Læreſueinum/helldur voru hn̄s Læreſueinar einer af ſtad farner. Þar komu og yfer vm ønnur Skip fra Tyberias/ huad nærre er þm̄ ſtad ſm̄ þr høfdu Brauden eted/ fyrer

Herrans

Herrans þackargiörd. Og þa er Folket sa ad Jesus var eige þar/ ꝛ eige helldꝛ hn̄s Læresuei nar/ stie þ a Skipen/ kom til Capernaum/ og leitade ad Jesu

Og þa þr høfdu fundit hn̄ hinumeigen Siafarins/ søgdu þr til hn̄s/ Rabbi/ Nær komstu hingat? Jesus suarade þm og sagde/ Sannliga sannliga seige eg ydꝛ/ Þier leited min eige af þui/ at þier saut Teiknen/ helldur af þui at þier neyttud af Braudunū/ og vrdut sadder. Verkit ei þrar fædu s forgeingꝛ/ helldꝛ þrar s stødug blijfꝛ til eilijfs Lijfs/ hueria ed Mn̄sins Sonur mun giefa ydur/ Þuiat Gud Fader hefur hn̄ inciglat.

5 Straff Folksins/ leitande ad Christum siñar gagnsemdar vegna

D Þa søgdu þr til hn̄s/ Huad skulu vier þa giora/ so vier giørum Gudz verk? Jesus suaradi og sagde þm/ Þad eru Gudz verk/ at þier trued a hn̄/ þann hn̄ sende. Þa søgdu þr til hañs/ Huort giører þu fyrer Teikn/ so at vier siaum ꝛ trun̄ þier? Huad giorer þu? Fedꝛ vorer ætu Himnabraud a Eydemørku/ s skrifad stendur/ Hn̄ gaf þm at eta Braud af Himne. Þa sagde Jesus til þra/ Sañliga sannliga seige eg ydur/ at eige gaf Moyses ydꝛ Braud af Himne/ Helldꝛ gefꝛ Fader min̄ ydur satt Braud af Himne/ Þuiat þta er Gudz Braud/ þ s af Himne stie ofan/ ꝛ Heimenum giefur Lijf.

6 Samlíkning Mo ses og Christi

Þeir søgdu þa vid hn̄/ Herra gef þu oss jafnan þta Braud. En̄ Jesus suarade þm þa/ Eg em lijfsins Braud/ Hu hn̄ kiemur til min/ þann mū eige hūgra/ Og sa hn̄ truer a mig/ hn̄ mun alldreige þyrsta. Eg sagda ydꝛ/ þ þier hafet mig sienan/ ꝛ truet þo eige/ Allt huad Faderen giefur mier/ þ kemur til min/ og huern þañ sm̄ til min kemꝛ/ hn̄ mun eg eige vtreka/ Þuiad eg stie ofan af Himne/ eige vppa þ at eg giore minn vilia/ helldꝛ hañs vilia sm̄ mig sende. Þetta er Fødursins vilie/ þss mig sende/ at eg glate ongu/ af ollu þui sm̄ hn̄ gaf mier/ helldꝛ sk eg vppuekia þ a efsta deige. En̄ þ er mins Fødurs vilie/ þss mig sende/ at huer sa sm̄ Sonen sier/ ꝛ truer a hn̄/ hafe eilijft Lijf/ Og eg mun vppuekia hn̄ a efsta deige.

7 Christus er þad lifanda Braud

E

Þa mogludu Judar yfer þui/ þ hn̄ sagde/ Eg em þ Braud hút ed ofanstie af Himne. Og þr søgdu/ Er eige Jesus þsse sonur Josephs/ huers at vier þeckium bædi Fodur ꝛ Modꝛ? Hu nen seiger hn̄ þa/ þ eg em ofanstigen af Himne? Jesus suarade þm/ Moglet eige jn̄byrdis. Eingen fær til min komit/ nema sa Fader sem mig sende toge hañ/ Og eg mun vppuekia hn̄ a efsta deige. So er og skrifat a Spamaña bokum/ Ad þr munu aller verda af Gude lærder. Huer hellst nu heyrer af Fødurnum/ og lærer þ/ sa kemur til min/ Eige þ/ at neckur hafe Føduren sienan/ nema sa sm̄ er af Fødurnū/ hn̄ hefur sied Føduren.

8 Moglan Gydinga

Þesse Cap. talar ecke um Sacramētū Braudz og Vijns/ helldr um þa andliga neytslu/ sm̄ er at trua at Christus Gud og madur/ hafe vthellt sitt nu Blode fyrer oss/

Sañliga sannliga seige eg ydur/ Huer sm̄ truer a mig/ hn̄ hefur eilijft lijf. Eg em Lijfsins Braud. Fedur ydrer ætu Himnabraud j Eydemørku/ ꝛ eru Dauder. Þetta er þ Braud s ofanstie af Himne/ huer sm̄ etur af þui/ hn̄ deyr eige. Eg em þ lifanda braud sm̄ af Himne stie ofan/ Huer s etur af þssu Braude/ sa lifer eilijfliga/ Og þ Braud s eg mun giefa er mitt Holld/ huert ad eg mun vtgiefa/ Heiminum til Lijfs.

F

Judar þrættudu þa sin a mille/ so seigiande/ Huernen fær þesse giefet oss sitt holld at eta? Jesus sagde til þra/ Sañliga sañliga seige eg ydꝛ/ Nema ef þier eted holld Mañsins sonar/ ꝛ dreckit hn̄s Blod/ þa hafe þier ecki lijfit mz ydꝛ. Huer hn̄ etur mitt Holld/ ꝛ dreckꝛ mitt Blod/ sa hefer eilijft Lijf/ Og eg mun vppuekia hn̄ a efsta deige. Þui mitt Holld er sonn Fæda/ og mitt Blod er sañur Dryckur. Huer hn̄ etur mitt Holld/ ꝛ dreckꝛ mitt Blod/ sa blijfur j mier/ ꝛ eg mz honum. Lijka sm̄ at mig sende lifande Fader/ ꝛ eg life saker Fødursins/ So ꝛ huer hn̄ etur mig/ sa mun og lifa fyrer minar saker. Þetta er þ Braud sm̄ ofan stie af Himne. Eige so sm̄ þ ydrer Fedꝛ høfdu Himnabraud etit/ ꝛ eru dauder. Huer hn̄ etur þta Braud/ sa lifer at eilijfu.

9 Huernen menn skulu neyta Christs

G Þetta sagde hn̄/ keñande i Samkunduhusenu til Capernaum. En̄ marger af hn̄s Læresueinū sm̄ þta heyrdu/ søgdu/ Hord er þsse Ræda/ Huer kañ heñe ad heyra? En̄ er Jesus visse medur sialfum sier/ at hn̄s Læresueinar mogludu af þssu/ þa sagde hn̄ til þra. Mispockar ydꝛ þtta? Huad mun þa/ ef þier sæut Mannsins son vppstijga þangat sm̄ hann var fyrr? Anden er sa er lifgar/ Hollдet er til einskis nytt/ Þau Ord er eg tala fyrer ydur/ þau eru Ande og Lijf. Enn nockrer eru þr af ydur huerier eige trua. Þuiad Jesus visse af Vpphafe huerier eige voru truader/ og huer sa var er hn̄ munde suijkia/ Og hn̄ sagde/ Fyrer þui sagda eg ydur/ þ eingen fær til min komit/ nema at honum sie þ gefit af minum Fødur.

10 Hneyxlan Læresueinanna

11 Affall Læresueinanna

Epter þ geingu marger af hn̄s Læresueinū aptꝛ til baka/ ꝛ geingu ei leingꝛ þadā af medꝛ hm̄. Þa sagdi Jesus til þra tolf/ Vilie þier og fraganga? Enn honum suaradi Simon Petrus/ Herra/ Hút skulu vær fara? Þu hefꝛ Ord eilifs Lijfs/ Vier trun̄ ꝛ keñū/ þ þu ert Christꝛ So nꝛ Gudz Lifāda. Jesus suaradi þm/ Hefi eg eigi vtualit ydꝛ tolf? Og eirn af ydꝛ er Diofull/

12 Jatning og stodugleike Postulanna

Enn

Enn hn̄ sagde af Judase Simons syne Jscharioth/þuiad hn̄ sueik hn̄/þo ad hn̄ være eirn af Tolf.

VII.

1 Tialldbudar hatid/huer ed byriast xv Decembris og warde i siö Daga

EPter ꝥ gieck Jesus vm Galileam/þuiat hn̄ villde eige ganga vm Judeam/ af þui at Gydingar villdu j Helsla hn̄/þa var ⁊ nalæg Tialldbwdarhatijd Gydinga. Brædr hans søgdu þa til hans/Tak þig vpp og gack til Judalandz/so at þiner Læresueinar siae þau verk er þu giører/Þuiad sañliga giører eingiñ sa nockut leyneliga/sm̄ sialfur hn̄ epterleitar kuñur at verdä. Ef þu giører ꝥ/þa opinberar þu sialfan þig Heimenum/ Þui hn̄s brædr trudu ei a hann. A

2 Huar fyrer Christr er hatadur

Jesus sagde til þra/Minn tijme er eige eñ komen/ enn ydar tijme er jafnan reidubuen. Heimuren fær ydr eigi hatat/eñ mig hatar hn̄/þuiat eg ber vitnisburd af honum/ ꝥ hn̄s verk eru vond. Fare þier vpp til Natijdardagsins/eg vil enn eige fara vpp til þssarar Natijdar/ ꝥt mn̄ time er eñ eigi vppfylldr. Eñ þa hn̄ hafde sagt þm̄ þtta/bleif hañ samt j Galilea. B

3 Ymisliger wrskurder wm Christū

Nü sm̄ hn̄s Brædr voru vppfarner/þa for hn̄ ⁊ sialfr vpp til Natijdariñar/eige opinberliga/ helldr so s̄ nockut a laun. Judar spurdu at hm̄ vm Natijdena/⁊ søgdu/Hu͛ er hn̄? Og mykell krytur var i Lydnum vm hn̄. Sumer søgdu/ Godr er hn̄/enn adrer søgdu/Nei/ helldur leider hn̄ Lyden afuega. Eingen talade þo bert vm hn̄/fyrer hrædslu saker vid Gydinga.

4 predikan og Lærdomr Christi

Enn at halfnadre Natijdiñe/stie Jesus vpp j Musterit/⁊ kēnde. Judar vndrudust so seigande/Huernen veit hn̄ Ritningarnar/þar hañ hefur þo eigi lært þær? Jesus suarade þm̄ og sagde/Miñ Lærdomur er eige miñ/helldr hn̄s sm̄ mig sende. Ef sa er nockr sm̄ giøra vill hn̄s vilia/hn̄ reyner huert þsse Lærdomur er af Gude/edur huert eg tala af mier sialfum. Huer sm̄ af sialfum sier talar/sa leitar sinnar eigiñar dyrdar/Enn huer hn̄ leitar þss dyrdar sm̄ hañ sende/sa er sannr/og eckert Ranglæte er mz hm̄. C

5 Auitan þra rönguMeiningar wm Þuottdagen ꝥ þr willdu ei lata lækna a hm̄

Gaf Moyses ydr eige løg/þo eingen ydar hallde Løgen? Edr þui sæke þier epter at lijflata mig? Lyduren suarade ⁊ sagde/Diøfulen hefer þu/Huer sæker til at lijflata þig? Jesus suarade ⁊ sagde/Eitt verk giørda eg/⁊ ꝥ vndre þier aller. Moyses gaf ydr þui Vmskurnarskirn/eigi ꝥ hun være af Moyse komen/helldr af Forfedrunum/ Og þo vmskiere þier mañen a Þuottdeige. Nu ef maduren medtekr vmskurdar skirn a Þuottdeige/so at eige briotist Moyses Løgmal/enn þier reidist þo vid mig/þad eg giørde allan Mannen heilan a Þuottdeige. Þier skulut eigi dæma epter yfelitum/helldr dæmit riettum Dome. D

6 Herlikasemd Christi og ymisligar rædur wm hañ

Þa søgdu nockrer af þeim sm̄ voru af Jerusalem/ Er ꝥ ecki sa sm̄ þr soktu til at lijflata? Siaet: Nu talar hn̄ opinberliga/⁊ eingen þra seiger honum grand/Eda vita vorer Høfdingiar ꝥ vijst/at þsse er sañr Christr? Eñ vier vitū þo huadā þsse er/Þa Christr kemr/ veit eingen huadan hn̄ er.

Þa kallade Jesus j Musterenu/lærande/⁊ so seigande/Þier kieñit mig ⁊ vited huadan eg em/Og eg kom eige af sialfum mier/helldr er hn̄ sañordur/sa mig sende/hün þier þecket eige/ Eñ eg þecki hn̄/þuiat eg em af hm̄/ ⁊ hañ hefr sent mig. Þa soktu þr til at grijpa hn̄/eñ eingen lagde þo hendr a hn̄/þuiat eigi vat hn̄s tijme eñ komen. Margt af Folkenu trude a hañ ⁊ søgdu/Þa Christr kemur/ mun hn̄ nockut giøra fleire Teikn enn þsse giører? E

Þa Pharisei heyrdu nu Lyden krytia þtta vm hn̄/Þa sendu Prestahøfdingiar ⁊ Pharisei Þienara vt at þr handtæke hn̄. Jesus sagde þa til þra/Litla stund em eg enn hia ydur/⁊ þa fer eg til hn̄s sm̄ mig sende/Þier leited min ⁊ fiñit mig eige/⁊ þar sm̄ eg er / þangat fae þier eige at koma. Þa søgdu Gydingar sin a mille/Huert vill hn̄ fara so at vier finnum hn̄ eige? Edr vill hn̄ ganga j sundurdreifing Heidinna maña/⁊ læra þar Heidnar Þioder? Huernen er su ræda s̄ hn̄ sagde? Þier leitit min ⁊ fiñet eigi/⁊ þar s̄ eg er/þangat fae þier eige at kōa.

7 predikan Christi i Musterenu a þann seinasta Tialldbudar hatydar Dag

A sidasta deigi hinnar myklu Natijdar/stod Jesus vpp/⁊ kallade/so seigiandi/Ef nockurn þyrster kome hn̄ til min/⁊ drecki. Huer hn̄ truer a mig/ so s̄ Ritningen seiger/ af hn̄s Kuide skulu framflıota vøtn lifanda Vats. Eñ þta sagde hañ af þm̄ Anda/huern þr skylldu mzta ka/s̄ a hn̄ trydu/þui heilagr Andi var þa ei (vtgiefin) af þui at Jesus var eñ eigi auglystr. F

Og marger af Lydnum sm̄ heyrdu þssa hn̄s rædu/søgdu/Þessi er sannur Spamadr. Adrer søgdu/Hn̄ er Christur. Enn sum͛ søgdu/Skal Christr nockut koma af Galilea? Seig͛ eigi Ritningin/at Christur komi af Dauidz Sædi ⁊ vr Kastalāum Bethlehem þar s̄ Dauid

var.

var? Lijka ſo vard ein misgreining mz Folkenu. Eñ nockrer af þm villdu hafa gripit hañ/ enn eingin lagde þo hendur a hñ

G Þienararner komu aptur til Phariſeis z Preſtahøfdingiaña/ z Þr ſøgdu þa til Þra/ Þui høfdu þier hñ eige hingat? Þienararnᵉ ſuørudu/ Þar hefur alldrei nockꝛ madꝛ ſo talat ſm̃ Þſſe madꝛ. Þa ſuørudu Phariſei Þm/ Eda eru þier z villter/ truer nockꝛ Høfdingiaña edur af Phariſeis a hñ? Helldꝛ Ꝥ Folk ſm̃ eckert veit af Løgmalenu/ z bøluat er. Nicodemus ſagde þa til Þra/ ſa ſm̃ kom til hñs vm Nott/ huer ed eirn var af Þm/ Dæmer vort Løgmal nockut mannen nema hñ ſie fyrre ranſakadꝛ/ z ſie vitat huat hñ gierer? Þeir ſuørudu z ſøgdu til hñs. Ertu eirn af Galileis? Rañſaka þu z ſkoda/ Ꝥ af Galilea mũ ei Spamadꝛ vpprijſa. Og huer gieck heim til ſinna huſa.

8 Vitnisburdꝛ O minaña Chriſti vm hañ ſamna Lærdom

VIII.

A Jeſus gieck þa j fiallit Oliueti. Og at morne i døgun kom hñ aptur j Muſterit/ og allt folkit kom til hñs/ Hñ ſette ſig og lærde Þ.

Vñur Pridikun at endradre hatijdinne

Eñ hiner Løgkloku z Phariſear leiddu frañ fyrer hñ þa Konu ſm̃ j Hordõe var gripen/ z ſettu hana þar j midit/ z ſøgdu til hñs/ Meiſtare/ Þſſe Kona er nu funden i Hordome/ Enn Moyſes bydur oſſ j Løgmalenu/ at beria Þſſ hattar menn griote/ Eda huad ſeiger þu til? Enn Þtta ſøgdu Þr/ af þui Þr freiſtudu hñs/ at Þr mættu ſo akiæra hñ. Enn Jeſus laut nidꝛ/ ritade mz fingrenum a Jørdena. Og ſm̃ Þr lietu eigi af at ſpyria hñ/ þa riette hñ ſig vpp/ z ſagde til Þra/ Huer ydar ſ̃ er an Syndar/ kaſte ſa fyrſtur Steine a hana. Þa laut hñ nidꝛ aptꝛ/ z ritade a Jørdena. Þa Þr heyrdu Þtta/ z Þra ſamuitſka ſtraffade þa/ gieck eirn epter ødrũ vt/ fyrſter þo Olldungarner. Jeſus var þa eirn epter/ og Konan þar ſtandande mitt fyrer honũ. Eñ þa Jeſus riette ſig vpp/ og ſa þar onguan nema Konuna/ ſagde hañ til hennar/ Kona/ Huar eru Þr ſm̃ þig aklaga? Hefer nockur fordæmt þig? Eñ hun ſagde/ Herra/ eingen. Jeſus ſagde henne þa/ eige mun eg fordæma þig helldꝛ/ gack hiedan/ z ſyndga nu ei optar hiedã af

1 Ap Þre Kuinnu ſm̃ ƀallen war i hordóm

2 Greinarmunꝛ a mille Andligs walldz og Veraldligs

B Jeſus talade enn aptur til Þra ſo ſeigande/ Eg em Lios Heimſins/ Huer hñ fylger mier epter/ ſa geingur eige j myrkurunum/ helldꝛ hefur hñ Lios lijſſins. Þa ſøgdu Phariſei til hñs/ Þu ber Vitne af ſialfum þier/ þinn Vitnisburdur er eigi ſañur. Jeſus ſuarade og ſagde til Þra/ Ef eg ber af ſialfum mier vitne/ þa er miñ Vitnisburdur ſannꝛ/ Þui eg veit huadan eg kom/ z huert at eg fer/ Enn þier vitid eige huadan eg kom/ edꝛ huert eg fer. Þier dæmit epter Holldenu/ Eg dæme ønguan/ enn ef eg dæme þa er miñ Domur riettur/ þuiat eg er eige eirnſaman/ helldur eg og ſa Fader er mig ſende. So er og ſkrifat j Løgum ydar/ at tueggia maña vitnisburdur ſie ſannur/ Eg em ſa ſm̃ af mier ſialfum ber vitne/ z Faderen ſa mig ſendi/ hañ ber og af mier vitne. Þa ſøgdu Þr til hñs/ Huer er Fader þiñ? Jeſus ſuarade/ Eige kienne þier mig nie minn Fødur. Ef þier þecktud mig/ þa þecktu þier z miñ Fødꝛ. Þeſſe ord taladi

3 Greiuarmunꝛ a mille Moſen/ Spamaña/ Poſtulaña/ og Chriſtũ

4 hædne Gydinga wid Chriſtum

C Jeſus vid Olmøſukiſtuna/ þa hñ kiende j Muſterenu/ Og eingen tok hñ/ þui hañs ſtund var enn eige komen

Þa ſagde Jeſus eñ til Þra/ Eg fer/ og þier leitit min/ og i Synd yduare deye þier/ huert eg fer/ þangat fae þier eige at koma. Þa ſøgdu Gydingar/ Mun hñ vilia drepa ſialfan ſig/ Ꝥ hñ ſeiger/ Huert at eg fer þãgat fae þier eigi at koma? Þa ſagde hñ Þm/ Þier erut hier nedãat/ Eg em at ofã. Þier erut af Þſſũ Heime/ Eg em ei af Þſſũ Heime/ Þui ſagde eg ydꝛ/ ad þier mũdut deyia j ſyndũ ydrũ. Þui ef þier truid ei ad eg ſie hñ/ þa mũu þier deyia j ydrũ ſyndũ/ Þa ſøgdu Þr til hñs/ Huer ert þu? Jeſus ſagde til Þra. Þat vpphaf/ ſm̃ nu talar vid ydur/ Margt hefe eg at tala z dæma vm ydꝛ/ enn ſa mig ſende/ hñ er ſannordꝛ/ z huad eg heyrda af honum/ Ꝥ tala eg fyrer Heimenum. Eñ Þr ſkildu Ꝥ eige/ at hñ ſagde Þm̃ af Gude Fødur.

5 Hefnd þyrerlitningar Chriſti og Euangelij

6 Speſkaparƀull ſpurning Gydinga

D Þa ſagde Jeſus til Þra/ Nær þier vpphefiet Mannſins Son/ þa ſkilie þier/ at eg ſie hañ/ Og af mier ſialfum giøre eg eckert/ helldꝛ Ꝥ ſ̃ mig lærde minn Fader/ Ꝥ tala eg/ Og ſa er mig ſende/ hñ er medꝛ mier/ Faderen liet mig ei eirn ſamañ/ þuiad eg giøre jafnan Ꝥ hm̃ er þægt. Þa hñ talade Þta/ trudu marger a hñ.

Þa ſagde Jeſus til Þra Gydinga ſm̃ a hñ trudu/ Ef þier blijfet vid mina rædu/ þa eru þiʳ miner ſañer Læreſueinar/ z þa þecke þier ſannleiken/ og Sannleikuren mũ ydur frelſa. Þa ſuørudu Þr hm̃/ Vier erum Abrahams ſæde/ z alldrei høſum vier nockurs mans þrælar veret. Huernen ſeiger þu þa/ Þier ſkulut frialſer verda.

7 Aminning at Þr ſtãde i Truñe

8 Frelſe þyrer Chriſtum

9 Vpsóknarmenn og ovner Gudz Ordz eru eige Kristelig Kirkia

Jesus suarade þm̄ og sagde/Sanl̄iga sannliga seige eg ydur/Hu hellst sm̄ Syndena giø=rer/hn̄ er Syndarinnar þræll/Þrællen blijfur eigi eilijfliga j Husenu/en̄ Sonuren blijfr þar eilijfliga. Nu ef Sonuren frelsar ydur/þa eru þier riettliga frialser. Eg veit at þier erut A=brahams syner/þo sæke þier til at deyda mig/þuiat min ræda grijpur onguan stad hia ydur. Eg tala þ sm̄ eg sied hefe hia minum Fødr/⁊ huad þier saud hia ydrum fødr/þ giøre þier. E

10 Diöfulsins verk og hn̄s Barna er at hata Ordit lypplata Heilaga og tala Lyge

Þeir suørudu og søgdu til hn̄s/Abraham er vor Fader. Þa sagde Jesus þm̄/Ef þier væ=rut Abrahās syner/þa giørdu þier Abrahās vk/En̄ nu leite þier ept^r ad lijfláta mig/þn̄ man̄ þo s̄ sanl̄eikā seiger ydur/ þn̄ eg heyrde af Gude/ Þetta giørde eige Abrahā/Þier giører yd^r fødursverk. Þa suørudu þr/Eige erum ver j Hordome borner/ eirn Gud høfum vier fyrer Fødr. Jesus sagde þa til þra/Ef Gud være ydar Fader/þa elskudut þier mig/ þui eg em af Gude komen og framgeingen/þui eige kom eg af sialfum mier/helldr sende hn̄ mig/Fyrer þui þecke þier þa ecki mitt Mal/af þui þier meiget eigi heyra mina Rædu.

Þier erut af Fødurnum Fianda/⁊ girndum ydar Fødurs þa vilie þier epterfylgia/Hann var eirn Mordinge þegar at vpphafe/ ⁊ eige stod hn̄ i sanl̄eiknum/þuiad Sanl̄eikuren er ei=mz honum/Þa hn̄ talar Lyge/talar hn̄ af sinu eigen/þui han̄ er ein̄ Liugare/so ⁊ þss hlutar Fader/En̄ mier/af þui eg seige Sanl̄eiken/ þa vilie þier ei trua. F

Huer yd^r kan̄ straffa mig af nockure Synd/nu ef eg seigi Sanl̄eiken/Þui true þier mier þa eige? Huer hn̄ er af Gude/sa heyrer Gudz ord/Af þui heyre þier eige/at þier erut eigi af Gude.

11 Mismunr a milie san̄Christinna og Fals Christinna

Þa suørudu Judar og søgdu honum/Seigim̄ vær eigi vel/at þu ert Samuerskur /⁊ hefur Diøfulen? Jesus suarade/Eige hefi eg Diøful/helldr vegsania eg Fødr min̄/⁊ þier vanheid red mig/Eg leita eigi at mine Dyrd/sa er sm̄ leitar og dæmer.

12 Kraptur Truarinnar/huer ed helldr Christi ordum

Sanl̄iga sanl̄iga seige eg ydr/Ef nockr er sa s̄ geymer min Ord/hn̄ mū ei sia Daudan at eilijfu. Þa søgdu Judar vid hn̄/Nu fin̄u vær at þu hefer Diøfulen. Abraham er daudur og Spamen̄erner/⁊ þu seiger/ Ef nockur er sa ed geymer min Ord/ han̄ mun eigi smacka dau=dan ad eilijfu/Edr ertu meire Fødr vorum Abraham/huer fram̄liden er/ ⁊ Spamen̄erner eru og framlidner/huern giører þu sialfan þig? G

13 Mismunr a mille Christum Abrahams og Spamannanna

Jesus suarade/Ef eg vegsama mig sialfur/þa er min Dyrd eingen/þar er min̄ Fader sa mig vegsāar/huern þier seiget yduarn Gud vera/⁊ þeckid hn̄ þo ei/Enn eg þecki hn̄/og ef eg segda þ eg þeckti hn̄ ecki/ þa være eg eirn Liugare lijkur ydr/helldr þecki eg hn̄/⁊ geyme hans Ord.

14 Vitnā vm Gud domenn Christi

Abraham Fader ydar gladdist/at hn̄ skyllde sia min̄ dag/Og hn̄ sa hn̄/ ⁊ vard gladr vid. Þa søgdu Judar til hn̄s/Þu ert en̄ eige fim̄tugr/þo sæstu Abraham? Jesus sagde til þra/ Sanl̄iga sanl̄iga seige eg ydr/Adr enn Abraham var/em eg. Þa toku þr vpp Steina/at þr køstudu a hn̄. Enn Jesus fordade sier/ og gieck vr Musterenu.

IX.

1 Sa blindur var borin þær syn

OG þa ed Jesus gieck fram hia/sa hn̄ þann eirn mann/sm̄ Blindr var boren. A Hn̄s Læresueinar spurdu hn̄ þa at ⁊ søgdu/Rabbi/Huert braut þsse edr hn̄s Forelldrar at han̄ fæddist so blindur? Jesus suarade/ eigi braut þsse nie hn̄s Forelldrar/helldr at Gudz verk skulu auglysast a honum/Mier byriar ad ver ka hn̄s verk þss mig sendi a mzan at dagr er/Notten kemur nær eingen fær verkad: So leinge sm̄ eg er j Verølldine/þa em eg Lios Veralldar B

Þa hn̄ hafdi sagt þtta/spytti hn̄ a Jørdia/⁊ giørde sier hrakasaur/⁊ nere saurnū vm au=gu hins blinda/⁊ sagdi honum/far þu til Dijkesins Syloa(huad at þydist sendr)⁊ þuo þier. Þa gieck hn̄ og þuo sier/⁊ kom siaandi. Þa søgdu Nagrannar hn̄s/⁊ þr sm̄ hn̄ høfdu ædur þekt/at hn̄ var Olmusu madr/Er þ eigi sa sm̄ sat og beiddi? Sum^r søgdu/Hn̄ er þ/En̄ ad rer søgdu/Lijkur er hn̄ honum. Hn̄ sialfur sagdi/eg em sa. Þeir søgdu þa vid hn̄/Huernen eru þin Augu vpploken? Hn̄ suaradi ⁊ sagdi/Sa madr sm̄ nefnist Jesus/ giørdi sier saur og reid a min augu/⁊ hn̄ sagdi mier/Far þu til Dikisins Syloa/⁊ þuo þi^r/eg gieck og þuo mi^r og fieck synena. Þeir søgdu til hn̄s/Huer er hn̄? Hn̄ sagde/Eg veit eigi.

Þa leiddu þr hn̄ fyrer Phariseos sm̄ ædr hafde blindr verit/en̄ þa var Þuottdagr er Jesus giørde þan̄ Sauren/⁊ opnade hn̄s Augu. Þa spurdu Pharisei hn̄ en̄ at/huernen han̄ hefde C

syne=

ſynina feingit? Eñ hn̄ ſagdi þm/ Saur lagde hn̄ a miin augu/ eg þuode mier/ ⁊ nu ſie eg. Þa ſøgdu ſumer af Phariſeis/ Eigi er þſſi madr af Gude/ þt hn̄ hełldr eige Þuottdagen. Eñ adrer ſøgdu/ Huernen ma Syndugr madr giøra þuilijk teikn? Og þar vard ſundurþyckia þra a mille. Þa ſøgdu þr enn til hins blinda/ Huad ſeiger þu af honum/ þad hann opnade þin Augu/ Eñ hn̄ ſagde/ Spamadr er hn̄.

2 Þræta vegna þſſ Blinda huar af Jarteignen. wer dr eñ opinberari

D Gydingar trudu eige af honum/ at hn̄ hefde Blindr verit/ ⁊ være nu ſkygn orden/ þangad til þr kølludu a hans Forelldra/ ſm̄ Synina hafdi aptur feingit/ ⁊ ſpurdu þa at ſuo ſeigandi/ Er hn̄ yckar Son/ huern þier ſeigit Blindan borin vera/ edr huernen ſier hn̄ nu? Hn̄s Forelldrar ſuørudu þm ⁊ ſøgdu/ Vid vitum at þſſe er ockar Sonur/ ⁊ ꝥ hn̄ var Blindr boren/ eñ mz huerium hætte hn̄ ſier nu/ ꝥ vitū vid ecki/ edur huer hn̄s Augu opnade ꝥ vitum vid ecki/ Hn̄ hefur ſialfur alldr til at ſuara fyrer ſig/ ſpyriet hn̄ at. Þetta ſøgdu hn̄s Fedgin/ af þui at þau ottuduſt Gydinga/ þuiat Gydingar høfdu þa þeg^r ſamblaſit mz ſier/ ꝥ ef nockr mzkiendi hn̄ Chriſtum/ at ſa ſkyllde vtrekin af þra Samkundum/ Fyrer þui ſøgdu hn̄s Fedgin/ Hn̄ er nogu gamall/ ſpyriet hn̄ at

E Þa kølludu þr aptur j ødru ſinni a þann mañ ſm̄ Blindr hafde verit/ ⁊ ſøgdu honū/ Gef Gude Heiduren/ vier vitum at þſſe madr er Syndugr. Hn̄ ſuaradi ⁊ ſagdi/ Er hn̄ Syndugr/ ꝥ veit eg ecki/ Eitt veit eg/ at eg var Blindr ⁊ nu ſie eg. Þeir ſøgdu þa til hn̄s/ Huad giørdi hn̄ þier/ eda huernen lauk hn̄ vpp þinū Augū? Hn̄ ſuaradi þm/ Eg ſagda ydr nu ꝥ/ hafi þier ecki heyrt ꝥ? Til huers vilie þier heyra ꝥ aptur? Eda vilie þier verda hn̄s Læreſueinar? Þa bøluudu þr honum/ ⁊ ſøgdu/ Vertu hn̄s Læreſueirn/ enn vær erum Moyſes Læriſueinar/ vier vitum at Gud talade vid Moyſen/ enn vier vitum eige huadan þſſi er:

F Sa madr ſuaradi ⁊ ſagdi þm/ Þat er vndarligt at þier vitit eigi huadan hn̄ er/ ⁊ þo lauk hn̄ vpp minum augum. Enn vier vitum at Gud heyrer eigi Synduga/ helldr þat ef nockur er Gudz dyrkare/ ⁊ giøret epter hn̄s vilia/ þann heyrer hn̄/ Vm alldr hefer ꝥ eigi heyrt verit/ ad nockur hafi vpp lokit þſſ mans augum ſ̄ Blindr var boren. Være þſſi madr eigi af Gude/ þa mætte hn̄ eckert giøra. Þa ſuørudu þr ⁊ ſøgdu til hn̄s/ Allur ertu j Synd Alen/ og þu lærer oſſ. Og þa ráku þr hn̄ vt.

G Þa Jeſus heyrde ꝥ/ at þr høfdu hn̄ vtrekit/ Og er hn̄ fann hn̄/ þa ſagde hn̄ til hn̄s/ Tru^r þu a Gudz Son? Hn̄ ſuarade ⁊ ſagde/ Herra/ Huar er hn̄/ ſo at eg true a hn̄/ Jeſus ſagde til hn̄s/ Þu ſætt hn̄/ ⁊ hn̄ ſm̄ vid þig talar/ ſa er hn̄. Hn̄ ſuarade/ Herra/ eg true/ Og hn̄ tilbad hann. Jeſus ſagde/ Til Doms kom eg j þennan Heim/ ad þeir ſm̄ eigi ſia ſkylldu ſia/ og at þr verde Blinder ſm̄ ſia. Og nockrer af Phariſeis heyrdu þta ſm̄ hia honum voru/ ⁊ ſøgdu til hn̄s/ Eda eru vier þa blinder? Jeſus ſagdi þm/ ef þier værut blinder/ þa hefdu þier øngua Synd/ Nu fyrſt þier ſeigit/ Vier ſiaum/ þa blijfr ydar Synd

3 Bannþærdur af Phariſeis medteken af Chriſto

X.

A SAnnliga Sañliga ſeigi eg ydur/ Hū hn̄ geingr eigi jnn vm dyrnar j Saudahuſit/ helldr ſtigr hn̄ jnn mz ødrum hætte/ ſa er þiofur/ ⁊ Spilluirke/ Enn ſa ſm̄ geingur jnn vm dyrnar/ hn̄ er Hirdir Saudanna/ Fyrer honum lykur Dyrauørduren vpp/ ⁊ Sauderner heyra hañs rødd/ ⁊ hañ kallar ſina Saude mz nafne/ leider þa ⁊ vt/ Og þa hn̄ hefur ſina Saude vt latit/ geingr hn̄ frammi fyrer þeim/ Sauderner fylgia honum og epter/ þuiat þeir þeckia hn̄s rødd/ Eñ ødrum annarligum fylgia þr ei epter/ helldr flyia þr fra honum/ þuiat þr kienna eigi anarliga rødd. Þeñā malshætt taladi Jeſus til þra/ enn þr viſſu eigi huad hn̄ ſagde þm.

1 Grein a mille godra og vondra Hirdara.

B Þa ſagdi Jeſus en aptur til þra. Sañliga ſañliga ſeigi eg ydur/ Eg em dyr Saudañā. Aller huerier hellſt fyre mier komu/ þr voru Þiofar ⁊ Spilluirkiar/ ⁊ Sauderner hlyddu þm eigi. Eg em Dyrnar/ ef nockur geingr jnn vm mig/ ſa mun frelſaſt/ hn̄ mū og ganga vt ⁊ jñ ⁊ fiña ſitt fodur. Þiofuren kiemr ei til annars enn hn̄ ſteli/ drepe og fordiarfi/ Eg em komen til þſſ at þr ſkylldu hafa Lijf og fulla nægd.

2 Vtlegging Malshattarins

C Eg em godur Hirder. Godur Hirder giefr ſitt Lijf vt fyrer ſina Saude/ Enñ Leigumnadduren ſa eige er Hirder/ og huers Sauderner eru eigi eigenliger/ hann ſier Vlfen komanda/ og yfergefur Saudina ⁊ flyr/ enn Vlfuren grijpur ⁊ ſundrdreifer Saudunum/ Eñ Leigumaduren flyr/ af þui at hn̄ er Leigumadur/ ⁊ hirder ecke vm Saudena. Eg em godur Hirder/ ⁊ eg þecki

3 Greinarmunr a mille Chriſti þſſ ædſta Hirdirs og añara goda Hirdara

mina Saude/ z eg þeckiunſt af minum/ So ſm̄ at þecker mig minn Fader/ z eg þecki Fødurenn og mitt Lijf legg eg vt fyrer mina Saude. Eg hefi z adra Saude/ ſ eigi eru af þſſu Saudahuſi/ þa byrr mier z higat til at leida/ z þr mūu heyra mina Rødd/ Og þar mū verda eitt Saudahus z eirn Hirder.

4 Kallan Heid ingia

5 Þetta walld og Embætte heyrer Christo alleina til

Fyrer þui elſkar mig minn Fader/ at eg legg vt Lijf mitt/ eg tek þad z aptur. Eingenn tekur þad og af mier/ helldur legg eg þad vt af mier ſialfur. Eg hefi valld til þad af at leggia/ eg hefi og valld til þad aptur at taka. Þetta Bodord fieck eg af minum Fødr. Þa vard eñ ſundurþyckia i millum Gydinga fyrer ſaker þſſara orda. Eñ marger af þm ſøgdu/ Dioflin hefur hn̄/ z odur er hn̄/ til huers heyre þier honum? Adrer ſøgdu/ þſſi Ord eru einſkis odzmans/ Fær Dioffullen nockud Blindzmans augum vpplokit? D

6 Tiallburdar hatyd þañ xxv. Nouembris

7 Spurning/ Ert þu Christus?

8 witnisburdr vm Guddomen Christi

Þa giordiſt Muſteris vigſla til Jeruſalem/ þ var vm vetur/ Og Jeſus gieck i Muſtere nu j Forbyrgi Salomonis. Þa vmkringdu hn̄ Judar/ z ſøgdu til hn̄s/ Huerſu leingi þa hell dur þu vorre Salu vpp? Ef þu ert Chriſtus/ þa ſeig oſſ þ berliga. Jeſus ſuarade þm/ Eg ſagda ydr þ/ enn þier truit eigi/ Þau verk er eg giøri j mins Fodurs nafne bera vitne af mier: Eñ þier truit eigi/ þuiat þier erut eigi af minū Saudū/ ſo ſm̄ eg ſagda ydr/ Þui miner Saud heyra mina Rødd/ Eg þecki þa/ z þr fylgia mier epter/ z eg gef þm eilijft Lijf/ z eigi ſklu þr fyrerfaraſt ad eilijfu/ eingen ſkal þa z grijpa vr minne hendi/ Fader miñ ſa ed mier gaf þa/ hn̄ er øllum meiri/ z eingen fær þa gripit af mins Fødurs hende. Eg z Faderin erum eitt. E F

9 Jeſus birtiſſar ſig ad wera Gudz þødurs Son

Þa toku Gydingar enn Steina vpp/ at gryta hn̄. Jeſus ſuaradi þm þa/ Mørg God ūk ſynde eg ydr af minum Fødr/ fyrer hūrs verks ſaker þa vilie þier gryta mig? Gydingar ſuørudu honū þa ſo ſeigiādi/ Fyrer gott ūk grytu vier þig eigi/ helldr fyr þa Gudlaſtan/ þar ſ þu ert madr/ z giører þig ſialfan at Gudi. Jeſus ſuarade þm/ Er eigi ſo ſkrifat j ydru Logmale? Eg ſagda/ þ þier erut Guder/ Nu ef þ kallar þa Gude/ til hūra Gudz Ord eru ſkied/ og Ritningen ma eigi Riufaſt/ enn vid þañ ſm̄ Faderin helgadi og j Heimen ſendi/ þa ſeigi þier/ Þu Gudlaſtar/ af þui eg ſagda/ Eg em Son Gudz/ Ef eg giøre ecki mins Fødurs ūk/ þa truet mier ecki/ Nu fyrſt eg giøre þau/ þa truet verkunum/ þo þier viliet mier ecki trua/ ſo ad þier kieñit z trued/ þ Faderin ſie medr mier z eg medr honum. G

Þeir ſoktu þa eñ til at grijpa hn̄/ Eñ hn̄ gieck vt fra þra Høndū/ z for aptr j þann ſtad/ hinumeigin Jordanar ſm̄ Johannes hafdi adr ſkijrt/ z var þar. Marger komu til hn̄s og ſøgdu/ Johañes giørde ad vijſu eckert Teikn/ Enn allt huad Johañes ſagde af þſſum/ þa er ſatt. Og marg trudu þar a hn̄.

XI.

1 Hiſtorian wt af þm framlidna Lazaro/ huern Jeſus wppuakte af dauda

Har la eirn ſiukur madr Lazarus at nafne/ af Bethania/ i Hybylum Mariu/ z hennar ſyſtur Marthe. Enn Maria var ſu ſm̄ Herran hafde ſmurt med Smyrſlum/ z þurkat hn̄s Fætr mz ſinum hærlockum/ huerrar Broder var ſa Lazarus ſm̄ ſiukur la. Syſtur hn̄s ſenda þa til Jeſu/ ſo ſeigiande/ Herra/ ſia nu/ ſa þu elſkar hañ er nu ſiukur. Þa Jeſus heyrdi þ/ ſagde hañ/ Þeſſi ſott er eigi til dauda/ helldur til Gudz Dyrdar/ ſo at Gudz ſonur verdi fyrer hana dyrkadur. Enn Jeſus elſkadi Martham z ſyſtur hennar Mariu z ſo Lazarum. Þa hn̄ hafdi þ heyrt ad hn̄ var ſiukur/ bleif hn̄ ſamt tuo daga j þm ſtad ſm̄ hn̄ var þa. A

2 Dande heilagra er ei dande/ helldur Suefn

Epter þ talar hn̄ til ſinna Læriſueina/ Gøngu vier aptur j Judeam. Þa ſøgdu hn̄s Læriſueinar vid hn̄/ Rabbi/ nærſt þa villdu Judar gryta þig/ z þo villtu fara þangat aptur? Jeſus ſuaradi/ Eru eigi tolf ſtunder j Deigi? Hū hn̄ geingur vm dagen/ ſa ſteyter ſig eigi/ þuiad hn̄ ſier þſſa Heims Lios/ Enn huer hn̄ geingr vm Nætur/ ſa ſteytir ſig/ þui þar er eckert Lios j honum. Þetta mællti hn̄/ z epter þ ſagdi hn̄ til þra/ Lazarus Vin vor hn̄ ſefur/ enn eg fer at vekia hn̄ af Suefni. Þa ſøgdu hn̄s Læriſueinar/ Herra/ ef hn̄ ſefur þa batnar hm̄. Jeſus taladi vm hn̄s dauda/ enn þr ætludu at hn̄ mundi ſeigia af edliligū ſuefni. Þa ſagdi Jeſus þm opinberliga/ Lazarus er latiñ/ z eg fagna fyrer ydar ſaker/ þ eg var ei þar/ ſo at þier truit/ og gøngum nu til hn̄s. Þa ſagde Thomas ſ kallaſt Tuibure til Læriſueinaña/ Gøngu vær med/ ſo ad vier deyum mz hm̄. B

Jeſus kom z þa/ z fann at hn̄ hafde fiora daga j Grøfinne leigit. Enn Bethania lææ hart nærre Jeruſalem/ ſo ſ fimtan renneſkeid. Marger Gydingar voru þar komner til Martham og Mariu/ at þr huggudu þær vm læt Brodur ſins. Sm̄ Martha heyrer at Jeſus kemur/ rdnnr C

mur/rennur hun j mote honum/enn Maria ſat heima.

Þa ſagdi Martha vid Jeſum/Herra/ef þu hefder hier verit þa være Broder minn eigi latinn/Enn eg veit/at huers þu beidiſt af Gude/ꝥ giefur Gud þier. Jeſus ſagde til hennar/Broder þinn ſkal vpprijſa. Martha ſagde til hn̄s/Eg veit ad hn̄ rijs vpp a efſta dags vpprıſu. Jeſus ſagde vid hana/Eg em vppriſa og lijf/huer hn̄ truer a mig/ſa mun lifa þott nu være daudur/ꝛ huer hn̄ lifer og truer a mig/ſa ſkal eigi deyia at eilijfu/Truer þu þſſu? Hun ſagde þa til hn̄s/Ja Herra/eg trui at þu ſiert ſa Chriſtur Sonur Gudz/ſm̃ j Heimen ſkyllde koma.

3 Medkienning Kraptſins Chriſti/ꝥ hn̄ ſe Herra yper Daudanum

4 Ad wier pyrer Trũa a Chriſtũ prelſũſt pra daudanũ og ödlunſt eilypt Lyp

D Þa hun hafde þtta ſagt/for hun og kallade j hliode a Syſtur ſina Mariu/ſuo ſeigiandi/Meiſtaren er hier nær og kallar a þig. Þa hin heyrde ꝥ/ſtod hun fliott vpp og kom til hn̄s/þuiat Jeſus var enn ei komin til Kaſtalans/helldur var hn̄ enn j þm̃ ſtad ſm̃ Martha hafdi j moti honum komit. Enn þr Judar ſm̃ j huſenu voru ꝛ hana huggudu ſau ꝥ at hun ſtod ſo fliott vpp/ꝛ gieck vt/fylgdu þr hen̄i epter/og ſøgdu/Hun fer til Grafarin̄ar at grata þar.

Þa Maria kom þangat ſm̃ Jeſus var/ꝛ hun leit hn̄/fiell hun til Fota hn̄s/og ſagdi hm̄. Herra/ ef þu hefder nu hier verit/þa være Broder min̄ eigi latin̄. Sm̃ Jeſus ſa hãa nu grata/ꝛ þa Gydinga grætandi er mꝫ henne komu/byſtiſt hn̄ vid j ſinũ Anda/ ꝛ hrygdiſt mꝫ ſialfum ſier/ꝛ ſagde/Huar hafi þier lagt hn̄? Þeir ſøgdu honum/Herra/kom ꝛ ſkoda. Þa tær felldi Jeſus. Þa ſøgdu Gydingar/Sia: Huerſu kiæran hn̄ hefur haft hn̄. En̄ adrer af þm̃ ſøgdu/Matti hn̄ ē opnade blindzmans augu/eigi giøra vid þui at þſſi hefdi ecki dait? Jeſus ſturladiſt þa enn mꝫ ſialfum ſier/ꝛ þa kom hn̄ til Grafarinnar. Enn ꝥ var eirn Jardmun̄i/Steirn var ꝛ yferlagdur.

E 5 Chriſti ſturlaſt/og reidiſt i gegn Syndin̄e/Daudanum/og Diöpulſins werkum/huer hn̄ atte nidur ad briota

Jeſus ſagde/Taket af Steinen. Þa ſagdi Martha/Syſter hins dauda til hn̄s/Herra/Han̄ lyktar nu/þuiat han̄ er ferdagadꝛ. Jeſus ſagde til hen̄ar/Sagda eg þier ecki/ ad ef þu tryder/ þa munder þu ſia Gudz Dyrd. Þa toku þr Steinen af þm̃ ſtad/ ſm̃ hin̄ daudi var lagdur. En̄ Jeſus hof þa ſin augu vpp ꝛ ſagde/Fader/Eg þacka þier ꝥ þu heyrder mig/en̄ eg veit þo at þu heyrer mig jafnan/helldꝛ fyrer folkſins ſaker ſm̃ hier ſtendꝛ j kring/ þa ſagda eg ꝥ/ſo at ꝥ true þui at þu ſender mig.

6 Þackargiörd Chriſti

F Þa hn̄ hafde þta ſagt/kalladi hn̄ hærri Roddu/Lazare kom þu vt. Og þa ſtrax kom ſa vt/ſm̃ daudur hafdi verit/reyrdur mꝫ Lijkbøndum/at høndum ꝛ fotum/ꝛ vm̃ hans Aſion var ſueipat medur Sueitaduke. Jeſus ſagde til þra/Leyſit han̄/ꝛ latid burt ganga. Marger af Gydingum ſm̃ komit høfdu til Mariam/ꝛ ſau huat Jeſus giørde/þa trudu a hn̄. Enn ſumꝰ af þm̃ geingu burt til Phariſeis/ ꝛ ſøgdu þm̃ huad Jeſus hafdi giørt

7 Klar witnisburdur ad Chriſtus ſie eirn Herra yper Lyp og Dauda

Þa ſãtoku Ken̄eman̄ahøfdingiar ꝛ Phariſei eitt ræd/ꝛ ſøgdu/Huad ſku vær tilgiøra? Þui þſſi madꝛ giører morg Teikn/ ꝛ ef vier ſleppũ honũ ſo/þa trua aller a hn̄/ ꝛ þa kõa Romueriar ꝛ taka vort Land ꝛ Lyde. Enn eirn af þm̃ Caiphas at nafne/ſa ē ꝥ ſama ær var Ken̄eman̄ahøfdinge/ſagde til þra/Þier vitit eckert ꝛ hugleidit eckirt/Betra er fyrer oſſ/at eirn madur deye fyrer folkit/ſo at eigi tapiſt allꝛ Lydur. En̄ þta ſagde hn̄ ei af ſialfũ ſier/helldur af þui hn̄ var þſſ ærs Kn̄eman̄ahøfdinge/ þa ſpade hn̄ at Jeſus ſkyllde deyia fyrer Folkit/Ei ein aſta fyrer ꝥ Folk/helldꝛ ꝥ/at hn̄ ſafnadi j eitt þm̃ Gudz Bornũ/er ſũdur voru dreifd. Og vpp fra þm̃ deigi ſamtoku þr mꝫ ſier at lijflata hn̄.

G 8 Radagiörd i giegn Chriſto

Jeſus gieck eigi þadan af berliga hia Gydingum/helldꝛ for hn̄ burt j eitt Bygdarlag nærre Eydemørku/j þa Borg ſm̃ kalladiſt Ephrem/ꝛ þar dualdiſt hn̄ medꝛ ſinum Læriſueinũ. Enn þa var Paſkahatijd Gydinga nalæg/Og marger vr þre Sueit geingu vpp til Jeruſalem fyrer Paſkana at hreinſa ſig. Þeir ſtodu og ſpurdu epter Jeſu /ꝛ toludu ſin a millum j Muſterinu/Huad ſyniſt ydur ꝥ hn̄ kiemꝛ ei til Hatijdardagſins? En̄ Byſkupar og Phariſeis gafu vt ꝥ Bodord/Ef nockur viſſe huar hn̄ være/ þa ſkyllde vnderuijſa þm̃ / ſuo at þr mættu hondla hn̄.

XII.

A Sex døgum fyrer Paſcha/kom Jeſus i Bethania/þar ē Lazarus hin̄ framlidne var/huern ed Jeſus hafde vppuakit af Dauda. Enn þeir biuggu honum þar eina Kuelldmaltijd/og Martha þionadi/Lazarus var einn af þm̃ ſm̃ til Bordſins ſat mꝫ honum. Þa tok Maria eitt Pund Smyrſla/af hinu ſkiæraſta og dyrmætaſta Narden/og ſmurde mꝫ fæturnar Jeſu/ꝛ þurkade ſo hn̄s

1 Kueildmaltijden i Bethania

2 Maria ſmyr Fætur Jeſu

Fætꝛ

Fætur mz ſinum hárlockum. Huſit fylltiſt ⁊ vpp af jlm Smyrſlanna. Þa ſagdi eirn af hñs Læreſueinum/ Judas Symons ſon Iſchariotħ/ ſa er hañ ſueik þar epter/ Fyrer þui eru þſſe Smyrſl ecki ſelld fyrer þriuhundrud peninga ⁊ giefit Fatækum? Þetta ſagdi hñ eigi af þui at hñ hirte vm Fatæka/ helldr af þui at hñ var Þiofur/ ⁊ hafdi Fiepyngiuna/ ⁊ bar þ ſm giefit var. Þa ſagde Jeſus/ lat hana j fride/ þtta geymde hñ til mins greftrunardags. Volada hafi þier jafnan hia ydr/ eñ mig hafi þier eigi at jafnadi.

3
Radagiørd ad lyflata bæde Jeſum og Lazarū

Eñ er fioldi mikill af Gydingum fornā at hñ var þar ſialfur/ komu þr ei einaſta þangad fyrer Jeſu ſaker/ helldr at þr ſæe Lazarum þann ſm hñ hafdi af dauda reiſt. Eñ Preſtahøfdingiar ſamtoku ⁊ þ/ at lata j hel ſla Lazarum/ Þuiat fyrer hñs ſaker geingu marg' af Gydingum þangat/ ⁊ trudu a Jeſum.

4
Inreiden Chriſti i Jeruſalem þſſ ſaña Paſkalambz/ gꝫ þande ſig viliugliga til Fornþæringarinnar

Añan dag epter/ þa ed Lyduren heyrdi/ ē til Hatÿdardagſins var kōen/ at Jeſus kō til Jeruſalem/ þa toku þr ſier kuſtu af Palmuide/ ⁊ geingu vt j mote honum/ ⁊ hropudu/ Hoſiaña Blezadur ſie ſa ſm kiemr j nafni DROTTINS/ Konungr Iſraels/ Enn Jeſus fieck eina Øſnu ⁊ reid þar a/ So ē ſkrifat er/ Ottaſt eigi þu dotter Sion/. Sie: Þinn Konungr kemur ridandi a einum Øſnu fola. Enn þta ſkildu eigi hñs Læriſueinar j fyrſtu/ helldur þa ed Jeſus var auglyſtr/ þa hugleiddu þr/ at þtta var af hm ſkrifat/ ⁊ þr hofdu hōum þta giørt.

Enn þ Folk bar honum vitne/ ſm hia var þa hñ kalladi Lazarum vr Grøfiñe/ ⁊ af dauda vpp vakti/ Af þui gieck mugafolkit vt j moti honum/ þ heyrdi/ at hñ hafdi giørt ſodant teikn. Eñ Phariſei ſøgdu ſin a mille/ Þier ſiait nu at vier orkū ongu/ Sie: Allr Heimr fer ept' hm.

5
Metnadr Poſtulanna hugſandi tapnā vm holldligt rÿki Chriſti

Þar voru ⁊ nockrer Gricker/ mz þm ſm vpphøfdu farit at tilbidia vm Hatydina/ þeir geingu til Philippo/ huer ed var af Bethſaida vr Galilea/ badu hñ ⁊ ſøgdu Herra/ Vier villdum fa at ſia Jeſum. Philippus kom ⁊ ſagdi þ Andrea/ Eñ Andreas ⁊ Philippus ſøgdu þ Jeſu. Eñ Jeſus anſadi þm ⁊ ſagde/ Sa time er nu komin at Sonr Manſins auglyſiſt.

6
Auÿſtā og þyrerſøgn vm hañs dauda/ vm kroſſ Kriſtninnar/ og hēñar þoi klarā

Sañliga ſañliga ſeigi eg ydr/ Nema þ at Frækoñit falli j Jørdēa ⁊ deyie/ þa blÿfr þ einſaallt enn ef þ deyr/ þa fæ、rer þ miken auext. Huer hañ elſkar ſitt Lÿf/ hann glatar þui/ Enn huer hann hatar ſitt Lÿf j þſſum Heimi/ ſa varduelter þad til eilÿfs Lÿfs. Ef nockur vill mier þiona/ þa fylgi hñ mier epter/ Og huar eg em/ þar ſk ⁊ miñ þienare vera/ Ef nockur þionar mier/ þa mun miñ Fader hñ heidra

7
Hrygd og Angiſt Chriſti

Min Sala er nu hrygg/ Og huad ſkal eg ſeigia? Fader/ frelſa þu mig af þſſum tima/ eñ fyrer þui kom eg þo j þeñan tÿma/ Fader/ birtu nafn þitt. Þa kom Rødd af Himne/ ſo ſeigiandi/ Eg hefi þ vppbirt/ ⁊ eg ſkal þ enn vppbirta. Þa ſagdi Folkit ſm hia ſtod/ ⁊ aheyrde/ Þar vrdu Reidarþrumr. Adrer ſøgdu/ Eingill taladi vid hñ. Jeſus ſuaradi og ſagdi/ Eige kom þſſe Rødd fyrer minar ſaker/ helldr fyrer ſaker ydar.

8
Fødurſins vitnā vt af Chriſto

Nu er komen Domr þſſa Heims/ Nu mun og þſſa Heims Høfdingi vtrekaſt/ Og fyrſt eg verd vpphafinn af Jørdu/ þa mun eg draga allt til min ſialfs. Enn þta ſagde hñ/ teiknandi mz huerium dauda er hñ ſkyllde deyia. Þa ſuaradi Folket honum / Vier høfum heyrt wr Løgunum/ at Chriſtur blifi at eilÿfu/ Huernen ſeiger þu þa at Manſins Syne byriar vppad hefiaſt? Huer er ſa Mannſins Sonur? Þa ſagde Jeſus til þra/ Lioſit er ſtutta ſtund hia ydur/ Ganget þui a medan þier hafit Lioſit/ ſuo at Myrkuren grÿpe ydr eige. Sa er geingr j Myrkrunum/ hñ veit eige huert hñ fer. A medan þier hafit Lioſit/ þa truet a Lioſit/ vppa þ þier ſieut Syner Lioſſins.

9
Vantru og þráſeitur blindleiki Gydinga

Þetta talade Jeſus/ ⁊ gieck burt ſidā ⁊ fordade ſier fyrer þm. Og þott hñ giørde ſlÿk teikn fyrer þm/ þa trudu þr þo eige a hñ/ ſo at vppfylldeſt ordſaga Eſaia Spamans/ þa hñ ſagde/ Herra huer truer vorre Predikan/ ⁊ huerium er Armleggur DROTTINS opinberadr? Fyrer þ mattu þr eige trua/ þt Eſaias ſeiger eñ j odrū ſtad/ Hann blindade Augu þra/ ⁊ forherte hiørtu þra/ ſo at þr ſiae eige mz augunum/ nie ſkilie mz hiartanu/ at þr vmſnueſt ſuo eg græde þa. Þetta ſagdi Eſaias/ þa hñ leit hñs Dyrd/ ⁊ talade af honum. Marger af Høfdingium trudu þo a hann/ enn fyrerſaker Phariſeis þa mzkendu þr þ eige/ ſuo ad þr være eige forbodader/ þuiat þr elſkudu meir vegſemd manna/ enn Gudz Dyrd.

10
Aluarlig og brennandi anuñing og predikan til Truarinnar

Jeſus kallade þa og ſagde/ Huer ē a mig truer/ hñ truer ei a mig/ helldr a hñ ē mig ſende. Og huer hañ ſier mig/ hñ ſier þañ ſm mig ſende. Eg er Lios j Heimen komenn/ ſo at huer ē a mig truer blÿfe eige j Myrkrunum. Og ef nockur heyrer min ord ⁊ truer ecke/ hñ mun eg eigi dæma/ Þuiad eg kom eige ad dæma Heimen/ helldr at frelſa Heimen. Huer hñ fyrer lÿtr mig

11
Lotā Gudz ordz þorſmanara

⁊ medtekur eige min ord/ hñ hefer þann hñ dæmer/ Þad ord ſm eg talade/ þ mun dæma hañ a efſta deige. Þuiad eg talade ei af ſialfum mier/ helldr Faderen ſa mig ſende/ hñ gaf mier ſial-

fur bod

fur Bodord til/huad eg skyllde seigia edr mæla. Og eg veit at hn̄s Boddord er eilyft lyf. Þad eg tala/ þ tala eg so/ so s̄ Faderen sagde mier.

12 Þar fyrer/ Verdlaun riett truadra er eyf lyft Lyf

XIII.

A

FYrer Paskahatyidena/ þa Jesus visse at hn̄s tyme var komen/ at hn̄ geinge vr þssū Heime til Fodursins/ z lyka sm̄ hañ elskade sina þa er hier voru j Heime/ so elskade hn̄ þa allt til enda. Og at giørdre Kuelldmaltydinne (þuiad Diøfullen hafde þa þe gar sendt i hiarta Judasar Simon sonar Jschariotħ/ at hn̄ suiki hn̄) visse Jesus þ Faderen hafdi allt giefit honum j hendr/ z þ at hn̄ var af Gude vtkomiñ/ og til Gudz þa fære hn̄/ Þa stod hn̄ vpp fra Kuelldmaltydinne/ lagdi af sier Klæden/ z tok eitt Lynklæde/ gyrte vm sig/ epter þ hellte hn̄ vatne j eina Mūlaug/ z tok til at þuo fæturna a Læresueinunum/ z þur kade medr þui Lynklæde er hn̄ var mzgyrdtur.

1 Fotaþuotturen/ Hn̄ merker/ at Synder og dau de þuæst ap oss/ og eilyft lyf og Riettlæte gefst oss/ fyrer Christū

Þa kom hn̄ til Simonar Petri/ Enn Petur sagde til hn̄s/ Herra/ ættu at þuo a mier Fætur? Jesus suaradi z sagdi honum/ Huad eg giøre þ veist þu nu eigi/ enn seirna veitst þu þ. Þa sagdi Petur til hn̄s/ Alldrei vm æfe skallt þu minar fætur þuo. Jesus suaradi honum/ Ef eg sk ei þuo þier/ þa hefr þu ei hlutdeilld medr mier. Simō Petrus sagdi þa til hn̄s/ Her ra/ eckt einasta fæturna/ helldr jafnuel høfud z hendr. Jesus sagdi til hn̄s/ Sa þueigen er/ hn̄ þarf eigi at þuo nema Fæturnar/ þui hn̄ er allur hreiñ. Þier erut z hreiner/ enn eigi aller

B /Þui hn̄ visse fyrer/ huer sa var er hn̄ mūde suikia/ fyrer þ sagde hn̄/ þier erut ei aller hreiner.

Enn epter þ hn̄ hafde þueigit fætur þra/ tok hn̄ sin klædi/ settist nidur aptur/ og sagde þa enn til þra/ Vite þier huad eg giørda ydr? Þier kallit mig meistara z Herra/ þier seigit þ z riett/ þuiat eg er hn̄ og. Nu ef eg ydr Herra z Meistare þuo ydra fætr/ þa sku þier z jnbyrd is þuo huer annars fætur. Þetta gaf eg ydr til epterdæmis/ suo þier giørit lyka sm̄ eg giørde vid ydur. Sañliga sannliga seige eg ydr/ at Þionen er eigi meire sinum Herra/ nie Sende boden þm̄ er hn̄ vt sende.

2 Epterdæme Christi Kieñer bedrū þyrersett

Ef þier vitit þtta/ þa eru þier sæler ef þier giørit þtta. Ei seigi eg af ydr øllum/ Eg veit hueria eg hefi vtualit/ Helldr þ at vppfyllist Ritningen/ Sa sm̄ at etur braud medr mier/ hañ tredr mig vnder fætur. Nu seigi eg ydur þ adr enn þ skier/ so at þier truet/ þa þ er skied/ ad eg em hn̄. Sannliga sañlega þa seigi eg ydr/ Huer hn̄ mztekur þann er eg sende/ sa medtekr mig. Eñ huer hn̄ mztekr mig/ hn̄ mztekr þann sm̄ mig sendi.

C

3 Fyrersögn vm Suikaran/ huer hn̄ munde vera

Þa Jesus hafde þtta sagt/ hrygdist hn̄ j sinum Anda/ vottadi z sagdi/ Sañliga sannliga seige eg ydr/ Eirn af ydur mun forrada mig. Þa leit huer Lærisueinañа til annars/ vggande vid af huerium hn̄ sagde. Enn þar var eirn af hn̄s Læresueinū/ sm̄ sat til Bordsins j fadme Jesu/ huern et Jesus elskadi/ honum bende Simon Petrus/ at hn̄ spyrde hn̄/ huer sa være er hn̄ hafde til talad? Af þui hn̄ la þa a brioste Jesu/ Og hn̄ sagde til hn̄s/ Herra/ Huer er sa? Je sus suaradi/ Sa er hn̄/ at huerium eg riette vøkuadan Braudbita. Og þa hn̄ vøkuadi braud it/ gaf hn̄ þ Judase Simons syne Jschariotħ. Og epter þañ bita for Andskoten j hn̄

4 Hn̄ lætur i liost Suikaran

Þa sagde Jesus til hn̄s/ Huad þu giører/ þa giør þ snart. Enn eingen af þm̄ s̄ til bord sins satu visse til huers hn̄ taladi. Sumer ætludu þ/ af þui at Judas hafde Fiepyngiuna/ ad Jesus munde seigia honum/ Kaup þ er oss giørist þørf til Hatydardagsins/ eda at hañ giæfi nockut fatækum. Og þa hn̄ hafdi bitan tekit/ gieck hn̄ strax vt/ z þa var Nott. Enn þa hn̄ var vtgeingen/ sagde Jesus/ Nu er Mansins Sonur auglystur/ z Gud er auglygstur mz hm̄ Fyrst Gud er auglystr mz honum/ þa mun Gud auglysa hn̄ j sialfum sier/ z snarliga mun hn̄ auglysa hn̄

D

5 Auglysing mañs sinns Sonar/ og Gudz fodurs

Sonakorn min/ eg em eñ litla stund hia ydur/ þier leitid min/ z lyka sm̄ eg sagde vid Gyd inga/ huert eg fer þangat kuñe þier eigi at koma/ og nu seige eg ydur. Eitt nytt Bodord þa gef eg ydr/ at þier elskit huer annan/ lyka sm̄ eg elskadi ydr/ so skulu þier og elskast jnnbyrdis/ Og af þui kienna aller/ at þier erut miner Lærisueinar/ ef þier hafit Kiærleikan ydar a mille. Simon Petrus seiger til hañs/ Herra/ Huert fer þu? Jesus suaradi honum/ Þangat sm̄ eg fer mattu nu ad siñe eigi fylgia mier/ enn seirna meir þa muntu fylgia mier. Petur seiger til hn̄s/ Herra/ Þui ma eg nu eigi fylgia þier? Eg vil setia mitt Lyf vt fyrer þig. Jesus suarade honum/ Huad munder þu setia þitt Lyf vt fyrer mig? Sañliga sannliga seige eg þier/ at Ha nen gelurei/ adr enn þu hefur neitad mier þrysuar.

6 Fyrersögn vm hn̄s Dauda

7 Vm þ nyia Bodord

8 Oforsiallig hreyste Petri/ og hn̄s Strapp

XIIII

Þa

1 Huggun i giegn Haskasemdum/ opsoknũ og pleirum Forhindrunum

NA sagdi hañ til sinna Lærisueina/ Hrygguist eigi j ydru Hiarta/ True þier a Gud/ þa true þier a mig. J mins Fødurs husi eru margar verur/ Eñ ef eige so være/ þa segdi eg/ at eg fæara/ at tilbua ydur stad. Og ef eg fer hiedã at til bua ydur stad/ þa vil eg þo aptur koma/ ꝛ taka ydꝛ til min sialfs/ so þier sieut þar sſm eg er/ ꝛ huert eg fer/ þ vite þier/ ꝛ veigen vite þier. **A**

2 Ap vidurkenningu Fødursins og Sonarinns

Thomas sagde til hñs/ Herra/ Vier vitum eigi huert þu fer/ Eda hũnen megu vier þa veigen vita? Jesus sagdi til hñs/ Eg em Veguren/ Sañleikuren ꝛ Lÿfit. Eingen kemur til mins Fødurs/ nema fyrer mig/ Ef þier þeckit mig/ þa þecki þier og miñ Fødꝛ. Og nu hiedan fra/ þa þecki þier ꝛ so sau þier hñ

3 Auijtã philippi þeckiandꝛecke Christũ

Philippus sagde til hñs/ Herra/ Syn oss Fødurenn þa næger oss. Jesus sagde þa til hñs/ So leingi er eg j hia ydꝛ/ ꝛ þu þecker mig eigi? Philippe/ Huer mig sier sa sier ꝛ Fødurenn/ ꝛ huernen seiger þu þa? Syn oss Fødurenn/ Truer þu eigi/ ad eg em mꝫ Fødurnum/ ꝛ Faderen med mier? Þau ord eg tala til ydar/ þau tala eg eigi af sialfum mier. Faderen sa sſm medꝛ mier bygger/ hñ sialfur giører þau verk/ Truet mier/ ad eg sie mꝫ Fødurnum/ ꝛ Faderen medꝛ mier/ Ef eigi annars/ þa truet mier þo fyrer verkanna saker **B**

4 Kraptur Daudans Christi

Sannliga sañliga seigi eg ydur/ Huer hñ truer a mig/ sa mun giøra þau verk s eg giøre/ hñ mun ꝛ giøra þssum meire/ þuiat eg fer til mins Fødurs. Og huers þier bidied Fødurenn j minu nafne/ þ vil eg giøra/ so at Faderen dyrkist j Synenũ. Hűs þier bidiet j minu nafni/ þ vil eg giøra

5 vitnisburdꝛ Guddomsins Christi

6 Fyrerheit heilax Anda/ og huggũar Traust

Ef þier elskit mig þa halldit min Bodord/ Og eg mũ bidia Fødurenn/ at hñ gefi ydꝛ añan Huggara/ þann er blÿfur mꝫ ydꝛ eilÿfliga/ þann sannleiks Anda/ huern Heimurenn fær eige medtekit/ þui hñ sier hñ eigi/ ꝛ þeckir hñ eigi/ Enn þier þeckit hñ/ þuiat hñ blÿfur hia ydꝛ/ ꝛ mun vera mꝫ ydꝛ. Eigi læt eg ydꝛ Fødurlausa/ eg kiem til ydar.

Jnnan skams tÿma þa mun Heimurenn ei sia mig meir/ enn þier skulut sia mig/ þuiad eg life/ ꝛ þier munut ꝛ lifa. A þm deigi kienne þier/ at eg er mꝫ Fødurnum/ ꝛ Faderen mꝫ mier/ ꝛ eg mꝫ ydꝛ. **C**

7 Vtmalã Christiligrar Kirkiu

Huer hñ hefer min Bodord/ ꝛ helldꝛ þau/ hñ er sa sſm mig elskar. Eñ hűr hñ elskar mig/ sa elskast af minum Fødur/ ꝛ eg mun elska hñ/ og eg mun opinbera mig honum. Þa sagde Judas/ eigi Jscharioth til hñs/ Herra/ Huad verdꝛ þss giørt/ at þu munt vilia opinbera sialfann þig oss/ enn eigi Heimenum? Jesus suaradi og sagdi til hans/ Hű hann elskar mig/ sa vardveiter min ord/ Og minn Fader mun elska hñ/ ꝛ vid komum til hñs/ ꝛ giørum ockur j hia hm̃ vistarueru. Enn huer hñ elskar eigi mig/ sa vardueiter eigi min ord/ Og þ ord er þier heyred er eigi mitt/ helldꝛ Fødursins þss er mig sendi.

8 Enn pyrerheit heilax Anda

Þetta sagda eg ydur a medan eg var hia ydꝛ. Enn Huggarenn hinn Heilagi Ande/ þann er miñ Fader mun senda ydur j minu nafni/ hñ sialfur mun læra ydꝛ alla hlute/ og amiña ydꝛ a allt huad eg sagda ydꝛ. **D**

9 Vm prid og pøgnud hiartans i Gude

Miñ Frid læt eg hia ydꝛ/ minn Frid gief eg ydꝛ. Ei so sſm Heimurenn gefur þa gef eg ydꝛ. Ydart hiarta hrygguist eigi nie skeluist. Þier heyrdut þ eg sagda ydꝛ/ Eg fer/ ꝛ kiem til ydar aptur Ef þier elskudut mig/ þa gleddust þier vid þ/ at eg sagda/ Eg fer til Fødursins/ þt Faderin er mier meire. Og nu sagda eg ydꝛ þ fyrr eñ þ skier/ so at þier truet þa þ er skied

10 Huggun wt ap Siguruinningu Christi/ oss giepiñe

Hier epter mun eg eigi tala margt vid ydꝛ/ Þui Høfdinge þssa Heims kiemꝛ/ og mꝫ mig hefur hñ eckert/ Helldꝛ þ at Heimurenn kienne/ þ eg elska Fødurenn/ ꝛ þ eg giøre so sſm Faderen hefur mier bodit. Støndum vpp ꝛ gøngum hiedan

XV

1 Christelig Kirkia wtmalast pyrer Vÿnuid/ og Vingardzmann

EG em sannur Vÿnuidur/ og minn Fader er Vÿngardz madurenn. Huern þñ Kuist a mier/ er eigi fæer Auoxt/ mũ hñ afkuista/ ꝛ huern þñ s Auoxt fæer/ mũ hñ hreinsa/ so at hñ fære meira Auoxt. Þier erut nu hreiner fyrer saker þss ordz at eg talade vid ydur. Blÿfit j mier/ og eg mꝫ ydur. Lÿka sſm Vÿnkuisturen fær eigi fært Auoxt af sialfum sier/ nema hñ sie a Vinuidartrenu/ So ꝛ eigi helldꝛ þier/ nema þier blÿfit a mier **A**

Eg em Vÿnuidartried/ enn þier erut Vÿnuidarkuisterñ. Huer hñ blÿfur j mier/ ꝛ eg mꝫ honum/ sa fæerer miken Auoxt/ Þuiat ãn min fae þier einskis orkat. Huer sa er eigi blÿfur j mier/ hñ er vtkastadꝛ sſm annar Vÿnuidarkuistur/ ꝛ vppþornar/ og þr samanlesa þa/ ꝛ kasta a Elld ꝛ brenna. Nu ef þier blÿfit j mier/ og min ord blÿfa j ydur/ Bidiet þa huers þier viliet/ Og

tet/ z Ꝥ ſk ydr veitaſt/ Þar mz verdr miñ Fader Dyrdkadr/ at þier færit miken Auoxt/ z vdet miner Læreſueinar

B So ſm̄ elſkade mig miñ Fader/ lijka ſo elſka eg ydr/ Blijfet j miñe Aſtſemd/ Ef þier vardueitit min Bodord/ þa blijfi þier j miñe Aſtſemd/ lijka ſm̄ eg vardueite mins Fodurs Bodord/ z eg blijf j hn̄s Aſtſemd. Þetta tala eg þui til ydar/ at minn Fegnudr blijfi hia ydr/ og ydar fognudur vppfylliſt. Þat er mitt Bodord at þier elſkiſt ydar a mille/ ſuo ſm̄ eg elſkadi ydur. Eingen hefur meiri aſtſemd eñ ſa/ at hañ ſetur ſitt Lijf vt fyrer ſina Vine. Þier erut miner Viner/ ef þier giorit Ꝥ eg byd ydr. Og hiedan af kalla eg ydr eigi Þienara/ þuiat Þionenn veit eigi af huad hn̄s Herra giorer/ Eñ ydr ſeigi eg Vine/ Þui allt huad eg heyrde af miñ Fodr Ꝥ kuñgiorda eg ydr.

2 Bodord um in[n]byrdis elſku og ſamþycke

3 Huerier ad ern Chriſti viner

C Eige vtuoldu þier mig/ helldr hefi eg vtualit ydr/ og eg ſkickade ydr til/ ad þier geingut og færdut Auoxt/ ſo at ydar Auogxtur blijfi/ til Ꝥſſ/ at huers þier bidiet Fodurenn j minu nafne/ Ꝥ gefi hn̄ ydr. Þat byd eg ydr/ at þier elſkit huer añan/ ef Heimuren hatar ydr/ þa vitit/ ad hn̄ hefur hatat mig fyrre eñ ydr. Ef þier værut af Ꝥſſum Heimi/ þa elſkadi Heimuren Ꝥ hn̄s være. Enn mz þui þier erud ecki af þeſſum Heime/ helldur vtualda eg ydur af Heimenum/ fyrer Ꝥ hatar ydur Heimuren. Minniſt a min ord/ er eg ſagda/ Þionen er eige meire ſinum Herra. Ef þr hafa offokt mig/ þa munu þr z offækia ydr/ Hafa þr geymt min ord/ þa munu þr og geyma ydar ord.

Sup. 13. Math. 10 Luc. 6

D Enn allt Ꝥta munu þr giora ydr/ fyrer mins nafns ſaker/ þuiat þr þeckia eigi hn̄/ þañ er mig ſendi. Ef eg være eigi komen/ z hefde eige ſagt þm Ꝥ/ þa hefdi þr ongua Synd/ Nu hafa þr eckert/ Ꝥ þr vernde ſina Synd mz. Huer ſm̄ mig hatar/ ſa hatar og minn Fodr. Ef eg hefda eige giort þau verk a medal Ꝥra/ ſm̄ eingen hefur añar giort/ þa hefdu þr ongua ſynd/ Eñ nu hafa þr ſied þau/ z hata þo bæde mig z miñ Fodr/ Helldr Ꝥ at ſu Malsgrein ō ſkrifud er j Ꝥra Logmale vppfylldiſt/ Fyrer eckert hofdu þr mig at hatre. Eñ þa ſa Huggare kemur/ er eg mun ſenda ydr af minum Fodr/ ſm̄ er ſannleiks Andi/ huer af Fodurnū framgeingur/ hn̄ mun bera Vitne af mier. Þier munut z bera mier vitne/ þuiat þier hafed j vpphafi hia mier verit.

4 Enn fyrerhet hins helga anda

XVI

A Nn Ꝥta tala eg til ydar/ ſo at þier hneyxliſt eigi/ þui þr munu forboda ydr/ Og ſa tijme kemur/ at hū ydr lijflætur/ hn̄ meinar ſig giora þægt verk Gude. Og Ꝥta giora þr ydr af þui/ at þr þeckia huerke Foduren nie mig. Eñ Ꝥta tala eg þui til ydar/ at nær ſu ſtund kemr/ þa ſkulu þier minnaſt þar a/ at eg ſagda ydr Ꝥ/ Enn Ꝥta ſagda eg ydr eige j vpphafi/ þui eg var hia ydur.

1 Aminning um Kroſſ og Motgang fyrer ords ſins ſaker

Og nu fer eg til hn̄s ſm̄ mig ſende/ z eingen ydar ſpyr mig at/ Huert fer þu? Helldr af þui eg taladi Ꝥta til ydar/ þa vppfylldiſt ydart hiarta af hrygd. Enn eg ſeige ydr þo ſañleiken/ Þad batar ydr ad eg fare hiedan/ Þuiat ef eg fer eige hiedan/ þa kiemr eige Huggaren til ydar. Enn ef eg fer hiedan/ þa mun eg ſenda hn̄ til ydar. Og þa hn̄ kemur/ ſtraffar hn̄ Heimen fyrer Synd/ z fyrer Riettlæte/ z fyrer Dom. Fyrer Syndena/ þui þr trua ei a mig. Enn fyrer Riettlætid/ þui at eg fer til Fodurſins/ og þadan af ſiae þier mig eige. Enn fyrer Domen/ þuiat Ꝥſſa Heims Hofdinge er dæmdr

2 Huggan wegna hn̄s burtfarar

3 Um Embætte heilags Anda

B Enn hefi eg margt at ſeigia ydur/ enn þier faet eigi allt borit at ſinne. Nær at kemur ſa ſannleiks Ande/ þa mun hann kienna ydur allan ſannleik/ Þuiat eige talar hañ af ſialfū ſier/ helldr huad hn̄ heyrde Ꝥ talar hn̄/ og huad okomit er Ꝥ kunngiorer hn̄ ydur. Hañ ſame mun og auglyſa mig/ þuiat af minu mun hn̄ Ꝥ taka z kuñgiora ydr. Allt huad minn Fader hefr Ꝥ er mitt/ Fyrer Ꝥ ſagda eg/ at af minu mun hn̄ Ꝥ taka og kunngiora ydr.

4 Same lærdom Chriſti og heilags Anda

Vm litin Tima þa munu þier eige ſia mig/ og enn aptur vm litin tima þa munu þier ſia mig/ þuiat eg fer til Fodurſins. Þa ſogdu hn̄s Læriſueinar ſin a mille/ Huad er Ꝥ/ at hn̄ ſagde oſſ/ Vm liten tima þa mūu þier ei ſia mig/ Og eñ aptr vm litiñ tima/ þa mūu þier ſia mig þuiat eg fer til Fodurſins? Þa ſogdu þr/ Huad er Ꝥ er hn̄ ſeiger/ Vm litin tima? Vier vitū eigi huad hn̄ ſeiger. Þa fornā Jeſus ad þr villdu ſpyria hn̄ at/ z ſagdi til Ꝥra/ Þier ſpyriet ad þui ydar a mille at eg ſagda/ Vm litin tijma þa mūu þier ei ſia mig/ z þa aptr vm litin tima mūu þier ſia mig. Sañliga ſañliga ſeige eg ydr/ Þier munut grata og ſyrgia/ enn Heimuren mun fagna. Þier verdit hrygguer/ enn ydar Hrygd ſkal ſnuaſt j Fognud

5 Fyrerſogn um hanns dauda og vppriſu

6 Breyſkleike Læriſueinanna Kroſſen

C

Konan nær hun skal fæda/þa hefer hun hrygd/þuiad hennar stund er komen/Enn þa hun hefer Barnit fætt/minnist hun eigi þss Narmkuælis fyrer fagnadarsaker/þui madur er j Neimen borin. Þier hafit nu hrygd/enn eg skal sia ydr aptur/og ydart hiarta skal fagna/og ydvarn fögnud skal eingen af ydur taka. A þm deigi munu þier mig ⁊ einkis spyria. Sannliga sannliga seigi eg ydur/Huers þier bidiet Fodurinn j minu nafni/ꝥ mun hann giefa ydr. Hingat til hafi þier einskis bedit j minu nafni. Bidiet/þa munu þier medtaka/so ad ydar Fögnudr fullkomnist

8 Aminning vm Bænahald og Fyrirheit

Þetta hefi eg talat j Ordzkuidum til ydar. Sa time kemur/at eg tala eigi leingur Ordzkuide til ydar/helldr kunngiøre eg ydr berliga af minum Fodr/A þm deige munu þier og bidia j minu nafne. Og eigi seige eg ydr/ad eg mune bidia Fodurenn fyrer ydr/þuiat sialfr Faderen elskar ydr/af þui þier elskit mig/og trued þad eg sie af Gude vtgeingen/Eg em af Fodurnum vtgeingen/ ⁊ komen j þann Heim. Eg fyrerlæt ⁊ aptur þann Heim/ og fer til Fodur sins D

9 Augun Gudz Födurligrar elsku

Hans Lærisueinar seigia þa til hans/sie/Nu talar þu berliga og mæler ongua Ordzkuidu/ Nu vitum vier at þu veist alla hlute/⁊ þu þarft eigi at nockur spyrie þig. Fyrer ꝥ truum vier at þu siert af Gude vtgeingin. Jesus suarade þm/Nu true þier/Siaet: Su stund kiemur/ og er nu þegar komen/at þier sundrist huer til sinna/⁊ latid mig einan saman/ Enn eg er þo ei einsaman/þuiad Faderen er mz mier.

10 Fyrersögn vm flotta og tuistran Lærisueinanna

Þetta tala eg þui til ydar/at þier hefout frid j mier. J Heimenum hafi þier Hörmung/ enn verit þo hughrauster/Þui eg yferuann Heimen.

XVII.

1 Bæn Christi fyrer sier og öllum Söfnudenum

ENN þtta talade Jesus/⁊ hof vpp sin augu til Himins/⁊ sagde/Fader/stunden er komen/ at þu auglyser Son þinn/ so at þinn Sonur auglysi ⁊ þig So sem þu gafst honum yferualld alls hollds/ at hann gefi þm öllum er þu gafst hm eilijft lijf. Enn ꝥ er eilijft Lijf/at þr jate þig einan ⁊ sannan Gud vera/⁊ þann þu vtsendir Jesum Christ. Eg auglysti þig a Jordu/⁊ fullkomnadi ꝥ verk er þu fiekst mier at giøra. Og nu auglys mig Fader hia sialfum þier/medr þre Dyrd er eg hafda hia þier/adr enn Heimuren var. Eg hefi opinberat nafn þitt hia mönnum/þm er þu gafst mier af Heiminum. Þeir voru þiner/og þu gafst mier þa/og þr geymdu þin ord. Nu vita þr at allt huad þu gafst mier/sie af þier/Þui þau ord er þu gafst mier / þa gaf eg þm/og þr hafa þau mztekit/og sanniliga vidurkent/ꝥ eg em af þier vtgeingen/ ⁊ trua þui at þu sender mig. A B

2 Huad eilijst Lijf er

2 Vitnisburdr vm Guddomen Christi

Eg bid fyrer þm/Eige bid eg fyrer Heimenum/helldr fyrer þm/hueria þu gafst mier/ þui þr eru þiner. Allt huad mitt er ꝥ er þitt/ Og huad þitt er/ ꝥ er mitt/ Og j þm er eg auglystur. Og eige em eg nu meir j Heimenum/enn þr eru j Heimenum/ ⁊ eg kem til þin. Heilagr Fader/ geym þa j þinu nafnie/hueria þu gafst mier/ at þr sie eitt so sem vid. A medan eg var hia þm j Heimenum/þa geymde eg þa j þinu nafnie/ ⁊ huia þu gafst mier/ þa vardueitti eg og eingen af þm er glatadr/nema sa einn glatanar sonr/suo ad Ritningen vppfylldist.

Enn eg kem nu til þin. Og þta tala eg j Heimenum/so at þr hafe minn fullan Fögnud mz sialfum sier. Eg gaf þm þin ord/ ⁊ Heimuren hatar þa/þuiad þr eru eigi af Heimenum / lijka sem ꝥ at eg er ei af Heimenum. Eg bid eigi/at þu taker þa af Heiminum/helldr at þu geymer þa fra jllu. Þeir eru eigi af Heimenum/so sem at eg er ei af Heimenum. Helga þu þa i þinum Sannleik/Þin ord eru Sannleikur. Lijka sem þu sender mig j Heimen / suo sende eg þa j Heimen/Fyrer þa helga eg sialfan mig/suo ad þr sieu og helgader j Sannleikanum. C

Eg bid eigi einasta fyrer þm/helldr og jafnuel fyrer þm sem trua munu a mig fyrer þra ord so at þr sie aller eitt/so sem þu Fader ert medr mier ⁊ eg medr þier/at þr sieu og eitt mz ockur/ So ad Heimuren true/ꝥ þu seder mig. Og þa Dyrd sem þu gafst mier/þa gaf eg þm/At þr sie og eitt/so sem ad vier erum eitt/eg mz þm/⁊ þu mz mier/so ad þr sieu fullkomner j eitt/ ⁊ ꝥ ad Heimuren kienne/at þu sender mig/⁊ ꝥ þu elskader þa/ suo sem þu elskader mig. D

Fader/hueria er þu gaft mier/vil eg/ at huar sem eg er/þa sie þr medr mier/So þr siae mina Dyrd/þa þu gafst mier/Þuiad þu elskader mig fyrr enn Heimurinn var skapadr. Retuijse Fader/Heimurin kienner þig eigi/enn eg kienne þig/⁊ þsser kenna ꝥ þu sender mig/ ⁊ þitt nafn giørda eg þm kunnigt/⁊ eg vil giøra þm ꝥ kunnigt/so ad su astsemd mz huri þu elskader mig sie j þm/ og eg medr þm.

Þa

XVIII.

A

Þijnan vors DROTtins Jesu Christi

1 Grasgardurenn

Math. 26 Mar. 14 Luc. 22

NA Jesus hafde nu þta talat/gieck hn̄ vt mꝫ sina Lærisueina/yfer vm Læken Kedron/þangat sm̄ eirn Grasgardur var/Og Jesus gieck þar jn̄ mꝫ sijna Lærisueina. Enn Judas sa er hn̄ sueik/vissi ⁊ þennan stad/Þuiat opt kom Jesus þar mꝫ sina Lærisueina. Þa Judas hafde nu til sin fekit flock mān̄a og eirnen af Kiennemān̄ahøfdingia ⁊ Phariseis þienurum/kom hn̄ þang at mꝫ Lyktum ⁊ Logbrøndum/⁊ Heruopnum. Nu þt Jesus visse allt huad yfer hn̄ atti at koma/þa gieck hn̄ fram̄/⁊ sagdi til þra/At huerium spyrie þier? Þeir suøru du honum/Ad Jesu af Nadsareht. Þa sagdi Jesus til þra/Eg em hn̄.

B

2 Krapt Christi Orda

Enn Judas sa er hn̄ selldi stod þar hia þm̄. Og þa er Jesus sagde til þra/ Eg em han̄/ hørfudu þr a bak aptur/⁊ duttu til Jardar. Hn̄ spurde þa enn aptur at/At huerium spyrie þier? Enn þr søgdu/At Jesum hinum Naduerska. Jesus suaradi/Eg sagda ydr/þad eg er hn̄. Og ef þier spyriet at mier/þa lætid þssa burt ganga/So ad vppfylldist þ ord er hn̄ sagde/Onguum glatade eg af þm̄ sm̄ þu gafst mier.

3 Bardage Peturs

Simon Petrus hafdi hia sier eitt Suerd/dro þ vt/ og slo til eins Kien̄emān̄ahofdingians þienara/⁊ hio af hn̄s hægra eyra/enn Þienaren hiet Malchus at nafne. Þa sagde Jesus til Peturs/Stiktu þinu Suerdi j Slijdrer/Skal eg eigi drecka þann Kalek sm̄ mier gaf min̄ Fader?

C

4 Jesus leiddur j Chaiphas hus

Enn Flockuren og Hershøfdingen/⁊ Gydinga þienarar høndludu Jesum/bundu han̄/og leiddu fyrst burt til Hannas(et var Magur Chaiphas)sa er þa var þss ars Kiennemanna høfdinge. En̄ Caiphas var sa/er Gydingum gaf þ ræd/At betur fære þ eirn madr være liflatin̄ fyrer Lyden

5 Petur afneitar Christo

Simon Petrus fylgde Jesu epter/⁊ en̄ an̄ar Lærisueirn. Sa var kun̄igr Kien̄emān̄ahøfdingianum/⁊ gieck jn̄ mꝫ Jesu j Kiennemān̄ahøfdingians Herberge/en̄ Petur stod fyrer Dyrunum vte. Þa gieck vt hin̄ an̄ar Læresueirn sm̄ Kien̄emān̄ahøfdingianum var kun̄igr/⁊ taladi vid hana er Dyrnar geymde/ ⁊ leidde Petrum jn̄. Þa sagde Ambatten su dyrnar geymde til Peturs/Ertu eigi eirn af þss mans Lærisueinum? Hn̄ sagde/Eige er eg. Enn Þienarar og Vndermenn stodu vid Elldzglædr/⁊ vermdu sig/þuiat Kulde var. Petur stod þar hia þm̄ ⁊ vermde sig.

D

6 Medkienning Christi

7 Þienarin̄ slær Christum pustur

Kien̄emannahøfdingen spurde Jesum þa at/vm hn̄s Læresueina/⁊ vm hn̄s Kien̄ing. Jesus suarade hm̄/Eg hefi opinberliga talat fyrer Heimenum/ Eg kendi og jafnan j Samkundubusū ⁊ j Musterinu/þar s̄ aller Gydingar kōu sāan/⁊ a laun hefi eg eckert talat/Þui spyr þu mig þar at? Spyr þu þa þar at/sm̄ heyrt hafa huad eg hefi talat fyrer þm̄/Sia : Þeir vita huad eg hefi sagt. Enn sm̄ hn̄ sagde þta/þa gaf eirn þra Þienaranna s̄ nær stodu/Jesu Pustr/⁊ sagde/ Skalltu suo suara Kien̄emān̄ahofdingianum? Jesus suaradi/ Ef eg talade jlla/þa vitna þu þ vont vera/enn ef eg taladi satt/Þui slær þu mig þa?. Og Hannas sende hn̄ þa bunden til Caipham Kien̄emān̄ahøndingia.

E

Og er Symon Petrus stod þar og vermdi sig/þa tøludu þr til hn̄s/Ertu eigi eirn af hn̄s Læresueinum? Hn̄ neitade ⁊ sagdi/Eigi er eg. Þa sagde honum eirn af Kiennemān̄ahofdingians þienørum/frænde hins sm̄ Petur hio Eyrat af/Sa eg þig eige j Grasgarden̄ hia honum? Þa neitadi Petur þui en̄ einu sin̄e. Og straz gol Hanen.

8 Giørningar j Domhusinu fyrer Pilato

Þa leiddu þr Jesum fra Caiphas ⁊ j Þinghusit. En̄ þ var snem̄a Morguns. Og þr geingu ei sialfer jn̄ j Þinghusit/ad þr saurgudust ecki/helldr so þr mættu neyta Paskan̄a. Pilatus gieck þa vt til þra/⁊ sagde/Hueria akiæru fære þier j giegn þssum manne? Þeir suøru du ⁊ søgdu til hn̄s/Ef þssi væri eigi jllrædis madr/þa hefdu vier eigi j hendur feingit þier hn̄.

F

9 Christus aklagast

Þa sagdi Pilatus til þra/Take þier hn̄ ⁊ dæmit epter ydrum Løgum. Gydingar søgdu þa til hn̄s/Eige hæfir oss at lijflata nockurn/So at þ ord vppfylldist er hn̄ sagdi/teiknande til mꝫ huerium dauda hn̄ ætti at deyia

10 Grein a mille Christs Rijke og verallдligs Rijkes

Pilatus gieck jn̄ aptur j Þinghusit/kalladi Jesum/⁊ sagdi til hn̄s/Ertu Gydinga Konungur? Jesus suaradi/Talar þu þ af sialfum þier/Eda hafa adrer sagt þier þ fra mier? Þa suaradi Pilatus/Er eg nockut Gydingr? Þin þiod ⁊ Kien̄emān̄ahøfdingiar selldu þig mier/ Huad giørdir þu? Jesus suarade/Mitt Rijke er eigi af þssum Heime / Ef at mitt Rijke være af þssum Heime/þa mundu miner Þienarar strijda j mot/so at eg selldist eigi Gydingum/enn

G

nu er mitt Rijke eigi hiedan. Þa sagde Pilatus til hn̄s/Þa ert þu þo Konungr? Jesus suarade þu

di/Þu seiger þ/Eg em ⁊ Kongur. Til þss em eg fæddr/⁊ til þss em eg j Heimen komen/at eg
bere Vitne Sannleiknum. Og aller þr sin̄ eru af Sannleikanū þr heyra mina Rødd. Pilatus
sagdi til hn̄s/Huad er Sannleikuren?

11
Pilatus witnar
um saklysi
Christi

Og þa hn̄ hafdi þtta sagt/gieck hn̄ vt aptur til Gydinga/⁊ sagdi til þra/Eg finn ongua
sok mz honū. En̄ þ er ydar siduenia/ad eg gefi ydr eirn lausā a Paschū/ Vilie þier at eg ge-
fe ydur nu lausan sialfan Gydinga kongen? Þa kølludu aller aptur j mote/seigandi/Eige
þennan/helldr Barrabam. En̄ Barrabas var Spilluirke.

XIX.

1
Christus hud-
strykiur/þyrnū
kryndur og
sþottadur

Na tok Pilatus Jesum/⁊ liet strykia hann. Og Strijdzmennern̄ flecktudu Ko- A
ronu af Þyrnum/⁊ settu a hn̄s Høfut/færdu hn̄ ⁊ j Purpuraklæde/og søg-
du/Heill siertu Konungr Gydinga/Og gafu hm̄ pwstra. Þa gieck Pilatus
vt aptur/⁊ sagdi til þra/Siaet: Eg leidi hn̄ nu vt til ydar/so at þier vitid þ
eg fin̄ ongua sok mz honum. Þa gieck Jesus vt/berādi þyrne Koronu ⁊ eitt
Purpuraklæde. Og hn̄ sagdi til þra/ Siaet Mannen. Þa er Kiennemanna

2
Yperlitur Chri-
sti/Esaie liij.
Vier saum
hn̄/ec et.

høfdingiarner ⁊ Þienararner sau hn̄/kølludu þr so seigiandi/Krossfestu/Krossfestu hn̄. Pi-
latus sagde til þra/Taki þier hn̄ ⁊ Krossfestit/þuiat eg fin̄ ongua sok mz honum. Þa suøru
du honum Gydingar/Vier høfum Løg/og epter vorum Løgum skal hn̄ deyia/þuiat hn̄ gior- B
di sig sialfan at Gudz syne.

3
Samtal Christi
og Pilati/um
walld werallds-
ligrar walld
stiornar

Þa Pilatus heyrde þssi ord/ottadist hn̄ enn meir/⁊ gieck jn̄ aptur j Þinghusit/og sagdi til
Jesu/Huadan ert þu? Enn Jesus gaf honum eigi suar. Þa sagdi Pilatus til hn̄s/Talar
þu eigi vid mig? Veist þu eigi/at eg hefi valld til at lata Krossfesta þig/⁊ eg hefi valld til ad
giefa þig lausan? Jesus suaradi/Eigi hefder þu nockut valld yfer mier/nema þier være þad
giefit hier ofan af/Fyrer þui hefur sa meiri Synd/er mig sellde þier. Og epter þ leitade Pi-
latus vid at lata hn̄ lausan/Enn Gydingar hropudu ⁊ søgdu/Ef þu lætur þennan lausan/ C
þa ertu ecki Keisarans Vinur/Þuiat huer sē sig gjører Konung/hn̄ mæler j mote Keisaranū.

4
Christus dæmdr
til dauda

Þa Pilatus heyrde þssi ord/leidde hn̄ Jesum vt/ ⁊ sette sig a Domstol/j þm stad sē kallast
Hæfløtur/enn a Ebresku Gabbatha. Enn þ var a Affangadeigi Paska nærre siettu stund.
Þa seiger hn̄ ⁊ til Gydinga. Siaet Konung ydvarn. Enn þr kølludu/Tak j burt/Krossfes
tu hn̄. Pilatus sagde til þra/Skal eg krossfesta Konūg ydvarn? Kiennemannahøfdingiarn̄
suørudu/Onguan hefū vær Konung nema Keisaran. Þa selldi hn̄ þm hn̄/at hn̄ krossfestist.

5
Giørningar wt
a Borgar i aþ-
tøkustadnū

Þa toku þr Jesum ⁊ leiddu hn̄ þadan. Hn̄ sialfur bar sin̄ Kross/og geck vt j þann Stad
sē kallast Høfutskeliastadr/Enn a Ebresku Golgatha/huar þr krossfestu hn̄/Og tuo adra mz D
honum/sinn til huorrar hādar/enn Jesū j midit. Pilatus skrifadi eina yferskrift/⁊ setti hana
vpp yfer Krossen̄/ En̄ so var skrifat/Jesus af Nadsareth/Gydinga Kongr. Þessa Yferskrift
lasu marger af Gydingum/þuiat sa stadr var nærre Borginne er Jesus var krossfestur a. En̄

6
Yperskripten yþ
er Jesu

þ var skrifat a Ebresku Girsku ⁊ Latinu. Þa søgdu Kiennemannahøfdingiar ⁊ Gydingar vid
Pilatum/Skrifa þu eigi Konungr Gydinga/Helldr þ hn̄ hefde sagt/Eg em Konungr Gyd-
inga. Pilatus suaradi/Huad eg skrifadi/þ hefi eg skrifat.

7
Hlutskipte klæd
anna Christi
Psal. 22

Þa Strijdzmen̄ høfdu Krossfest Jesū/toku þr hn̄s klædnad/ ⁊ giørdu a fiogra hlutaskip-
te/sierhuerium Strijdzmanne sin̄ hlut/og þar mz Kyrtilen. Enn Kyrtillin̄ var eigi saumadr/hell E
dr fra ofan verdu allr prionadr. Þa tøludu þr sin j mille/Skieru vær hn̄ ei/hlutust helldr vm
ed hûs hn̄ skal vera/so at Ritningen vppfylldist er seiger/Þeir skiptu mz sier Klædū minum/⁊
a mitt fat þa løgdu þr hlutkeste. Og þta giørdu nu Strijdzmennerner.

8
Moduren a hen
durþalen
Johanni

Enn þar stodu vid Krossen hia Jesu/Moder hn̄s/⁊ Modersyster hn̄s Maria hussfru Cle-
ophas/og Maria Magdalena. Þa Jesus sa nu sina Modr/⁊ þann Læresuein nærstandandi
er hn̄ elskadi/seiger hn̄ til sinnar Modr/Kona sia þu/þar er þinn Sonur. Epter þ seigr hn̄
til Lærisueinsins/Sie: Þat er þin Moder. Og vpp fra þre stundu/tok Lærisueirnen hana
ad sier.

9
Jesum þyrster

Epter þ þa Jesus vissi at allt var nu fullkomnat/⁊ at Ritningin vppfylldist/þa seiger hn̄/
Þyster mig. Þar var sett eitt ker fullt af Edike/Enn þr toku og fylltu eirn Niardaruott mz
Edik/og løgdu j Ysop/settu sidan fyrer Munn honum. Enn þa Jesus hafde Ediket til sin F

10
Jesus Andast
Deut. 16

tekit/sagde hn̄/Þad er fullkomnat. Og at hneigdu høfde/þa liet hn̄ sin̄ Anda.
Enn af þui at Tilfangadagr Gydinga var/og at Likamarner være eigi a Krossenum vm

Huottdagen

Þuottdagen/ þuiat ꝧ var hiñ mykle Dagr Þuottdagshelginnar/ Þa badu þr Pilatum ad þra Bein brytust og j burt tækist. Þa komu Striidzmenn/og brutu sundr Bein hins fyrra/ z so hins añars/sem mz honū voru krossfester. Eñ þa þr komu til Jesu/sau hñ nu z Daudan/ þa brutu þr ei hñs Bein/helldr lagde eirn af Striidzmoñum j hñs Siidu mz Spiote/og strax þa rann vt Blod og Vatn.

11 Spilluirkianna bein briotast

12 Sijdan Jesu opnast

Og sa er ꝧ hefr sied/ ber þar Vitne vm/z hñs Vitnisburdr er riettur/z hñ same veit þad at hañ seiger satt/ suo at þier trued. Þuiat þtta var skied/suo ad Ritningen vppfylldist/Eige skulu þier briota nockut hñs Bein. Og enn aptur seig' ønnr Ritning/Þeir munu sia þñ j huern þr stungu.

Exo. 12

E

Zacha. 12

Enn epter þta bad Joseph af Arimathia(huer ed var Lærisueirn Jesu/þo heimugligr fyrer ottasaker vid Gydinga)Pilatū vm/at hñ mætte taka burt Likama Jesu. Þad leyfde Pilatus. Þar kom og Nicodemus/sa er fyrre kom vm Nott til Jesu/færande samblandada Mirru vid Aloe nær hundrad Punda. Þa toku þr Likaman Jesu/og sueipudu j Liine mz jlmande Smyrslum/so sem sidur er til Gydinga ad greptra. Enn þar j þm stad sem hñ var Krossfestur var Grasgardur. Og j Grasgardenum var ny Steinþro/j hueria at eingen hafde enn verid lagdr. Þāgat løgdu þr Jesum fyrer saker Affangadagsins Gydinga/þt su Grøf var so nær.

13 Greptranen Christi

XX.

A

A Einum Þuottdeigenum/þa kemr Maria Magdalena sneñia/þa ad eñ var myrkt/til Grafarinnar/z sier af Steirniñ er burtteken af Grøfiñe. Þa hleypur hun z kemur til Symonar Peturs/og til hins añars Lærisueins/þann ed Jesus elskade/og seiger til þra/ Þeir hafa tekit burt Herran vr Grøfiñe/ og vier vitum eigi huar þr hafa lagt hñ. Þa gieck Petur vt/ z hinn añar Lærisueirn/z komu til Grafariñar. Eñ þau tuo hlupu jafnt/ þui hiñ añar Lærisueirn hliop vakrara fram eñ Petur/z kom fyrst til Grafariñar. Og er hñ laut nidur/

14 Vt af Vpprisunne Christi

1 Maria Magdalena

Johannes

Petrus

B

þa sa hñ Liinloken løgd þar/eñ þa stie hñ eigi jñ. Þa kemr Symon Petrus ept' honum/stiigr i Grøfina/z sier ad Liinløken eru løgd þar/ og þañ Sueitadwk er var vm Jesu Høfud/ei lagdan mz Liinløkunum/helldur sierdeilis saman vnden j einum ødrum stad. Þa stie z hinn añar Læresueirn jñ/ sa er fyrre kom til Grafarinnar/sa ꝧ z trude [a] þui. Þuiat þr kuñu þa eige enn Ritningena/ꝧ honum byriadi vpp ad riisa af Dauda. Og þa geingu Læresueinarner aptur til sialfra sinna.

[a] Ad hñ være burt teken

C

Enn Maria stod vid Grøfina vte/z griet. Og er hun griet/þa laut hun nidr j Grøfina/ z sa tuo Eingla huiitklædda/sitiande þar/eirn til høfda/enn añan til fota/ sem þr høfdu lagt Liikama Jesu. Og þr søgdu til hennar/Kona/Huad grætur þu? Hun sagde þm/Þeir hafa tekit burt Herran miñ/og eg veit eigi huar þr hafa lagt hñ. Þa hun hafde þta sagt/snerist hun vid/z leit Jesum standa þar/z veit þo ei at ꝧ er Jesus. Þa sagde Jesus til hennar/ Kona/Huad grætur þu? Ad huerium spyr þu? Eñ hun ætladi Garduørden vera / og sagde til hñs/Herra/ef þu bart hñ burt/þa seig þu mier/huar þu hefur lagt hñ? So eg take hañ j

2 Samtal Jesu og Marie

D

burt þadan. Jesus sagde til hennar/Maria. Hū snerist vid/z sagde til hñs/Rabboni/Þad kallast/Meistare/Jesus sagdi til hennar/Snert þu mig eigi/Þuiad eg er eigi eñ vppstiigen til mins Fødurs. Far helldr til Brædra minna/og seig þm: Eg stiig vpp til mins Fødurs/z til ydars Fødurs/til mins Gudz/z til ydruars Gudz. Maria Magdalena kom og kuñgiørde Lærisueinunum/Eg hefi sied Herran/ z þta sagdi hñ mier.

E

Enn ad kuellde þss hins sama Þuottdags/ þa er Læresueinarner voru samankomner / ad luktum Dyrum/fyr' hrædslu saker vid Gydingana/kom Jesus þar/z stod j midit/ og sagde til þra/Fridr sie mz ydr. Og þa hñ sagde þtta/synde hñ þm Hendurnar z sina Siidu. Þa glødust Lærisueinarner vid/ad þr sau Herran. Þa sagde Jesus eñ aptur til þra/Fridr sie mz ydr/ Liika sem Faderen sendi mig/so sendi eg ydur. Og er hñ sagdi þta/blies hñ a þa/og sagde til þra/Medtaki þier Heilagan Anda/Huerium hellst þier fyrer giefit Syndernar/ þa eru þær þm fyrergiefnar/Og huerium hellst þier þær apturhalldit/þa eru þær apturhalldnar.

3 Christus birtist Lærisueinunū/ standandi i midit

F

Eñ Thomas eirn af tolf/sa er kalladist Tuibure/var eigi medr þm/þa Jesus kom. Þa søgdu adrer Lærisueinarner til hñs/Vier høfum sied Herran. Enn hñ sagdi til þra/ Nema eg siae Naglaføren j hñs Høndum/z og lati minn fingr j naglaføren/z eg leggi mina hønd i hñs Sidu/þa true eg eigi.

4 Thomas er Tortryggen

Og atta døgum epter ꝥ/ þa voru hn̄s Lærisueinar þar aptr eñ jñe/ ⁊ Thomas medr þm. Þa kom Jesus ad luktum dyrum/ stie j midit og sagdi/ Fridr sie mz ydur. Þui næst seiger hn̄

5 Christus birtist i annat sinn Lærisueinunum og Thoma

til Thomam/ Riettu þinn fingr hingat/ ⁊ skoda minar hendr/ lypt vpp þiñe hendi ⁊ legg j mi na Sydu/ og vert eigi vantruadur/ helldr truadr. Thomas suaradi ⁊ sagdi til hn̄s/ DROTTINN miñ og Gud miñ. Jesus sagdi til hn̄s/ Þui at þu satt mig Thoma þa truer þu. Sæler eru ꝥr er eige sia ⁊ trua þo. G

Mørg øñur Teikn þa giørde Jesus j auglite sinna Lærisueina/ huer ed eigi eru skrifud j þssari Bok. Enn ꝥta er þui skrifat/ at þier truit/ ꝥ Jesus sie Cristur Gudz Sonur/ Og ad þier fyrer þa Tru/ hefdut Lıf̄ j hn̄s nafne.

XXI.

1 Opinberā Christi vid Fiske dratten

Epter ꝥ opinberade sig Jesus/ vid Sioenn Tiberiadis. Eñ hn̄ opinberade sig so/ Þar voru til sāans Simon Petrus/ og Thomas sa er kalladist Tuibure ⁊ Nathanael sa er var af Cana vr Galilea hjeradi/ ⁊ syn' Zebedei/ ⁊ eñ ad rer tueir af Lærisueinum. Simon Petrus seiger til ꝥra/ Eg vil fara at fiska. Þeir søgdu hm̄/ Vier vilium ⁊ koma mz þier. Þeir geingu vt og stigu strax a Skip/ Og a ꝥre Nott feingu ꝥr eckert. Eñ at morne komnū/ þa stod Jesus j Siafarfiøruñe. Læresueinarner vissu eigi at ꝥ var Jesus. Þa sagdi Jesus til ꝥra/ Børn/ Hafi þier ecki til Matar? Þeir suørudu hm̄/ Nei. Eñ hn̄ sagdi til ꝥra/ Kastit vt Netinu til hægrihandar vid skipit/ ⁊ þa mūu þier nockut fiña. Þa køstudu ꝥr vt/ ⁊ gatu ei dreigit fyrer fiølda saker fiskaña. Þa sagdi sa Lærisueirn til Peturs s̄ Jesus elskadi/ Herrā er ꝥ. A

Eñ þa Simon Petrus heyrde ꝥ/ at Herran være ꝥ/ vafde hn̄ vm sig Møtlinū/ ꝥt hn̄ var Naken/ ⁊ varpadi sier vta Siaen/ Enn adrer Læresueinarner komu a skipe/ ꝥt ꝥr voru ei lāgt fra lande/ so nær sm̄ tuø hūdrut ælna/ ⁊ drogu Netit mz fiskunū. Og er ꝥr stigu a land/ sau ꝥr Elldzglædr/ ⁊ fisk yferlagdan/ ⁊ Braud. Jesus seiger til ꝥra/ Færit hingat af ꝥm Fiskunū þier feingut nu. Symon Petrus stod vpp/ ⁊ dro Netid ad lande fullt af storū Fiskū/ hundrad þremur og fimtıju. Og þott ꝥr være so marger þa rifnade þo eigi Netid. Jesus seig' til ꝥra Kome þier ⁊ snædit. Eñ eingen Lærisueinaña þordi spyria hn̄ at/ Huer ertu? Þuiat ꝥr vissu at ꝥ var Herran. Þa kō Jesus/ ⁊ tok Braudit/ gaf ꝥm ꝥ/ ⁊ lika eirnen fisken. Og ꝥta er nu hid þridia siñ er Jesus opinberade sig sinū Lærisueinū / epter ꝥ hañ var vpprisin af Dauda. B

2 Bifalning Postulūum og ord sins þienurum giefin/ ad elska Christum/ og bøda Gudz Søfnut

Þa ꝥr høfdu nu snætt/ seiger Jesus til Simonar Peturs/ Symō Jonas son/ elsk' þu mig meir eñ þsser? Hn̄ sagdi hm̄/ Ja Herra/ þu veist at eg elska þig. Hn̄ sagdi þa til hn̄s/ Fæd þu Lømb min. Eñ seiger hn̄ aptr j ødru siñe til hn̄s/ Simō Jonas son/ elskar þu mig? Hañ seiger hm̄/ Ja Herra/ Þu veist eg elska þig. Hn̄ seiger þa til hn̄s/ Fæd þu Saudi mina. Hn̄ seiger eñ aptur j þridia siñ til hn̄s/ Symon Jonas son/ elskar þu mig? Þa hrygdist Petur vid/ þui hn̄ sagdi þrisuar/ Elskar þu mig? Og sagdi til hn̄s/ Herra / Þu veist alla hlute/ þu veist at eg elska þig. Jesus seiger til hn̄s/ Al þu þa Saudi mina C

Sañliga sañliga seige eg þier/ þa þu vart yngre/ gyrter þu sialfr þig ⁊ giekst þangat þu villder/ eñ þa þu elldest/ muntu þinar hendr vtbreida/ ⁊ añar mū þa gyrda þig/ ⁊ þāgat leida s̄ þu villt eigi. Eñ ꝥta sagde hn̄/ teiknandi mz huerium Dauda at hn̄ skyllde Gud dyrka. D

3 Sierhuer stāde i sine kallan/ yfer gefi hana eigi/ og lıde þo eirn og annar sie mz ødru mote kalladur

Og þa hn̄ hafde ꝥta sagt/ seiger hn̄ til hañs/ Fylg þu mier epter. Petur sneri sier vid/ og leit þn̄ Læresuein epterfylgiāda s̄ Jesus elskadi/ sa er ⁊ vm Kuelldmaltıjdēa hafde a hn̄s briofste leigit/ ⁊ sagt/ Herra/ Huer er sa er þig Forrædur? Þa Petur leit nu þeñan/ seiger hañ til Jesu/ Herra/ Huad skal þsse? Jesus seiger til hn̄s/ Ef eg vil at hañ blıjfi til þss ad eg kiem/ huad kēur ꝥ vid þig? Fylg þu mi' ept'. Þa geck su ordræda a mzal brædraña/ Þessi Lærisueinn deyr eigi. Jesus sagdi eigi til hn̄s/ hn̄ deyr eigi/ Helldr ef eg vil ad hn̄ blıjfe til þss ad eg kem/ Huad kemr ꝥ vid þig? Þesse er sa Lærisueirn er vm ꝥta ber vitne/ og þetta skrifade/ Og vier vitum/ ad hn̄s Vitnisburdr er sannur.

Þar eru ⁊ marger adrer hluter sm̄ Jesus giørde/ huerier ef ꝥr skyllldu aller skrifast/ huer epter ødrum/ þa helld eg/ at Heimuren munde eigi yfergrıjpa þær bækr sm̄ skrifast mættu.

Hier endast S. Johannis Euangelium

Formale yfer Postulan̄a Giorninga

Essa Bok skulu menn lesa og alijta/ eige so sem vier hofum fyrr giort/ So sm̄ at hefde S. Lucas hier inne at eins Giörninga Postulan̄a/edr sierhuers fra eigenlig werk uppskrifat/til epterdæmis godra werka og Gudligs lifernis. So sm̄ S. Augustinus og marger adrer hafa ꝥta epterdæme halldit ꝥ allra besta i þssare Bok/ Ad Postularner med þeim Christnu höfdu alla hlute sameigenliga et ct. Huad þo skamastund war de/og stod ei leinge yfer.

Huernen menn eigi ad lesa Bok þessa

Helldr skulu men̄ þetta merkia og athuga/at S. Lucas wnderuijsar og lærer allann Kristendomen i þessare Bok/allt til Verallдarin̄ar enda/ þa sön̄u höfudgrein Christeligs Lærdoms/sm̄ er þesse/ Huernen wier aller hliotum at werda Riettlater/alleinasta fyrer Truna a Jesum Christum/ån nockurs studnings Lögmalsins/ edr tilhialpar worra eigenligra werka. Þetta hefur werit su hellsta meining/sök og efne þui hn̄ hafe þssa Bok skrifat. Þar fyrer þa framknyr hn̄ og aluarliga framsetur/ecki alleinasta Postulan̄a predikaner/wt af trunne a Jesum Christum/huersu bæde Gydingar og hiner Heidnu hafa ordit fyrer hana Riettlater ad werda/an allra werka og forþienustu/helldr þa framsetur han̄ einnen dæmen og giörninga slijks Lærdoms/huersu bædi Heidingiarner/so wel sm̄ Gydingarner/sie fyrer Euangelium/an Lögmalsins/riettlater ordner. Og so sm̄ S. Petur hn̄ wottar i x. og xv. Cap. Ad Gud i þssu efne hafe onguan misnum giört a mille Gydinga og Heidingia/Helldr/so sm̄ at hn̄ Heidingium/sm̄ an Lögmalsins lifdu/gaf fyrer Euangilij predikan þan̄ heilaga Anda/So hefur hn̄ og þann sama Anda/ einnen giefet Gydingunum fyrer Euangelium/enn ecki fyrer Lögmalit/ne helldr fyrer þra werka edur werdskulldunar saker. Setiandi so til samans iafnframt huort ödru/i þessare Bok/bæde Lærdomen wt af Trun̄e/og so einnen Epterdæme truarinnar

Huad S. Lucas sierdeilis kien̄er i Postulan̄a giörningum

Predikan wt af trun̄e a Christū

Fyrer þessar greiner ma þessa Bok wel kalla eina gloseran yfer S. Pals pistla. Þuiad huad S. Pall kienner og framknyr mz ordum og epterdæmum Heilagrar Ritningar/þad syner S. Lucas hier/og sannar ꝥ hid sama med epterdæmum og giörningum/ad so hafe ꝥ skied/og þannen hliote ꝥ at skie/ so sm̄ S. Pall lærer/Ad eckert Lögmal og eingen goduerk giöre mannen riettlatan/Helldr alleinasta Truen a Christū.

Þesse Bok er glosieran og wtskyring yfer S. Pals pistla

Og i þessare Bok/hefur þu eina agiæta skuggsio og Sionargler/ huar inne þu matt sia/huersu san̄arliga þad er satt/ SOLA FIDES Justificat/Alleina truen giörer mannen riettlatan. Þuiat til þssa sama Lærdoms/eru öll þau epterdæme/og aller þeir giörningar sm̄ i þessare Bok standa/ofalluallt og huggunarsamligt witne/sm̄ ecki kann ad bregdast. Þui/leid þier fyrer hugskotz augu/huernen S. Pall er snuin̄/ Jtm̄ huernen sa Heidne Cornelius wmsnerist fyrer ord S. Peturs/So sm̄ Eingillen sagde honum fyrer/at Petur skyllde predika fyrer honum ꝥ ord/fyrer huert hn̄ skyllde werda Saluholpen/Jtm̄/ Landstiornaren Sergius/So og allar þær Borger/þar S. Pall og Barnabas predikudu. Hugleid ꝥ fyrsta Concilium og Þing Postulanna/til Jerusalem/Capite xv. Hygg at öllum predikunum S. Peturs/Stephans og Philippi/Þa finnur þu/huersu ꝥ allt kiemur i þennan einn stad nidur/sm̄ er/ꝥ wier fyrer truna a Christum alleina/ fyrer wtan Lögmalit og werken/hliotum til Nadarinnar at komast/og Riettlater at werda.

Epterdæme af þeim sem fyrer Truna æn Lögmalsins verka eru Riettlater ordner

Fyrer Truna a Cristum an Lögmalsins og verkan̄a verdū vier Riettlater

Nær þu mz soddan hætte les/og wnderstendur þessa Bok/þa er miög auduellt nidur at þagga Motstödumennena/huerier oss til Lögmalsins wijsa/og til worra eigenligra werka/Latandi so i Liose fyrer öllum Heimenum sina fauitsku og skilningsleysi. Þar fyrer seiger S. Lucas/ Ad slijkt epterdæme Truarinnar/ hafe og so þa Gudhrædddu Gydinga/sm̄ truader woru ordner/felmsfulla giört/Enn hiner adrer wantruudu Gydingar hafe sinnulauser og olmer þar wt af ordit/Huad ei war furdanda/ Af þui at þeir woru wppfostrader i Lögmalenu/og höfdu wid ꝥ wanist allt i fra Abraham. Og ꝥ hlaut þm ad mislijka/ad Heidingiar sm̄ huerke wissu af Gude ne Lögmalenu/ skylldu lijka i Gudz Nad þeim iafner wera

Enn ꝥ worer menn (wier sm̄ aller erum Heidingiar)lasta og ofsækia þennan Articulum og Lærdom/þad er Tiu sinnū slæmara. Þar wier þo siaum/og kunnū þess ei ad þræta/ad Gudz Nad og widurkienningen Christi/er komen til worra Forfedra/ an Lögmalsins/ og an nockrar werdskulldunar og forþienustu Þa þeir woru i hrædeligre skurgodadyrkan og allzkyns glæpum.

Huernen vier Heidingiar erū komner til Gudz Nadar/ og vidrkēningar

Enn mz þeirra lastyrdum og ofsoknum munu þeir ecki meir a winna/enn Gydingarner med þra grimd og æde/ hafa afrekat. Þuiat hn̄/sa sm̄ fyrr meir hotadi Gydingū/og liet þm fyrer Mosen þssa wijsu syngia Eg vil uppæsa ydr yfer þm/ s ei er min̄ Lydr/ z yfer fauijsu Folke vil eg upperta ydr. Og Osee Cap. 2. Eg vil kalla mitt Folk ꝥ sm̄ ecki er mitt Folk(þ er)ꝥ sem lifer an Lögmalsins og Verkanna/ z ct. Hn̄ hefer ꝥ ent og halldit. Þesse sa hinn same/han̄ hotar og so einnen worum lösturum(sm̄ han̄ hefur alla reidu wppfyriat)hn̄ mun ꝥ efna og hallda. En̄ þessu trua þeir ecki/fyrr enn þr reyna þad/so sm̄ Gydingarner

Deut. 22

AMEN

Annar Partur S. Lucas

Gudzſpialla/ ſem er vt aþ Poſtulañа giørningum

I.

HJnn þyrra Bok‧ mala giørda eg at ſøñu vm allt þ(þu Theophile)ſm̃ Jeſus hof vpp ad giøra ꝛ læra/ allt til þſſ dags/er hñ vard vppnumen/Epter þui hñ hafde fyrer Heilagã Anda kunngiørt Poſtulũum/hueria hñ hafde vtualit/þm er hñ tiade og ſialfan ſig lifanda epter Pi̋ſl ſina/i marghattudum audſynjngum/ꝛ liet þa ſia ſig vm fiørutigu daga/talãde fyr᷒ þm af Gudz Rÿke. Og ſm̃ hñ hafde þa ſamanſafnad/baud hñ þm ad þr færi eigi vt af Jeruſalem/ Helldur at þr ſkylldu epterbÿda Fyrerheite Fødurſins/ ō þier (ſagdi hñ) hafid af mier heyrt. Þuiat ſañliga ſkirde Johannes mꝫ Vatne/ enn þier ſkulut mꝫ heiløgũ Anda ſkirder verda/ eigi lãgt epter þſſa daga. (A)

Enn þr ſm̃ þar voru til ſamans komner/ſpurdu hñ at og ſødgu/Herra/Villtu nu a þÿſum tima vpprietta Jſraels Rÿke? Enn hñ ſagde til þra/Þat er eigi ydart at vÿta ſtũder edꝛ Pũcta timañа hueria Faderen ſetti j ſialfs ſins vallde/ Helldꝛ munu þier ødlaſt krapt heilags Anda/þſſ er yfer ydꝛ mun koma. Og þier ſkulut mín᷒ Vottar vera til Jeruſalem/ og j øllu Judea ꝛ Samaria/ꝛ allt til jns ydſta Jardar enda. (B)

Og er hñ hafdi þta ſagt/var hñ þm aſiaøndum vppnumen/ꝛ Skyit tok hñ vpp i burt fra þra Augum. Og er þr horfdu vpp epter honum til Himins vppfarãda/Sia: At tueir meñ ſtodu hia þm j huitum klædum/huerier og ſøgdu/Þier meñ vt af Galilea/til huers ſtandi þier og horfit vpp j Himinen? Þeſſe Jeſus ſm̃ vppnumen er til Himins/mũ koma/lÿka ſo ſm̃ þier ſaut hñ til Himins vppfara.

Þa ſneru þr aptur til Jeruſalem/af Fiallenu þui ō kalladiſts ° Vidſmiør vidarfiall/hũt ed i burt fra Jeruſalem er/nær ª Þuottdagsgøngu. Og er þr komu jñ/geingu þr vpp j þañ Sal/huar ed vaner voru at vera Petur og Jacobus/Johannes/Andreas/ Philippus/Thomas/ Barthalameus ꝛ Mattheus/Jacobus Alphei/Symon Zelotes/ꝛ Judas Jacobus broder. Þeſſer voru aller mꝫ einum huga ſtøduger j Bæn og akalle/mꝫ Kuiñunũ/ꝛ med Mariu Moder Jeſu/ꝛ hñs Brædrum. (C)

Og a þm døgum ſtod vpp Petur a mille Læreſueinañа/ꝛ ſagde(enn flockur þra mañа er þar voru til ſamans komner/ var nærre tuttugu og Hundrad) Þier menn og brædꝛ / þre Ritningu byriadi vpp ad fyllaſt/hueria ed heilagꝛ Ande adur fyrer ſagde fyrer munn Dauidz vt af Juda/huer ed var þra Leidtogare er Jeſum høndludu/ Sa er og talen var medꝛ oſſ/ꝛ hm̃ hlotnadiſt hlutdeilld þſſa vors Embættis. Hñ hefer ad ſønnu vtuegat akuren fyrer Ranglætiſins verdaura/og heingde ſig ſialfan vpp/ ꝛ er i midiu ſundur j tuo hlute broſtin/ꝛ hñs Jñifle eru og øll vthlaupen/og þ er øllum kunnigt vordit þm er i Jeruſalem byggia/ſo at ſami Akꝛ er kalladꝛ a þra Tungu/Hakeldama/þ er Blodzakur. (D)

Þuiat ſo er ſkrifat i Pſalmabokinne/Hñs Setur ſkal i eyde verda/ꝛ eigi ſie ſa nockur ō þar jnne

1 Fyrerheit vm þañ heilaga Anda

2 Faþræde Poſtulanna/ vm þad Andliga og eilyfa Chriſti Ryke

3 Vppſtigning Chriſti til Himins Spadomꝛ Einglañа vmtilkomu Chriſti til Domſins

° Olíueti

ª Þuottags gãga var þuſũd ſkreþ/Beda

4 Predikan Petri vm vtualning poſtula i ſtaden Judas

inne bygger/Og hñs Biskupsdom medtake añar. Fyrer þui hæfer ꝥ/ ad af þm mønum sem alla tima hafa j bland oss verit/fra þui er DROTTIN Jesus tok at ganga vt og jñ ver a mille/oppbyriandi j fra skirn Johañis/allt til þss dags er hñ var oppnumen j fra oss/at eirn af þm verde vottur hñs opprisu medꝛ oss.

Psal. 47

Og þr settu til tuo/Joseph þñ er hiet Barsabas/at vidurnefne Just/⁊ Matthiam/ badu og søgdu/Þu DROTTIN sm veist allra maña hiortu/ syn huern þu vtuelur af þessum tueimur/so ad eirn medtake ꝥ þionustu rum ⁊ postuligt embætte/j fra huerıu Judas er af fall en/ꝥ hñ burt fære j siñ stad. Og þr løgdu hlute yfer þa/ hluturen fiell yfer Matthiam/Og hñ var reiknadꝛ j tølu þra ellefu Postula.

Matthias vtualeñ til Postulas i stadın Judas

A

II

Og þa er fullkomnudust Huitasuñudagar/voru þr aller mz einum huga j þm sama stad. Og þar vard skyndeliga þytur af Himne/lijka s͂ mikils tilkomãde vindar/⁊ fyllde opp allt husit þar þr satu j. Og a þm saust sundurgreinc ligar Tungꝛ/so sm at være þær gloandi. Hñ sette sig yfer sierhuern þra. Og þr vrdu aller fuller af heiløgum Anda/⁊ toku ad mæla ymisligar Tungꝛ/ep ter þui sm heilagꝛ Andi gaf þm til vt at tala.

1
Postularner skrifast mz helgum Anda epter Fyrerheitenu/ til ad vtbera Euangelium vt af þm krossfesta Jesu

Enn þar voru Gydingar byggiandi til Jerusalem/Gudliger meñ/vt af allra handa þiod þre sm vnder Himnenum er. Og er þsse rødd skiede/kom mañfiølden til samans/⁊ vard otta

B

slegen/þuiad huer ⁊ eirn heyrde þa tala sina Tungu/ so ꝥ at aller toku ad ottast ⁊ vndrast ⁊ søgdu/Sia: Eru þsser eigi aller sm þar tala vt af Galilea? Huernen heyrum vier þa/huer eirn sitt tungumal/þar ed vier erum jnnefædder? Parthi ⁊ Medi/⁊ Elamite/⁊ þr sm byggia j Mesopothamia/ Judea/Capadocia/Ponto ⁊ Asia/Phrigia ⁊ Pamphilia/a Egiptalãde ⁊ j alfum Lybie/hueriat eru nærre Cirenia/og vtlendsker af Roma/Gydingar og þr sm Judar høfdu giørst/Cretar og Arabiar/⁊ vier heyrum þa tala vorum Tungum Gudz Stormerke. Enn aller vrdu ottaslegn̄/⁊ vndrudust ꝥ/seigandi sin a millum/Huad mun þta vilia verda? Enn adrer darudu þa/⁊ søgdu at þr være fuller af nyiu Vijne.

2
Felmtur og vndran margra þioda/wegna þss margfallda Tungumals sm postulunum var giefit

C

Þa stod opp Petur medꝛ þm ellefu/hof opp sina raust/ og taladi til þra/Þier Gydingar goder menn/og þier aller sm buit til Jerusalem/Þad sie ydur kuñigt/⁊ latid ydꝛ min ord j Eyrum loda/ Þuiat þsser eru eigi druckner sm þier meintud/a medan ꝥ er ei meir eñ þridia stund dags/Helldꝛ er þta ꝥ/huad sagt var adꝛ fyrer Spamañen Johel/Þad skal ske a sidøstu døgũ seiger DROTTIN/ad eg skal vthella af minum anda yfer allt holld/Og Syner ydrer og Dætur ydrar skulu fyrerspa/og Vngmeñe ydar skulu Sioner sia / og ydrer Olldungar skulu Drauma dreyma/ Og eg sk at vijsu vthella af minum Anda/a þm døgum yfer mina þræla og yfer minar Ambatter/og þr skulu fyrer spa/Og eg skal gefa Stormerke a Himnum oppe og teikn a Jørdu nidre/Blod ⁊ Elld ⁊ Reyk Suælu. Solen skal snuast i Myrkur/eñ Tunglit j Blod/ adꝛ eñ sa hiñ myckle ⁊ alkuñe Dagur DROTTINS kemꝛ. Og ꝥ skal ⁊ skie/ ad hu hñ akallar Nafn DROTTINS/sa skal holpiñ verda.

3
Predikan Petri bauisande af Spamennũ vm Heilags Anda sending

D

Þier Israels meñ heyrid þsse Ord. Jesum af Nadsareth/eirn mañ af Gude vid ydꝛ auglystan/mz kraptauerkum/Stormerkium ⁊ Taknũ/þau er Gud giørde fyrer hñ a mzal ydar/ so sm þier sialfer vel vitid/þañ sama(epter ꝥ hñ var af tilsettu rade ⁊ Gudz fyrerhugsan ofurselldꝛ)hafe þier tekit hñ fyter hendꝛ Ranglatra/⁊ Krossfest hñ ⁊ lijflatit. Þeñan hefꝛ Gud opp reistan/ad oppleystum daudans hormũ. Fyrer þui ad ꝥ var omøguligt ad hañ skyllde af hm hallden verda. Þuiat Dauid seiger so af honum/Eg hefe alla tima DROTTIN fyrer minne augsyn settan/þui hñ er mier til hægre handar/so ad eg skielfunst eigi. Fyrer ꝥ er mitt hiarta gladuært/⁊ Tunga min gledst/Af þui mitt Holld mũ huilast j voniñe. Þuiat þu mũt eigi forlata mina Ond j Heluijte/⁊ eigi leyfer þu ꝥ at þiñ Heilage skule Rotnan sia. Kuña giorder þu mier Lijfsins vegu/Þu munt mig mzur glede fylla/fyrer þinu Auglite.

4
Petrus sannar mz Ritningunne ad Jesus af Nadsareth huern Gyding at Krossfestu sie oppriſiñ og ryke til Føðurs hægre handar/ ad hñ sie DROTTIN og Christus sa fyrerheitne/huer nu hefur vthellt þeim helga Anda

E

Þier menn goder Brædꝛ/Leyfit mier mz frelsi til ydar at tala af Forfodurnum Dauid/ Hann er framliden ⁊ greptradꝛ/ og hñs Grøf er hier hia oss/ allt til þssa dags. Af þui at hñ var nu Spamadꝛ ⁊ visse ꝥ/ad Gud hafde honum mz Eide fyrerheited/ ꝥ Friofgun hñs Lenda skyllde a hñs Stole sitia/hefur hñ ꝥ adꝛ fyrersied ⁊ talad af Christz opprisu/at hñs Sala sie eigi j Heluijte forlaten/⁊ eige hafi hñ Rotnan sied.

Þennan Jesum oppuakte Gud/ Huers vottar vier erum aller. Nu hñ er fyrer Gudz hægre

hønd

hond vpp hafiñ. Og at medteknu heilagꝛ Anda fyrer heite af Fødurnum/ vt hellti hñ þeſſu ꝥ
þier ſiaet og heyrit. Þuiat Dauid er eige vpp ſtigiñ til Himna/ enn hñ ſeiger/ DROTT-
IN ſagde DROTTNE minum/ Sit þu til minnar hægre handar/ þar til eg ſet Ouine F
þina til ſkarar þiña fota. Þui vitid ꝥ nu fyrer ſañ allt Iſraels hus/ at Gud giørde þeñan
Ieſum/ huern þier kroſſfeſtud/ ad einu DROTTNE ꝛ Chriſte

Psal. 109

Eñ er þr høfdu þta heyrt/ ſáſtiñguſt þr j hiartanu/ ꝛ ſøgdu til Peturs ꝛ til añara Poſtul-
aña/ Þier meñ og goder Brædꝛ/ Huad ſkulu vier giøra? Petur ſagde til þra/ Giøret yferbot/
og huer ydar eirn late ſkira ſig j nafne Ieſu Chriſti/ til fyrergiefningar ydar Synda/ Þa
munu þier medtaka heilags Anda giøf. Þuiad yduart og ydara Barna er Fyrerheitit/ og
allra þra ſ̄ i fiarſka eru/ hueria hellſt ed Gud DROTtin vor hier tilkallar. Og mꝫ mørgū
ødrum ordū vitnadi hñ fyrer þm/ aminte þa ꝛ ſagde/ Latid frelſa ydꝛ j fra þſſare vondre kyn-
ſlod. Og þr ſm̄ fuſer medtoku hañs ord/ voru ſkirder. Og þar vrdu a þm Deigi vidauknar
nær þrim Þuſundum Salna.

5
Fyrſta prediku Petri vm Idranina og Syndanna fyrergefning

Þeir blifu og aller ſtøduger j Poſtulanna Kieñingu/ og j ſamneyti ꝛ Braudſins brotnin- G
gu/ ꝛ j Bænahallde. Og allra Saler vrdu ottaſlegnar. Og þar giørduſt mørg teikn ꝛ ſtor
merke fyrer Poſtulana. Eñ aller þr ſm̄ truader voru ordner/ voru til ſamans/ og høfdu alla
hlute ſameigenliga. Eigner ſinar ꝛ faſtagodz felldu þr/ og ſundurſkiptu þui medal allra/ ep-
ter þui ſm̄ huerium var þørf a. Og jafnan voru þr dagliga mꝫ einum huga/ huer hia ødrū j
Muſterēu/ ꝛ brutu Braudē j ymſū huſū/ toku fædſlu/ ꝛ lofudu Gud mꝫ gledi ꝛ einfølldu hiar
ta/ og høfdu Nad hia øllu Folke. Enn DROTTIN lagde dagliga til Søfnudſins/ þa ſ̄
Hialpaſt attu

6
Sameign allra hluta þrials/ witanlig e gi af Gude bodenne ſkiput

III.

ANN þr Petur ꝛ Iohañes geingu til ſamans vpp til Muſterisſins vm niu- A
du ſtund/ ſm̄ vanaligt var at bidiaſt fyrer. Og þar var þſſkonar madꝛ/ ſm̄
Halltꝛ hafde verit/ fra ſiñar Modꝛ kuide/ Sa liet bera ſig/ ꝛ þr ſettu hñ dag
liga fyrer Muſterisſins dyr/ þær ed kølluduſt enar føgru/ ſo at hñ bæde Ol-
muſu af þm er jñ j Muſterit geingu. Þa hñ ſa ꝥ Petur ꝛ Iohañes villdu
jñganga j Muſterit/ bad hñ at honum giæfiſt Olmuſa. Eñ Petur horfde
a hñ mꝫ Iohañe/ ꝛ ſagde/ Horf þu a ockur. Enn hñ horfde a þa/ vonande at hañ munde fa
nockut af þm. Eñ Petur ſagde/ Silfur ꝛ Gull hefi eg eigi/ enn þad eg hefi ꝥ gef eg þier. I
nafne Ieſu Chriſti af Nadſareth ſtatt vpp og gack. Og tok j hñs hægre hønd/ ꝛ reiſte hann
vpp. Og jafnſnart ſtyrktuſt hñs legger ꝛ Iliar/ ſpratt vpp/ gat geingit og ſtadit/ ꝛ gieck jñ
mꝫ þm j Muſterit/ ſtøck vpp ꝛ gieck/ lofande Gud.

1
Poſtulanna Kærdomur ſtadfeſtz fyrer Iarteikner og Daſemdar werk/ Eirn madur Halltur fra Moducrlyfe werdur heil.

Og allt folk ſa hñ ganga/ ꝛ lofa Gud. Þeir þecktu hñ/ og ꝥ hñ være ſa/ ſm̄ fyrer Olmuſu B
hafde ſetit/ fyrer føgru dyrum Muſtereſins. Og þr fylltuſt af vndran og hrædſlu/ yfer þui er
honum hafde giørſt. Enn ſm̄ þſſe hinn Hallte er heilbrigdur var orden/ hiellt ſig at Petre og
Iohañe/ hliop allt Folkid til þra j ꝥ Forbyrge ſm̄ heiter Salomonis/ vndrande þta.
Eñ er Petur ſa ꝥ/ andſuarade hñ Folkenu/ Þier Iſraels meñ/ Huad vndrar ydꝛ þta/ eda huar
fyrer ſprokſetie þier ockur? So ſm̄ hefdu vid giørt þeñan ganganda fyrer vorn eigen krapt og
verdſkulldan. Gud Abrahams/ Gud Iſaacs/ Gud Iacobs/ Gud Fedra vorra hefur vegſam-
at ſiñ Son Ieſum/ huern þier at ſønnu ofurſelldut/ og neitudut fyrer auglite Pilati/ þa hñ dæ
mde þo/ ad hñ ſkyllde laus lataſt/ enn þier afneitudut hinum Heilaga ꝛ Riettlata/ ꝛ beidduſt
at ſa Mañdrapa madꝛ ſkyllde ydur giefaſt/ Ad vijſu/ Lijfſins giafara aflijfudu þier/ huern ed
Gud vppuakte af Dauda/ hǘs vottar ai vier erū. Og fyrꝰ þa Tru ſ̄ a hñs Nafn er/ hefꝛ hñ E
þennan ſm̄ þier ſiaet og þeckit ſtyrkt j ſinu nafni/ ꝛ ſu Trua ſm̄ er fyrer hñ/ hefur þſſum gie-
fid heilbrigde j allra ydar augſyn.

Nu veit eg goder Brædur/ at þier hafet giørt ꝥ af Ouitſku/ ſo ſ̄ ad ydrer Høfdingiar. Eñ
ſa Gud ſm̄ fyrer munn allra ſiña Spamanna/ hefꝛ adꝛ kuñgiøra latid/ huernen Chriſtꝛ atte
ad lijda/ hñ fullkomnadi ꝥ ſo/ Fyrer þui giørit yferbot/ ꝛ ſnuiſt ſo at afmaiſt ſynder ydrar/ So
ad endurlifgunar time kome af Herrans augſyn/ nær hñ ſender þann ſm̄ ydꝛ verdur nu fyrer-
fram bodadur/ Ieſum Chriſtum/ huerium ad ſøñu byriar Himinen til ſin at taka/ allt til þra
ſtunda/ þa aller hluter ſkulu endurſkickader verda/ Hueria hlute Gud hefur adur talat fyrer
Muñ ſinna heilagra Spamaña/ j fra Veralldar vpphafi.

2
Aminning til Idranar

D Þuiat Moyſes hefer ſagt til Fedranna/Spamann mun Gud DROTTIN ydar vppuekia ydr vt af Brædrū ydar/mier likan/hn̄ ſku þier heyra/z ollu þui er hn̄ mū ſeigia til ydar/Og þad mun z ſkie/ ad huer ſu Ønd ſm̄ eigi heyrer þm ſama Spamanne/ſkal vtſkufut verda fra Folkenu. Og aller Spamen̄ j fra Samuel/z þar epter ſo marger ſm̄ talat hafa/þr hafa af þeſſum dogum kuñgiort

Þier erut Spamannaña z Sattmalans Børn/huern ed Gud giorde vid Fedur ydra/ þa er hn̄ ſagde ſo til Abrahams/J þinu Sæde ſkulu bleʒaſt allar þioder Jardar. Ydur þa hefur Gud vppuaktan ſinn Son Jeſum/z hefer hn̄ til ydar ſendt/ydr ad bleʒa / ſuo ad huer ydar eirn ſneriſt i fra ſinne Jllſku.

Deut. 17
3
Aminning ad la ta Moſen þat enn heyra Chriſto
Gene. 12.22.

IIII.

A ENN ſm̄ þr toludu til folkſins/komu til þra Preſtar og yferbodarar Muſteriſins/og Saducei. Þeim miſlijkade ꝥ/ad þr ſkylldu læra Folkit/z ꝥ þr bodudu j nafne Jeſu vppriſu af dauda/logdu hendr a þa/z ſettu þa i vardhalld til næſta Morguns/þuiat Kuello var komit. Enn marger af þm er ordit heyrdu/giorduſt truader/og tala þra maña vard nær ſm̄ Þuſundum.

1
Fyrſta Opſokn epter kenning og Jarteikner poſt ulana

Enn ad morne komnum/ſamanſofnuduſt Hofdingiar þra z Ølldungar z Skriftlærder j Jeruſalem/z Nañas Kiennemañahofdinge/z Caiphas/Johañes/z Alexander/z ſo marg ſm̄ þr voru vt af Kieñemannakynenu/ſkickudu þa mitt fram̄ fyrer ſig/og ſpurdu þa/ af huer B iumi Krapte/eda j huers nafne giordut þier þtta? Petur fullur af heilogum Anda ſagde til þra/Heyre þier Hofdingiar Lydſins/z Ølldungar j Jſrael. Þott vier rañſokuſt j dag vm ꝥ er vier giordum vel til þſſum Siuka mañe/z af hueriu ſkiale hn̄ var heilbrigdur gior/ Þa ſie ydur ꝥ z ollu Jſraels Folke kuñigt/ꝥ þeſſe ſtendr(j nafne Jeſu Chriſti af Nadſareth/ þann þier kroſſfeſtut/huern er Gud vppuakte af Dauda)hier fyrer ydur heilbrigdr. Hn̄ er z ſa ſteiñ ſm̄ vtſkwfadur er af ydr Vppbyggiurum/huer ed giordur er ad hofde Hyrningar. Og eige er i nockrum odrum heilſugiof/Þuiad þar er eckert añat nafn giefid Himnenum vnder/a med al manna/j hueriu oſſ byriar Saluholpnum ad verda.

2
Jatning Petri aluarlig at Chriſtus ſie einka frelſare Heymſins

C Eñ ſm̄ þr ſau ſtodugleik Peturs og Johannis/vndradi þa/þui þr viſſu fyrer ſañ ꝥ þr voru olærder og Leikmeñ/z þektu þa/þad þr hofdu verit mz Jeſu. Eñ þr ſau Mannen/þañ ſ heill var orden ſtanda hia þm/ z kunnu þar ecke j mot ad ſeigia. Þa ſkipudu þr þm vt j burt fra Radenu/og toku þa ad radgaſt vm ſin a mille/z ſogdu/Huad ſkulu vier giora þeſſū mon̄um? Þuiad ꝥ Teikn ſm̄ af þm er giort/ er kuñigt ollum þm ſm̄ j Jeruſalem byggia/z vær getum þui ei neitad. Enn ſo ad ꝥ ſkule eigi vijdara vtſpyriaſt mzal Folkſins/þa ognum þm aluarliga/ad þr ſeigi eigi neinum manne hiedan j fra/af þſſu nafne.

3
Poſtularner olærder
4
Forhertſta Lydinga

D Og þr lietu kalla a þa/z budu þm/ ad þr toludu ei mz nockru mote/nie kiendu j nafne Jeſu. Enn Petur og Johañes ſuorudu/z ſogdu til þra/Dæme þier ſialfer/huort þad er riett j Gudʒ auglite/ad vier ſkulum framar hlyda ydur enn Gude? Þuiad ꝥ meigu vær eigi/ad vier ſkulum eigi tala ꝥ huad vier hofum heyrt og ſied. Eñ þr ognudu þm/z lietu þa lauſa/z fundu eigi huernen þr giæte þa Pijnt fyrer Folkſins ſaker/af þui ad aller lofudu Gud yfer þui ſ til hafde borit/Þuiad ſa madur var meir enn fiorutijger ara/a huerium ed ſkied var þta Heilſu Teikn.

5
Aluara Petri og Johannis

E Og ſm̄ þeſſer voru lauſer latner/komu þeir til ſinna/kuñgiordu þm huad hellſt ad Preſta hofdingiar og Ølldungarner hofdu til þra ſagt. Þa þr heyrdu ꝥ/hofu þr vpp mz einū huga ſina rodd til Gudʒ/z ſogdu/Þu DROTTIN ſm̄ ert ſa Gud er giorder Himen z Jord Sioen z alla hlute huerier j þm eru/ Sa þu ſagder fyrer muñ þins þions Dauidʒ/Fyrer þui æddu ſo hm̄er Heidnu/og Folkit aſette þat huad hiegomligt var? Konungar Jardariñar hielldu til ſama/z Hofdingiar ſamanſofnuduſt j eitt/j giegn DROTtne z j giegn hn̄s Chriſte.

6
Packargiord pyrer Endurlauſn og verndan

F Þui ſenneliga komu þr til ſamans j þſſare Borg/ j giegn þinū heilaga Syne Jeſu/þañ þu ſmurt hafder/Herodes z Pontuerſkur Pilatus/ ſamt odrum Heidingium z Jſraels folke/ ad giora huad þin hond og þitt rad hafde adur fyrre hugſat huad ſkie ſkyllde/ Og nu DROTtin/lijt þu a þra heitingar/z gief þinū þionū mz allre alud at tala þitt ord/z riettvt þina hond/ſo ad þar ſkie Teikn/heilſr maña/ z ſtormerke fyrer nafn þins Heilaga Sōar/Jeſu. Og ſm̄ þr hofdu bediſt fyrer/hræriſt ſa ſtadur j huerium þr voru til ſamans ſafnader. Og þr urdu aller fuller af heilogum Anda/z toludu Gudʒ ord mz allre alud.

7
Bæn ad Gud wilie vera hia þeirra Lærdome og Tenuinga

Enn

Enn mañmergd þre er trude var eitt hiarta ⁊ ein Ønd. Og eigi sagde nockur þra ad þad
være sitt/er hñ atte/helldur voru þm aller hluter sameigenliger. Og af myklum Krapte gafu G
Postularner vitnisburd af Vppriśu DROTTINS vors Jesu Christi. Og mykel Naad
var mz þm øllum. Þar var og eingen þra þurfandi / Þuiat so marger sm̄ þr voru er Akra
edur hus attu/þeir sellду þat/⁊ fluttu verdkaup þra Peninga ē þr høfdu sellt/⁊ løgdu fram
fyrer fætur Postulanna/Og sierhuerium skiptist epter þui hañ hafde þørf til.
Enn Joses sa er auknefndr var af Postølunum Barnabas(huad er þydist huggunar
Sonur) Leuite ad ætt/vt af Ciprien/hñ hafde Akr/⁊ sellde hñ/Bar verdit/⁊ lagde fyrer fæ-
tur Postulanna.

8 Samþyckt Safnadarins og sameigin ꝫ eign allra hluta

V.

ENN þess konar madur sm̄ Ananias var ad nafne/medr Hwsfreyiu sīne Saphira/ A
sellde eigner sinar/⁊ dulde af Verdenu/ at vitund sinnar Hwsfreyiu/eñ færde sum-
an hlut/⁊ lagde til fota Postulaña. Þa sagde Petur/Anania/Þui vppfyllde And
skoten hiarta þitt/so ad þu lyger ad heiløgum Anda/ og dulder sumu af verdaurum
Akursins? Var hñ eigi þiñ ad øllu? Og þa hñ var selldr/ var hñ j þinu vallde. Fyrer þui
setter þu slijkan hlut þier j hiarta?Eige hefr þu logiet ad mønnum/helldr ad Gude. Enn þa
Ananias heyrde þsse ord/datt hñ nidr ⁊ gaf vpp Øndena. Og hrædsla mikel kom yfer alla
þa sm̄ þad heyrdu. Eñ Vngmeñen stodu vpp/⁊ toku hñ j burt/baru hñ vt/og grofu hñ.
Og þad skiede innan skams/nærri þrim stundum ad hñs Hwsfreyia kom þar jñ/ og visse B
eigi huat þar hafde giørst. Enn Petur seiger til heñar/Seig þu mier Kona/huort þid selld
ut Akuren suo dyrt? Hun sagde/ Ja/ so dyrt. Þa sagde Petur til heñar/Fyrer þui eru þid
samþyck orden ad freista Anda DROTTINS? Siadu: Fætur þra sm̄ jørdudu Mann
þiñ/eru fyrer dyrum vte/⁊ þr munu þig vtbera. Og jafnsnart datt hun nidur fyrer fætr hm̄/
og gaf vpp Øndena. Enn vngmeñen komu jñ/⁊ fundu hana dauda/baru vt ⁊ grofu hana
hia manne sinum. Og myklum otta slo yfer allan Søfnuden/⁊ yfer alla þa er þad heyrdu.
Enn mørg Takn og Stormerke giørdust mz Lydnum fyrer Postulanna hendr. Og aller C
voru þr asamt mz einum huga j Forbyrge Salomonis. Og onguer adrer dirfdust meir at sā-
laga sig þm/helldr myklade þa Lyduren. Þar tok og eñ meir ad aukast fiolde þra Karla og
Kuenna sm̄ a DROTTIN trudu/so ad þr baru vt vanfæra meñ a Stræten/⁊ løgdu þa a
Sængur edur Børur/so þa at Petur kiæme/at hñs skugge skygde yfer nockra af þm. Þar
kom og marger til samans vt af þm Borgum sm̄ j nand voru vid Jerusalem/ ⁊ færdu mz sier
siuka meñ/⁊ þa sm̄ af ohreinum Øndum kualder voru/huerier ed aller vrdu Heilbrigder.
Þa stod vpp Kiennemañahøfdingen/og þr aller sm̄ mz honum voru(huerier ed eru villu- D
flockr Saduceorū)⁊ vppfylltust af Vādlæte/⁊ løgdu hendr a Postulana/⁊ settu þa jñ i alme-
ligt vardhalld. Eñ Eingill DROttins kom vm Nott/⁊ lauk vpp dyr Myrkuastofuñar/leid
de þa vt og sagde/Farit/stiģit vpp/⁊ talit til Folksins j Musterenu øll þssi lijfsins Ord. Þa
þr høfdu þad heyrt/geingu þr jñ j døgun j Musterit/og toku ad kienna.
Enn er Kieñemañahøfdingen kom til/⁊ þr ed mz honum voru/kolludu þr saman Radid/⁊
alla Ølldunga Jsraels Sona/og sendu til Myrkuastofuñar þa ad sækia. Eñ þa Þienar-
arner komu þar/og fundu þa eigi j Myrkuastofuñe/hurfu þr aptur og kuñgiørdu þm þad/ ⁊ E
søgdu/ Myrkuastofuna fundu vær ad sønnu lukta mz allre athygle/⁊ vard meñina standan-
de þar framan fyrer dyrum/enn þa vier lukum vpp/fundu vier onguan þar jñe. Eñ er Kieñi
maduren og Yferstiornare Musterisins/ ⁊ adrer fleire Kiennemaña høfdingiar heyrdu þesse
ord/toku þr ad verda efablandner vm þa/huad af þm munde hafa matt verda.
Þa kom þar nockur/sa vnderuijsade þm/Siaet : Þeir menn sm̄ þier settud i Myrkuasto-
funa/ eru j Musterenu/standa og kienna þar Folkenu. Þa for Yferbodaren burt mz Þienu-
runum/ og soktu þa fyrer vtan ofurualld/ Þuiad þr ottudust Folkit/ad þr munde mz Griote
grytter verda. Og sm̄ þr soktu þa/skickudu þr þa fyrer Radit. Kieñemañahøfdingen spurde
þa ad og sagdi/Høfu vær eigi af allre aluøru bodit ydur/ad þier skylldut eigi læra j þssu naf
ne? Og siaet : Þier hafit vppfyllt Jerusalem medr ydra kieñing/⁊ þier viliet so leida yfer oss
þessa mans Blod.
Enn Petur suarade/og þr Postularner/ ⁊ søgdu/framar ber ad hlyda Gude eñ meñum. F
Gud Fedra vorra vppuakte Jesum/ huern þier lijfe suiptut og vppheingdud a Triet/Þeñan

1 Hrædiligt straff Hræsniñar a Anania og Sapira

2 Vitnā vm Guddom heilags Anda

3 Skugginn Petri læknar Siuka

4 Ofsokn i mote Postulunum

5 Eingillin frelsar Postulana

6 Postularner ᵹakast fyrer ordin

hefr Gud mz siñe hægre hende vpphafit til eins Høfdingia ꝛ Lausnara/ at veita Israel Idrã
ꝛ syndaña fyrergiefning/ Og vier erũ hũs vottar til þssara orda/ ꝛ heilagr Ande/ hũn ed Gud
gaf øllum þm er honum hlyda. Enn þa þr heyrdu þ/ skærust þr j ñan/ ꝛ hugsudu sier ad lyf
lata þa.

7 Opinberligt andsuar Peters aminande til Idranar

Þa stod vpp nockur af Phariseis af Rædenu/ Gamaliel ad nafne/ eirn Løgvitringr/ myk-
els virtur af øllu Folke/ og Baud ad Postularner skylldu vijkia vt vm stundar saker/ og
sagde til þeirra/ Þier Israelsmeñ/ takit ydur i vakt huad þier skulut giora vid þessa menn/
Fyrer þssa daga reis vpp Theudas/ seigande sig nockurn vera/ huerium at samsinte tal maña
nær fiorum hundrudum/ huer ad j hel er sleigen/ og aller þr sm̃ honum trudu eru j sundurdreif
(G) der og ad ongu giørder. Epter hñ stod vpp Judas af Galilea/ a skøttunar døgum/ og vm-
snere myklu Folke epter sier/ Og hñ fyrerforst/ og aller so marger sm̃ honum samsintu/ eru j
sundurtuistrader.

8 Grimdarræde Gydinga stiller Gamaliel

Og nu seigi eg ydur/ Vijket fra þssum mønnum/ ꝛ lætid þa kyrra. Þuiad ef þta ræd ed
ur verk er af mønnum til/ þa forgeingr þ. Eñ ef þ er af Gude/ þa meigi þier ei þui kefia/ so
ad ei synust þier beriast Gude j mote. Þa samsintu þr hm̃/ Og køllududu a Postulãna/ stryk-
tu þa/ ꝛ budu þm ad þr toludu mz ongu mote j nafne Jesu/ ꝛ lietu þa fara

Enn þr geingu ad sønnu glader j burtu fra Rædsins Asian/ þat þr høfdu þss verduger ve-
rit/ ad lijda hædung fyrer Jesu nafns saker. Og huern dag j Musterinu og i ødrũ fleire Hw-
sum/ gafu þr ei vpp ad kienna/ ꝛ ad predika Euangelium vt af Jesu Christo.

VI.

(A) A Þeim døgum/ sm̃ ad vogs tala Læresueinanna/ giordist møgl medr þm Grik-
skum/ i giegn hinum Ebreskum/ af þui ad Eckiur þra fyrerlitust j dagligre
þionustu. Þeir tolf kølludu þa til samans fiøldan Lærisueinaña/ ꝛ søgdu/
Þad er eigi hæfiligt ad vier forlætum Gudz ord/ og þionum fyrer Bordum.
Fyrer þui goder Brædur/ skygnist vm ydar j mille epter þm sio mønnum sem
gott mannord hafa/ ꝛ fuller eru mz Vitsku ꝛ helgan Anda/ huerta vier meig
(B) um skicka yfer þssa naudsyn/ Eñ vier vilium j Bæniñe og ordsins þionustu stadnæmast. Og
þesse ord þocknødust øllum mæganum. Og vtuøldu Stephanum/ eirn mañ fullan Truar og
heilags Anda/ Philippum ꝛ Prochoron/ Nicanor/ ꝛ Timon/ Parmenan/ ꝛ Nicolaũ sm̃ Gyd
ingur hafde giørst/ vt af Antiochia. Þessa skickudu þr fram fyrer Postulanna augsyn/ bæde-
ust fyrer og løgdu hendur yfer þa.

1 Sio menn vtualder ad sia fyrer inntektum og vtlatum Safnadarins

Og Gudz Ord tok ad vaxa/ ꝛ Lærisueinanna tala margfalldadist nærsta til Jerusalem.
Þar giørdist mykell Kiennemañahopur Truñe hlydugr. Enn Stephanus fullur af Nad ꝛ
(C) styrkleika/ tok at giøra Stormerke og Takn mykel medal Folksins. Þa stodu vpp nockrer af
þre Samkundu sm̃ kalladist Libertinorũ/ Cyrenorum/ og Alexandrinorum/ og þra sm̃ vo-
ru vr Cilicia og Asia/ þreytande spurningar vid Stephanum. Og þr gatu eigi motstadit þre
Speke nie þm Anda af huerium hñ talade. Þa sendu þr vt menn sm̃ seigia skylldu sig hafa
heyrt hñ mæla hædũgar ord a mote Gude ꝛ Moysen/ og æstu so vpp Lyden ꝛ Olldũgaña ꝛ hi-
(D) na Skriflærdu/ hlupu ad og gripu hñ/ burtleiddu fyrer Radit/ og settu til Liugvotta sm̃ seigia
skylldu/ Þesse madr lætur eigi af ad tala Hædyrde j giegn þssum Heilaga Stad/ og Løgma-
linu. Þuiad vier heyrdum hann seigia/ Jesus af Nadsareth mun þennan Stad niturbrio-
ta/ og vmhuerfa þm setningum er Moyses hefr oss giefet. Og aller sm̃ j Radenu satu horf-
du a hñ/ og sau ad hũs Asiona var so sm̃ ønnr Eingils Asiana.

2 Historian vt af S. Stephano

3 Stephanus aklagast so sm̃ Gudlastare

VII.

(A) Þa sagde Keñemañahøfdingen/ Er þssu so varit? Enn hñ sagde/ Þier menn
goder Brædur/ og Fedur/ Heyret til.
Gud Dyrdarinnar/ birtist Fødur vorum Abraham/ þa hñ var eñ j Me-
sopotamia/ ádur fyrr enn hañ bio i Haram/ ꝛ sagde til hañs/ Far þu vt af
þinne Jørdu/ og j fra ættleifd þiñe/ og far til þrar Jardar sm̃ eg mun syna
þier. Þa gieck hann vt af Chaldea lande/ og bygde til Haram. Og eptera
þa hũs Fader var laten/ flutte hñ hñ hingat yfer a þetta land/ j hueriu þier bygget nu/ Og
gaf honum ongua arftøku þar jñe/ og eckert fotspor/ Enn hiet þo ad giefa honum þad til

1 Andsuor Stephans

Gen. 13.

eignar

eignar/og hn̄s Sæde epter hn̄/þa hn̄ hafde þo onguann Son

Gen. 14.

Enn so talade Gud/ad hn̄s Sæde munde vtlægt verda a annarligre Jørdu/⁊ þad þr nūde þia þ j Þrældome/og þuinga þ jlla j fiøgurhundrud Ara. Og þa þiod s þr munu þiona/ skal eg dæma/sagde Gud. Og epter þat mūu þr ganga vt þadan/⁊ þiona mier j þssū stad. Og gaf honum Sættmalan vm skurdarins. Og hn̄ gat Jsaac og vmskær hn̄ a ættūda deigi/Enn Jsaac gat Jacob/Enn Jacob þa tolf Forfedur.

Og Forfedurner hrærder af Øfund/selldu Joseph j Egiptaland. Enn Gud var mz hm̄/ ⁊ frelsade hn̄ vr øllum hn̄s Harmkuælum/Og gaf honū Raad ⁊ Vijsdom j auglite Pharaonis/ Konungsins af Egiptalande/ og hañ sette hañ Høfudzmañ yfer Egiptaland/⁊ yfer allt sitt Hws.

Gen. 45.
Gen. 46.
Gen. 23. 33.

Þar kom Hungr ⁊ Harmkuæle miket yfer allt Egiptaland ⁊ Chanaans Jørd. Og vorer Fedur fundu ongua fædslu/Eñ er Jacob heyrde at Korn var a Egiptalande/sende hann vt j fyrstu Fedur vora. Og er hn̄ sende þa vt j annat siñ/vard Joseph þektur af sinum Brædrū. Og Pharaoni giordist kunnigt Josephs sleckti. Enn Joseph sende vt og liet sækia Fødr siñ Jacob/⁊ alla sina ættkuisl/sim og siøtiger Salna. Jacob for ofan til Egiptalandz/⁊ er andadr/hn̄ ⁊ Fedur vorer/⁊ eru flutter yfer vm til Sychim/⁊ lagdr j þa grøf sm̄ Abraham keypte medr Silfre af Sonum Emor sonar Sychim.

Enn þa nalgast tok Fyrerheitisins time/sa er Gud hafde suarit Abraham/ogs folkit vpp ⁊ tok at aukast a Egiptalande/allt þangat til at annar Konungr kom / sa er eigi visse vt af Joseph. Hn̄ nidrade voru Kyni/⁊ þiade Fedur vora/at þr bære vt Born sin/so þau lifdu eige. A þm̄ tima fæddist Moyses/⁊ var Gude þeckr/og var þria Manude fostradr j sins Fødurs hwsi. Enn er hn̄ var vtboren/ tok hañ vpp Dotter Pharaonis/⁊ ol sier vpp fyrer Son. Og Moyses vard mentur j allre Speke Egipskra mañа/⁊ var volldugr j ordum sinū ⁊ vkū.

Exo. 2.

Enn þa hn̄ var fiorutijger ára gamall/flo honum j hiarta at finna Brædr sina Jsraels sonu. Og hn̄ leit þañ er oriett þolde/stod hn̄ hia honum/⁊ hefnde hn̄s sm̄ oriett þolde/⁊ Vo þann hiñ Egiptska mann. En hañ meinte ad siner Brædr skylldu vnderstanda/þ Gud munde giefa þm̄ heill fyrer hn̄s hønd/Eñ þeir vnderstodu þad ecke.

Exo. 2.
Rom. 12.
1. Petri 2
Ebre. 13.

Og enn annars dags epter/kom hann til þra/þar þr voru at þrætta sin a mille/⁊ tok at semia Frid medr þm̄/ ⁊ sagde/ Þier goder meñ erut Brædr/ fyrer hui giører huer ydar ødrū oriett? Enn sa er sinum Naunga giørde oriett/stakade honum fra sier ⁊ sagde/Huer setti þig Høfdingia edr Domara yfer oss? Eda villtu drepa mig so sm̄ þu drapst j giær hiñ Egiptska mann? Enn Moyses flyde fyrer þre rædu/⁊ giørde sig vtlendan a Jørdu Madian / huar ed hn̄ ol tuo Sonu.

Og ad fullkomnudum fiorutijger ærum/birtist honū j Eydemørku a fiallenu Synai Eingill DROTTINS/j Elldzloga j Riodrenu. Enn er Moyses sa þ/vndradist hn̄ synena. Og er hn̄ gieck til og villde hyggia at/kom Rødd DROTTINS ad honum/⁊ sagde/ Eg em Gud Fedra þiña/Gud Abrahās/Gud Jsaacs/ Gud Jacobs. Eñ Moyses vard ottasleginn ⁊ þorde eigi ad at hyggia. Eñ DROTTIN sagde til hn̄s/ Leys þu af þier skoklæde Fota þiña/þuiad sa stadur þu stendur a er heiløg Jørd. Algiorliga hefi eg sied harmkuæle mijns Lydz þeiss sm̄ at er a Egiptalāde/⁊ þra kueinan hefi eg heyrt/⁊ eg em ofankomen þa ad frelsa/Far nu hingat/⁊ mun eg senda þig til Egiptalandz.

Exo. 2.
Exo. 4.
Exo. 14. 16.
2
Christus er sa Spamadur

Þennan Moysen/huerium þr afneitudu og søgdu/Huer sette þig Yfermañ og Domarа? Þann sama sende Gud þm̄ til Høfdingia ⁊ Frelsara/fyrer hønd Eingilsins þss er honū birtist j Riodrenu. Þesse leidde þa vt/ giørande Takn ⁊ Stormerke a Egiptalande/ ⁊ j Hafenu rauda/⁊ so a Eydemørkiñe j fiorutijger ær. Þesse er ⁊ sa Moyses sm̄ sagde til Jsraels sona/ Spamann mun Gud vppuekia ydr af Brædrū ydar/likan mier/hm̄ skulu þier heyra.

Exo. 32.
3
Skurgodadyrkā Gydingalydz

Þesse er sa sm̄ var a Eydemørku j Samkunduñe mz Einglenum/huer ed talade vid hañ a Fiallenu Synai/⁊ vid Fedr vora. Þessi mztok lijfsins ord so at hn̄ giæfe oss þ/Huerium ad eigi villdu hlyda ydrer Fedur/helldr skwfudu þr honum j fra sier/ ⁊ sneruſt j sinum hiortum til Egiptalands/seigandi til Aarons/Giør þu oss Gude/þa fyrer oss skulu ganga/Þuiad vier vitum eigi huad vt af þm̄ Moyse er ordit/sm̄ oss leidde vt af Egiptalande/⁊ giørdu sier a þeim døgum Kalf/⁊ offrudu honum Skwrgodaforner/⁊ toku ad glediast af sinum handauerkum.

Himinsins Herskapur Moloch

Eñ Gud snere sier fra þm̄/⁊ gaf þa ofur/so ad þr dyrkudu Himinsins Herskap/epter þui s skrifat er j Spamanna bokiñe. Hafi þier nockurn tima af Jsraels husi j þau fiorutijger ára a Eeydemørkunne/offrad mier Offre edur Fornum? Og þier mztokut Tialldbwd Molochs

⁊ Himenteikn Gudz ydars Remphan/þær mynder ſem þier giorduð ydur til a at kalla. Og eg mun vtſkufa ydur allt vt yfer Babilon.

Remphan

Vorer Fedꝛ høfdu Vitniſburdarins Tialldbwd a Eydemørkiñe/ſo ſē Gud hafde þm fyrer ſkipad/þa hñ ſagdi til Moyſen/ad hñ ſkyllde hãa giøra epter þre mynd er hñ hafde ſied. Hūta ed vorer Forfedur medtoku/⁊ fluttu hana medꝛ Joſua j þat land er Heidingiar hiellu/Hū iñ Gud vtſkwfade af augſyn Fedra vorra. Allt til daga Dauidz/hū ed fañ Nad hia Gude/ og bad at hñ mætte Tialldbwd fiña Gudi Jacob. Eñ Salomon bygde honum vpp hus.

4 Vitniſſburdarins Tialldbwd

Enn ſa hiñ hædſte bygger eigi j þm Muſterum er mꝫ høndum eru giørd/ſuo ſm hñ ſeiger fyrer Spamañen/Himinen er miñ Stoll/eñ Jørden er ſkør miña fota/Huada huſe vilie þier vppbyggia mier? Seiger DROTtin/ Edꝛ huer er ſtadꝛ minnar huildar? Hefur eigi min hønd giort allt þta

Eſa. 66.

Þier hardſuirader ⁊ ovmſkorner j hiørtum ⁊ eyrum/ þier ſtãdet jafnan j mote heiløgū Anda/ſo ſē Fedꝛ ydrer/lijka eirnen þier. Huern Spamaña hafa ydrer Fedꝛ ei ofſokt? Og þa j hel ſleigit ſm fyrerfram̃ bodudu til komu ens rietlata? hūs Suikarar og Mordingiar þier eruð nu ordner. Þier ſm hafit metekit Løgmalit fyrer Englaña tilſkickan/⁊ halldit eigi. Sm þr heyrdu þtta/ſkaruſt þr j ſinum hiørtum/⁊ niſtu Tøñum yfer honum. Eñ mꝫ þui hñ var fullur af heiløgum Anda/hof hñ vpp ſin augu til Himins/og ſa Gudz dyrd/og Jeſum ſtanda til hægre handar Gude/⁊ ſagde/Siaet: Eg ſie Himnana opna/og Mannſins ſon Standa til Gudz hægre handar. Eñ þr kølludu vpp hære røddu/⁊ ſamanluku ſin eyru/⁊ giørdu honum aras mꝫ einum ſamdrætte/hneptu hñ vt af Borginne ⁊ gryttu hñ. Eñ Vottarner løgdu ſijn klæde til fota þſſ Vngmeñis er Saul hiet/ og lømdu Stephanū griote. Hñ kallade vpp og ſagde/DROTTIN Jeſus mꝫtak þu miñ Anda. Eñ hñ kraup niðꝛ/⁊ kallade hare røddu/ DROTTIN/ Legg eij þm til þſſa Synd. Og ſm hñ hafde þ ſagt/ſofnadi hñ.

G

5 Auijton Stephani og mꝫteñing

6 Grimd Gydinga

7 Vitnã vm Gudoma Chriſti

8 Stephanus grytiſt

9 Polinmædiñar epterdæme

VIII.

A

ENN Saul var ſamſiñandi hñs dauda. Þa giørdiſt og mykell ofridꝛ þm Safnadi ſm var til Jeruſalem. Og þeir tuiſtruduſt aller burt vm Hierod Judee ⁊ Samarie/fyrer vtan Poſtularner. Enn Gudhrædder meñ biuggu vm Stephanum/⁊ baru yfer honum trega mykenn. Enn Saul tok ad eyda Søfnudenum/gangande jñ i ymſra hus/dragande vt menn ⁊ kuiñur/og ſetti j vardhøllo.

1 Saulus ofſoknare Safnadarins

2 Ofſoknen er ſæt huar fyrer Euãgelium eñ meir vtbreidiſt

Enn þr ſm tuiſtrader voru/ foru vm kring og predikudu Gudz ord. Philippus for ⁊ ofan til Borgarinnar j Samaria/og predikadi þm vt af Chriſto/Og Folkit tok mꝫ einu ſamhellde ad heyra/⁊ giætur ad þui ad giefa ſm af Philippo ſagdiſt/ſiaande ⁊ þau teikn er hañ giørde. Þuiad ohreiner Andar foru vt af mørgum þm er oder voru/ mꝫ ope myklu. Marger Icktſiuker og Haltter vrdu ⁊ heilbrigder. Ou mykell føgnudur giørdiſt j þre Borg.

B

Enn þar var adꝛ fyrre j þre Borg ſa nockꝛ ſm Simon hiet/Tøfra madur/⁊ tælde mꝫ þui hina Samuerſku þiod/ad hñ ſagde ſig vera nockurshattar mykiñ/Hūium þr hlyddu aller/fra hinum minſta til ens meſta/ſeigiande/ Þeſſe er Kraptur Gudz ſa er kallaſt hiñ mykle. Eñ þr lutu honum af þui/ad hñ hafde j langa tima ært þa mꝫ ſinne fiølkinge. Og þa þr trudu nu Philippo ſm hñ predikade af Gudz Rijke/ og af nafne Jeſu Chriſti/ ſkirduſt bæde Menn og Konur/Þa trude ⁊ Simon ſialfur/. Og er hañ var ſkirdur/ hiellt hñ ſig ad Philippo. Enn þa hñ ſa þau Takn ⁊ Kraptauerk ſm ſkiedu/tok hñ felmsfullur ad vndraſt:

C

Simon Magus

3 Samaria ſnyſt til trúarinnar fyrer Philippū

Eñ er Poſtularner þr ſm til Jeruſalem voru heyrdu þ/at Samaria hefde medtekit Gudz ord/ſendu þr til þra Petrū ⁊ Johañem. Og þa þr ofan komu/badu þr fyrer þm ſo ad þr medtæke Heilagan Anda/Þuiad hañ var eigi enn komen yfer nockurn þra/nema þr voru ad eins ſkirder j nafne DROTTINS Jeſu Chriſti. Þeir løgdu þa hendur yfer þa/⁊ þr medtoku heilagan Anda

4 Petrus og Johañes ſender j Samariam

Enn er Simon ſa þ/ad heilagur Ande vard giefiñ fyrer handa vppleggiug Poſtulaña/ baud hañ þm Peninga ⁊ ſagdi/Gefe þier mier ⁊ þtta valld/ſo ad yfer huern er eg legg hendꝛ ad hñ medtake heilagan Anda. Enn Petur ſagde til hñs/Peningꝛ þiñ ſie mꝫ þier til glotunar/ þui þu meinter Gudz gafu mꝫ Pening vtuegaſt/ Eckert hlutſkipte nie giæfu lag verdꝛ þier af þeſſu ordi/þuiad þitt hiarta er eigi riettferdugt fyrer Gude/Fyrer þui giør Jdran fyrer þeſſa þina jlſku/ og bid Gud vm/ ef verda mætte/ad þier fyrergiefeſt þeſſe hugſan þins

D

5 Simon Magus ſtrappaſt af Petro

hiarta

Hiarta/Þuiad eg ſie þig vera med beiſku Galle /og j fiøtre Ranglætiſins.

Þa ſuaradi Simon ⁊ ſagde/ Bidie þier fyrer mier til DROTTINS/ſo at eckert kome yfer mig vt af þui ſm̄ þier ſøgdut. Enn þr/þa ed þr høfdu vitnat og talat Ord DROTTINS/ſneru þr aptur til Jeruſalem / og predikudu Gudzſpiøllen i mørgum Samuerſkum Kauptununi.

E

6

Gelldinguren Blalandz Drottningar giørdiſt truadur og ſkirdiſt aꝓ Philippo.

Eñ Eingill DROTTINS taladi til Philippo/⁊ ſagdi/Statt vpp/ ⁊ gack j ſudr a þñ veg ſm̄ liggr fra Jeruſalem ofan til Gaza/þrar ē j eyde er. Hñ ſtod vpp ⁊ gieck j burt. Og ſiadu: Ad Blalendſkur madr/Gelldingur ⁊ villdarmenne Drottningarinnar Candaſes af Blalande/huer ed yfer var ſettur allar heñar Fiarhirdſlur/Hñ var faren til Jeruſalem at til bidia/⁊ for nu heim i veg/⁊ ſat i ſinum Vagne/leſandi Eſaiam Spamañ.

Eñ Andin ſagde til Philippo/Gack þangat at/ ⁊ teing þig ad þm Vagne. Þa ſkundade Philippus þangat at/⁊ heyrde at hñ var ad leſa Eſaiam Spamañ/⁊ ſagde/ Skilur þu ecki huad þu les? Enn hñ ſuarade/Huernen ma eg kuña þ/nema ad nockur leidriette mig. Þa bad hñ Philippum þ hñ ſtiĝe vpp og ſæti hia ſier. Enn Ritningar innehalld/ þ hañ las var þetta. So ſm̄ Saudur er hñ til dꝛaps leiddr/⁊ þeigandi ſm̄ Lamb/fyrer þm er þad klypper/ Lyka ſo hefur hñ og eigi vpplokit ſinum muñe. J hñs læckan er hñs Domur burt hafen/ Eñ huer mun hñs Alldur vt meiga ſeigia? Þuiad hñs lijfdagar eru af Jørdunne j burt tekner/ Þa ſuarade Gelldinguren Philippo og ſagde/Eg beide þig/Af huerium talar Spamaduren þtta/ ſialfū ſier/edr vm nockurn añan?

F

Enn Philippus lauk vpp ſinum muñe/ og tok til j fra þſſare ſkrift/ og bodade hñ af Jeſu. Og ſm̄ þr foru vm veigen/komu þr at Vatne nockru. Og Gelldinguren ſagde/ Siadu Vatnit/Huad hamlar mier þ eg ſkirunſt eigi? Enn Philippus ſagde / Ef þu truer af øllu hiarta/þa hæfer þ. Hñ ſuarade ⁊ ſagde/Eg true at Jeſus Chriſtus ſie Gudz ſonur. Og hñ baud at Vagnen ſtadnæmdiſt. Og þr ſtigu bader ofan j Vatnid Philippus og Gelldinguren/⁊ hñ veitte honū Skirn. Enn er þr voru vpp komner vr Vatnenu/ greip Ande DROTTINS Philippum j burt/⁊ Gelldinguren ſa hñ eigi meira/Med þat for hñ gladr ſina gøtu. Enn Philippus fanſt j Aſdod/ gieck vm kring/ ⁊ predikadi Euangelium j øllum ſtødum/þar til hñ kom til Ceſaream.

G

IX.

1

Hiſtorian vt aꝓ S. paulo huernen hñ ſneriſt til Truarinnar. Añō Chriſti. xxxiiij.

2

Vitnisburdr ad Gud aꝓ ſkiærre Myſkun miſtake þa ſm̄ ſmaſt/ en wel kanna werdſkulldunar

SAul blies Ognun ⁊ Alldurtila j giegn Læriſueinum DROTTINS/ Gieck til Kieñemannahofdingians/ ⁊ beiddiſt af honū Brefa til Samkuñdunar j Damaſco/So ad ef hñ fynde þar nockra þſſ vegar/Karla edr kuiñr ad hñ færde þa bundna til Jeruſalem. Og ſm̄ hñ var a veg komen/ſkiede þ ſo/er hñ tok at nalgaſt Damaſco/ad j ſkyndingu leiptrade vm hann Lios af Himne/Og hñ ſiell til Jardar/ ⁊ heyrde roddena er til hañs ſagde / Saul/ Saul/Þui offſæker þu mig? Eñ hñ ſagde/Huer ertu Lauardur? DROTTIN ſagde/Eg em Jeſus huern þu offſæker/Hart er þier ad bakſpirna mot Broddunum. Enn hñ ſkialfande og felmsfullr ſagde/ DROTTIN/Huad villtu eg giøre? DROTTIN ſagde til hñs/ Statt vpp/⁊ gack jñ j Borgena/⁊ þar mun þier ſagt verda huad þier byriar at giøra.

A

Enn þr meñ ſm̄ mz honū foru ſtodu felmsfuller/heyrdu ad vyſu Roddena/ eñ ſau þo øngvan. Saul ſtod þa vpp fra Jørduñe/⁊ mz vppluktum augum ſa hñ eckert. Enn þr hielldu vm hønd hñs/⁊ leiddu hñ jñ j Damaſcum. Og ſo var hñ j þria daga/at hñ ſa eige/⁊ eigi at hñ nie drack

B

Enn j Damaſco var ſa Læriſueirn/ſm̄ hiet Ananias/Og j ſyn þa ſagde DROTTIN til hñs/Þu Anania. Enn hñ anſade/Sie: Hier em eg Herra. DROTTIN ſagde til hñs/Statt vpp ⁊ gack j þat Stræte ſm̄ kallaſt hid rietta/⁊ ſpyr ad j huſi Juda epter þm ſm̄ Saul er at nafne vt af Tharſen/þui/Sia nu: At hñ bidur/ Og j Sion ſa hñ mann jñ til ſin koma Ananiam at nafne/leggiande hønd yfer ſig/ſo at hñ yrde ſiaande aptr

Ananias ſuarade/DROTTIN/vt af mørgū heſi eg heyrt vm þeñan mañ/Huad myket jllt hñ hefur giørt þinum Heiløgum til Jeruſalem/⁊ hier hefur hñ vt af Kieñemañahofdingium/valld til ad binda þa alla ſm̄ þitt nafn akalla. Enn DROTTIN ſagde til hñs/ Far þu/þuiad þſſe er mier vtualit Kier/at hñ bere mitt nafn fyrer Heidin Lyd ⁊ Konunga/⁊

C

fyrer

fyrer Jsraels sonū/Eg mū z syna hm̄ huersu miket hm̄ ber ad lijda fyrer mins nafns saker.

Og Ananias for þāgad/z gieck jn̄ j Husit/lagde yfer hn̄ hendr z sagde/Saul broder/DROTTJN Jesus sende mig hingat/ hū þier birtist a veigenum/ þm er þu komt hīgat/so ad þu feinger syn aptur/z vppfylltist heilogum Anda. Og jafnskiott fiell af hn̄s augum/so sm̄ annat Fiskehreistur/z hn̄ fieck syn aptur. Hn̄ stod vpp z liet skira sig/ tok sidan fædslu til sin og styrkte sig.

D

Saul var þa nockra daga hia þm Lærisueinum er voru j Damasco. Og jafnsnart gieck hn̄ j Gydinga Samkundur/z tok ad predika þm Jesum/þat hn̄ same være Gudz sonur. En̄ þm bloskrade ollum er honum heyrdu/z toku at seigia/Er þsse eigi sa sm̄ til Jerusalem stryd de a alla þa sm̄ þta nafn akolludu/og hing at kom til þss/at leida þa bundna fyrer Kiennemannahofdingia? En̄ Saul tok ad styrkiast myklu framar/ z hnekte þm Gydingum sem j Damasco biuggu/full eflande þ ad sa være Christr.

3 Giörningar Pauli i Damasco

Og morgum dogū þar epter/ hielldu Gydingar samstefnu sin a mille/ad þr aflijfudu hn̄. Enn þra Vielræde vrdu Saulo vnderuijsut. En̄ þr vardueittu Nott z Dag Porten/ so at þr feingi hn̄ i hel sleiget. Þa toku hn̄ Lærisueinarner vm Nott/ z lietu hann yfer muren/ z lietu i Korf ofan sijga.

4 Paulus staddr i Haska fyrer sak er widurkiennīgar og Lærdoms Christi

E

En̄ þa Saul kom til Jerusalem/freistade hn̄ þss ad samlaga sig til Lærisueinanā/ Og þr ottudust hn̄ aller/truande eigi þui ad hn̄ være Lærisueirn. Enn Barnabas tok hañ /z leidde til Postulanna/z sagdr þm j fra/huersu hn̄ hefde sied DROTTJN a veigenum/og þ hañ hefde talat vid hn̄/z huernen hn̄ hefde til Damasco truliga predikat nafn Jesu. Og hn̄ var hia þm/gieck vt og jn̄ til Jerusalem/z predikade Nafn DROTTJNS Jesu truligana. Þa tok hn̄ at tala og heyia spurningar vid hina Girsku. Enn þr leitudu vid at lijflata hañ. Þa Brædurner fornumu þ/leiddu þr hn̄ vt til Cesaream/z sendu hn̄ til Tharsen. Og so hafde Sofnuduren at soñu frid vm allt Judeam z Galileam/z Samariam/hrestust vpp z geingu j otta DROTTJNS/z margfollduduft j huggun heilags Anda.

5 Paulus kiemur til Jerusalem a þridia are ept er þat hn̄ snerist

6 Aunnur Haska semd Pauli i Jerusalem

F

Þat skiede z/þa Petur ferdadist vm kring allra at vitia/þ hn̄ kom eirnen til þra heilagra sm̄ biuggu j Lidda. Þar fañ hn̄ þann mañ sm̄ Eneas var ad nafne/huer ed legit hafde j Reckiu meir enn j atta ar/hn̄ var siukur j Kueisu. Petur sagde til hañs/Enea / Jesus Christus giore þig heilan/statt vpp/z reid vpp sialfur vm þig. Og hn̄ stod jafnsnart vpp/z aller sau hn̄ þr sm̄ biuggu j Lidda z j Assarona/huerier z snerust til DROTTJNS.

7 Giörningar Petri Lydda og Joppe/Eneas læknast

En̄ j Joppe var su Lærdomsins þionustukuiñā/s Thabitha var at nafne/huad er vtlegst Dorcas/þ Heiter Skogargeit/Hun var full godra verka/og medur Olmusu giorder sm̄ hun veitte. En̄ a þm dogum bar so til/ad hun tok sott og andadist. Og sm̄ þr hofdu þueigit hana/settu þr hana j Bordstofuna/ Enn mz þui at Lidda liggr j grend vid Joppen/og þa Lærisueinarner heyrdu þ ad Petur være þar/sendu þr til hn̄s/z badu hn̄ vm ad hañ liete sier ecki þungt þikia til þra at koma.

G

8 Thabitam vpp uekur Petur af Dauda

Enn Petur stod vpp/z for mz þm. Og er hn̄ kom þar/leiddu þr hañ j bordstofuna. Og allar Eckiurnar flycktust vtan vm kring hn̄/gratande z syndu hm̄ þa kyrtla og klædnad/ sem Dorcas hafde giort medan hun var hia þm. Og er Petur hafde þa alla vtdrifit /fiell hañ a Knien/badst fyrer/og snerist ad Lijkamanum og sagde/Thabitha statt vpp. Enn hun lauk vpp sinum augum/Og er hun sa Petrum/sette hun sig vpp. En̄ hn̄ riette heñe hondena z reiste hana vpp/z kallade a hina Heilogu/z a Eckiurnar/z afhente þm hana lifande. Og þad kuñgiordest vm alla Joppen. Og marger trudu a DROTTJN. Þad skiede og so ad hn̄ bleif marga daga j Joppen/hia Simone þm nokrum sm̄ var eirn Sutare.

X

A

Nn sa madr nockr var j Cesarea sm̄ Cornelius var at nafne/Hofudzmadur yfer þm Selskap er kolludust Valer/Gudligur mañ z Gudhræddr/ mz ollu sinu husi/gefande folkenu myklar Olmusur /z var jafnan a bæn til Gudz/ Hn̄ sa opinberliga j Syn/ nær niundu stundu dags Eingil Gudz ganga jnn til sin/er sagde til hn̄s/Corneli. En̄ hn̄ horfde a hn̄/ottaslegen z sagde/Huad er þ Herra? Hañ sagde honum þa/Bæner þinar og olmusugiorder eru vpp stignar til Minnis fyrer Gude/ Og sent nu vt menn til Joppen/z lat sækia Simon þn̄ kalladr er Petrus/hn̄ herbergiar hia Simone Sutara einum/huers hus ad liggur vid Siovenn/

1 Vitnisburdur þ Gud bænheyre Gudhræddra mañā Bæner þo ad þeir sieu Strydzmenn

hn̄ mun

hn̄ mun seigia þier huad þier byriar at giøra. Enn er Eingillen sa vid hn̄ taladi var j burt geingen/ kallade hn̄ a tuo sina þionustumen̄/ ⁊ eirn Gudligan Strydzman̄/ vt af þm er honū lutu/ Nuerium hn̄ sagde allt fra/ og sende þa til Joppen.

2 Cornelius sendeer til Petrum
3 Sionen Petri at Heidingiar skulu niedtakast til sā lags Euangely

Enn dagen epter er þr voru a leidinne ⁊ toku ad nalgast Borgena/ stie Petur vppa Loptid at hn̄ bædist fyrer/ nær siettu stund. Og er hn̄ hungrade/ villde hn̄ matar neyta. Eñ a medan þr voru ad bua til/ leid yfer hann brioſthøfge/ Og hann sa Nimінen open/ og ofan fara at sier Disk nockurn mikinn/ so s̄ Lynlak j fiorum hyrningum vppbunden/ ⁊ hn̄ vard af Nimne ofālatin a Jørdena/ J huerū ed voru allar ferfættar kindr Jardar/ Skogdyr ⁊ skridkuikinde ⁊ Fuglar Nimins. Og þar skiede Rødd til hn̄s/ Statt vpp Petur/ slatra og et. Enn Petur sagde/ Net Nerra/ þuiat eg hefe enn alldrei nockut almenneligt edur ohreint etid. Og Rødden sagde enn aptur j annat sinn til hañs/ Nuad Gud hreinsade/ þat seig þu eigi almeñeligt. Þetta skiede þrisuar siñum/ Og Diskuren vard vppnumen aptur til Nimens.

4 Vtskyring Sionarinnar

Og er Petur var efablanden vm mz sialfum sier/ huer þsse Syn munde vera/ sm̄ hn̄ hafde sied/ Siadu: Ad þa spurdu þr menn er vt voru sender fra Cornelio/ epter husi Simonar/ og stodu vte vid Nurdena. Og at vtkølludum nockrum/ spurdu þr at huort Simon at viðurnefne Petrus hefde þar Nerberge? Eñ er Petur hugleidde vm Synena/ sagdi Andin til hn̄s/ Siadu: Þesser meñ leita at þier/ statt vpp/ far ofan/ ⁊ gack mz þm/ og efa eckert/ þuiat eg sende þa hingat. Þa stie Petur ofan til þra manna sm̄ sender voru til hn̄s fra Cornelio/ ⁊ sagde/ Siaet: Eg em þañ same þier spyriet at/ Nuer efne eru til þss at þier erut hier komner? Þeir søgdu/ Cornelius sa Nøfdinge fromr madr ⁊ Gudhræddr/ hafande godan ordstyr af øllu Gydinga folke/ er mz vitran amintur af heiløgum Eingle/ at hn̄ kallade þig j sitt hus/ so hn̄ heyrde Ord af þier. Og þa kallade hn̄ þa jn̄/ ⁊ veitte þm Nerberge.

5 Virding Strydzmannsins er hn̄ weiter Ordsins þionustugiörd

Annan dag epter ferdadist Petur mz þm/ ⁊ nockrer Brædr af Joppen fylgdu honū. Og annars dags þar epter komu þr til Cesaream. Enn Cornelius beid þra/ og samankallade sina Frændur ⁊ virkta Vine. Og er þ skiede at Petur kom jnn/ gieck Cornelius j mote honū/ ⁊ fiell til fota hn̄s/ ⁊ tilbad hn̄. Enn Petur reiste hn̄ vpp/ ⁊ sagde/ Statt vpp/ eg em ⁊ madr.

6 Eingenn sa sem truer a Christū skal kallast ohreinn

Og er hn̄ hafde haft samtal vid þa/ gieck hn̄ jnn/ ⁊ fann þa marga er þar voru samankomner/ ⁊ sagde til þra/ Þier vitid at þ er ecki leyfiligt þm manne sm̄ Gydingur er/ at fella sig vid edur ganga til vtlendra manna. Enn Gud synde mier/ at eg segda onguan mann almennan edr ohreinan. Fyrer huad eg kom vtan duøl/ þa eg var tilkuaddr/ Þui spyr eg ydr nu ad/ huar til þier lietut kalla mig.

7 Gudrækeligt Epterdæme eins Strydzmans

Cornelius sagde/ J dag er fiorde dagur fra þm/ eg var fastande allt til þssarar stūdar/ og vm niundu stund er eg badst fyrer j minu husi/ Og sia: Þa stod madr framme fyrer mier j skinanda klæde/ ⁊ sagde/ Corneli/ Þin bæn er alheyrd/ ⁊ þinar Olmusur eru i minne settar fyrer Gudz auglite/ af þui send þu til Joppen/ ⁊ lat kalla Simon þañ auknefndur er Petrus/ hn̄ herbergiar j husi Simonar Sutara vid Siden/ Þui þa hn̄ kemr/ mū hn̄ tala fyrer þier. Þa senda eg jafnsnart til þin/ ⁊ þu giorder vel þat þu komst hingat/ Nu erum vær hier aller nalæger fyrer Gude/ at vier heyrum þa alla hlute s̄ þier eru af Gude bodner

8 Predikan Petri huerrar mergur og innehalid þtta er/ ad Jesus sa sm̄ Krossfestur var til Jerusalem/ sie sannur Messias

Enn Petur lauk vpp sinn Muñ og sagde/ Nu reyne eg j Sañleika/ þ ecki er Mañgreinmunur hia Gude/ Nelldr a øllu Folke/ sm̄ hn̄ ottast ⁊ giører Riettuisi/ þa er honum þocknan.

Þier vited af þre Predikan sm̄ Gud sende til Jsraels Sona/ bodandi þm Frid fyrer Jesū Christum (huer at er DROTTJN allra) af hūrre predikā rykted vtbarst vm allt Gydingaland/ su er fyrst hofst vpp j Galilea/ epter þa skirn sm̄ Johannes predikade/ Þad Gud hefde smurt Jesum af Nadsareth mz heilogum Anda ⁊ Krapte/ huer ed vm kring gieck/ giørde gott ⁊ grædde alla þa sm̄ af Diøflinum voru vnderþryckter/ af þui Gud var mz honum. Og vier erum vottar alls þss hn̄ giørde a Gydingalāde/ ⁊ j Jerusalem/ Nuern þr aflifudu/ ⁊ a Tried vppheingdu.

Esa. 55.
Jere. 31.
Mich. 7

Þennan vppuakte Gud a þridia deigi/ Og liet opinberan verda/ eigi øllu Folke/ helldr oss sm̄ adur vorum hn̄s vtualder vottar af Gude/ Vier sm̄ atum ⁊ druckum mz honum/ epter þat hañ var vpprisinn af dauda. Og hann baud oss ad predika Folkenu/ og Vitni vm bera/ þad hn̄ være sa/ sm̄ skickadr er af Gude Domari lifendra ⁊ daudra. Af þssum bera aller Spamvitne/ ad fyrer hn̄s nafn skulu aller þr sm̄ a hn̄ Trua/ meðtaka Syndañа fyrergiefning.

9 Vitnisburdur þ Heidingiar mz takast an Løg mæltis

Þa Petur talade þessum ordum/ fiell heilagr Ande yfer þa alla sm̄ ordit heyrdu. Og þeir truader sm̄ af Vmskurneñe voru/ ⁊ mz Petre høfdu komit/ vndrudust þ/ at heilags Anda giøf være vthellt yfer Neidna meñ/ Þui þr heyrdu þa Tungr tala ⁊ vegsama Gud. Þa suarade Petur/

Petur/ Huer ma fyrerbioda þm Vatnit ad þr skirist eigi/ sm̃ męttekit hafa heilagan Anda/ lijka sm̃ vier? Og hñ baud at skira þa j nafne DROTTINS. Þeir badu hñ þa ad hann vare hia þm nockra daga.

XI.

A

Ꝺ Er þ heyrdu Postularner z þr Brædur s j Judea voru/ ad Heidingiar hefdu męttekit Gudz Ord. Og þa Petr kom vpp til Jerusalem/ toku þr ad þra tta j mote hønum/ s voru af Vmskurninguñe/ z søgdu/ Þu giecktst jñ til þra maña sm̃ yferhwd hafa/ z matadist mz þm

Eñ Petur tok til af vpphafi/ z fram talde fyrer þm eitt epter añat/ z sagde/ Eg var j Borgiñe Joppen/ a bæn/ Og eg sa j leidslu mins hugskotz Syn þa/ at Diskur nockur leid ofan stor sm̃ annat Lijnlak medr fiorum hyrningum/ ofan laten af Himnum/ z kom allt jñ til min/ a huern eg horfda/ hugda eg at z sa ferfættar Kindr Jard^r/ skogdyr/ Skridkuikinde/ z Fugla Himins. Eg heyrda þa Rødd sm̃ til min sagde/ Statt vpp Petur/ slatra og neyt. Enn eg sagde/ Nerra/ Nei/ þuiad eckert alment edur Ohreint hefur enn nockurn tima jnn j minn Munn geingit. Eñ Rødden suarade mier j annat siñ af Himne/ Huad Gud hreinsade/ þ seig þu eigi alment. Og þtta skiede þrisuar. Og þa var allt vpp numit aptur til Himins.

B

Og siaet: At jafnsnart stodu þrir meñ vte fyrer husinu þar eg var jnni/ sender af Cesarea til min. Eñ Anden sagde mier/ at eg skyllde ganga mz þm/ z efa eckert. Eñ mier fylgdu þsser sex Brædr. Og vær geingum jñ j þss mans Hws/ hñ kuñgiorde oss huernen hañ hafde sied Eingil j sinu husi/ huer ed stadit hafde fyrer honu z sagt til hñs/ Send þu vt meñ til Joppen/ og lat kalla til þin Simon þañ kalladr er Petur/ hñ mun seigia þier þau Ord/ af huerium þu munt holpen verda z allt þitt Hws. Eñ þa eg tok til at tala/ fiell heilagur Ande yfer þa lijka sm̃ hñ fiell yfer oss j vpphafi. Þa kom mier þ j hug/ huad DROTTIN hafde sagt. Johañes skirde at sønnu j Vatne/ enn þier skulut mz heiløgum Anda skirder verda. Þui fyrst Gud hefur gefit þm lijkar giafer s oss/ þann tijd vier trudum a DROTTIN Jesum Christum/ Huer var eg þss/ at eg mætta þ Gude bañа? Þa þr heyrdu þ þøgnudu þr vt af/ vegsømudu Gud/ z søgdu/ Þa hefur Gud vnt Heidingium Jdran til Lijfs.

C

Og señeliga þr sm̃ j sundur høfdu dreifst/ af þre Hørmung er bar til vm Stephanũ/ geingu vm kring allt til Phenicen z Cipriã/ z Antiochiam/ talande Ordit fyrer vngũ nema Gydingum einum. Þar voru og nockrer vt af þm/ sm̃ voru af Cipria og Cirenia/ huerier/ þa þr geingu jñ i Antiochiam/ toku at tala til þra Grickia/ bodande þm DROTTIN Jesũ. Og Hønd DROTTINS var medr þm. Og mykel tala truadra maña sneristt til DROTTINS.

D

Eñ þ ordslaug s af þm for/ kom til Eyrna Safnadarins s var j Jerusalem. Og þr sendu vt Barnabam/ þ hñ geingi til Antiochiam. Og sm̃ hñ kom þar/ z sa Gudz Nad/ vard hñ gladur/ z ried þm øllum at þr skylldu mz øruggu hiarta hia Gude stadnæmast/ þui hñ var godur madur/ og fullur heilags Anda z Truar. Og margt Folk jokst þar DROTTNE. Enn Barnabas for til Tharsen/ at hñ friette vpp Saulum. Og er hñ hafde fundet hñ/ fylgde hñ honum j Antiochiam. Og þ skiede so at þr voru til samans Arit allt/ hia þm Søfnude/ kendu þar z mørgu folke/ so at Lærisueinarner kølludust fyrst j Antiochia Kristner.

E

Eñ a þm døgum komu Spameñ af Jerusalem til Antiochiam/ Og einn af þm stod vpp/ Agabus ad nafne/ Hñ tilteiknade fyrer Andan ad koma skyllde myket hungur j øllum veralldar Heime/ huert ed skiede vnder Claudeo Keisara. Eñ Lærisueinarner løgdu til/ huer epter þui sm̃ hñ formatte/ z sendu þm Brædrum til biargar er biuggu j Judea/ huad þr giordu/ og sendu til þra Olldunga/ fyrer hendr Barnabe og Sauls.

XII.

A

Ꝺ Þeim tima lagde Herodes hendur a nockra af Safnadenũ/ at pina þa. Hñ liet þa drepa Jacob Brodur Johañis mz Suerde. Og er hñ sa/ at þ þeckist Gydingum/ for hñ til/ z liet høndla Petrum. Enn þta var vm Paska. Og sm̃ hñ hafde hñ gripa latid/ liet hñ setia hñ j Myrkua stofu/ z fieck hñ j hendur inum fiorda parti fiordunga stadaskiptis Hermaña/ til varduetslu/

1 Þrattan Gydinga wid Petur at hñ męttok Heidingia

2 Opinberligur vitnisburdur at Gud medtake Heidingia

3 Euangelium vex berstepter þa og sorn sm̃ skede yper Stephano

4 Barnabas sendur til Antiochiam

6 Spadomr Agabi vm hallæri

1 Fiorda Ofsokn Safnadarins Jacobus lijflaten

2 Petrus latiñ i Myrkuastofu

viliade epter Paskana framselia hñ Folkenu. Og Petur geymdist at sønnu j Myrkuastofu/ Eñ Søfnuduren bad j akafa fyrer honum til Gudz. Og þa er Herodes villde hñ framleida lata/ suaf Petur a þre Nott medal tueggia Striidzmaña/ bunden tueimr Jarnuidium/ enn Vardmeñerner foruørudu vte fyrer Dyrunum Myrkuastofuna.

3 Eingillen frelsar Petrum af Myrkuastofuñe

Og sia : Ad Eingill DROTTINS stod þar/ z lios skein j Husinu. Hñ laust a siidu Peturs/ vppuakte hñ z sagde/ Statt vpp skyndeliga. Og Hleckerñ fiellu af hñs høndũ. Eingillen sagde þa til hñs/ Gyrt þig/ z tak sko þina a þig. Og hñ giørde so. Hñ sagde z til hñs/ Legg þiñ Kyrtel yfer þig z fylg mier. Og hñ gieck vt z fylgde hm̃. Og eigi visse hñ þad til sans sm̃ fyrer Eingilen giørdist/ Helldr meinte hñ sig Syn sia. Og þr geingu vm hid fyrsta z añad vardhalld/ z kõu til Jarnhlidsins er la til Borgariñar/ eñ þ lauk sier vpp sialft/ Og þr geingu vt. Enn sm̃ þr reikudu eitt Stræte/ veik Eingilliñ sier jafnsnart fra honum.

Og er Petur kom til sialfs sins/ sagde hñ/ Nu veit eg señeliga/ þ DROTTIN sende Eingil siñ/ z frelsadi mig af hendi Herodis/ z af allre epteruæntan Gydingalydz. Og sm̃ hñ giætte sin/ kom hñ til Husa Mariu Modr Johañis þss sm̃ kalladr var Marcus/ huar et marger voru til samans komner/ z badust fyrer. Enn sm̃ Petur laust a Dyrahurdena/ gieck stulka fram/ ad sia til/ su Rode var at nafne. Og er hun þekte hliod Peturs/ lauk hun eigi vpp hurduñe fyrer feigenleika/ helldr hliop hun jñ z sagde at Petur stæde vte fyrer Hurduñe. Eñ þr søgdu til heñar/ Ertu galen? Hun hiellt þui fastara a at þ være so. Þeir søgdu/ þ er hñs Eingill. Eñ Petur klappade þui tiidara a. Og er þr luku vpp sau þr hñ z vndrudust/ Eñ hñ bente þm mz hendiñe at þr þegde/ z sagde fra huernen DROTTIN hefde leidt hñ vt wr Myrkuastofuñe/ z sagde/ Kuñgiorit þta Jacobo z Brædrunum. Hñ geck vt þadan og gieck burt j añan stad.

4 Historian vm Herodes Agrippa og hañs dauda

Eñ þa dagur kom/ var eigi liitil Angurseme a mille Striidzmañanna / huad vordit hafde af Petre. Eñ er Herodes heimte hñ z fañ eigi/ liet hñ forheyra Vardmeñena/ z skipade þa burtleida. For sidan af Judea ofan til Cesarea/ z þar dualdist hñ/ Þuiad hann var missattur vid þa j Tyro z Sidon. Eñ þr komu mz einu samhellde til hñs/ z rædgudust vm vid Blastum/ hu er ed var Konungsins Drottsete/ z beiddust fridar/ af þui at þra bygdarløg nærdust af Konungsins Lande. Eñ a tilsettum deigi/ klæddist Herodes Konungligum skrwda/ settist a Domstolen/ z hof sier rædu til þra. Eñ folkit tok at kalla/ Gudz rødd er þtta/ eñ eigi mans. Jafnskiott slo hñ Eingill DROTTINS/ af þui hñ gaf eigi Gude Heiduren/ vard hñ eten af Modkum og andadist.

5 Hefndarplaga Herodis fyrer hñs ofsokn sem hañ veitte Søfnudenum.

Ord DROTTINS toku at vagxa z margfalldast. Eñ er Barnabas z Saulus komu til Jerusalem aptur/ z afuentu þm þær visler/ z toku mz sier Johañem þann er at vidurnefne hiet Marcus.

XIII.

1 Pall og Barnabas wtsender til Heidingia at predika Euangelium

OG j þm Søfnude sm̃ var j Antiochia voru Spameñ z Lærefedr/ mzal huerra var Barnabas/ z Simon er kalladist Niger/ z Lucius hiñ Syrlendske/ og Manahen sa ed var samfostre Herodes Tetrarcha/ z Saulus. Og þañ tiid þr þionudu DROTTNE z føstudu/ sagde heilagr Ande/ Vtueliet mier Barnabam z Saulum j þ verk/ sm̃ eg hefi þa tilkiørit. Þeir føstudu þa og badust fyrer/ løgdu hendur yfer þa/ og lietu j burt fara. Og sm̃ þr voru ad soñu vtsender af heiløgũ Anda/ geingu þr burt til Seleucia/ z þadan sigldu þr til Cipria. Og þa þr komu til Salamin Borgar/ toku þr at predika Gudz Ord/ j Sãkundũ Gydinga. Eñ þr høfdu Johañem til Þionustu

Sergius Landzstiornare Elymas Magus

Og sm̃ þr geingu yfer Eyna allt jñ til Paphos Borgar/ þar fundu þr nockurn Fiølkyngismañ/ z Falspropheta þañ Gydingur var/ huers nafn ed var BarJehu/ sa var hia Sergio Paulo Landstiornara forsialligum mañe. Hñ kallade fyrer sig Barnabam z Saulum/ z hñ fyste at heyra Gudz Ord. Þa stod þm j mot sa Galldramadr Elymas (þuiat so verdr hñs nafn vtlagt) og sokte epter at snua Landzstiornaranum fra Truñe. Enn Saulus/ sa er og

2 Saulus straffar og blindar Galldramanniñ

hiet Paulus fullur af heiløgum Anda/ leit a hñ z sagde/ O þu Diøfuls son fullr alls Tals og Flarædis/ z ouinur allrar Riettuisi/ Þu lætur eigi af at vmsnua riettum vegum DROTTINS. Og sia nu : Ad hønd DROTTINS kemr yfer þig/ z þu skt Blindr vera/ z sia ei Sol vm nockra tima/ Og jafnsnart fiell a hñ Dima z Myrkr/ falmade vm kring sig z leitade at

ade at þm ed hñ villde leida. Þa Landstiornaren sa huad giørdist/trude hñ z vndradist yfer keñingu DROTTINS.

C Eñ þa Pall z þr sm̄ mz honum voru sigldu fra Papho/komu þr til Pergen j Pamphilia lande. Eñ Johannes skilde vid þa/z for aptur til Jerusalem. Enn þr foru þar þuert yfer fra Pergen/z komu til Antiochia j Pisidia lande/Og geingu jñ j þra Samkundu a Þuottdeige/z settust nidur. Eñ epter Logmalslesturen z Spamañanna/sendu yfermenn Samkund unnar z lietu seigia þm/Þier menn z brædur/ef nockur amiñingar ræda er hia ydur til Folk sins/þa seigit fram

4 Velgiörningar Gudz vid folkit allt i fra Egiptalandz vt leidslu

Þa stod Pall vpp/z bende til hliodz mz hendinne/z sagde/Þier Israelsmeñ/z þier sm̄ ott ist Gud/þa heyret. Gud Israels lydz vtualde Fedur vora/ z hof vpp Folk þtta/þa þegar þ var vtlægt a Egiptalāde/ z mz hafū Armlegg vtleidde hñ þ þadā/ z mestu j fiorutigu aar vm leid hñ þra siduenir j Eydemørku. Og afmade sio þioder a Chanaās Jørdu/z skipte mz þm epter hlutfalli þra Lande.Epter þ gaf hñ þm Domendr j þriu hūdrud og fimtijger Aara/allt D til Samuel Spamans. Epter þ æsktu þr sier Konungs/ Og Gud gaf þm Saul son Kis/ mañ af Beniamins kyne j fiorutijger aar. Og er hñ affsette þañ/vppuakte hñ Dauid þm til Konungs/af huerium hñ vitnade og sagde/Eg hefe fundit Dauid son Jessa/mañ epter minu hiarta/huer giøra skal allan minn vilia.

Af hüers sæde Gud framleidde epter fyrerheitenu/Jesum Israels Lausnara/Epter þui s̄ Johañes predikade adr Jordanarskirn/fyrer hñs auglitz hingatkomu/øllu Israels folke. Eñ s̄ Johañes hafde lyktat sitt skeid/sagde hñ/Eg em eigi hñ/huern þier meinit mig vera/Helldr siact/at sa kiemur epter mig/huers skoklæde eg em eige verdugr at leysa.

5 Ad Jesus hafi krossfestr sie Heimsins frelsare

E Þier meñ goder Brædur/z þier syner Abrahams slektis/z þr sm̄ ydar a mille ottast Gud/ ydr er þta hialprædis ord sendt. Þuiat þr sm̄ biuggu j Jerusalem/z þra Hofdingiar/mz þui þr þekktu hñ eigi nie Spamaña raddernar(hueriar lesnar verda huern Þuottdag)hafa þr mz sinu Doms atkuæde vpp fyllt. Og þo þr fynde ongua daudasøk mz honum/beiddu þr af Pilato ad hñ liete aflijfa hñ. Enn sm̄ hñ hafde fullkomnat allt huad af honum var skrifat/toku þr hñ ofan af Trienu/z løgdu j Grøf. Enn Gud vpp vakte hñ af dauda/huer og siedur er vm marga daga af þm/sm̄ mz honū foru af Galilea vpp til Jerusalem/huerier at eru hñs vottar hia Folkenū

6 Historian vm Krossfesting og Vpprisu Christi

Og vier bodum ydr þ Fyrerheit/s̄ til Fedra vorra er skied/at þ sama hefur Gud vppfyllt oss þra Sonū/j þui hñ vppuakte Jesum. So sm̄ j ødrū Psalme skrifat er/Þu ert miñ Son j dag ol eg þig. Eñ þ Gud vppuakte hñ af dauda/ ad hñ kiæme ei framar til Rotnūar aptur/þa sagde hñ so/Truliga skal eg hallda vid ydur þa næd er Dauid var lofut. Fyrer þui seiger hñ/eñ j ødrum stad/ Þu munt eigi leyfa/ at þiñ Heilage skule rotnan sia. Þui señeli F ga þa Dauid hafde siñ Alldur vt þionat/z at Gudz forsio sofnade hañ/ z er lagdur til Fedra sinna/z hefur rotnan sied/Enn sa huern Gud vppuakte/hefr eigi rotnan siena.

Fyrer þui sie ydr viturligt goder meñ z Brædr/ þ ydr bodast fyrer þeñan syndañafyrergiefning/z af øllu þui/hueriu þier gatud ecki riettlæter ordit fyrer Moyses Løgmal. Eñ hū hñ truer a þeñan sa er riettlætur. Þui siaet suo til/ad eigi kome þ yfer ydur/huad sagt er fyrer Spameñina/Sia þier Forsmanarar/vndrit ydur z verdit ad ongu/Þuiat eg giøre þ verk a ydrum døgum/ hueriu þier truit eigi/ þo ef nockur talade ydr þ vt.

Enn ad vtgeingnum Gydingum af Samkunduñe/badu þr hiner heidnu þ hñ segde þeim þisse ord a epterkomande Þuottdeigi. Og er Samkūdan j sundurdreifdist/fylgde Pale z Barnaba marger Gydingar epter/z Gudrækner meñ sm̄ Judar hofdu giørst. Og þr søgdu þm/ G z amintu þa at þr skylldu støduger blijfa j Gudz Nad. Enn ad epterkomanda Þuottdeigi/ kom til samans nærsta allur Borgarmugr/at heyra Gudz Ord. Og er Gydingar sau Folkit/fylltust þr Vādlætingar/ z toku ad mæla j giegn þui s̄ Pall sagde/motkastande þ/z Nædungar ordum lastande. Þeir Pall z Barnabas søgdu þa skørugliga/Þad byriade/ad ydur skyllde Gudz ord fyrst seigiast/ enn af þui þier rekit þ fra ydur/z dæmit ydur sialfa eilijfs Lijfs vmakliga/ Siaet: Þad vier snuust þa til Heidiña þioda/þt so hefr DROTTen bodit oss/Eg setta þig Heidnum þiodum til lioss/so ad þu siert Hialprad allt til ydsta Jardar enda

7 Fyrer Pall Gydinga weittist Heidingium Heilsugiöf

Og þa hiner Heidnu heyrdu þ/gløddust þr/og vegsomudu ord DROTTINS/ og suo marger vrdu truader sm̄ til eilijfs lijfs voru skickader. Og Ord DROTTINS toku vt ad berast vm oll Hierod. Enn Gydingar huottu þa vpp Gudræknar og hæfuerskar Kuinnur og hina ædstu meñ Borgarinnar/og vppkueiktu so offsokn j mote Pale og Barnaba/og ræku þa

8 Ofsokter Pall og Barnabas

burt vr

hurt vr ſinum Landzalfum. Enn ꝥr hriſtu dupt fota ſinna a þa / ⁊ komu til Iconiam. Og Læriſueinarner fylltuſt af fagnade ⁊ heiløgum Anda:

XIIII.

1 Giörningar Pals og Barnabe i Iconia

OG ꝥ ſkiede j Iconia/at ꝥr geingu til lÿka jnn j Gydinga Samkundu/Og tøludu/ſo ad mykill mannfiølde trude/bæde Judar og Gricker. Eñ ꝥr Gydingar ſm̄ miſtrua voru/vppvøktu ⁊ til reide huøttu j mot Brædrunū huge Neidinna mañа. Þo duøldu ꝥr þar vm langā tima/ſtyrkliga erfuidande mz Herrans fulltinge/Nú ed ſialfur vitne bar ordū ſiñar Nadar/ ⁊ veitte at Takn ⁊ ſtormerki ſkiedu fyrer ꝥra hendr. Eñ Borgarmuguren tuiſkiptiſt j ſūdr/ſo ad ſumer hiellдu at ſøñu mz Gydingum / eñ ſumer mz Poſtulunum.

2 Oſamþycke i Iconia

Enn er giørdiſt vpphlaup mz Neidingium/ ⁊ lÿka eirnen mz Gydingum ⁊ ꝥra Yferbodurum ſo ꝥr fære til mz vallde ⁊ gryttu þa griote. Þa fornumu ꝥr/ og flydu j þær Borger ſm̄ liggia j Liconia lande/Liſtra ⁊ Derben/og allſtadar j ꝥra vmliggiande Landzalfur/⁊ predikudu þar Euangelium. Og madr nockur j Lyſtra ſat/fota hrumr/⁊ var halltr fra ſiñar Modurkuide/ſa er alldrei hafde enn geingit/hn̄ heyrde Pal mæla. Og ſm̄ hn̄ leit a hn̄ ⁊ ſa at hañ trude/ꝥ honum mætte hialpa/ſagde hn̄ mz hærre røddu/Statt vpp riettur a þina fætur. Og hn̄ ſpratt vpp ⁊ gieck. Enn er Lyduren leit huad Pall hafde giørt/ hofu ꝥr vpp hliod ſin a Lycaoneſku/⁊ ſøgdu/Guden eru mønnum lÿk vorden/ ⁊ til vor ofanſtigen. Og Barnabam kølludu ꝥr Jupiter/eñ Pal Mercurium/Af þui hn̄ var frambere ordſins. Eñ Jupiters Preſtur ſa er fyrer Borgiñe var/kutte bæde Yxn ⁊ Kranſa fyrer Dyrnar/og villde fornfæra ꝥm mz folkenu.

3 Predikan Pals og Barnabe

Þa er Poſtularner Pall og Barnabas heyrdu ꝥ/ hrifu ꝥr klæde ſin/ſtucku vt til folkſins/kølludu og ſøgdu/Þier menn/Hui giøre þier ꝥta? Vid erum og daudliger meñ/lÿka ſm̄ þier/Og biodum ydur at ſnuaſt fra ꝥſſum Hiegomum/til lifanda Gudz/ſa er giørde Himen ⁊ Jørd/Sio og allt huad j ꝥm er. Huer er vm lidnar allder hefur allar þioder ganga latid ſina ſialfs vegu/Og þo ad ſønnu hefur hn̄ eigi forlatid ſialfan ſig an Vitnisburdar/þa hn̄ veitt gott/⁊ giefur oſſ døgg af Himne/og frioſſama tima/vppfyllande vor hiørtu mz Fædſlu ⁊ fagnade. Og er ꝥr ſøgdu ꝥta/gatu ꝥr þo varla ſtillt Lyden/ ſo at ꝥr fornudu ꝥm eigi.

Rom .9.

4 Pall werdr gryttur. 2 Cor. 11

Þa komu þar nockrer Gydingar fra Antiochia og Iconia/huerier at vmtøldu Lyden/ſuo ad ꝥr gryttu Pal/⁊ drogu vt af Borgiñe/meinande hn̄ daudan vera. Eñ þa Læriſueinarner vmkringdu hn̄/ſtod hn̄ vpp/⁊ gieck jn̄ i Borgena. Og deigenum epter for hn̄ mz Barnaba til Derben/og predikadi Euangelium j ꝥre Borg/og lærde þar margan/ Vende ſidan aptur til Lyſtram/Iconiam ⁊ Antiochiam/ſtyrkiande Ander Læreſueinanna/⁊ amiñande þa/ ad ꝥr være ſtadfaſter i Trunne/og þat/at oſſ byrjar fyrer margar hrellingar jnn at ganga i Gudz Rÿke. Og ꝥr ſkickudu ꝥm Olldunga i ſierhueria Samkundu/baduſt fyrer/og feſtudu/⁊ foplu þa ſidan ꝥm DROTTNI a hende a huern ꝥr trudu.

5 Pall og Barnabas komu i Antiochiam

Og er ꝥr høfdu geingit vm Piſidiam/ komu ꝥr i Pamphiliam/⁊ toludu Ord DROTTINS til Pergan/og foru ofan til Atthaliam/Þadan ſigldu ꝥr til Antiochiam/huadan þeir voru af Gudz Nad tilfeingner/i þat verk huert ꝥr høfdu fullkomnad. Og ſm̄ ꝥr voru komner og ſamanſafnat Søfnudenum/tøldu ꝥr fram huе myket Gud hefde giørt medr ꝥm/⁊ hūnen hn̄ hefde dyrum Truariñar vpplokit fyr' Heidingiū. Og þar duøldu ꝥr eigi ſkamaſtūd/hia Læriſueinunū.

XV.

1 Spurning Gydinga i Antiochia/Ef ad menn verda Saluholpner an wmſkurdar ſkirnar?

OG ꝥr nockrer ē ofan komu af Judea/ lærdu Brædurna ꝥ/ Nema ef þier latid vmſkiera ydr epter ſiduēiu Moyſes/þa kuñe þier ei Saluholpner ad vda. Og af þui giørdiſt þar ⁊ oſāþycki ei lÿtit. Pall og Barnabas ſettu ſig faſt i mote ꝥm. Þa ſkickudu ꝥr Pal og Barnabam til/og nockra adra af ꝥm/ad ꝥr fære vpp til Poſtulanna og Yferpreſtañа i Jeruſalem/vm ꝥta Prætumal. Og ſem ꝥr voru af Safnadenum a leid leidder/geingu ꝥr vm Phenicen og Samariam/ſeigiande Heidinna þioda vmuendan/ og giørdu øllum Brædrum myken føgnud. Eñ þa ꝥr komu til Jeruſalem/medtokuſt ꝥr af Søfnudenum ⁊ Poſtulunum/og ſo af Olldungunum. Og ꝥr kunngiørdu ꝥm fra/huerſu myket Gud hefde giørt medur ꝥm. Þa riſu vpp

nockrer

nockrer vt af Phariseis Selskap/þr vid Tru høfdu tekit/seigiade at þ byriade at vmskera þa/ og budu ad hallda Moyses Løgmal. Eñ Postularner z Prestarner komu til samans/ ad þr lite a þita Malefne.

B Og er mykel þrattan hafde verit/stod Petr vpp z sagde til þra/Goder meñ z Brædr/þier vitid at fyrer langre æfe/þ Gud hefur vtualit vor a mille/at Heidner meñ skylldu heyra fyrer miñ muñ Gudzspiallsins Ord/z so at trua. Og Gud sa hiørtun kieñer bar Vitnisburd vm/ gefande þm heilagan Anda so sm oss/z giørde onguan mun a mille þra z vor/hreinsande mz Tru vor hiørtu/ Fyrer huad freiste þier nu Gudz/þ þier leggit Ok yfer Carisueinaña hals huert at ei gatu borit huerke vær nie Fedr vorer? Helldr truñ vier/at frelsast fyrer Nad DROTTINS Jesu Christi/mz sama hætte z þr. Pa þagdi z allur Muguren/z hlyddu þm Barnaba z Pale/er þr søgdu fra huer Teikn og Stormerke ad Gud hafde giort mzal Heid inna Pioda fyrer þa.

2 Samkunda/ede þing Postulanna og Aulldunga enna til Jerusalem/huar Moyses Lögmal werdur aftekid

C Epter þat þr þøgnudu/suarade Jacob z sagde/Þier meñ goder Brædur heyrit mig/Simō sagde fram mz huerium hætte Gud hafde i fyrstu vitiad/ z medtekit sier Folk vt af Heidnum Piodum j sinu nafne/Og þssu samhlioda Spamaña orden/so s ad skrifad er/Epter þta mun eg aptur koma/z vppbyggia Tialldbwd Dauidz/huer ad fallen er/z heñar nidr brot skal eg endurbyggia/z hana vpprietta/So ad þr meñ sm epterblijfa skulu DROTTINS leita/ z þar til allar heidnar þioder/yfer hueriar mitt nafn akallat er/ seiger DROTTIN/sa er þtta giorer allt. Gude eru øll sin verk kunnig/ j fra Veralldar vpphafi. Fyrer þui vrskurda

Amos. 9. Act. 17

D eg/þ vier giørum ongua Þuingan þm/sm snuast fra Heidne til Gudz/helldr skrifum þm til at þr hallde sig fra ohreinleik skurgoda dyrkunar/z fra Frillulifnade/z køfnudu/z af Blode/ Þuiad Moyses hefur fyrer langre æfe til sett j øllum Borgum/þ hñ skule Predikast j Samkundum/huar hñ verdur z lesinn alla Þuottdaga.

Supra 12

Þat hagade þa Postulunum z Olldungunum mz øllum Søfnudenum/at þr vtueldu af þm meñ/z sende til Antiochiam mz Pale og Barnaba/til einkadan Judam þañ kalladr var Barsabas/og Silam ener ædstu meñ mzal Brædraña/ Og sendu Rit fyrer þra hendur/med þssu atkuæde.

E Vier Postular Prest^r^ z Brædur/heilsum þm Brædrunum er vt af Heidingium/z i Antiochia/Syria/z Cilicia eru. Med þui at vier høfum heyrt/ad nockrer af oss eru vtgeingner/s hafa sturlat ydur mz ordum/z fleckad Ander ydrar/biodande ydur at vmskierast/ og Løgmalit at hallda/Huerium vier høfum ecki slijkt bodit. Þui hefur oss litist mz eindrægne samankomunum/af senda til ydar valinkunna meñ mz vorum elskuligum Barnaba z Pali/huerier meñ at vthafa sett sinar Saler fyrer nafn DROTTINS vors Jesu Christi. Fyrer þui sendū vier Judam z Silam/huerier ed sialfer meiga mz ordum seigia ydr hid saña. Þuiad þ list hei

3 Decretum og wrskurdr Samnadarins

Act. 12

F løgum Anda og oss/at vier skylldum onguar byrder leggia a ydur/fyrer vtā þssa þarfliga hlute/Þat þier halldit ydr af þui sm skwrgodum er fornat/z Blode/z fra køfnudu/z fra Frillulijfe/Af hueriu ef þier varduertfed sialfa ydur/þa giøre þier vel. Lifet saler.

Þa þsser voru af stad sender/komu þr til Antiochiam/z samansøfnudu Safnadenum/og feingu þm Briefet. Þa þr læsu þ/vrdu þr af þre Huggan glader. Eñ Judas z Sylas/hū ier at Spamenn voru/amintu Brædurnar mz nogum ordum/ z styrktu þa. Og þr duøldust þar vm stundarsaker/og vrdu sidan mz Fride af Brædrunum sender til Postulaña aptur. Eñ Sila leist a ad vera þar. Pall og Barnabas duøldust j Antiochia/sendu z bodudu/samt ed rum fleirum ord DROTTINS.

Judas Silas

G Enn epter nockra daga sagde Pall til Barnaba/Førū vid aptur/z vitium Brædra vorra vm allar Borger j huerū vid høfum bodat ord DROTTINS/huernen at þr haga sier. Enn Barnabas gaf til rad/ad þr tæke mz sier Johañem/ sa er auknefndist Marcus. Enn Pall villde ecki/ ad sa s fra þm hafde snuet vr Pamphilia/ og gieck eigi mz þm j Verk/skyllde medfylgia. Og suo hart sundurþycke vard þeirra a mille/at huer skilde vid annan. Og Barnabas tok ad sønnu Marcum mz sier/ og siglde i Cipriam/Eñ Pall kiøre sier Sylam/ og var af Brædrunum Gudz Had bifaladur. Og hañ gieck vm Syriam og Ciliciam styrckiande Søfnudena.

4 Visitatio/Vitia Kirknaña

5 Agreining Pals og Barnabe/epterdæme mañligs breyskleika og so mz þm Heilögu

XVI.

Enn

1 Timothei kallā og Vmſkurn

A ENN er hn̄ kom til Derben og Lyſtran/Sia: At Læreſueirn var þar/Thimoteus at nafne/ſonur eirnrar truadrar Gydinga Konu/en̄ at Federni Girſkur. Þeſſum bæru þr brædur gott Vitne ſm̄ voru j Lyſtrā og Iconia/ Þen̄ an villde Pall m̄z ſier fara lata/tok at ſier ⁊ vmſkar hn̄ fyrer ſaker þra Gydinga ſm̄ voru j þm ſtødum/Þuiat þr viſſu aller þ hn̄s Fader var Girſkur. En̄ þar þr foru vm Borger/budu þr j þm at varducita þær ſetningar ſ ſkickadar høfdu verit af Poſtulunum ⁊ Preſtum þm ſm̄ til Jeruſalem voru. Og ſo ſtyrktuſt Søfnuderner j Trun̄e/ ⁊ fiolguduſt dagliga at tølu.

2 Pall verdaſt vm Phrigiam Galatiam Myſiam allt til Troadem

B Og þa þr geingu vm Phrigiam ⁊ Galitiu rijke/var þm forbodit af heiløgū Anda at tala Gudz Ord j Aſia. En̄ ſ þr komu til Myſian/freiſtudu þr at gāga vm Bythiniam/⁊ Anden lofade þm þ eigi. En̄ þa þr geingu yfer vm Myſian/ foru þr ofan til Troaden. Og Pale var Sion ſynd vm Nottena/at madur nockr af Macedonia/ſtod ⁊ bad hn̄/⁊ ſagde/Far þu i Macedoniam og hialpa oſſ. En̄ ſm̄ hn̄ hafde Sionena ſied/ſtundudum vier ſtrax at reiſa i Macedonia/fullgiorder j þui þ DROtten kallade oſſ þāgat at predika þm Gudz ſpioll.

3 Sion/m̄z huerre Pall kallaſt vr Aſia i Europā til at predika Euangelium

Enn þa vier reiſtum fra Troada/komu vier a riettu ſkeide til Samothracian/ ⁊ an̄ars dags til Neapolin/⁊ þadā til Philippis/huer at er hin ædſta/⁊ frelſis høfud Borg j Macedonia.

Og vær duølduſt i ſømu Borg nockra daga. Og a Þuottdeigenum geingu vier af Borg in̄e/at þui Vatne/huar þr pløgudu at bidiaſt fyrer/ſettum oſſ/⁊ tøludū til þra Kuen̄a er þar komu til ſamans. Og kona nockur Gudræken Lydia at nafne/huer et Purpura ſellde/verande vt af Thiatiris Borg heyrde til/ huerrar hiarta DROTTIN opnade ſo at hun giætte at þui huad af Pali ſagdiſt. En̄ ſ hun ⁊ hen̄ar hus var ſkirt/beidde hun oſſ og ſagde/Ef þier halldit mig truada vera j DROTTNI/ þa gangit jnn i mitt hus/⁊ blijfet þar. Og hun neydde oſſ. C

4 Huad j Philippis borg giørdiſt

Enn þ ſkiede þa vier geingum til bænar/at ſtulka nockur / ſu er hafde ſannſagnar Anda/ hliop j mote oſſ/huer ed giørde ſinum Lanardrottnum myken bata j ſan̄ſøgle/þſſe ſama fylgde Pale og oſſ allzſtadar epter/kallade ⁊ ſagde/Þeſſer men̄ eru þionar Gudz hins hædſta/þr ed boda ydur hialprædis gotu. Þetta giørde hun vm marga daga. Enn þ gramdiſt Pale/þui ſneriſt hn̄ vid ⁊ ſagde til Andans/Eg byd þier j nafne Jeſu Chriſti/at þu farer vt fra hen̄e/ Og hn̄ for vt a ſamre ſtund. D

5 Jarteikn/ Lærdoms ſtyrking

Enn er Drottnar hennar ſau þad/ ad von ſin̄ar abatanar var vte/gripu þr Pal ⁊ Silam og leiddu þa a Torg/til Nøfdingian̄a/og færdu þa fyrer yferbodarana/⁊ ſøgdu/Þeſſer men̄ giøra ſtyriolld j Borg vorre/m̄z þui þr eru Gydingar/ og boda þa veniu er oſſ hæfer eigi med at taka nie at giøra/m̄z þui vier erū Romuerſker. Og Folkit æſtiſt vpp j mote þm/⁊ Yferbodararner lietu þa af Føtunum fara/ og budu at ſtrykia þa. Og er þr høfdu veitt þm ſtora hydſtroku/ſnørudu þr þm j Myrkuaſtofu/og budu Myrkuaſtofuverdenū at geyma þa grādvarliga. Og han̄ tok ſlijkt bod at ſier/og kaſtade þm i hid jnſta vardhalld/ ⁊ ſette þra Fætur i Stock. E

6 Offolin og hyd ſtryking Pals og Silas

Enn vm Midnætte bæduſt þr fyrer Pall og Silas/⁊ lofudu Gud. Og þr heyrdu til þra ſm̄ j Vardhalldenu voru. Enn jafnſnart vard mykill Jard ſkialfte/ſo at hrærdiſt allr grundvøllur Myrkuaſtofunnar/Og jafnſnart opnuduſt allar dyr/⁊ allra þra Fiøtrar vpplefyſtuſt. Enn ſm̄ Myrkuaſtofuuørduren vaknade/⁊ ſa Myrkuaſtofu dyrnar opnar/dro hn̄ vt Suerd/ og villde fyrerfara ſier/meinande Bandingiana burtflyda. En̄ Pall kallade hætte røddu og ſagde/Giør þier eckert vont/þuiad vier erum hier aller.

7 Bænar tan̄ar kraptur

Enn hn̄ heimte Lios/gieck jnn/og af ottaſleigen/fiell hn̄ Pale og Syla til Fota/ leidande þa vt ⁊ ſagde/Nerrar miner/Nuad byriar mier at giøra/ ſo eg vøde Saluholpin̄? En̄ þr ſøgdu/Tru þu a DROTTIN Jeſum/ſo verdur þu holpen ⁊ þitt hus. Og þr ſøgdu hm̄ Ord DROTTINS/og øllum þm er i hn̄s huſi voru. Nn̄ tok þa at ſier þa ſømu ſtund Nætr/ ⁊ þerde beniar þra/Nn̄ liet þa og ſkijra jafnſnart ſialfan ſig og allt ſitt Nws. Og þa leidde hn̄ þa j ſitt Nws/ reiſte vpp Bord fyrer þm/ og hn̄ gladdiſt m̄z øllu ſinu huſi/ þat han̄ var a Gud truadur vorden: F

8 Eptirdæme/ huernen madur verde riettlatuꝛ an Løgmals og verkan̄a

Og er dagade ſendu Yefrbodararner þienara Stadarins þangat/ ⁊ ſøgdu/ Lattu þeſſa menn lauſa. Enn Myrkuaſtofuuørduren kunngiørdi þtta Pali/at Yferbodararner hefdu þangat ſent/at þiet ſkylldud lauſer lataſt/Þui gangit nu vt og farit i Fride. En̄ Pall ſagdi til þra/Þeir hafa almen̄eliga an Doms latid hydſletta oſſ Romuerſka men̄/og i Myrkuaſtofu kaſtat/og nu vilia þr reka oſſ vt heimugligana? Eige ſkal ſo/Nelldur kome þr ſialfer og G

reke oss vt. Enn þsse ord kuñgiordu Stadarins þienarar Yferbodurunum. Og er þr heyrdu þ at þr voru Romuersk'/ottudust þr/komu sidan/beiddu þa z vtleiddu/z badu at þr fære burt vr Borginne. Þeir geingu þa af Myrkuastofunne/z komu til Lidia. Og er þr høfdu brædurna sied z hugsualat þm/ferdudust þr burt.

9 Kelinmædiñar epterdæme

XVII.

A ENN þa þr foru vm Amphipolin og Appolloniam/komu þr til Tessaloniu Borgar/huar ed var Gydinga Samkunda. Eñ Pall gieck jnn epter venju sinne/til þra z sagde þm vm þria Þuottdaga vr Ritningunum / opnade fyrer þm/og sannade þ Christe byriade at lijda / og af dauda vpp at rijsa/ Og at þesse Jesus huern eg boda ydr(sagde hñ)sie sa Christr. Og nockrer af þm trudu/z samløgudu sig Pale z Sila/z mykell fiølde Gudligra grickia/þar mz hinar ædstu Kuiñur eige allfar.

1 Giörningar Pals og Sila i Tessalonia

B Eñ þr vãtruudu Gydingar fylltust vãdlætingar/z feingu mz sier nockra jllþydis Almugameñ Og er þeir høfdu dreiget flock saman/giordu þr vpphlaup j Borgiñe/og æddu fyrer hus Jasonis/ og soktu epter at leida þa fram fyrer alþydufolkit: Enn er þeir fundu þa eige/drogu þeir Jasonm og nockra brædur til Høfdingianna Borgariñar/ z kølludu/Þeir ed villa alla Jardarkringlu eru hier koner/hueria Jason hyser/Og þsser aller giora i mote Keisarans bode/seigiãde añan Kong vera/s er Jesus. Eñ þr æstu vpp Lyden/z Høfdingia Borgariñar/þa er þr heyrdu þta. Og s þr høfdu fullt ansuar feingit af Jasone z þm ødrũ/lietu þr þa lausa.

2 Oþsokn i mote Paule og Syla

C Enn Brædurner lietu Pal og Sylam burt fara vm nott/ til Berrhoen. Og er þr komu þar/geingu þr jnn j Gydinga Samkundu. Enn þr voru hiner edlabornustu mzal þra sem voru j Tessalonia/huerier ordit mztoku af øllum hugarins tilbunade/ ransakande dagligana Ritningarnar/huort þ være so. Og marger af þm giordust truader/z eirnen erlegar Kuiñr Girskar/z eigi allfaer Kallmeñ. Og er þ feingu at vita þr Gydingar s voru til Tessalonia/ ad Gudz Ord voru bodut af Pale j Berrhoen/ komu þr z þangat/ z æstu vpp Lyden. Enn jafnsnart sendu brædurner Pal þa j burt/þ hñ geinge allt vt til Stafarins/eñ Silas z Thimotheus blifu þar epter. Og þr ed leiddu Pal a veg/fylgdu honum allt til Athenu/ Og sem

3 Giörningar Pals i Berrhoa borg·

4 Auñur Oþsokn i Berrhoa mott Pale

D þr feingu þañ bifalning af honum til Sila z Thimotheo/þ þr kiæme sm̄ snarast til hñs/foru þr aptur

Enn a medan Pall beid þra til Athena/gramdist hñs Ande mz sialfum honum/er hañ sea Borgena so miøg hneigda til Skurgodadyrkunar. Af þui hafde hañ spurningar frame vid Gydinga z Gudræknameñ j Samkunduñe/z alla daga a Torge til þra maña sm̄ til hñs komu. Enn nockrer Epicurei/Stoici/veralldliger Spekingar þrættudu vid hñ/z sumer søgdu/ Huad vill þsse Ordsnapr tilseigia? Eñ adrer søgdu/Þat synist s hñ vilie nyrra Guda bodare vera/fyrer þui hñ hafde bodat þm Euãgeliũ af Jesu/z af vpprisuñe. Og þr gripu hñ høndũ z

5 Giörningar Pals i Athenu Borg

E leiddu a Domsløten/seigiande/Meigu vær ecki fa at vita huer þsse nyia keñing er sm̄ af þier seigist? Þuiat nockut nytt flytur þu fyrer vor eyru/ Fyrer þui villdu vier vita huad þad være: Enn aller Athenu Borgarmeñ z so vt lendingar/z Gester/stunduðu eckert añat/nema seigia edr heyra nockut nytt.

Enn Pall stie vpp a midian Domsløten z sagde/Þier meñ Athenu borgar/Eg sie/þ þier erut j øllum hlutum nærsta hiatruader. Eg hefe geinget hier vm/og sied ydra Skurgodadyrkan/Eg fañ og Alltare/a hueriu vpp var skrifad/ Þeim okuñuga Gude. Fyrer þui boda eg

6 Predikan Pals i Athenu Borg

F ydur þañ sama/huerium þier ouitande dyrkan giørit. Sa Gud sm̄ giorde Himen/z allt huat j honum er/fyrer þui at hñ er DROTTIN Himens og Jardar. Eigi bygger hñ j Musterum þm s mz høndum eru smijdut/z eigi fagast hñ j mañligum høndum. Hñ þarf og einskis vid/mz þui hñ giefur sialfur øllum lijf og andardrætt a allan hætt. Hñ gierde oz af einu Blode allt mannkyn/þ er byggia skyllde yfer allre augsyn Jardar/ z alyktade forskickada tima/z takmørk þra byggingar hefur hñ stadfest. So at þr skylldu Gudz leita/ef vera kyñe/ at þr mætte a honum þreifa/og a honum fiña/ Og sañliga/ hañ er eigi langt fra einum sier huerium vorra/Þuiad fyrer hñ lifum/hrærumst/og erum vær/ So s nockrer ydars Landsdiktarar hafa sagt/Vier erum og hñs slecktis. Nu mz þui vier erum Gudz slekte/skulum vier eigi meina Guddomen/likan vera Myndum af Gulle og Silfre/edr steinum/af mañafyndingũ giørdũ.

Ebree. 2.

Rom. 1.

Acto. 15.

Aratus

Og ad

Og at sønnu hefur Gud tima þssarar ouitsku lida latid/Enn nu bydr hn ollum monnum G huar hellst þr eru/at aller giore yferbot/Fyrer þui hn hefur dag til sett/a huerium hn vill dæma alla Heimskringluna mz riettuijsi/fyrer eirn Man/fyrer huern han hafde þ og alyktat/ Tru at veita ollum/epter þ han vppuakte hn af dauda.

Enn er þr heyrdu af vpprisu framlidinna/hæddu sumer ad þui/En sumer søgdu/Vier skulum heyra þig aptur/en vm þtta. So gieck Pall vt midt a millum þra. Og nockrer menn hielldu mz honum/z vrdu truader/mzal huerra var Dionisius eirn af Rædenu/ z Kona Damaris at nafne/z fleire adrer mz þm.

XVIII.

1 Huad i Corintho Borg bar til

Og epter þ gieck Pall burt af Athenu/z kō til Chorinthio/z fan þar eirn Gyding Aquilam ad nafne/sa er nylegana var komen af Vallande/og hns Hws fru Priscilla/ af þui at Keisari Claudius hafde bodit ollu Gydingu at fara af Rom. Til þss hins sama gieck hn jnn. Og mz þui at þr voru eins handuerks menn/bleif hn hia þm og erfidade/Enn þra handuerk var Tiallduerknadr. Og alla Þuottdaga kiende hn j Samkunduhusi/z hafde fortolur fyrer Gydingum/z eirnen lijka fyrer Grickium. A

Paulus var Tiallduekare

2 Disputatio Pauli Corinthu borg

Enn er Silas og Thimoteus komu af Macedonia/þreyngde Anden Pale til at vitna fyrer Gydingum/þat Jesus være Christur. En sm þr mæltu j mote þui/og toludu Nædungar Ord/ hriste hann sijn føt og sagde til þeira/ Yduart Blod sie yfer ydar høfde/ Hrein geing eg epter þtta til Heidinna þioda. Og hn veik þadā/z gieck jnn i hus nockurs þss er Justi var at nafne/Hn heidrade Gud/hns hus var og hid næsta Samkundune. Enn Crispus huer ed var Foringe Samkunduñar/trude a DROTTIN mz ollu sinu hyski/Og marger Corinthiumenn þr ed tilheyrdu vrdu truader/z lietu skira sig. B

Crispus

3 Paulus blijfur halft annat ar i Corinthu Borg

En DROTTIN sagde fyrer Syn vm Nott til Pals / Ottast eigi / Helldur tala þu og þeig ecki/þuiad eg em mz þier/z eingen skal þier til leggia/at þig meigi skada/ þuiat margt Folk er mitt j þssare Borg. Enn hn sat þar Aarit vm kring z sex Manude/ z kiende þeim Gudz Ord. C

4 Paulus aklagast fyrer Gallione Landzdomara

En er Gallio var Landstiornare j Achaia/risu Gydingar vpp m z einum huga i mote Pale/z leiddu hn fyrer Domstolen z søgdu/Þesse rædr mønum at dyrka Gud j mote Løgmalinu. Enn þa Pall bio sig til at luka vpp muñen/sagde Gallio til Gydinga/Judar miner/Ef þat være vm nockur ranginde/edr vansemd/þa heyrde eg ydur giarnan/ En mz þui þ eru spurningar af ordum og nøfnum ydars Løgmals/meige þier sialfer til sia/þuiat eg vil eigi þra Domare vera/og rak þa fra Domstolnum. Þa gripu aller Gricker Sosthenem Samkunduñar høfdingia/og slogu hn fyrer Domstolenum/En Gallio gaf sier þar ecke ad. D

5 Reisan Pals wr Corintho Borg til Jerusalem

Pall dualdist þar sialfur j marga daga/Sidan kuadde hn Brædunar/og sigldi j Syriam og Priscilla og Aquila medur honū. Og han rakade Høfut sitt/ j Cenchrea/ Þuiat hn hafde heit a hende. Hn kom þa ofan til Epheso/og þar skilde hn þau epter/enn han gieck sialfur jnn j Samkunduna/z þreytti spurningar vid Gydinga. Enn þr badu hn at hn blife þar en leingra tima hia sier. Enn han sinte þui eigi/helldr kuadde hn þa og sagde/Mier byriar mz ollu/ a þre Hatijd sm tilstendur at vera til Jerusalem/ Helldr skal eg/ at Gudz vilia/ koma til ydar aptur. Og er hn leyste fra Epheso/kom hn til Cesarea/gieck vpp z heilsade Safnad enū/Og for ofan til Anthiochia/og dualdist þar nockra stund. For burt sidan/z gieckhuad epter ødru vm Galiciu Rijke/z Phrigiam/styrkiande alla Lærisueina. E

6 Pall witiar safnadarins wm borgernar Asie

En þar kom til Epheso Gydingur nockur Apollo at nafne/ føddr j Alexandria/ Mælskumadur og mattugur j Ritningunum. Þesse var formentur j Veige DROTTINS/z talade mz gloanda Anda/ og tok at kenna allkappsamliga þ huad DROTTINS er/ vitande einasta af skirn Johannis. Þesse tok truliga at predika j Samkunduñe. En er Aquila og Priscilla heyrdu honum/ toku þau hn at sier/og løgdu enn jnneligar vt fyrer honum veg DROTTINS. Og þa hn villde reisa j Achaiam/skrifudu Brædurner z riedu Læresueinum at þr mztake hn. Og sm hn var þar komen/ bætte hn vm fyrer mørgum þm er truader voru ordner fyrer Nadina/Þui hn yferuan Gydinga allskørugliga/ Synandi þm opinberliga/fyrer Ritningarnar / þat Jesus være Christur. F G

Apollo Alexandrinus

XIX.

Og h-

A OG þ skiede er Apollo var til Corintho/ at Pall gieck þa vm Vpplond/ z kom til Ephesum/ z fañ nockra Lærisueina/ z sagde til þra/ Hafe þier nockut mz tekit heilagan Anda/ sidan þier vrdut truader? Enn þr søgdu til hañs/ Vær høfum eñ eigi heyrt huort at nockur heilagz Ande væri. Hann sagdi til þra/ Vppa huad eru þier þa skirder? Enn þr søgdu/ Vppa skirn Johañis. Pall sagde/ Johañes skirde at søñu nz Idranarskirn/ z sagde fyrer Folkenu/ at þr skylldu trua a þañ sm epter hñ munde koma/ þ er a Jesũ/ þ hñ sie Christur. Sem þr heyrdu þ/ lietu þr skira sig j nafne DROTTins Jesu Christi. Og er Pall hafde haft hendz yfer þm/ kom Heilagz Ande yfer þa. Og þr tøludu Tungz z toku at spa. Enn þr meñ voru allz nær tolf.

1 Giörningar Pauli til Epheso

B Nu giecl jñ j Samkunduhusit/ z predikade j frelsi vm þria Manude/ kende z þm fortolur sette af Gudz Rijke. Eñ þa þr voru nockrer s hardsÿllder voru/ z ei trudu/ talande illt af veigi DROTTINS fyrer Alþydu/ veik hann fra þm/ og atskilde Lærisueinana/ dagliganna talande j kennslu husi þess mans er Tyrannus hiet. Og þetta giordist vm tuo ar/ suo ad þr aller s biuggu j Asia heyrdu Ord DROTTINS/ bæde Gydingar z Gricker. Og Gud giørde eigi litil kraptauerk fyr' hendz Pals/ so at ef eirnen Sueitadukar edz nærklæde af hñs likama barust yfer siuka/ þ krankdæmen hurfu af þm/ z illsku andar vtforu af þm.

2 Pall et um tuo ar i Epheso

Krapta verk Pauli

C Eñ nockrer feristudu vt af vmhleyppings Judum/ særingameñ/ at kalla a nafn DROTTINS Jesu yfer þm sm Illsku anda høfdu mz sier/ z søgdu/ Vier særum ydur fyrer Jesũ þañ Pall predikar. Enn þsser voru sio er þtta frømdu/ syner þss Gydings z Prestahøfdingia er Sceua hiet. Enn Illskuanden suarade z sagde/ Jesum kene eg/ z Pal veit eg/ eñ hu-er eru þier? Og sa madz j huerium Illsku anden var/ stock vppa þa/ vard þm øflugre/ z var pade þm vnder sig/ so at þr flydu nackter z sarer vr þui sama husi. Þetta vard øllum kuñigt sm biuggu j Epheso/ bæde Gydingum z Grickium. Og yfer þa alla slo otta/ Og nafn DROTTINS Jesu var næsta myklat.

3 Særingar menn. Falskristner strappast

D Þar komu z marger sm truader voru vordner/ vidurkiendu z kunngiordu/ huad þr hefdu at hafst/ z marger af þm sm Forneskiu lister høfdu framit/ bæru Bækurnar saman og brendu þær øllum hia verondũ/ z samanreiknudu þra verde/ fundu þr þess fiar fimtigu þusund Peninga. So øflugliga tok at vaxa Ord DROTTins z at eflast. Nu sm þta var vtgiort/ sette Pall sier j Anda/ at ferdast vm Macedoniam z Achaiam/ z at ganga til Jerusalem/ z sagde/ Þui epter þ er eg hefe verit þar/ byriar mier at sia Romã. Og hñ sende tuo af þm er honũ þionudu/ Timotheum z Erastum til Macedoniã/ eñ hñ bleif sialfz vm stundarsaker i Asia.

4 Fiolde manna snyst til Christi og so Fiolkyngis menn

E Enn j þañ tima hofst eigi lijtell vppblæstur af þssum veigi. Þuiat nockur Gullsmidur sa Demetrius var at nafne/ huer ed giørde Silfurhulder Dianu/ z þ giorde þm embættismøñum eige litin Abata/ hueria hañ samankallade/ sm þss hattar Verkmeñ voru z sagde/ Goder menn/ Þier vitit ad vier høfum niken groda af þssu verklage/ z þier siaet z heyret/ eigi allein asta j Epheso/ helldur z næsta vm alla Asiam/ þ þsse Pall vmhuerfer myklu Folke/ teliande vm fyrer þui/ z seigir at þat sie onguer Guder sm mz høndũ verda giorder. Eñ þta hlutskipte kemur ei einasta oss til Tions z voru verklage til nidranar/ helldur mun Mustiere hinnar myklu gydiu Dianu einskis virt/ þar til mun hennar tign nidur broten verda/ hueria øll Asia z Heimskringlan vegsamar.

5 Upsokn Pauls af Demetrio Gullsmid

F Sem þr heyrdu þ/ fylltust þr Reide/ æptu vpp z søgdu/ Hin mykla Diana j Epheso/ z øll Borgen fylltist af sneyþan. Og þr giordu nz einu hugarfare ahlaup til Stonarflotsins/ gripu þa Gaium og Aristarchum af Macedonia/ førunauta Pals. Pall villde þa ganga jñ at Folkenu/ Og Lærisueinarner leyfdu honum þ eigi. Og nockrer Yfermenn vr Asia þr et Pals goder viner voru sendu til hñs/ og badu at hñ giæfe sig eigi fram a Stonarfloten. Sumer kolludu so/ enn adrer añat/ þuiat Alþydan var vill vorden/ og flester vissu eigi af hueriu efne þeir voru til samans komner. Enn sumer af Folkenu drogu fram Alexandrum þm er Gydingar framyttu/ enn Alexander bente hendiñe sier til hliodz/ viliandi forsuara sig fyrer Folkinu. Og er þr formerktu þ hñ var Gydingur/ hofst vpp eitt kall af øllũ/ nær tueim stundum/ Hin mykla Diana j Epheso

6 Mustere hinnar myklu Dianu

Vpphleupit stødvast

G Og sm Kanzeleren fieck stødvad Folkit/ sagde hñ/ Þier meñ j Epheso/ Huer er sa mana/ ed ei veit þ Borgin Ephesus sie dyrkunar jña hiñar myklu Gydiu Dianu/ og hennar Likneskiu af Himne ofan fallna/ Nu mz þui at þssu seiger eingen j mote/ þa byriar ydz spøkum at vera z eckert af Bradræde at giøra. Þier hafit nu þssa meñ hingat dreigit/ sm huerke eru Ræningiar

ingiat Kirkna/nie hædzmeñ ydrar Gydiu. Þott Demetrius ꝫ þr embættis meñ sm̄ mz honū eru hafe kærumal vid nockurn/ þa giorist þar Løg vm/ ꝫ þar eru Borgmeistar/ klagist þr jnnbyrdis fyrer þm. Enn ef þier leitid nockut epter vm adra hlute/ þa lætit þ vpp leysast a annare løgligre Samkomu. Þui þ er haskasamligt /at ef vier skulum seker verda fyrer þessa dags vpphlaup/mz þui þo at eingen søk er vnder nidre / huadan vier meigum skial af giefa þssa vpphlaups. Og er hñ hafde þta sagt/sleit hñ safnadenum.

XX.

1 Reisan pauli fra Epheso til Jerusalem

Enn epter þ er vpphlaupenu linte/kallade Pall Lærisueināa til sin/ bad þa vel lifa/ ferdadist sidan j Macedoniā. Eñ þa hñ hafde þær somu lādzalfur yfer farit/ ꝫ þm aminning veitt mz morgū ordū/ kō hñ til Grickladz/ꝫ tafde þar þria Manude. Enn þa honum voru vmsat giørd af Gydingū/er hñ villde sigla j Syriam/vard hñ þss siñis/at snua aptur vm Macedoniā. Og þsser foru mz honum allt til Asiam/Sopater af Berrohen/enn af Tessalonia Aristarchus ꝫ Secundus/ꝫ Gaius af Derben ꝫ Timotheus/Enn af Asia Tychicon/ og Trophimas. Þesser geingu vndan ꝫ bidu vor j Troada/eñ vier sigldū epter Paskana af Philippis/ꝫ komum til þra j Troade jñan fim̄ daga/ꝫ duøldum þar j sio daga.

2 Forunautar pauli

Enn eirn Þuottdaga þa Lærisueinarner voru til samans komner Braud at brioka/ talade Pall vid þa/þui añars dags villde hñ ferdast/ꝫ teygde rædūna allt til midrar Nætur. Og j þm Sal voru mørg lios/sm̄ vær vorum samankomner/Og nockurt Vngmeñe Eytichos ad nafne/sat j Vinndaugāu ꝫ sock j diupan suefn/Og mz þui at Pall talade so leinge/þa þyngdist hñ þui meir af Suefne/ ꝫ hrapade ofan vr hinum þridia Loptsal/ og var daudr vpptekēn. Eñ er Pall gieck ofan/lagde hñ sig fram yfer hñ/ꝫ hiellt vm hñ og sagde/ Giørit onguan hæfada/þuiat hñs Ønd er mz honum. Hñ gieck þa vpp aptr/braut Braudit ꝫ bergde/ og talade margt vid þa allt til þss Dagr rañ/ꝫ so ferdadist hñ. Eñ þr leiddu sueinen vpp lifanda/ꝫ þr hugsuoludust vid þat eigi allitt.

3 Eftirningar pauli i Troade

4 Paulus vppuekr Eytichum af Dauda

Eñ vier stigum a skip/ ꝫ sigldum til Asson/ þar villdu vier hafa tekit jnn Pal/ Þui hann hafde so asett/þ hñ villde yfer Land fara. Eñ sm̄ hñ kom til Asson/toku vær hñ til vor/ꝫ komum til Mytilen. Þadan sigldu vier/og komum añars dags giegnt Chion/Og deigenū epter toku vær høfn vid Samon/ꝫ duøldū j Trogilion/Og næsta dagen epter komu vær til Mileto. Þuiat Pall hafde sett sier at sigla fram hia Epheso/so at hñ hefde ongua duøl j Asia/ af þui flytte hñ sier/ef honum være þ møguligt at vera a Huitasunnu til Jerusalem.

5 Paulus kuedur Søfnudena i Asia

J fra Mileto sende hñ til Epheso/ꝫ liet kalla hina ellstu Presta af Safnadenum. Og ꝫ þr komu til hñs/sagde hñ til þra/Þier vitit/at j fra þm fyrsta deigi er eg kom j Asiam/huersu eg hefi vm alla tima hia ydr verit/ꝫ DROTTNI þionat mz øllu hugarens lijtelæte/ og mz myklu tarfelli og freistingum/ hueriar mier hafa hlotnast af vmsatum Gydinga/ og þat eckert vndandreigit sm̄ ydr var bati/ so eg hafi þ eigi kuñgiort ydur opinberligana j ymsum Hwsum/og vitnad bæde Gydingum og Grickium Jdran til Gudz/og Trwna a DROTTJN vorn Jesum

6 Jrehalld Kieñingar og giørningar Pauli i Asia

Og nu siaet: Þad eg em bunden j Anda/at ferdast til Jerusalem/vitāde eigi huat þar mū yfer mig koma/Nemā þat er heilagr Ande vitnar vm allar Borger/seigiande/ Ad Fiøtur ꝫ Harmkuæle munu min þar verda. Enn eg gef þui ongua vakt/Eg helld og eigi sialfs mins lijf dyrmætt/so at eg fullkomne mitt hlaup mz fagnade/ꝫ þad Embætte sm̄ eg hefi mztekit af Herranum Jesu/til vitnisburdar Euangelio Gudz Nadar.

7 Stadfeste pauli

Og siaet: At nu veit eg/at þier munut aller eigi sia mitt Andlit meir/ hueria eg hefe vm geingit/og predikat Gudz rijke. Fyrer þui vitna eg ydur a þssum deigi/þ eg em hreiñ af allra Blode. Þuiat eg hefe eckert vndan dreigid/ þ eg hafe eige kunngiort ydur allt Gudz Rad/ Af þui hafet gæt a sialfum ydur/ꝫ a allre Hiordinne/medal þra sm̄ ydur sette heilagr Andi til Byscupa/at stiorna safnan Gudz/hueria hñ hefur endurleyst sinu eigenblode. Þuiat þ veit eg/ad epter mina burtfor munu jnnganga medal ydar olmer Vargar/ þr ed eigi mūu þyrma Hiordiñe/ Og af ydur sialfū munu menn vpprijsa er tala vmhuerfar Keñingar/ ad þr teyge Læresueinana epter sier/Fyrer þui vake þier/ꝫ minnist a þ/at eg hefe j þriu ar Nott ꝫ Dag eigi aflatit at amiña eirn og sierhuern ydvarn medr Tarum.

8 Aminning pals at fordast Falslærendr

9 Pall var iij ar i Epheso

Og nu brædur bifala eg ydur Gude/ꝫ orde hñs Nadar/huer mattugr er vpp at byggia ꝫ ydur

G ydur arftøku at giefa mꝫ allra þra sim̄ helgader verda. Eigi girntist eg nockurs ydars Silfur Gull edꝛ klædnad/þuiat þier vitit sialfer/at þssar hendꝛ hafa mier vnnit/til minar Naudþurftar ꝛ þra sim̄ mꝫ mier voru. Allt synda eg ydur/ad so byriade oss at erfuida/ ꝛ Vanfæra at anast/og minast orda DROTTINS Jesu/þar hn̄ sagde/Sælla er at gefa enn at þiggia.

10 Erfide og Gudsþökugiörder

Og er hn̄ hafde þtta sagt/fiell hn̄ a Knie ꝛ bad/samt þm øllum. En̄ þra a mille giørdist Grætur mykell/ꝛ løgdu hendur vm hals Pale/ꝛ kystu hn̄/Syrgiande mest af þui orde er han̄ sagde/at þr mynde eigi sia hn̄s Andlit meir. Og þr fylgdu honum til skips.

11 Bæn Pals og þra annara i þeirra skilnade

XXI.

A

SEm ꝥ var skied/at vier leystum ꝛ hurfum fra þm / komu vier beinleidis til Co/ ꝛ an̄ars dags til Rodis / Og þadan til Patara. Og þar fundu vier skip þat er fara atti til Phenicen/stigum þar a/ꝛ sigldum þāgat. En̄ s̄ vier feingum at sia Cipriam/lietum viᵈ ꝥ vinstre handar ꝛ sigldum j Syriam ꝛ komū at Tyro/þui þar atti skipit at leggia vpp farmen. Og s̄ vier fundum Lærisueinana/blifu vær þar i siø daga/hùier Pale søgdu fyrer Andagipt/ꝥ hn̄ skyllde eigi fara vpp til Jerusalem. Og ꝥ skiede/s̄ þr dagar voru lidner/forū vær ꝛ geingum af stad. Og þr aller mꝫ husfreyum sinum ꝛ Børnum fylgdu oss a veg/vt fyrer Borgena/ꝛ fiellum a knie j Fiørun̄e/ꝛ bædunst fyrer. Og er vær høfdum kuadt huer annan/stigu vier a Skip/ en̄ hiner sneru aptur til sin̄a Heimkyn̄a.

1 Sigling Pals til Jerusalem su seinasta

2 Pall duelst i Tyro

B

Og er vier høfdum lyktat vora sigling fyrer Tyro/komu vær ofan til Ptolomaida/ꝛ heilsudū Brædrunū/ꝛ vorū þar eirn dag hia þm. En̄ an̄ars dags foru vær j burt/ þr ed mꝫ Pale voru/ꝛ komū til Cesarea/ ꝛ geingum in̄ j hus Philippi Gudzspiallara/huer ed var eirn af siø/og blifum hia honum. Hn̄ atte fiorar dætur þær Meyiar voru/ꝛ spædu fyrer. Og sem vier duøldunst þar nockra daga/kemꝛ Spamadꝛ sa af Judea er Agabus var at nafne. Og þa hn̄ kom til vor/tok hn̄ Linda Pals ꝛ batt hendꝛ sinar ꝛ fætꝛ/ ꝛ sagde/Þetta seiger heilagꝛ Andi/ Þan̄ man̄ hùs et þsse Linde er mūu Gydingar so binda j Jerusalem/ꝛ selia hn̄ j Heidinna man̄a hendꝛ.

3 Agabus seiger Paulo fyrer Fiötra og þangelse

C

Enn sim̄ vier heyrdum ꝥ/badu vier hn̄ ꝛ þr adrer sim̄ j þm stad voru/ꝥ hn̄ fære eigi vpp til Jerusalem. En̄ Pall suarade þa og sagde/Huad giøre þier er þier grætid og hrellit mitt Hiarta? Þui eg em eigi alleinasta reidubuen til at lata mig binda/helldꝛ at deyia i Jerusalem/fyrer saker nafns DROTTINS Jesu. Og mꝫ þui vier gatū ei talat vm fyrer hm̄/ þøgnudu vær og søgdum/Verde vilie DROTTINS. Og epter þa daga forum vær vt/ Geingum vpp til Jerusalem/þangat komu og nockrer Lærisueinar medꝛ oss af Cesarea/ hafande þann nockurn gamlan Læresuein medꝛ sier af Cipria Mnasonem at nafne/hia huerium vier Herberge tokum. Og þa vier komum til Jerusalem/toku Brædurner feigensamliga vid oss. Enn an̄ars dags/gieck Pall in̄ mꝫ oss til Jacobum/aller Olldungar komu þar ꝛ saman. Og sim̄ hn̄ hafde heilsat þm/skyrde hn̄ þm fra/huad epter an̄at/þad Gud hafde giørt a medal Heidin̄a þioda fyrer hn̄s þionkan.

4 Styrkleike Pauli

5 Pall kemur til Jerusalem/i sed nasta sinni/ og huat þar vid bar

Þa þr høfdu ꝥ heyrt/vegsømudu þr Gud/ og søgdu til hn̄s/ Broder/þu sier hue mørg þusund Gydinga at þr eru sim̄ truader hafa vordit/enn þeir aller eru þo vandlætingar men̄ Løgmalsins. Og þeir hafa heyrt sagt epter þier/þat þu kender þeim Gydingum øllum sim̄ mꝫal Heidin̄a þioda eru/at snua fra Moyse/seigiande þeir skylldu eigi vmskiera sonu sina / og eige epter þre sidueniu ganga? Huad vm ꝥ er/byriar Safnadenum allra hellst til samans ad koma/þuiat þr munu fa at heyra/ꝥ þu ert komen/þui giør nu ꝥ huad vier seigum þier.

6 Rædlegging Olldunganna/ til ad stilla Gydinga med

D

Vier hofum hier fiora men̄/hùier heit hafa fest yfer sier/Þa sømu tak at þier/ ꝛ hreinsa þig medꝛ þm/ꝛ kosta þa/at þr rake sitt hofut/so at aller vite at ꝥ huad þr hafa heyrt vm þig sie osan̄inde/Helldꝛ þat þu ganger sialfur ꝛ vardueiter Løgmalit. Þui þm s̄ truader høfdu giørst af Heidingiū skrifudū vier/ꝛ vrskurdudū/at þr skylldu eckert þesskonar hallda/ nema ꝥ þr vørudu sig vid skurgodadyrkan/ꝛ Blode/køfnudu/ꝛ Frillulifnade. Þa tok Pall þa men̄ at sier/og liet annars dags hreinsa sig medꝛ þm/ ꝛ gieck in̄ j Musterit/ ꝛ tiade sig ad hallda vppfylling hreinsanar dagan̄a/þar til ad huer eirn þra offrade fyrer sig sin̄e Forn.

F

En̄ sim̄ þr siø dagar voru lidner/sau hn̄ þr Gydingar j Musterenu er voru vr Asia/ꝛ æstu vpp allan Lyden/ løgdu hendur a han̄ og kølludu/ Þier Israels men̄/hialpit til. Þesse er sa madur

7 Pall þangadur

8 madr/ſm̃ allſtadar kiecker ollum moñum j giegn þſſu Folke og Løgmale/ z ſo j mot þſſu ſtad. Þar ofan a hefur hñ jnnleidt Heidna meñ j Muſterit/ z ſaurgat ſo þeñan heilaga Stad. Þuiat þr høfdu ſied Trophimum af Epheſo mz honum j Borgiñe/ þañ meinudu þr at Pall hefde j Muſterit jnn leidt. Og øll Borgen okyrdiſt/ z ahlaup vard af Folkenu. Og þr toku Pal høndum/ z drogu vt af Muſterenu/ z jafnſnart vrdu dyrnar aptr læſtar.

Pall aklæriſt þy[r]ter Gudiaſt[ar]n/ vpphlaup/ og ſaurgan Muſt[er]iſins

9 Sem þr leitudu vid at lijflata hñ/ kom ſu fregn vpp fyrer Yferhøfdingian Herlidſins/ þat øll Jeruſalem være vppuægd. Hñ tok Strijdzſueinana z Hershøfdingiana til ſin/ og hliop burt j mille þra. Eñ ſm̃ þr ſau Hershøfdingiañ og Strijdzfolkit/ gafu þr vpp at beria a Pale. Eñ Hershøfdingen gieck þar at/ z tok hñ at ſier/ z baud at binda hñ tueim̃ Jarnuidium og ſpurde at huer hñ være/ z huad hñ hefde giørt? Eñ ſitt kallade huer af folkenu. Og mz þui hñ fieck ecki vijſt at vita fyrer vpphlaupenu/ baud hñ ad leida hñ j Kaſtalan. Og ſm̃ þr komu at trøppuñe/ hlutu Strijdzmeñirner at bera hñ fyrer adſwg folkſins/ Þuiat mykell Folks fiølde fylgde epter og kølludu/ Afſkaf þu þeñan.

Pall frelſaſt af daudans haſka

10 Og ſm̃ Pall vard jñleiddur j Kaſtalan/ ſagde hñ til Yferhøfdingians/ Leyfiſt mier ecki at tala vid þig? Enn hñ ſagde/ Kantu Girſku? Ertu eige ſa hiñ Egiptiſke madr/ ſm̃ fyrer þſſu døgum ſtyrtølld vpp vakter/ og drogſt vt a Eydemørk fiorar þuſunder Morduarga? Eñ Pall ſagde/ Eg er at ſøñu madr Gydingakyns af Tarſen/ eiñ Borgare vt af nafnfrægre Borg j Cilicia. Eg bid þig lofa mier at tala til Folkſins. Og er hñ lofade honum/ ſtie Pall vpp a trøppurnar/ z bandade hendiñe til Lydſins. Og er mykel þøgn giørdiſt/ talade hñ til þra a Ebreſka tungu z ſagde.

Sãtal Pals og Høfdingians

XXII

1 Þier menn goder Brædur og Fedur/ heyret nu mitt forſuar til ydar. Enn ſ þr heyrdu hñ tala Ebreſka tungu til þra/ giørduſt þr enn hliodare. Og hñ ſagde/ Eg em madr Gydinga kyns/ fæddr vt j Tarſen j Cilicia/ eñ vppalen j þeſſare Borg til fota Gamalielis/ og af øllu koſtgiæfe lærdur j fødurligu Løgmale/ Og var lagañ Vãdlætare/ lika ſ þr erut aller eñ j dag/ Eg hefe z þeñan veg offſokt allt til dauda. Eg batt z j vardhølld ſellde/ bæde meñ z Konur/ ſo ſm̃ Kieñemannahøfdingiñ og aller Olldungar bera mier vitne vm/ af huerium eg mz tok Bref til Brædranna/ z for til Damaſco/ þ eg dræge þa bundna til Jeruſalem ſm̃ þar voru/ ſo at þr mætte pijnder verda.

A

Fyrſta forſuarã Pals i mote [G]yns ſakargiptũ
2 Paulus offſokn[ar]are þra Kriſtnu

B

3 Enn þ ſkiede þa eg þangat for/ z tok nalgaſt Damaſcum/ nær midium deigi/ at leiftrade vm mig ſkyndeliga lios myket af Himne/ z eg fiell til Jardar/ og heyrde Rødd þa er til min ſagde/ Saul Saul/ Huar til offſæker þu mig? Enn eg ſuarade/ Huer ertu Lauardr? Og hañ ſagde til min/ Eg em Jeſus af Nadſareth huern þu offſæker. Og þr ſm̃ mz mier voru ſau ad ſønnu lioſit/ z vrdu felmsfuller/ eñ Røddena þa er vid mig talade/ heyrdu þr ei. Eñ eg ſagda/ Herra/ Huad ſkal eg giøra? DROTTJN ſagde til min/ Statt vpp z gack j Damaſcum/ þar mun þier ſagt verda af øllu huad þier til ſkickat er at giøra. Enn ſm̃ eg gat eigi ſied fyrer Lioſins biartleik/ vard eg handleiddr af minum førunautum/ z kom til Damaſcum.

Vmuẽrdã Pals huernen hun ſkiede

C

Enn þar var Gudhræddr mañ epter Løgmalenu/ Ananias/ ſa godan ordſtyr hafdi af øllũ Gydingũ er þar biuggu. Hñ kom til min/ gieck at mier z ſagde/ Saul broder lijttu vpp. Og eg leit til hñs a ſamre ſtund. Hñ ſagde þa/ Gud Fedra vorra hefur ſkickat þig til/ at þu ſkyllder vidurkieña hñs vilia/ z atter at ſia þañ a Riettlata/ z heyra rødd af hñs Munne/ Þuiat þu munt hñs Vottur verda til allra maña/ þra hluta ſ þu hefur ſied z heyrt. Og huat tefur þig nu? Rijs vpp og lat ſkira þig/ z afþuo ſo þinar Synder/ og akalla þu nafn DROTTJNS.

Ananias
4 Kallan Pauli
a (Riettlata) Chriſtũ

D

Þat ſkiede z þa eg kom aptur til Jeruſalem/ er eg var a Bæn j Muſterenu/ at eg vard nu men fra mier/ z eg ſa hñ. Þa ſagde hñ til min/ Skunda þig/ z far burt af Jeruſalem/ þuiat þeir mz taka eigi þiñ Vitnisburd vm mig. Eñ eg ſagda/ DROTTJN/ Þeir vita ſialfer/ þat eg dro j Myrkuaſtofu z liet lemia j ymſum Samkunduhuſum/ þa ſ a þig trudu/ Og þa er Blod Stephans þins vottar vthelltiſt/ ſtod eg þar hia/ z var ſamſiñande hñs Dauda/ og eg geymda þra føt ſm̃ hñ j hel ſlogu. Og hñ ſagde til min/ Far hiedã/ þuiat eg vil ſenda þig langt j burt medal heidiña þioda.

5 Chriſtus birteſt Pale i Muſterenu
[Ac]t. 8

E

Enn þr heyrdu honũ allt ad þui orde/ hofu vpp raddernar z ſogdu/ Afma þſſ hattar mañ ad Jør-

mann af Jordu/ þuiat honum er eige leyfeligt at lifa. Enn sem þeir kolludu/ vorpudu þr af sier klædunum/ ⁊ fleygdu Mólldu j lopt vpp. Yferhøfdingen baud þa/ at hn̄ skyllde leidast jn̄ j Kastalan/ ⁊ skipade þm at forheyra hn̄ og hwdstrykia/ so hn̄ feinge at vita fyrer hueria søk at þr kolludu so yfer honum. Og er hn̄ reyrde hn̄ at mz taugum/ sagde Pall til vnderhøfdingians er stod nær honum/ Huort þm være þ leyfiligt at hwdstrykia Romuerskā man̄ odæmdā? Og er vnderhøfdingen heyrde þ/ gieck hn̄ til Yferhøfdingians/ ⁊ vnderuijsade hm̄ þ/ ⁊ sagde/ Huad villtu til giøra? Þesse madr er Romuerskr.

G Þa kom yferhøfdingen þangat/ ⁊ sagde til hn̄s/ Seig mier ef þu ert Romuerskr? En̄ hn̄ sagde/ Ja. Vnderhøfdingen suarade/ Þennan Borgarriett hlaut eg ærnu fie at kaupa. Pall sagde/ eg em Rōuerskr fæddr. Jafnskiott geingu þr fra honū sem han̄ skylldu hafa forheyrt/ og Yferhøfdingen ottadist ed hn̄ fornam þ hn̄ var Romuerskr/ at hn̄ hafde lætid binda han̄.

Annan dagen epter villde hn̄ greineligar vita fyr' hueria søk hn̄ klagadist af Gydingum og leysti hn̄ vr bøndum/ ⁊ baud Kien̄emanahøfdingium ⁊ Ollu þra Rædi-samankoma/ ⁊ leidde sidan Pal fram ⁊ sette hn̄ hia þm.

6 Grimd Gydinga i giegn Pale

7 Pall Romuerskr Borgare

XXIII.

A ENn Pall hörfde a Rædit ⁊ sagde/ Þier men̄ ⁊ brædr/ Eg hefe af allre godre samuisku geingit fyrer Gude/ allt til þssa dags. En̄ Ananias Kien̄emanahøfdinge skipade þm er hia honum stodu/ at liosta a hn̄s Mun̄. Þa sagdi Pall til hn̄s/ Gud mun sla þig þu huitfagade veggr/ Situr þu ⁊ dæmer mig epter Lægmalenu/ ⁊ bydur at sla mig j mote Logunum. En̄ þr sem hia stodu søgdu/ Bøluar þu ædsta Kien̄emane Guds? Pall sagdi/ Eg vissa ei brædr þ hn̄ var Kennemanahøfdinge/ þuiat skrifat er/ Ad Høfdingia þins Lydz skalltu eigi Bøls bidia.

1 Paulus forsuarar sig i an̄at sin̄

B Sem Pall visse at þar voru af eirne alfu Saducei/ ⁊ af an̄are Pharisei/ kallade han̄ vpp fyrer Rædenu/ Þier men̄ ⁊ brædr/ Eg em eirn Phariseus ⁊ sonur eins Phariseara/ Eg dæmust fyrer von ⁊ vpprisu framlidin̄a. Og er hn̄ sagde þta/ giørdist sundurþyckia j mille Phariseos og Saduceos/ ⁊ sa Selskapur skilde sig at/ Þuiat Saducei seigia vpprisu fram̄lidin̄a eige vera/ ei Eingil nie Anda. En̄ Pharisei vidurkiendu huortueggia. En̄ þa giørdist hæfade mykell/ ⁊ hiner Ritkloku af Phariseanna lide/ risu vpp ⁊ stodu j mote ⁊ søgdu/ Vier finnū eckert vondsligt a þssum man̄e/ þo at Ande edur Eingill hafe vid hn̄ talat/ þa kun̄um vier eigi at strijda j mote Gude

2 Sundurþycki a mille Phariseis og Saduceis

C En̄ ē mykel misgreining vard/ vggade yfer Høfdingian/ at þr mundu slijta Pal fra þm/ ⁊ skipade Strijdsfolkenu ofā at fara/ at grijpa hn̄ midt burt fra þm/ ⁊ leida j Kastalan. En̄ næstu Nott epter/ stod DROTTJN hia honum/ ⁊ sagde/ Pall/ Vertu mz godu giede/ Þui ad lijka sem þu hefur vitnat af mier j Jerusalem/ so hlytur þu og at vitna af mier j Rom.

3 DROTTJN styrker Pal og seiger þyrer ad hn̄ skule koma i Rom

Enn er Dagr kom/ samantoku sig nockrer Gydingar ⁊ streingdu þ heit/ at eta huerke nie drecka/ þar til þr hefdu Pale j hel komit. En̄ þr voru fleire en̄ fiorutigu mana ē þta samtak hofdu giort. Þeir geingu til Kien̄emanahøfdingians ⁊ Olldunganā og søgdu/ Vier høfū heitstreinging streingda/ at bergia einskis/ þar til vier høfum Pal af lijfe tekit. Þui vnderD uisa nu Høfdingianum/ ⁊ Rædinu/ þat han̄ læte leida hn̄ a morgen til ydar/ lijka sem þier villdut nockurs sannara vijsser verda af honum/ En̄ vier erum adur enn hn̄ nalægist ydur reidubwner at sla hn̄ j hel.

4 Samband Gydinga ad lijflata Paulum

Og er Systur sonur Pals heyrde þ Suikræde/ kō hn̄ og gieck jn̄ j Kastalan/ og vnderuijsade þ Pale. En̄ Pall kallade til sin eirn af vnderhøfdingum/ ⁊ sagde/ Leid þu þen̄an Pillt til Yferhøfdingians/ þuiat hn̄ hefur nockut at kunngiora honum. Og hn̄ tok han̄ at sønu ad sier/ ⁊ leidde hn̄ til Yferhøfdingians/ seigāde/ Hin̄ bundne Pall kallade mig til sin/ ⁊ bad mig at hafa þen̄an Pillt til þin/ hn̄ hefde at seigia þier nockut.

5 Pall þrelsast af lijfshaska

E Yferhøfdingen tok hn̄ þa j hønd/ ⁊ veik honum vt af/ spurde hn̄ at/ Huad er þ/ þu hefur at seigia? Enn hn̄ sagde/ Gydingar hafa samblasit at bidia þig/ þ þu hafer a morgen Pal F fyrer Rædit/ so sem þeir vilie nockut sannara af honum fregna. En̄ tru þu þm eigi/ þui meir enn fiorutigu manna veita honum vmsat/ þeir ed heitstreingt hafa sier/ huerke eta nie drecka/ þar til þeir giæte honum j hel komit/ Og nu eru þr reidubuner/ bidande epter þin̄e fyrersøgn.

Þa liet Yfirhøfdingen Vngmennit j burt fra sier fara/ ⁊ baud honum at hn̄ segde þat ønguum/ at hann hefde honum kunngiort þetta. Og kallade tuo Vnderhøfdingia til sin/ og

 sagde/

sagde/ Bued til tuø hundrud Fotgøngulidz/ at þr gange til Cesaream/ ⁊ siøtige riddara/ ⁊ tuø hundrut skottmañа/ vm þridiu stund Nætur/ og reidit til þañ fararskiota sm̄ Pall skal a sitia/ og færit hañ vel foruaradan til Felicem Landsstiornara/ Og skrifade Brief/ þessarar meiningar. F

6
Sendebrief Lysias/til Landstiornarans Felix.

Claudius Lysias/ Heilsar hinum volldugasta Landzstiornara Felix. Þeñan mañ høfdu Gydingar høndum tekit/ ⁊ villdu hñ j hel hafa sleigit/ Eñ eg kom þa at mz Strijdzfolkenu/ ⁊ sleit hñ af þm/ Og er eg formerkte þ hñ var Romuerskur/ þa villde eg vita fyrer hueria Søk þr akløgudu hñ/ ⁊ liet eg leida hñ fram j þrra Rad. Eñ eg fañ þa at hñ klagadist vm spurningar þra Løgmals/ ⁊ ongua søk hafde þa dauda være verd edur Banda. Og þa mier voru vnderuÿsut þra Suikræde/ er Gydingar høfdu honum fyrerbuit/ senda eg hñ strags til þin/ biodande hañs akløgurunum/ at huad þeir hefde i mote honum/ þad mætte þeir seigia fyrer þier. G Far vel.

7
Pall hafdr bunden til Cesareã/ þar hann war i bøndum i ij ær

Enn Strijdzmennerner epter þui sm̄ þm var bodit/ toku Pal at sier/ og færdu hñ vm Nottina i Antipatriden/ enn añars dags lietu þr Riddara lidit mz honum fara/ og sneru sidan aptur til Kastalans. Eñ sm̄ þr komu til Cesarea/ feingu þr Landzstiornarañ Brefit/ ⁊ skickudu Pal fyrer hñ. Enn er Landzstiornaren las Briefit/ spurde hñ at vt af hueriu Lande hñ være? Og er hñ fornam þ hñ var vr Cilicia/ sagde hñ/ Eg skal forheyra þig/ nær þiner akiærendur koma/ ⁊ hñ baud at vardueita hñ j domhuse Herodis

XXIIII.

1
Pall akiærdr fyrer Gudlastan Vpphlaup og saurgã Muzteris

L**NN** epter fim̄ daga/ for Ananias Kieñemañahøfdinge og Olldũgarner ofan/ og medur þm Tertullus Mælskumadr/ huerier sig tiadu fyrer Landzdomaranum j giegn Pale. Enn at Pale fyrerkølludum/ tok Tertullus til at æklaga hñ og sagde/ Af þui vier lifum j myklum fride vnder þier/ og margar sæmder veitast þssu folke fyrer þina framsyne agiætaste Felix/ huad vier jafnan ⁊ j huern stad til vor kiosum/ mz allre þackargiørd. Eñ at eg drage þat eigi Langsamliga fyrer þier/ bid eg þig/ fyrer þina mañdygd/ at þu heyrer oss fa ein ord. A

Þennan mañ høfum vier fundit skadligan/ þañ sundurþycke vppæser medal allra Gydinga vm allan Heim/ ⁊ foringia hins Naduerska villudõs. Hñ hefr ⁊ eirnen vidurleitat at saurga Musterit/ huern vier gripum/ Og villdũ hafa dæmt hñ epter Løgum vorum/ eñ Lysias Yferhøfdinge kom þar fram̃/ ⁊ greip hñ mz myklu ofurefle vr vorum høndum/ biodande hñs akløgurum til þin at koma. Af hũiũ þu matt keña/ ef sialfur villt eptergrenslast/ alla þa hlute vm hueria vier akløgum hñ. Þa løgdu Gydingar til ⁊ søgdu þ so vera.

2
Forsuar Pals fyrer Felice i þridia sinn

Enn Pall (Þa er Landstiornaren bente honum at tala) suarade/ Med þui at eg veit þig nu vm mørg ær Domara verit hafa þssarar þiodar/ vil eg sialfur mz oskielfdu hugarfare miña søk forsuara. Þuiat þu matt vita/ at þat eru eigi meir eñ tolf Dagar/ þat eg kom vpp til Jerusalem at bidiast fyrer. Og eigi hafa þr fundit mig tala vid nockurn j Musterenu/ edur giørande nockurt vpphlaup mz Folkenu/ huorke j Borgum nie Samkunduhusum/ ⁊ eigi gieta þr þetta sannat/ vm huad þr kiæra mig. B

Eñ þ iata eg þier/ at eg þiona (epter þm veige hũn þr kalla Villudõ) so Gude miña Fedra/ at eg true øllu þui huad j Løgmalinu skrifat er ⁊ Spamøñønum/ hafandi þa von til Gudz/ hũrar þr sialfer vænta/ einkũ vpprisu framlidiña/ bæde riettlatra ⁊ Ranglatra. Eñ j þssu sãa jdka eg sialfan mig jafnan/ at hafa hindranarlausa Samuisku/ bæde vid Gud ⁊ meñ

Eñ mørgum ærum epter/ kom eg ⁊ færda minu Folke Olmusu giafer/ ⁊ offur/ Þar med fũdu þeir mig ad eg liet mig hreinsa j Musterenu/ eigi mz hafada nie nockru vpphlaupe. Eñ þar voru nockrer Gydingar vr Asia/ huerier hier ættu at vera fyrer þier og aklaga mig/ ef þr hefdi eitthuad mier j mote. Elligar læt þssa sialfa seigia/ huort þr hafa nockut rangferdugt a mier fundid/ a medan eg stend hier fyrer Rædinu/ Nema alleinasta fyrer þssa eins ordz saker/ þa er eg stod þra a mille/ ⁊ kallade/ Vm Vpprisu Framlidinna verd eg j Dag af ydur aklagadur. C

3
Felix skytur æ j rest akiæru Gydinga i gegn Pale

Og er Felix heyrde þta/ teygde hñ fyrer þm/ þuiat hñ visse grant af þssum veige/ ⁊ sagdi/ Nær Lysias Yfer høfdinge kemur ofan/ þa vil eg forheyra ydar malefnе. Enn hañ skipade Vnderhøfdingianum at foruara Pal/ ⁊ lata hñ hafa huÿld/ ⁊ fyrerbioda ei neinũ af hñs/ at þiona honum edr til hñs ad koma.

Nockrū døgū þar epter kom Felix medr husfreyiu ſiñe Druſilla/hū ed var Gydingakyns. Þau kølludu a Pal/og heyrdu af honū vm Truna/ſ er a Chriſtum. Eñ þa Pall talade vm Riettuiſe og hreinlife/ og af epterkomanda Dome/ ſkielfdiſt Felix og anſade / Gack hiedan at ſinne/nær eg hefe tomſtund til mū eg þig kalla lata. Enn hann vænte jafnframe þ honū munde Peningar giefaſt af Pale/ſo at hn̄ liete hn̄ lauſan. Fyrer þui liet hañ optſinnes kalla a hn̄/z atte tal vid hn̄. Enn at lidnum tueimur Aarum /kom Portius Feſtus / i Felix ſtad. Felix villde þa ſyna Gydingum velſemd/z liet þa Pal bunden epter ſig.

4 Paulus nō er i þangelſi til Ceſarea

XXV.

A

NA Feſtus var nu j Land komen/ for hañ þrim døgum epter af Ceſarea vpp til Jeruſalem. Eñ fyrer honum tiadu ſig þa Kieñemañahøfdingiar z Formenn Gydinga j mot Pale/badu hn̄ og beiddu vm lidueitſlu j mote honum/ at hn̄ liete kalla hn̄ til Jeruſalem/rekiande ſuo ſin vmſat/at þr giæte honū j hel komit a veigenum. Þa ſuarade Feſtus/at Pall yrde at ſonnu vardueitt j Ceſarea/ enn hn̄ munde þo jnnan ſkams fara þangat aptur. Þui þr ſem ydar a mille(ſagde hn̄)hafa matt til/fare þr til lyka ofan og/aklage þañ mañ/ef nockr van ſemd finſt mz hm̄

1 Gydingar beidaſt Pals

Enn er hn̄ hafde hia þm verit enn tiu daga/for hn̄ ofan til Ceſaream. Og annars dags epter ſette hn̄ ſig a Domſtolen/ og ſkipade Paulum fram̄ at leida. Og ſm̄ hn̄ var framleiddur/geingu þr Gydingar kringum hn̄ er komner voru ofan fra Jeruſalem/berande fram mar-

B gar og þungar ſakagipter i giegn Pale/hueriar þr gætu þo eigi ſannat/Af þui at Pall ſuarade ſo fyrer ſig/þ hn̄ hefde eckert forbrotid/huorke j mot Gydingaløgum nie Muſterenu/ og eigi helldr vid Keiſaran.

2 Pall verdr aklagadr fyrer Feſto

Feſtus villde þa ſyna Gydingum lidueitſlu/ſuarade Pæle/z ſagde/Villtu fara vpp til Jeruſalem/og dæmaſt þar af mier vm þtta? Enn Pall ſagde/Eg ſtend fyrer Keiſarans Domſtol/þar byriar mier at dæmaſt/Þui Gydingum hef eg ongua vanſemd giørua/ſo ſm̄ þu ſialfur betur veiſt. Enn hafe eg nockrum mein giørt/eda nockut þ adhafſt ſm̄ dauda ſie vert/þa mæle eg eigi j mote dauda ad þola. Eñ ef eckert finſt þra af hueriu þr akiæra mig/þa ma eingen mig þm j hendur ſelia/þui eg ſkyt mier fyrer Keiſarā. Feſtus rædgadiſt þa vm vid Rædit/z ſuarade/Fyrer Keiſaran hefur þu þier ſkotid/til Keiſarans ſkalltu z fara.

3 Pæll forſuarar ſig fyrer Feſto

4 Pall apellerar fyrer Keiſaran

Enn er nockrer dagar voru lidner/Foru þau Agrippa Konungr z Bernica ofan til Ceſa-

C rea/at ſeigia Feſtum velkomen. Og er þau høfdu þar marga daga verit/ſkyrde Feſtus Kōungenum fra ſakargiptum Pals/z ſagde/Nockur mañ er hier j Fiøtrum af Felix epterlætiñ huers vegna ed Preſtahøfdingiar z Olldungar Gydinga komu fyrer mig/ þa eg var til Jeruſalem/z bædu at reffing ſkyllde a hn̄ ganga/huerium eg ſuarade / At þat væri eigi hættur Romueria/at nockr madr være til Reffingar ſelldur/fyrr eñ ſa ſm̄ klagadiſt hefde ſina aklagendur nalæga/og fae þar mz tom til ſig vndan at fæ ra þm Lytum ſm̄ hm̄ verda tilløgd. Enn þa þr komu hier til ſamans/ſetta eg mig añars dags(an nockrar dualar)a Domſtolen/ z ſkipade þann mann fram̄ at leida/ a huern þa aklagararner komu til/baru þeir ongua þa ſøk fram vm þſſa hlute/hueria eg meinade/helldr høfdu þr nockrar Spurningar j mote honum/ vm þra a Niatru/z af nockrum framlidnum Jeſu/huern Pall vottar lifa. Eñ er eg vnderſtod ei þſſ hættar Spurningar/ſagde eg. Huort hn̄ villde fara vpp til Jeruſalē z dæmaſt þar vm þetta. Enn þa Pall apellerade/at hn̄ geymdiſt til Keiſarans ranſaks / baud eg at vardueita hn̄/þar til eg ſenda hn̄ til Keiſarans.

5 Agrippa Kongur og Feſtus tala vm Paulum

(Hia tru) So ſpettilgr og drambſamliga talar ſa ſtollte Heidinge vm þa Kriſteliga Tru

D Þa ſagde Agrippa til Feſto/Eg villda og fa at heyra þennan mañ. Hn̄ ſagde/ A morgen ſkalltu hn̄ heyra. Enn añars dags þa Agrippa z Bernice komu mz myklu Skraute/og geingu jn̄ i Rædhuſit mz Yferhøfdingium z høfudzmoñum Borgariñar. Og er Feſtus ſkipade/var Pall framleiddur. Feſtus ſagde/Agrippa Konungur/z þier aller goder menn ſem hier eru medur oſſ/Þar ſiae þier þañ mañ/af hueriñ allar Gydingaſueiter hafa til min ſagt/ bæde til Jeruſalem z ſo hier/z ſeigia þ honum byriar ei leingur ad lifa. Enn þa eg fornam þat hañ hafde eckert giørt þ dauda være vert/mz þui at hn̄ ſialfur ſkaut ſier vnder Keiſaran/ þa hefe eg einſett mier at ſenda hn̄ þangat/ Vm hūn eg hefe eckert ſannarligt þad eg meige Herranum til ſkrifa/Fyrer þui hefe eg og latid leida hn̄ hier fram fyrer ydur/z eirnameſt fyrer ydur Agrippa Konungur/ſo at eg epter vmlidna Forheyrſlu/ mætte þad fa huad eg ſkrifa

6 Forheyrſla Pauli i naueru Agrippe Kongs Bernice og Feſtus

skyllde. Þui þ synist mier ouitmanligt ad senda nockurn Bandingia/ z teikna ei vpp huar saker til hñs eru kiærdar

XXVI.

1
Pall forsuarar sig fyrer Aggrippa Konge

ENN Agrippa sagde til Pals/Þier leyfist sialfũ ad tala fyrer þig. Þa suarade Pall/ z riette fram̃ hondina/Sæll þikiunst eg þss Agrippa Konungur at eg nae j dag at forsuara mig fyrer þier/ af þui ollu sm̃ eg aklagast af Gydingum/Mest þ þu veist allar veniur z spurningar Gydinga/Fyrer þui bid eg þig at þu villder þolinmodliga heyra mig.

At somu/min æfe j fra Barnæsku/huer verit hefur þegar j vpprũa hia þssare þiod j Jerusalem/vita aller Gyding^r þr mig þektu fordum j vppuexte/ef þr villdu þar vitne vmbera. Þuiad eg lifda epter hiñe hordustu sidueniu vorrar Gudzdyrkunar eirn Pharise ari/Nu stend eg z verd aklagadz vm þa von Fyrerheitisins/ þss skied er af Gude til Fedra vorra/til þss vorar tolf Kynkuisler vona sier at koma mz stodugre Gudz þionkan Natt sm̃ Dag. Vegna þrrar vonar(Herra Konungr)þa aklagast eg af Gydingũ. Fyrer huad mũ þ otruanligt dæmast meiga/þ Gud gete framlidna meñ vppuakit?

2
Frasögn vm hñs ofsokn huer nn hñ ofsokte Christum

Eg meinade at sonu mz sialfum mier/þ eg mætta myket j mote giora nafne Jesu af Nadsareth/huad eg og giorda til Jerusalem/at eg lukta margan Heilagan j Myrkuastofu. Ad feingnu Yferuallde vt af Kieñemañahofdingiũ/ Og þa þr voru afteknir/sagda eg Domen vpp. Og vm oll Samkundu hus kualde eg þa optliga/z þuingade þa til Gudlastanar / og eg var meir eñ hofe gegnde odur a þad/z veitte þm ofsokner allt j vtanlandz Borger. Fyrer huerra hluta saker/þann tid eg for til Damasco/medz magt og bodskap Prestahofdingiaña/ þad a midium deige/sa eg(Herra Konungr)Lios af Himne Solarskine biartara / þ vm mig leiptrade/z vm þa er mz mier voru.

3
Frasögn huernin Pall snerist

Enn þa vier fiellum aller til Jardar/heyrda eg rodd til min tala/ Su er a Ebreska Tungu sagde/Saul/Saul/Huad ofsæker þu mig? Hart er þier at bakspirna j mot Broddenum Enn eg sagda/Huer ert þu Herra? Hañ sagde/Eg em Jesus huern þu ofsæker. Rijs vpp z statt a Fætur þina/Þuiat til þss birtist eg þier/þ eg skickade þig/til þienara og vitnismans þra hluta/huerra þu sast og þra sm̃ eg skal þier eñ birta/frelsande þig af þssu Folke z Heidiñe þiod/a medal huerra er eg mun þig vtsenda/ þra augum vpp at luka/suo at þr snuist fra Myrkrum til Liosins/og fra Anskotans vallde til Gudz/so at þr mztake Syndaña fyrergiefning/z Arftoku medur þm er Helgader verda/fyrer þa Tru sm̃ a mig er.

4
Vm hñs Kenning og breytning epter þat hñ var ofsoknari

Fyrer þui var eg ecki(Herra Konungur)Himneskre birting vantruadz/Helldur bodade eg hana j fyrstu þm j Damasko z Jerusalem/og vm allar Sueiter Gydingalandz/ z sidan Heidingium/at þr giorde yferbot og snere sier til Gudz/z giorande verdug verk Jdranariñar. Og fyrer þa sok gripu Gydingar mig j Musterinu/z einsettu sier at lijflata mig. Eñ fyrer Gudz fullting er mier biargat/þ eg stend allt til þssa dags/ vitnande bæde fyrer smæm og storum/ seigande eckert annat/eñ þ er Spamennerner z Moyses hafa fyrersagt/at skie ætte/þ Christus skyllde lijda/og fyrstur vera vt af vpprisu Framlidiña/og sa sm̃ Liosit skyllde Lydnum boda/og so Heidnum þiodum.

Festus ansar Paulo

Enn er hñ hafdi suarat þssu fyrer sig/sagde Festus hærre raust/ Odur ertu vorden Pall/ þ mykla Bokuit giorer þig odan. Eñ hñ sagde/Eige em eg odur miñ gode Festus/helldur tala eg Sannleiksins z skirleiksins ord. Þui Herra Konungurin veit þtta vel/hia huerium eg ræde alls oruggur/þui eg meina at eckert þssara mune fyrer honũ folgit vera/ Af þui at þta er ecki j Hyrningum skied. Truer þu Agrippa Herra Kongur Spamonunũ? Eg veit at þu truer. Enn Agrippa sagde til Pals/Lijtid vantar a at tala vm fyrer mier/so eg giordist Kristiñ. Enn Pall sagde/Þess æske eg af Gude/þ brestur j myklu edur litlu/eigi alleinasta þu/ helldur og eirnen aller þr sm̃ mig heyra j dag/være þuilik^r huilijkur ed eg em/vndan teknum þessum bondum. Og þa hñ hafde þta talat/stod Konungurin vpp og Landzstiornarenn/og Bernice/og þr ed hia þm satu. Enn sm̃ þr viku sier afsijda/toludu þr sin a mille og sogdu/ Þesse madur hefur eckert giert þ dauda sie edur banda verdt. Þa sagde Agrippa til Festo/ Þesse madz hafde matt laus vera laten/ef hñ hefde ecki skotid sier fyrer Keisaran.

XXVII.

Sem

A

SEm þad nu var vrſkurdat/ad vier ſkylldum ſigla i Valland/ feingu þr Pal z nockra adra Bandingia þm Hundradzhøfdingia vt af Keiſarans Hird/ ſm̄ Julio var at nafne. Og vier ſtigum a þ ſkip ſ̄ af Adramantio vide var og ſkylldum ſigla fyrᵉ Aſiam/ z lietum ſidan fra lande. Ariſtarchus vr Macedonia af Teſſaloniu var medz oſſ/og tokum annars dags Land j Sidon. Julius birte ſig blidan vid Pal/og lofade honum at ganga til ſinna godra Vina/at ſyſla ſinna naudþurfta. Þadan leyſtum vier og ſigldum vnder Cipriam/fyrer þui at Vindarner voru oſſ ønduerder/ og ſigldum yfer þad haf ſm̄ gegnt er Cilicia z Pamphilia/z komū til Myra j Lyſia

1 Sigling Paulſ til Val landz
Lucas z Ariſtarchus førunautar Pals
Cÿprus
Cilicia

B Þar fañ Vnderhøfdingen ſkip vr Alexandria/ þ ſigla ætte i Valland/ A þ ſette hñ oſſ. Enn er oſſ veitte tregt at ſigla/ ſo at vier komuſt varla vm marga daga giegnt Gnidon(þui Vinduren bægde oſſ)ſigldu vær vnder Krÿt til Borgariñar Salmone/z gatū þo varla beitt fram hia. Þa komu vier j nockurt þ læge/ſm̄ kalladiſt Sæluhøfn/þar la z Borgen Laſea j grend vid. Eñ er mykler timar voru vmlidner/mz þui at nu var þo hættu meire ſiglingen/ad Faſtan var þa vmliden/Fyrer þ rædlagde Pall þm z ſagde til þra/Goder menn/eg ſie at vor ſigling mun verda bæde haſkaſøm z ſkada mykel/ ei alleinaſta fyrer Farmen og ſkipet/helldz z eirnen vorra lÿfdaga. Enn Vnderhøfdingen trude meir Skipherranum z leidſagnarmañenum/eñ þui er Pall ſagde. Og er þar var eingen høfn hæfelig til Vetrarlegu/ þotte fleſtū rædligt at ſigla burt þadan/at ef þr mættu koma til Phenicen til vetrarlegu(ſu høfn ſm̄ at er vid Krit j giegn Sudueſtan og Nordueſtan Vinde)enn þa Sunnanvindz tok at guſta/ z þr meintu at hallda ſina leid/leyſtu þr Aſſon/ og hielldu fyrer framan Krit.

Gnidus
Creta
2 Paulus ſeiger fyrer haſka ſiglingar

C Enn eigi langt þar epter/hofſt vpp þueruinde j giegn ſkipenu/þañ vier køllū Nordauſt. Og er ſkipit la vnder afollum/og gat eigi riett ſig vid Vedrinu/ lietu vier draga fyrer vind z ſuømludum ſo. Enn ſm̄ vier komū vid Ey nockra þa Clauda hiet/gatum vier varla Baken vppdreigit/Enn vier neyttum þa orku/z ſettum hñ vpp/z bundum vid bordit/ Þuiat vær ottuduſt at oſſ munde bera a grynningarnar/z lietum vt Tuñudufl og drifum ſo. Og er vier høfdum ſterkan Storm lidit/vørpudu þr annars dags vt Streing/og a þridia deige ſnørudu

D vier vt mz ſialfs høndum reidſkapnū Skipſins/Og j marga daga ſkein huerke Sol nie Stiørnur/enn Stormuedratta eigi litil fyrer ſionum/ſo at øll von vors hialprædis var horfen.

Og er vier høfdum leinge einſkis neytt/þa gieck Pall j midit til þra/z ſagde/Goder meñ/ þier ſkylldut hafa hlydt mier/z leyſt eigi vt af Krit/ſo hefdu vær eigi lidit þſſa Kuøl z Skada. Og nu ræd eg ydz ad þier ſieut mz godu giede/þuiat einſkis vors Fiør mū tortynaſt/at fra teknu Skipenu. Þui a þſſare Nott/ſtod hia mier Eingill Gudz/þſſ er eg em/z þm eg þiona z ſagde/Ottaſt þu eigi Pall/ þier byriar fyrer Keiſaran at koma/ Og ſia : Þat Gud hefur

E veitt þier þa alla/er mz þier ſigla. Fyrer þui goder menn verit mz katre lund/Þuiat eg trwe Gude/at þ mune ſo ſkie ſm̄ mier er ſagt.Enn til Eyiar nockurar hliotum vier at koma.

3 Pall ſeiger fyrer Skipbrot

Enn epter þ er hin fiortanda Notten var yferkomen/ ſigldu vier vm midnætte j Adria/ Skipmennena grunade þa/at ſier munde ſynaſt Land nockurt/z vørpudu gruñſøcku/og fundu tuttugu fadmadiup/ z ſkamt eitt þadan/ køſtudu þr ſøckuñe j annat ſinn/ z fundu fimtan fadma. Þa hræddust þr/at þa munde meiga ſteyta a ſkerium/z fleygdu vr bakſkutnum fiorū Ackerum/æſktu z þſſ at dagur kiæme. Enn er Skipueriar leitudu vid at vmflyia Skipet/og lietu Baten a Sioen ſiga/vnder þre hylmingu at þr lietuſt vilia vr fram ſkipenu færa vt Ackere/þa ſagde Pall til Vnderhøfdingians z Strÿdzmañaña / Nema at þeſſer blÿfe kyrrer j Skipenu/ giete þier eigi biargaſt. Þa hiuggu Strÿdzmeñerner batfeſtarnar/og lietu ofan detta.

4 Þeſſe Sigling og þtta ſkipbrot tiemer oſſ at Chriſteleg Kirkia/og heñar þienarar verndaſt og warduettaſt af Gude/i ſtormum og haſkaſemdum þeſſa Lÿfs

F Og þa er birta tok/ried Pall þm at þr tæke fædſlu til ſin/þui þ er j dag(ſagde hñ)fiortãde dagz/at þier hafet bidleikat vid/z faſtãde vit/z a onguu bergt/Fyrᵉ þui ræd eg ydz/at þier takit fædſlu ydz til hreſſingᵛ/þt eingẽ ydar hærlockz mū af ydru hofde forglataſt. Og er hñ hafde þtta rædt/tok hñ braudit/giørde Gude þacker j allra þra augſyn/braut þad ſidã z at. Þeim tok þa z øllum at batna j Skape/z toku ſier fædſlu. Enn vier vorum allz j Skipenu tuø hūdrud ſiø og Siøtÿger Salna. Og er vier vorum metter lietu vær af Skipenu/ z køſtudum Kornenu j Sioen.

Eñ er dagz var/þecktu þr eigi Landit/Eñ vid hafnarſund nockurt vrdu þr varer/þ Landtøku hafde/huert þr villdu vÿkia Skipenu/ef þr mættu þui vidkoma. Og er þr drogu vpp

G Ackeren/ſlogu þr ſier til Sios/z leyſtu vpp ſtiornbønden/z ſettu Rærſeglit j þing fyrer Vedrenu/og

5 Skipbrot Pauli

rinu/⁊ hielldu ſo at lande. Og er vier komum at þui Rife/er Sior gieck vmhuerfis/ſteyttu þ[r] G Skipit a/ſuo at fram ſkipit ſtod grun̄ obhræranliga /Enn ſkuturen leſtiſt ſundur af ofurefle Bylgnanna

Enn Strijdzmennerner løgdu ꝥ ꝛ ꝛ ꝛ ꝛ ꝛ
ꝛ

XXVIII

Og er vier komuſt af/þa viſſum wier at Eyen hiet Melite. Eñ þr Lyder ſyn A du oſſ eigi litla Vinattu/Kueiktu Elld/⁊ mztoku oſſ alla / wegna þſſ Nregg uidris er yfer oſſ hafde drifit/⁊ fyrer Kuldaſaker. Eñ þa Pall var at tina ſa man hrwgu mz ſmauidu/⁊ lagde a Ellden/þa ſkreid Nadra vr Loganum/⁊ hrecktiſt a hønd Pale. Enn er ꝥ ſau Eyiar meñ/at Kuikuendit hieck a hen de hn̄s/ſegdu þr ſin a mille/Endeliga mun þſſe Mandrapare wera / huerin̄ hefndin leyfer ecki at lifa/þo hn̄ ſie wr ſiafarhaſka leyſtr. Eñ hn̄ ſleingde Nødrun̄i a Ellden/ B ⁊ honū ward eckert mein at. Eñ þr meintu at hn̄ munde vppþrutna/edr jafnſnart daudr nidr detta. Og ſm̄ þr høfdu leinge epter þui bedit/⁊ ſau eckert wont a honum werda/wmhuerfdu þr ſinu ſiñe/ ⁊ ſøgdu hn̄ Gud wera.

1 Fyrſta Jarteikn Pauli Mileta

Enn j þm ſømu takmørkum/hafdi Foringi Eyarin̄ar ſin Nybyle/ſa Publius hiet/huer oſſ mztok og veitte vm þria daga all wingiarnliga. Enn ſo bar til/ꝥ Fader Publij la kualenn j Kaldu og Blodfalle/Til hanns gieck Pall jn̄/ og badſt fyrer/og lagde hendur yfer hann/og C giørde hann heilbrigdan. Þa þad war ſkied/ komu og hiner adrer a Eyunne þangat ſm̄ ſot ter høfdu/⁊ letu ſig lækna/⁊ þr veittu oſſ myklar wirdingar/ Og er vier ſigldum þadā/legdu þr til huad oſſ war þarfſamligt

2 Pall giører Fødr Publij heilbrigdan

Enn epter þria Manude ſigldu vier þadan a þui ſkipe er var wr Alexandria/ huert ad j Eyuñe hafdi leigit vm Veturen/Þat hafde fyrer merke Tuibura teikn. Og er vier komū til Syracuſa/vorū vier þar j þria daga. Þadan ſigldu wier vm kring ⁊ komū til Region/Og ei num deige þar epter ſm̄ Sunanuindur tok at blaaſa/ komu wier annars dags til Puteolon/ huar wier fundum Brædurna/⁊ vrdum af þm bedner þat wier tefdum hia þm vm ſiø daga. D Og ſo komū vær j Romam. Og er þr brædr ſm̄ þar woru/heyrdu af oſſ/ geingu þr wt j mote oſſ allt til Apifer ⁊ Tretabern. Og þa er Pall leit þa/giorde han̄ Gude þacker/⁊ fieck Tru ar efling. Eñ þa wier komum j Romam/ afente Vnderhøfdingen Bandingiana þeim æd ſta Hers høfdingia. Enn Pale war lofat ad wera huar honum lijkade/mz þm einum ſtrijdz mañe ſm̄ a honum tok wakt.

3 Pall kemur til Roms a ødru are Neronis Anno Christi lvij. epter ſina wmuendan xxv are

Þad ſkiede a þridia deige þar epter/ at Pall ſamankallade hina ædſtu meñ af Gydingum Þa þr woru til ſamans komner/ ſagde hn̄ til þra/ Þier meñ goder Brædur/Eg hefi eckert j giegn woru Folke giørt/nie j mote Fødurligre ſidueniu/⁊ em þo bunden Romuerium j hendur E feingen/huerier mig willdu hafa lauſan laatid/þa þr høfdu mig heyrt / mz þui at þar fanſt eingen daudaſok mz mier. Eñ þa Gydingar mælltu þui j mot/neyddumſt eg til at ſkiota mier fyrer Keiſaran/eigi ſo/ ꝥ eg hefda vm nockut/ ad aklaga mitt Folk. Enn fyrer þad tilefne ſamankallade eg ydur/ꝥ eg mætta ſia ⁊ ſamtal hafa wid ydr. Þui fyrer ſaker wonar Iſra el em eg mz þſſare feſti vmuafdr.

4 Samtal Pals og Gydinga

Þeir ſogdu til hn̄s/Eingen Bref høfu wier feingit þiña wegna af Gydingalande/⁊ ein gen broder er þadan komeñ/ſa af þier hafe nockut wont kuñgiert edur til þin talad. Þo fy ſer oſſ at heyra af þier huad þu helldr/Þui af þm Villudom er oſſ þat kuñgiort/at hm̄ werde allſtadar j mote mællt. Og ſm̄ þr einkudu honum dag til/þa komu marger til hn̄s j Herberg F it/huerium hn̄ vtlagde og vitnade Gudz Rijke/og talde vm fyrer þm vt af Jeſu/ vr Moyſes Logmale/og Spamøñunum/ j fra Morne allt til Kuelldz. Og nockrer vt af þm trudu þui ſm̄ hn̄ ſagde/eñ ſumer trudu þui eigi.

Og er þr voru ei ſāþyck[s] ſin a mille/geingu þr j burt/þa Pall talade eitt ord/Vel hefr heila gr Ande ſagt fyrer Eſaiā Spamañ til Fedra vorra/ ſo mælāde/ Far þu til þſſa Folks ⁊ ſeig/ Med Eyrū mūu þier ꝥ heyra ⁊ ei ſkilia/⁊ mz Augunū mūu þier ꝥ ſia ⁊ ei þeckia. Þui hiarta

Folks

G þessa er fohardnat/ z mz Eyrunū heyra þr þūgliga/ z sin augu hafa þr saanlukt/ so at þr siae ei mz augunum/ z heyre ei mz Eyrunum/ z so þr skilie ei mz hiartanu/ z sneruft/ so eg læknade þa. Fyrer þui sie ydur kunnigt/ þ Heidingium er sent þta Gudz hialprǽde/ z þr mūu heyra þ. Og er hn̄ talade þta/ geingu Gydingar vt fra honum/ z høfdu þrætu mykla sin a mille.

Enn Pall bleif vm tuo ar j sinu leiguhusi/ z mztok alla þa er til hn̄s jn̄geingu predikāde Gudz Rijke/ z bodāde þ/ huad er var af DROTTNI Jesu Christo/ mz allre røksemd/ an fyrer bodunar

6 Vt aþ kallar Heidingia

Hier tekst ender a giördum Postulanna sm̄ hinn heilage Lucas hefur skrifat.

Formale yfer S. Pals Pistil til Romueria

ÞEsse Pistill er hin̄ heilage Pall skrifar til Romueria/ er riettr kiarne z hofud mergur hins nyta Testamētis/ og hid skiærasta Euangelium/ sm̄ þess weluerdugt være/ ad huer Christen mann kynne eigi alleinasta ord þra orde þyrer wtan/ helldr at hn̄ wmgeinge hn̄ huersdagligana/ so sm̄ annad dagligt braud Salarinnar. Þuiat hn̄ kann alldreigi oþopt edur oþ vel lesin edr tractieradr verda/ Og þui meir sm̄ hn̄ verdr idkadr/ þess kostuligre þiker hn̄/ og þær æ betra smeck. Fyrer þui vil eg mina þionustu þar tilleggia/ og tilreda þyrer þennan min̄ þormala/ eina in̄göngu þat þremsta sm̄ Gud heþur mier þöng a gefit/ so at hn̄ werde þess giör wnderstadin aþ öllum. Þuiat hingat til heþur hn̄ mz dimre gloseran og margslungnu hiale þanytrar ordmælgi nærsta omanliga myrkuadur werit/ sm̄ þo er i sialþum sier skiært lios/ mz öllu þullþeingen til wppbirtu allra Ritninga.

Pistilin til Romueria er kiarne og mergur nyia Testamentis

J þyrstu hliotum wier ad þa kyn̄ing og rietta wnderstödu/ þra orda/ og wita huad hin̄ heilage Pall meinar med þessi ord/ Lögmal/ Synd/ Nad/ Tru/ Riettlæti/ Holld/ Ande/ og ön̄ur lik/ elligar er þar ei neitt gagn hn̄ ad lesa.

Þetta ord/ Løgmal/ maattu eigi vnderstanda epter Mannligre skynsemd/ ad þ sie sa Lærdomur sm̄ einhuer werk bodar at giöra/ elligar wid at sporna/ Sem hattur er til weralldligra laga/ þad wier skulum hiz werkun̄ Lögmalinu þullnægia giöra/ þott hiartans godþyse sie wyst þiarlæg. En̄ Gud dæmer epter hiartans grun̄e/ aþ þui kreþur hn̄s lögmal grun̄ hiartans/ og lætur sier eigi ad werkenu þullnægia/ Helldur straþþar hn̄ myklu þramar þau werk sm̄ skie an hiartans grun̄/ sosm̄ Hræsne og lygar. Huar at aller verda Lygemen̄ kallader (Psalmo cxvi) þyrer þui/ ad eingen helldr nie halldit gietur aþ Hiartans grunne Gudz Lögmal/ Þuiat huer madur þin̄ur mz sialþum sier widbiod til ins goda/ en̄ lysting til ins wonda. Huar nu er eige þriaslig lysting til ins goda/ þar er og ei helldur hiartans grun̄ur/ þott at i augsyn skyne sidþerdugt lijþerne margra godra werka.

Løgmalit
Løgmalit kreþur hiartans grunns

Huadan hin̄ heilage Pall a lycktar/ hier i ödrum Cap. at aller Gydingar sieu Syndabrotz menn/ og seiger/ At einasta sa sm̄ wpp þyllingar madur er Lögmalsins/ sie riettlatur þyrer Gude. Huar med hn̄ will/ þat eingin̄ sie aþ ælþu sialþs sinna verka vppþyllingar madur Lögmal sins/ helldr seiger hn̄ myklu þramar so til þeira/ Þu kienner at men̄ skule eigi Hordom drygia/ En̄ sialþur þa dryger þu Hor. Item̄/ huar þu dæmer eirn an̄an/ þordæmer þu sialþan þig/ mz þui þu giörer hid sama/ þar þu wmdæmer. Sem willde hn̄ seigia/ Þu liþer þinliga þyrer manna auglite i Lögmalsins werkum/ og dæmer adra er eigi so liþa/ og at huerium man̄e kantu ad þinna/ Augnena sier þu i annars auga/ en̄ Bialkans i þinu auga sialþs werdr þu ei war.

Giörendr Lögmalsins Rom. 2

Þott þu hallder nu wel þyrer augsyn Lagan̄a giörder aþ hrædslu heþndarin̄ar/ edur aþ ástud werdlaunan̄a/ Þa giörer þu þo þat allt saman an þrialsrar Lystingar og Kiærleika til Lögmalsins/ helldur giörer þu þtta mz Olyst og Þuingan/ Villder þeigensamligar helldr ödru uis breyta/ eþ Lögmalit wære eigi. Huad an ad alycktast/ þat þu siert Lögmalsins Fiandman̄ aþ grun̄ þins hiarta. Huad heþr þ þa at þyda/ þ þu ken̄er ödrum ad stela eigi/ ein̄ ert þo i hiartanu þioþr/ og augliosliga giarnan wærer eþ þu þyrder/ Þott at opinskar werk werde eigi leingi innebyrgd/ hia þuilijkum Hræsnurum. So lærer þu nu an̄an/ en̄ sialþan þig ken̄er þu eigi/ weist sialþur eige huad þu annan lærer/ heþer þar og alldreigi Lögmalit riettelig a vnderstadit. Ja mz sliku þoreykur nu Lögmalit Syndena/ so sm̄ hn̄ seiger hier i v. Cap. Ad þui gramare sm̄ maduren er Lögmalinu/ þui þramar krefie þat þess sem hn̄ eigi orkar.

Art og Edle þeirra werkþeta lögu og hiæsnara
Løgmalit eykur Syndena

Fyrer þui seiger hann i siöunda Cap. þad Lögmalit sie Andligt/ Huad er þat? Eþ Lögmalit være Likamligt/ þa yrde þui mz werkum þullnægt. En̄ þyrst þat er andligt/ þa þullnæger þui eingen mz nein̄u werkum/ wtan þad werde allt aþ hiartans grun̄ huad þu gott giörer. En̄ slijkt hiarta þær eingen gieþit/ nema alleinasta Gudz Heilagur Ande. Hn̄ giörer mannen Lögmalenu lijkan/ so at hn̄ þær i hiartanu lysting til Lögmalsins/ og giörer þadan i þra ecki neitt þyrer ogn og þuingan/ helldur alla hlute wt aþ wiliugligu hiarta. Þuiad lijka suo sm̄ Lögmalit er andligt/ suo will þad med slikum andligum hiörtum elskat og wppþyllewera/ æskiande widlijks eins Anda. Þui huar hn̄ er nu eigi i hiartanu/ þa blijþur þar Synd/ Olysting og þiádskapur i gegn Lögmalenu/ huert þo er sialþt riettþerdugt/ gott og heilagt i sier.

Løgmalit er andligt

Fyrer þui wen þig a þsse maltæke/ Ad þat er eigi eins ad giöra Lögmalsins werk/ og þ at vppþylla Lögmalit. Enn þat eru allt Lögmalsins werk/ sm̄ maduren giörer eda giört getur/ epter Lögmalsins skipan/ aþ

sinum

sinum fríalsum vilia og eigenligum formætti. Enn mz þui at vnder/ og fafnframt slikū verkum/ blijfur vid/ þiodur og stygd i hiartanu til Lögmalsins/ þa eru þuilijk verk öll forglötud og einskis neyt. Þat meinar S. Pall Postule i hinum þridia Cap. þar hn̄ seiger/ At fyrer Lögmalsins verk verde eingen mañ Riettlatur/ fyrer Gude. Þar af sier þu nu/ at þiner snotru og slægustu Sophistici/ eru sanner Villumeñ/ nær þeir kieña

Lærdom: þra Sophista

þat maduren meige mz werkum reidubua sig til Nadariñar. Huernen ma sa reida sig mz godū verkū til nad/ ariñnar/ sm̄ eckert gott werk giörer an olystingar og wlfbudar i hiartanu? Eda huersu meiga þess mans giör der Gude þeckiast/ sm̄ skie af einu olystugu og motþroudu hiarta?

Lögmalit at wppfylla

Enn þad ad vpp fylla Lögmalit/ Þa er medur lyst og Elsku at giöra þess verk/ og fríalsliga an Lög/ malsins þuingunar vel ad lifa og Gudliga/ lika sem þar være eckert Lögmal nie nockur straffā fyrer hön/ dum. Enn slika lyst fríalsligs kiærleika/ gefur hiñ heilage Ande i mansins hiarta/ sem hañ seiger i v. Cap. Þat heilagur Ande verde eck/ gefin/ nema alleinazta i/ med/ og fyrer þa Tru sem er a Jesū Christ/ Sem sial/ fur hann vt skyrer i sinum Formala. Af þui veitizt su Trua ei nema alleinasta fyrer Gudz ord og Euange/ lium/ þat Christum predikar/ ad hañ sie Gudz sonur og mann/ Dauda lidit og vpprisin aptur fyrer vorar sa/ ker/ so sm̄ hann seiger i hinum iiij. iiij. og x. Cap.

Truan er vt af ordinu

Truen allei/ na riettlæter

Þadan af kemur og þat/ at Truan sie einasta su sem rettlæter og lögmalit vpp fyller/ Þuiat hun at sier ladar heilagan Anda/ fyrer Jesu Christi verdskulldan/ enn sa hiñ heilage Andi skapar oss eitt godsamt/ lyst/ ugt/ og fríalsligt hiarta/ epter þui sm̄ sialft Lögmalit æskia vill. Og so epterfylgia þa goduerckin sialf riettre Tru. Þad meinar hn̄ i hinum þridia. Cap. þar hann skufar vt Lögmalsins verckum/ mz þui yferuarpi/ sm̄ wilie hn̄ Lögmalit af ma og onyta fyrer Truariñar skulld/ Nei seiger hañ/ helldr widriettum wier Lög/ malit/ fyrer Truna/ Þat er/ wier wppfyllum þ med Trunne

Lögmalit stadfestist fyrer Truna

Synden

Synd kallast i skriptine eige einasta þau syneligu Likamans verk/ helldur allt þad Natt/ urligt edle/ er hann hreyfer sig med/ og hrærer til augliosligrar verckunar/ einkanliga sialfur hiartans gruñ/ mz öllū sinum formætte. So at þetta ord (Synd drýia) skal kallast/ Nær madurin fellur mz öllu og hraf ar i Syndina/ þad ad eingen augsyneligur giörningur Syndarinnar skiedur/ sa þad madurinn hneige sig eigi allan mz önd og likama þagad ad. Med þui ad heilög Ritning renner sierdeilis sinu siallðre til hiartans/ og til þeirar rotar og Vppsprettu allra Synda/ sem er su vātruan/ er i hiartans gruñe bygger. Med þm hætte so lika sm̄ truan er alleinasta su sem Riettlatann giörer manneñ/ heilagan Anda veiter og lysting veiter til aug/ syneligra godra vercka. Med sama mote syndgar og einasta vantruan/ og teyger holldit til vondra augsyne/ ligra vercka/ so sem ad þan Adam oh Ewu hentu i Paradis/ Gen. iij. Cap

Vantruan Brunnr og vpp/ spretta allra Synda

Christus nef/ ner alleinasta vantruna Synd

Þadan kemur og þad af/ Ad Christur kallar Vātruna eina Synd/ so sem hañ seiger Johann. xvi. Cap. Þad heilagur Ande skuli heimenn straffa fyrer Syndarinnar skulld/ af þui hn̄ truer eige a mig. Fyrer þa sök hlytur nu annat huort fyrr i hiartanu ad bua Truan edur Vantruan / adur eñ gode edur vond verck skie/ so sem önnur god edur vond friofgan/ Þuiad vantruan er rot/ adill og Mergur allra synda/ huar fyrer hun kallast i heilagre Ritningu/ Höggorms haus og hid gamla Drachons höfut/ huert ad kuinnunnar afsprenge sem var Jesus Christur/ hlaut i sundur at meria/ epter þui sm̄ Adā var fyrer heitit.

Naden Gafan

Eptergiefar Synda og von/ dra girnda eru eñ nu i Heilögū.

Naden z Giofin hafa þan ad skilning / Ad Naden kallast eigenliga Gudz vinatta og El/ ska hueria hn̄ hefr til vor med sialfum sier/ af huerri hn̄ hneigest ad hella i vor hiörtu sialfum Christe og hn̄s heilögum Anda/ med sinum astgiofum/ sem klarliga birtist i hinum v. Cap. Þar hañ seiger/ Nad og Giof i Christo et ct. Eñ þott ad giöfen og sa Ande þroist dagliganna med oss/ þa erum vier eñ eigi fullordner/ a medan ad Synder og vondar girnder/ eru hier i voru holldi/ þær ed beriast i giegn Andanum Sem hañ seiger/ vij. Cap. Galat. v. Og suo sem Gene. i iij. Cap. lofat er þat ouinskapur skule vera a millum Konuñar sædis og hoggormsins sædis. Nadin giörer þo so myckit ad/ þat vier erum mz öllu og fullkomliga Riettlater/ fyrer Gudi reiknader/ Þui hn̄s Nad deiler sig eigi nie sundur partar. so sem at gæfurnar giöra/ helldur med tekur hn̄ oss algiörliga til Nadar fyrer Jesu Christi skulld/ vors tenadar manz og medalreñara/ og fyrer þa skuld ad astgiafernar eru vid oss vpptek nar

Sa Christne er riettlatur og þo Syndugr

So vnder stendur þu nu þad vij. Cap. Þar hiñ Heilage Pall auitar sig/ eñ fyrer einn syndugan mañ. Og þo seiger hn̄ i hinum atta/ ad þar sie eingen Fordæming a þeim sm̄ at eru i Christo Jesu. Af þeire alfu/ þott ad gafan sie og Andeñ i oss eñ ofullkomnadur. Þui fyrer þess o deydda Holldz saker/ þa erum vier eñ misgiörda menn/ Enn med þui vier truum a Jesum Christum/ og höfum Andarins vpptekiu/ er Gud oss so vorkunnlatur/ og liknsamur/ þat hn̄ vill eige reikna nie dæma slikar Synder/ helldur breyter hn̄ vid oss epter mykilleik siñar Myskunar/ frar Truar saker er vier hofū a Jesu Christo/ þagat til at Syndin sæfist mz öllu.

Truan

Nuer ad sie sonn Trua/ og huad Draumar

Truan er eigi sa likamligur grunur/ og draumur/ þann er sumer menn hallda fyrer Tru/ Og þa þeir sia ad eingin betran lifnadarins nie god verck epter fylgia (enn kuña þo ad heyra og margt ad fleipra af Trunne) falla þeir i þann Villudom/ og seigia/ Þad Truā næist eige/ þui hliotu vier verckin at giöra/ skulu vær añars fronier og hialpliger verda. Eñ þessu velldur/ ad nær þeir heyra Gudz Euangelium/ fara þeir til og giora sier vpp vt af eigenligum Formætti/ þann þancka i Hiartanu/ sem seigia kan/ Eg true/ Og hallda þat so fyrer eina rietta Tru. Eñ lika so sem þad er ein likamlig dicktan og þancki/ þann er hiar/ tans gruñ kannar alldreige/ Þui efler hn̄ og eckert/ þar fylger og eingen bot nie betran epter.

Krapfur og werkan Tru/ arinnar

Eñ ein riett Trua þa er Gudz verckan i vorum briostum/ su er vm snyr oss/ og at nyu endur fæder i Gude heilögum Anda (Johannis i) og deyder so hiñ forna Adam/ giörandi oss algiörliganā ad ödrum monnum vt af riettu hiarta/ siñe og sidferdi og ollum formætti/ færande med sier heilagan Anda. O þo : Huad er til sagna? Eda er þetta eigi eiñ lifande megn og mattugr dasemdar gripr ein riett Trua? Huad omoguligt er at hū skyllde ei ætyd eitthuad gott giöra? Hun frietter eigi at/ huort goduerk eru til at giöra/ Helldr hefur hun adr enn wier tilfregnum giört þau/ og er æ iden i godre starfan. Enn huer hn̄ giorer eige þuilijk werk/ sa er at sönnu Truarlaus/ hnimar og falmar vmhuerfis sig/ epter riettre Tru og godum werkum/ enn weit ei huad þo ein riett Trua edr god uerk eru/ þuætter þo margt og masar vm Truna og goduerken

Nuad Tru/ an er

Truan er ein lifande stadlig won til Gudz Nadar/ so örugg/ at hn̄ munde eigi hirda þo hn̄ ætte þusund sinnum þar fyrer at deyia. Og þuilijk won og widurkienning Gudligrar Nadar/ giorer mañen gladuæran

starfan

Diarpā og lystugā vid Gud/og allar skiepnr vt i pra/huad heilagr Ande verkar i Trun̄e. Huar ap Maduren verdr/an allrar þuinguñar/viltugr og pws/öllū gott at giöra/ öllū at þiona allzhattad at lijda/Gude til Lops og ęstar/ huer hm̄ hepr þuilijka Nad augsynda. So/at þ er omöguligt at skilia god werk pra riettre Tru/So sm̄ þ er wm megn at skilia hitā og skinit pra Elldenū. Fyrer þui giæt ad þier wādliga/ad eigi tæle þig sialps palskligr þanke/og onytt ordaskualldr annara mañа/sm̄ kloker latast wera/ at dikta og dæma wm Truna og goduerk/eñ eru þo hiner mestu Þussar i þre grein. Bid helldr Gud at hñ eple i þier Tru rietta/ elligar blijpr þu æpinliga an sannrar Truar/ þu diktar og giörer huad þu kant og villt.

Omoguligt er ad skilia verken pra Trunne

Eñ þuilijk Trua er Riettlætit/z kallast Gudz Riettlæte/edr þ s fyrer Gude gillder/af þui ad þat sialpt er Gudz gapa/ og reiknast til riettlætis pyrer Christū vorn Medalgangara/og giörer mañen so aud velldā/ at hñ giepr og giorer hueium einū huad hñ skylldugr er. Þuiat pyrer rietta Tru weitist mañenū/þat hñ kuittast pra Syndū/og hrepper lystingtil Gudz Bodorda/ Huar mz hñ giepr Gude siñ Lopstir/og gielldr honū so þ hñ er hm̄ plikrugr/Eñ Mañgañ þionar hñ i öllu þui hñ gietr/og gelldr so hueriū mañe mz þui. Eñ stiku Riettlæte kañ eige Natturan/ nie sialpprædis vilien og ei worer kraptar ap stad at koma/Þui lijka sm̄ eingen get ur sialpñ sier rietta Tru giepet/So pær og ei nockr Vātrūa i burt tekit/Huernen viliū wier þa eñ smærre Synder eda hina allra minsta Synd i burt plana? Fyrer þui er þat allt pals/hræsne og Synd/ huad an riettrar Truar/edr þat sm̄ i Vantru skiedr/Rom. xiiij. huersu skiært sm̄ þat skinar þiker.

Gudz Riettlæte
Rom. 4

Holld og Anda mattu eigi hier so skilia/ad þ sie alleina Holld/er Munadlijfe ahrærer/z þ Ande huad innra skiedr i Hiartanu. Helldr kallar hinn heilage Pall þat allt Holld/so sm̄ sialpr Lausnariñ giörer/Johañ. iij. Cap. huad ap kiötligum burde er pædt/so sem ad er Maduren allur mz Aund og Lijkama/Skynsemd/og Skilningarnite/Fyrer þui/at allt þad huad mz mañenum traktierast er eigi annat/eñ þad Holldsins er/ So mattu nu þat vita huer holldligr ma kallast/einkū sa sm̄ er an Heilags anda nadar/ eñ dicktar/lærer margt/ og þræter vm andligar greiner. Sm̄ þu matt vel skilia ap Holldsins werkū/Galat. v. Cap. Þar hñ kallar willudom og Fiandskap holldsins werk. Og Rom. i hinum viij. Cap. seiger hann/At pyrer Holldsins saker werde Lögmalid kreinkt/huad ei er einasta talat vm Munadlijpr/helldr vm allar Synder/enn eirna mest vm Vantruna/huor ad er hin allra Suiuirdeligasta ap Andligum löstum.

Þar i mot/mattu þañ andligan kalla/sm̄ mz allra augsyneligustum verkum vmgeingr/suo sm̄ ad sialpur Grædaren Jesus þuo pætur sinna Lærisueina/og Petrum þa er hñ por mz Skip ad Fiskum. Lijka so sm̄/ad Holld er einn Madr innre og ytre/sm̄ lipr og alla holldsins þarpliga hlute werkar til stūdligra Naudsynia/ Enn Ande er sa hiñ innre madr og ytre/sm̄ liper og werkar þat sm̄ til Andligra hluta og epterkomande lips þienar. An slijks Skilnings þssara orda/ muntu huerke þennan S. Pals Pistil nie nockra adra bok heilagrar Ritningar riettelliga vnderstanda. Fyrer þui vara þig vid öllum þm sm̄ odruuis edr mz annarligre þydingu vtleggia þesse ord/þott þad sie sialper höpud Doctores og ypper Spekingar/so sm̄ Origines/ Ambrosius/Augustinus Hieronimus/og adrer þeirra iapningiar.

Holld Ande
Holldliga madur
Joh. 3
Holldsins werk
Gal. 5.
Rō. 8
Andligr madur
Holld Ande

Nu skal vm sialfan Pistilin ræda

Med þui at einum Gudzspialligum Predikara byriar i fyrstu fyrer Lögmalsins opinberan og Syndariñar/þ allt ad strappa/og ad Synd giöra/sm̄ eigi werdr lipat epter sañre Andagipt og riettre Tru a Christū/so at madurin̄ iate sina eymd/og komist til retirar vidurkeñingar/litilætande sig so og hialpar bidiande.

Embætti eins Gudspiall ligs Predikara

Lijka so giører hier hiñ heilage Pall/z byriar i hinū i. Cap. at straffa pær Storsynder z vātru sm̄ augliosar woru/ og so sm̄ þa woru Heidiña mañа Storglæper/ og eñ eru þra sm̄ an Gudz Nadar lipa/og seiger at Gudz Reide werde auglios ap Himnū yper alla meñ/pyrer Euāgelium/wegna þra Ogudligs lipernis og Rāglætis saker. Þui þott þeir wite og dagligaña wrdurkeñe/at þar sie einn Gud/Þa er þo Natturañ i sialpre sier an Nadariñar so vond/þat hun huorke þackar hm̄ nie wegsema giörer. Hellldur porblindar hun sialpa sig/og pellur so endalaust i werra liperne/ So leinge/at hun skamast ecke næst skurgodadyrckā/at drygia hinar skamsaligustu Synder/mz allre hadung/og þar mz lætur hina adra ostrappada sm̄ sömu skamer giöra.

I

I ij. Cap. þenur hñ slijka straffan vijdara vt/vppa þssonar meñ s fromer skina i mañа auglite/edr heimugliga syndgast/So sm̄ þa woru Gydingar/og eñ nu eru aller Hræsnarar/þr sm̄ an godpyse og astsemdar vel latast lipa/eñ eru þo i hiartāu gramer Gudz Lögmale/huerier pwser dæma vm añara mañа sidu. So sm̄ hræsnis mañа hattur er til/at þr hallda sig sialpa skiæra wera/eñ eru þo puller mz Agirnd/Hatr Dramb/og allan wondskap/Mat. xxiij. Þeir eru og þat sm̄ Gudz Myskunseme porsma/og epter siñe hiartās hardud sapna þr og yper sig hlada Gudz Reide. So lætur nu hiñ heilage Pall/ sm̄ einn reitur Lögmals wtskyrare/onguañ mañ an Syndar wera/Helldr keñer hñ öllū Gudz Reide/þm sm̄ wel wilia lipa ap natturugiptiñe/edr ap sialps sins pralsligum wilia/Og þa lætur hñ onguum mun betre wera/eñ opinbera Storglæpameñ Ja/hñ seiger þa hardsinnada/stockhalsada og oyperbotarsama.

II
Edle og Art Hræsnarañа
S. Pall lætur ongnā synd lausan blijpa

Enn i hinum iij. varpar hñ þm badū tueimr i eina kos/z seiger þañ eina eigi betra eñ añan/aller samt sie þr Synduger pyrer Gude. At einasta þui wndantekñu/þ Gydingar höpdu Gudz Ord/þott marger hape þar eigi atruat/ Eñ þo er eigi mz þui Gudz Tru og Sannleikr nidre byrgdur. Og pærer stuttliga iñ þ maltæke wr hinū pimtugasta og i Psalme/ At Gud sie rettperdugr i sinum Ordū. Eñ epter þ kemur hñ aptr til ins sama/og sañar mz heilagre ritning/at þr sie aller syndbrotzmeñ/og þ at pyrer Lögmalsins werk werde eingen retlatur/Helldr þ Lögmalit sie til þsswtgepit/at þar lære meñ at widurkeña sinar Synder

Epter þ tekr hñ til ad keña riettā veg/huernen wier skulū promer og saluholpner verda/ og seiger/At þr sie aller synduger meñ og an Gudz wegsömūar/og hliote aller an eigenligrar porþieñar rettlater at verda pyrer þa Tru sm̄ er a Christū Jesū/sa er pyrer oss hepr þ werdskulldat/medr siñe blezadre Blodzwthellingu/og er orden oss eiñ Nadarstoll ap Gude Födr/huer oss allar worar wmlidnar synder pyrerlætur. Vppa þ hñ avg syne/at oss hialpe alleinasta hñs Rettlæte/huert hñ gepur i Truñe/sm̄ i þan tima pyrer Gudzspiöllen opinberadist/og þ adr til porna war wittnad/pyrer Lögmalet og Spamennina. Lika so widriettist nu Lögmalit pyrer Truna/þott ad Laugmalsins werk mz sinne hrosan werde wnder lok lögd.

III
Judr z Heidingiar aller syndarar
Þui Lögmal it er gepet
Huernen madur werdur pyrer Gude Rettlatur

I hinū fiorda/Sem hñ hefur nu fyrer hina fyrstu þria Cap. opinberat huad Synden er/ og kent sañan Truarinnar weg til Riettlætis/Þa hepur hñ sidan wpp at mæta nockrum giegnyrdum/og Spurningū. Og tekur i pyrstu þ pyrer sig(sm̄ tijtt er þm aullum sm̄ ap Trunne heyra)þat hun Riettlæte an werck

IIII

anna

anna Rettlatur/og þeir ed so seigia/Skulū war þa eingen goduerk giora? Þui setur hn̄ hier sialfr Abraham fyrer sig/og seiger/Hueriu hefr Abrahā mz synum werkum af stad komit/eda koma þau oll til einskis? Voru hn̄s verk onguu nyt? Og lyktar þat so/at Abraham sie an allra werka/alleinasta fyrer riettā Tru/ Rettlatur orden / Suo algiorliga/at hn̄ ward odr enn hn̄ liet wmskerast/alleinasta sinnar Truar wegna/i helagre Ritning/Riettlatur prysadur/Gen. xv. Hafe nu þetta werk wmskurdarins/ongu orkat til hn̄s Rettlætis/þad er Gud baud honum þo/ og eitt gott werk war Hlydninnar/ Senneliga mun þa eckert annad gott werk til Riettlætisens nockut stoda/ helldr so sm̄ at Vmskurdarskirn Abarahams war eitt syneligt Takn/ huar med hann audsynde sytt Riettlæte i Trunne/ Lyka suo eru oll aunnr goduerk ecke wtan synelig Teikn/ huer wt af riettre Tru koma/og auglysa(sem aunnr god Friofgan/þad Maduren sie þegar hid inra riettlatur fyrer Gude.

Abraham er Riettlatur orden alleinasta fyrer Truna

Vmskurn Abrahams

Psal. 32 Rom. 3

Þar med stadfester nu hinn heilage Pall/sem med einu auflugu epterdæme wr heilagre Skrift/syna adr sagda kienning i hinum þridia Capitula/ vm Truna. Og leider Dauid tilVitnis i hinum xxxj. Psal. þar hn̄ seiger/at Maduren werde an verkanna Riettlatur. Epter þat teyger hann vt þat Exemplum i giegn ollum audrum Logmalsins werkum/ og a lyktar þat/ At Gydingar fa eigi werit Abrahams arfuar/einasta fyrer þat þeir eru hn̄s Afspreinge/enn myklu midr þo af alfu Laugmalsins verka/Helldr hlidta þeir at erfua Abrahams Tru/wilie þeir annars rietter Erfuingiar wera. Med þui at Abraham er adr fyrer Truarinnar skulld/Riettlatur worden/enn Laugen woru sett/bæde Moyses og wmskurdarins/og eitt Fader kalladur allra Riettruadra. Þar til aflar Logmalit myklu framar reide/enn Nadar/mz þui at einngen giorer þss werk af sanre godfyse og riettre Astsemd/ fyrer þui kiemr myklu meiri onad af en Nad Laganna werkū. Þar fyrer hlytr einasta Truan þa Nad at audlast sm̄ Abraham war fyrerheitin. Þuiad slyk epterdæme eru worra wegna skrifut/þat wier skylldum og trua.

Maduriñ verdr Riettlatur fyrer Truna an werkanna/enn er þo ecki an verka þa hn̄ er Rettlatur orden

V

J hinū fimta kemr hn̄ til Auaxtarins og Truarinnar verka/ sm̄ at eru/Fridur/ Fognudr

Auoxtur og verk Truarinnar

og Astsemd/til Gudz og huers mās/ þar mz aurugleike/ Diarfleike og stodugleike/ Hughreysti og won i ollum Hormungum og motkaste. Þuiat aller slyker hluter epterfylgia einre riettri Tru/og fyrer þeirrar ovmrædāligrar og yfergnæfanligrar Giæsku saker/sm̄ Gud Fader hefr oss audsynt i synum Syne Christo Jesu/þ hn̄ liet hn̄ dauda lyda fyrer vora skulld/fyrr enn vier kynnum hn̄ þar vm at bidia/og þo þa þegar vier worum hn̄s Fiandmenn. Af þessu meigu vier skilia/þat Truan riettlæter/an allra verka/Enn þo dregst þad eigi þar af/at vier skulum fyrer þann skulld eingen goduerk giora/helldr ad þau hinu Riettskapligu verk munu eigi leingi i hlie liggia/ A hueriu hiner verkheilogu hafa eckert skyn/huerier sier dikta helldr vpp sialfer eigenlig verk/ þar huorke er Fridr inne nie Fognudr/Ast eda Auruggleike/Von edr Diarfleike/og ei noc kut annat rietts Christeligs verks/ nie Truarinnar Art og Edli.

Þar eptera vikur hann fra þessare Rædu/ og telur fram huadan at kemr/ bæde Synden og Riettlætid/Lyfet og Dauden. Og setur þa tuo alsæmeliga huern i giegn odrum Adam og Christum. Viliande so seigia/ Fyrer þa skulld atte Christr ad koma/ einn annar Adam/sa er oss hlaut at arfleida til syns Riettlætis/fyrer eina nyia andliga Fæding i Trunne/Mz sama hætte sm̄ forne Adam leidde yfer oss arfteku Syndarinnar/fyrer hina gomlu kiotligu fæding.

So sm̄ Adam arfleidde oss til Syndar so arfleidde Christus oss til Rettlætis

Enn mz þessu verdr þat kunngiort og stadfest/at eingen sier sialfr vr Syndinne til Riettlætis mz verkunum hialpar/og þo myklu sydr/ helldr enn hn̄ fær vid þui spornat/þat hn̄ verde eigi lykamliga fæddr. Hier mz bursast þat/ at Gudligt Logmal/ (huad þo skapligast være at þat hialpade/ ef nockut skyllde hialpa til Riettlætis)er eigi alleinasta an styrks og hialpar komit/helldr hefr þat Syndena forauktt/fyrer þ ad hin vonda Nattura verdr þui þess gramare/og vill sina lysting þess giarnar drygia sm̄ Laugmalit bannar henne meir. Og mz slyku mote giorer nu Logmalit Christum oss enn myklu nytsamligra/ æskiande af honum meire Nadar/vorre Natturu til hialpar.

Logmalit eykur Syndena

VI

J hinum siotta ahrærer hn̄ sierdeilis þ Truarinnar verk/sm̄ er baratta Andans vid Holldit/

Stryd Andans og holldsinns

med fullkomligre deydingu yferblifinna Synda/og vondra girnda/sm̄ epter Riettlætingena epteruerda i worum Limum. Og kiennr oss þat/At vier sieum eigi/suo frelsader fyrer Truna fra Syndinum/þat vier skulum idiulauser/later og Sællyfer vera/so sm̄ at þar være nu eingen Synd meir fyrer hondum. At sonnu er en Synd epter blifeu i vorum lidum/þo hun verde ei til Fordæmingar reiknut/fyrer þrar Truar saker/sm̄ vid hana stryder. Fyrer þui hofu vier ærit nog at starfa/vid sialfa oss vm vora lifdaga / þad vier temium vorn likama til/sinar girnder ad deyda/og syna Limu at þuinga/so at hn̄ verde Andanum hlyden/enn eige sinum girndum. Vppa þ vier sieum lyker Christz dauda/og wpprisu/og fullkomnum vora skirn/huer at merker Syndanna deyding/og eitt nytt Nadarinnar lyferne/þangat til vier werdum mz ollu af Syndunum skirer/ og likamliga wpprisū mz Christo Jesu/og at eilyfu lifum

Truen berst kapnliga mote Syndinne

En þetta gietū wier giort(seiger hn̄)a medan vier Nadinne wnderuorpner erū/enn ei Logmalinu. Huat hn̄ sialfur vtleggr/þat an Logmals at wera/sie eigi wnder þa grein talat/þat wier skulū eckert Logmal hafa og meigi þat gioraft huad huern einn lyster/ Helldr heiter þad wnder logum at wera/nær wier wmgongum(an Nadar) Lagaunna werk. Sie/ so Drottnar þa senneliga Synden fyrer Logmalit/ Fyrer þui eingen er Logmalinu hollur af Natturu)huad at er ein stor Synd) En Naden giorer oss Logmalinu astfolgna/sie/þa er þar eingen Synd meir fyrer hondum/og Logmalit er þa eigi meir i mote oss/helldr er þad mz oss.

Ad vera an Logmalsins

Ad vera vnder Logmalenu

En þetta sama er riettligt frelsi af Syndū og Logmalinu/wt af hueriu hn̄ skrifar allt til enda/þess ins sama Cap. At þat sie eitt frelsi/ alleinasta mz Lyst og godu lyferne nockut gott at giora/ an Logmalsins þuinganar. Af þui er þtta frelsi/ eitt andligt frelsi/ þat sm̄ huerke i burt skufar nie onyter Logmalit/Helldr lætur þad fram/ huad er af Logmalinu krafit werdr/ einkū godfyse og astseme/Huar mz Logmalid stillist/og hefur ongua þia nie krofu meir.

Frelsan i fra Syndinne og Logmalenu

Lyka sem nær þu einum skylldugur wærer/og hefder ongua borgan/wid hann hlytur þu med tuennu mote kuittur ad werda / Einu med þui/ at hann willde eckert af þier hafa/og rife sitt Registur i sundur/ Enn med odru mote suo / At einhuer godur mann borgade fyrer þig/og giæfe þier suo miket/at þu giorder hans Registro þar fullnægiumed. Med þessum hætte hefur Christus giort oss frialsa fra Logmalenu. Af þui er þetta eckert sialfrædis ne likamligt frelse sem eckert gott skule giora/helldr þat/er allt

og

og marghattad gott giörer. Og er af Lögmalsins kröfu og Sakargiptum kuitt og akiærulaust.

I hinum siounda. stadfester hn̄ slykt mz eirnre epterlykingu Hiuskapar lyfernis. Lyka s ad þa maduren deyr/er su Kuinna laus/og so er þa huort laust og wid an̄at skilit. Þo eigi so/at Kuinnan megi eigi nie skule an̄an man̄ eiga/Helldur hitt/þat hun sie þa allra fyrsta rietteliga frij einum ödrū at gipt tast/Huad hun matte eigi adr/fyrr en̄ hun ward hins annars laus. Lyka so er wor Samuitska forbunden Lögmalenu/vnder þeim syndsamliga gamla man̄e/ Nær hn̄ deydist/ fyrer heilagan Anda/ þa er samuitskan fri/og huort wid annat laust. Eigi so/þat Samuitskan skule eckert gott adhafast/Helldur nu hid allra fyrsta skule hun rietteliga fydast Christum sinn an̄an eignarman̄/og bera so lifande friofgan.

Epter þat tiger hn̄ wijdar vt Syndarinnar Art og Lögmalsins/huernen riettligast Synden fer at yppa sier/og mattug at werda fyrer Lögmalit. Einkum af þui/at hin̄ gamle madur werdur Lögmalenu þessgrim̄are/a medan hn̄ gietur eige borgat þat er Lögmalit krefur. Þuiat hn̄s Nattura er Synd/og gietur eigi af sialfre sier annat/af þui er Lögmalit hn̄s Daude og allt Pijslaruætte. Eige suo at skilia/þad Lögmaled sie wondt/helldur at su hin wonda Nattura kun̄e eigi at lyda hid goda/so at þat krefie nockurs godz af hn̄e. Lyka sm̄ eirn Sottlera madur/þær eigi lidit/þad hlaup edur stedian sie at honum heimt/og adrer Heilbrigdra manna Fimleikar.

Fyrer þui geingur hinn heilage Pall hier fyrer enda wm þat/huar at Lögmalit verdr riettiligana kent/og allra best vnderstadit/þar giöre þat eigi an̄at/en̄ min̄er oss a worar Synder/og deyder oss fyrer þær hinu somu/giörande oss seka eilijfrar reide. Suo sm̄ wier faum finliga lært og kan̄at i vorre Samuitsku/þa hun verdr rietteligana af Lögmalenu snorten. Suo at þa hliotum wier at hafa eitthuad annad og meira til en̄ Lögmalit eitt/at giöra mannen med froman og hialpligan. Enn hiner sm̄ Lögmalit þeckia eigi riettliga/eru blinder/ana fram mz sinu siergiæde/ og meina þui medr werkunum fullnægiu at giöra/þuiad þeir hafa eigi witsmunen a/huersu mykils at Lögmalet wtkrefur/Einkanliga/eins frialsligs/wiliugs/og godfwst Hiarta. Fyrer þui lyta þr eigi Moysen riett wnder augum/ ad Dwkuren er þar en fyrer heingdur/og wm hans Asionu wardur.

Epter þad wtuijsar hn̄/huernen Andin og Holldit striijda i man̄enum huort mot ödru. Og setur sialfan sig til eins epterdæmis/so wier lærum þat verk(Syndena at deyda i sialfum oss)rietteligana at kien̄a. En̄ han̄ kallar þo bæde Andan og so Holldit eitt Laugmal/þuiat/ so sem Gudligs Lögmals hattur er til/ ad þra og krefia. Lyka suo þrar og krefur/og æsist holldit i giegn Andanū/wiltande sina Lysting hafa. Þar huert i mot þrar og krefur Anden i giegn Holldino/ og will sina lysting hafa Þesse Agreiningur warer i oss suo leinge sem wær lifum til/I einum meir/enn ödrum midur/epter þui huort Anden edr Holldit auflugra werdur. Enn maduren allur er þo sialfur þ huortueggia/bæde Holld og Ande/huer vid sialfan sig Strdyer/þar til hann werdur med aullu Andligur.

Syndin vpp egnest fyrer lög malit og verdur stærre

Nræstarar fin̄a ecki Lög malsins Kraft

Baratta Andans og Holldsins i hm helögu

Art og Edle Holldsins og Andans

I hinum Atta. hughreyster han̄ slika stridendur/ ad þa fordæme eigi þuiligt Holld. Og wtuijsar framar meir/huer Holldsins og Andans art sie/og þat Anden kome fyrer Christum/sa er oss hefur giefit sinn heilaga Anda/huer oss andliga giörer og Holldit krefur. Giörande oss all örugga / suo ad wier erum þo lyka wel Gudz Börn/huersu hart sm̄ Synden geisar i oss/so leinge sm̄ wier fylgium Andanum epter og Syndin̄e i mot standandum/hana at deyda. Enn mz þui at eingen hlutur er so godur til Holldit ad deyda edur kiefia/sm̄ Krossburdur og Pijna/þa hugstyrker hn̄ oss i Motgangenū/fyrer hiastod Andans/og kiærleika allra Skiepna/Einkum af þui at wor Ande ber opt þungan mod/og þad allar Skiepnur lägar til mz oss/þad wier mættum Holldsins og Syndarinnar kuitter werda. So sian̄ wier nu þat at þesser þrir Capitular/ vi. vij. viij. Hlioda einkum wppa Truarinnar werk/huad er kallast/ hinn forna Adam ad deyda/og Holldit ad þia.

VIII

Holldit og Synden kefiast mz Krossenum

I hinnum ix. x. xj. Cap. Kienner hn̄ vt af eilijfre Gudz Vtualningu og fyrerhugsan/ Huadan þad wppsprettande hier fliotande kiemur / huer riett skal trua edur eigi trua/og huer fra Syndinne kan̄ leysast og eigi leysast. So þad sie mz öllu oss wr greipum numit/ og Gude einum i hendur feingit/þad wier hialpliger werdum/Er oss og þat hid allra mesta naudsyn. Þuiat vier erum breysker og ostöduger/so at ef þ være vnder oss komit/yrde senneliga eingen man̄ holpen/Þui Diöfullenn munde þa at sön̄u alla yferbuga. Enn fyrst Gud er nu stoduglyndr/og at honum ma eigi sin fyrer hugsan bregdast/og eigi þær nockur hm̄ þat varit/af þui höfū wær en̄ örugga won i mot Syndinne.

IX. X. XI.

Lærdomur vt af eilijfre Gudz Forsio

En̄ þeim Dräbsömu Aundū og Diupuitringū er hier eitt Takmarck sett/þeir ed sinne wnderstödu wilia sm̄ fyrst hingat ad wijkia/og hefia fyrst af wpphafe at ransaka wnderdiup Gudz fyrerhyggiu/ Huort þeir eru wtualder af Gude/angrande sig med þessu til einskis. Huar mz þr steypa sier sialfum i Aurualnan / edur sig mz öllu yfergiefa.

Enn þu fylg þessum Pistle/epter sinne skickan/og stunda Jesum Christ og hn̄s Euangeliū/so at þu mætter fa widurkienning þin̄a Synda og hn̄s Nadar. Og kunner suo þadan i fra wid Syndernar ad striida/ epter þui sm̄ hier hefur kient/ hid fyrsta/ij. iij. iiij. v. vi. vij. viij. Cap. Enn epter þad þu ert komen i hid atta/wnder Krossburd og Kuellingar/ Þa mun þad læra þig huad Riettlig Gudz Forsio er i hinum ix. x. xi. Cap. og huersu huggunarsamlig hun sie. Þuiad an Pynckingar Kross og daudans hættu/kun̄u vær eigi þa Gudliga forsio at handtiera/an tions og heimugligrar/reide giegn Gude. Af þui hlytur hin̄ forne Adam med giörsöllu daudur at wera/adur enn þu lydur þennan hlut/ og dreckur hid sterka Vijn. Fyrer þui giæt þess wandliga/ad þu dreckir ecki Vijn/medan þu ert eirn Brioste mylkingur/Þuiat huer Lærdomur hefur sinn skamt/Tijma og Alldur.

Fornfæring Kristin̄a manna og at þar sie allt er Kan̄enn

I hinum Tolfta Lærer hn̄ riett Gudz þionustu/z giorer alla christna men̄ ad Prestum/ at þeir skule offra huorke Peningū nie Kuikfie/helldr fra eigenligum lykömū mz deydingu lykamligra girnda. Epter þad skrifar han̄ wm ytra dagfar Kristinna manna i andligre stiornan/huersu þr eigi at predika/stiorna/þiona/weita/og lyda/ elska/ lifa og giöra/ widr Vine og Ouine/ og huern mann annan. Þet Valld er tilseitta eru þau werken/sm̄ sierhuer Christen giörer/ Þuiat(so sm̄ sagt er)Truā er alldrei idiulaus

XII

Huar fyrer Veralldligt

XIII

J Prettanda Capitula. kenner hn̄/þad vier skulum i heidre hafa Veralldar Valldzmen/z þeim hlyduger wera/ Huerier pyrer þat eru innsetter/ þott ei betre þeir oss pyrer Gude/Pa giora þeir þo so myket/ ad goder menn hapa stundligan Frid/Vernd/og Forsuar/og wonder menn meiga eigi ꝺn hrædslu nie med Fride/prelse edur huyld/nockut wont ap sier giora/ Fyrer þui ber godum mönnum þa at virda/þott þeir þurpe eigi þeirra wid. Enn wid nidurlagit lykur hn̄ þetta allt i Kiærleikanum/og endar þad medur Christz epterdæme/þat wier skulum honum epterpylgia/og breyta lyka so sm̄ hn̄ hepr widr oss breytt.

XIIII
Huernen brey ta skal wid þær weyku samuits kur

J hinum Fiorfanda. kenner hn̄/þad vier skulum miukligana fara ad vid breyskar samuitskur i Trunne/og pyrer þm vægia/so at Christinna mann̄a prelse brukist ei til skada/helldr Breyskttruudum til betrunar. Þuiat huar þad giorist eigi/þa pylger þar sundurþycke og pyrerlitning Gudzspiallann̄a epter/huar þo aull Naudsyn aliggr/ þad betra sie ad wykia weyktruudum vm litin mun/þar til hn̄ styrkuare werdr/Helldr enn þat/ad Lærdomur Gudzspiallanna skyllde mz öllu i grun̄ ganga. Og þuilykt werk/ er sierdeilis eitt kiærleiks werk/þat a þessum timum er wel nytsamligt/huar mz Kiötæte og ödru Christilegu prelsi ophelldtsligа og herpeliga/ꝺn allra Naudsynia/hin breyska samuitska werdr skielpd og wmturnut/ædr enn hun widur kienner Sann̄leikan.

XV
Huernen vier eigum ad lyda þa breysku

J hinum fimtanda. setr hn̄ Christum til epterdæmis/þ vier skulum vid adra breyska men̄ hoglynder wera/so sm̄ wid þa er hrasat hapa i opinberar Storsynder/ edr otierliga breytne/hueria wier megū eigi stragx porleggia/helldr þa vmlyda þar til þr betra sig. Þuiad so hepr Christus wid oss giort/og en̄ dagligana giorer/þad hn̄ wmlidr nærsta margar odygder/ og wonda breytne/iapnpramt ollum ödrum opullkominleika a oss/og endalausa hialp veiter.

Epter þat til eirntar alyktingar/bidur hn̄ pyrer þm/loper þa/og Gude a hende pelur/og audsyner þm sitt embætte og preditkan. Og bidur þa nærsta pagurliga wm hialp og studning wid patæka til Jerusalem. Og allt þat huad hn̄ vmtalar og þat hn̄ per med/er skiær Kiærleike.

XVI
Viduorn̄ vid Mann̄a Lærdome
Canones
Decretales

Hinn sidaste. er eirn Heilsunar Cap. Enn þar vnder blandar hn̄ eirnre næsta agiætre vidvaran pyrer manna Lærdomum/þeir ed iapnpramt innpalla Gudzspialligre kienningu/og hindraner vpptendra. Mestu sm̄ hn̄ hepde ad sönnu þat pyrer sied/at ap Rom og pyrer hina Romuersku skylldu koma þeir tælaliger og hindrāarsomu Canones og decretales/og su Suæla og Madkamaur mannligra seitninga og Bodorda/huerier wm þssa tima dreckia allre werölld. Hapa og þenan pistil og alla heilaga Ritning/ Lyka og eirnen Andan/ sm̄ truna applanar / so ad eckert meira er yperblipet/ enn sa þeirra Apgud er Mage heiter/ kuers þienara hn̄ heilage Pall seiger þa hier wera/Gud prelse oss pra þeim/Amen.

Huad einum Christnū manni er þorp at wita/ Þat er i þssu pistle innebūdit og palit

Suo finnum vier j þssum Pistle hid allra rykligasta/huad einum Christnum man̄e ber ad wita/einkum huad Lögmal sie/Euangelium/Synd/Strappan/Nad/Tru/Riettlæte/Christr/Gud/Goduerk/Kiærleike/Von/og Kross. Og huersu wier skulum hegda wid huern man̄/sie hn̄ Fromr eda brotligur/styrkur eda breyskr/Vin edr Ouin og huernen wier skulum breyta i mot sialpum oss. Þar til grunduallar hann allt þetta all sæmiliga mz skriptinne/og mz sialps syns og Spaman̄anna epterdæmum wtuysar/so at hier er einskis meir æskiande. Fyrer þui skyn þat so/sm̄ hape hn̄ heilage Pall wiligt i þessu pistle/einu sinne i stuttu male in̄e lyckia/ allan Christiligan og Gudzspialligā Lærdom/og til reida so eirn ingang i allt hid gamla Testamentum. Þuiat ꝺn epa/huer þennan pistil hepur wel i hiarta pest/sa hepur hins gamla Testamentis lios og krapt hia sier. Fyrer þui giöre huer Christen man̄ hn̄ sier alkun̄an/ og late iapnā tydkadā wera/Huar Gud wnne oss sina Nad til/AMEN.

S. Pals Pistill

Til Romuerta

I.

A NAll þion Jesu Christi/kalladr til Postula/vtlesin til at predika Gudz Euangelion/ hueriu hñ hafde ádr fyr^r heitit fyr^r sina Spamenn/i heilagre Ritningu/ af sinũ Syne/huer ad fæddur er af Dauidz Sæde epter holldguninne/enn volldugliga auglystur Sonur Gudz epter Andanũ/ Sa er helgar fyrer vpprisuna Daudra/ sem/ er/ Jesus Christus vor DROTTIN / Fyrer huern vier høfum medtekit Nád og Postuligt Embætte a medal allra Heidinna þioda/ Truarinnar hlydne vpp at rietta / vnder hans nafne/af huerra folu þier erut/sm kallader erut j Christo Jesu.

Vnder skrift

Christus Gudz og Dauids son

Øllum þm Gudz elskuligum z kølludum Heilogum sm eru j Rom.

Yferskrift

Nád z Fridr/af Gude vorum Fødr/ og DROTTIJE Jesu Christo þa sie med ydur.

Heilsan

Fyrst giøre eg at sonnu þacker minũ Gude/fyrer Jesum Christum/allra yd^r vegna/Vm þ/ at ydar Tru berst vt vm

þackargiord

B allan Heim. Þuiat Gud er minn Vottur(huerium eg þiona j minum Anda vti Gudzspiollũ hñs Sonar)þ at i sifelle minnunst eg ydar/ z jafnan i minum Bænũ bid eg þess/ þ eg mætta eirnhuern tima/at Gudz vilia/hafa þ Luckusprang/at koma til ydar/Þui mig langar at sia ydur/So at eg bytta ydr nockre andligre giof/ydur til styrktar (Þat er)at eg mætta taka lijka Huggan ydar a mille/fyrer ydra Tru og mjna/sm vier høfum vor a millum.

Enn eg vil eigi dylia fyrer ydur Brædr/þ eg einsetta mier opt at koma til ydar(þo mier hafe bægt verit til þssa) so at eg hefda fært nockurn Auøxt ydar a mille/lika sm a medal annara þioda. Þui eg em skulldunautr/bæde Girskra og ogirskra/Spakra og Ospakra/Af þui so myked sm eg forma/em eg reidubwen til/ydur sm erut j Rom/at predika Euangelium.

Þuiat eg skammast min eigi Christi Euangelij/Þui þat er kraptur Gudz/ s hialpliga giører alla þa sm þar a trua/fyrst Gydinga/og Gricke. Af þui at þar opinberast jnne þ Riettlæte s fyrer Gude duger/ hût ad kiemur vt af Trunne j Truna/So s skrifat er/Sa Riettlæte mun af sinni Tru lifa.

C Þuiad Gudz Reide af Himnum opinberast yfer allt Ranglæte/z oriettuijse manna/þeir ed Sannleiken afrækia i Ranglætenu. Fyrer þui þad menn vita/ad Gud er/þad er þm opinbert/ Þuiad Gud hefur þm þat opinberat/ med þui/ at Gudz osyneliger hluter siast/ þat er hñs eilijft Almætte z Guddomr/þui þ ma merkiast af þm verkũ s hñ giører a Heimenũ/ hûn hñ hefr skapat/so at þr hafa ongua afsakã/Med þui þr vissu þ/ad Gud er/z hafa hñ þo ei dyrkad so s Gud/ nie honũ þacker giort/Helldr eru þr j sinum hugrenningum at Hiegoma vorner/ og þra fauist hiarta er formyrkuat/Þui þa þeir hielldu sig visa vera/eru þr at Þussum vordner/og hafa vmsnued Dyrd oforgeingeligs Gudz i Liknesskiur forgeingeligra manna/Fugla og Ferfættra Dyra/og Skridkuikinda.

Jtranar predikã

Openberan Gudz

Af þui hefur Gud yfergiefed þa i þra hiartansgirndum og ohreinnensku / ad þr skømmudu so sina Lijkame/a sialfum sier/Huerier Gudz sannleika hafa vmsnuit i Lygar/z hafa meir

Heidingiar

dyrkat og þionad skiepnuñe eñ Skaparanumum/ huer lofadur sie vm allder Amen. Fyrer D
huad er Gud yfer gaf þa j skamsamligum girndum/ Þuiat Konur þra hafa snuit natturlig⸗
re atferd j onatturliga. Slijkt hid sáa hafa meñerner yfergiefet edleliga atferd til konuñar/ ⁊
logudu j sinum girndum/ huer til annars/ og hefur so madr mz manne skom framit/ og medte⸗
kit so verdkaup sins Villudoms (epter þui sm̃ verdugt var) a sialfum sier.

Og lijka s̄ þeir hafa ꝥss ei giætt/ ꝥ þr skylldu af Gude kyñing hafa/ So hefur Gud yferge
fet þa j fraleitt sinne/ ad giøra þad / huad eigi var hæfiligt/ fuller vpp alls Ranglætis/
Frillulifnadar/ Flatskapar/ Agirndar/ Fiandskapar/ fuller Naturs/ Manndrapa/ Þrætu/
Suika/ Oheilinda/ Kuis samer/ Bakmalger/ Gudz forsmanarar/ Nædgiarner/ Drambsamer
Stalfhæler/ Þrettuijser/ Forelldrunum Ohlyduger/ Skilningslauser/ Ohalldinorder / Ast⸗
lauser/ Nardsuirader/ Omyskunsamer/ Nuerier Gudz Rettlæte þa vita (Ad þeir sieu dauda
verduger sm̃ þuilijkt giøra) nu giøra þr þat ei at eins/ helldur eru þr eirnin þm samsiñande
sem þat giøra.

II.

Fyrer þui kantu eigi/ o madr/ þig at affaka/ huer hellst þu ert sm̃ dæmer. Þui huar A
þu dæmer vm annan/ þar fordæmer þu sialfan þig/ af þui þu giører ꝥ sama/ hu⸗
ad þu dæmer. Þui vier vitũ ꝥ Gudz domur er riettur yfer þm s̄ þuilijkt giøra. Eñ
þeinker þu/ o madr/ s̄ dæmer þa/ er þuilijkt giora/ ⁊ þu giører hid sama/ at þu mun⸗
er vm flyia Gudz Dom? Eda forsmar þu Rijkdom hñs godgirndar/ Þolinmæde/ og Langlũ⸗
dar gied? Veistu eigj þat/ at Gudz Godgirne leider þig til Yferbotar? Enn þu epter þinne
hardud/ og oyferbotarsømu hiarta/ safnar þier sialfum Reide/ vppa Reidiñar dag ⁊ vppbirt⸗
ingar Gudz Riettlætis doms/ sa er giallda mun einum og sierhuerium/ epter hans verkum/
þeim at sønnu Neidur og Vegsemd/ og ofalluallta veru/ sm̃ mz Þolinmæde godra Verka
epterleita eilijfu lijfe/ Eñ hinum sm̃ þrætugiarner eru/ ⁊ huerier eigi hlyda sañleikanum / enn B
hlyda helldr Ranglætinu/ Sneypu/ ⁊ Reide/ Nrelingar og Narmkuæle yfer allar Saler þra
maña sm̃ jllsku drygia/ fyrst Gydingum ⁊ so Griekium/ Eñ Neidr/ Vegsemd ⁊ Fridr øllũ þm
sm̃ gott giøra/ fyrst Gydingum ⁊ so Griekium.

Þuiat eckert Mañgreinaralit er fyrer Gude/ þui þr s̄ an Løgmals hafa syndgast/ þr mũu ⁊
an Løgmals fyrerfarast. Og þr s̄ vndr Løgmalenu hafa syndgat/ mũu fyrer Løgmalit dæm
der vda. Af þui at aheyrendr Løgmalsins eru ei Riettlæter fyrer Gude/ helldr eru þr Riettla
ter s̄ Løgmalit giøra/ Þui ef þr Neidnu s̄ eigi hafa Løgmalit/ eñ giøra þo af natturu huad
Løgmalit jñehelldr/ þr somu/ mz þui þr hafa ei Løgmalit/ eru þr sier sialfer Løgmal/ mz huiu
þr vtuisa/ ꝥ Løgmalsins vk sie skrifut j þra hiørtũ/ s̄ þra Sāuitska sialf ber þm vm vitne/ ⁊ C
þr þankar s̄ sin a mille aklaga sig edr affaka/ a þm deigi/ nær Gud dæmer leynda hlute mañ
aña/ epter minu Gudzspialle/ fyrer Jesum Christũ.

Gydinganna Synder

Enn sia : Þu kallast Gydingr/ og forlætur þig vppa Løgmalit/ og hrosar þier af Gude/
og veist hñs vilia/ ⁊ mz þui þu ert lærdur j Løgmalenu/ reyner þu huad at best sie at giøra/ ⁊
formetur þig sialfan ad vera Blindra Leidtogara/ ⁊ Lios þra sm̃ j Myrkrum eru / Fauſſra
Tyftunarmañ/ ⁊ Lærefødr einfalldra/ hafande bæde Vitskunnar form ⁊ Sañleikans/ j Løg
malinu. Nu lærer þu añan/ eñ sialfan þig lærer þu eigi/ Þu predikar at eigi skule stolit ver⸗
da/ og þu stelur. Þu seiger at eigi skule Nordomr drygiast/ ⁊ þu dryger Nor. Þu suiuirder
Skurgoden/ [a] rræner þo Gud sinu. Þu hrosar þier af Løgmalenu/ ⁊ vanuirder Gud fyrer yfer
gongu Løgmalsins. Þuiat fyrer ydar skulld verdr Gudz nafn lastat medal Neidiña þioda/ D
so sm̃ at skrifat er.

Vmskurduren duger at sønnu/ ef þu varduelter Løgmalit/ Eñ ef þu ert Yferfrodslumadr
Løgmalsins/ þa er þin Vmskurn orden at Yferhud. Þuiat ef Yferhuden varduelter Riett⸗
lætingar Løgmalssins/ Reiknast eigi þa hñs Yferhud fyrer Vmskurn? Og so mun þad/ þa
sm̃ af Natturu er [b] Yferhud ⁊ Løgmalit fullkomnar/ dæma þig/ s̄ ert vndr Bokstafnum ⁊
Vmskurniñe/ yfertodslu mañ Løgmalsins. Þuiat sa s̄ augliosliga er Gydingr/ er ei Gydin⸗
gr/ Og ei su auglios Nollosins Vmskurn/ er Vmskurn/ Helldr er sa Gydingr s̄ heimugligr
Gydingr er/ ⁊ Vmskurn hiartans er Vmskurn su er skier [c] i Andanum/ eñ eigi i Bokstafnũ/
Nuerrar Lofstyr eigi er af møñum helldr af Gude.

a (Ræner) Gudz er Dyrdin hñe suipta hann aller þeir sem aþ sialþs verckum þickiast heilager verda.

b (Yper hudin) Hin heilagi Pall kallar Heidna meñ þui yper hud ad þeir eru eige vmskorner

c (J Andanum) andi kallast allt huad Gud verckar i Mañenum yper natturũa/ Eñ bokstaþur kallast allar giorder man An ha gi[?]par

III.

Huad

A HVad hefur þa Gydingr til þſſ at hn̄ ſie fremre? Eda hu̅ nytſemd er at Vmſkurniñe? Næſta mykel a allā hatt. Sēneliga fyrſt/þat/At þm er til truat huat Gud hefur talat/ Þott at nockr̄ vt af þm hafi þui eigi truat/ Huad vm þ? Skyllde fyrer þra Vantruar ſaker Gudz Tru vnder lok lijda? Fiarre ſie þui/ Helldur blijfur þ ſo/ Ad Gud ſie ſannſogull/ eñ aller meñ Lygarar/ ſo ſm̄ ſkrifat er/ Af þu Riettlatur ſiert j þinū Radum/ ⁊ yferuiñer nær þu dœmiſt.

Enn er þ ſo/ at vort Ranglæte prijſe Gudz Riettlæte/ Huad ſkulu vier ſeigia? Er Gud þa Ranglatur/ þott hn̄ reidiſt þar fyrer? (Nu tala eg epter plagſidum maña) Fiarlægt ſie þui Huernen ſkyllde Gud elligar Heimen dœma? Þui ef Gudz Sañleikur verdr fyrer mina Lygn vegligre til hn̄s Dyrdar/ Huar fyrer ſkyllde eg þa epter þ ſem annar Syndbrots madr dœmdr verda? Og ei mykłu framar ſo breyta (ſm̄ jlla verdr til vor talat/ ⁊ ſo ſ̄ ſumer ſeigia/ þ vier ſeî ſum) giorum jllt/ ſo at gott epter kome? Huerta fyrerdœming er riettlig.

B Huad beru vier þa af þm? Allz ecke. Þuiat vier hofum adur vtuiſat bæde Gydinga og Grícke alla vnder Synd vera/ epter þui ſm̄ ſkrifat er/ At eigi ſie ſa nockr ſm̄ Riettuiſs er/ ⁊ ecke eirn/ ⁊ eige ſa ſ̄ Skynugr ſie/ og eingen ſa er ad Gude leite. Aller eru þr frahneigder ordner/ og lijka aller onyter giorder/ ⁊ einge er ſa ſ̄ gott giorer/ ⁊ eigi eirn. Þeirra Barke er open Grof/ og mz ſinum Tungum handtiera þeir ſuikſamlega/ Hoggorma Eitur er vnder þeirra Vorum/ ⁊ muñur þra/ fullur af Boluan ⁊ beiſkleika/ Fœtr þra eru flioter til Blodz vthellingar. J þra vegum er Eymd ⁊ hugar angr/ ⁊ Fridarins gotu þeckia þr eigi/ Og ei er þar nockur Gudz otte fyrer þra augum.

Psal. 116. Psal. 51. Psal. 14. Psa. 5. Psal. 140. Pro. 1. Esa. 59. Psal. 36.

Eñ vier vitum/ ad huad Logmalit ſeiger/ þ ſeiger þ þm ſ̄ vnder Logmalenu eru/ So ad allra Muñr ode til byrgdur/ ⁊ Heimuren allur vid Gud ſakadr / Fyrer þui at eckert holld af Logmalſins verkum/ gietur fyrer honum riettlatt vordit. Þuiat fyrer Logmalit kiemur eigi vtan vidurkienning Syndariñar.

C Eñ nu er an Logmalſins ſtudnings þ Riettlæte opinberat ſ̄ fyrer Gude dugr/ hu̅t ad er ſañ profat fyr̄ Vitnisburd Logmalſins og Spamaña. Enn eg tala vm þat Riettlæte fyrer Gude/ huert at kiemr fyrer truna a Jeſum Chriſtum/ til allra/ og yfer alla þa ſm̄ trua

Þui hier er eingen greinar munr/ Aller ſaman eru þr ſynduger/ ⁊ þm er ſkortur a þre hrodſan ſm̄ þr ættu a Gude at hafa/ Og oda ſo vt vt af hn̄s Nad/ an verdſkulldanar Riettlæter fyrer þa endurlauſn ſm̄ vorden er fyrer Jeſum Chriſtum / huern Gud ſkickade til forlijkunar mans fyrer Truna j hn̄s Blode/ til auiſingar þſſ riettlætis ſm̄ fyrer honum er fullt/ j hueriu hn̄ fyrer gefur Syndernar/ þær a adur eru vmlidnar/ vnder þre Gudligre þolinmæde ſm̄ hañ hafde/ þ hn̄ a þſſum tima auiſade þat Riettlæte ſm̄ fyrer honum duger/ Vppa þ at hañ ſie alleina Riettlatur/ ⁊ giore þañ riettlatan/ ſm̄ þar truer a Jeſum Chriſtum.

a (adur) Syndin gat eñ Logmalit ecke nockut verck a burt tekit/ þad hlaut Chriſtus at giora

D Huar er nu ſu hroſan? Er hēne lokit? Fyrer huert Logmal? Fyrer verkaña Logmal? Ecki ſo/ Helldr fyrer Truarinnar Logmal

So holldū vier nu/ þ Madurin̄ ode Riettlatr an Logmalſins ūka/ fyrer Truna. Eda er hn̄ alleinaſta Gud Gydinga? Er hn̄ ⁊ ei Gud Heidiña maña? At vijſſu er hn̄ og Gud heidiña þioda. Nu mz þui at þ er eirn Gud/ ſa er Vmſkurnena riettlæter af Truñe/ og Yferhudena fyrer Truna. Huad? Nidr briotum vier þa Logmalit fyrer Truna? Fiarre ſie þui/ helldr b vpprietium vier Logmalit

b (vpprietiū) Truin vppfyller Logmalit/ enn verkin vppfylla ecke minſta punct af þui

IIII.

A HVad ſeigum vier þa af Fodur vorum Abraham/ þ hn̄ hafe fundet epter holldenu? Þad ſeigum vier/ Ef ad Abraham er af verkunum riettlatur/ þa hefr hn̄ Lofſtyr/ Eñ ei fyrer Gude. Eñ huad ſeiger Ritningen? Abraham trude Gude/ og þ er honum reiknat til Riettlætis. Eñ þm ſm̄ mz verken fæſt/ verda launen ecki vt af Nadiñe tilreiknud/ helldr epter ſkylldu. Enn honum at ſomu ſm̄ eigi vmgeingur verken/ eñ truer a þañ ſm̄ riettlæter Ranglatā/ þm vdr ſin Trua reiknut til Riettlætis/ Epter þui ſ̄ moſe ſ̄ a Dauid ſeiger/ Þad Saluhialpen ſie alleina þſſ mans/ huerium Gud tilreiknar Riettlætit/ an til logu verkanna/ ſuo ſm̄ hn̄ ſeiger/ Ad þr ſie ſæler huerium ſinar Ranglætingar eru fyrer giefnar/ ⁊ huerium ſinar Synder eru huldar. Sæll er ſa Madr huerium Gud tilreiknar ecki Syndena.

Abraham. Gen. 15.

a Hier ſannar hn̄ med tueimr epterdœmū ad þortienaſta ſie einge/ helldr alleinaſta Gudz Nad

B Nu þſſe Farſælld/ Snertur hun einaſta vmſkurnena/ eda eirnen lijka Yferhudena? Þui

wier

Vier hliotum ad seigia/ ꝥ Abraham sie sin Trua til riettlætis reiknut. Eñ huort er hun hm̃ þa tilreiknud j Vmskurniñe/ eda j Yferhwdiñe? An [b] efa/ eigi j Vmskurniñe helldr j Yferhwdiñe. Eñ ꝥ teikn vmskurnareñar mz tok hañ til merkis þss Riettlætis sm̃ kiemur fyrer Truna/hueria hñ hafde j Yferhwdiñe. So at hñ yrde og Fader allra Truadra j Yferhwdiñe/so at þm yrde z slijkt reiknat til Riettlætis/Og ꝥ at hñ yrde Fad' Vmskurnariñar/Eigi einasta þra s̃ af Vmskurdar kyne eru/helldr jafnuel z þra s̃ ganga j Fotsporum þrar Truar/sm̃ var j Yferhwd Fødr vors Abrahams.

b (Efa) Abraham trudr og prisast þui Riettlatur adur eñ hñ var vm snidin/so er Nadin iaþnan þyrr eñ verckin

Þui fyrerheitid/ ꝥ hñ skyllde veralldariñar Erfinge vda/ skiede ei til Abrahams/edr hañs Sædis/fyrer Løgmalit/helldr fyrer Truariñar Riettlæti. Þui ef þr af Løgmalenu eru Erfingiar/þa er Truan einskis verd/z Fyrerheitid onytt giørt. Af þui at Løgmalit afrekar ei añat eñ Reide. Þui huar Løgmalit er ecki/þar er z eingen yfertrodning. Fyrer þss saker hlyfur Riettlætit af Truñe at koma/so at ꝥ sie vt af Nadiñe/og ꝥ Fyrerheit blijfe stødugt øllu [c] Sæde/Eigi einasta þui sm̃ vnder Løgmalinu er/helldr þui s̃ er Abrahams Truar/huer ad er allra vor Fader. Epter þui sm̃ skrifat er/Þig hefe eg settan til Fødur margra Þioda/fyrer Gude/ huertum þu truder/ Sa er Dauda lifgar/ og kallar þat sm̃ ecke er/ lijka sem þad sie.

Gen. 15

c (Sæde Bæde Gydingũ og Heidingium/ þuiad riettruad er vt af Heidingium eru so vel Abrahams Sæde sem Gydingar

Og hñ trude vppa von/ þar eingen von var a/ So at hñ yrde Fader margra heidiña Þioda/Epter þui s̃ til hñs er sagt/ So skal þitt Sæde vera(s̃ Stiørnur Himins z Siafar sandur) Eñ hñ vard eigi veykur j Truñe/gaf z eigi vakt at sinum eigen Likama/þm daiñ var/ af þui at hñ var at mestu hundrat vetra/z eigi dains kuidar Saaru. Þui hñ efade ecki Gudz Fyrerheit/vegna vantruar/Helldr vard hñ styrkur i Truñe/gefande Gude Dyrdena/vitande þat fyrer fullan sañ/at hueriu s̃ Gud lofade/ ꝥ var hñ mattugur ad giøra/ Fyrer þui var hm̃ ꝥ reiknat til Riettlætis.

Eñ ꝥ er ei einasta skrifat fyrer hñs saker/ad þat sie hm̃ tilreiknat/helldr fyrer vorar saker/ þeim ꝥ skal tilreiknat verda/ef vier truum a þañ s̃ DROTTIN vorn Jesum Christ vpp vuakte af Dauda/ Sa er fyrer vorar Synder var ofurselldr/z fyrer vors Riettlætis saker vpp vaktur.

V.

Auexter Truarinnar

AF þui vier erum nu Riettlætter fyrer truna/þa høfum vier Frid hia Gude/ fyrer DROTTIN vorn Jesum Christum. Fyrer huern at vier høfum z til gøngu j Truñe til þssarar Nadar/ þar vier jñe stondum/ og hrosum oss af Von þrar tilkomande Dyrdar/er Gud mun giefa. Enn eige einasta ꝥ/ helldur hrosum vier oss eirnen lijka af Hørmungũum/af þui vier vitum þad Hørmung aflar Þolinmæde/eñ Þolinmæde aflar Reynslu/eñ Reynslã aflar Vonar/ eñ Vonen lætur eigi at hneykslun verda. Þuiad Gudz Kiærleike er vthelltur j vor hiørtu/fyrer heilagan Anda/þañ oss er veittur.

Þuiad þa vier vorum enn breyskliger epter tijdiñe/hefur Christur fyrer oss ranglata daait. Enn nu deyr varla nockur fyrer Riettlaatan/og ma vera at sa sie trautt sm̃ fyrer godan dirfist at deyia. Fyrer ꝥ prijsade Gud sinn Kiærleika vidr oss/j þui at Christur hefur fyrer oss Daait/þa þegar vier vorum Synduger. Fyrer ꝥ verdum vier z myklu meir frelsader af Reidiñe/ fyrer sialfan hñ/af þui vier erum rietlaater ordner j hañs Blode.

Þui ef vier erum nu Gude Forlijkter fyrer hñs sonar Dauda/ þa vier vorum eñ Ouiner/Myklu meir verdum vier frelsader fyr' hñs Lijf/ sm̃ forlijkter erũ. Eñ eigi alleinasta þta/ Helldr þa hrosum vier oss og j Gude/ fyrer DROTTIN vorn Jesum Christ/fyrer hũn at vier høfum Forlijkunina mztekit.

Huadan komin er bæde Syndin/ Riettlætit/ Daudin/ og Lyfit

Fyrer þui/lijka sm̃ Synden er fyrer eirn mañ komen j þeñan Heim/z Dauden fyrer Syndena/og so er Dauden til allra maña jñsmogiñ/af þui at aller hafa syndgast. Þuiat Synden var j Heimenum/ allt til Løgmalsins/ Enn huar ecki er Løgmalet/ þar verdur og ecke Synden til reiknud. Helldr drottnade Dauden fra Adam allt til Moysen/ og eirnen yfer þm sm̃ ecki høfdu Syndgazt mz þuilijkre yfertrodslu sm̃ Adam/ huer ad er ein fyrermynd þeiss sm̃ koma atte.

Enn þat er eigi so fallit mz giøfiñe sm̃ mz Syndiñe. Þui ef marger eru dauder fyrer saker eins mans Syndar/ Þa gnæfer þo myklu meir Gudz Nad z Gaafa yfer fleirũ/fyrer eins mans Naad Jesu Christi

Og giøf

D Og Giafan er ei alleinasta yfer eiñe Synd/so sm̄ fyre eina Synd/eins Syndara/eru aller fordiarfader. Þuiat Domurin̄ er komin̄ af einne Synd til Fordæmingar/En̄ Nadin̄ hial par fra morgum syndum til Riettlætis Þui ef dauden rÿker vegna eiñrar syndar fyrer eirn/ Myklu meir munu þr sm̄ ødlast gnægd Nadariñar og giøf Riettlætisins/rÿkia i Lÿfenu fyr er eirn/Jesum Christ.

Nad fyrer Nad

Lÿka sm̄ ad Fordæmingen er nu komen fyrer eins mans Synd/yfer alla meñ/So er og komit fyrer eins Riettlæti/lÿfs Riettlæted/yfer alla meñ. Þuiat lÿka s̄ fyrer eins mans ohlydne eru marger Syndug^r ordner/So verda z fyrer eins hlydne marg^r Riettlæter

Enn Løgmalit er þo jafnframt jñkomit/so ad Synden skyllde yfergnæfa. En̄ huar Synden gnæfer/par yfergnæfer Naden/enn myklu framar. Vpp a þ ad lÿka sm̄ Synden rÿk^r til Daudans/so lÿka rÿker Naden fyrer Riettlætit til eilifs lÿfs/fyrer Jesum Christum.

So sm̄ Adās Synd er ordin̄ vor so er Christi Riettlæte ordid vort eigid Løgmalit

VI.

A HVad eigum vier hier til at seigia? Skulu vier þa j Syndinne blÿfa/ suo ad Naden meige yfergnæfa? Fiarre er þui. Huernen skylldum vier þ vilia at lifa j Syndiñe/epter þ vier erum heñe fradeydder? Vite þier eigi/At aller vier sm̄ skirder erum j Jesu Christo/þ vier erum j hn̄s dauda skirder. Þui erū vier og eirnen mz honum greptrader fyrer skirnena/j Daudann/Vppa þ/lÿka sm̄ Christur er vppuaken af Dauda/ fyre Dyrd Fodursins/lÿka so skulu vier gā ga j endurnyungu Lÿfdagaña. Þui fyrst vier erū med hm̄ plantader/so s̄ hn̄/j hn̄s Dauda/ So munū vier z honum lÿker verda j vpprisuñe. Med þui vier vitum þ at vor gamle madr er med hm̄ krossfestur/so at afskiæfest Likame Syndariñar/at epter þ þionudum vier ecke Syndiñe. Þuiat huer sm̄ deyddr er/hn̄ er riettlættur af Syndiñe.

Baratta og Stryd Andans i mote Holldinu

B Enn fyrst vier erum med Christe deydder/pa truum vier/þ vier munum z mz honum lifa. Enn vier vitum þ Christur er vppuaken af Dauda/z deyr eigi meir/Dauden mū og eigi framarmeir Drottna yfer hm̄. Þui þ hn̄ do/pat er hn̄ eitt sin̄ Syndiñe daiñ/En̄ þ hn̄ lifer/ þ lifer hn̄ Gude. So og lÿka/skulu þier hallda ydr sialfa par fyr^r/at þier sieut z deydder fra Syndiñe/en̄ lifet Gude i DROTTNI vorum Jesu Christo.

Fyrer þui lætid nu Syndena eigi a drottna j ydrum daudligum Lÿkama/suo at þier sieut heñe hlyduger i heñar girndum. Og liaet eigi ydra Limu Syndiñe til Ranglætis Herklæda/ Helldur liaet sialfa ydr Gude/lika sm̄ af dauda vpplifnada/og ydra Limu Gude til riettlætis

C Herskrwda/Þuiat Synden fær eigi b Drottnat yfer ydur/af þui at þier erut eigi vnder Løgmalenu/helldr vnder Nadiñe.

** (Merck) þeir Helløgu þiña en̄ vondar gyrnder i Holldinu/en̄ þr þylgia þeim ecke*

b So leinge sem Andin riker/ z þa er Samuitskan prials/og þuingar Syndina i Holldinu/ en̄ þa madur er an nadariñar/ þa ryker Syndin/og þa verda mer Løgmalit Samuitskuna

Huernen þa? Skulu vier þui Synder drygia þ vier erum ei vnder Løgmalenu / helldur vnder Nadiñe? Fiarre sie þat. Vite þier eigi/at huerium sm̄ þier giefet ydur til þionustu manna/vnder hlydne/hn̄s þionar eru þier/huerium þier hlyduger erut/ huort þ er Syndinne til daudans/edur hlydniñe til Riettlætis? En̄ Gude sie þacker/þ þier vorut Syndariñar þionustu meñ/en̄ nu hlyduger vordner af hiarta/þre Lærdomsins j mynd/sm̄ þier erut tilgiefner. Þui fyrst þier vrdur frelsader af Syndiñe/ þa eru þier vordner Riettlætisins Þionustumeñ.

D Eg hlyt lÿkamliga hier af at seigia/fyrer yduars holldz breyskleika saker. Lÿka sm̄ þier hafet ydra limu lied til at þiona ohreinleikanum/j fra ødru Ranglæte j añat/Lika so skulu þier nu lia ydra limu til ad þiona Riettlætenu/til Helgunar. Þui þa þier vorut Þionustumenn Syndarinnar/voru þier fri fyrer Riettlætinu/Huern Auøxt høfdu þier þañ tima? Þañ þier skam̄ist ydar nu af/þuiat endalok þra hluta eru dauden. En̄ nu þier erut frelsader af Syndinne/og vordner Gudz Þionustumeñ/hafe þier yduarn Auøxt til Helgunar/enn ad endalokū eilÿft Lÿf. Þuiad verdlaunen Syndarinnar er Dauden/En̄ Gudz giøf er eilÿft Lÿf/j DROTTNI vorum Jesu Christo.

VII.

A VIte þier ecki Brædur(þui vid þa tala eg sm̄ Løgmalit vita)þ ad Løgmalit Drottnar yfer mannenum/æ so leinge hn̄ lifer? Þuiad su Kona sm̄ manne er vndergiefen/hun er at mannenum lifanda/Løgmalenu vnderuorpen/Enn ef hennar madur deyr/þa er hun laus af þui Løgmale/sm̄ mannen ahrærer; Nu ef hun er hia ødrum ad mañenum lifanda/verdur hun Horkona kollud.

Epterlÿking vt af hiusk apar bandz lifnade

En̄ ef

Enn ef hennar madur deyr/ þa er hun frelsut af Løgmalenu/ ꝥ mannen ahrærer/ So at hun er eigi Hórkona/ þo hun sie hia odrum mañe.

Lika so/ eru þier Brædur miner/ deydder Løgmalinu/ fyrer Christz Likama/ so at þier sieut hia odrum/ einkum hia þm/ sm̃ af Dauda er vpp vaken/ vppa ꝥ vier færum Gude Auøxt. Þui þa vier vorum j holldenu/ voru Syndsamligar girnder j Holldenu (þær sier hreyfdu vpp fyrer Løgmalit) j vorũ Limũ kroptugar/ Daudanũ Auøxt at færa. Eñ nu eru vier lauser af Løgmalenu/ og fra þui deydder/ ꝭ oss hiellt hertekna/ So at vier þionũ j nyiungu Andans/ eñ ecki j fornre veru Bokstaffsins.

Embætte Løgmalsins

Huad sku vier þa framᵛ seigia? Er Løgmalit Synd? Fiarre er þui. Helldꝛ ꝥ/ Eg keñe ei Syndẽa nema fyrer Løgmalit. Þui eg vissa ei huad girnd være ef Løgmalid hefde ei sagt/ Ei skalltu girnast. Enn er Synden tok til efne af Bodordenu/ ⁊ ol vpp j mier allzhattadᵛ girnder. Þuiat an Løgmalsins var Synden daud. Enn eg lifda fordum an Løgmals. Og er Bodordit kom/ endurlifnade Synden/ Enn eg deyda. Og þat skiede so/ at þat Bodord vard mier ad dauda/ sm̃ mier var til Lijfs giefed. Þuiat Synden tok tilefne af Bodordenu / tælde mig og deydde fyrer ꝥ sama Bodord. Løgmalit sialft er þo senneliga heilagt. Bodordit er og heilagt gott og Riettuist.

E

Strijd Andarins og Holldsins i þeim Heilögu

Er þa ꝥ sm̃ gott er/ mier ad dauda vordit? Fiarre er þui. Helldꝛ so/ þat Synden auglysᵛtist ꝥ hun være Synd/ ⁊ ꝥ hun hefde mier fyrer ꝥ goda dauda aflat/ So ad Synden yrde ofur mata syndsøm fyrer Bodordit. Þui vier vitum/ ꝥ at Løgmalit er andligt/ Enn eg em k:øtliᵛgur/ vnder Syndena selldur. Af þui eg veit eigi huad eg giøre/ Þuiad eg giøre eigi huad eg vil/ helldꝛ ꝥ eg hata/ þat giøre eg. Enn fyrst eg giøre ꝥ huad eg vil ei/ þa samþycke eg ꝥ/ ad Løgmalit sie gott. So giøre eg nu þa eigi ꝥ sama/ helldur su Synd sm̃ j mier bygger. Þui eg veit ad j mier/ þat er/ j minu hollde bygger eckert gott. Vilian hefe eg/ eñ ad fullkomna hid goda finn eg ei. Þuiat ꝥ goda sm̃ eg vil/ giøre eg eigi/ helldur ꝥ vonda/ huad eg vil eigi/ þat giøre eg. Enn fyrst eg giøre þat huad eg vil eigi/ þa giøre eg eigi þat sama/ helldꝛ su Synd sm̃ j mier bygger.

D

So fiñ eg i mier ꝥ Løgmal/ þa eg vil giøra hid goda/ loder vid mig ꝥ vonda. Þuiat mig lyster til Gudz Løgmals epter hinum jnnra mañenum/ Eñ eg sie þo añat Løgmal i minum Limum/ ꝥ er j motstrijder minu hugskotz Løgmali / og færer mig Herleiddan j Syndarinnar Løgmal/ huert at er j minum Limum. Eg vesall madꝛ/ Huer mun frelsa mig af likama þssa daudans? Eg þacka Gude fyrer Jesum Christum DROTTIN vorn. So þiona eg nu j minu hugskote Gudz Løgmale/ eñ j holldenu Syndariñar Løgmale.

VIII.

Ein huggun wegna Syndariñar/ sm̃ enn nu er mz þm Heilögu

SVo er nu eckert Fordæmeligt a þm sm̃ j Christo Jesu eru/ þeir sm̃ eigi ganᵛga epter holldenu / helldur epter Andanum. Þuiad Løgmal þess Anda sm̃ ad lifgar j Christo Jesu/ hefur giørt mig frialsan/ af Løgmale Syndᵛarinnar og Daudans. Þui huad Løgmalinu var omøguligt (med þui þat kreinktist fyrer Holldit) ꝥ giørde Gud/ og sende sinn Son j lijking Syndugs Holldz/ og fordæmde Syndena j holldenu/ fyrer Syndena/ So at Riettlætᵛingen sm̃ af Løgmalinu Heimtist/ vppfylldist i oss/ sm̃ eigi ganga epter Holldenu/ helldꝛ epter Andanum.

A

a (Fordæmeligt) Þo ad Syndin vppæsist i holldinu þa Fordæmer hun þo eige aꝭ þui ad Anden er riet latur og stendur a mote syndeñe. Eñ huar eige er Anden þar veykist Lögmalit fyrer holldit/ og verdꝛ yþer trodit so at omøguligt er ad Lögmalit stodꝛ manninũ/ nema til Syndar og Dauda. Þar fyrer sende

Þuiat þeir sm̃ holldliger eru/ eru holldliga sinnader/ Enn hiner sm̃ Andliger eru/ þeir eru Andliga sinnader. Þui Holldsins siñe er Daude. Enn Andarins siñe er lijf og Fridur/ Þuiad Holldsins sinne er Fiandskapꝛ j giegn Gude/ af þui at ꝥ er ecki Gudz Løgmale vnᵛderuorpit/ ꝥ fær þss og eigi orkat. Eñ þr sm̃ Likamliger eru/ geta eigi Gude þocknast.

B

Eñ þier erut ecki Likamliger/ helldꝛ Andliger/ ef Gudz Ande bygger añars j ydꝛ. Eñ huer hñ hefur eigi Christz Anda/ sa er eigi hñs. Enn ef Christur er mz ydur/ Þa er likamen ad sønnu daudꝛ Syndarinnar vegna/ enn Anden er lijfet fyrer Riettlætingariñar saker. Þui ef hñs Ande sm̃ Jesum vpp vakte af Dauda bygger i ydur/ þa mun ⁊ sa same sm̃ Jesum Chriᵛstum vppuakte af dauda lijfga ⁊ ydra daudliga Likame/ vegna þss at hñs Ande bygger j ydꝛ.

C

Þar fyrer erum vier kiærer Brædur nu eigi Holldsins skulldunautar/ þat vier eigum epter Holldinu ad lifa/ Þui ef þier lifet epter holldenu munu þier deyia/ Eñ ef þier deyder fyrer Andan Holldsins giørder/ munu þier lifa. Þui þr sem af Gudz Anda leidast/ þeir eru Gudz

Syner

Syner. Þui þier hafet eigi medtekit Þrælkunar anda/ suo þier þurfet nu aptur ad vgga vm ydur/ Helldr hafe þier medtekit Sonarligan anda/ fyrer huern vier køllum/ Abba/ elskanligr Fader. Sa same Ande ber Vitnisburd mz vorum Anda/ þ vier erum Gudz Syner. Enn fyrst vier erum Syner/ so erum vier og Erfuingiar/ Einkm Gudz Erfuingiar/ og samarfar Christs/ Ef vier lidum annars mz honum/ vppa þ at vier werdum/ eirnen mz hm̄ vpphafder til Dyrdariñar

Gud son siñ/og lagde vorar Synder vppa hñ og Hielpade oss so ad vpp fylla Løgmalit fyrir hañs Anda

D Þuiat eg helld þar /at motlæting þessara tima/ sie ecki verd til þeirrar Dyrdar sm̄ vid oss mun opinberut verda. Þuiat ahyggiusamligt epterbid skepnuñar/ bijdur epter vppbirtingu Gudz Barna. Med þui þo at skiepnan er Hiegomanum vndergiefen/ an heñar vilia/ Helldur fyrer hñs saker sm̄ hana hefur vnderlagt/ vppa Vonina/ Þuiat sialf skiepnan mū frelsud ôda af Þrælkan fallualltrar veru/ til dyrdarligs frelsis Gudz Barna. Þui vier vitum/ þad alla skiepnu forleinger/ z hun ber sott mz oss/ allt til þssa tima.

Eigi alleinasta hun/ helldur vier sialfer sm̄ høfum andarins frumtøk/ oss forleinger sialfa epter þre Arfleifd/ og væntum epter lausn vors Likama. Señeliga erum vier Saluhialpliger/

E Eñ þo j Voninne/ þui su Von sm̄ siest er eigi Von/ Eda huersu kunnu vier þess ad vona sm̄ vier siaum? Enn ef vier vonum a þ er vier siaum ecki / þa bidum vier þss fyrer Þolenmæde.

So hialpar og Anden eirnen lijka vorum Breyskleik. Þuiad vier vitum ecki huad vier skulum bidia/ sm̄ þ byriade/ Helldur bidur sa Ande fyrer oss/ mz ovmrædanligre Anduarpan. Enn hñ sm̄ Hiørtun ransakar/ veit huad Andarins meining er/ Þuiat hañ bidur fyrer Heiløgum/ epter þui ed Gude hagar. Enn vier vitum/ at þm/ sm̄ Gud elska tekst allt til Betran

F at/ einkum þm sm̄ epter fyrerhyggiuñe kallader eru. Þuiat hueria hñ hefur ædr fyrerhugada/ þa hefur hñ og tilskickat/ þat þr skylldu verda samliker hñs Sonar jmynd/ So at hñ skal fur sie Frumgietningr medal margra Brædra. Enn hueria hñ hefur fyrerhugada/ þa hefur hñ og kallat/ eñ hueria hñ hefur kallat/ þa hefur hñ og riettlæta giørt/ enn hueria hañ hefur Riettlætta/ þa hefur hñ og dyrdarliga giørt.

Huad eigum vier til ad seigia? Er Gud mz oss/ Huer er þa a mote oss. Huer z eigi þyrmde sinum eigenligum Syne/ helldr gaf hñ vt fyrer oss alla/ Huernen skyllde hañ þa eigi veita

G oss alla hlute mz honum? Huer vill nu þa asaka Gudz vtualda menn? Gud er sa sm̄ Riettlæter/ Huer er hñ sm̄ þa fordæmer? Christur er hñ sm̄ dait hefur/ z eirnen sa sm̄ vppaptur er vakeñ/ huer at er til hægre handar Gudi/ z bidur fyrer oss.

Hu vill oss skilia fra Gudz elsku? Hørmūg edr Motlæte? Ofsokn edr Hūgr? Volad edr Haske? edr Suerd/ so sm̄ at skrifat er/ Fyrer þig verdum vier deydder allan dag/ og erū reiknader sem Saudur til draps ætladur/ Señeliga berum vier langt af þssu øllu/ vegna hñs er oss elskade Þuiat eg em þss full øruggur/ at huerke Daude nie Lijf/ Einglar nie Høfdingia stietter / eda Yferualld/ z eigi hid nalægia nie hid okomna/ eigi Hæd/ eda Dypt/ nie nockr øñur skiepna fær oss skilit fra Gudz Kiærleika/ huer ad er i DROTTNI vorū Jesu Christo.

Psal. 13.

IX.

A EG seigi Sannleik j Christo Jesu/ og lyg eigi/ þss mier ber Vitne min Samuiska/ j Heiløgum Anda/ At eg hefe storan Harm z jdugliga Hrygd j minu hiarta. Eg hefe z æskt mier þss/ at vera bøluadr af Kriste fyrer mina Brædur/ huerier at eru miner Frændur epter Holldenu/ sm̄ eru af Jsrael/ huerium Arfleifden tilheyrer og so Vegsomen/ Sattmalen og Løgmalit/ Gudz þionustan z Fyrerheitin/ huerra Fedur eru z þr sm̄ Christur er vt af komen epter

B Holldinu/ sa s ad er Gud yfer øllum hlutum/ blezadr vm allder Amen.

Vt af eilifre Gudz þorsio

Christur Gud

Enn eg tala eigi þta til þss/ ad Gudz Ord skylldu þar fyrer vte vera. Þuiad þ eru ecki allt Jsraels menn sm̄ af Jsrael eru/ Og ecki aller þr Syner sm̄ af Abrahams sæde eru/ Helldur skal þier j Jsaac þ Sæde nefnt verda/ Þat er/ Þeir eru ecki Gudz Børn sm̄ epter Holldenu er Børn/ Helldur verda þr sm̄ eru Fyrerheitisins Børn fyrer Sæd reiknader. Þuiat þta er Fyrerheits ordit/ þar hñ seiger/ A þm tima mun eg koma/ z þa skal Sara Son hafa.

Gen. 12

Gen. 25

E Þetta er enn eigi ad eins þm/ helldr og þa Rebecca var þūgut af Fødur vorū Jsaac/ adur enn Børnen voru fædd/ og þau høfdu huorke giørt gott nie vont/ Suo at Gudz Fyrerhyggia stødug stæde epter vtualninguñe/ þuiat heñe var tilsagt/ eigi vt af verdskulldā verkaña/ helldr

wt af

vt af Nad þss er kallar/so/ Hinn meiri skal þiona hinum minna/Epter þui sm̄ skrifat stendr/
Mal. 1 Jacob elskade eg/en̄ Esau hafde eg at hatre.

Huad eigū vær hier til at seigia? Er Gud þa Ranglatur? Langt fra þui. Þuiat hn̄ seig D
Exo. 33. er til Moysen/Huern eg nada þm em eg Nadugr/⁊ huerium eg myskuna þm em eg Myskū
Exo. 9 samr. Þui er þ ei komit vnder nockurs vilia edr tilhlaupe/helldur vnder Gudz Myskunsemd.
Þui Ritningē seiger til Pharao/Til þss vppuakta eg þig/at eg synda a þier min̄ krapt/so at
mitt nafn kun̄giorist vm oll Lond. So Myskūar hn̄ nu þm hn̄ vill/⁊ forherder þan̄ hn̄ vill.

Þu seiger þa til min/Hueria skulld giefur hn̄ oss þa? Huer fær hanns vilia j mote stadit?
Ja godr madr/Nū ertu þa/ef þu villt gāga j laga þrætu vid Gud? Seiger nockut Efnit suo
til Smidsins/Huar fyrer giorder þu mig so? Eda hefur ecki Leirkierasmidurenualld til/ wt E
af somum Mo at giora an̄at Kerit til Heidurs/en̄ an̄at til Smanar? Þui þa Gud villde aud
syna sina Reide/⁊ kun̄giora sina Magt/hefur hn̄ mz mykille þolinmæde vmlidit Keren Reid
in̄ar/s buin eru til fordæmingar/vppa þ hn̄ synde Rijkdom sin̄ar Dyrdar a Kerū Myskūar-
in̄ar/þau hn̄ hefr vtreitt til Dyrdarin̄ar/Hūia hn̄ hefr kallat/einkāliga oss/ Eigi einasta þa
Osee 1 s vt af Gydingū/eru helldr ⁊ ein̄en Heidingiū/so s hn̄ seigr fyr Oseam Spaman̄/Eg mū þ
Kallan Heid- kalla mitt Folk/sm̄ ecki var mitt Folk/⁊ þa mina Vn̄ustu sm̄ ecki var min Vn̄usta. Og þ
inna þioda mun va/at j þm stad/huar til þra var sagt/þier erūt ecki mitt Folk/þar sklu þr kallader ver F
da Gudz Born lifanda.

Enn Esaias kallar yfer Jsrael/Þott tala Jsraels sona være sm̄ Siafar Sandr/Þa mun
de þo þat eina sm̄ afganguren er Holpit verda. Þuiat sina Rædu mun hn̄ fyrer þm stytta/⁊
þa algiora til Riettlætis/af þui at DROTTJN mun forstockott ord giora a Jordu. Og
Esa. 27. so sm̄ Esaias sagde adr fyrre/Nema ef DROTTJN Zebaoth hefde oss Sæde yferlatit/
þa værum vier ordner sm̄ Sodoma/⁊ lijkas sm̄ Gomorra.

Huad eigu vier nu ad seigia? Þat eigu vier ad seigia/Ad þr Heidingiar s ei hafa Riettlæ G
a (Hindrunar) Christur riettlæter an verkanna en̄ þui trua þr eigi mz þui reka þr sig a, han̄ og hindra sialþa sig
tenu epterfylgt/hafa Riettlætid hondlat/Eg seigi af þui Riettlæte s vt af Trun̄e kemr. En̄
Jsrael hefr Logmalsins Riettlæte epterfylgt/⁊ hefr þo ecki komist til Riettlætis Logmalsins/
Huar fyrer? Þuiat þr hafa eigi leitad þss vt af Trun̄e/helldr so sm̄ vt af Logmalsins verk-
um/Þuiat þr hafa rekit sig a þann a Hindrunar stein/epter þui sm̄ skrifat er/Siaet: At eg
set j Zion Hindrunar stein/ ⁊ hneykslunar hellu/Og huer hn̄ truer a hn̄/sa skal ecki at hneyk
slan verda.

X

A

KJærer Brædur/Senneliga er þ osk mins hiarta/⁊ gratlig Bæn til Gudz fy-
rer Jsrael/at þr hialpudust. Þui eg ber þm vitne/ at þr vandlæta vm Gud
Enn eigi at skynsemd. Þuiat þr þeckia ecki þ Riettlæte sm̄ Gudz er/ Og lei
ta vid vpp at rietta sinar eigenligar Riettlætingar/Og eru so þui Riettlæti s
fyrer Gude duger ecki vndergiefner. Þuiat Endalok Logmalsins er Christr/
til Riettlætis ollum þm a hn̄ trua

Moises skrifar vm þat Riettlæte sm̄ kiemur vt af Logmalenu/Huer sa man̄/sm̄ þ giorer/
Leui. 28. hn̄ lifer þar jn̄e. Enn þ Riettlæte sm̄ vt af Trunne kiemr/seiger so/Seig þu ecki j þinu hiar-
Deu. 30. ta/Huer vill vppstijga j Himinen? (Þad er eigi annat en̄ Christum af Hædin̄e ofan aptr ad B
toga)Eda huer vill nidurstijga j vnderdiupit?(þad er eigi an̄at en̄ Christum af Dauda vpp
aptur ad teygia)Enn huad seiger Ritningen? Ordit er þier nær/ einkum i þinum Mun̄e og j
þinu Hiarta.

Þetta er truarinnar Ord/huert vier predikum. Þui ef þu vidurkienner Jesum mz þinum
munne/þat hn̄ sie DROTTJN/og truer i þinu hiarta/þ Gud hafe hn̄ vppuakit af Dau C
da/þa muntu hialpast. Þuiad nær vier truum af hiarta/verdum vier riettlæter/Og þa vier
Esa. 28. vidurkiennum mz Mun̄enum/verdum vier Hialpliger. Þui huad seiger Ritningen? Huer a
hn̄ truer/sa mun eigi at hneykslan verda.

Þuiat eingen greinarmunur er a millum Gydings og hins girska/ af þui at eirn er DR-
OTTJN allra/Rijkur vt yfer ollum/þm hn̄ akalla. Þui huer hn̄ akallar Nafn DRO-
TTJNS sa mun holpin verda. Enn huernen skulu þr kalla a þan̄ a hūn þr trua eigi?
Eda huernen skulu þr hu trua a þann af huerium þr hafa eigi heyrt? Enn huernen skulu þr
heyra an Predikaranna? Eda huernen skulu þr meiga predika nema þr sie sender? So sem
skrifat

skrifat er/ Hůsu prydeliger eru fætr þra/sm̃ Friden boda/z þra ed boda hid goda. Eñ þr eru þo ei aller Gudzspiallenu hlyduger/Þui Esaias seiger/DROttin/Hů truer vorre Predikan? Fyrer þui kemr Truen vt af Predikũñe/eñ Predikunen fyrer Gudz Ord. Eñ eg seigi/Hafa þr eigi heyrt þꝫ. Señeliga er þra Hlioñr vm øll Lønd vtgeingiñ/z þra Ord j allar Heimsins ælfur.

Psal. 52. Esa. 53. Psal. 18.

Enn eg seigi/ Hefur Israel eigi þekt þad? J fyrstu seiger Moyses/ Eg mun æsa ydur vpp til vandlætingar yfer þm sm̃ er mitt Folk/ og yfer skynlausre Þiod mun eg etia ydur til Reide. Enn Esaias er Mældiarfur z seiger/Eg em af þm funden/sm̃ eigi hafa min leitad/og þm auglystur sm̃ eigi hafa ad mier spurt. Eñ til Israel seiger hñ/Allan dag hefe eg minar hendr vtbreidt til folks þessa/er eigi vill trua/helldr mier j mote mælande

Deut. 32 Esa. 65. Esa. 52.

XI.

A

SVo seige eg nu/Huert hefur Gud þa sitt Folk fra sier rekit? Fiarre er þui. Þuiad eg em z Israels madr/vt af Abrahãs sæde/af kyne Beniamin. Gud hefur ecki sitt folk fra sier rekit/þ hñ hefur adr fyrerhugat. Eda vite þier ei gi huad Ritnigen seiger af Elia? Huernen hñ bad fyrer Gude/j giegn Israel z sagde/DROTTJN/Spamenn þina hafa þr j Hel slegit/ z þinum Olltarum vmuellt/ og eg em eirn epterblifen/ og þr vmsitia mitt Lijf. Enn huad seiger honum Gudligt andsuar? Siø Þusunder maña hef eg latet mier yferblijfa/þeir sm̃ eigi hafa beygt sin kne fyrer Baal. So geingr þad og nu til a þessum tijmum/ad nockrer blijfa enn epter/ epter vtualningu Nadariñar. Eñ fyrst þ er vt af Nadinne skied/ so er verd skulldanen eingen/annars være Naden eingen Nad. Enn er þ vt af verdskulldaniñe / þa er Naden eckert/Elligar være Verdskulldanen eingen verdskulldan.

Af vtskufan Gydinga. 2. Reg. 19

B

Huad er nu þa? Þad Israel epterleitade/ þ hefur hann eigi audlast/enn vtualningen audladist þ/enn þr adrer eru forblindader/ Epter þui sm̃ skrifat er/ Gud gaf þeim eirn þuerwdar Anda/og augu ad þr sia eigi/ z Eyru ad þr heyra eigi/allt til þessa dags. Dauid seiger og/Þeirra Bord lat þm verda ad snøru/til Fiøtrũar z hneyksla/ z þm til endurgiallds. Forblinda og þra Augu/so þr siae eige/og beyg jafnan þra Hrygg.

Ese. 6 Psal. 69.

So seige eg nu/ Hafa þr þar fyrer rekit sig a/ ad þr skylldu falla? Langt er fra þui. Helldur er vt af þra hrasan/Heidingium heilsugiøf orden/so ad þr huøttu þa til Vanlætingar. Þui ef þra fall er Heimsins audlegd/og þra minkan Heidinna maña Rijkdomr/Huersu mikit meir være þ so ef þra full tala þar være? Vid ydr Heidingia tala eg/mz þui ad eg em Postule Heidinna maña/vil eg mitt Embætte heidra / ef eg giæta þa eirnhuerneigen huatt þa ō mitt holld eru til vandlætingar/ og nockra af þm hialpliga giørt. Þui ef þra glatan er Heimsins forlijkun/Huad være þ annat/enn vier ødludunst lifit af Daudum? Þui ef sneider nar eru Heilagar/þa er og Deigid heiglagt/ Og ef Roten er Heiløg / þa eru og Kuisterner Heilager.

C

Enn þo nockrer af Kuistunum sie afbrotner/ enn þu sm̃ vart villur Vidsmiørs vidr/ert a millum þra jnn plantadur/z vorden hlut takare þrar Rotar/og feitleika þss vidsmiørs vidar. Fyrer þui skalltu eigi meta þig j giegn Kuistunum. Eñ ef þu metur þig j giegn þm/þa matt þu vita/ad þu ber eigi Rotena/helldr ber Roten þig. Þu seiger so/Kuisterner eru þui afbrotner/at eg yrde jnnplantadr. Þad er og sann talad/Fyrer Vantruarsaker eru þr afbrotner/ eñ þu stendr fyrer Truna. Vert þui eigi metnugur/helldur ottasleigen. Þui ef Gud hefr ecke þyrmt Natturligum Kuistum/verda ma at hñ þyrme þier eigi helldr.

Þar fyre/sia þu godgirne Gudz z hardwd/Hardwdena a þm sm̃ fallner eru/eñ Godgirnena a þier/ef þu stødugur blijfur j godgirniñe / elligar verdur þu og eirnen afhogguenñ. Og hiner adrer ef þr blijfa eigi i Vantruñe/þa verda þr jnnplantader/þuiat Gud er mattugur til ad rotsetia þa jnnaptur. Þui ef þu sm̃ af Natturu ert villur Vidsmiørs vidr/ert afsniden/og i mot Natturuñe ert jnnplantadr a hid goda Vidsmiørs tried / Myklu framar munu þeir þa sm̃ epter Natturuñe eru/jnnplantast sinum Vidsmiørs vide.

D

Eg vil eigi dylia fyrer ydur goder Brædr/ þennan leyndañ dom/ suo at þier sieut eigi metnadarfuller mz sialfum ydr. Blindleike er i suman mata Israel yferfallen/þãgat til at fyllingu Heidinnar þiodar er jnn komen/ og øll Israel verde suo holpen/ epter þui sm̃ skrifat er.

 Vt af

Esa. 59.

Vtaf Zion mun koma sa sm frelsar/og vmsnyr ogudligu athæfe af Jacob. Og þesse er mitt Sattmale vid þa/nær eg burt tek þra Synder. Eg helld þa at sönu fyr° Ouine/epter Gudz spiallenu/fyrer ydrar saker. Eñ epter vtualninguñe hefe eg þa kiæra fyrer Fedranna saker.

Gudz giafer og kallan/eru Oumskipteliga. Þuiat lika so sm þier hafit eigi fordum truat a Gud/enn nu hafe þier Myskun ödlast fyrer þra Vantruar skulld. So hafa nu hiner og eigi viliat trua a Myskun þa sm þier hafet hlotid/ So ad þr mættu z Myskunseme ödlast. Þuiad Gud lukte alla vnder Vantruñe/Vppa þ at hñ myskunade öllum.

O huilijk Dypt Audæfanna/bæde Spekinnar z so Gudz vidurkieñingar/ Huesu oumrædanliger eru hñs Domar/og ofiñanliger hñs veiger? Þui hu hefur þeckt Herrans siñe? Eda huer hefur hñs Radgiafe verit? Edr huer hefur honum nockut fyrre giefet/so at honu mætte þ verda endurgolldit? Þuiad af honum/og fyrer hñ/og i honum eru aller hluter / Honum sie Heidur og Dyrd ad eilijfu Amen.

Esa. 60.

XII.

Lærdomur vt af godum Verkum

A

Hyrer þui beide eg ydur goder Brædr/fyrer Myskñ Gudz/at þier giefet ydra Likame til þess Offurs sm lifande er og heilagt/og Gude þacknæmt/huert ad er ydar skynsam lik Gudz þionusta. Og hegdit ydur eigi epter þessum Heime/Helldr giörit ydur vmskipteliga mz endurnyüngu yduars hugskotz/ so ad þier meigit reyna huer ad sie godr/ þægur/og algiordur Gudz vilie.

Þuiad eg seigi fyrer þa Nad sm mier er giefen/huerium sm einum ydar a mille/ Þad eingen hallde meir vt af sier/enn honum byriar af sier at hallda/ Helldur hallde hann vt af sier hoofliga/epter þui sm Gud hefur vtskipt huerium z einu mæling Truarinnar.

B

Þuiat lika sm vier höfum marga limu a einum Likama/ enn aller Limerner hafa ei lijka hegdan/Lijka so erum vier marger eirn Likame j Christo/Eñ vor a millum erum vier huer añars Limr/og höfum marghattadar giafer/epter þre Nad sm oss er giefen. Hafe nockr Spadom/þa sie hñ Truñe lijkur. Hefur nockur Embætte/þa giæte hñ þess Embættis. Kenner nockur/þa vakte hñ þa Kieñing. Amiñer nockur/þa hygge hñ ad þre Amiñing. Gefr nockur/þa giefe hñ einfalldliga. Stiornar nockur/þa stiorni hñ mz ahyggiu. Fremur z nockur Myskunseme/þa giöre hñ hana mz godfyse.

C

Elskan sie flærdarlaus. Hatid hid vonda/Enn lodit a hinu goda. Brodurligr Kiærleike sie astudligur ydar a mille. Hafe huer annan sier j Virdingum ædra. Verit og eigi later j þui þier skulut viña. Verit gloande j Andanum. Hegdid ydur epter tijdinne. Verid glad er j Voninne/Enn þolinmoder j Kuölinne/Stadfaster j Bæniñe. Anñist naudþurfter Voladra. Kostgiæfet Gestrisne. Blessit þa er ydur offækia/Blessit enn Böluit eigi. Fagned mz Fögnundum/enn gratet mz gratundum. Verit samhuga jnnbyrdis/Stundit eigi þ/huad hætt er/helldur lutid ad þui sm lagt er. Verit eigi sierkloker. Gialldit öngum Illt a mote jllu. Leggit kapp a ad vera sidsamer þat möguligt er vid huern mann. Og þ þier formeigit/þa hafet Frid vid alla Meñ.

D

Hefnit ydar eigi sialfer(miner elskuliger)helldr giefet a rwm Reide Gudz/ Þuiat skrifat er/Min er hefnden/Eg vil endurgialllda/seiger DROTTIN.

a (Rum reide) Þad er eigi ydr at Reide helldr Gudz Reidi/ so at hñ hefne þui at hañs er hefnden

Nu ef Ouin þiñ hungrar/þa gief honum fædu/Þyrster hñ/gef honum ad drecka/eñ nær þu giörer þetta/þa safnar þu glodum Elldz yfer höfut hm. Lat ei yferstiga þig hid vonda/ helldr yferuiñ þu hid vonda mz godu.

XIII.

Vt af Hlydne vid verallde ligt Valld

A

Hver madur sie Valldstiorniñe vndergiefen/þre sm yfer höum stiornar. Þui ad su er eigi nockur Valldstiorn/ vtan hun sie af Gude. Eñ huar Valldstiornen er þa er hun af Gude skickut. Huer hñ motstendur nu Valldstiornena/sa stendur j mote Gudz skickan/Enn þr sm j mote städa/ munu yfer sig taka döms afelle. Þuiad Valldit er ei godum verkum helldr vondu til skielfuingar. Eñ villtu eigi ottast Valldstiornina/ þa giör huad gott er/ Og muntu Lofstyr af henne hafa. Þuiad hun er Gudz þienare/þier til goda. Eñ ef þu giörer huad vont er/ mattu ottast/ Þuiad hun ber eigi Suerdit forgiefens/Þuiad hun er Gudz Þienare og Hefndar madur/

B

dar madr/ad aga þañ ſm̃ jlla giører. Huar fyrer/oſſ byriar vndergiefnum at vera/eigi allei naſta Hirtingarennar vegna/Helldur og lijka eirnen fyrer Samuitſkuñar ſaker. Þar fyrer hliote þier og Skatt ad giallda / Þuiad þeir eru Gudz Þienarar/ſm̃ ſlijkar verndaner ſkulu handtiera.

C Þui giefet þat huerium ſm̃ þier pliktuger erut/þm Skatt ſm̃ ſkattur heyrer/ þm Toll er tollur heyrer/þm Otta er otte heyrer/þm Heidur ſm̃ heidran heyrer. Verit ongum ſkylldugeꝛ nema þat þier elſkit huer annan/ Þui huer hñ elſkar annan/ ſa hefur Løgmalit vppfyllt. Þuiad ꝥ ſm̃ þar ſeigiſt/ Þu ſkallt eigi Hoꝛ drygia/Eigi Mañ vega/Eige ſtela/ Eigi Liugvitne mæla/Þu ſkallt og eigi girnaſt/Og ef þar er nockurt annat Bodord/þa felſt ꝥ j þſſum ordum/Elſka ſkalltu Naunga þiñ ſm̃ ſialfan þig. Elſkan giorer Nauunganum ecki mein. Þui er nu Elſkan Løgmalſins fylling.

D Og mz þui ad vier vitū ſlijkt/einkū þa ſtūd/þat tijme er vpp ad rijſa af Suefnenū(af þui at vor heill er nu nær/helldr enn þa vier trwdum)Notten er vmlidin/enn Dagurenn tekur ad nalgaſt. Leggium þui af verken Myrkrañ/ og j ſkrydunſt Herklædum Lioſſins/ſuo ad vier gøngum ſidſamliga ſm̃ a Deigi/eigi j Ofmte eda Ofdryckiu/eigi j Legukofum/ og Munadlijfe/eigi j Þrattan nie Ofundſyke/Helldr jklædiſt þier DROTTNI Jeſu Chriſto. Og [a] rækit Holldit/þo ſo ꝥ fremie ecki ſinar girnder.

[a] (Rækit) Þad er/Þijned ecke Lykaman meir eñ hñ þo [illegible] er mz oberd giñ heilagleika/Vøkum Føſtū Rulda/ſo ſm̃ Hræſnarar giora

XIIII.

A ENN þañ ſm̃ breyſkur er j Trune þa anniſt/og ſkelfet ecki Samuitſkurnar. Annar truer hñ meigi alls neyta/Enn hiñ ſm̃ breyſkur er/ete hñ Kalgreſe. Enn huer ed etur hñ forſmae ecki þañ ſm̃ ecki etur. Og hñ ſ̄ ecki etur/dæme eigi þann ſm̃ etur/Þui Gud annadiſt hñ. Huer ert þu/ſm̃ annarligan þion dæmer? Hñ ſtendr eda fellur ſinum Lauarde. Enn hñ fær hañ vel vidriett/ Þuiad Gud er mattugr hñ vpp ad rietta.

Huernen meñ ſklu breyta vid þa weyku

Annar helldr meir af odrum deigi/eñ af ødrum/ hinn añar helldr alla daga jafna. Huer eirn læte ſier ſitt hugbod fullnægia. Hann ſm̃ af Deigenum helldur / giører þad DROTTNI/Og hiñ ſm̃ þar helldur eckert af/hñ giører ꝥ og DROTTNI. Og huer ed etur/

B ſa erur j DROTTNI/Þuiad hñ giører Gude þacker. Og hiñ ſm̃ ecke etur/ hñ etur eigi j DROTTNE/ og giører Gude þacker. Þuiad eingen vor lifer ſialfum ſier / og eingenn deyr ſier ſialfū. Þui ef vier lifum þa lifum vier DROTTNE/ Deyium vier/þa deyū vier DROTTNE. Þar fyrer/huort vier lifum eda deyum/þa erum vier DROTTINS. Þuiad þar fyrer hefur Chriſtur dait/vppaptur riſit z endur lifnat/ꝥ hñ ſie DROTTJN yfer lifundum og daudum.

Eñ þu/Huad dæmer þu þiñ Brodr? Eda þu hiñ añar/Huar fyrer forſmar þu þiñ Broder? Þui vier munum aller ſtanda fyrer Gudz Domſtole/epter þui ſm̃ ſkrifat er/So ſenneliga ſm̃ eg life/ſeiger DROTTJN/Mier ſkulu øll Knie beygiaſt/z allar Tungr ſkulu Gud vidurkienna. Þa mū og huer ſm̃ eirn fyrer ſialfan ſig giallda Gude reikningſkap. Fyrer þui latum oſſ nu eigi meir dæma huor vm annan hiedan j fra. Helldr dæmit myklu framar vm ꝥ

C at Brodurnum leggiſt eigi til nockur hindran edr hraſanarefne.

Eg veit ꝥ/og em þeſſ fulluis j DROTTNI Jeſu/at þar er eckert [a] almeñeligt j ſialfu ſier/nema þm ſm̃ ꝥ reiknar fyrer almennt/honum er ꝥ almeñeligt. Nu ef Broder þiñ ſturlaſt vpp/ fyrer þinnar fædu ſaker/þa geingr þu þegar eigi epter Kiærleikanum. Miñ kiære Fordiarfa eigi þann mz þinum Mat/fyrer huern Chriſtur er daiñ. Fyrer þui koſtit kapps vm/ad [b] yduar Audr verde eigi laſtadr. Þuiad Gudz Rijke er ecki Matur og Dryckr/Helldur Riettlæte/Fridur og Fognudur j heiløgum Anda. Huer hñ þionar Chriſte þar mz/ ſa er Gude þeckur/ z mønnum gedfelldr

[a] (Almeñeligt) Þat er ſo mykit ſaurugt eda Oklart/ſo ſm̃ ꝥ er eige er Vygt nie Helgat

[b] (Ydar Audur) Euangelium er vor audur/eñ ꝥ ad þui werdur Laſtan til løgd wallda þeir ſm̃ Chriſteligt frelſi handtiera hørþeliga og oſuſſliga/hinum breyskrtruudum til Hindrunar

D Fyrer þui latum oſſ ſtunda epter þui/ſm̃ til Fridarins heyrer/z varducitum ꝥ ſm̃ til betrunar er vor a medal. Minn kiære/ fordiarfa þu eigi Gudz verk fyrer Matarins ſaker. Aller hluter eru ad ſonnu hreiner/enn þat er honum eigi gott ſm̃ þad etur mz nagan ſiñar Samuitſku. Myklu betra er/ad þu eter ecki Kiøt og drecker eckt Vijn/eda ꝥ nockut/ ſm̃ þiñ Broder rekur ſig a/ eda argaſt af/eda veykiſt vid. Hafer þu Truna / þa haf hana hia ſialfum þier/ fyrer Gude. Sæll er ſa ſm̃ ongua Samuitſku giorer ſialfum ſier /j þui/hñ neyter/Enn

hñ ſm̃

hn̄ ſm̄ efablanden er/og etur ſm̄ ædur/ſa er fordæmdr/þuiad ꝥ ſkier ecke af Tru. Eñ huad ecki er vt af ᵃ Truñe/Þad er Synd

XV

a (Breyſkliger) Þeſſe Cap. tal⸗ ar vm veykleika holldſins ſm̄ eru þr ed þalla i opinberar ſyn der edur haþa Breck/ad menn ſkle lyda og vm bera þa þar til þeir ſtyrkna So ſm̄ hn̄ i þyrt er þarandi Cap. kendi ad breyta vid veykar Sa⸗ uuſkur

A ENN vier ſm̄ ſtyrkuer erum/ſkulum vmlÿda vanmatt þra ſm̄ ᵃ Breyſklig⸗ er eru/⁊ hafa eigi giedþeckne a ſialfum oſſ. Og huer ſm̄ eirn vorra hegde ſier ſo/ꝥ hn̄ þocknist ſinum Nauga j godu/til betrunar. Þuiad Chriſtr haf de ecki gied þeckne a ſialfum ſier/helldr epter þui ſm̄ ſkrifat er/Þeirra Sma ner ſm̄ þig lyttu/fiellu yfer mig.

Eñ huad ſ ſkrifat er/þa er ꝥ ſkrifat oſſ til Lærdōs/ſo ad vier fyrer Þolin mæde og huggun Ritningāna/hefdum Vonena. Enn Gud Þolinmædiñar/⁊ Hugganar⸗ innar giefe ydr ꝥ/ad þier ſieut ſamlynder ydar a mille epter Jeſu Chriſto/ſuo ad þier mættud mz einu ſamhellde/ og einum munne dyrka Gud ⁊ Fodur vors DROTTINS Jeſu Chri ſti. Þar fyrer anniſt huer annan jñbyrdis/lika ſm̄ Chriſtur añadiſt ydur Gude til Heidurs.

Enn eg ſeigi/Chriſtum verid hafa Þionuſtumañ Vmſkurnarinnar/fyrer Gudz Sañlei⸗ ka ſaker/til ſtadfeſtu fyrerheitanna/ſm̄ til Fedranna eru ſkied. Enn ꝥ ad Heiden Lydr heid⸗ rar Gud/ er fyrer Myſkunſemdena ordit/ epter þui ſm̄ ſkrifat er/Fyrer ꝥ vil eg DROTT⸗ IN vegſama þig/medal Heidinna þioda/⁊ þinu Nafne ſyngia Lof. Og j annat ſinn ſeig' hn̄/Fagne þier Heidingiar medr hn̄s Folke. Og enn aptur/Lofe þier DROTTIN allar Þioder/og mykle hn̄ allur Lydur. Og enn aptur ſeiger Eſaias/Þad mun ſkie at Root Jeſſe/ og hn̄ ſm̄ vpp rÿs til ad ſtiorna Heidnum þiodum/ꝥ a hn̄ munu Heidner menn vona. Enn Gud Vōariñar/fylle ydr mz ollū fagnade ⁊ Fride j Truñe/ſo ad þier hafet gnægd j Voniñe/ fyrer Krapt heilags Anda.

Suña Sum arum þeſſa Piſ tils/Gud vill at aller bæde Gyd ingar og Heid⸗ ingiar werde Saluholpner

B

Pſal. 18
Deut. 31.
Plal. 117
Eſa. 11.

Enn eg em fulluÿs j þui Brædur miner/ꝥ þier ſialfer eruf fuller godgirne/vppfyllder all⸗ rar vitſku/ſo ad þier gietit leidriett huer fyrer ødrum. Og fyrer þa ſok/Skrifade eg Brædur miner þeſſ diarfligar til ydar/ſo ſm̄ ydur aminñande/af ælfu þrar Nadar ſm̄ mier er af Gude giefen/þad eg ſkule vera Chriſtz þienare/ medal Heidinna þioda/ fornſærande Gudz Euan⸗ gelium/ſo ad Heideñ Lydur yrde Gude þægeligt Offur/helgat fyrer hn̄s heilagan Anda.

Þadan hefe eg ꝥ/huar af eg ma hroſa mier i Chriſto Jeſu/ad eg er Guds Þienare. Þui ad eg dirfdiſt eigi nockut ad tala af þeſſu/ef Chriſtur eflde ecki ꝥ ſama fyrer mig/at koma heid iñe þiod til Hlydninnar/fyrer ord og giorder/fyrer Krapt Takñaña ⁊ Stormerkiaña/⁊ fyrer matt Gudz Anda/So ad eg hefe j fra Jeruſalem/⁊ þar vm kring liggiāde Lønd/allt til Illi⸗ ricū/vppfyllt mz Chtiſtz Gudzſpialle. Og ſierdeilis lagt kapp a ad predika Gudz Euangeli⸗ um þar/huar nafn Chriſtz var eigi kuñigt/ſo ad eg byggdi eigi vppa annarligan grunduøll/ Helldur epter þui ſm̄ ſkrifat er/Þeim ſm̄ eckert var af hm̄ bodat/ þr ſkulu ꝥ ſia/ Og hiner er ꝥ hafa ecke heyrt/þr ſkulu ꝥ ſkilia.

C

Eſa. 52.

Þar er til efnit/huert mier hefur optſinnis talmat til ydar at koma. Og fyrſt eg hefe nu eigi rwm meir j þeſſum Løndum/enn eg hefe þo haft Lyſting a vm mørg ær ad koma til yd⸗ dar/eñ þa eg reiſe j Spaniam/mū eg koma til ydar. Þuiad eg vænte at eg mune þar hia ydr vm fara/og ſia ydur /⁊ af ydur vt þadan a veg leiddr verda/Þo ſo ad eg take adr huild hia yd ur vm ſtundar ſaker.

Enn nu reiſe eg til Jeruſalem/þm Heiløgu til þionuſtu er þar eru. Þui þr af Macedo⸗ nia ⁊ Achaia/hafa vilianliga ſamanlagt nockurn almeñiligā peninga ſtyrk/þm voludū Hei løgum til biargar/ſm̄ eru j Jeruſalem. Þad hafa þr vilianliga giort/ þr eru og þra ſkullda menn. Þui fyrſt hiner Heidnu eru hluttakarar vorner/ þra ændligra Audæfa/ Þa er ſkaff elligt/ad þr ſynde þm biørg/j likamligum audæfum. Enn nær eg hefe þtta fullkomnat/ og jnnciglat þm þann Auoxt/mun eg ferdaſt fyrer ydur j Spaniam. Enn eg veit nær eg kiem til ydar/ þad eg mun koma mz fullre blezan Chriſts Euangeliÿ.

D

Enn eg beide ydur Brædr miner/fyrer vorn DROTTIN Jeſum Chriſt/ ⁊ fyrer And⸗ arins Kiærleika/ad þier hialpit til j ydrum Bænum fyrer mier til Gudz/ſuo ad eg frelſiſt fra þeim vantruudum/ſm̄ a Gydingalande eru/⁊ ꝥ min þionuſta ſm̄ eg giøre til Jeruſalem/ ver de þeim heiløgum þacknæm/Suo ad eg mætte fyr' Gudz vilia til ydar koma j fagnade/at eg endurnærda mig mz ydur. Enn Gud Fridarins ſie mz øllum ydur/Amen.

XVI.

A HOra Systur Pheben fel eg ydur a hende/huer ad er Þionustu kuiña Safnadarins til Cenchrea/þad þier medtakit hana j DROTTNI/ so s͞m Heilogum hæfer/og giørit henne hiastod i huerre naudþurft s͞m hun kann ydar vid ad þurfa/þuiad hun hefur mørgum hiastod veitt/og mier sialfu͞.

Quedia og aminning vm mañs lærdom

Heilset Priscam z Aquilam/ minu͞ hialparmøñum j Christo Jesu/þeir ed sina halsa hafa vtsett fyrer mitt lijf/hueriu͞ ecki alleinasta eg giøre þacker/helldur aller Søfnuder Heidinnar þiodar. Og heilsit þm Safnade s͞m i þra Huse er. Heilsit Epenetum minum elskanligum/sa ē at fyrstz er þra vr Achaia i Christo. Heilsit Mariam/huer myked erfide hefur haft mz oss. Heilsit Andronico og Junion/minum Nafrændum og sambandingiu͞/hüier ad fræger eru a medal Postulaña/og fyrer mier voru i Christo Jesu. Heilsit Amplian minum elskuligasta j DROTTNE. Heilsit Vrbano vorum hialparmañe j Christo Jesu/og Stachyn minum elskulegum. Heilsit hinum mæta Apellen j Chri-

B sto. Heilsit þm s͞m eru af Heimkyñum Aristoboli. Heilsit og minum frænda Herodionem. Heilsit og þm s͞m eru af heimkyñe Narcissi j DROTTNI. Heilsit Triphena og hinum Triphesa/hüier mikid hafa lidid j DROTTNI. Heilsit Persida minne elskuligre/ huer at mikit hefur lidid j DROTTNI. Heilsit Rufo hinum vtualda j DROTTNI/ og hn͞s Modur z minne. Heilsit Asyncriton z Phlegontem/Herman/Patroban/Hermen/z þm Brædrum s͞m hia þm eru. Heilsit Philologu͞ og Julian/Nereum og Systur hn͞s/ z Olimpan/og øllum Heiløgum s͞m hia þm eru. Heilsit huer ødrum ydar a mille med heiløgu͞ Kosse. Ydur heilsa aller Christz Søfnuder.

C Enn eg miñe ydur a goder Brædr/ ad þier hafet gæt a þm s͞m rugl og Hindraner vppbyria j giegn þm Lærdome s͞m þier hafet lært/ og snued fra þm sømum. Þuiat þss Hattar menn þiona eigi DROTTNI Jesu Christo/helldur sinum Kuide / og fyrer sætlig Ord og fagurligt Maltæke/tæla þr hiørtu meinlausra. Þuiad ydar hlydne er i bland allra vtkomen. Fyrer þad fagna eg yfer ydur. Enn eg vil ad þier sieut Vitrer vppa hid goda/ og einfallder vppa hid vonda. Enn Gud Fridarins mun jñan skams sundurmeria þann Andskota vnder ydra fætur. Nad DROTTINS vors Jesu Christi sie mz ydr

Þetta er talad/ vm allan Mañligañ Lærdom

D Ydur heilsar Timotheus miñ hialpar mañ/z Lucius/z Jason/z Sosipater miner nafrændur. Eg Tertius/ s͞m þetta Brief skrifade/heilsar ydur j DROTTNI. Ydur Heilsar Gaius minn og alls Safnadarins Husbonde. Ydur heilsar Erastus Borgarikar Fiarrentu vørdur/og Quartus Broder. Nad DROTTINS vors Jesu Christi sie mz ydur øllum Amen.

Enn honum/sem mattugur er ydur ad styrkia epter minu Euangelio / og predikan vt af Jesu Christo/fyrer hueria leyndur Domuren er vppbirtur/ sem i ~~langa tima~~ hefur yferuered þagat/ enn nu opinberadur og auglystur fyrer Ritningar Spamannanna/epter bode eij lijfligs Gudz/Truarinnar hlydne til vppreisingar/ medal allra heidinna þioda/Þeim einu͞ saan Gude ē alleina er vitur/ sie Dyrd fyrer Jesu͞ Christ/ad eilijfu Amen.

fra valldar upphafe

Til Romueria

Sendur af Corinthio/ fyrer Pheben/ s͞m Þionustukuinna war Safnadarins til Cenchrea

Formale hins fyrra
Pistils til Corinthios

J Þessum Pistle amiñer hiñ heilage Pall þa i Corinthiu borg/þ þr skulu samlynder wera i Trunne og i Lærdomenum/hafande vakt a þui/ ad þeir lærdu wel þssa høfudgrein/einkum(þad Christur sie allra wor Saluhialp) A hueria grein allar mannligar skynsemder og Vijsdomar hafa sig a rekit.

Høfudgrein Christeligs Lærdoms

Þuiad lijka s͞m nu wpphefia sig wm wora daga/i þra þui ed Euangelium kom i auglios/ marger þauiser sialfbirgingar(þa wier kollum Flugu anda Suælur og Villumenn)huerier allt þorsnema eru kloker og lærder vordner/og eigi þa þyrer myklum Meistaraskap og Vijsdome halldit sig lijka wid nockurn eda samlynda. Þann eine will hingat hiñ añar þangat/

Art og Edle Villumanna

suo s͞m

so sm̄ ad wære þ stor Sman/nær ed huer eirn skylldi eigi nockut sierligt fyrer sig leggia/og sinū eigenligū Vijsdome wppfleygia/Hueriū eingen fær wmuent aptur til sins Vitskuleysis/Enn þo wita þeir i þele nidre allz ecke nie wnderstanda wt af hinum riettu Höfudgreinum; þott þeir rause/gialfre og þuætte margt wm þetta med munnenum.

Nuad S. Pal hefur hent Nneyxlaner, og flockadrattz fra i Corinto

Lijka so skiede a dögum hins heilaga Pals/ þa er hn̄ hafde kient sinum æstuinū i Corinthiu Christeliga Tru/og frelsit af Lögmalinu/Þa hofu sig og wpp hiner fauisu sialfbirgingar/og otiduger witringar/i sundurlundadan Lærdom/giörande so sundurþyckan flockdratt medal truadra manna. Þann eine willde wera Pals/hinn annar Apollinis. Þañ eine Peturs/enn annar Christs. Eirn willde wmskierast lata/eñ annar ecke. Þann eine willde giptast/hinn annar ecke. Þañ eine willde eta skurgodafo rner/ enn añar ecke. Sumer willdu og wera likamliga frialser. Og nockrar Konur willdu nied beru hare ganga / og slijkt annad þessu lijkt. Þar til ad þr komu so fiarre/þad eirn drygde suiuirdeligan misuerknad i mote Fielsenu/ takande sina Stiupmodur til eigen ordz. Og sumer hielldu alls ecke wt af wpprisunne daudra manna/Enn adrer nærsta lijtid af holldtekiu DROTTINS.

Snögt ad seigia/Pad gieck miög wndarliga og næsta oskickanliga til/so ad huer eirn willde Meistare wera og Kienningar drygia/og þat eina giöra med Gudzspiöllen/Sacramentit/ Truna huad hm̄ gott þotte. Og lietu a medan þessa höfut grein fara/og wnder fotum liggia (Pad Christur sie wor Saluhialp/Riettlæte og Endurlausn) lijka so sm̄ hefdu þeir þessa grein fyrer löngu mz sölum sinna skofata forslitid. Af þui ad suoddant stycke fær ecki wid magt ad blijfa/huar menn sialfer wpphefia Kloker og witrer ad þikiast.

Flockadrætter a worum dögū

Aullu deile eins/lika so sm̄ þad geingur nu til mz oss/ Sidā wier opinberudum i Þyduerskunne (seiger Meistaren) þetta Euangelium wt af Gudligre Nad/ þa will huer eirn hinn ædste Meistare wera/og hafa hinn heilaga Anda alleina. Lijka sm̄ wære Euangelium fyrer þañ skulld predikat/ þad wier skylldum leita worrar hrosunar/audsynande worn kloklei ka og skynsemd þar inne. So ad þesser Corinthiu borgarmenn/ meiga rel wera ein fyrer lijking worrar þiodar a þessum timum/ huer ed þörf hefde eins þuilijks Pistils. Enn so hlytz þad at wera/ og so a þ Euangelio ad ganga/þad hiner heimsku sialfbirgingar og otyduger witringar/eiga wpp ad byria flocka dratt og hindraner/so ad þr sm̄ reynder eru (epter þui sm̄ hier seiger hinn Heilage Pall) opinberir verde.

IIII
Suma z jnnehalld hiña fiogra Capitula

Fyrer þui straffar og fordæmer hinn Heilage Pall slijkan skadsamlegan Vijsdom nærsta aluarliga. Og giörer þuilijka heilaga nefuitringa aptur ad witleysingum/og seiger mz slettum ordum/ad þr wite eckert af Christe/ nie af hn̄s Anda og afgiöfū/ þær oss eru i Christo Jesu weittar/ og eigi skulu þr kenningar vppbyria/þui þr hliota andliger ad wera sm̄ þad skulu wnderstanda. Enn wilia witrer wera og Kloklerk syna medr Euangelio/þad er ein riett hindran og hamlan/Gud og Christum ad widurkeña. Enn flocka dratt og sundurþycke wpp ad byria/þar er kloklig Skynsemd og Vijsdomur wel tilhæfeligur/so ad þeir werde ad eins Heimsker sialfbirgingar og Christner Villingar. Eñ DROTTIN worn Jesum Christum fa þr alldreigi riettelig a widurkient/nema þeir snuist aptur i hid forna Viskuleysi/ og late sig so lijtelatlegana fræra og læra/fyrer þad hoguæra og einfalldliga Gudz ord. Slijkt giörer hn̄ og vm hönd hefur i hinum fyrstum fiorum Capitulum.

Af vilia vera witr i Euāgelio

V
Bañ hūnen þ sk hantierast

J hinum fimta straffar hn̄ þa myklu Vansemd/þss hins sama sem sina Stiupmoder hafde til eignar tekid/og will bannfæra hn̄ og Diöflinum giefa. Gefande þar med ad skilia eina rietta wnderuisan/huernen Bannit ætte ad handtierast/So ad þad skule skie mz einu Samþycke alls Safnadarins/þrra sm̄ riettruader eru/yfer opinberum Storsyndum/so sm̄ ad Christur kenner og sialfur Matth. xviij.

VI
Natur

J siötta straffar hn̄ þ Agg og Præturnal yfer Domstolū/sierdeilis fyrer heidnum moñum og wantruudū. Og keñer ad þr skule sialfer innbyrdis sakernar forlijka/elligar Ranginde lijda.

VII
Niuskapar stiett og hrein lijfe

J hinum siøunda vnderuisar hn̄ af hreinlifenu z Niuskapar bandenu. Lofar fast Hreinlifed og Jungfrurdomen/þad hn̄ sie nytsamligur/so þui framar og betur gete hn̄ Gudzspiallañs giætt. So sm̄ ad sialfur Christur kienner Matth. xix. af þeim hreinlijfismönnum sm̄ wegna Gudzspiallaña edr Himnarijkis vilia hreinlijfer vera. Eñ Pall will onaudugā og ofuingadan Jūgfrudom hallden hafa vtā alls haska meire Syndar/Annars sie hiuskaparbandit betra enn hreinlijfis bindindit/þad idugliga weykist i ostöd ugum bruna/og iafnan hefur heimugliga stinga.

VIII
Nuernen wid weykar Samuitskur skule handtiera

J hinum Atta. allt til hins Tolfta/Nøndlar hn̄ marguisliga/huernen ad dier skulū lijda og handtiera wid breyskuar samuitskur/ i augsyneligum malaferlum/so sm̄ ad er i Matarnautn/Dryckiu og klædaburde/og i bergingu Gudz likama. Fyrerbiodande i öllum stödum þad hiner styrkuu skulu forsma hina breyskt ruudu. Af þui ad hn̄ sialfur/þott hn̄ wære eirn Postule/þa hafe hn̄/sm̄ adur/halldit sig i fra mörgum þm hlutum/þar hn̄ hafde þo godañ riett til. Þar til meiga wel hiner styrkuu/wera ottaslegner wm sig/ af þui ad fordum daga/ eru so marger af Jsraels folke forgeingner/sm̄ þo woru adr aller saman wtleidder fyrer Dasemdaruerken af Egiptalande. Eñ iafnfraint þessu framsetur hn̄ nockrar hialpsamligar keñingar.

XII
Gafur Gudz marghattadar

J hinum xij allt til hins xiiij hondlar hañ/Nuersu marghattadar ad Afgiafer Gudz eru/ a medal huerra þad Kiærleikuren sie þo hin besta. Þuiad hañ wpphefur sig eigi/Helldur innbyrdis samþyckeliga þionande/mz þui ad þar er eirn Gud/eiñ DROTTIN/eirn Ande/og aller hluter eins huersu marghattader ad eru.

J xiiij/keñer hn̄ Predikurū/Spamønū z Søngmønū/þ þr sku skickālega jdka sinar gafur/og alleinasta til betrunar/eñ ei til eiginligrar dyrdar sina predikan/lyst edr skynsemd þar mz at audsyna.

Predikunar Embætted

J fimtanda/Straffar hn̄ þa sømu sm̄ rangliga hafa lært z truat vm Holldsins vpprisu.

J hinum sijdasta minner hn̄ þa a/ vm brodurliga hialp/og stundliga styrking Lijkamligrar næringar/wid hina þurftugu.

Hinn

Til Corinthios

I

A PAll kalladr til Poſtula Jeſu Chriſti/ fyrer vilia Gudz/ z Soſtenes vor Broder. — *Vnderſkrift*

Þeim Gudz Söfnude ſem er i Corinthiu/ þeim helgader eru j Chriſto Jeſu/ þm kölludum Heilögu/ Samt öllum þm ẽ akalla nafn DROTTINS vors Jeſu Chriſti/ j öllum þra Landzaalſum og vorum. — *Yferſkriften*

Nad og Fridur/ af Gude voru Födur/ z DROTTNE Jeſu Chriſto ſie mz ydur. — *Quedian*

Þacker giöre eg Gude minum jdugliga ydaruegna/ fyrer þa Gudz Nad ſm ydur er giefen j Chriſto Jeſu/ þad þier erut fyrer hn i öllu hlutum audgader/ j allre kunnattu og vidurkienningu/ Epter þui ſm ſu predikã af Chriſto Jeſu/ er kröptug vorden j ydur/ So ad þier hafet onguan breſt i nuckure giöf/ Epterbidande auglyſingu vors DROTTINS Jeſu Chriſti/ ſa er ydur mun ſtadfeſta allt B ad lokum/ So at þier ſieut oſtraffanliger a deigi DROTTINS vors Jeſu Chriſti/ Þui Gud er triwr/ fyrer huern þier kallader erut til [a] Samlags Sonar hanns Jeſu Chriſti vors DROTTINS. — *Þackargiörd*

a (Samlags) Þad er/ Samaruar og sameigendr allra hluta med Chriſto

Enn eg beide ydur Brædur/ fyrer nafn DROTTINS vors Jeſu Chriſti/ þad þier hafet aller hin ſama Ordrom/ og eige ſie þar nockurt ſundurlynde ydar a mille/ Helldr þ þier ſieut fullkomner j ſamlikre lund/ og einre meiningu. Þuiad mier er ſo kunngiört/ Brædur miner/ af þm ſm af Cloes heimkynne eru/ vt af ydr/ ad Þrætur ſie ydar a mille. Enn eg ſeige þar af/ þ huer ydar eirn ſkule ſeigia. Eg em Pals/ ſa annar/ Eg em Appolinis/ hinn þridie/ Eg em Cephas/ hin fiorde/ Eg em Chriſtz. Huad? Er Chriſtr nu þa j ſundurſkiptur? Er nockut Pall fyrer ydur kroſſfeſtur? Eda eru þier ſkirder j Pals nafne? Eg þacka Gude/ þ eg hefe onguan yduarn ſkirt/ vtan Criſpum og Gaium/ ſo ad eingen þurfe þ ad ſeigia/ ad þier ſieut ſkirder j minu nafne. Eg ſkirda og heimamenn Stephane/ Framar veit eg ecki/ huort eg C hefe nockurn yduarn annan ſkirt.

Þuiad Chriſtur ſende mig eigi til ad ſkira/ helldr at boda Gudz Euangelion / Eigi medur Ordaſnilld/ ſo ad eigi yrde Kroſſ Chriſti ad hiegoma. Þuiad þtta ord af Kroſſenu er fifſka þm ſm fortapader verda/ Enn oſſ ſm hialpaſt/ er þ Gudz Kraptur. Þuiad ſo er ſkrifad/ Eyda mun eg Vitſku vitringana/ og ſkilning ſkynſamra mun eg forleggia. Huar er nu Spekingurenn? Huar er Ritningameiſtaren/? Huar er Verálldar Vitringurenn? Hefur Gud ecke giört Speke Heims þſſa ad Heimſku. — *Eſa. 29. Eſa. 33.*

Þuiad a medan Heimurenn fyrer ſina vitſku/ þeckti ecki Gud j ſinum Vyſdome/ þocknadiſt Gude þad vel/ fyrer fauiſliga predikan hialpliga ad giöra/ þa ſm þar atrua. Med þui ad Gydingar æſkia Teikns/ og Gricker ſpyria ad Speke. Enn vier predikum Chriſt hin Kroſſfeſta/ Gydingum ad ſönnu hneykſlan/ enn Grickium Heimſku/ En þm ſm kallader eru/ bæde Gydingium og Grickium/ bodum vier Chriſt ein Gudligan Krapt z Gudliga Speke. Þui D at Gudz Fauiſka er mönum hyggnare/ og Gudz [b] Veykleike er mönum ſtyrkuare.

b (Veykleike) Gudlig fauitſka og veykleike er Euangelium þad er heimſka fyrer þm vyſu enn willa fyrer þeim Heilögu/ enn fyrer þeim Chriſtnu er þat Kraptur og Vyſdomur

Fyrer þui/ alyſid goder Brædr ydra kallan/ Þad eigi eru marger Spekingar epter Holldenu/ ei marger vollduger/ eigi marger Edalborner kallad'/ Helldr þ huad heimſkuligt er fyrer Heimenum/ þad hefur Gud vtualit/ vppa þ ad hn giörde Vitringana ad hneykſlan. Og þ ſm veykligt var fyrer Heimenum/ þ vtualde Gud/ ſo ad hn giörde at hneykſlan þ huad Aflugt er. Og þ ſm vedla var fyrer Heimenum og forſmad/ þad hefur Gud vtualit. Og þad ẽ eckert er/ ſo ad hn nidurþrycke þ huad nockurs hattad er/ So ad eingen madr mætte ſier fyrer hns augſyn hroſa/ Vt af hueriu þier erut komner j Chriſto Jeſu/ Hu oſſ er af Gude giördur til Vyſdoms/ z Riettlætis/ til Helgunar/ z til Endurlauſnar. So ad huer (epter þui ſm ſkrifad er) ſm ſier hroſar/ ſa hroſe ſier j DROTTNI. — *Iere. 9*

II.

OG eg/Goder Brædur/þa eg kom til ydar/kom eg ecki medr ordahæd edr hærre Viſku til ydar/ad boda ydr Gudz predikan. Þui eg hiellt mig eckert vita ydar a mille/ vtan Jeſum Chriſt þann hinn Kroſſfeſta. Og eg var hia ydur medr veykleika/og mz vgg og Otta myklum. Min Ræda z min Predikan var eige j ſnilldarordum mañligrar Viſku/ helldur i audſyningu Andans og Kraptarins/So ad ydar Tru ſie ei af mannligre vitſku/helldur af Gudz Krapte. A

Enn þar vier rædum vm/þad er þo Speke a medal þra ſm̄ algiørder eru / enn þo eingen þeſſa Neims Speke/og eigi þeſſa heims høfdingia/huerier ed forganga. Nelldur ſeigñ vier af þeirre heimugligre huliñe Gudz Speke/hueria Gud hefur fyrer hugad fyrer Allder/ til vorrar Dyrdar/Nueria eingen þeſſara Neims høfdingia hefur þekt. Þui ef þeir hefdu þekt hana/ þa hefdu þeir eigi kroſſfeſt DROTTIN Dyrdarinnar/ Nelldr epter þui ſem ſkrifad er/Þad eige haſt auga ſied/og eigi Eyra heyrt/og ecki j mannſins hiarta komit/ huad Gud hefur fyrerbuit þm er hñ elſka. B

Eſa. 44

Enn oſſ hefur Gud þad opinberat fyrer ſinn Anda. Þui Anden ranſakar alla hlute/eirnen diupleika Guddomſins. Nuer manna er ſa/ed vite huad j mannenum er/ vtan alleinaſta ſa Ande ſ mz ſialfñ hm̄ er? So lijka veit og eingen huad Gudz er/nema Gudz Ande. Eñ vier høfñ ei medtekit þeſſa Neims Anda/helldr þann Anda ſ af Gude er/ ſo ad vier vitñ huad oſſ er af Gude giefit/huar vier og af ſeigum/eigi medur þm ordum ſm̄ mañlig viſka kienner/helldur mz þm ordum ſm̄ heilagr Ande lærer/dæmande ſo andlig efne andliganna. Eñ a Lijkamligur[a] madur ſkyniar eckert þad ſ er af Gudz Anda/af þui ad þ er honum heimſka/ z hñ fær eigi ſkilit/Þuiad þ hlytur andliganna ad vrſkurdaſt. Enn ſa andligur er/hañ giegnum ſier alla hlute/eñ hñ verdur af ongum ranſakadr. Þuiad huer hefur þekt hugſkot DROTTINS? Eda huer lagde honum nockut rad? Eñ vier høfum Chriſtz hugſkot. C D

[a] (Likamligur) Sm̄ Likamlige madur er/ epter þui hñ er an Nadar innar/ mz allre ſkynſamd/Kuñattu og ſkilningar ſinne og ollm̄ þoi mætte og ſo ſm̄ hañ er allra biſt ſkickadur

III.

OG eg/ goder Brædur/ matte eigi tala vid ydur ſo ſm̄ vid andliga/ helldur ſo ſ vid Likamliga/og lika ſm̄ vid ønnur vngberne j Chriſto. Miolk hefe eg ydr til dryckiar gefit/enn eige megnan mat. Þuiad þier formattud þad ecki/ So formeige þier þ nu eñ eigi helldr/ þt þier erut enn Likamliger. Þuiad a medan at agg z þrætur eru ydar a mille/ Eru þier þa eigi Likamliger/ og gangit epter likamligre ſidueniu? A

vandlæte

Þui þa nockur ydar ſeiger/Eg em Pals/hiñ annar/Eg em Appollinis/Eru þier þa eige likamliger? Nuad er Pall? Eda huer er Apollo? Vtan þionuſtumenn/fyrer hueria þier erut trwader ordner/og þ ſama/ epter þui ſm̄ DROTTIN hefr huerium einñ veitt. Eg plantade/Apollo vøkuade/Enn Gud hefur friofgunena giefet. So er nu huerke eg nie ſa ſ plantade/ nie ſa er vøkuar nockut/ helldur Gud ſa er Friofgunena giefur. Enn ſa ſm̄ plantar og hinn ſm̄ vøkuar þeir eru eins. Enn huer eirn mun ſitt eigenligt verdkaup odlaſt ept ſinu erfide. Þui vier erñ Gudz Sáerfidismeñ. Þier erut Gudz Akuruiña/ z Gudz vppbygging B

Nier fordæmer S. pall bæde pauadom og allar villur

Eg hefe vt af þre Gudz nad ſm̄ mier er gefen/ grunduøllen lagt/ ſo ſem eirn hyggin hwſa ſmidur/Enn eirn añar bygger þar yfer. Nuer eirn hafe og gæt a huernen hñ bygger þar yfer. Þuiad eingen fær annan Grunduøll lagt/helldur enn þañ ſm̄ adur er lagdr/ huer ad er Chriſtus Jeſus. Enn ef nockur bygger vppa þennan Grunduøll Gull/Silfur/Gimſteina/ Triahark/Ney/Strahalm/Þa mun huers eins verknadur opinber verda/z dagurin mun hñ auglioſan giøra. Þuiad hñ mun mz Ellde opinberadr verda/og huilijkur ad huers eins verknadur ſie/ þa mun Ellduren reynſlu a giøra. Ef nockurs verknadur bſijfur/ ſa hñ hefur þar yferbygt/þa mun hñ laun ødlaſt. Enn huers verknadur ſm̄ forbreñur/þa mun hñ ſkadſeme lijda/Enn hñ ſialfur mun holpen verda/þo ſo lijka ſem þ ſie fyrer Ellden C

Vite þier ecki/þ þier erut Gudz Muſtere/og þ Gudz Ande bygger j ydur? Eñ hñ ſ ſkamar Gudz Muſtiere/ þeim mun Gud tortyna/ Þuiad Gudz Muſtere er heilagt/huert þier erut. Tæle eingen ſialfan ſig. Og ef nockur er ſa ydar a mille/ſ Vitur þikiſt vera/verde hñ ad þſſa Neims Ouitringe/ſo ad hñ mætte vitur vera. Þuiad þſſa heims Speke er Neimſka hia Gude. Þuiad ſo er ſkrifad/Nøndla mun eg Spekinga i Slæguitſku þra/Og eñ aptur/DROTTIN veit hugſaner Spekinganna/þuiad þær eru Niegomligar. Fyrer þui mete ſig eingen af monnum. Allt er þad yduart/ſie þad Pall/ eda ſie þad Apollo / ſie þ Cephas eda D

2 Cor. 6

Joh. 5
Pſal. 94.

Neimur

Heimuren/sie þad Lijfit eda Dauden/sie þad hid nalæga eda okomna/allt er þad yduart/enn þier erut Christz/ enn Christur er Gudz.

IIII.

A Ar halldе oss huer mann fyrer/einkum fyrer Gudz þienara/ z verkstiornara yfer Gudz leynda doma. Nu heimtum vier eigi meir af Verkstiornurunum enn þ þr finist truer. Þui er mier þ fyrer minsta koste/ad eg ske af ydur dæm ast/ed: af mañligum deigi/ Eñ þo dæme eg mig ei sialfur/ Þui eg veit min eckert/enn j þui em eg þo ecki riettlatur/ DROTTIN er sa sm Dæmer. Fyrer þui dæmit ecki fyrer tijman/þangat til ad DROTTIN kiemur/sa er auglysa mu þad j myrkrunu er hulid/z opinber giora raden hiartanna/z mun þa huerium sm einum Lofstyr skie af Gude.

B Enn þetta goder Brædur/hefe eg myndat vppa sialfan mig og Apollo ydar vegna/ so ad þier lærdut af ockur/þad eingen hallde meir af sier/enn so sm nu er skrifat/vppa þ/ad eingen hroke sig vpp mot ødrum/fyrer nockurs saker. Þui huer helldur þier fram? Eda huad hefur þu þad at þu hafer eigi midtekid? Enn fyrst þu hefur þ medtekit/ huad metur þu þig þa s sa þad hefde ecki medtekit? Þier erut nu sadder/þier erut nu þegar auduger vordner/þier rijkit an vor/Giæfe þad og Gud ad þier rijktut/so ad vier mættum og rijkia mz ydur.

Eñ eg meina ad Gud hafe audsynt oss Postulaa fyrer hina allra sidustu/ so sm Daudanu yfergiefna/ Þuiad vier erum sionargler vordner Heimenum/ og so Einglum og mønnu. Vier

C erum Þussar fyrer Christz saker/enn þier forhyggner j Christo/ Vier veyker/ eñ þier styrkuer/Þier dyrdliger vier forsmaarliger. Þuiat allt til þessa dags þolu vier Hueingd z Þosta/ og erum klædfaer/og verdum hnefum barder/høfum onguañ samastad/ erfidum og verkum mz vorum eigen høndu. Og nær oss er formællt þa blezum vier/eru vier ofsokter/þa lidu vier eru vier lastader/þa beidu vier/og iafnan erum vier so sm Hrak þessarar Verolldar/z hreinsunar Offur allra manna/ allt til þssa

Þetta skrifa eg eigi/vppa þ eg hneykste ydur/Helldur aminne eg yd: so sm mina kæruste Syne. Þui þo þier hefdit tiu Þusūder Lærемeistara i Christo/þa hafe þier þo ei Fedurna

D marga/ Þuiad j Christo Jesu fyrer Euangeliu þa hefe eg alid ydur. Fyrer þui aminne eg ydur/ad þier sieut miner epterfylgiarar/ Þar fyrer sende eg Timotheum til ydar/ huer ad er minn kiær z trur sonur j DROTTNI/ad hñ vnderuisi yd: mina vegu/ þa s ad eru j Christo/Lijka so sm eg j øllum Samkundum og allstadar kienne.

Þar hroka sier nu nockrer vpp/lijka sm eg munde eigi koma til ydar/Enn eg mun þo snarliga koma til ydar/ef DROTTIN vill/ad eg reyne/eigi ord þra sm vpphrokader eru/helldur Krapt/Þuiad Gudz rijke er eigi folgit j ordum/helld: j Krapte. Huad vilte þier? skal eg mzur Vende til ydar koma/eda mz Kiærleik og hoguærum Anda?

V.

A Llmennelegt rykte er/ad þar sie horaner ydar a mille/og þo slijk Horan/sm eki er gietid a medal Heidinna þioda/þad at nockur skal hafa sins Fødurs Eigenkonu. Og þo eru þier vpphrokader/og hafed ecki myklu framar Hrygd/ vm alit/so ad sa sm þ verk hef: drygt/yrde j midit burt tekiñ fra ydur, At sønnu eg fra verande likama/þo nalægur j Anda/hefe so sm þar næruerande dæmt yfer honum sm slijkt hefur giort/j nafne DROTTINS vors Jesu Chri

B sti/ad ydur samankomnum medur minum Anda/og mz Krapte vors DROTTINS Jesu Christi/ hñ ofur ad selia Andskotanu/ til Holldsins fordiorfunar/ so ad Andiñ sie hialplig: a deige DROTTINS vors Jesu.

Ydvar hrosun er ecki god/Vite þier ecki ad litid Surdeig syrer allt Braudit? Fyrer þui hreinsit burt hid gamla Swrdeigit/so ad þier sieut nytt Deig/so sm þier sieut osyrder. Þuiad vort Paskalamb er Christur fyrer oss offrad:. Fyrer þui høllдum vora Pascha/eigi j gam

C lu Swrdeigi/og eigi j Swrdeigi Illskunnar og Prettuisinar/helldur j sætu Deige/Skirleikans og Sannleikans.

Eg skrifade ydur j Briefenu/ad þier skylldut ecki samblandast Hooranarmønnum. Onguā megen meina eg þessa heims Horunarmenn/eda Agirndarmeñ/Ræningia nie Blotmeñ skwr goda.

a (Leyndadoma) Þad er Euangelium i hueriu Guddomlig þolgen audæfe werda þyrer oss framsett

b (Ryker) Jroma/hann kallsar þa Postulanna og predikarans embætte i þessu heime

Bañfæring

goda/annars hlyte þier Verølldena ad ryma. Enn nu skrifa eg ydr/þad þier skulut eigi sā- D
blandast/einkum ef sa er nockur sm̄ sig lætur Brodur kalla/og er Frillulÿfis madr/eda Agirn
dar madur/ Blotmadur skwrgoda/ eda Brixlunar madur/ Ofdryckiumadr edr Ræninge/ med
þesskonar møñum skulu þier ecki Matar neyta. Þui huad koma þr vid mig sm̄ þar fyrer vt-
an eru/ þad eg skyllde þa dæma? Er eigi so ad þier dæmit þa sm̄ hier fyrer jnnan eru? Enn
Gud mun dæma þa sm̄ fyrer vtan eru. Latid þann burt fra ydr sm̄ vondur er.

VI.

HVernen dirfest nockur af ydr/þott hñ hafe eitthuad Kiærumal j moti ødrum/ A
ad lata dæma þ hia Ranglatum/og eigi helldr hia Heiløgum? Vite þier ecki
þad Heilager munu Heimen dæma? Og fyrst Heimuren skal dæmast af ydr/
Eru þier þa eige nogu vel fallner til ad dæma vm þ ō miñe hattar er? Vite
þier et/þ vier mūum yfer Einglunū dæma? Húsu myklu meir þa yfer stūdligū
Audæfum? Enn þier nær þier hafed nockur malaferle vm stundligan Aud/
þa take þier þa sm̄ hia Søfnudenum [a] Forsmader eru/ og setied þa til Yferdomara. Ydur
til Smanar seige eg þetta. Er þar þa mz øllu eingen so vitur ydar a mille? Þad dæma kyñe B
millum Brodurs og Brodurs? Helldur deiler Broder vid Brodur/þar ofan a fyrer Van-
truudum.

[a] (Forsmader) Þat eru Heidingiar/ huerier eckert samlag hafa mz þm Christnu i andligum hlutum/ suo sm̄ er Sacramentū etc

Þar er senneliga fullkomligt brot i bland ydur/þad þier hafit Lagadeilur yduar a mille/
Huar fyrer lÿde þier ei myklu helldr orietti? Eda þui late þier ecki suikia ydur helldr? Þier giø
ret helldur rangt og suikit/og þo þ vid Brædurnar.

Vite þier ei þæd Rāglater mūu eigi eignast Gudz Rÿke? Latid eigi villa ydr/hūke Frillu
lifismenn/nie Blotmenn skwrgoda/eigi Hordoms menn nie Sælgiætingar/ eigi helldur þr ō
skøm̄ drygia med Karlmønnū/eigi Þiofar nie Agirndarmeñ/eigi Ofdryckiumeñ/eigi Hneyk-
slarar nie Ræningiar munu Gudz Rÿke eignast. Og þuilÿker hafa fordum daga nockrer vt C
af ydur verit/Eñ þier erut nu afþuegner/þier erut nu helgader/þier erut nu Riettlætter fyrer
nafnit DROTTINS Jesu/ og fyrer Anda Gudz vors

Lærdomur og Huggun

Allt leyfest mier/enn eigi batar þ mig allt. Eg hefe allra hluta valld/enn mig skal eckert
yferbuga. Fædslan Maganum/og Magin Fædsluñe/ Enn Gud mun þetta og hitt afma.
Likamen ad sønnu eigi Frillulifnadenvm/ helldur DROTTNI/ og DROTTIN Li-
kamanum. Enn Gud hefur vppuakit DROTTIN/ og so mun hann oss vppuekia fyr
er sinn Krapt. Eda vite þier ecke þad ydrer Likamer eru Christs Limer? Skyllda eg nu ta
ka Christz Lim/ og giora þar af Skiækiunnar Lim? Þad sie fiarre. Eda vite þier ecki/ad D
huer hñ samlagar sig skiækiuñe/ad sa er eirn Likame medur henne? Þuiad þau munu(seig-
hñ)tuø j einu hollde vera/Eñ hū hñ samteinger sig DROTTNI/sa er eirn Ande mz hm̄.

Flyit Frillulifnadinn. Þuiad allar Synder hueriar maduren dryger eru vtan hñs Lika-
ma. Enn huer ed Frillulifnaden dryger/sa syndgar vid siñ eigin Likama. Eda vite þier ecki/
ad ydrer Limer eru Musteri þss Heilags Anda sm̄ j ydur er/þñ þier hafed af Gude? Þier erut
og eigi ydrer sialfs/Þuiad þier erut dyru verde keypter. Þar fyrer vegsamit Gud i ydrum Lÿ
kama/og ydrum Anda/huerier Gudz eru.

2 Cor. 6

VII.

VM adra þa hlute/ þier skrifudut mier til/ andsuara eg/ Þad mannenum A
er gott at hñ snerte eigi neina Konu. Enn fyrer Frillulifnadar saker þa
hafe huer eirn sina Eigenkonu/og huer ein hafe sinn eignarmann/Madur-
en giøre Kuinnuñe sitt skylldugt atlot/slikt hid sama Kuiñan Mannenum.
Konan hefur eigi valld sins Likama/helldur Madurin/Lÿka og eirnin mad
urinn hefur eigi Valld sins Likama/helldur Konan. Tæle huorke annad/
nema þad sie af beggia Samþyke/ vm stundarsaker/ suo at þier sieut þess lidugre til føs- B
tu z bæna halldz/og komit sidan aptur til samans/ so ad Andskoten freiste ydar ecki/fyrer yd-
uars ostødugleiks saker.

Um Hiuskap ærfiettena og Meydom

Þetta seige eg af vorkunseme/z eigi epter skipan/Eñ eg villde helldr ad alier meñ være so
sem ad eg em. Huer eirn hefur sina eigenliga giøf af Gude/eiñ ad sønnu suo/enn añar suo.
Enn þ seige eg þeim ogiptum og Eckiunum/ ad þeim er gott/ ef þeir blifa so sem eg. Enn

ef þeir ta

ef þr ka ſier eigi halldit/giptiſt þr þa/þuiad betra er ad giptaſt enn ad Breñа.

Eñ þm ſ gipter eru bydꝛ/eigi eg/helldꝛ Drottin/þ Konan ſkilie ſig ecki vid Mannen/eñ ef hũ ſkilur/þa blyfe hũ vtã Hiuſkapar/eda forlyke ſig vid ſiñ mañ/Og maduren forlegge ecki ſina Eigenkonu

D Hinũ odrũ ſeigi eg eñ ecki Drottinñ/ Ad ef einhuer Broder hefꝛ vãtruada Konu/ ꝛ hm̃ hagar at bwa vid hãa/þa ſkilie hñ eigi vid hana. Og ef ſu Kona er ſ vantruadã mañ hefur/ꝛ þ hagar heñe hia hm̃ ad bwa/ þa ſkilie hũ eigi vid hñ. Þuiad vãtruadꝛ madꝛ er helgadꝛ fyrer Konũa/ꝛ vãtruud Kõa er helgut fyr mann en. Añars være børn ydar ſaurug/eñ nu eru þau heiløg. Eñ ef hiñ vantruade vill ſkiliaſt/þa latid hñ ſkil iaſt/Þui broder edꝛ ſyſter eru eij forbũden af þiſ hatt efne. Gud hefꝛ oſſ j Fride kallat. Eda huad veiſtu þ Kõa nema at þu kuñer at giora mañen holpen? Eda þu madꝛ/Huad veiſtu nema þu gieter giort Konuna hialpliga? Þo epter þui ſ Gud hefꝛ hueriũ einũ vthlutad Nũ og eiñ/epter þui ſ at Drotten hefur hñ kallat þa gãge hñ/ꝛ ſo ſkicka eg þ til j ollũ Sofnudũ. Er nockꝛ vmſkorin kalladꝛ/ſa æſke eij yferhudar. Er ꝛ nockꝛ kalladr j yferhwdiñe/læte ſa ei vmſkera ſig. Vmſkurnin er eckert/Yferhwden er ꝛ eckert/helldꝛ vard ueiting Gudz Bodorda. Nũ eirn blyfe nu i þre kallã ſ hñ er jñe kalladꝛ. Ef þu ert eiñ Þræll kalladꝛ/þa haf

E þar eij ahyggiu fyrer/Eñ gietur þu frials vordit/ þa koſt giæf þad helldꝛ. Þuiat hũ hñ er Þræll kalladur j Drottne/ſa er Frelſinge Drottins/Lyka ꝛ eirnen hũ hñ er Frelſinge kalladꝛ/ſa er Þræll Chriſti. Þier erud dyru verde keypter/Verdit ei þrælar mañaña. Nũ ꝛ eiñ goder Brædꝛ/j hũre ſtett ſ hñ er kalladꝛ/þar blyfi hñ jñe hia Gude. Eñ af Meyunũ hef eg eckert bodord Drottins/ Þo gef eg til ræd/ ſ ſa ed hefꝛ myſk unſeme ødlaſt af Drottne/at eg ſie trwr/Þui meina eg nu þ gott vera fyrer nalægrar naudþurftarſaker/þ mañenũ ſie gott ſo at blyfa. Ertu vid Konũa bũden/þa ſæk ei epter laus at vda. Eñ ertu Kõulaus/þa leita ei Kuõfãgs. Þott þu giptiſt ſyndgar þu ecki. Og þo at ein Mey giptiſt/ſyndgar hũ ei/Þo mũu þſſkonar holldſins harmkuæli hafa. Eñ eg þyrmda ydꝛ giarna: Þat ſeigi eg ydꝛ goder brædꝛ/at timen er naumꝛ

F Frãar er þ þo meiningen/at þr ſ eigenkuænt eru/þ þr ſie ſo ſ at þr hefdu ei neinar/ꝛ þr er harma/ ſo ſ at hørmudu þr ei/ꝛ þr ſ fagna/ſ at fognudu þr ei/ꝛ þr ſ kaupa/ſo ſ eignuduſt þr þ eigi/ ꝛ þr ſ tidka þñan heĩ/ ſo ſ at tidkudu þr hñ ei/Þui þſſa heis athøfn forgeingꝛ. Eñ eg villda þ þi værut vtã ahyggiu. Hũ okuæntꝛ er/ſa ber ahyggiu vm þ huad Drottins er/hũnen hñ meigi Drottne þocknaſt. Eñ hũ eigenkuæntꝛ er/ſa ber ahyggiu vm þ huad heimſins er/ꝛ hũſu hñ meigi hwsfreyuñe þocknaſt. Atſkiliãlig grein er a millũ Meyar ꝛ mañs konu. Hin ogipta ber ahyggiu vm þ huat Drottiñs er ſo at hũ ſie Heiløg j Likãa ꝛ anda Eñ ſu ſ gipt er ber ahyggiu vm þ huat heimſins er/ꝛ hũnen hun megi mañenũ þocknaſt. Eñ þta tala eg til ydrar gagnſeme/ei vppa þ eg leggi ſnøru fyrer ydꝛ/Helldꝛ til þſſ ſm̃ ſidſamligt er/ſo at þier mættut jafnan oforhindrader Drottne þiona.

G Eñ ef nockur þikiſt ſia þ ſier mũe toruelldꝛ vda ſiñ Meydomꝛ/ ef giafords timen lydur / og ſo ef þ vill eigi odru vyſ vda/þa giøre hañ huort hm̃ likar/Gipt hñ ſig þa ſyndgar hñ eigi. Eñ huer þ ſetur ſtodugt ſier j hiarta/ꝛ hefur þar mꝛ eigi neina Þuingã/hafande ſuo valld ſins eiginligs vilia/ꝛ ſtadfeſter j ſinu hiarta/at varduetita ſiñ meydõ/hñ giører vel. Og hũ ed giptiſt ſa giører ꝛ vel. Eñ hñ ſm̃ gipter ſig ecki/ſa giører betur. Kuiñan er Løgmalinu vnderbũden/ſo leinge ſm̃ hennar madꝛ lifer/Eñ nær heñar Madur er latñ/ſo er hun frials ſig ad gipta huerĩũ hũ vill/vtan þ ſkal ſkie i Drottne. Eñ þo er hun ſælle ef hun blyfur ſm̃ mitt ræd er til. Enn eg helld þ/ad eg mune og hafa Gudz Anda.

VIII

A ENn vm þ ſ Skwrgodũ offraſt/vitu vier/þ vier aller høfũ ſkynſemina. Skynſemen hun blæs vpp/ eñ Aſtſemen bæter vm. Nu ef einhuer lætur ſier þikia þ hñ vite nockut/ſa veit eñ eigi/ſo ſm̃ hm̃ ber ad vita. Eñ ef ſa er einhuer ſm̃ elſkar Gud/ hñ er af honum þecktur.

B So vitũ vier nu af þre fædſlu ſ Skwrgodũ offraſt/þ Skwrgodit ſie einſkis vert j Heimenũ/þui eingen er Gud nema eiñ. Og þo ad þar ſie nockrer ſm̃ Guder kallaſt/huort þ er a Himne/edꝛ a Jordu (mꝛ þui ad marger eru Guder og marger DRottnar) Þo høfũ vier ecki vtan eirn Gud/Fødur/af huerium at all er hluter eru/ og vier j hm̃/ og eirn Drottin Jeſum Chriſtũ/fyrer huern aller hluter eru / og vier fyrer hñ.

C Eñ þſſa ſkynſemi hafa eigi aller/Þuiad nockr hafa giørt ſier ſamuitſku hier til/yfer þm Skwrgodũ/og atu þ fyrer ſkwrgoda forner/ꝛ mꝛ þui ad þr voru ſo veyker/þa fleckadiſt þra Samuitſka j þſſu. Enn fædan batar oſſ ecki fyr Gude. Etũ vier/ þa erũ vier ei betre fyrer þ/Etu vier ꝛ ecki/þa vdũ vier ei verre fyr þ.

D Enn ſiaet ſo til ad þta ydart frelſi verde ei til hindrunar/ hinum veyk truudum. Þui ef nockur ſæe þig (þu ſm̃ ſkynſemina hefur) ſitia til Bordz i godahuſi/verdur þa eigi hañs Samuitſka (mꝛ þui hañ er breyſkꝛ) huett vpp ad eta ſkwrgoda forner? Og ſo forferſt þiñ breyſkue broder j þiñe ſkynſeme/ fyrer huern ad Chriſtur er liflaten. Og nær þier ſyndgiſt ſo vid Brædurna/ og ſlait þra breyſkua ſamuitſku/ þa ſyndgiſt þier vid Chriſt. Huar fyrer ef ad fædan hindrar Brodur minn/ ſkyllda eg alldrei Kiøt eta/ ſuo ad eg giørda onguа hindran minum Brodur?

IX.

Er

Aminning/ad misbreyta ecke Kristelegu frelsi/og hann setur sig sialfan til eptertæmis/Ep eg Postulann tidka ecke frelsid sem eg ma/myklu sidur hæfer ydur ad misbreyta þui/ til hneykslunar veykum Brædrum

Deut. 25

Math. 10

ER eg ecki Postule? Em eg eigi frials? Hef eg ecki sied DROTTen vorn Jesum Christ? Eru þier ecki mitt verk j DROTTNI? Og þo eg sie ei annara Postule/ þa em eg þo ydar Postule/ Þui jnnsigle mins Postuligs embættis/eru þier j DROTTNI. Enn andsuar mitt vid þa sē mig adspyrja/er þetta/Høfum vier eigi valld til ad eta og drecka? Høfum vier ei valld til einhueria Systur/ad eignarkonu vm ad flytia/ lika sm̄ adrer Postular og Brædur DROTTINS/og so sm̄ Cephas? Eda høfum vid ecki/ eg ꝛ Barnabas/ magt til þta ad giøra? Huer stæst og vppa sitt eigit verdkaup? Huer plantar Vingarden og etur ecki af hn̄s Auexti? Eda huer fodrar Hiørdina ꝛ neyter ecki af Miolk Hiardarinnar? A B

Enn eg tala þta epter mannligre sidueniu. Seiger ꝛ ecki Løgmalit þta? Þuiad so er skrifat i Moyses Løgmale/Eigi skalltu munbinda Naut þ sm̄ eriar/Huert ber Gud ahyggiu fyrer Nautunum? Eda seiger hn̄ ecki þetta allzkostar vorra vegna? Þuiad fyrer vorar saker er þta ritad/Af þui þann sē plæger skal plægia j voninne/ ꝛ sa sē þresker hn̄ sk þreskia j voninne so ad hn̄ verde hluttakare sinnar vonar. Fyrst vier sadum ydur hid andliga/Er þ mykels vert þo vier vppskerum yduart hid likamliga? Og ef hiner adrer eru hluttakande þessarar ydrar magtar/ Huar fyrer skylldu vier eigi myklu framar? C

Enn vier høfum eigi tidkat þssa magt/helldur vmlidu vier allra handa/suo ad vier giørdum Christz Euangelio ongua hindran. Vite þier ecki þ/ þr sm̄ Fornernar færa/ eta af þui sm̄ fornfært er? Og þr sm̄ Alltarenu þiona eru Alltarisins hluttakarar. Lijka so hefur ꝛ DROTTIN til skickad/ad þr sm̄ Euangelium kunngiora skulu af Euangelio sitt fæde hafa. Enn eckert þssara hefi eg tidkat. D

Enn eg skrifa eigi þta þar fyrer/ad so skule vid mig vera giørt/Þui betra være mier helldr daudum ad vera/ enn þ ad nockur skyllde mina vegsemd onyta giøra. Þui þad eg predika Gudz Euangelium/þa ma eg ecke vegsama mig vm þ/þuiat naudsynen rekur mig þar til/Og vei sie mier þa ef eg predika ecki Euangelium. Nu ef eg giøre þ viliugr/þa er mier þ launad/Enn ef eg giøre þ naudugr/ þa er mier þ þo embættit a hendur folgid. Huad er nu þa min laun? Þetta/ad eg predika Euangelium Christi/ ꝛ giøri þ sama viliugliga fyrer eckert/so at eg misbruke ecki mitt frelsi a Gudzspiollunum. E

Þui þott eg sie frials fyrer øllum/þa hefi eg þo giørt sialfan mig ad huers mans þion/so ad eg vinne þa alla. Þuiad Gydingum em eg vorden suo sm̄ Gydingur/vppa þad eg vinne Gydinga. Og þeim sm̄ vnder Løgmalinu eru/em eg vordin suo sm̄ vnder Løgmale/suo ad eg vinne þa sm̄ vnder Løgmalinu eru. Og þm sm̄ an Løgmals eru/em eg vordin so sm̄ an Løgmals(sm̄ eg em þo eigi an Løgmals fyrer Gude/ helldur em eg j Christz Løgmale)suo at eg vinne þa enn sømu sem an Løgmals eru. Þeim sm̄ breyskuer eru/em eg vorden sem være eg breyskur/so ad eg vinne hina breysku. Øllum em eg ordin allshattar/ so ad eg giørde allstadar einhueria hialpliga. Enn allt þta giøri eg vegna Gudz Euangelij/so at eg verdi þss hluttakari. F G

Eda vite þier ecki/at þr sē a skeidit hlaupa/þ þr aller hlaupa/enn einn er sa sē Hnossit tekr? Hlauped nu og so ad þier høndlit þ. Enn huer sa sm̄ stæst hn̄ varar sig vid øllu/þr at sønnu/ vppa þad þr ødlist forgeingeliga Koronu/ Enn vier oforgeingeliga. Enn eg hleyp/ lika so/ eigi sm̄ vppa hid ouissa/eg stæst/eigi so sm̄ sa er j Vinden slær/helldr þiae eg minn Likama ꝛ tem hn̄/so ad eg predike þ ei ødrum/ og verde sialfur rækr.

X

Exo. 14

Christus sa Hellusteinn

Num. 14

GOder Brædur/ enn eg vil ei dylia fyrer ydur /Þad vorer Fedr voru aller vnder skyenu/og aller geingu þr yfer hafit/aller eru þr og skirder af Moysen j Skyenu og j Sianum/og aller hafa þr neytt hinnar sømu andligrar fædslu/ og aller hafa þr hinn sama andliga dryck druckit/ Enn þr drucku af þre Andlegre Hellu/sm̄ þm mz fylgde/huer Hella ed var Christur. Enn a þm velflestum hafde Gud ongua þocknan/þui eru þr nidurslegner a Eydimorku. A

Enn þta er skied oss til fyrermyndar/suo ad vier skulum eigi girnast huad illt er/suo sm̄ ad þr girntust. Giørist og eigi Blotmenn Skurgoda/lijka so sm̄ nockrer af þm vrdu/epter þui sm̄ skrifat er/Folkit settist nidr ad eta og drecka/og stod vpp ad danza. Drygium eigi Horaner/so sm̄ nockrer vt af þm drygdu Horaner/ꝛ fiellu a einum deigi þriar Þusunder og tuttuguFreistum og eigi Christz/so sm̄ nockrer vt af þm freistudu hn̄s/og fyrerforust af Høggormū. B C

Møglit og ecki/lijka so sm̃ nockrer vt af þm mogludu/ ⁊ fyrerforust af Fordiarfaranū.

Þetta allt skiede þa til fyrer myndar/Enn þ er skrifat oss til Viduørunnar/yfer hueria ad C þssa Heims ende er komeñ. Fyrer þui/huer hñ lætur sier þikia þad hñ stande/giefe sa gaum ad/ at hñ falle eigi/Ydꝛ hefꝛ ecki høndlat vtan alleinasta mañlig Freistne. Eñ Gud er trwr/ sa eigi vmlidꝛ þ ydar sie freistat framar eñ þier formeigit/helldꝛ giører hñ þ/ad Freistnen fai þann eiñ enda/ad þier giettd vel stadit. Þar fyrer miner kiærustu/flyed fra skwrgodadyrkan

Þar fyrer þorsmae eingin eñ an/huersu styrkr edꝛ veykur huer er/huer veit huersu leinge hñ same stendur

So sm̃ vid Vitringa tala eg/dæme þier huad eg seigi / Sa blezanar Kaleikur huern vier blezum/er hñ ecki samnautn Christz Blodz? Og Braudit huert vier briotum/er þ eigi Samneyte Christz Likama? Þuiad þad er eitt Braud/ og vier marger erum eirn Likame/ med D þui ad vier verdum aller eins Braudz hluttakarar. Hyggit ad þm j Jsrael epter Holldenu/ þ þr s Fornernar eta/ eru þr ecki Alltarisins hluttakarar?

Huad skal eg nu þa seigia? Eda sk eg seigia þ Skwrgodit sie nockut? Eda þ Skwrgoda forner sie nockut? Enn eg seige/at þ huad hiner Heidnu offra/þat offra þr Dioflinum ⁊ eigi Gudi. Nu vil eg eigi at þier verdit samlags menn Dioflañа. Eigi fai þier j senn drucked Kaleik DROTTINS og Diøfulsins. Þier gietit og ecki j senn hluttakarar ordit Matbordz DROTTINS og Diøfulsins. Eda viliū vier reita DROTTIN? Huort erum E vier honum sterkare?

Mier leyfast senneliga aller hluter/eñ þr bata eigi aller/mier leyfist allt/enn þ er eigi allt til betrunar. Eingen leite þess huad hñs er/ helldꝛ at þui huad añars er.

Psal. 24

Allt huad j Kiøtmangarahusinu er til sølu þ etid/epterspyriande ad ongu/vppa þ þier vægit Samuitskuñi. Þuiad Jørden er DROTTINS/og allt þ sm̃ þar er jñe. Enn ef ein huer af Vantruudum bydꝛ ydꝛ til snædings/og þier viliet þangat ganga/Þa etid þ allt huat F fyrer ydur verdur sett/og spyriet einskis/vppa þ þier vægit Samuitskuñe. Enn ef nockꝛ seig er til ydar/Þetta er skwrgodaoffur/þa etid ecki fyrer þss saker sm̃ þad seiger ydur /vppa þ þier vægit Samuitskuñe (þuiad Jørden er ad søñu DROTTINS/ og huad þar er iñe)enn eg seigi af Samuitskuñe/eigi af þiñe sialfs/helldꝛ hins añars. Þuiad huar fyrer skyllda eg mitt Frelsi dæmast lata af annarlegre Samuitsku? Þui ef eg neyte þss mz þacklæte/ Huar G fyrer skal eg þa lastadꝛ verda vm þ/ sm̃ eg giøre þacker fyrer?

Huort þier nu etid edꝛ dreckit/eda huad þier giøret/þa giørit þ allt til Gudz Dyrdar. Verit vtan hindran bæde Gydingum og Grickium og Gudz Safnade. Lijka suo sm̃ eg giørde mig huerium manne gedfelldañ j øllu/ Eigi adleitande huad mier / helldur huad mørgum er gagnligt/so ad þr hialpliger yrde. Verit þui miner epterfylgiarar/so sm̃ eg em Christz.

Ephe. 5
Philip. 3

XI.

A EG lofa ydur goder Brædꝛ/ þad þier leggit mig i miñe j øllū hlutū/ ⁊ halldit þañ siduāa er eg setta ydꝛ. Eñ þad vil eg ad þier vitit/ad Christur er hús mans Høfut/ eñ Konuñar høfut er Maduren/ eñ Høfud Christz er Gud. Og hú sa madꝛ s bidꝛ eda spaar mz skyldu hofde/ hñ ouirder sitt høfud. Og huer su Kona sm̃ bidur edꝛ Spaar mz beru høfde/hun ouirder sitt høfut/Þui ad þad er eins sm̃ væri hñar Høfuthaar j burtrakad. Vill hun eige skauta sier/þa rakist af heñar Høfuthaar. Eñ fyrst þad er liott fyrer Konuna ad hafa afrakat haar B eda skøllott høfut/þa fallde hun sier.

Vm goda skickan i Kirkiusøfnudenum/hñ loþar þ loþs er wert/enn strappar þat auitunar er wert

Enn Karlmaduriñ skal ecki fallda høfut sitt/mz þui hñ er Gudz mynd ⁊ somi. Konan er mannsins Some. Þuiad Maduren er eigi af Konuñi/helldꝛ Konan af mannenum. Madurinn er eigi skapadꝛ vegna Konuñar/helldꝛ Konan vegna Mañsins. Þar fyrer skal Konan hafa a vellde a sinu høfdi fyrer Einglaña saker/ eñ þo er huerke maduren an Konuñar/ne Konan an Mannsins j DROTTNI. Þuiad lika so sm̃ Konan er af Mañenum/so kemꝛ og Maduriñ fyrer Konuna/eñ aller hluter af Gude.

a (Vellde) Þad meinar hñ skautid eda Trafid/ Huar af ad merkiast skal/þat hun sie vnder Kallmans sins wallde

C Dæme þier sialfer ydar a mille/huort þad hæfer Konuñe ad bidia fyrer Gude oskautut? Keñer ydꝛ ecki Natturan sialf/ ad þad sie lyte fyrer Karlmañen hñ hafi sidt haar/eñ Konuñe ad sønnu some þ hun hafe sida locka? Af þui haarit er henne til skylingar giefit. Enn ef sa er einhuer ydar a milli s þrætusamꝛ vill wera/hñ vite þ/ ad wier høfum eigi slijkan siduana Og eigi helldꝛ Gud Søfnudꝛ.

Enn þtta hlyt eg ad bioda. Ecke hrosande þui/ þ þier komit ei saman til Betrunar/hell-
dr til vesnunar. J fyrstu þa þier komit til samans j Samkundunum/heyre eg ad þar er sun-
durlynde ydar a mille/og eg true ad þ sie og nockurn part. Þuiad þar hliota agreiningar at
ba ydar a mille/so at þr s̄ ~~Kiørner~~ eru opinberer ode ydar amille. Þa þier komet nu til samās/
þa hallde þier ei DROTtins Kuelldmaltijd. Þui nær þier skut Kuelldmaltidena hallda/þa
tekur huer ydar sina eigenliga fædu adur/ enn annar er Hungradr/hiñ añar er drucken. Nút
hafe þier eingen hus þar þier kuñit ad eta z drecka jñe? Eda forsmae þier Gudz Søfnud/
z skamit þa s̄ ecke hafa? Huad skal eg seigia ydur? Skal eg lofa ydr? J þssu lofa eg ydr ecki.

Um Kuelld-maltid DROTTINS
† reynder

Þad huad eg hefi af DROTTNI mztekit/þ hefi eg ydr feingit. Af þui ad DROT-
TJN Jesus/a þre Nott er hñ var suikinn/tok hñ Braudit/giørande þacker/ brauk þad og
sagde/Takit/etid/þetta er minn Likame sa fyrer ydr verdr giefen/giøret þad j mina miñing.
Lijka eirnin Kaleikiñ/epter þ hñ hafdi Kuelldmaltijdena etid/seigande/Þessi Kaleikur er nytt
Testamt/j minu Blode/Giøret þta/so opt sm̄ þier dreckit þar af/j mina miñing.

Math. 26. Mar. 14 Luc. 22.

Þuiad so opt sm̄ þier bergit af þssu Braude/og dreckit af þssum Kaleik/skulu þier kuñgiø-
ra þar mz Dauda DROTTJNS/þāgat til hñ kiemr. Huer hñ etur nu af þssu Braude/
og dreckur af þssum Kalek DROTTJNS overdugur/sa er sekur vid Holld z Blod DR-
OTTJNS. Enn huer madr profi sig sialfur/og ete so af þssu Braude/z drecke af þssum
Kaleik. Þuiad huer hñ etur og dreckr overdugr/sa etur z dreckr sialfum sier Dom/mz þui hñ
giorde eigi ᵇ Greinarmū a DROTTJNS Likama

b (Greinarmun) Sa sm̄ handtier ar Christi Lika-ma/og hñs neyt-er/aktande hñ ei-gi meir enn ann-an Mat

Fyrer þ eru so marger siuker og veykliger ydar a mille/og þr marger s̄ sofnader eru. Þui
ef vier dæmdum oss sialfer/þa yrdu vier eigi dæmder. Enn nær vier dæmunst/þa verdum vier
af DROTTNI tyftader/ vppa þad vier fyrerdæmunst eigi mz þssum Heimi. Fyrer þui
Brædur miner/nær þier komit til samans ad neyta/ þa bide huer annars. Eñ ef eirnhuern
Hungrar/þa eti sa heima/so ad þier komit ei saman til doms afellis. Enn hitt annat vil eg
skicka þa eg kem.

XII.

Vt af þeim andligu Gudz gapum

OG af þm andligum giøfum/vil eg eigi dylia fyrer ydr goder Brædr. Þier vi-
tid þad þier vørut Heidner/og geingut burt til mallausra Skurgoda/sm̄ þier
vrdut til leidder. Fyrer þui kuñgiøre eg ydr/þat eingen sa sm̄ fyrer Gudz An-
da talar/formæler Jesu. Og eingen fær Jesum DROTTJN kallat/vtā
alleinasta fyrer heilagan Anda.

Senneliga eru giafernar marguisligar/eñ hinn same er Andin/ Þar eru
og marghattud Embætte/eñ hinn sami DROTTJN/Þar eru marghattadar verkaner/eñ
hiñ same Gud er/sm̄ verkar alla hluti j ollum. Eñ j sierhueriū einum audsyna sig giafer An-
das/til almeñiligrar nytsemdar. Einū odr giefit fyrer Anda at mæla af Visku/ eñ ødrū ver-
dur giefit at tala af Skynsemi/af hinum sama Anda/Ødrum Truan j sømum Anda/eñ hi-
num giafer Lækninganna i sømum Anda/Ødrum kraptauerk ad giøra/enn ødrum ad giøra
atskilianliga grein Andaña/ Hinum ødrum marghattud Tungumal/ enn ødrum vtlegging
Sagnaña. Enn allt þtta verkar eirn og hinn same Andi/skiptañdi sierhuerium epter þui s̄
hañ vill.

Þuiad lika so sm̄ eirn Likami er/og hefur þo marga limu/eñ aller Limer eins Likama/hū-
su marger sm̄ ad eru/þa eru þr þo einn Likame/ Lijka so er Christur. Þuiat vier erum j einū
Anda/ aller j eirn Likama skirder/ huort vier erum Gydingar edr Grisker/Þrælar edr Frelsin-
giar/Og erum so aller j einum Anda dryckiader. Þuiat Likamiñ er eigi eiñ Limr/helldr mar-
ger. Og ef Foturen segde/ Eingen hønd er eg/ þar fyrer er eg eigi Limr Likamans/Skylldi
hñ nu þui ecki vera Likamans Limr? Og ef Eyrat segde/Eg er eigi augat / þar fyrer er eg
ecki Limur Likamans/Skyllde þ saker þss ecki vera Likamans Limur? Þui ef allur Likamen
være Augat/huar være þa heyrnen/Huar være þa jlmingen?

Eñ nu hefur Gud sett Limuna/z huern eirn þra a Likaman/so s̄ hñ hefur viliat. Eñ ef
aller Limerner være eirn Limur/Huar være þa Likamen? Enn nu eru Limerner marger/ eñ
Likamen eirn. Þuiat augat ma eigi seigia hendiñe/ Eg þarf þin eigi vid/ eda þar j mot
Høfudit til Fotanna/Eg þarf eigi ydar vid. Myklu helldr/þeir Limer Likamans sm̄ oss syn-
ast breyskuaster vera/þr eru naudsynligaster/ og þa vier reiknum otierugasta/þm sømū legg-

ium

tum vier mestan soma til/Og þr ed oss eru lyte at/virdu wier mest/Puiat þr sm̃ oss pryda/þur-
fa þss eigi vid. Enn Gud hefur so Likaman samanteingt/og giefit þm naudsynia limũ hiñ
mesta soma/ so ad eingen agreining sie a Likamanũ/ helldr pad huer Limuren ber ahyggiu fy
F rer odrum. Og ef eiñ Limuren lijdr/pa lijda aller Limerner mz/Og ef einum Liminum verdr
Some veittur/pa samfagna honum aller Limerner.

Enn pier erut Christz Likame/z Limer/huer epter sinne deilld. Og Gud hefur sett j Søf
nudiñ/j fyrstu Postula/pa Spamenn/j pridia mata Lærefedr/epter pat pa sm̃ kraptauerkin
giøra/par næst pa sm̃ Lækings giafernar hafa / pa Vidhialparana/ pa Stiornarana/pa
G marghattud Tungumal.Eru þr aller Postular? Eru þr aller Spameñ?Eru þr aller Lære-
fedr? Eru þr aller þr menn sm̃ Kraptauerken giøra? Eda þr sm̃ Lækningsgiøfena hafa?
Tala þr aller marghattud Tungumal? Kunna þr aller vt ad leggia? Epterstundit þeim
hinum bestu giøfunum. Og eg vil vijsa ydr eñ ædra veg.

XIII.

A SO ad eg talade Tungr mannaña og Einglanna/eñ hefda ecki Kiærleikañ/
pa være eg sm̃ annar hliomande Malmr/edr huellande Bialla. Og po at
eg hefda Spadō/z visse alla leynda hlute z skynseme z hefde alla Tru/so ad
eg Fiollen vr stad færde/ eñ hefda ecki Kiærleikan/pa væra eg eckert. Og
B po ad eg giæfe allar minar eigr Fatækum/ og eg yfergiæfi minn Likama
so ad eg brynne/z hefda ecki Kiærleikan/ pa være mier þ eingen nytsemd.
Kiærleikuren er polinmodr/og vingiarnligr/Kiærleikuren Vanlæter eigi/ Kiærleikurinn
giører eckert illmannliga/ eigi blæs hñ sig vpp/ei er hñ osidsamr/eigi leitar hñ þss huad hañs
er/eigi verdr hñ til jlls egndr/hñ hugsar ecki vondsligt/ eigi fagnar hñ yfer Ranglætinu/ enn
C fagnar Sañleikañ.Hñ vmber alla hlute/hñ truer ollu/hñ vonar allt/hñ vmlijdr alla hlute
Kiærleikuren hñ dodnar alldrei/pott Spadomuren hiadne/og Tungumalunñ slote/z Skyn-
seminne linne

Puiad vorer Vitzmuner eru a Halfuerk/og vorar Spasagner eru halfuerk. Enn nær
þ kiemr s algiort er/pa hiadnar þ s halfuerk er: Pa eg var Barn/talade eg s barn/z eg var
D forsiall sm̃ Barn/og eg hugsadi sm̃ Barn/Enn pa eg giordist madr/lagda eg af huad bernsk
ligt var. Nu siaum vier fyrer Speigilen ad rædgatu/enn pa auglit ad auglite. Nu kenne
eg ofullkomliga/eñ pa mun eg kieña so sm̃ eg em kendur. Nu blijfa þsse priu/Truan/Von-
en/ Kiærleikuren/ eñ Kiærleikuriñ er mestr af þssum.

Vm Kiær-leikan

a (Halfuerk) Enn pa wier høfum alla hlu te i Truñe/og vitum huad Gud er og huat hñ oss giefur/ pa er po slijk kieñing eñ so sm̃ halfuerk og o-fullkomen ad reikna i hia. Þre epterkomande Dyrd

XIIII.

A Pterfylgit Kiærleikanum/z kostgiæfist j andligum giøfum/eñ po mest j pui
ad pier mættud Spadoma fyrerseigia. Puiad hñ s Tunguñar talar /hñ
talar eige møñum/helldr Gude/Puiat honum heyrer eingen/Enn j Andan
um talar hñ leynda doma. Enn hñ s Spadoma seiger fyrer/ sa talar mø-
ñum til betrunar/og til aminningar og til huggunar. Sa Tunguna tal
ar / hñ forbetrar sialfan sig/Eñ sa s Spadoma seiger fyrer/ hañ forbetrar
Gudz Søfnud. Eg villda ad pier kynnit allar Tungr ad tala/Enn po myklu helldr pier seg
dut Spadoma fyrer. Puiad sa sm̃ Spadoma seiger fyrer/hñ er þm meire sm̃ Tunguna tal-
B ar/vtan ad so sie/hñ legge þ vt/so ad Søfnuduren fae par af forbetran. Eñ nu goder brædr/
pott eg kiæme til ydar/og talade Tungr/Huad væri eg ydr gagnligr? Nema ad eg talade til
ydar/ añathuort fyrer opinberan/ eda fyrer Skynseme/eda fyrer Spasagner/eda fyrr Lærdō.
Er þm hlutum eigi so hattat er hlioda/eñ lifa eigi? Huort pad er nu Pijpa edr Harpa / fyrst
pad giefur onguan greineligan hliom af sier/Huernen ma pa vitast huad pijpat er/eda huad
harpat er? Og ef Lwduren hefur oskilmerkeligt hliod/Huer mun pa vilia bwast til Bardag
ans? Lijka og pier/Nær pier talit Tungr/vtan pier giefit fram skilmerkiliga rædu/ Huern-
C en ma pa vitast huad talat er? j Puiad pier talit pa j vind.

Senneliga er margt raddar kyn j þijsum Heime/Og po er eckert þra oskilmerkeligt. Og
fyrst eg veit ecki þyding malsins/pa verd eg þm sm̃ talar oskilianligr/ og hañ sm̃ talar verdur
mier oskilianligr. So og lijka pier/Fyrst pier erut epterfylgiarar andligra giafa/ pa leitid ep
ter pui ad forbetra Søfnuden/vppa þ pier giefit og fulla nægd.

Hünen menn skulu har tiera Gudz gafr

a Tungr ad tala) Pad er Psalma edr Spadoma i Samkundum at lesa/eda syngia og ecki wt at leg gia po ad sa vn derstande sm̃ les eñ Spadoma fy rer ad seigia/ þ er hugskotid af Gude ad medta ka/og ødrum ge fa kuña/enn wt at leggia er hug skotid ødrũ ad styra/so mein ar hinn heilage Pall pad Tun-gur ed tala bet-re ecke Søfnud iñ/eñ Spadoma

þramseigia og wt at leggia þat betrar Søfnud/ena/i andanum kalladur mz sial þuni sier

Nuar fyrer/ sa sm̃ Tungu talar/hñ bidie/so ad hñ vtleggi þ/Þui fyrst eg bid mz Muñe/
num/þa bidur og minn Ande/Enn mitt hugskot ber onguan Auøxt/Nuernen fer þa? Einkñ
so/Pad eg vil mz Andanum bidia/og eg vil bidia j Hugskotenu. Psalmana vil eg syngia mz
Andanum/z eg vil Psalmana syngia b mz Hugskotinu.

b mz hugskotinu) Pad er so mikit sm̃ wt ad leggia og hugskotid ad auglysa/enn i Andanum ad tala/Þat er hugskotid siálþur at wnderstanda og wt ad leggia

Enn þa þu blezar j Andanum/Nuernen skal þa sa sm̃ j Leikmansins stad stendur/Amen D
seigia yfer þinne blezan/mz þui hñ veit eigi huad þu seiger? Sanneliga giører þu godar þac
ker/Eñ hiñ annar betrast þar eigi af. Eg þacka Gude minum/ þad eg tala meir Tungur/
enn aller þier/og helldꝛ vil eg tala fim̃ ord j Søfnudenum mz minu c siñe/so ad eg lærde ad/
ra/helldꝛ enn tiu þusunder orda mz Tunguñe.

Goder Brædꝛ/verit eingen Born j skilningar sinnunum/helldꝛ verdit Born j Illskuñe/eñ
verit algiørder j skilningar siñunum. J Løgmalinu er so ritat/Eg mun mz añarligum Tun
gum og añarligum vørum tala til Lydz þssa/og eigi munu þr helldꝛ mig heyra/seiger DRO
TTJN. Þar fyrer eru Tungurnar til Teikns/eigi þm s̄ trua helldꝛ vantruudū/Eñ Spa
domuren er eigi vantruudum/helldꝛ truudum.

c (Sinne) Pad er hugskotid mz predikuniñi wt at leggia

Þott nu allur Søfnuduren kiæmi til samans j eiñ stad/og toludu aller Tungur/Enn þar E
geinge jnn olærdur Leikmadꝛ/eda vantruadꝛ/segdu þr ecki ad þier værut galder? Enn ef þier
segdut aller Spadoma fyrer/og þar geingi jnn einhuer vantruadꝛ eda olærdur /sa yrde þegar
af øllum þm yferunnen/og af øllum dæmdur/Og þa yrde so leynder domar hñs hiarta opin/
berer/og so være hñ framfallande a sitt andlit/Gud ad tilbidia/sannarliga þ vidurkeñande ad
Gud sie mz ydur.

Nuersu a þa ad fara goder Brædꝛ? Nu so opt sm̃ þier komit til samans/þa hafe huer ydu
eirn Lofpsalm/eda hafi hñ Lærdoma/eda hafi hñ Tungꝛ/eda hafi opinberaner/ eda hafi vt/
legging/Þa latid þad allt skie til betrunar. Og ef eiñhuer talar Tungꝛ/þa verde þat añad F
huert af tueimꝛ eda mest af þrimꝛ/ og þad sin a mille/so ad eirn legge þ vt. Eñ ef hñ er ein/
gen vtleggiare/þa þeige hñ j Søfnudenum/z tale sier sialfum z Gude.

Enn Spameñ tale tueir eda þrijr/z hiner adrer dæme vm. Enn ef ødrum birtist þm ed
hia situr/þa þeigi hiñ fyrre/Þuiat aller meigi þier Spadoma fyrer seigia/huer epter añan/
So ad aller lære/og aller verde aminter/Og Ande Spamañanna er Spamøñunū vnderuor/
pen. Þuiad Gud er eigi Gud Vanheidursins/helldꝛ Fridarins/ suo sm̃ i øllum Søfnudum
Heilagra. Ydrar Hwsfreyur latid þeigia j Søfnudenum/þuiad þm ma ei leyfast ad tala/ G
helldꝛ vndergiefnar ad vera/epter þui sm̃ Logmalit vottar. Eñ ef þær vilia nockut læra/þa
spyrie þær meñ sina ad þui heima. Þuiad Konuñe eru þ lyte/ad tala j Safnadenum. Eda
er Gudz Ord af ydur vtkomit ? Eda er þ til ydra eirnasaman komit? Ef nockrum þiker þat
hñ sie Spasagnamadꝛ eda andligꝛ/þa vidurkeñe sa huad eg skrifa ydur/þuiad þad eru Bod/
ord DROTTJNS. Enn ef nockur er skynlaus/þa sie hñ skynlaus. Fyrer þui goder bræ/
dur/kostgiæfit Spadomana ad seigia/z fyrerbiodit ecki Tungurnar at tala. Latid allt sidsā
liga og epter skickan skie ydar a mille.

XV.

Vt af Vpp/risu þrañ.lidiña

EN eg minne ydur/goder Brædꝛ/a þad Euangelium sm̃ eg predikade ydꝛ/ A
huert þier og mztokut/j hueriu þier og standit/fyrer huert þier ødit og hialp/
liger/Medꝛ þm hætte sm̃ eg kuñgiørda þ ydꝛ/ef þier hafit þui halldit/Vtan
ad so sie þier hafit til onytz truat.

Þuiad eg gaf ydꝛ j fyrstu/huad eg mztok/Þad at Christus sie liflaten fy
rer vorar Synder/epter Ritningunum/og þad hñ sie grafiñ/og vppaptꝛ risiñ
a þridia deigi/epter Ritningunum. Og þ hñ er siedꝛ af Cephas/z epter þad af hinum tolf.
Og enn eptera var hñ siedꝛ meir eñ af fim̃ hundrut Brædra j señ/ af huerium marger eñ lifa
til/enn nockrer eru sofnader. Og epter þad er hañ siedur af Jacobo/ og sidan af øllum Po/
stulunum.

Enn sidast allra/so sm̃ af ødrum otimabærum burde/er hñ siedꝛ af mier. Þuiad eg em sid/ B
stur Postulanna/þuiad eg em eigi verdugꝛ þad eg skule Postule heita/Fyrer þ eg ofsokn veit/
te Gudz Søfnude. Enn af Nad Gudz er eg/þad eg er/og hñs Nad j mier hefꝛ ei Idiulaus
verit. Helldꝛ hefe eg myklu meira erfidat enn aller þr/Ecke eg/helldꝛ su Gudz Nad sm̃ med
mier er. Þad sie nu eg/edꝛ þr/þa predikum vier so/þier hafit og so truat

enn

Enn fyrst ad Christur verdr so predikadr/ þ hn̄ sie vpprisiñ af dauda / Huernen seigia þa nockrer af ydur/þad vpprisa framlidinna sie ecki? Og ef vpprisa framlidinna er ecki / þa er Christur og ecki vpprisiñ. Enn ef ad Christur er ecki vppaptur risinn/so er vor Predikan onyt/þa er og yduar Trua onyt/Eñ vier fynduzt Liugvottar Gudz/m̄ þui vier hefdum vitnat j giegn Gude/þad hn̄ hefde Christum vppuakit/þañ hn̄ hefr ecke vppuakit/ Fyrst hiner framlidnu skulu ecki vpprÿsa. Þui ef Framlidner skulu ecki vpprisa/ þa er og Christur ecki vppaptur risinn. Enn ef Christur er ei vpp aptur risinn/þa er ydar Trua onyt/so eru þier þa eñ i ydrum Syndum/þa eru og hiner sm̄ sofnader eru j Christo fortapader. Ef vier vonum alleinasta j þÿsu life a Christum/ þa eru vier hiner vesolustu allra mañа.

C

Enn nu er Christur vppaptur risinn af dauda/og Frumburdur vorden þra sm̄ sofnader eru. Af þui/ad fyrer eirn mañ kom Synden/ Og fyrer eirn mañ kom vpprisa framlidiña. Þuiat lika so sm̄ þr dou aller fyrer Adam/So verda þr og aller lifgader fyrer Christum. Eñ huer eirn j siñe skickan. Frumkuedillin er Christr/ꝛ þar næst þr sm̄ Christs eru j hn̄s tilkomu. Þar næst endalokin/þa hn̄ hefur ofurgiefit Rÿkit Gude Fødr/og mun hn̄ afma allan Høfdingsskap/Herrasticte/og Vallosticrnan. Enn honum byriar at rÿkia þar til hn̄ leggr alla Ovine vnder sina Fætur.

Psal. 110
Psal. 8.

Enn þañ sidaste Ovin/ sm̄ afmadr verdur/er Dauden. Þuiad hm̄ hefur hn̄ alla hlute vnder sina fætur lagt. Og þa hn̄ seiger/þad ad allt sie vnderlagt/þa er þ opinbert/ad sa er vndantekinn/sm̄ honum hefur alla hlute vnderlagt. Enn nær honum eru aller hluter vndergiefner/þa mun og sialfur Sonuren vndergiefast þm sm̄ honum vndergaf alla hlute/ suo ad Gud sie allt j øllum hlutum.

D

Huad giora þr elligar/s̄ skirast vpp yfer framlidnum? Ef ad hiner framlidnu sku ecki vppaptur rÿsa/ Huar fyrer skirast þeir þa vpp yfer þm Daudu? Og huar fyrer erū vier þa allar stunder j Haskasemd. Dagligana dey eg fyrer vora hrosan/hueria eg hefi j DROTTNI vorum Jesu Christo. Hafi eg epter mannligre venu/barist vid Skogdyren j Epheso Huer nytsemd er mier þad þa/ ef ad hiner framlidnu skulu eigi vppaptur rÿsa? Etu vær og dreckum/þuiad a morgun deyu vier. Latid ecki tæla ydur/Þui vondt Samtal spiller godum sidum. Vaknit riettliga og syndgist ecki/Þuiad sumer þier Vitid eckert af Gudi/eñ þta hlyt eg ad tala/þui þat er ydr vanuirda.

Esa. 22.
Poeta Menander

Nu mætte einhuer seigia/Huernen munu hiner Framlidnu vpprÿsa? Og m̄ huilÿkū Lÿkama munu þr koma? Þu Druisse/þad er þu sær lifnar ecki/vtan þad deyie adr/Og þad þu sær er ecki sa likame sm̄ verda skal/helldr bert Korn/añad huert Hveitis eda einhuers añars Enn Gud gefur þui likama/epter þui sm̄ hn̄ vill/ ꝛ sier hueriu einu af Fræcnu eiginligann Likama.

Huerne Menn rísa framlid... skal skie

E

Allt holld er ei lÿka hattad holld/helldr er annat Holld mannanna/añat Dyranna/añat Fiskanna/enn añat Fuglaña. Þar eru og Himneisker Likamar/ꝛ Jardneisker Likamar/ Enn adra Dyrd hafa hiner Himnesku/enn adra hiner Jardnesku/Annan biartleik hefr Solin/enn añan biartleik Tunglit/Añan biartleik hafa og Stiørnuñar. Þuiad øñur Stiarnan yferuinnur adra j biartleika/ so og vpprisa Framlidinna. Þad verdr sad forgeingeligt/eñ mun vpp aptur rÿsa oforgeingeligt/þad verdr sad j vansemd/Eñ mun vpp aptr risa j vegsemd. Þad verdr sad j breyskleika/eñ mun vpp aptur rÿsa j Krapte. Þad verdur sad kiotligur Likame eñ mun vppaptur rÿsa andligr Likame.

F

Høfum vier nu Kiøtligan Likama/þa høfu vier og andligan likama/so sm̄ ad skrifat er/ Inn fyrste madr Adam/er giordur i edleligt Liferni/og hinn sidare Adam j andligt Lÿferni. Enn hiñ fyrste er eigi andligur Likame/helldr edliligr/Og epter þ er hinn Andlige. Hinn fyrste madr af Jørdunni er Jardligr/Enn hiñ añar madr er DROTTIN af Himnum. Huilykur hinn Jardneski er/so eru og hiner Jardnesku/Og huilykur hinn Himneske er/so eru og hiner Himnesku. Og lika so sm̄ vier høfum borit liking hins Jardneska/ so munu vier og bera lÿking hins Himneska.

Gen. 2

Enn þar seigi eg af/goder Brædr/ Ad Holld ꝛ Blod getur eigi eignast Gudz Rÿke/ Og hid forgeingeliga/mun eigi eignast hid oforgeingeliga. Siaet: Ad eg seige ydur leyndan Dom/Þuiad vier munum eigi aller sofna/Eñ þo munu vier aller vmskipteliger verda/og þat næsta skyndeliga/a einu Augabragde/vid hinn sÿdasta Lwdur þyt. Þuiad Lwduren mun gialla/ꝛ hiner framlidnu munu vpp rÿsa oforgeingeliger/Og vier hiner munum vmskiptelig verda/

G

verda. Þuiad þta hid forgeingeliga hlytr ad klædast þui hinu oforgeingeliga/ og þta hid daudliga hlytur ad skrydast hinu odaugliga

Eñ þa þta hid forgeingeliga skrydist hinu oforgeingeliga/ z þta hid daudliga klædist hinu odaudliga/ vppfyllist þad mæl sm skrifat er. Dauden er forsuelgdr j [a] Sigran. Daude huar er þinn Broddur? Heluite/ huar er þin Sigran? Enn Daudans Broddr er Synden/ Krap tur Syndarinnar er Løgmalit. Enn Gude sie þacker/ sm oss hefur Siguren gefit/ fyrer DR OTTIN vorn Jesum Christum. Fyrer þui Brædr miner/ verit stadfaster og obræranliger og aukist ætijd j verke DROTTINS/ mz þui þier vitid ad yduart Erfuide er eigi onytt j DROTTNI.

[a] (Sigran) Þat er/ Daudin er Sigradur og hefur ongua magt þramar meir/ helldr hefur Kyþet Siguren/ og feiger/ Eg hefe siguren vñit/ Huar ertu nu Daude? etc.

XVI.

Enn af þre studning/ sm skie skal vid hina heiløgu/ so sm ad eg hefi bodit Søfnudunum j Galatia/ þa giore þier og lijka. Og sier huern Þuottdaga/ þa leggi huer ydar hia sialfum sier/ og samansafne huad honum er bærilígt/ Suo ad eigi þurfe þa ed fyrsta er eg kiem til/ þssare studning saman ad safna. Enn þa er eg kiem þar/ vil eg senda þa þadan/ hueria hellst þier kiosit til mz Brefin/ so ad þr flytie ydra goduillo til Jerusalem. Og ef þss giørist þorf/ ad eg ferdist þangat/ þa skulu þr mz mier fara. Enn eg mun koma til ydar/ þa eg fer vm Macedoniam/ Þuiad vm Macedoniam mun eg ferdast/ Eñ ma vera ad eg blijfe hia ydr/ og sie þar eirnen vm Veturen/ so ad þier giørit mina vtfør/ huert sm eg kañ ferdast. **A**

Nu vil eg eigi sia ydr j þssare yferferd/ Þuiad eg vona þad eg mune vm stundar saker tefia hia ydur/ ef DROTTIN lofar. Enn j Epheso mun eg dueliast allt til Huitasuñu/ Þui ad mier eru þar myklar dyr opnadar/ og þr eru kostgiæfner/ enn marger eru þar motmælendr. Og þa Timotheus kiemr til ydar/ siaed so til hñ sie vtan otta hia ydr/ Þui hñ rekr DROTTINS erinde/ so sm ad eg. Fyrer þui forsmae hñ eingen/ Helldr leidit hñ vt j Fride/ suo at hñ kome til min/ þuiad eg bijd hñs mz Brædrunum. **B**

Timotheus

Enn af Apollo Brodr (þa vit id) þad eg hefi amint hñ marga vega/ ad hñ kiæme til ydar mz Brædrunum/ Enn þad var mz onguu mote hñs vilie/ þ hñ kiæme nu. Enn hñ mun koma þa hñ fær tom til. Vakit/ og standit j Truñe. Verit ydur Kallmannliga ad/ og verit styrkuer. Alla ydra hlute/ latid ske j Kiærleika. **C**

Apollo

Enn eg aminne ydr goder Brædr/ Þier kiennet Heimkynne Stephane/ þ þr eru frumburder þra j Achaia/ og sialfer hafa þr skickat sig til þionustu vid Heilaga/ vppa þ þier sieut og þuilijkum vndergiefner/ og øllum s þm sameruida. Eñ eg fagna af Stephane z Fortunati/ og Achaici tilkomu/ þut huad mig vantade hia ydur/ þad vppfylldu þr/ þuiad þr nærdu minn Anda od yduarn/ Fyrer þui vidurkiennit þa fyrer þss hattar meñ.

Stephana

Fortunatus Achaicus

Ydur heilsar Søfnuduren j Asia. Ydr heilsar mykiliga j DROTTNI Aquila z Priscilla/ mz þm Søfnude j þra husi. Ydr heilsa aller Brædr. Heilsit huer ødrum mz Heiløgũ Kosse. Eg Pall heilsa ydr mz miñe hende. Og ef sa er nockr/ hñ elski ecki DROTTIN vorn Jesum Christum/ þa sie hñ [b] Anathema Maharam Motha. Nad DROTTINS vors Jesu Christi sie mz ydr. Miñ Kiærleike sie med ydur øllum j Christo Jesu/ AMEN. **D**

[b] (Anathema) Þad þydist a Norrænu Bañ/ Anathema vppa Ebresku Mahar am/ vppa Ebresku er hid sama Mothen/ þ kallast Daude/ nu vill S. Pall segia/ Huer hañ elsker ecki Christum sa er Bøluadr til Dauda Les Leui xxvi

Hinn fyrre Pistill til Þeirra i Corintheu Borg

sendr vt af Philippis/ fyrer Stephanon og Fortunatum og Achaicum og Timotheum.

Formale yfer annan S.

Pals Pistil til þra i Corint...

Þeim fyrsta Pistle/hefur hinn heilage Pall hardliga straffat þa j Corinthiu/ i mörgum greinum/hellande snörpu Vyne i Beniarnar/og hrædande þa so. Enn nu sm̄ einum postula og huggunarsamligum predikara ber ad vera/widrietter hñ hinar bliugu og skielfdu Samuiskur/framar enn hrellande. Fyrer þui prÿsar hñ nu þa aptr i þssum pi- stle/Hellande so Vidsmiörre i Sarin/tiaandi sig þm̄ næsta wingiarnligan/og biodande þm̄ ad medtaka hinn Synduga aptur mz Kiærleika.

J hinum fyrsta og ödrum Cap. auglyser hñ sinn Kiærleika widr þa/huersu ad hñ hef- ur alla hlute/sagt/giört/ og lidit þm̄ til nytsemdar og heilsugiafar/ So ad þeir mættu þui helldur alls hins besta til hñs wænta.

Epter þad i hinū þridia fiorda og fimta prÿsar hñ Gudzspialligt embætte/huert ad sie/hid allra hædsta og huggunarsamligasta verk/Samuitskunum til nytsemdar og hialprædis/og wtuisar/ad þad sama sie aullu ædra eñ Lögmalsins embætte. Og at þad werde og ofsoknum sott/eñ auæxist þo hia truudum/og afle fyrer Krossburden won eilyfrar Dyrdar. Enn iafnframt þessu öllu/afstingur hñ fals Postula/þeir ed Lögmal- it hardliga hnwdu fram i giegn Gudz Euangelio/Huerier ecki wtan augsynis heilagleik(þad er Hræsne)bod udu/og lietu hinar iñre skamer Vantruarinñar kyrrar wera/ þetta giörer hñ nu i hinum þridia fiorda og fim ta Capitula.

J hinum siötta og siöunda aminner hñ þa/þad þr epterfylge slykre predikan mz werkum og lÿdingu. Og lyktar þad medr þeirra lofsögu/Vppa þad ad hñ huette þa so til meire akiefdar.

J Atta og Niunda/aminner hñ þa þad þeir weite i þre dyrre tyd/Hialp og studning þeim Heilögum/ sm̄ til Jerusalem höfdu i wpphafe öll sin audæfe ofurgiefet/Act. iiij. Cap.

J hinum tiunda ellefta og tolfta/hefur hñ ad skaffa widur þa Fals postula.

J þrettanda heiter hñ þeim hardindum sm̄ syndgat höfdu og ecke betrudu sig.

Annar S. Pals Pistill

Til Corinhtios

I.

A ALL Postule Jesu Christi/fyrer Gudz vilia/og Timotheus vor Broder.

Þeirre Gudz Safnan j Corinthio/samt øllum Heilogum þm̄ ad eru j øllu Achaia:

Sie Naad og Fridr mz ydur/af Gude vorum Fødur/ og DROTT- NI Jesu Christo.

Blezadr sie Gud/Fader vors DROTTINS Jesu Christi/ huer ad er Fader Myskunsemdanna/og Gud allrar huggunar/sa oss huggar j allre vorre hrygdan/So ad vier gietum z huggat þa/ s̄ eru jallzhatt- udum Hrygdum/medr þre huggan/þar vier verdum mz af Gude hugg-

Þackargiørd
Psal. 44

B ader. Þuiad lÿka so sm̄ ad yfergnæfa Harmkuælingar Christz j oss/ So og lÿka yfergnæfer vor huggun fyrer Christum

Enn huort ad vier høfum hrygd edr Huggan/þa skier þad ydr til goda. Er þ Hrygging þa skier þ ydr til huggunar/og heilsugiafar(huer Heilsugiøf ad audsyner sig/ef þier a þann mata mz Polinmæde lidit/lika sm̄ þ vier lidum)er þad Huggan/so skier þ ydr til Huggunar og hialprædis. Og vor Von er stadføst fyrer ydr/af þui ad vier vitum þad/at lÿka sm̄ þier erut hluttakarar ordner Hrygdañа/so munu þier og verda hluttakendr Hugganarinñar.

Hørmung
Huggan

Þuiad vier vilium eige dylia fyrer ydur goder Brædur/ vora Hrygd/ huer oss skiedi j Asia þuiad vier vorum odæmeliga forþyngder/og yfer megn fram̄/so ad vier øruæntum eirnen lÿfi

C ad hallda/vrskurdande þad mz sialfum oss ad vier ættum ad deyia. Enn þ skiede þar fyrer/ at vier settum ecki vorn trunad a sialfa oss/helldr vppa þann Gud er Dauda vppuekur/ huer oss hefur frelsad af þuilÿkum dauda/og nu dagliga frelsar/ Og eñ vonū þ hñ mune oss frelsa hier epter/fyrer tilstyrk ydrar fyrerbonar fyrer oss/so ad fyrer þa gafu sm̄ oss er giefen/fyr margar Personur yfer oss/skie mykel þackargiørd

Þuiat vor hrosan er þ/s̄ er vitnan vorrar Samuisku/Þad vier høfū j einfalldleik z Gudz skiærleika/eigi j holldligre visku/helldr j Gudz Nad geingit j Heiminū. Eñ eiña mest hia ydr/ þuiad vier skrifum ydur ecki annad til enn þad þier lesit og vitid. Enn eg vona þad þier munut kienna oss so allt til endaloka/so sm̄ þier hafet z kient oss af nockure alfu. Þuiad vier

Hrosā Pauli

erum ydar

erum ydar hrosan/ lyka so ē ad þier erut og vor hrosan/ a deigi DROTTINS Iesu. Og vppa þuilikan Truskap/ þeinkta eg nu adr ad koma til ydar/vppa þad þier audludust tuefall dar velgiørder/⁊ eg ferdadist fyrer ydur/j Macedoniam/og kiæme vr Macedonia aptur til ydar/og verde so af ydur a veg leiddr j Iudeam **D**

Eñ hafe eg lauslynde framit/ þa er eg hugleidda slikt/Eda er min Fyrerhugsan Kiøtlig? Eigi so/helldr hia mier er Ja/Ja/og Nei er Nei. Enn Trulyndur er Gud/ þuiad vor Ord voru ei til ydar Ja og Nei. Þuiad Sonur Gudz Iesus Christur/sa ad fyrer oss er a medal ydar predikadr/fyrer mig og Siluanum og Timotheum/hñ var eige Ja og nei/helldur var þ̄ Ja i honum. Þuiad øll Gudz fyrerheit erũ Ja j honum/og eru [a] Amen j honum / Gude til Dyrdar/fyrer oss. Enn Gud er sa sm̄ oss stadfester samt ydur j Christo/ og oss hefur smurt og jnnciglat/⁊ j vor hiørtu gefit Pant Andarins

a (Amen) Pad er øruggligt og saunarligt

II

A Enn eg akalla Gud til Vitnis/vppa mina Sæl/þad eg þyrmda ydr j þui/ad eg kom ei aptr til ydar j Corintho. Ecki þad vier Drottnum yfer yduare Tru/Nelldr erũ vier tilhialpendur yduars fagnadar/þuiad þier standit j Truñe. Eg þeinkta og mz sial sum mier þ̄/ad koma eigi aptur til ydar mz hrygd. Þui ef so er/ad eg hrygge ydr/ Nuer er hñ þa/sa er mig gledr/vtan einasta sa sm̄ af mier verdur hryggr giør? Og þat hid sama skrifade eg ydr/so ad eg þyrfte eigi hryggr ad vera /þa ed eg kiæma/ af hueriu eg ætta þo gladur ad vera. Med þui at eg treyste þss til ydar allra/þad ad minn Føgnudur sie allra ydar Føgnudr/Þuiad eg skrifade ydur til j mykille hrygd/⁊ hiartans trega/ mz mørgũ Tar føllum/ Eigi þ̄ þier skylldut hrygguer verda/hellr þ̄ þier skylldut kienna þañ kiærleika ē eg hef/ sierdeilis til ydar. **B**

Enn þott einhuer hafi Nrygdan vppbyriat/sa hefur ecki mig hrygdt/helldur einasta j noc kurn mata/vppa þad at eg þyngda ydur eigi alla. Enn þ̄ [b] næger ad sa same er af mørgũ so straffadr/vppa þ̄/þier fyrer giefid honum nu hiedan af/þui framar/⁊ Nuggan veitid/so ad hñ søckuist ecki j ofmyklan hryggleik. Nuar fyrer ad eg beide ydr/þad þier audsynit a honum Kiærleik. Þui fyrer þ̄ skrifade eg ydr til/þad eg kienda ydra raun/huort ad þier værut hlyduger j øllum greinum. Enn huerium sm̄ þier fyrergiefit nockut/ þeim fyrergief eg og. Þui eg eirnen/ ef eg fyrergief nockrum eitthuad/ þad fyrergief eg ydar uegna j Christi stad/ suo ad vier verdũ eigi tælder af Andskotanum/Þuiad oss er eigi ouitanligt huad hñ hefur j skapt. **C**

a (Næger) Hañ talar vm þann hñ strappade adur i fyrsta Cap. og bidur ad mztaka hñ aptur

Enn þa er eg kom til Troada ad predika Christz Euangelium/og mier voru Dyr vpplok nar j DROTTNI/hafda eg eigi huild j minum Anda/þad eg fañ ecki Titũ miñ Brodr/ helldr giorde eg minn skilnad vidur þa/og for burt j Macedoniam. Enn Gude sie þacker/sa alla tima giefur Siguren j Christo/og fyrer oss opinberar jlming sinnar kynningar j øllum attum. Þuiad vier erum Gude god jlming j Christo/bæde a medal þra sm̄ hialpast/og medal þra sm̄ fortapader verda/Þessum Jlmur Daudans til Dauda/eñ hinum Jlmr Lifsins til Lyfs. Og huer er hæfiligr tl þssa? Þuiad vier erum ecki so sm̄ marger adrer/þr ed Gudz ord selia/Nelldr suo sm̄ af skiærleika/⁊ so ē af Gude/tølũ vier/fyrer Gudz auglite j Christo. **D**

Titus]

III.

A TØkum vier enn aptur til ad hæla sialfum oss? Eda þurfu vier lika so ē ad nockrer/Nolsbrefanna til ydar/edur hols Brefin af ydur? Þier erut vort Bref skrifad/j vorum hiørtum/sm̄ audkient og lesit verdr af øllum moñum/ þier sm̄ augliosir erut vordner/þad þier erut Bref Christi/tilreidder fyrer Predikunar embætte/og af oss skrifader/eigi medr Bleke/helldr medr Anda Gudz lifãda/Eigi a Steinspiølldum/ helldur a holldligum spiølldum hiartans. Enn slykt Traust høfum vier fyrer Christum til Gudz/ eigi suo þad vier sieum af sialfum oss neyter nockut at hugleida/so sm̄ af sialfum oss til/Nelldr ef vier erum nockut neyter/þa er þad af Gude/sa at oss giørde neyta/ fram ad flytia Embætte hinns nyia Testamentis/eigi Bokstaffsins helldr Andans. Þuiad Bokstafuren deyd[r] eñ Anden lyfgar. **B**

Enn fyrst þad embætte sm̄ fyrer Bokstafen deyder/⁊ a Steinum er grafit hafde biartleik/ suo ad Israels syner gatu ei litid j Asionu Moysi/ fyrer biartleika saker hñs Andlitz/ē þo tekr enda/ Nuernen skyllde þa ecki myklu meir þ̄ Embætte sm̄ Andan gefur biartleik hafa? Þui

Exo. 36.

fyrst

fyrſt þ Embædte ſm̄ Fyrerdæmingina bodar hefur birte/ Myklu framar hefur þa þ Embæt te er Riettlætid bodar/yfergnæfanligan biartleik. Þuiad j suman mata þ ſm̄ biart var/þa er fyrer ongua birte halldanda j giegn þſſare yfergæfanligre birte. Þui fyrſt þ hafde birte ſm̄ enda tekur/myklu framar mun þ hafa birte ſm̄ ſtødugt blijfur.

D Af þui vier høfum nu ſlijka von/þa erum vier diarfer j nog z giørum eigi ſo/ſm̄ Moyſes giørde/huer ed Fortialld heingde fyrer ſina Aſian/ſo ad Iſraels ſyner feingu eigi liteд ending þſſ er enda tok/Nelldur eru þra Hugſkot forblindut. Þuiat allt til þſſa dags blijfur þad ſama Fortialld til lukt/yfer þui gamla Teſtam̄to/þann tijd ſm̄ þr leſa þ/huert ad fyrer Chriſtum tekr enda. Þuiad enn allt til þſſa dags/þa Moyſes verdur leſin̄/heingr þ Fortialld fyrer þra hiørtu. En̄ ef þr ſneruſt til DROTTINS/ſo yrdi þ Fortialld j burtu tekit/Þuiat DROTTIN er Ande. Enn huar Ande DROTTINS er/þar er Frelſi. En̄ nu ſkodū vier aller birte DROTTINS/ ſo ſ̄ j ſpeigle medr ohuldre Aſian/z vier verdum ſo j þrre ſamre mynd vppbirter/fra ein̄re birte til an̄arar/ſo ſ̄ af DROTTNI/huer ad ein̄ Ande er

IIII.

A HVar fyrer a medan vier høfum nu ſuoddan Embætte/ ſuo ſm̄ ad vier høfum Myſkūſeme til ødlaſt/ Þa treguīſt vier ecki/ Helldr afſeigum vier eirnen heim ugligar [a] ſkam̄er/z førum eigi mz flatſkap/forbløndum z ecke Gudz ord/hell dur mz opinberum ſannindum/og audſynum oſſ hægan vid allar Samuiſkur manna fyrer Gude.

Er nu vort Euangelium hulit/þa er þ hulit j þm ſm̄ Forkapader verda/j huerium ad [b] Gud þſſarar Veralldar/ hefur forblindat Hugſkot vantruadra/ſuo þm ſkijne B eigi vppbirting þſſa Euangelij Chriſtz Dyrdar/huert ad er Gudz jmynd. Þuiad vier predikum ecki ſialfla oſſ/helldr Jeſum Chriſtum/þad hn̄ ſie DROTTIN/En̄ vier ydrer þion' Jeſus vegna. Þuiad ſa Gud er Lioſinu baud vr Myrkrinu ad ſkina/hn̄ hefur Birtuna gefid j vor hiørtu/til vppbirtingar og vidurkienningar Gudz biartleika/j Andlite Chriſti Jeſu.

Enn þen̄an Teſaur høfum vier j Jardligum kerum/ ſo ad ſa yfergnæfanlige Kraptr ſie Gudz/og eigi af oſſ. Alla vega lidum vier Hrygdaner/Enn vier hryggiunſt þo eigi. Oſſ vei ter forfuellt/Enn vier øruilnunſt eigi. Vier lidum offokn/enn vier verdum eigi fyrerlætner. C Vier verdum nidurþryckter/ enn vier fyrerførunſt eigi/ Og ætijd berum vier med oſſ deyding DROTTINS Jeſu a vorū Likama/So ad ein̄en z þ Lijf DROTTINS Jeſu open ſkart verde a vorum Likama.

Þuiat vier ſm̄ lifū/verdum jafnan j Dauda ſellder Jeſus vegna/So at eirnen Lijf Jeſu opinſkart verde a voru daudligu Hollde. Fyrer þui verkar nu Dauden j oſſ en̄ Lijfit j ydr. En̄ a medan þad vier høfum þan̄ ſama/Anda(epter þui ad ſkrifat er)Eg trude og fyrer þat tala D eg/Og vier truū/fyrer þui tølum vier eirnen/ og vitum þad at ſa ſm̄ DROTTIN Jeſum hefur vppuakit/at hn̄ mune oſſ z vppuekia fyrer Jeſum/z mun ſkicka oſſ þar medr ydr/þuiad allt þta ſkier ydar vegna/ſo at ſu yfergnæfanliga Naad/fyrer margra þackargiørd/ vegſame Gud rikugligana. Fyrer þui letiunſt vier ecki/ helldur þott þ vor ytre madur fordiarfeſt/þa mun þo ſa hin̄ jnnre dag fra deige endurnyaſt. Þuiat vor Hrygd/ſm̄ ſtundlig og liett er/ vtuegar eina eilijfa z yfer allan mata myckla Dyrd/oſſ/ er ei alijtū hid ſyneliga/helldr a hid oſyneliga. Þuiad huad ſyneligt er/þ er ſtundligt/enn huad oſyneligt er/ þer eilijft.

V.

A ÞVi vier vitum/þott vort Jardneſka hws þeſſarar byggingar verde nidurbrotid/þad at vier høfum bygging af Gude vppbygda/ Hws/ eigi mz høndum giørt/þ æfinligt er a Himnū/ Og þar epter forleinger oſſ eirnen/ epter vorre jbygging ſ̄ er af Himne/girnandiſt hen̄e ad yferklædaſt/So/ad vier fin̄unſt klædder/og eigi nakter. Þuiad medan wier erum j þſſu Hreyſi/þa forleinger oſſ og erum þyngder/af þui vier villdum fegner eigi nackter/helldr yf B erklædder werda/vppa þ hid daudliga burt ſuelgiſt/af Lifinu. Enn hn̄ ſ̄ oſſ byr til þſſ hins ſama/er ſa Gud/ſ̄ oſſ gefit hefur Pantin Andarins.

Enn jafnan þa erum wier mz godum huga/og witum þ/ a mzan wier byggium j þeſſum Likama/ þa erum vier j fiarlægd fra DROTTNI. Þui wier gøngum j Trun̄e og ecki j

aug.

[a] (Skam̄er) Hn̄ ſtingr þa þeſſ ku Poſtula/ huerier þyrer mon̄unum lipdu heilagliga/en̄ voru in̄ra þuller Ohreinleika

[b] (Gud) þeſſarar Veralldar Gud er Dioþullinn og høfdinge þuiad hn̄ þion ar honum og er wnder honum

† truariſkar

Pſal. 116

augsion. Enn vier erum med godum huga/ og høfum myklu meiri lyst til ad vera fiarlæg er af Likamanum/og nalæger hia DROTTNI. Fyrer þui kostgiæfum vier og eirnen/ huort vier erum heima nalæger/eda j fraueru fiarlæger/ þad vier þocknist honū. Þuiad vier hliotum aller at opinberast fyrer Domstole Christz/Vppa þad/at huer eirn ødlist þ a sinum Likama/epter þui hn̄ hefr athafst/sie þ gott eda illt.

Þuiat vier vitum þ DROTTIN er ottande/þa førū vier j hægd ad vid Lyden/eñ Gudi erum vier opinberer. Eg vona og eirnen þ vier sieum og j ydrum samuitskum opinberer/ suo vier lofum eigi oss sialfa at nyiu/ Helldur þ vier gefum ydur tilefne at hrosa af oss/Vppa þ þier hafid nockru ad hrosa j mote þm/sm̄ hrosa sier epter yferlitum / og ecki epter Hiartanu.

Þui/eru vier høstuger/so eru vier þ Gude/eru vier giæter/þa eru vier ydur giæter/ Þuiat Christz Kiærleike þuingar oss. Af þui vier høllдum þat þar fyrer/fyrst at eirn hefur fyrer alla dait/þa sie þr aller dauder/Og þui hefur hn̄ fyrer alla dait/so at þr s̄ lifa/lifе eigi sialfū sier hier epter/ helldr hm̄ s̄ fyrer þa hefur dait/ꝛ vppaptur risiñ er.

Þar fyrer kieñum vier nu hier epter onguan epter holldinu. Þott af vier høfū eirnen kient Christum epter Holldenu/þa keñu vier hn̄ þo nu so eigi leingr. Af þui/er nockur j Christo/þa er hn̄ ny skiepna. Hid gamla er vmlidit. Siaet: Allt er þ nytt vordit. Eñ allt þ af Gude/hu oss forlijkte vid sialfan sig/fyrer Iesū Christū/ ꝛ giefit hefr oss þat Embætte sm̄ Forlijkunina predikar. Þuiat Gud var j Christo/ ꝛ forlijkte Verølldina vid sialfan sig/tilreiknadi henne eigi sinar Synder/ꝛ hefur vppreist vor a medal ordit af Forlikuniñe.

So eru vier nu sendibod af Christz ælfu/Þuiat Gud amiñer fyrer oss. Þar fyrer bidium vier ydr fyrer Christum/ Latid forlijka ydur vid Gud. Þui hn̄ hefur þañ sm̄ af ongre Synd visse/fyrer oss at Synd giørt/Vppa þ wier yrdum j hm̄ þ Riettlæte/sm̄ fyrer Gude duger.

Galat. 6

VI.

Esa. 43.

EНN vier aminnum ydr/sm̄ mꝫhialpara/þ þier mꝫtakit ecki Gudz Nad til onytis. Þui hañ seiger/ J þægan tima heyrda eg þig/ꝛ a Deigi hialprædisins hialpadi eg þier/Siae t Nu er sa þægelige tijme/nu er Dagr hialprædesins. Latum oss þui gefa onguñ hindran/vppa þ vort embætte bide ecki lastat/ Helldr augsynum oss sialfa j øllum hlutum/so s̄ Gudz Þienara:

J mykille Þolinmæde/j Harmkuælum/j Naskasemdum/j Þyngslū/j Hødstrokum/j Fiøtrum/j Vpphlaupum/j Erfide/j Voku/j Føstu/j Hreinlijfe/j Vidurkieñingu/ j Bidlundar giede/j Hoguære/j helgū Anda/j Falslausum Kiærleika/j Sañleiksins orde/j Gudz Krapte/ fyrer Herklæde Riettlætisins/til Hægre ꝛ Vinstre handar/Fyrer Vegsemd ꝛ Vansemd/fyrer Vanrykte ꝛ Gott rykte/ So s̄ Falsarar/ ꝛ þo Sañarliger/so s̄ Okuñiger/ꝛ þo Kuñuger/lijka so sem þr ed deyia/ꝛ siaet: Þat vier lifum/So sem hegnder/ꝛ eigi lijflatner/so s̄ Syrgendur/þo jafnan glader/so sm̄ volader/enn þo þr ed marga audga/lijka s̄ þr ed eckert hafa/og þo eignast alla hlute.

O þier j Corintho/vor muñur hefur sig opnad til ydar/vort hiarta er glatt/ Vorra vegna þurfe þier ecki tuister vera/Eñ þ þier erut tuister/ þ giøre eg af hiartans meiningu. Eg tala vid ydur/ so s̄ vid Børn min/ at þier hegdet ydr og eirnen vidr mig/ꝛ sieut lika glader.

Togit ecki Okit medur Vantruudum. Þuiad hueria hluttøku hefur Riettlætid mꝫ Ranglætinu? Eda huert samlag hefur Liosit vid Myrkurin? Eda hueria samteingd hefur Christur vid Belial? Eda huørt hlutskipte hefur truadr mꝫ vantruudum? Hueria samliking hefur Gudz Musteri vid Skwrgoda hws? Enn þier erut Mustere Gudz lifanda/epter þui s̄ Gud seiger/Eg mun byggia j þm/og ganga þra a medal/Eg mun og vera þra Gud/og þr skulu minn lydr vera. Þar fyrer gangit vt fra þm/ꝛ fra skiliet ydr/seiger DROTTIN/ꝛ snertid ecki þ oklart er/Þa mun eg mꝫtaka ydr/ꝛ vera ydar Fader/ꝛ þier skulut vera miner Syn ꝛ dætur/seiger DROTTIN Almattigr.

Leui. 26.
Esa. 52.

VII.

A Medan vier høfum nu þuilijk Fyrerheit Kiærustu Viner/ þa førum til ꝛ hreinsū oss af allre saurgan Holldsins og Andans/og afram førū medr Helguniñe j Gudhrædslu. Høndlit oss/ onguum giørdum vier mein/ onguum giørdu vier skada/ onguā drogu vier a talar. Þetta seige eg ecki ydr til Fordæmingar/Þuiad eg hefe adr

sagt/

sagt/þad þier erut j voru hiarta/samt til at deyia mz/og at lifa mz. Gladz tala eg vid ydur/ Morgu hrosa eg af ydz/vppfylltz em eg hugguñar/ yfergnæfaligz er eg j fognude j allre vor-re hrygd. Þui þa vier komum j Macedoniã/ hafde vort holld onguã ro/ helldz j ollu lidu vier hrygd/hid ytra Barattu/hid jnnra Otta. Enn Gud sa er huggar litil magnana/hañ huggade oss fyrer til komu Titi.

Titus

B Enn eigi alleinasta fyrer hñs tilkomu/helldz eirnen fyrer þa huggan/þar hñ var af ydur mz huggadz/kunngiorande oss ydra forleinging/yduar Taar/ ydra Vãdlæting vm mig/so at eg gled mig eñ meir. Þui þat eg hrygda ydz fyrer Briefit/jdrar mig ecki. Og þott mig jdrade þat/kann vera/fyrst at eg sie at þ Brief hefur at eins vm stundarsaker hrygdt ydur/so gled eg mig þo nu/ eigi af þui þad þier vrdut hrygguer/helldz þ þier vrdut hrygguer til Jdranar/ Þuiad þier erut Gudliga hrygguer vordner / suo at þier feingut onguan skada af oss j neinu. Þuiat Gudlig hrygdan verkar Jdran til Sialpradis/þa er onguan Jdrar/ Enn þssa Heims

C hrygdan verkar Dauda.

Sjaet/þat/ad þier erut Gudliga hrygguer ordner/hueria alud þ hefur mz ydz verkat/þar ad auk Forsuar/Reipt/Otta/Forlemgian/Vandlætan Hefnd. Og j ollum hlutum/ þa hafi þier audsynt ydz/at þier erut skirer þss verks. Fyrer þui þo ad eg skrifade ydz/þa er þat ecke hñs vegna skied/sñ Ranginde framde/z ecki hñs vegna sñ leid/Helldz þss vegna/þ ydar kost giæfne vid oss opinber yrde hia ydz/fyrer Gude

Af þui þa erum vier huggader/þad þier erut huggader. Eñ þo hefum vier yfer allt fra

D glatt oss meir yfer fognude Titi/ Þuiat hñs Ande er at nyiu endurnærdz til allra ydar. Þui huad eg hefi hrosat af ydz fyrer honum/j þui verd eg ecki ouirtur/Helldz lijka so sñ ad allt þad er senneliga huad eg hefe vid ydur talat/so er og eirnen vor hrosan hia Tito sannleikur orden. Og honum er af Hiarta olldungis vel til ydar/þa er hñ hugleider hlydne allra ydar/huernen þier hafet mz hrædslu z Otta hñ medtekit. Eg gled mig og/þ eg ma allz godz til ydar treysta.

Titus

VIII.

A **O**G kuñgiore ydz kiærer brædur/þa Gudz Nad/ sñ giefen er þm j Macedonia/ Þuiat þra Fognudz var þa yfergnæfanligz/ þann tijd þr vrdu fyrer morg harmkuæli reynder. Og þott at þeir være nærsta Fatæker/þa ha fa þr þo rijkugliga giefit j ollum einfalldleik. Þuiat epter ollu megne(þat vitna eg)z yfer megn fram voru þr sialfuiliuger/z beiddu oss mz morgum a minningum/þat vier mztækium þa godgiord z samlag Naudþurftarinnar sñ Heilogũ veitist. Og eigi sñ vier vonuduñ/helldz gafu þr j fyrstu sialfa sig DROTTNI/ og oss epter þat/fyrer Gudz vilia saker. Þat vier hlutum at amiña Titum/epter þui hñ hafde adz vpphafit/so skyllde hñ og full enda slijka Velgiord ydar a mille.

Opsnude

Aminning vm þañ Olmusu sudning til þra fatæka i Jerusalem

Titus

B Eñ lijka sñ þier yfergnæfet j ollum greinum/j Truñe/j Ordum/j Vidurkieñinguñe/og j allre Kostgiæfne/og j ydrum kiærleika til vor/so afreket eirnen/þ þier yfergnæfit z j þessare Velgiord. Eg seigi ecke/sñ bode eg þ/Helldz med þui ad hiner adr' eru so kostgiæfner/þa reyne eg yduarn Kiærleika/huort hñ er af riettum hũga. Þui þier vitid Nad DROTTINS vors Jesu Christi/ þ/ þott hñ være rijkz/vard hñ þo voladz ydar vegna/Vppa þ/þier yrdut fyrer hñs fatæckt auduger.

Og mitt Rad gef eg j þessu/ Þuiat þetta er ydz nytsamligt/þier sñ vpp hafit byriat

C fyrer tolf Manudum/eigi einasta giorningen/helldz jafnuel Vilian. Þui fullkomnit nu z eirnen giorningen/Vppa þ/lijka sñ at þar er hneigiligz hugz til vilians/so sie þar og eirnen hneiganligz hugz til giorningsins/af þui sñ þier hafet til. Þui fyrst hañ er goduiliadz/þa er hñ þacknæmz/epter þui õ hñ hefur til/ eñ eige epter þui sñ hñ hefur ecki

Eigi skier þ j þa meining/þad adrer hafe huild/enn þier hrelling/Helldz at þat sie jafnt. So þione ydar gnægd þra þurft/ j þessare Hallæris tijd/vppa þat/at þra gnægd eptera þione yduare þurft/ suo ad þad verde jafnt/ sñ at skrifat er/ Sa er mykllu safnade/hafde eckert afgangs/z sa er litlu safnade/hñ hafde onguan brest. Eñ Gude sie þacker/õ slijka fyrerhyggiu hefur giefit j hiarta Titi til ydar. Þuiat hñ mztok ad soñu þa amiñing/ Eñ mz þui hñ

D var so miog Kostgiæfinn/er hñ af sinum eigen vilia til ydar fariñ.

Titus

Exo. 16.

Enn vier sendum mz honum vorn Brodz/þañ er lof hefur j Euangelio vm allar Samkũdur. Og eigi alleinasta þ/Helldz er hñ eirnen skickadur vt af Samkundunum/oss til Foru-

naufs/til ꝥſſarar Velgiørdar/ſm̃ fyrer oſſ verdur ſamanſøfnud/DROTTNI til Sæmdar/ og ydar godum vilia til afhallds/ og ad giæta ꝥſſ/at eingen mætte epter oſſ ſeigia nockut vont/ſlikrar audigrar hialpar vegna/ſm̃ fyrer oſſ verdur ſamandreigen/Og vakta/ad ꝥ fære ſæmeliga/Eigi alleina fyrer DROTTNI/helldꝛ eirnen lika fyrer meñum.

So høfum vier og ſent mz ꝥm Brodur vorn/þañ vier høfum opt reynt j mørgum greinũ/ þat hñ ſie koſtgiæfiñ/ eñ nu mykłu koſtgiæfnare. Og vier høfum mykit trauſt a ydur/ ſie ꝥ Titus vegna(ſm̃ er minn Lagsmañ og hialparmann ydar a mille)edꝛ vegna vorra Brædra (huerier at eru Poſtular Samkundanna/⁊ Dyrdar Chriſtz)Fyrer þui hafit j Lioſi audſyning yduars Kiærleika og vorrar hroſunar vm ydꝛ/vidur ꝥſſa/eirnen j auglite Safnadaña:

IX.

HViat af ꝥſſare næringar biorg/ſm̃ ꝥm Heiløgum ſkier/er mier ecki þørf ad ſkrifa ydꝛ til vm. Þuiat eg veit yduarn godan vilia/ huar af eg hroſa/hia ꝥm vr Macedonia/og ſeige/þat Achaia er/ fyrer tolf Manudum reidu buen Og ydart epterdæme hefur marga til knuit. Eñ eg hefe af þui ꝥſſa Brædur hingat ſent/ſo ꝥ vor hroſan vt af ydꝛ yrde ei at ongu/j ꝥre grein/Og þier ſieut reidubwner/lika ſo ſm̃ at eg hefi ſagt vt af ydꝛ. So at/ef ꝥr vr Macedonia kiæmu medꝛ mier/ ⁊ fynde ydur ouidurbuna/ſuo vier(eg vil eigi ſeigia þier)verdũ ſkam ader/mz ſlikre hroſan. **A** **B**

Enn eg hefi alltid ꝥ fyrer naudſyn/at amiña Brædurna/þat ꝥr fære fyrſt til ydar/at reidubwa ꝥſſa adꝛ lofada Blezan/ꝥ hun ſie til reidu/So/ꝥ ſie ein Blezan/eñ eingen ᵃ Agirne. Enn eg ſeigi ꝥ/Huer hñ ſaer ſparliga/ſa mun ſparliga vppſkiera/⁊ huer hñ ſaer nidꝛ j Blezaninne/ſa mun og eirnen j Blezan vppſkiera. Huer eirn epter ſinu hugbodi/eigi medꝛ ouilia edꝛ kwgan. Þuiat hyrañ giafara hefꝛ Gud ſier kiæran.

ᵃ (Agirnen) Nisa tyme ... [illegible]

Þui Gud er mattugꝛ at giora/þat allshattud Nad ſie gnoglig medal ydar/ſo at þier hafit alls gnægd j øllum hlutum/⁊ yfergnæfit j øllum godum verkum/So ſm̃ at ſkrifat er/Hañ vtdreifde ⁊ gaf Fatækum/Hñs Rietlæte blyfur vm allder allda(enn ſa er Sædit gefꝛ Kornſædaranum/Sa mun ⁊ giefa Braudit til Fædſluñar/hñ mun ⁊ margfallda yduart Sæde/og aukaſt lata friofgan yduars rietlætis)ꝥ þier ſieut auduger j øllum hlutũ/mz allan einfalldleik/ſ̃ fyrer oſſ verkar þackargiord Gude **C**

Psal. 21.

Þuiat ſu næringar ſtod/ꝥſſarar biargar/vppfyller ei alleinaſta þa naudþurft Heilagra/ Helldꝛ yfergnæfer eirnen j þui/ꝥ marger þacka Gude/fyrer ꝥſſa vora trua þionuſtu/⁊ pryſa Gud/yfer yduare hlydugre vidurkienningu Chriſtz Gudzſpialla/og yfer yduare einfalldligre hialparſtod til ꝥra/⁊ til allra/og yfer ꝥra bænum fyrer ydꝛ/Hueria at forleinger epter ydur/ fyrer ſaker ꝥrar yfergnæfanligrar Gudz Nadar/j ydꝛ. Eñ Gude ſie þacker fyrer ſina ovmrædeliga Gæfu. **D**

X

ENN eg Pall/ beide ydꝛ/ fyrer godgirnd ⁊ hoguære Chriſtz/ſa ſ̃ at j nalægd er lagꝛ ydar a mille/ enn j fiarſka em eg diarfur vid ydur. Þui bid eg ydur/ þat mier ſie ecki þørf nalægum/diarfliga at hondla/og þa diørfung frame hafa/ſm̃ mier verdꝛ til løgd vidꝛ ſuma/ꝥr oſſ akta/ſ̃ geingu vier epter holldſins plagſid. Þui þott vier gøngum j Holldinu/þa ſtridum vier þo eigi epter holldligum plagſid. Þuiad Herſkrwde vors Riddaraſkapar er eigi holldligꝛ/helldꝛ mattugꝛ fyrer Gude/til nidurbrots ꝥrar ſtadfeſtu/huar mz vier nidurbriotũ þañ aſetning/⁊ alla hæd/ſ̃ at ſig vpphefur j giegn Gudz Vidurkieñingu/ ⁊ at Herfange tokũ alla ſkynſemd/vnder Chriſtz hlydne/Og erum reidubwner at hefna allrar ohlydne/þa er ydar hlydne er vppfylld. Dæme þier epter alite. **A** **B**

I ꝥſſum Premur Cap. hepꝛ S. Pall ad ſkeppa mz þa Fals Poſtula

Treyſter nockꝛ þar vppa/þat hñ ſie Chriſtz/þa þeinke ſa eirnen ꝥta/hia ſialfum ſier/ꝥ/ lyka ſm̃ hñ heyrer Chriſte til/ſo heyrũ vier eirnen Chriſte til. Og þo at eg hrokade mier nockut framar vt af ꝥre vorre magt/ſm̃ DROTTIN hefur oſſ giefit/ydꝛ til betrunar/ ⁊ ecke til fordiørfunar/þa mũda eg þo ecke til ſkamar verda (Eñ ꝥta ſeigi eg)vppa ꝥ þier latit ydꝛ ei þikia/ſm̃ hefda eg viliat ſkielfa ydꝛ mz Brefum. Þuiat þau Brefen(ſeigia ꝥr)eru þung og ſterk/Enn nalægd likamans er veyk/og malit er forſmanarligt. Huer ꝥſſkenar er/ hann **C**

1 Cor. 13

þeinke/

þeinke/ þ lijka so sm̃ vier erum mz ordū j Brefunum j frauerunē/So dirfunst vier eirnen at ve
ra mz giorningenum j nalægdinē

D Þuiat vier dirfunst ecki at reikna oss edr telia medal þra/ sm̃ sig sialfa lofa. Enn mz þui
þr meta sig hia sialfum sier/og hallda so einasta nockut vt af sier sialfum/ þa vnderstanda þr
eckert. Enn vier hrosum oss ecke yfer mal fram/helldr alleinasta epter skamte þrar Reglu/
þar ed Gud hefur oss þañ skamt mz afmetit/at geta nad eirnin allt til ydar. Þuiat vier fø-
rum ecki oflangt j fra/so sem at hefdum vier eigi nad gietat allt til ydar/Þui vier erum kom
ner allt til ydar mz Christz Gudzspiøllum/og hrosum oss ecki fram yfer þ mal j añarligu erf-
uide. Og vonum nu/nær ydar Tru friofgast j ydr/þ vier munum vijdara komast/epter vorre
reglu/z predika eirnen þia Euangelium þm/sm̃ hinumeigen ydar bwa/z hrosa oss ecki j þui/
s mz annarligre reglu er tilbwit

XI.

A ENN huer sier hrosar/sa hrose sier j DROTTNI. Þui fyrer þ er eingen
reyndr/þat hñ lofar sig sialfur/Helldr þ DROTTIN lofar hñ. Giæfe
Gud/þier hielldut mier litla eina fauitsku til goda/þui eg wanda vm vid ydr
mz Gudligu vandlæte. Þuiat eg hefe fastnat ydr einum manne/suo at eg j
hendr sellda Christe skirlifa Mey. Enn þ ottunst eg/at lijka sm̃ Høggorm
uren tælde Euu mz sinne flarœde/so lijka meigi og fordiarfast ydar hugskot/
og af falla j fra þm einfalldleik sm̃ er j Christo. Þui ef sa same/sm̃ til ydar kiemr/predikade
eirn annan Jesum/þañ vier høfum ei predikat/eda ef þier mztækiut annan Anda/þann þier
høfdut ecki mztekit/Elligar annat Euangelium/ þ þier høfdut ecki medtekit/þa vmlidu þier
B þ riettliga.

Gen. 3

Þuiat eg helld/þat eg sie eigi miñe/helldr enn þr hiner ædre Postular eru. Og þott eg
sie fafrodur j Mælinu/ Þa em eg þo eigi fafrodr j Vidurkienninguñe. Þui eg em hia ydur
ølldungis vel kiendr/Eda hefe eg syndgast j mote þui/þat eg minkada mig/so at þier vpphef
dust? Þuiat eg hefi kunngiort ydr þta Euangeliū fyrer eckert/ og eg hefe rænt adrar Sam-
kundur/z Verdlaunen af þm tekit/ þ eg predikade ydr. Og þañ tijd eg var hia ydr nalægr/
z mig skorte/var eg ongum þungr/Þui mina naudþurft/vppfylldu þr brædr/ s komu af Ma
cedonia/Og j øllum hlutum giætta eg min at vera vtan þyngsla vid ydr/og suo vil eg og giæ-
C ta min hiedan j fra.

Þui so sañarliga sm̃ Christz Sannleikur er j mier/þa skal mier þsse hrosan j Nierødū A-
chaia ecki tilstifld verda. Huar fyrer? Ad eg skyllde ei elska ydur? Gud veit þ. Enn huat eg
giøre og vil giøra/þ giøre eg fyrer þ/at eg afsnijde þm þ til efne/sm̃ tilefnis fara a leit/þ þr
mætttu hrosa sier/ad þr sie so sm̃ vier. Þuiat þss hattar Falepostular z suiksamliger efuidis
inun/giøra sig ad Christz Postulum. Og þad eru eige vndr/ Þui sialfur Andskotin/vmsnyr
sier stundum til liossins Eingils. Fyrer þui er þ eigi mykels vert/þott hñs Þienarar vmuen
D de sier eirnen/til Riettlætisins predikara/ huerra endalok munu verda epter þra verkum.

Eg seigi nu enn aptur/þ eingen meine/þ eg sie Fauis/Eñ ef eige/Þa medtakit mig/sm̃ añ
an Fauisan/so þ eg hrose mier eirnen nockut litit. Huad eg tala nu/þat tala eg/eigi suo sm̃ j
DROTTNI/helldr so sm̃ j fauisku/mz þui vier erum i Hrosunena komner. Af þui/marger
hrosa sier epter holldenu/vil eg eirnen hrosa mier. Þuiat þier vmlidit giarnan Fafroda med
þui þier erut sialfer vitrer/ Þier vmlidit/þott nockur hneppe ydr j þrælkan/þott nockur fieflet
te ydr/ þott nockr take fra ydr/þott nockur hrokist vpp vid ydr/þott nockur slae j ydra Asionu.
E Þetta seige eg epter ouirding/ so sm̃ ad værum vier breyskuer vordner.

J hueriu hellst sm̃ þad nockur er diarfur(eg tala j heimsku) þa em eg eirnen diarfur. Þeir
eru Ebresker/ Eg eirnen. Þeir eru Jsraelite/Eg eirnen. Þeir eru Abrahams sæde/Eg eir-
nen. Þeir eru Christz Þienarar/Eg tala Heimskuliga/eg em myklu framar. Eg hefi meir
erfidat/Eg hefi meire Høgg lidet/Eg em optar fangen verit/Optar j daudans Hættu. Af
Gydingum hef eg simsinnum feingit fiorutigu sløg/einu færra. Þrysuar sinnū em eg Hwd-
strykstur/einu siñe gryttur/ Þrysuar hefe eg skipbrot lidit/ Dag z Nott var eg j Siafardiupe/
Opt þa hefe eg j Ferdum verit. Eg hefe verid j Haskasemdum til Vatz/j Haskasemdum med
F al Mordingia/ j Haskasemdum millum Gydinga/ j Haskasemdum medal Heidingia/ j Ha
ska semdum i Borgum/ j Haskasemdum a Eydemørku/ j Haskasemdum a Sio/ j Haskasem-

dum

dum medal falskra Brædra. J eymdum/ og Erfuide/J myklum Vøkum/J Hungre ⁊ Þor sta/J myklum Føstum/ J Kulda ⁊ Klædleysi

Fyrer vtan þ sm̄ hid ytra kann vid at bera/einkum/ þ eg verd dagliga onadadr/ berande A hyggiu fyrer øllum søfnudum. Huer er veykur/ so ad eg verde eigi breyskr? Huer verdur suo hneyksladr/ad eg sitkna ecki? Ef eg skal þo hrosa mier/þa vil eg hrosa mier mins Breysklei-ka. Gud og Fader vors DROTTINS Jesu Christi/sa Blezadr er vm allder / veit þ eg lyg eigi. J Damasco/liet Landstiornare Konūgsins Areta/geyma Borgena Damascū ⁊ vill de lata gripa mig/Og eg vard latiñ vt vm Vindaugat/j Kaurf/ ofā fyrer Mwren/⁊ so fly-da eg vr hn̄s høndum.

XII.

Sioner ⁊ Opinberaner S. Pals

HO ad Hrosunen sie mier ecki nytsamlig/Þa vil eg þo koma vid Sionernar og opinberingar DROTTINS. Eg þecki mañ j Christo /fyrer fiortan æ-rum/Var hn̄ j Likamanum/þ weit eg eigi/Eda war hn̄ vtan Likama/ weit eg eigi/Gud weit þad/ Sa same ward ryktur/allt vpp j hiñ þridia Himen. Og eg þecki gløgt þañ mann/Huort hañ war j Likama edur vtan Likama/ weit eg eige/Gud weit þ:Hn̄ ward vpprycktur i Paradijs/⁊ heyrde oumræde lig ord/þau sm̄ eingen mann fær vt talad. Af þssū wil eg mier hrosa/Eñ af sialfum mier til wil eg ecki hrosa meir/nema einasta mins Breyskleika. Og þott ad eg vilie mier hrosa/giør da eg ecki fyrer þ fifsligana/þuiad eg vil seigia sañleikin. Enn eg sporna vid þui /Þar fyr er/þ eingen hallde mig ædra/eñ so sm̄ hn̄ a mier sier eda af mier heyrer.

a (Fleiñ) Kallast hier ei preisting Holld sins til lostasemmer/helldr stor plaga og skielfing af Diøflinum/þuiat þad er Fleiñ sm̄ meñ werda a pinder/heingder eda steglder

Og so at eg stære mig ecki/af mykilleik þssara opinberinga/ er mier giefiñ [a] Fleiñ j Holl dit/einkum/ Andskotans Eingill/ huer mig mz knefum slær/ vppa þ eg stære mig ecki. Vm huad eg hefi DROTtiñ þrysuar bedid/ þ hn̄ vike j burt fra mier/Og hn̄ sagde til min/Læt þier nægia mina Næd/Þuiad minn Kraptur er j breyskuum mattugr. Fyrer þad vil eg sm̄ fegnastur/hrosa mier mins breyskleika/ so ad Kraptur Christz bygge medr mier. Fyrer þui em eg godhugadr/j Breyskleikum/j Vanuirdingum/j Naudum/j Offsoknum/j Þreyngingū/ Christz vegna. Þui nær eg em breyskr þa em eg Oflugr.

Eg em Fifl orden af þre Hrosan/ til huerrar þier þuingit mig. Þuiad eg ætte ad lof ast af ydur/ Af þui ad eg em onguum mun minne/ enn hiner ædstu Postular/ þo ad eg sie eckert/Af þui þar eru Postula teikn giørd ydar a mille/j allre Þolinmæde/j Taknum/j Stor merkium/og Kraptauerkum. Þui j hueriu er þat/ad þier eruđ miñe hattar/ eñ adrar Sam-kundur? Nema alleinasta j þui/þad eg veitta ydr eigi sialfur neitn Þunga/Fyrerlætit mier þann glæp. Siaet: Eg em reidubwen j þridia sinn at koma til ydar/og eg vil eigi vera ydr þungr. Af þui eg spyr ecki epter ydru/ helldur at ydur/ þui Børnen eiga onguan Aud For-elldrunum saman at draga/helldr forelldrarner Børnunum.

Enn eg vil sm̄ fegnastur giefa mig vt/og vtgiefen verda fyrer ydrar Saler/huersu sm̄ eg elska ydur miøg/⁊ eg þo lijtt elskadr verd. Eñ latid þ so vera/eg hafi ecki giørt ydur þyngsl/ Helldur mz þui eg var slægr/veidda eg ydr mz slægdum. Enn hefi eg nockurn a tælar dreig it/fyrer einhuern þra/sm̄ eg senda til ydar? Eg aminta Titum/og sendi mz hm̄ eiñ Brodur/ Hefur Titus nockut tælt ydr? Høfum wier ecki j einum Anda/⁊ j sømum fotsporum geingit? Latid ydr nu þikia aptur/þ vier forsuørum oss vid ydr/Vier tølum j Christo fyrer Gude.

Eñ allt þta skier ydr(miner kiærustu)til betranar. Þui eg ottunst/ef at eg kiem/at eg fiñe ydur ecki/suo sm̄ at eg vil/Og þier fiñit mig ecki/eirnen sm̄ þier viliet/ Suo þar sie eckert Hat Agg/Reide/Þræta/Bakmælge/Kuis/ Hrokaskapur/⁊ Oroc ydar a mille. Suo at þa er eg kem/þ Gud nidurlæge mig eñ aptur at nyiu hia ydr/⁊ eg hliote Ecka at lijda yfer mørgum/ þm er adr høfdu syndgast/⁊ ongua yferbot giørdu/fyrer þañ Ohreinleik/Horaner/ ⁊ Oræd-uende/sm̄ þr hafa framit.

XIII.

Deut. 19 Math. 18

KOme eg j þridia sinn til ydar/so skal j tueggia edr þriggia votta muñe stan-da øll malaferle. Eg sagda ydr þad adur fyrer/ ⁊ eg seigi ydr þ fyrerfram/ so sm̄ nalægur/j annat siñ/og skrifa ydr þ nu til fiarlægr/þ̄ adur til forna hof du syndgast/ og øllum hinum ødrum/ Ef eg kem aptur j annat sinn/vil eg ei ge spa-

B ge spara. Af þui þier leitid epter/ þ þier eirnhuern tima verdit varer þss/ sm̄ j mier talar/ ein kanliga Christz/ sm̄ ecki er breyskur ydar a mille/ helldr mattugr er medal ydar. Og þott hañ sie krossfestur j breyskleika/ Þa lifer hn̄ þo j Gudz krapte. Og þo at vier sieum eirnen breysk uer i honum/ Þa [b] lifum wier þo mz honum i Gudz Krapte/ mzal ydar.

Reynit ydur sialfer/ huort þier erut i Trunne. Reynit ydur sialfer. Eda þecki þier ecki sial
C fer ydr/ þad Jesus Christus er i ydr? Nema þat sie/ ad þier sieut onytsamliger. Eñ eg vona ad þier þeckit/ þ vier erum eigi onytsamliger/ Eñ eg bid þss Gud/ ad þier hafest eckert Vont ad/ Eigi vppa þ/ ad vier synunst nytsamliger/ Helldr vppa þ þier giorit hid goda/ z vier sieum so sm̄ þr hiner onytsamligu. Þuiad vier meigum ei/ nockut i giegn Sañleikanum/ helldr fyr er Sannleiken. Enn vier gledīi oss/ þa vier erum breyskuer/ eñ þier erut mattuger/ z þ sama
D æskiū vier eirnen/ einkū ydra algiørue. Huar fyrer eg skrifa ydr sliikt frauerāde/ So ad eg þur fe ecki/ þa eg em nalægr hardinde fram̄ at hafa/ epter þre magt/ sm̄ DROTTIN hefur mier til betrunar/ enn ecki til Fordiørfunar giefet.

Eñ ad sijdustu/ goder Brædr/ Glediet ydr/ verit fullkomner/ Hugstyrkit ydr/ Verit samlyn der/ Verit Fridsamer/ Þa mun Gud Fridarins og astseminnar vera mz ydr. Heilsit huer ødrum innbyrdis mz heiløgum Kosse. Ydur heilsa aller Heilager.

Nad vors DROTTINS Jesu Christi/ z Gudz Kiærleike/ og samteinging heilax Anda/ sie mz ydr øllum/ AMEN.

> [b] (lifum) þat er/ ef eg kiem þa vil eg audsina ad eg life i Christo/ þo ad sumer af ydur hallde mig fyrer eckert

Sa annar Pistill til þeirra i Corinthiu
Sendur fra Philippen i Macedonia fyrer Titum og Lucam

Formale yfer S. Pals Pistil Til Galatas

HEir i Galatia voru fyrer hinn Heilaga Pal snuner til riettrar Christeligrar Truar/ og til Gudzspiallanna i fra Løgmalinu. Enn epter hañs burtfør/ komu Falspostular/ huerier þo woru Lærisueinar riettferdugra Postula/ og sneru þm Galatis wm aptur/ so þ þeir trudu/ ad þeir hlyte fyrer Løgmalsins werk hialpliger ad werda/ og þeir syndgudu ef þr hielldu ecki Løgmals werken/ So sm̄ Act. xv. til Jerusalem eirnen nockrer mæta meñ frambæru.

Þessū ad giegna/ hefur hinn Hellage Pall sitt Embætte hatt wpp/ og will sig eigi miñe stiettar mañ hallden hafa/ eñ huern añan Postula. Og hrosar alleinasta af Gude sinū lærdome og Embætte/ so at hann/ þssa hros[...] hinna følsku Postula/ sm̄ sig mz þeirra riettu Postula werkum og nafne studdu nidurkefde/ og seiger/ þad s[i]e ecke riett/ þott ad eirnen eīn Engill ødruuijs predikade/ eda hn̄ sialfur/ huad myklu sidur/ ef Postulaña Lærisueinar eda þr sialfer ødruuijs lærdu. Þetta giører hn̄ i fyrsta og ødrū Cap. Og alyktar þad/ Ad huer eirn hliote alleinasta fyrer Christū/ an werdskulldanar/ æn werka/ og an Løgmals riettlatur ad werda.

J hinum þridia og fiorda sannprofar hn̄ þad allt mz Skriftinne/ Epterdæmum og Lykingum/ Og biuf sar þad at Løgmalit afle myklu meir Synda og Formælingar og Bøluanar/ helldur enn Riettlætis/ huert alleinasta wt af Nadinni af Gude til søgd fyrer Christum an Løgmals/ er wppfyllt og oss giefet.

J fimta og siøtta lærer hn̄ þa Kiærleiksins werk sm̄ Trunne skulu fylgia.

S. Pals Pistill
Til Galatas
I.

A PAll eirn Apostule/ eigi af møkum/ nie helldr fyrer mannin/ Helldur fyrer Jesum Christum/ og Gud Fodur/ sa hn̄ vpp vakte af dauda/ Og aller þr Brædr sm̄ medr mier eru.

Søfnudunum i Galatia.

Nad sie med ydur/ og Fridur af Gude Fodur/ og vorum DROTTNI Jesu Christo/ sm̄ sialfan sig hefur vtgiefit fyrer vorar Synder/ Þad hañ

frelsade oss j fra þessare nalægre vondre Verolld/Epter Gudz vilia/ og vors Fødurs/ huerium at sie Dyrd vm aller allda/Amen.

B Mig vndrar þ/At þier lietut so snart snua ydr j fra þm/sm̃ ydr kallade j Nadena Christi/ vppa annat Euangelium/ sm̃ þar ek þo eckert annat. Vtan þ/ad þar eru nockrer/ sm̃ ydur villa/og vmsnua vilia Christi Euangelio. Enn þo ad vier/ eda Eingill af Himne/predikade ydr annat Euangelium/enn þ vier høfum predikat ydr/ sa sie bøluadr. Suo sm̃ vier søgdũ nu j stad/so seigium vier enn aptur at nyiu/Þad/ ef nockur predikar ydr annat Euangelium/ enn þ þier hafit medtekit/sie sa bøluadr. Predika eg nu þ mønnum eda Gude til þionustu? Eda þeinke eg moñum þeckr at vera? Þui ef eg hefdi hingat til mønnũ þeckur verit/þa væri eg ecke Christi þienare.

1 Cor. 15
2 Cor. 12

C Enn eg kunngiøre ydr/kiærer Brædr/ad þ Euangelium/sm̃ af mier er predikat/er ecki af mønnum/Þuiad eg hefe þ af onguum mañe medtekit nie lært/ Helldur fyrer opinberan Jesu Christi. Þuiat þier hafit vel heyrt mitt athæfe fordum daga j Judadomnum/Þad eg offsokte yfermata Gudz Safnan/og fram̃ yfer marga mina jafningia / i minu kyne/ vandlætte eg yfermata/vm̃ Fedrañа setninga.

Jerem. 1

Eñ þa þ þocknadist Gude/sa mig hefur fraskilit j fra minnar Modr kuide/ꝛ kallad fyrer sina Nad/Þad hñ opinberade i mier sin̄ son/so ad eg skyllde kuñgiøra hñ fyrer Euãgeliũ mzal Heidiña þioda.Og jafnsnart for eg til ꝛ radgadist ei vid Holld ꝛ Blod/Og ei kom eg aptur j D Jerusalem/til þra/sm̃ fyrer mier voru Postular/Helldr for eg burt i Arabiam/ og kom so aptr til Damasco. Epter þat ad þrim̃r árum lidnum/kom eg til Jerusalem/ad sia Petrum/og eg dualdist hia honum vm̃ fimtan daga. Enn añan af Postulunum / sa eg onguan/ nema Jacobum Brodr DROTTINS. Og þad eg skrifa ydr/Siaet : Gud veit/þ eg lyg ecke.

2 Cor 2

Epter þ kom eg i Landzalfur Syrie og Silicie. Enn eg var okiendr at yferlite/Christi søf nudum i Judea. Eñ þr høfdu alleinasta heyrt/Þad sa oss adr til forna offsokte/hañ predikar nu Truna/huería hñ adr nidurbraut/ Og vegsømudu Gud yfer mier.

II.

Act. 15

A Sidan epter fiortan Aar/for eg vpp aptur til Jerusalem/ medr Barnaba/og tok eirnen Titum medr mier. Eñ eg for vpp þangad/epter opinberan ꝛ hafde tal vid þa/ vm þat Euangelion/er eg predikade medal heidiña þioda/Eñ sierliga þo vid þa/sm̃ alitid høfdu/So at eg hlypa ecki forgiefins/edr hlaupit hefde. Og Titus/sa med mier var/ þreyngdist ei helldr til ad lata vmskera sig/ þott hñ være girskur. Þuiad þa et nockrer falsker brædur/høfdu sier mz oss innþreyngt/ og þar med klokliga jnnlædst/ til ad skoda vort frelsi/ huert vier høfum j Jesu Christo/so þat þr veiddu oss/þa viku vier þm̃ ecki/eina stund/ vndergiefner at vera/Vp pa þ at Sañleikuren Euangelij stadnæmdist hia ydur.

Ephe. 4

B Enn af þm/sm̃ alitid høfdu/huad þr voru fyrr meir/vardar mig ongu. Þuiad Gud skeyter ecki alite mañsins. Eñ mig hafa þr sm̃ alltid høfdu Alit/ei añat lært. Helldr þar j mot/ þañ tid þr sau/ þ mier tiltruat var þ Euangelion til Yferhwdariñar/Lijka so s Petre þ Euãgelion til Vmskurnariñar (Þuiad sa mz Petre er vorden kroptugr til Postula embættis mzal Vmskurnarinnar/ sa same er medr mier eirnen kroptugr ordeñ medal Heidinna þioda)og þr Jacobus Cephas ꝛ Johañes/vidurkiendu þa Nad/ s mier war gefin/sm̃ fyrer Stolpana voru alitner/gafu mier og Barnaba hendr ꝛ samtoku mz oss/Þad vier predikudum a mzal Heidinna þioda/enn þr a medal Vmskurdarins/Vtan einasta/ þ wier miñtunst Voladra/huad eg lagda allt kapp a at giora.

Rom. 2

C Enn þa Petur kom til Antiochiam/ j motstod eg honũ vnder augun / Þuiad kløgun var yfer hñ komin. Af þui ad adr til forna/enn þ nockrer komu j fra Jacobo/þa at hñ mz Heidingium. Enn þa þr komu/fordade hñ sier/ꝛ fraskilde sig þm/Af þui hñ ottadist þa af Vmskurniñe. Og þr adrer Gydingar hræsnudu mz honum/so/þ Barnabas vard eirnen afuegaleiddr/j þra hræsne.Eñ þa eg sa/þat þr geingu eigi riett/epter sannleik Gudspiallsins/sagda eg til Peturs/fyrer øllum opinberliga/Fyrst þu/sa sm̃ ert Gydingr/lifer/sm̃ Heidingiar/ꝛ eige sm̃ Gydingar/ Huar fyrer þuingar þu þa enu Heidnu til at lifa sm̃ Gydingar? Þott ad vier sieum af Natturu Gydingar/og onguer Syndarar vt af Heidnum Þiodum/Þo a medã

Act. 10

wier wi-

wier witum/þad maduren werdr ecki riettlatur fyrer Løgmalsins verk/Helldr fyrer Truna a Jesum Christum. So truum wier og eirnen a Christum Jesum/Vppa þ vier verdum Riettlater fyrer Truna a Christum/z ecki fyrer werken Løgmalsins. Þuiat fyrer verken Løgmalsins werdr eckert holld riettferdugt.

Suma z jñe halld þssa pistils

D Enn skylldu wier/huerier epterleitum fyrer Christum riettlater at werda/nu eirnen sialfer synduger fundner werda/Þa wære Christur eiñ Synda þienare. Þar sie fiærre. Þui ef eg bygge þ vpp aptur/huad eg hefe nidur brotid/Þa giore eg mig sialfan ad yfertrodslumañe. Þuiad eg em fyrer Løgmalit Løgmalinu daenn/so ad eg life Gude/Eg em mz Christe Krossfestur. Enn eg life/ nu þo ecki eg/helldur lifer Christur j mier. Þui þad eg life nu i Holldenu/þad life eg i Truñe Gudz Sonar/sa mig hefr elskat/ z sialfan sig vtgiefit fyrer mig. Ei ge snara eg Gudz Naad a burt. Þui ef fyrer Løgmalit kemur Riettlætid/Þa er Christur for giefins daenn.

III.

A OJer skynsemdarlauser Galate/Huer hefur tøfrat ydr/þ þier hlyddut ecki sañleiknum? Huerium þo Jesus Christus var fyrer augū mæladr/z nu a med al ydar Krossfestr er. Þad alleinasta vil eg nema af ydur/Huert þier hafet mz tekit Andan/ fyrer øken Løgmalsins/ Eda fyrer Predikuñina af Truñe/ Eru þier so skynlauser? Huad þier hafit vppbyriat j Andanum/ þui vilie þier nu j holldinu afram hallda/Hafe þier þa lidit so margt fyr' ecki?Ef þ er annars fyrer ecki. Sa sm̄ ydr giefur Andan/ og giører slijka giørninga a medal ydar/ giø

Stadfesting þat vier alleina fyrer Trūa werdū riettlater

B rer hñ þ þa fyrer verken Løgmalsins/eda fyrer Predikunina af Truñe? Lijka so s̄ Abraham trude Gude/z þ er hm̄ reiknat til Riettlætis. So vite þier nu þa/Þat þr sm̄ Truartñar eru at þr eru Abrahams børn.

Gen. 15.

Enn Ritningen hefur þta adur til forna fyrer sied/Þat Gud Riettlata giører hina Heid nu fyrer Trūa. Af þui kuñgiørde hū þ Abraham fyrerfram/J þier skulu allar Þioder blezadar verda. Lijka so munu þr/s̄ Truarīñar erū/blezast medr hinū truadra Abraham. Þui suo marger s̄ vid Løgmalsins øken fast/þr erū vnder Bøluaniñe. Þui skrifat er/Bøluadr sie

Gen. 12.

C sa/huer sm̄ ecki blijfur j øllu þui s̄ skrifat er j Løgmals Bokiñe/so hñ giøre þ. Eñ þ at fyrer Løgmalit/verde eingen riettlatur fyrer Gude/þa er opinbert/Þuiat Riettlatur lifer af Trusinne. Enn Løgmalit er ecki af Truñe/Helldr sa madr sm̄ þ giører/mūn lifa þar fyrer/ Eñ Christus hefur leyst oss fra Bøluan Løgmalsins/þann tid hñ vard Bøluan fyrer oss (þuiad skrifat er/ Bøluadur sie sa huer sm̄ a Trie hanger)so ad Blezan Abrahe kome mzal Heidiña þioda/j Christo Jesu/og at vier mztækum so fyrerheitiñn Anda/fyrer Truna.

Deut. 27
Abac. 2.
Leui. 18.
Deut. 21.

D Kiærer Brædur/Eg vil tala epter mannligum plagsid. Eingen vanrækter Mañsins Testamt(nær þ er stadfest)nie eykur þar vid. Nū eru þo Fyrerheiten Abrahe og hūs Sæde til søgd. Eigi seiger hñ/Sædunum/so sm̄ fyrer mørg/helldr suo sm̄ fyrer eitt. Fyrer þitt Sæd/hūt at er Christr. Eñ eg seigi þar af/Ad þ Testamt/ s̄ adr til forna er stadfest af Gude vp pa Christū/verdr ecki onytt giørt/so þ Fyrerheit skyllde fyrer Løgmalit enda taka/ hūt at gefit er fyrer fiorum hundrudum og þriatige ærum þar epter. Þui ef Arfleifden yrde fyrer Løgmalit afrekut/Þa yrde hun ecki fyrer Fyrerheitid giefen/Enn Gud hefur fyrerheitisins vegna gefet hana Abraham

Huar til skal þa Løgmalit? Þat er vegna Yfertrodslunnar tilsett/ Þangat til þad Sæ

E de kiæme/hueriū fyrerheited var skied/Og er tilsett af Einglunum/fyrer hønd Medalgøngu mañsins. Eñ medalgongu madrenn er eigi ad eins einka medalgongumadr/ eñ Gud er eiñ.

Þesse Medal gøngumadr er Moyses

Huernen þa? Er Løgmalit j giegn Gudz Fyrerheite? Þad sie fiærre. Þui ef þar være þ Løgmal vtgiefet sm̄ lifgat giæte/Sannarliga þa kiæme Riettlætid vt af Løgmalinu. Enn Ritnyngen hefur þad jñe lukt vnder Syndinne/So at þad fyrerheit s̄ kemr fyrer Truna a Jesum Christum/ giæfist truudum. Enn ædr su Trua kom / vardueittunst vier vnder

allt

F Løgmalinu og jñelukter/vppa þa Trū/sm̄ opinber skyllde verda.

Lijka so var Løgmalit vor Tyftunarmadr til Christū/so ad vier riettlættunst fyrer Truna Eñ nu ed Truan er komen/ þa erum vier eigi leingr vnder þm Tyftunarmañi. Þuiad þier erut aller Gudz Børn/fyrer Truna a Jesum Christ. Þuiad so marger af ydr sm̄ erut skir-

der/þier

der/þier hafet Christe jklædst. Nier er ei Gydingr nie Girskur/Nier er eigi Þræll nie Frelsin-ge/Nier er eigi Kall nie Kuiña/ Þui þier erut allersaman eitt j Christo Jesu. Eñ fyrst þier erud Christi/ þa eru þier Abrahams Sæde/ z epter fyrerheitenu erfingiar. G

IIII

A

ENN eg seigi/So leinge sem Erfingen er Barn/þa er a mille hñs og þion-sins eingeñ greinarmunur/þo at hñ sie Herra allz Gotzins/Helldr er hñ vnder Forueriurū og Fiarhalldzmønnum/allt til asets tima af Fødurnum. Sliika eirnen/þa vier vorum Børn/voru vier þrælkader vnd' þ͛ssa Heims setningum. Enn þa vppfylling timans var komen/vtsende Gud sinn Son/ fæddan af Kuiñu/z Løgmalinu vnderuorpen/ Vppa þ/ad hñ frelsade þa s̄ vnder Løgmalenu voru/So ad vier mzfækium Sonarleifdena. Eñ mz þui þier erut Børnen/ hefur Gud sendt Anda sins Sonar/j ydar hiørtu/kallande/Abba/ Kiære Fader. Suo er hier nu eingen þræll meir/helldr Børn ein/ Enn eru þad Børn/ þa eru þad eirnen Arfar Gudz/ fyrer Christum.

Supra. 3

Rom. 8.
2 Cor 1

B

Enn þa/þier þecktut ecki Gud/þionudu þier þm/sm̄ af Natturu eru onguer Guder. Eñ nu þier hafet Gud þeckt(ja myklu framar erut af Gude þeckter)huernen vende þier ydr þa vm aptur/til þra breyskra og naudþurftugra setninga/huerium þier viliet nu aptur ad nyiu þiona? Þier halldit daga z Manude Helgehalld og Artider/Eg em ottasleigen vm ydr/þad eg hafe kann vera til einskis erfidat hia ydr. Verit so sm̄ ad eg em/þt eg em so s̄ þier

1 Cor. 12
1 Tessa. 1

Kiærer Brædur(eg beide ydr)þier hafet eckert mein mier giørt. Þuiad þier vitid/ þad eg predikade ydr Euāgelion/j fyrsta siñ j veykleika epter Holldinu/ Og minar freistñer/ s̄ eg leid epter Holldinu/fyrerlitud þier ecki nie forsmadut/Helldr so sm̄ annan Gudz Eingil mztokud þier mig/ja/lijka sm̄ Christum Jesum. O ho/hue sæler voru þier j þat sinne. Eg ber ydr þ Vitne/ef møguligt hefde verit/at þier hefdut ydar augun vtslitid/z giefet mier. Em eg þa so orden ydar Ouin/þ eg seigi ydr sañinden?

C

Þeir vandlæta eigi vel vm ydur/helldr vilia þr giøra ydr mier frasnuna/suo ad þier skulut vādlæta vm þa. Vmuandāen er god/nær hñ skier ætijd vm hid goda/z ei alleinasta þa eg em nalægur j hia ydr.

Min kiære Barnakorn/þau ed eg eñ nu aptur j annat siñ mz Angist fæde/þangat til/ad Christur j myndast j ydr. Enn eg villda þ eg væra nu hia ydr/ z giæti minne Raust vmskipt/ Þuiat eg em sorgbiteñ yfer ydr.

Seiget mier/þier sm̄ vnder Løgmalinu viliet vera/Hafe þier ecki heyrt Løgmalit? Þuiat skrifat er/Þad Abraham hafdi tuo Sonu/eiñ af Ambattiñe/z eirn af Eigenkonuñe. Enn sa af Ambattinne var/er føddr epter Holldenu. Enn hñ af Eigenkonuñe/er fyrer Fyrerheitid føddr. Þu ord ad hafa andliga meining. Þuiad þita eru þau tuø Testamta/eitt af Fiallenu Sina/þad er til þrælkūar fæder/hū at er Agar/þuiat Agar heiter j Arabia Fiallit Sina/og strecker sig allt þangat/sm̄ nu j þeñan tima er Jerusalem/og er j þrælkan med sijnum Bornum.

Gen. 16 21.

D

Sina
Agar

Eñ hin Jerusalem/sm̄ þar vppe er/hñ er Eigenkonā/hū at er Moder vor allra/þt skrifat er/Vert glød hin obyria/þu sm̄ ecki fæder/briost fram̄ z kalla/sm̄ ecki ert þungut/Þuiat hin einsama hefur myklu fleire Børn/enn hun er maneñ hefur. Enn vier kiærer Brædur/ erum Isaacs Børn/epter fyrerheitenu.

Esa 54.
Rom. 9

Enn lijka sm̄ j þann tima/ad sa epter Holldenu er føddr/ offsokte þañ sm̄ epter Andanum var føddr/so er þad nu eirnen. Enn huad seiger Ritningen? Rek burt Ambattina z son heñar/Þuiat Ambattariñar sonr sk ecki erfa mz syne Eigenkonuñar. Suo erum vier nu/ kiærer Brædr/ecki Ambattarinnar Børn helldr eiginkonuñar.

Gen. 21.

V.

A

SVO standit nu j þui frelsi/þar Christur hefur frelsat oss mz/z latid ecki færa ydr aptur j þ þrældoms Ok. Siaet: Eg Pall seige ydr þ/Ef suo er ad þier latit vmskiera ydr/þa er Christur ydr ecki nytsamr. Eg vitna enn sierhuerium manna þ aptur/sm̄ sig lætur vmskiera/at hñ er enn nu allt Løgmalit [a] skylldugr ad giøra. Þier erut Christe fraskillder/s̄ fyrer Løgmalit viliet Riett

[a] (Skylldugur) Þuiad an Truarinnar er eckert hiarta hreint/an hiartans hreinsunar/er eckert verk hreint nie gott

ief riettlater vera/ og erut Nadinne frafallner. Enn vier vonum i Andanum/ fyrer Truna/ þſſ Riettlætis/ huers vier hliotum ad vona. Þuiad j Christo Jesu gillder huorke Vmſkurn nie Yferhwd nockut/ Helldꝛ ſu Trua ſ fyrer Kiærleiken verkar

B Þier hlupuꝛ finliga/ Huer aptrade ydꝛ Sannleiknū at hlyda? Þeſſar vmtølur eru eigi af honum/ ſm̄ ydꝛ hefur kallad. Lıtid Swrdeig ſyrer allt Deigit. Eg forſie mig þſſ til ydar j DROTTNI/ þad þier munut ecki ødruuıſs ſinnader vera. Eñ huer ydꝛ viller/ ſa mun bera ſinn Dom/ hñ ſie huer hñ vill. Enn eg kiærer Brædꝛ/ ef eg predika nu vmſkurnena/ Huar fyrer lijd eg þa Offokneña? Þa er og affkafen Kroſſins hneykſlan. Giæfe Gud þ þr yrde og affnidner ſem ydur ſturla

C Enn þier kiærer Brædꝛ/ erut til Frelſiſins kallader/ einaſta ſiaet ſo til/ þat þier giefit fyrer frelſit/ Holldenu eckert [b] tilefne/ Helldꝛ fyrer Kiærleikan þa þione huer ødrū. Þuiat øll Løg verda j einu orde vppfylld/ j þui/ Elſka þinn Naunga ſm̄ ſialfan þig. Eñ ef ſo er þ þier tøn lid ꝛ tyggit huer añan jnbyrdis/ þa ſiaít til/ þ huer ydar ſuelgiſt ecki af ødrum.

> [b] (Tilefne) þ giøra þr ſm̄ ſo ſeigia/ Fyrſt Truen verkar alla hlute/ þa vil/ lū vier eingen god verk giøra/ vier vilū treyſta vppa Truna

Enn eg ſeige/ Gangit j Andanum/ þa munu þier ecki fullkomna Holldſins girnder. Þui at Likamen girniſt j mote Andanū/ ꝛ Anden j mote Likamanum. Og þſſer eru huorer i mote ødrū/ ſo þier giørit ecki huad þier viliet. Eñ ef Anden ſtiornar ydꝛ/ þa eru þier ecki vnder Løgmalinu.

D Enn Holldſins verk eru opinber/ ſo ſm̄ ad er/ Hordomꝛ/ Frillulifnadꝛ/ Saurlife/ Lauſung/ Skwrgodadyrkan/ Fiølkinge/ Fiandſkapꝛ/ Hatꝛ/ Agg/ Reide/ Þræta Sūdurþycke/ Tuidrægne/ Ofunzſkapur/ Manndrap/ Ofdryckia/ Ofæt/ ꝛ þſſu lijkt/ Vt af hueriu eg hefe ædꝛ fyrre ſagt/ ꝛ ſeige eñ nu fyrer/ Þat þr ſømu ſm̄ þta giøra/ erfa ecki Gudꝛ Rijke. Enn hier j giegn er Auoxtur Andarens/ Kiærleike/ Føgnudꝛ/ Fridur/ Þolinmæde/ Blidleike/ Godgirne/ Tru/ Hogværd/ Hreinlife/ J giegn ſliku er ecki Løgmalid. Enn þr ſm̄ Christe tilheyra/ þeir kroſſfeſta ſitt holld mꝫ Girndum ꝛ Tilhneigingum.

> Holldſins verk

> Auoxtur Andarins

VI.

A Fyrſt vier lifum j Andanum/ þa gøngum og eirnen j Andanum. Verū eige Agiarner Hiegomadyrdar/ huer añan jnbyrdis ad reita og at øfunda. Kiærer Brædꝛ/ Ef Maduren verdur j einhuerium Glæp Hindradꝛ/ þa leidriettit hñ mꝫ Hogværum Anda/ þier ſm̄ erut Andliger/ Og haf gæt a ſialfū þier þ þu verder ecki freiſtadꝛ. Eiñ bere annars Byrde/ og ſo munu þier vppfylla Christi Løgmal. Enn ef eiñhuer lætur ſier þikia þ hñ ſie nockut (ſm̄ hñ er þo eckert) ſa tæler ſialfan ſig. Huer eiñ reyne ſin eigen verk/ ꝛ þa

B mun hñ a ſialfum ſier hroſan hafa/ og eigi a einum ødrum. Þuiad huer eirn mun ſina Byrde bera.

> Aminning til Alltelatis og

Enn ſa er leidriettur verdꝛ mꝫ ordenu/ hñ byte honum allshattudum audæfum ſm̄ hñ leidrietter. Farit ei viller vega/ Gud lætꝛ ecke ad ſier hæda. Þui huad maduren ſæer nidꝛ/ þ mū hñ vppſkera. Huer j Holldinu ſæer nidꝛ/ ſa mun af Holldenu ſkadſeme vppſkiera. Eñ huer j

C Andanum nidurſæer/ ſa mun af Andanum vppſkiera eilijft Lijf. Þreytunſt vier eigi gott ad giøra/ Þuiad ꝋ ſinum tima munu vier eirnen oþrottnande vppſkiera. Fyrſt vier høfum nu tijdena/ þa giørum gott huerium mañe/ eirna meſt þm̄ ſm̄ eru Truarinnar Heimkynne.

> Godgirnd vid ordſins Þienara

Siaet [a] Hue mørg ord eg ſkrifade ydꝛ mꝫ eiginne hende. Þeir ed ſig vilia þacknæma giøra epter Holldenu/ þr þuinga ydꝛ til at vmſkieraſt/ einaſta vppa þ/ þr ode eigi mꝫ Kroſſe Christi offokter. Þuiad þr ſialfer ſm̄ ſig lata vmſkiera/ hallda ecki Løgmalit/ Helldꝛ vilia þr þat/

D at þier latit vmſkiera ydur/ ſo ad þr meige hroſa ſier af ydru hollde. Eñ fiærre ſie mier ad hroſaſt/ nema einaſta j Kroſſe vors DROTTINS Jesu Christi/ fyrer huern mier er Heimur inn kroſſfeſtur/ og eg Heimenum. Þuiad j Christo Jesu/ duger huerke Vmſkurn nie Yferhwd nockut/ helldꝛ ny ſkiepna. Og ſo marger ſ epter þſſare Reglu ganga/ yfer þm̄ ſie Fridꝛ ꝛ Myſkun/ ꝛ yfer Jſrael Gudꝫ. Hier epter giøre mier eingen meire mædu/ Þuiat eg ber jafnā Beniar DROTTINS a minum Likama. Nad vors DRottins Jesu Christi ſie mꝫ ydrū Anda/ kiærer brædꝛ/ Am̄

> [a] (Reglu) Þeſſe Regla er eigi Mans Lærdomꝛ/ helldur þ Euangelium og Truan a Christū og þſſar Beniar eru ecke ôren a Christꝫ Likāa/ helldur allshatte ud Þina ſm̄ vier berū fyrer Christꝫ ſaker

Til þeirra j Galatia
Sendur af Roma

For-

Formale yþer S. Pals Pistil til Ephesios

J Þessum Pistle kienner hiñ Heilage Pall/ j fyrstu/ huad Euangelium er/ At þ sie alleinasta aþ Gude þyrer eilyþar allder þyrerhugat/ og þyrer Christum/ þor þienat og wt geingit/ So ad aller þeir sm̃ þar a trua werde Riettþerduger/ Fromer/ Liþande/ Hialpliger/ og aþ Logmalinu/ Syndinne/ og Daudanum þrialser/ Þetta giörer hñ nu þyrer þa þria hi-na þyrstu Capitula.

Epter þad kienner hñ ad þordast þañ hialærdom/ og manna Bodord/ þau sm̃ med inn-þærd werda/ wppa þad/ at wier bliþum wid eitt Höþud/ Aurugger/ Riettþaliner/ og werdū alleina þullkomner i Christo/ aþ huerium wier höþum þad algiörliga / suo ad wier þurþum einkis nema hñs/ Þad giörer hñ i þiorda Cap.

Sidan kienner hann ad idka Truna/ og audsyna med godum werkum/ og Synder ad þordast. Og med Andlignm Vopnum ad beriast i giegn Dioþlinum/ wpp a þad/ wier giætum þyrer Krossinn stöduger stadid i Vomnne.

S. Pals Pistill
til Ephesios
I.

Pall Apostule Jesu Christi/ fyrer Gudz vilia.

Þeim Heiløgum sm̃ eru til Epheso / z truudum a Christum Jesum.

Næd sie mz ydur z Fridr/ af Gude vorum Fødur/ z DROTTNI Jesu Christo.

Þackargiord

Blezadr sie Gud z Fader vors DROTTINS Jesu Christi/ sa oss hefur blezat med allshættadre Andligre Blezan/ j Himneskre audlegd/ fyrer Christum. So sm̃ hñ vtualde oss fyrer þañ sama/ ædur eñ Verøll den var Grunduøllut/ þad vier skylldum vera Heilager og ostraffanliger/ fyrer honum/ j Kiærleikanum. Og hefur fyrerhugat oss j Sonarleifd-ina/ til sialfs sins/ fyrer Jesum Christum/ epter þocknan sins vilia/ til Lofs sinne Dyrdarligre Næd/ fyrer hueria hñ hefur oss þacknæma giort/ j sinum elskuliga Syne. B

J huerium vier høfum endurlausnena/ fyrer hñs Blod/ sm̃ er/ Syndañа fyrergiefning/ epter Rijkdome hñs Nædar/ sm̃ oss er gnogligana vtskipt/ j allzhættudum Vijsdeme og forsia-leik/ Og hefur oss vita latid leyndan Dom sins vilia/ eptr sinne þocknan/ Og hefur þañ sama hier framslutt fyrer hñ/ þ hñ yrde predikadr/ þa vppfylling timañа var komen. Vppa þat at hñ til saans take alla hlute j Christo/ bæde þa sm̃ a Himne og a Jørdu eru/ fyrer hñ sialfan. Fyrer huern vær erum eirnen til arfskiptis komner/ vier sm̃ erum adur fyrerfram fyrer Hug-ader/ epter Forsio þss s alla hlute verkar/ eptr rædi sins vilia/ Vppa þ vier sieum hñs Dyrd til Lofs/ sm̃ ædr fyrerfram vonum vppa Christum. C

Fyrer huern þier hafet heyrt/ sannleiksins Ord/ sm̃ er Euangelium af yduare Saluhialp/ Fyrer huert þier (ef þier trued) erut jnnciglader mz heiløgum Anda Fyrer heitisins/ sa sem at er Pantr vorrar Arfleifdar/ til vorrar Endurlausnar/ so ad vier erū ordner hñs eigen eign/ til Lofs hñs Dyrdar.

Huar fyrer eg eirnen/ epter þui eg hefe heyrt hia ydr/ vt af þre Tru a DROTTIN Jesum/ og af ydrum Kiærleika til allra Heilagra/ þa læt eg eigi af þacker at giøra fyrer ydur/ og minnunst ydar j minum bænum/ Þad Gud vors DROTTINS Jesu Christi Dyrdar-innar Fader/ gefe ydur Vijsdomsins z vppbirtingar Anda/ til hañs eiginnar vidurkieñingar/ Og vpplyse augu yduars hugskotz/ þad þier meigit vita/ hū þar sie von ydrar kallanar/ z hū þar sie Rijkdomur hñs dyrdarfullrar arfleifdar til siña Heilagra / Og huer þar sie hin yfer-gnæfanliga stærd hñs Kraptar vid oss/ vier sm̃ truum/ epter verkan hñs vollduga styrkleiks/ sm̃ hñ hefur verkat j Christo/ þa hñ vppuakte hñ af Dauda/ z sette til sinnar Hægre handar a Himnum/ yfer allan Hofdingskap/ Valldzstiett/ Magt z Herradom/ og allt huad nefnast ma/ eigi einasta j þssare Verølld/ helldr jafnuel j tilkomande. Og alla hlute hefur hñ honum vnder fætur lagt/ og sette hñ høfud Safnadarins/ [a] yfer allt/ huer ad er hñs Likame/ og fyll-ing hañs D

[a] (Yfer allt) Christus er sitt höþud Saþnadarins ad hañ er og so eiñ Herra yfer Dioþlinū/ Heimenum etc.

ing hanns sem alla Hlute j aullum vppfyller.

II.

A OG eirnen ydur(samlifgade hn̄)þa þier vorut dauder/fyrer afbrot ⁊ Synder/ j huerium þier hafit fordum daga geingit/epter hætte þessarar Veralldar / og epter þeim Hꝍfdingia sem j Loptinu Drottnar/ sem er epter þeim Anda/er a þessa re tijd hefur sina verkan j Bꝍrnum Vantruarinnar/medal huerra vier hꝍfū aller fordum haft vort athæfe j girndum vors Hollds/fremiande Holldsins og hugskotsins vilia/og vorum af Natturu Bꝍrn Reidinnar/ lika suo sem hiner adrer.

Vm Syndena/og hannar Auǒxt/sem er Daude og Drep allsins grimd

B Enn Gud sa audigur er af Myskun/fyrer sina myklu elsku/þar hn̄ hefꝛ oss elskat/ þa vier vorum dauder j Syndunum/hefur hn̄ giꝍrt oss lifande medꝛ Christe(þuiat af Nædinne eru þier hialpliger vordner)og hefur vppuakt oss medur honum/og sett oss medꝛ honum imzal Him neskra j Christo Jesu/ Vppa þ hn̄ audsynde j epter komande Olld/yfergnæfanligan Rijkdom sinnar Nadar/fyrer sina godgirne vidꝛ oss j Christo Jesu. Þuiat af Nadinne eru þier hialp liger ordner/fyrer Truna/og þad ecki af ydꝛ/Gudz gafa er þad/eige af Verkunum/so at ein gen hrose sier. Þuiat vier erum hn̄s verk/skapader j Christo Jesu/til godra verka/til huerra ad Gud hefur oss adꝛ fordum fyrer buit/þ vier skylldum þar iñe ganga

C Huar fyrer verit þess minnuger/þ þier/ s̄ fordum daga vorut heidnar þioder eptʳ Holldenu ⁊ yferhud kalladʳ/af þeim s̄ kallader eru Vmskurn/eptʳ Holldinu/s̄ mz hendiñe skier/Þat þiʳ vorut j þann sama tima an Christi/framande og fraskilder Borgar riette Jsraels/⁊ okender af Testamento Fyrerheitisins/Af þui þier hꝍfdut eckert hop/og vorut an Gudz j þessum Hei me. Enn þier sem nu j Christo Jesu erut/og fordum vorut j fiarska/þa erut nu nalæger vord ner/fyrer Blod Christi.

Aminnig til þackargiꝍrdar

Þuiad hn̄ er vor Fridꝛ/sa vt af hueru tueggium giꝍrer eitt/og af hefur brotid þann vegg sem þar var mille/J þui/ þ hañ burt tok fyrer sitt Holld/þañ Ouinskap/sem er/ ᵃ Lꝍgmalid þ j Bodordunum var til sett/ so at hn̄ skapade af tueimur ein nyan mañ/j sialfum sier/⁊ giꝍr

a (Lꝍgmalit) Lꝍgmalit var ouinattan mille Heidingia og Gydinga/ þui ad þyier þad villdu Gydingar wera betre hinum/Enn nu mz þui ad þyrer Christum an Lꝍgmalsins hafa aller Andan medtekit/þa er nu þessa Ouinatta vte/og eru huorutueggiu ꝍdrum iafner

D de so Frid/þad hn̄ forlikte huorutueggiu vid Gud/j einum likama/fyrer Krossen/ Og deydde so Ouinskapen/fyrer sig sialfur. Og er kominn og kuñgiꝍrde ydur j Euangelio þann Frid/ ydꝛ sem vorut fiærre/og hinum sem nærre voru/Þuiat fyrer hn̄ hꝍfum vier huorutueggiu atgang/j einum Anda til Fꝍdursins:

So eru þier nu eigi meir gester og framande/helldur samborgarmenn Heilagra/ og Gudz Heimamenn/vppbygder yfer Grunduꝍll Postula og Spamaña/ þar Jesus Christus er Hyr ningarsteiñen/a huerium ꝍll vppbyggingen j eitt samansett/vegx til Heilagz Musteris j DR OTTNI/ vppa huern þier verdit eirnen mz vppbygder til Gudz jbwdar j Andanum.

III.

A HVar fyrer/eg Pall bandinge Christi Jesu/fyrer ydur Heidingia/ af þui þier hafet heyrt vt af Embætte Gudz Nædar / þeirre mier er til ydar giefen/Þad mier er kunnur orden þesse leyndꝛ domꝛ fyrer opinberan(epter þui eg hefe adur hid allra styrsta skrifat)þad þier/ef þier læsut þat/kuñit ad merkia miñ skil ning j leyndum dome Christi/huer ecki er fordum mañanna sonum kunnꝛ giꝍr dur/ so s̄ nu er hn̄ opinberadꝛ hn̄s Heilꝍgum Postulum og Spamꝍñum/ fyr er Andan. Þad at hiner Heidnu eru Samarfar ⁊ mz iñlijfader ⁊ hluttakendꝛ hn̄s fyrerheita j Christo/fyrer Euangelium/huers Þienare eg em vorden/epter gafu Gudz Nædar/ sem mier er giefen/epter hn̄s vollduga Krapte.

B Mier hinum sidasta medal allra Heilagra er giefen þesse Nad/Þat eg kuñgiꝍrda medal Heidinna þioda þañ o ransakanligan Rijkdom Christi/ Og vpp ad birta huerium mañe/hu̇ þar sie sameign leyndardomsins/s̄ af Veralldar vpphafi hefꝛ j Gude hulin verit/sa alla hlu te hefur skapat fyrer Jesum Christum. Vppa þad ad kunnug yrde nu Hꝍfdingium ⁊ Herra domum a Himnum/ fyrer Sꝍfnuden. su margfꝍlld Speke Gudz epter fyrerhyggiunne fra veralldar vpphafe/ sem hn̄ hefur audsynt j Christo Jesu vorū DROTTNI. Fyrer hu̇n vier Hꝍfum diꝍrfung ⁊ atgang j ꝍllu trausti/fyrer Truna a hañ. Fyrer þui bid eg/ þ þier

C tregist ecki/vegna minnar Hꝍrmungar/ sem eg þole fyrer ydꝛ/huer ydar Dyrd er. Huar fyrer eg bey

eg beyge min Knie/fyrer Fødr vors DROTTINS Jesu Christi/ sa sm̄ riettur Fader er/ yfer alli huad børn kallast a Himnū z a Jørdu/ Ad hn̄ giefi ydr Krapt epter Rijkdome siñar Dyrdar/ad styrktast fyrer hn̄s Anda/j hinum jnnra manne/Og læta Christum fyr' Truna byggia j ydrum hiørtum/z fyrer Kiærleiken jnnrætast og grunduallast/ Suo ad þier mættud høndla mz øllum Helgum/huer þar sie Vijdd/z Leingd/Dypt/z Hæd/Og at vita þ/ad elska Christum/þ er betra enn allt at vita/So ad þier vppfylldust mz allzhattadre Gudz nægd. D

Christum ad Elska

Enn honū/sm̄ mattugr er alla hlute yfergnæfanligar ad giøra/ helldr enn vier bidium edr skilium/epter þm Krapte sm̄ j oss verkar/þm sama sie Dyrd/j Safnadenum/sa j Christo Jesu er/vm allar allder allda/at eilijfu Amen.

IIII.

Aminning til godra verka

SVo aminne eg ydr nu/eg Bandinge j DROTTNI/At þier gangit suo s̄ heyrer yduare kallan/þar þier erut jnnekallader/ Medur øllu Litelæte z Hogværi/og mz Polinmæde/Og vmlidit huer añan j Kiærleika/z verit Kostgiæfner ad hallda eindrægne j Andanum/ fyrer Band Fridarins. Eiñ Lijkame/ z eiñ Ande/So s̄ þier erut kallader vppa eina von ydrar kallanar. Eiñ DROTTIN/ein Trua/ein Skirn/eiñ Gud og Fader(vor)allra/sa sm̄ ad er yfer ydr øllum/z fyrer ydr øllum/z j ydr øllū. A

a Herleidinginar) Þat er Syndina Daudan og Samuiskuna/so þad þau kuña ecki at hallda oss nie ad herleida

Eñ einum sierhuerium vorum/er giefin Nad/epter mæling giafar Christi. Huar fyrer ad hn̄ seiger/Hn̄ er vppfaren j Hædina/z hefur a Herleidingena at Herfange tekit/z mønnum gafur giefit. Enn þad hn̄ er vppfaren/Huad er þ? Vtan þat hn̄ er adur nidurstigen j hinar ydstu partur Jardar? Sa er nidr er stigen/ hañ er sa same/ s̄ vpp er faren yfer alla Himna/vppa þ hn̄ alla hlute vppfyllde. B

Og suma hefur hn̄ sett til Postula/eñ suma til Spamaña/suma til Gudzspiallara/suma til Hirdara og Lærifedra/suo ad hiner Heiløgu sie tilreidder i verk þess Embættis/ þar sm̄ Likame Christi verdur vppa bygdr/Þar til vier komum aller j eindrægni Truariñar/z vidurkeñingu Gudz Sonar/og fullgierdur madur verdum/sa hn̄ er i mæling fullkomins alldurs Christi. So ad vier sieum eigi leingr Børn/og latum hræra oss og feykia af allshattudum Vinde Lærdomsins/fyrer Prettskap og vnderhyggiu maññña/þar mz þr afkunda oss at villa. C

Verum helldr Sannleiknum epter fylgiande i Kiærleikanum/z vøxum i øllu a honum/s̄ at er Høfudit/Christus/A huerium allur Likamen samteingist/ z eirn Limur a ødrū heingur/ fyrer alla Lidu/ Huar af huer ødrum hialp veiter/epter øke huers og eins Lidsins i sm̄ mata/ Og gierer þad at Likamen vegs til siñar eigiñar betrunar/z þ allt j Kiærleika D

Christus er Høfudit

So seige eg nu/ og vitna j DROTTNI/at þier gangit eigi leingr so sm̄ at hiner adrer Heidingiar/j Hiegomleik sins hugskotz/hura Hugskot formyrkuat er/og eru añarliger fra þui Lijfe sm̄ af Gude er/fyrer þa fauisku s̄ i þm er/fyrer blindleik sialfs þra hiarta/huerier vonarlauser eru/og sig gafu i Lausung/og frømdu allshattadan ohreinleik/mz Agirne. Eñ þier hafit ecki so numit Christum/ef þier hafit annars af honum heyrt/z erut j honū lærder/huer su þ Sañinden eru j Jesu. E

So afleggit j fra ydr epter fornre breytne/hinn gamla mann/sm̄ sig fordiarfar j Girndum Villudomsins. Enn fornyed ydr j Anda yduars Hugskotz. Og klædist þm nya mañe/sm̄ epter Gude er skapadr/j sannarligu Rietlæte og Heilagleik. Huar fyrer afleggit Lygar/z talid Sañleik huer vid sinn Naunga/þuiat vier erum jnbyrdis huer annars Limur. Reidist z syndgist ei/Latid ei Solina vndergāga yfer ydare Reide/Giefit z eckert rwm Fiandanū. Hu stolit hefur/ sa stele nu eigi meir/Helldr erfide z afle mz høndūum/huad gott er/ So ad hn̄ hafe ad giefa þm sm̄ þurftug' eru. F

Psal. 4. 1 Tim. 3.

Latit ongua vonda rædu fram̄ fara af ydrū muñe/Helldr huad nytsamligt er/til betrunar þar sm̄ þorf giørist/ad þ sie þacknæmeligt at heyra. Og hrygged ecki heilagan Anda Gudz þar þier erut mz jnnciglader/vppa dag Endurlausnariñar. Allur Beiskleike og Grimd/Reide/Hropan og Gudlastan/sie langt j fra ydr/samt allre Illsku. Eñ verit jnbyrdis huer vid añan/Vingiarnliger og astwdliger/z fyrergiefet huer ødrum/lijka so sm̄ ad Gud hefur fyrergefit ydur j Christo. G

V.

Sa

A SVo verit nu Gudz epterfylgiarar/ so sm̄ Kiærustu Børn/ Og gangit j æstseminne/ lijka so ō ad Christur hefur oss elskat/ ⁊ sig sialfan vtgiefit fyrer oss/ til fornfæringar ⁊ Offurs Gude j sætleiks Ilm. Enn Frillulijfe ⁊ allan Ohreinleik edur Agirne/ latid eigi af ydur seigiast/ so ō heiløgū hæfer/ Skammarlig Ord ⁊ fiflsligt Nial/ eda Keskne/ huad ydr heyrer ecki/ helldr myklu fra

B mar þackargiørd. Þui þad skulu þier vita/ þad eingen Frillulijfis madur/ edur Ohreiñ/ eda Agiarn (huer ad er skurgodadyrkare) hefur Arftøku j Rijke Christi ⁊ Gudz. Latit onguan villa ydr mz onytsamligum fortølum/ Þui fyrer þ kiemr Reide Gudz yfer Børn Vantruarinnar. Af þui verit eigi þra hluttakarar/ Þuiad þier vorut fordum myrkur/ eñ nu eru þier Lios j DROTTNI

C Gangit so sm̄ Børn Liossins. Auøxtur Liossins/ er allshattud godgirne/ Riettlæte og Sañleikur. Og reynit huad þar þacknæmt sie DROTTNI/ Og hafet eckert samlag vid o friofsālig verk Myrkuaña/ eñ straffit þau myklu helldr/ Þui huad heimugliga giørist af þm er skamarligt ad seigia. Enn allt þad verdr opinbert/ nær þad verdr af Liosinu straffad/ Þui

D ad allt huad opinbert verdr/ þ er Lios. Fyrer þui seiger hñ/ Vakna þu ō sefur/ og rijs vpp af Dauda/ ⁊ Christur mun so vpplysa þig.

Auøxtur Andarins

Esa. 60

So siait nu til/ þad þier gangit forsialliga/ eigi so ō Fauijser helldr so ō Vijser/ Og skickit ydr j þre tijd/ þuiat þ er vond tijd. Fyrer þui/ verdit eigi skilningslauser/ helldr skiliādi huad vilie DROTTINS er. Og dreckit ydr eigi Vijndruckna/ þui þar af kiemr saurugt lijferne/ Helldr vppfyllist j Anda/ og talit huer vid annan af Psalmum og Lofsonguum/ og andligum

E Kuædum/ syngit og spilit DROTTNI j ydrum hiørtum/ og seigit þacker alla tima Gude og Fødur fyrer alla hlute/ j nafne vors DROTTINS Jesu Christi. Og verit huer ødrū vndergiefner j Gudz Otta.

Ecktafolk

Konunnar vere sinum Bændum vndergiefnar/ so sm̄ DROTTNI/ Þuiat madurenn er Kuinnuñar høfut/ lijka so sm̄ Christur er Safnadarins høfut/ og hñ er frelsare hañs Lijka

F ma. Enn lijka so sm̄ Søfnuduren er Christe vndergiefen/ so og eirnen Konuñar sinum Bændum j øllu. Þier menn elskit ydar Hwsfreyur/ lika so sm̄ Christur elskade Søfnuden/ og gaf sig sialfan vt fyrer hñ/ Vppa þ hñ helgade hñ/ ⁊ hreinsade fyrer skirnarsaen j ordenu/ So ad hñ tilbygge sier sialfum dyrdliga safnan/ sm̄ ongua fleckā nie hrucku edr þss konar hefde /helldur þ hun sie Heiløg og ostraffanlig.

So skulu og Mennerner elska sinar Eigenkonur/ sm̄ sina eigen Lijkame. Huer sina Eig

G enkonu elskar/ hñ elskar sig sialfan/ Þui eingen hefur vm alldur sitt eigid holld hatad /helldur nærer þad og fostrar/ so sm̄ ad DROTTIN Safnaden. Þuiat vier erum Limer hñs Lijkama/ af hñs Hollde og af hñs Beinum. Huers vegna mun Maduren forlæta Fødr ⁊ Modur/ og nalægiast sina Eigenkonu/ og þau tuø munu eitt holld vera. Þesse Leyndur Domur er stor/ Eñ eg seigi af Christe og Safnadenum. Þa elske þier þo huer sm̄ eirn sina Eigenkonu sm̄ sialfan sig. Enn Konan ottist Mañen.

Hier meinar hñ/ Lika so sem Hionin hafa alla hluti sameiginliga/ so sie og lika me dur Christe og hañs Safnan

VI.

A NIer Børn/ Verit hlydug ydrum Forelldrum/ j DROTTNI/ Þuiat þad er riettuijsligt. Heidra þu Fodur þinn og Modr/ þad er hid fyrsta Bodord sm̄ fyrerheit hefur/ So ad þier vegne vel/ og þu siert langgiædr a Jordu. Og þier Fedur skulut eigi egna ydar Børn til reide/ Helldr alit þau vpp mz Aga/ ⁊ vmuendun til DROTTINS.

Foreldraña ⁊ Barnaña Embætte

Þier Þionustumeñ/ verit hlyduger ydrum Likamligum Drottnum / med otta og skialfta/ j einfalldleik yduars hiarta/ so sm̄ Christo/ eigi alleinasta mz þionustu fyrer Augum/ so ō mønnum til þocknunar/ Helldr so sm̄ þionar Christi/ þ þier giørit þeñan Gudz

B vilia af hiarta/ mz godum huga. Latid ydr þikia suo sm̄ þier þionet DROTTNI/ og eige mønnum/ Og vitid/ ad huad sm̄ huer eirn giører gott/ þad mun hñ af DROTTNI meðtaka/ huert hñ er þræll edur Frelsinge. Og þier Drottnarner giørit eirnen þetta hid sama vid þa/ og latid af Ognunum. Og vited eirnen/ þad yduar DROTTIN er a Himnum/ ⁊ þ/ ad hia hm̄ er eckert Manngreinar alit

Þienaraña Embætte

Husbændaña Embætte

Ad sijdustu/ miner Brædur/ styrkist j DROTTNI/ ⁊ i mætte hñs Kraptar. Iklædid ydur Gudz Herskrwda/ so ad þier gietid stadit i giegn vmsatum Diøfulsins. Þuiad vier

Q. hofum

höfū eigi vid Holld og Blod ad beriast/ Helldr vid höfdingia z Vollduga/ Sm̄ er/ vid Drottna Veralldarinnar/ þr j Myrkrū þessarar Veralldar drottna/ vidr Illskuandana vnder Himnenum. Huar fyrer þa höndlid Gudz Harneskiu/ so ad þier gietid i mote stadid a hinum von da deigi/ og verit i öllum hlutum reidubwner.

Aminning til þess andliga Stridsins

So stādit nu/ vmgyrdter ydrar Lendar mz Sañleikanū/ z i skrydder mz Bryniu Rettlætisins/ z vm fæturna skofatader/ so s̄ reidubuner at frāfylgia Euāgelio Fridarins/ vppa þ þier sieut fyrer buner/ Eñ vmfram alla hlute/ þa höndlid Truariñar Skiolld/ mz hueriū þier kuñit vt ad slockua öll elldlig Skeyte hins prettuisa. Og griþit Hialm hialpræðisins/ z Sūd Andās/ huert ad er Gudz Ord. Og bidiet idugliga i allre Naudþurft/ mz Bænum z beidne/ i Anda num/ og þar til vakit mz öllu stadfesti og Akalle/ fyrer öllum Heilögum/ og fyrer mier/ Vpp a þ mier giefist þ ord mz driftugre opnan mins Muñs/ Suo ad eg mætta kunngiöra leyndan dom Euangeliī/ huers sendebode eg em i fiötrunum/ suo ad eg meigi diarfliga þar iñe höndla z so at tala sm̄ tilheyrelict er

Herskrwde þeirra Christnu i mote Diöflinū

E

D

Tychicus

Enn þ/ ad þier vitit eirnen/ huersu hattad er vm mig/ z huad eg giöre/ þad kann Tychicos miñ kiære Broder z trwr þienare i DROTTNI ad kuñgiöra ydr allt saman. Þuiad eg hefe sent hñ til ydr vegna þss/ ad þier vissud huernen oss vegnade/ Og þ hñ hugsual ade ydrum hiörtum. Fridr sie Brædrunum/ og Kiærleike mz Trunne/ af Gude Födr og DROTTNI Jesu Christo. Nad sie mz öllum þm sm̄ elska vorn DROTTIN Jesum Christum hreinferdugliga/ Amen.

Skrifadur af Rom til þeirra i Epheso medur Tychicon.

Formale yfer S. Pals Pistil Til Philippenses

Þessū Pistle lofar z amiñer hiñ heilage Pall/ þa Philippenses/ þ þr sklu bliþa og afram fara i Trunne/ og aukast i Kiærleikanum. Enn mz þui hiner fölsku Postular og werkanna lærendur/ þa giöra Trunne ætyd skadsemi/ þa warar hñ þa wid þeim einum sömu. Og tiar fyrer þeim marghattada predikara/ suma goda suma wonda/ eirnen sialfan sig/ og sina Lærisueina/ Timotheum og Epaphroditum. Þetta giörer hñ nu i hinū fyrsta og ödrum Cap.

J hinū þridia. Burt skwfar hñ þui truarlausa og maña Riettlæte/ sm̄ fyrer hina Fölsku Postula tient og halldit werdr/ Setiande sig sialfan til epterdæmis/ sa sm̄ i slyku Riettlæte wegsamliga hefdi lifat/ og hallde þar nu þo eckert af/ fyrer Christi Riettlætis saker. Þuiad þr hiner giöra magan ad Gude/ og eru ouiner Krossins Christi.

J fiorda. Amiñer hñ þa til fridar/ og til eins godz augsyneligs Sidferdis/ huer wid annan/ Og þackar þeim fyrer þeirra gafur/ er þeir höfdu sent honum.

S. Pals Pistill Til Philippenses

I.

Pall og Timotheus/ Þionustumenn Jesu Christi. A

Öllum Heilögum j Christo Jesu til Philippenses/ samt Byskupum og Þienurum.

Nad sie med ydur og Fridur/ af Gude vorum Fodur/ og DROTTNE Jesu Christo.

Þackargiord

Eg þacka Gude minū/ so opt s̄ eg hugsa vm ydr (huad eg giöre alla tima j minum Bænum/ fyrer öllum ydr/ og þa Bæn giöre eg mz fögnude) yfer ydru samlagi j Euangelio/ j fra hinum fyrsta deigi/ allt til þssa. Og eg em þss hins sama j godu trausti/ ad sa sm̄ j ydr hefur vppbyriad hid goda

goda verkit/ hn̄ mun þ og eirnen fullkomna/ allt a þan̄ dag Jesu Christi/ So sm̄ ad mier er vel heyreligt/ þad eg hallde af ydr ølluˉ j þan̄ maata. Þuiat eg hefi ydr j minu hiarta/ j þess um minum Fiøtrum/ huar jnne eg forsuara og styrke þetta Euangelium/ suo sm̄ ad þier erut aller Naadariñar hluttakarar medr mier.

Þuiad Gud er minn vottur/ Huersu þ mig forleinger af Hiartans gruñe/ j Christo Jesu/ epter ydur øllum. Og þss sama bid eg/ Þad ydar kiærleike audgist æ meir ꝛ meir/ j allre vidurkieñing/ ꝛ allre Reynslu. So ad þier meigit reyna huad best er/ vppa þ þier sieut skirer ꝛ ohindrunarliger/ allt vppa þan̄ dag Christi/ Vppfyllter Auexte Riettlætisins/ sm̄ er fyrer Jesum Christum j ydr skied/ til Dyrdar ꝛ Lofs Gude

Enn þ læt eg ydr vita kiærer Brædur/ huad mig er yferkomit/ at þ er til meire framgangs skied Euangelio/ so ad min Fiøtur i Christo/ eru opinskaar vorden/ i øllu Domhusinu/ og hia þm øllum ødrum/ Og marger Brædur i DROTTNI feingu hugar styrk af minum Fiøtrum/ þess diarfligar Ordid at tala vtan hrædslu. Senneliga sumer þa predika Christum fyrer hatur og þrætu saker/ enn sumer vt af godre meining. Þeir hiner kuñgiøra Christum af hatre/ og eigi hreinliga/ Þuiad þr meina/ þ þr vilie minū fiøtrum nockra Hørmūg til leggia. Eñ þsser vt af Kiærleika/ þt þr vita þad eg ligg hier til forsuars Euangelij.

Marghaattader predikarar

Enn huad þa? Þad Christur verdr mz alls haattudu mote kuñgiørdr/ huert þ skier j riettan mata/ eda fyrer tilferlis saker/ þa gled eg mig þo þar jñe/ ꝛ vil mig eirnen gledia. Þuiad eg veit/ ad þ sama mū mier falla til Hialprædis/ fyrer ydra Bæn/ ꝛ fyrer tilstyrking Jesu Christi Anda/ sm̄ eg ølldungis vænte og vona/ þ eg verde j ongre grein skamadr. Helldur þ Christr mz allre diørfung/ so sm̄ allt hingat til/ lika og eirnen nu/ mykladr verde a minū Likama/ sie þ fyrer Lijfit eda fyrer Daudan/ Þuiad Christur er mitt Lijf/ ꝛ Daudinn er mijn Auinning.

Enn mz þui/ þ i Holldinu ad lifa/ þienar meir til Auoxt ad syna/ Þa veit eg eigi huort eg skal kiosa. Þuiat huortueggia sturlar mig hardliga/ Eg hefi girnd a fra at skiliast/ og hia Christe ad vera/ huad eirnen myklu betra være. Enn þad er myklu naudsynligra j Holldinu ad blijfa/ fyrer ydar saker. Þess treystande/ þad eg mun blijfa hia ydur/ ꝛ vera ydur øllum til framkuæmdar/ ꝛ til Truariñar Glede/ Vppa þ þier meigit miøg hrosa ydr j Christo Jesu a mier/ fyrer mina tilkomu aptur til ydar.

Gãgit nu sm̄ verdugt er Euangelio Christi/ vppa þ/ Huert helldr eg kiem ad sia ydr/ eda em eg fiarlægr/ ad eg meigi þad af ydr heyra/ ad þier standit i einum Anda/ ꝛ eiñe Saalu/ og medr oss beriest fyrer Tru Euangelij. Og latid onguaneigen blygda ydr af Motstøndurunū/ huert ad þm er eitt Teikn Fyrerdæmingarinnar/ eñ ydur Saluhialpariñar/ og þ sama af Gude/ þui ad ydr er / fyrer Christi saker/ eigi alleinasta þ at giøra/ ad þier a hn̄ truit/ Helldr eirnen hn̄s vegna lidit/ og hafit þa sømu barattu/ sm̄ þier hafit a mier sied/ og nu fra mier heyrit

II.

HVI fyrst hia ydur er nu hugsualan j Christo/ fyrst þar er huggun Kiærleiksins/ fyrst þar er sameign Andans/ fyrst þar er hiartgroen ræstsemi ꝛ Myskunseme/ so vppfyllit minn Føgnud/ þad þier sieut eirnrar Lundar/ hafande hinn sama Kiærleika/ verande samhugader ꝛ eins siñader/ Eckert giørande fyrer Ofund edr Hiegoma dyrd/ Helldr fyrer Litelæte/ halldit huer sm̄ eirn/ annan ædra/ eñ sig sialfan/ Og huer ein lite eigi vppa þ sm̄ hn̄s er/ helldur vpp a þ huad añars er.

Aminning til Kiærleika og Sampyckis

Huer eirn sie so sinnadr/ sm̄ Jesus Christus var/ Huer/ þo ed hañ være Gudz i mynd/ hiellt hn̄ þ þo ecki fyrer neitt Ran/ Gude lijkur ad vera/ Helldr minkade hn̄ sig sialfan/ og tok a sig mynd eins þions/ vard lijkr ødrum mønnum/ ꝛ at hegdan funden sē Madr/ Litelætte sig sialfā/ ꝛ vard hlydugr allt til Dauda/ ja allt til Krossins Dauda. Fyrer þui hefur Gud vpphafit hn̄ ꝛ gaf honum nafn/ þad yfer øllum nøfnū er/ So ad i nafne Jesu sku sig beygia øll Knie þra sm̄ a Himnum og a Jordu og vnder Jordunne eru/ Og allar Tungur skulu vidurkieña/ þad Jesus Christus sie DROTTIN/ til Dyrdar Gudz Fødurs

Lijka so/ miner Kiæruste/ sm̄ þier hafit alla tima hlyduger verit/ eigi alleinasta j minne nærueru/ helldr og nu myklu meir i miñe frauerū/ Verkit sialfer ydar Saluhialp mz ogg og otta/ Þui Gud er hn̄ sm̄ i ydur verkar/ bæde viliañ ꝛ giørningen epter siñe þocknan.

Giørit alla hlute an møglunar/og an øruæntingar/Vppa þad þier sieut oflecкader/og skijrer/og ostraffanlig Gudz Børn/mitt i mille þrar ʳondrar ⁊ vmsnuiñar Kynslodar/ Mzal huerra þier skinit so sm̃ Lios j Heiminum/ þar med/ ad þier blijfuid vid Liossins ord / mier til hrosunar a deigi Christi/so ad eg hafe ecki til onyts hlaupit/nie forgiefins erfidat. Og ef so er/þad eg verd fornfærdr/ so sm̃ Offur ⁊ hlydne ydar Truar/ þa gled eg mig mz ydr øllum. Þess skulu þier eirnen gledia ydr/⁊ skulut gledia ydr medr mier. C

Timotheus — Eñ eg vona j DROTTNI Jesu/þ eg [illegible]e jnnan skam̃s senda Timotheum til ydar/ suo ad eg glediest j huga/ þa eg feinge ad vita huernen ydr fer at. Þuiad eg hefe onguan s̄ so algiørliga sie mins siñis/er so af hiarta fyrʳ ydr syrger. Þui hiner aller leita þss huad þra er/eñ ei huad Jesu Christi er. Eñ þier vitid/þ hñ er vel falleñ/ Þuiat lika so s̄ Barnit Fød urnum/suo hefur hñ medr mier þionat i Euangelio. Þann sama vona eg/þad eg mune skiot liga þangat senda/þa ad eg sie huad mier lijdr. Eñ eg treystunst i DROTTNI/þ eg mu ne eirnen sialfur innan skam̃s tima koma til ydar.

Epafroditus — Mier leist naudsynligt þad eg senda til ydar þañ Brodr Epaphroditþon/sa minn hialpare og mzstrijdare og ydar Apostule/⁊ mißt naudþurftar þienare er. Af þui/at þier høfdut heyrt þad hñ hefde Siukur verit/⁊ hñ var at søñu Daudsiukur. Eñ Gud veitte honum Myskun/ Eigi einasta hm̃/ helldr jafnuel mier/ so at eg hefda eigi Sorg a sorg ofan. D

Eñ eg hefe sent hñ þss skiotara /so ad þier sæut hñ/og yrdit glader aptur/⁊ þ eg hefda þss minne Sorg. So mztakit hñ nu i DROTTNI/af allre glede. Og hafet þss konar meñ i Heidre/ Þuiad fyrer saker verks Christi er hñ Daudanum so nær komin/þ hañ sitt lijf þeye aktade/vppa þ hañ þionade mier i yduarn stad.

III

FRamar/Kiærer Brædur/þa gladiet ydr i DROTTNI. Þui þad eg skrifa ydur iafnan hid sama/tregar mig ecki/og giører ydr þss øruggare. Giefet giætur ad Hundunum/giefet giætur ad illum Erfidurum / giefit og giætur at ᵃ Tilsniidinguñe. Þuiad vær erum vmsniding/vier sm̃ Gude þionum i Andanum/og hrosum oss af Christo Jesu/ og forlæatum oss ecki vppa Holldit/ þo ad eg hafe/þat eg meige mier af Holldinu hrosa. Fyrst eirn annar lætur sier þikia/hñ meigi sier Holldsins hrosa/eñ þa myklu framʳ eg/s̄ a hinu æatta deige er vmskoriñ/ eiñ vt af Israels folke/af ætt BenJamin/Ebreskr af Ebreskum/⁊ epter Løgmalinu Phariseus/epter Vandlætinu offsoknare Safnadarins/epter Riettlætinu j Løgmalinu verit ostraffanligur. A

ᵃ (Tilsniding) Kallar hñ þa Fals predikara þyrer þad þr lærdu þad vmskurdar skirnen wære naudsynlig til Saluhialpar/huar mz ad Hiørtun vrdu aþ Truñe aþsniden

Eñ huad min auiñing var/þat hefe eg Christi vegna fyrer skada reiknat. Þuiad eg helld alla hlute skada vera/ j hia þre yfergnæfanligu vidurkieñingu Christi Jesu mins DROTTINS/fyrer huers saker eg hefi alla hlute skada reiknat/⁊ helld þa fyrer þreck/Suo ad eg auiñe Christum/og j honum funden verde/ þat eg hefe ecki mitt Riettlæte vt af Løgmalinu/ helldr þad sm̃ fyrer Truna a Christum kiemur/sm̃ er þ Riettlæte/ er af Gude Truñe tilreiknat verdr/hñ ad kienna/ ⁊ Krapt hñs vppprisu/⁊ sameign hñs Harmkuæla/þ eg verde ⁊ hñs dauda likur/so at eg mætte hm̃ j mote reña j vppprisu framlidinna. B

Riettlæti Christiña maña

Ecki þad eg hafi þ þegar høndlat/edr sie þegar fullkomin/eg skunda honum epter/ huort ad eg gete eirnen høndlat/epter þui ad eg em af Christo Jesu høndladr. Miner Brædr/Eg helld mig eigi sialfan fyrer þann/at eg hafe þ høndlat. Enn eitt vil eg seigia/ Þat eg gleyme þui/huad til baka er/ ⁊ dreg mig at þui sm̃ j fyrer er. Eg skunda ad þui vppsetta Takmarke/epter þui Hnosse huert framhelldr þre Himneskre kallan Gudz/j Christo Jesu. Suo marger s̄ af oss eru nu fullkomner/þa verũ so siñader. Og ef þier skulut nockud annat hallda/þa latid Gud ydr þ opinbera/Þo so framt/ ad vier/framgøngum epter ᵃ Regluñe er vier erum jñ komner/⁊ verum lika siñader. C

ᵃ (Reglu) Ad styt opinber an sie ei Truñe nie andligu Sampycke motstadleg

Fylgit mier epter Kiærer brædr/og giæted at þm sm̃ so ganga/lika sm̃ þier hafet oss til fyrermyndar. Þuiat marger ganga so/af huerium eg hefi optsinnis sagt ydr/eñ nu seigi eg ydr gratande/þeir ouiner Krossins Christi/ huerra æfilok er Fyrerdæmingin/huerra Gud Magen er/⁊ þra vegsemd s̄ Jardliga siñader eru verdr til skamar. Eñ vor vmgeingne er a Himnum/huadan vier væntum frelsarans DROTTINS Jesu Christi/ sa vorn fateingann D

Likama/

Likama mun forklara 'pad hn likur verde hans forklarudum Likama/epter þre verkan/par hn kan sier alla hlute mz vndergiefna ad giora.

IIII.

A Ika so miner kiærer z elskuliger Brædr/minn Fognudr/og min Korona/stand it so j DROTTNI/ elskanliger. Euodian aminne eg/ Syntichen aminne eg/ pad pær sie samlyndar i DROTTNI. Eg bid þig eirnen minn trwr lagsmadr/ veit þm hiastod/ sm mz mier strijdt hafa yfer Euangelio / mz Clemese/ z hinum ødrum minum hialparmonum/ huerra nøfn at eru a Lifsbokinne. Glediet ydr j DROTTNI alla tima/og en aptur seigi eg glediet ydr. Ydra Noguærd lat id kunna vera øllum monum. DROTTIN er nalægr. Syrgit eckj/helldur latid ydar Bæner j øllum hlutum/ j bænahallde z akalle/mz þackargiørd/fyrer Gude kunnar verda. Og Fridr Gudz sa hærre er øllum skilninge/varduelte ydar hiortu og hugskot/j Christo Jesu.

B Framar kiærer Brædr/Huad sannarligt er/huad Heidursamligt er/huad riettligt er/ huad hreinferdugt er/huad astsäligt er/huad vel somer. Er þ Dygd nockr/er þar Lof nockut/hug sit þar epter/huert þier eirnen lært z mztekit heyrt z sied hafit a mier/þ giorit/ þa mun DROTTIN Fridarins mz ydr vera.

Eg em næsta miog gladr orden j DROTTNI/þat þier endurblomguduzt/fyr mier at syrgia/sm þier hafit þo allt jafnt fyrer mier sorgat/ Enn tijden hefur þ eigi viliat lijda. Eige seige eg þat naudþurftarinnar vegna/Þuiad eg hefi lært/hia þm at eg em/mier ad nægia

C lata. Eg kann lægr z hær at vera/eg em i aullum hlutum og hia aullum skapfelligr/ bæde saddur ad vera/og so hungradr/bæde gnog at hafa z Vesølld lijda. Eg forma alla hlute fyrer þann sm mig mattugan giører(Christur)Þo hafe þier velgiort/pad hier hafit mina Normung annast

Enn þier Philipenses vitid þ/ad af opphafe Euangelij/þan tijd eg burt for af Macedonia þad eingen Søfnudr hefur mier nockud veitt j reikningskapnu/vt ad læta z jnn at taka/ vtan þier einer saman. Þuiad/ til Tessalonica sendu þier nockut til minnar Naudþurftar/

D eitt sinn/ z þar epter enn einu sinne/Eigi þad eg spyrie ad giofinne/helldr spyr eg at Auextenu/ þat hn sie gnogligr j ydrum Reikningskap. Þuiat eg hefe alla hlute/ z hefe gnogliga. Eg fylltunst þann tijd eg mztok fyrer Epaphroditon/ þad fra ydr kom/ sætan Ilm/þægilegt Offr/ Gude þacknæmt. Enn minn Gud vppfylle alla ydar naudþurft/epter sinu Dyrdarinnar Rijkdome j Christo Jesu.

Þackargiørd

Epafroditus

Enn Gude vorum Fødur sie Dyrd/vm alldur og æfe ad eilijfu/Amen. Heilsit øllum Heiløgum i Christo Jesu. Ydur heilsa þr brædr sm eru hia mier/Ydr heilsa aller Heilager/sierdeilis þr af Keisarans husi/ Nad vors DROTTins Jesu Christi sie med ydur øllum/ AMEN.

Skrifadur af Rom med Epaphrodito

Formale yfer S. Pals Pistil Til Colossenses

Formale

Lika so sem ad sa Pistill til þeirra i Galatia tierar sier/ ꝛ hegdan hefur epter þeim pistle til Romueria/ Og þad sama i stuttu male innelykur, hvad sa til Romueria wyd ar og rijkugligar wtbreider. So tierar sier og þesse pistill til Colosenses/ epter þm̃ til Ephesios/ og inne helldur þad sama i skōmu mæle.

J hinum fyrsta/ Lofar Postulen þa/ og æsker þm̃ i Colossia/ þad þeir blijfe i Trūne/ og a auke sig. Og vtbreider hvad Euangelium og Truan sie/ Einkum þa Visku/ sm̃ widurkienner Christum eirn DROTTINN og Gud fyrer oss krossfestan/ Sm̃ af Veralldar wpphafe war hulin/ og nu fyrer sitt Embætte auglystur/ Þad er hinn i. Cap.

J ødrum Cap. warar hn̄ þa wid manna Lærdome/ sm̃ ætijd er Trunne motstadligur. Og wppkastar þa sōmu riettiligana/ so þ þeir eru i Skriftiñe hverge so wppmalader/ straffande þa meistarligana.

J hinum þridia/ aminner hañ þa/ þad þeir sie Auaxtarsamer i skiærre Tru/ med alls hattudum godum werkum hver wid annan/ Og skrifar alls hattadre stiett/ hennar eiginlig verk.

J hinum fiorda biþalar hn̄ sig vnder þra Hanahalld/ heilsar þm̃ og styrker þa.

S. Pals Pistill
Til Colossenses
I.

Timotheus

Pall Postule Jesu Christi/ fyrer Gudz vilia /og Timotheus Broder. **A**

Þeim Heiløgum til Colosenses/ ꝛ þm̃ truudū Brædrum i Christo.

Nad sie mz ydur ꝛ Fridꝛ/ af Gude vorum Fødur/ ꝛ DROTTNI Jesu Christo.

Vier þøckum Gude ꝛ Fødur vors DROTTINS Jesu Christi/ og bidium alla tima fyrer ydur/ af þui vier høfum heyrt af yduare Tru a Jesum Christum/ og af Kiærleiknū til allra Heilagra/ Fyrer þrar vonar saker sm̃ ydꝛ er hugud a Himnum/ af hverre þier hafit til forna heyrt/ fyrer Kiærleiksins ordit j Euangelio/ þad til ydar komit er/ so sm̃ er vm allan Heimen/ grær/ ꝛ friofgast/ so ꝛ eirnen lijka medal ydar/ allt i fra þm̃ deigi er þier høfdut þ heyrt/ ꝛ vidurkendud Gudz Nad j sannleika/ So s̄ þier lært hafit af Epaphra vorum kiæra mz þienara/ hver ad er trwr þion Christi fyrer ydꝛ/ sa oss eirnen kunngiørde yduarn Kiærleika j Andanum.

Epapharas

Hvar fyrer vier eirnen/ allt j fra þm̃ deigi/ þa vier høfdū þ heyrt/ lietu vier ei af fyrer ydꝛ ad bidia ꝛ beida/ þ þier vppfyllist medꝛ vidurkieñing hn̄s vilia/ j allshattudū ādligū Vijsdome ꝛ Skilninge/ so ad þier gangit DROTTNI verdugliganna/ til allrar þocknuñar/ og sieud auaxtarsamer j øllum godum verkum / og vagsid j Gudz vidurkeñingu/ og styrkist j øllum krapte/ epter hn̄s dyrdligre magt/ i allre þolinmædi ꝛ langlundargedi/ med føgnudi/ ꝛ þacker giørid Fødurnum s̄ oss hefur skapfelliga giørt til arfskiptis Heilagra/ j Liosinu. **B**

Hvad Euangelium og Trūen er

Sa at oss hefur frelsat af yfervallde Myrkuaña/ ꝛ hefur oss jnnsett j rijke sins elskuliga sonar A hverium vier høfum endurlausnena/ fyrer hn̄s Blod/ sm̃ er/ Syndaña fyrergiefning. Sa s̄ ad er jmynd osyneligs Gudz/ hinn Frumgietne fyrer allar skiepnur/ Þuiad fyrer hn̄ eru all er hluter skapader/ þad a Himnum ꝛ a Jørdu er/ hid syneliga ꝛ osyneliga/ bæde Yferkorar og Drottnaner/ Høfdingia domꝛ ꝛ Valldstietter/ allt saman er þad fyrer hn̄/ ꝛ j hm̃ skapat/ og hn̄ er fyrer øllum hlutum/ ꝛ aller hluter standast j hm̃.

Hver Christus sie

Hn̄ er Høfud Likamans/ sm̃ er Sofnuduren/ hver ad er vpphafit/ ꝛ hiñ Frumgietne / fra Daudum/ Vppa þat hn̄ hafi j øllū hlutum fyrergang. Þuiat þat hefꝛ so þacknæmt werit/ at j honū skyllde øll fylling byggia/ Og aller hluter yrde fyrer hn̄ forlikter/ til hn̄s sialfs/ Hūt þad er a Jørdu edꝛ a Himnū/ þar mz/ ad hn̄ Friden giørde/ fyrer Blodit a sinū Krosse/ fyrer sialfan sig. **C**

Og ydꝛ/ þier sm̃ fordum daga vorut framandi/ ꝛ Oviner/ fyrer Hugskotid j vondum verkū Enn nu hefur hañ forlijkt ydꝛ medꝛ Likama sins holldz/ fyrer Daudan. Vppa þ hañ giørdt ydur heilaga og Ostraffanliga ꝛ Saklausa j sinu auglite/ ef þier blijfet añars j Truñe grūduall/

ualladerꝰ ſtadfaſter ꝛ o hræranliger af Vonine þſſa Euangeli/ſ þier hafit heyrt/huort Predikat er medal allra ſkepna/ſm̄ vnder Himnum er/Þeſſ þienare eg Pall em vordin̄.

Eg gled mig nu i minum Harmkuælingum / þær eg lijd fyrer ydur/ Og vppfylle a minu
D Hollde/huad ad vantar a þær Harmkuælingar j Christo/ fyrer hn̄s Likama/ hu̇ ad er Søfnuduren/ þſſ þienare eg em vorden epter Gudligu Predikunar embætte/ſm̄ mier er giefit medal ydar/Ad eg þad Gudz Ord rijkugliga predika ſkal/ſm̄ er/ leyndꝛ Domuren/ hu̇ hulinn hefꝛ verit/fra veralldar vpphafi/og vm æſi/En̄ nu opinberadꝛ er han̄s Heilogum/ Huerium Gud hefur viliat kunngiøra/huer ad ſie/ſa dyrdlige Rijkdomꝛ þſſa Leynda doms mzal Heidin̄a þioda (huer ad er Christur j ydꝛ)ſ er vonin Dyrdarinnar/hu̇n vier bodu̅/amin̄andi alla men̄/og læranda alla men̄ j allzhattadre Speke. Vppa þat vier vpprietttudum huern man̄ algiørdā j Christo Jeſu/ þar eg jnne erfida og ſtunda/ epter verkan þſſ ſm̄ j mier krøptugliga verkar.

Embætte S. Pals

II.

A EG vil ydꝛ vita læta/hu̇ia ahyggiu eg hefi fyrer ydꝛ/ ꝛ fyrer þm i Laodicea/ og øllu̅ þm ſm̄ mitt auglit hafa eigi ſied j Holldinu/ So at þra hiørtu hugſuøluduſt/ꝛ ſälyndut yrdi j Kiærleikanu̅/ ꝛ til allrar audgu̅ar fullkomins ſkilnings/ ad vidurkien̄a leyndan dom Gudz Fødurs ꝛ Christi/ j huerium hulder liggia aller ſioder Viſkunnar ꝛ Vidurkienningarin̄ar.

Viduorum vid mannalærdome og kien̄ingum

Enn eg ſeigi þar af/ Þad eingen tæle ydur mz lijkligum rædum. Þuiat þo eg ſie þar ecki epter Holldenu/þa em eg þo j Andanum hia ydꝛ / fagnande/þat eg ſie ydra ſkickan ꝛ ydra ſtadfaſta Tru a Christum. Lijka ſo ſm̄ þier hafit nu mztekit DROTTIN Christum Jeſum/ſo lijka gangit j honum/ꝛ vered jnnrætter og vppbygder j honum/ ꝛ verid ſtadfaſter j Trun̄e/ſm̄ þier erut lærder til/ ꝛ yfergnæſit j hi̅m mz þackargiørd.

B Siaed til/þad eingen ræne ydur fyrer Philoſophiam og hiegomligar tælingar/epter man̄a lærdome ꝛ Veralldarinnar ſetninge/en̄ eigi epter Christo Jeſu. Þuiad j honum bygger øll gnægd Guddomſins Likamliga. Og þier erut fullkomner j honum/ han̄ ſm̄ er hofud alls høfdingia doms/ꝛ valldzſtiettar. J huerium þier erut vmſkorner/mz vmſkurn an hāda/fyrᵃ aflogu Syndſamligs Likama j holldenu/ einkum fyrer vmſkurning Christi/ J þui/þar þier erut mz hi̅m greptrader/fyrer ſkirnena/j hu̇re þier erut vpp aptur riſner fyrer Truna/ſm̄ Gud verkar/hu̇ ed hi̅ vppvakte af Dauda.

Og hefur ydꝛ eirnen/mz honum lifande giørt. Þann tijd þier vorut dauder j Syndum/og i Yferhud yduars holldz. Og hefur oſſ fyrergiefet allar vorar Synder/og affkafit þa handC ſkrift ſm̄ mote oſſ var/ huer j ſetningum var hulin/ og oſſ gagnſtadlig var/ og hefur hana mitt a burt tekit/ꝛ a Kroſſin̄ neglt. Og hefur afflett høfdingiadoma ꝛ Vollduga/ꝛ til ſynis framleidt opinberliga/ꝛ Sigre hroſat yfer þm/ fyrer ſig ſialfan.

ᵃ (Handſkript) Þad er vor ſyndug ſamuiſka ſu oſſ aſakar/Þui eckert er oſſ ſo hart i mote ſo ſm̄ vor eigenlig ſamuiſka/med huerre vier ſo ſm̄ mz annare Handſkript yfer uinnunſt/þegar Løgmalit opinberar oſſ Syndena/mz huerri vier høþum ſtyka handſkript ſkripat/en̄ Christus frelſar oſſ þra øllu þeſſu fyrer ſinn Kroſſ/og burt dregur Dróþulin og Syndena

Af þui latid onguan giøra ydꝛ ſamuiſku neina/j Mat edꝛ Dryck/elligᵃ mz ſierdeilis Helgehølld/eda Tunglkomꝛ / edꝛ Þuottdaga/Huert at er ſkugge af þui ſm̄ tilkomande var/enn ſialfur Lijkamenn er j Christo. Lattid onguan ſuipta ydꝛ mælterknenu/af þm ſm̄ epter eigen þotta ganga/j audmykt ꝛ andligleik Einglan̄a/Hueria hi̅ ſa alldrei/ og er til onytz vpphrok adur j ſinu Kiøtligu ſin̄e/Og holldꝛ ſig ecki vid Høfudit ſm̄ er/Christur/af huerium allur Lijkaminn fyrer Limu ꝛ Lidanna ſamteinging ødlaſt ſtyrking og ſamanhalld/ ꝛ vegs ſo til Gud
D ligrar ſtærdar.

Fyrſt þier erut nu dauder mz Christo/fra Veralldarinnar ſetningum / Huernen læte þier þa veida ydꝛ mz ſetningu̅? Lika ſo ſm̄ ad lifdu þier en̄ j Verølldinne. Hiner ſm̄ ſeigia/Eige ſkalltu a þui taka/Eigi ſkalltu þui bergia/Eigi ſkalltu þat ahræra/ Huert þo allt ſlitnar edꝛ mæſt ef þad er mz høndum haft/ꝛ eru manna bodord og kienningar/ hueriar ed hafa yferlit Viſkun̄ar fyrer vtualen̄ hugarins andligleik af ſialfu̅ ſier ꝛ audmyke/ꝛ fyrer ꝥ ꝥr þyrma ei Likamanum/og giøra eigi holldinu ſina Sæmd/til ſinnar naudþurftar.

III.

A ERu þier nu vppaptꝛ riſner mz Christo/ Þa leitid þſſ huad þar vppe er/þar ed Christur ſitur til Gudz hægre handar. Koſtgiæfet epter þui ſm̄ þar vppe er/ꝛ eigi epter þui ſm̄ a Jordu er/þuiad þier erut dauder/ꝛ ydart Lijf er folgit mz Christo j Gude Enn nær Christus yduart lif mun ſig opinbera/þa munu þier eirnen mz honu̅ opinberader

Vt aþ Auoxtu̅ Truarinnar og godum verkum

bera/þa munu þier eirnen medr honum opinberader verda j Dyrdinne. So deydit nu ydra Li mu sm̄ a Jordu erut/ Hordoma/ fwlañ lifnad/ Lostasemi/vondargirnder/ Saurlijfi z Agirne/ (sm̄ er skwrgoda dyrkan)fyrer huad ad kemur Gudz Reide yfer Børn Vantruarin̄ar/ J hú- iu þier hafit og fordum daga geingit þa þier lifdut j þm

Enn afleggit nu allt j fra ydur/ Reide/Grimd/Illsku/ Hædung/ skiemelig ord af ydrum munne. Liugit ecki jn̄byrdis. Afklædist hinum gamla Mañi/mz sinum verkum/ og jklædist hinum nyia/sa sm̄ endurnyiast til vidurkienningar/epter þss jmynd sm̄ hn̄ hefur skapat/þar sem er eingen/ Griskur/Gydingur/Vmskorinn/Yferhwd/ Vtlendur/ Scytha/ Þræll/Frelsinge helldr aller hluter z j ollum Christr. B

So iklædist nu/so sm̄ Gudz vtualder/Heilager z elskanliger/hiartfolginne Myskunseme/ Goduilia/Hoguære/Þolinmæde/z vmlidit huer an̄an. Og ef at nockur hefur klogumal mot ødrum / þa fyrergiefit þad huer ødrum jnnbyrdis/lika suo s̄ Christr hefur fyrergiefet ydr/suo skulu þier eirnen. Enn fram̄ yfer allt þta/þa jklædist kiærleikanum/huer ad er band algiør fuileikins. Og Fridr Gudz regere j ydrum hiørtum/til huers ad þier erut eirnin kallader/j ei num likama. Verid og þacklæter. C

Latit Christi ord gnogliga byggia medal ydar j allre Visku. Lærit z aminnit ydr mz Psal mum og Lofsøngum/z andligum liufligum Kuædum/Og syngit DROTTNI j ydru̅ hiør tum. Og allt huad þier giørit mz ord z verk/þad giørit allt j nafne DROTTINS Je- su/z þackit Gude Fødr fyrer hn̄.

Þier Kuinnr/verit ydar bændum vnder giefnar i DROTTNI/suo s̄ ad byriar. Þier menn elskit ydar Eigenkonur/z verit ecki hardwduger vid þær. Þier Børn verit hlydug For elldrunum j ollum hlutum/Þuiad þad er DROTTNI þacknæmeligt. Þier Fedur/ reitid ecke ydvar Børn /suo ad þau verde ei of korg. Þier Þienarar verit hlyduger j ollum hlut- um ydrum likamligum Herrum/ eigi medur þionustu fyrer augum/ suo sm̄ mønnum til þock- nunar /helldr mz einfalldleik hiartans/ og medr Gudz otta. Allt huad þier giørit/þat giørit af hiarta/so sm̄ DROTTNI og eigi mon̄um. Og vitid þat þier munut ødlast af DR- OTTNI verdlaun arftokunnar/Þuiat þier þionet DROTTNI Christo. En̄ huer o- riett giører/sa mun þad medtaka huad hn̄ hefur oriett giørt/z eckert Mañgreinar alit er hia Gude. Þier Drottnar/huad riett og heyreligt er þad audsynit Þienurunum/ Og vitid/ þ þier hafet eirnen DROTTIN a Himne. D

IIII.

Bæn

WErit stoduger j Bæna akallenu/ z vakit j þui hinu sama mz þackar giørd/ Bidiet z eirne̅ fyrer oss/ So at Gud vpploke oss ordsins dyr/ til ad tala leyn dandom Christi/fyrer huad eg em bunden/ Vppa þ/ad eg opinbere þ saa/s̄ mier byriar at tala. Gangit vij̄sliga j bland þrra s̄ at eru þar fyrer vtan/ og skickit ydur j tijdina. Ydar ræda sie ætid liuflig/ z mz Sallte kryddut/þ þier vitid huernen þier skulut hucrium sm̄ einum andsuara. A

Tychicus

Huernen vm mig er hættat/þat mun ydr allt kunngiora Tychicos/ kiær Broder og trwr Þienare/ og mzþion j DROTTNI/þann eg hefe þar fyrer til ydar sendt/þat eg vissa hú nen ydr fære at/og þ hn̄ hugsualade ydar hiørtum/samt Onesimo þm trua og kiæra Brodr/ huer j fra ydr er/z allt huernen hier fer fram̄/munu þr kun̄giøra ydr: B

Onesimus

Aristarchus
Marcus
Jesus
Epaphras

Ydur heilsar Aristarchus minn sambandinge/og Marcus Systrungr Barnabe/af huerin̄ þier hafit nockra bifalning medtekit. Ef so er þad hn̄ kiemr til ydar/þa medtakit hn̄. Og Je- sus sa kallast Just/ huerier vt af Vmskurninne eru. Þesser eru alleinasta miner hialpendur a Gudz Rijke/þr mier eru huggan vordner. Ydr heilsar Epaphras/huer j fra ydr er/ein̄ þion Christi/ z jafnan fyrer ydr ahyggiu berande j Bænum/ Vppa þ þier standit fullkomner/og vppfyllter j ollum Gudz vilia. Eg ber honum þ vitne/ ad hn̄ hefur stora æstu̅dan til ydar/z til þra j Laodicea og Hierapoli C

Lucas
Demas

Ydur heilsar Lucas Lækner/ elskuligr/z Demas/Heilsit Brædrunum til Laodicea/z Nim phan/z Sofnudenum sm̄ ad er j hn̄s husi. Og nær Pistillenn er lesinn hia ydr/þa siaid til at hn̄ verde eirnen z lesinn j Samkundun̄e til Laodicea. Og þad þier lesit þan̄ sm̄ til Laodicea er ritadr. Og seigit Archippo þ/Sia vppa Embættid þ þu medtekit hefur j DROTTNI D

Archippus

ad þu

ad þu fullkomner þ. Heilsan af minne hende Pals. Verit minnuger minna Fiotra. Naaden sie med ydur/A M E N.

Skrifadur af Rom/medur
Tycicho z Onesimo

Formale yfer S. Pals Pistil
til Tessalonia

ÞEñan Pistil skrifar S. Pall vt af sierligre astseme/ z Postulligre vmhyggiu/Þui hñ lofar þa i tueimur hinū fyrstu Cap. Pad þeir hafe Euangelium af honum mz slykre aluöru medtekit/ad þeir eirnen fyrer Harmkuæle og Offsokn stande þar inne/ og eru allstadar wordner öllum Söfnudū eitt agiætt epterdæme i Trunne/lika sm̃ ad Christur og hñs postular hafa af Gydingum þeirra Nafrændum Offsokn lidit/so sm̃ hann sialfur hafde og eirnen hia þm lidit/þeim til epterdæmis/ færande hia þm eitt Heilagt Lifferne. Fyrer huad hñ þackar Gude/þ hañs Euangelium hefur slikan Auöxt hia þm fært.

J hinū þridia. Audsyner hñ sina kostgiæfne og wmhyggiu/þad slikt hañs erfuide og þeirra lofsamlig wppfyllan verde ecki i eydelagd fyrer Diöfulin og hñs Apostula med manna lærdomū. Fyrer þui hafe hañ adur fyrerfram Timotheum til þeirra sent/slikt ad profa. Og þackar Gude/þad hñ hefur eñ alla hlute riettliga hia þeim fundit/og æsker þeim widuraukningar.

J hinū fiorda. Aminner hñ þa/þad þeir wakte sig wid Syndum/og giöre huad gott er innbyrdis. Þar til andsuarar hñ þeim wppa eitt spursmal/sm̃ þeir höfdu fyrer Timotheum latid til hañs bera/ af wpprisu framlidinna/huort þeir munu aller wnder eins/eda huer epter ödrum wpprisa.

J hinū fimta. Skrifar hñ þm af Doms deigi/huersu snögt og skyndeliga hñ skule koma/og giefur þar med nockrar skickaner/hinum ödrum ad stiorna/og huernen þeir skulu hallda sig i giegn Lifferne og Lærdome hinna annara.

S. Pals Pistill
til Tessalonia
I.

A PAll og Siluanus og Timotheus.

Þeim Safnade til Tessalonia /j Gude Fødur og DROTTNI Jesu Christo. *Siluanus Timotheus*

Nad sie mz ydur z Fridr/ af Gude vorum Fødur/z DROTTNI Jesu Christo.

Vier þøckum Gude alla tima fyrer ydr alla/og þeinkium ydar oaflaB tanliga j vorum bænum/Nugleidande ydar verk j Truñe/og yduart erfuide j Kiærleikanum/z ydra Þolinmæde j voninne/huer ad er vor DROTTIN Jesus Christus/fyrer Gude vorum Fødur. Þui Kiærer Bræd r/af Gude elskader/ Vier vitum þad þier erut vtualder/ Þuiad vort Euangelium var hia ydur/eigi alleinasta j Ordinu / helldur huortueggia j Krapte og Helgum Anda/og j nærsta C mykille fulluissu/Suo sm̃ ad þier vitid/huilıker vier vorum medal ydar/ fyrer ydar skulld.

Og þier erut vorer epterfylgiarar vordner og DROTTINS / Og hafet ordit mztekid i myklum motgange/medur føgnude i helgum Anda/So/ad þier erut fyrer mynd vordner allra truadra j Macedonia og Achaia. Þuiad af ydur er ord DROTTINS vidfrægt vordit/eigi alleinasta j Macedonia z Achaia/helldr j allar ælfur er ydar Tru til Gudz vtdreifd/ D So ad eigi er þørf ydur nockut ad seigia/Þuiad þr sialfer kunngiøra af ydur/huad vier høfum fyrer inngang haft til ydar/og huernen þier erut vmsnuner til Gudz/j fra Skwrgodum/ til ad þiona Lifanda og sannarligum Gude/og ad bida epter hñs Syne af Himnū/huern hñ vppuakte af dauda/Jesu/ sa oss hefur frelsat af tilkomande Reide

Af þui

II.

Act. 16.

A AF þui þier vitid Kiærer Brædr/vorn jnngang til ydar/ þad hn̄ er eigi onyttr verit/ Helldur so sm̃ vier høfdum adur til forna margt lidit/ z Hædung þolat til Philippenses(sem ad þier vitid)þo vorum vier samt og ædur all diarfer/ j vorum Gude/ hia ydur at tala Euangelium Gudz/ j storre Barattu. Þui vor aminning hefur eigi verit til villudoms/ nie til ohreinleiks/ nie mz wielū/ Helldr epter þui vier erum af Gude reynder / þat oss er til truad/ ad predika Euangelium/ so tølu vier/ Eigi sm̃ villdu vier mønum þocknast/ helldr Gude/ sm̃ vor Hiørtu reyner.

Esa. 49.

B Þuiad vier høfum alldrei neitt sinn mz smiadrunar ordum vmgeingit (sm̃ ad þier vitit)og eigi mz nockru Agirndar tilefne(Gud er þss Vottur) Og eigi helldr leitad neitnrar Vegsemdar af mønnum/ huorke af ydur nie af ødrum/ Vier hefdū matt giøra ydr þyngsli sm̃ adrer Apostular. Helldur vorum vier astudliger hia ydur/ Lika s̄ ønnur Fostra þa elur børn sin z so høfdū vier goduilld af hiarta til ydar/ z vorū viliugertil ad hlutskipta vid ydur/ eigi alleinasta Gudz Euangelium/ helldr jafnuel voru lijfe/ Fyrer þui at vier høfum ydr æstfolgna.

2 Thess. 3.

Þier minnist vel/ kiærer Brædr/ vors eruidis z vorrar mædu/ Þuiad Dag z Nott eruidudū vier/ so at vier veittum onguum nein þyngsl a medal ydar/ z predikudum hia ydr Euangelium Gudz. Þess eru þier vottar z Gud(þier sm̃ truader erut)huersu Heilagliga/ Riettferdugliga og ostraffanliga vier vorum hia ydr. So sm̃ ad þier vitid/ huernen ad vier høfum huern s̄ ein̄ af ydr/ so sm̃ Faderin sin Børn/ amint z huggat/ z ꝥ vottat/ at þier skylldut verdugliga ganga fyrer Gude/ þm ydr hefur kallat til sins Rijkis z sinnar Dyrdar.

Act. 20.

C Fyrer þat þøckum vier eirnen Gude oaflatanliga/ ꝥ þier/ þann tid þier medtokut af oss ꝥ ord Gudligrar predikunar/ þa medtoku þier þad eigi so sm̃ manna ord/ helldr(epter þui ꝥ sannarliga er)sm̃ Gudz Ord/ þad eirnen verkar j ydr/ þier sm̃ truit. Þuiad þier erut epterfylgiarar vordner/ kiærer Brædr/ Gudz Søfnudum j Judea/ j Christo Jesu/ So þat þier hafit ꝥ sama lidit af ydrum nafrændum/ sm̃ hiner af Gydingum/ huerier eirnen/ DROTTIN Jesū hafa lijflatid/ z Þra eigen Spamen̄/ z hafa oss offsokt/ z þocknast ecki Gude/ z eru øllū mønū gagnstadliger/ talma oss ad seigia Heidingium þad þr meigi afhialpast/ so at þr vppfylle sinar Synder allstadar/ Þuiat Reiden er endeliga/ yfer þa komin.

D Eñ vier kiærer Brædr/ mz þui ad oss hefr stūtt verit j fra ydur vm stundar saker/ epter yfer lite/ z þo eigi epter Hiartanu/ þa høfum vier þss framar flytt oss ydart auglit at sia/ af storre þreyan. Fyrer þad høfum vier viliat til ydar koma (eg Pall) tuisuar sin̄um/ Eñ Satan hefur hindrad oss. Þuiad huer er vor Von edr Føgnudr edur Korona Hrosunarin̄ar? Eru þier ꝥ eigi fyrer vorum DROTTNI Jesu Christo j hn̄s tilkomu? Ja/ þier erut vor Vegsemd z Føgnudur.

III.

Timotheus
Act. 17.

A FYrer þui høfum vier ecki leingr þat viliad vmlijda/ og lietum oss þocknast/ ꝥ vier værum einersamer lætner til Atthenas/ z høfum vtsendt Timotheum vorn Brodur z Gudz þienara/ og vorn hialparmann j Euangelio Christi/ til ad styrkia z a at minna ydr j yduare Tru. So ad eingen ydar skielfuist i þessum Hørmungum. Þuiad þier vitid/ ad vier erum þar til setter. Og þa er vier vorum hia ydr/ søgdu vier ydur þat fyrer / Þad vier hlytum Motgang ad hafa/ so s̄ skied er/ z þier vitid. Þar fyrer ad eg gat þad eigi leingr lidit/ þa vtsenda eg/ so ad eg mætte reyna ydra Tru/ Vppa ꝥ/ at eigi mætte skie ad Freistaren freistade ydar/ z yrde vort eruide so til onyts.

B

Timotheus

Enn nu þat Timotheus er i fra ydr til vor komen̄/ og hefur kun̄giort oss ydra Tru z Kiærleika/ og þat þier hugsit til vor alltijd til hins besta/ og þat ydr forleinger epter ad sia oss/ so sm̃ oss eirnen lijka epter ydr/ Þa vrdu vier kiærer Bradr huggader a ydr/ j allre vorre Hørmung z Naud/ fyrer ydra Tru. Þuiad nu eru vier lifande / medan þier standit j DROTTNI. Þui hueria þackargiørd gietum vier Gude endurgolldit fyrer ydur/ fyrer allan þan̄ Føgnud/ sm̃ vier høfum ydaruegna fyrer Gude? Vier bidium Dag z Nott mikilliga/ ꝥ vier mættū sia ydart auglit/ z vppfylla suo ꝥ huad abrestur ydra Tru.

C

Enn Gud vor Fader/ z DROTten̄ vor Jesus Christus/ greide vorn veg til ydar. Eñ ydr

D

margfallde

margfallde DROTTIN/ z late Kiærleiken yfergnæfa jnbyrdis hia ydr/ z vid huern mañ (so sm̄ ad vier erum eirnen vid ydr) so ad ydar hiørtu sie styrk og ostraffanlig/ j Heilagleik fyrer Gudi og vorū Fødr/ j Tilkomu vors DROTTINS Jesu Christi/ med øllum hans Heiløgum.

IIII.

A Framar kiærer Brædur/ bidium vier ydur/ z aminñum j DROTTNI Jesu/ ad so s pier hafet af oss mtekit/ huernen pier skulut ganga z Gude pock nast/ suo ad pier æ meir og meir fullkomnare verdid. Puiad pier vitid/ huad fyrer Bodord vier høfum giefit ydur/ fyrer DROTTIN Jesum. Puiad þ er vilie Gudz/ ydar Helgun/ ad pier halldit ydur j fra Frillulijfe/ z huer ydar eirn kuñe ad eignast sitt Ker/ j Helgan z Heidre/ z ecki j girndarbruna sm̄ Heidingiar/ þr af Gude eckert vita. Og pat eingen midr prycke/ nie suike siñ Brodur j nockre høndlun/ puiad DROTTIN er hñ/ sm̄ hefner allz þssa/ sm̄ at vier høfum adr

B fyrre sagt z ydur vottat. Puiad Gud hefr ecki kallat oss til Ohreinleiks/ helldr til Helgunar. Pui huer hñ nu forsmar/ hñ forsmar onguan mañ/ helldr Gud/ sa sinn heilaga Anda hefur j ydur giefit.

Aminning til godra verka/ Annar partur Pistilsins

Enn af brodurligum Kiærleika er ecki pørf ydr ad skrifa. Puiad pier erut sialfer j Gude lærder/ ydr jnnbyrdis ad elska/ z þ giøre pier eirnen vidr alla Brædr/ s̄ i øllu Macedonia eru. Enn vier beidum ydur kiærer Brædr/ pat pier verdit enn algiørdare/ Og kostgiæfed spakferduger ad vera/ og yduart eigit at stunda/ Og erudit mz ydar eigen høndum/ so sm̄ ad vier høfū

C bodit ydr/ Vppa pat pier mættud ærliga ganga hia þm/ sm̄ par fyrer vtan eru/ z einskis þra vid purfa.

Enn vier vilium (kiærer Brædr) eigi dylia fyrer ydr/ af þm sm̄ sofa/ vppa þ pier sieut eigi hrygguer/ sm̄ þr adrer er ongua von hafa. Pui fyrst vier vitum pad Jesus er Daiñ/ og vpp aptur risiñ/ So mun Gud og eirnen pa sm̄ sofnader eru fyrer Jesum/ mz hønum framleida. Pui seigum vier ydr/ so sm̄ Ord DROTTINS/ pad vier/ huerier lifum z yferblijfum j til

D komu DROTTINS/ vier munum ei fyrer peim koma sem sofa. Puiad DROTTIN sialfur mun mz Herope z Høfudeingilsins raust/ z Gudz Lwdre ofan koma af Himnū/ Og hiner Daudu j Christo munu fyrst vpp aptur rijsa/ Eptera vier/ vier sm̄ lifum og yferblijfum/ verdum til lika vpp numner med þm sømu/ j skyen/ til motz vid DROTTeñ j loptid/ og munum so hia DROTTNI vera alla tima. So huggit nu huer annan jñbyrdis med pessum ordum.

Vm vpprisu Daudra

V.

A ENN af timanum og stunduñe/ kiærer Brædur/ er ecki pørf ydur ad skrifa. Puiat pier vitid sialfuer gløgglega/ pad Dagr DROTTINS mun koma s̄ Piofur vm Nott/ Af pui/ nær þr munu seigia/ Par er Fridr/ z allt vtan hættu/ pa mun Fordiørfunen snøgg yfer pa koma / lika suo sm̄ Kueinan Jodsiukrar Konu/ z eigi skulu þr vmflijt gieta.

Vm Doms Dag
1 Pet. 3

Eñ pier kiær' Brædr/ verit ecki j Myrkrenu/ so at sa dagr grijpe ydr ecki sm̄ Piofur. Pier erut aller saman Liossins Børn og Dagsins Børn / Vier erum eigi af Nottinne nie af Myrkrunum. Fyrer pui latum oss eigi sofa so sm̄ hina adra/ Helldr vøkū z verū sparlijfer. Puiad þr sm̄ sofa/ þr sofa a Nottinne/ z þr sm̄ druckner eru/ þr drecka a Nottinne. Enn vier s̄ erum Dagsins/ skulum sparlifer vera/ skladder Bryniu Truariñar z Kiær

Rom. 3

B leiksins/ og mz Hialme Vonarinnar til Hialprædisins.

Puiad Gud hefur eigi sett oss til Reide/ helldr pat vier skylldum Hialprædit ødlast/ fyrer vorn DROTTIN Jesum Christum/ sa fyrer oss hefur dait/ Suo huort at vier vøkum eda sofum/ skulum til samans mz hm̄ lifa. Fyrer pui aminne huer ydar annan jñbyrdis/ og leidriettet huer annan jnnbyrdis/ so sm̄ at pier giørit.

Ephe. 6.

Enn vier bidium ydr/ kiærer brædr/ pat pier peckit pa sm̄ erfida medal ydar/ z forstødu veita j DROTTNI/ og aminna ydur/ at hafed pa þss kiærare fyrer þra verks saker/ og verit Fridsamer vid pa.

C Enn vier bidium ydr kiærer brædur/ At pier aminnit orœduanda/ huggit Vesala/ vmlijdet

Breyski

breyskua/verit þolinmoder vid alla. Siait til ad þar eingen giallde jllt fyrer jllt/ Helldur epter fylget hinu goda/ bæde jnbyrdis og vid alla. Verit jafnan glader/ bidiet oaflatanliga/ verit þacklater j øllum hlutum/ Þuiat þ er Gudz vilie/ j Christo Jesu/ til ydar.

Andan þa kefiet ecki/ Spadomana forsmait ecki/ Reynit alla hlute/ og bihalldit þui huad D gott er. Fordist alla vonda prydе. Enn sialfur Gud Fridarins/ helge ydur allt j gegnum/ z ydar Ande samt Salune z Likamanum meigi algiorliga vardueittur vera/ ostraffanligr j tilkomu vors DROTTINS Jesu Christi. Trwr er hn sm ydr kallade/ hn mun þ z eirnen giøra. Kiærer Brædr/ bidiet fyrer oss. Heilsit øllum Brædrum mz heiløgum kosse. Eg sære ydr vid DROTTIN/ ad þier latid lesa þennan Pistel fyrer øllum heiløgum Brædrum. Nad vors DROTTINS Jesu Christi sie med ydur/ AMEN.

Til þeirra Tessalonicenses hinn fyrste/
Skrifadur fra Athene

Formale yfer annan S. Pals Pistil til Tessalonia

Hinum fyrra Pistle hafde S. Pall þm j Tessalonia vppleyst eina Spurning af Doms deigi/ þad hn munde koma sm Þiofur a nattarþele/ Og lika so sm nu plagar at vera/ þad ein spurning elur adra/ wt af Raungum skilninge/ so wnderstodu þr i Tessalonia/ þad Doma dagur munde þegar fyrer høndum wera. Fyrer þad skrifar hann þennan Pistil/ og forklarar sig sialfan.

J hinum fyrsta Cap. Huggar hn þa mz eilifu werdkaupe fra Truar og þolinmæde i alls hattadre hørmung/ og mz pijnum fra ofsoknara.

J hinu ødrum. Lærer hn þad/ ad fyrer Doma dag hliote adur fyrre hid Romuerska Rijki wnder ad ganga/ og þad Antichristur wpphefie sig fyrer eirn Gud i Christindominum/ og mz følskum lærdome og Jardteiknum wille hn hina wantruudu Verølld/ Þar til ad Christur kiemur/ og nidurbrytur hann fyrer sina dyrdarliga tilkomu/ og deyder hn fyrer fram med eirne andligre Predikan.

J hinu þridia. Giører hn nockrar aminningar og sierdeilis þad þeir straffe þa sm idiulauser ganga/ og sier wilia eigi biarga mz eigenligum høndum/ og ef þeir betra sig eigi/ þa skulu þeir firrast þa. Huad nærsta hardliga hliodar i giegn andligre Stiett a þessum timum.

S. Pals Pistill til Tessalonicenses

I.

Siluanus Timotheus

PAll og Siluanus og Timotheus Þeim Søfnude til Tessalonia/ i Gude vorum Fødur/ og DROTTNI Jesu Christo A

Nad sie mz ydur z Fridr/ af Gude vorum Fødur/ z DROTTNI Jesu Christo.

Lofstijr þra i Tessalonia

Vier skulum alltiafn giøra Gude þacker fyr ydur/ kiærer Brædur/ s ad verdugt er/ Þuiat ydar Trua vex at nærsta/ z Kiærleikuren sier hus mzal ydar allra vega jnnbyrdis hu vid annan/ So ad vier hrosu oss af ydur i Gudz Søfnude/ ydrar þolinmæde z Truar vegna/ i øllu ydr ofsoknu/ z hørmungu/ huiar þier þolit. Til vtuisingar/ þ Gud mu riettferdugliga dæma/ z þ þier øduger ødit til Gudz Rijkis/ fyrer hut þier z lidit. Ad þui er þ riett hia Gude/ at endurgiallda þm Hørmung/ sm ydur Hørmung veita/ Enn ydr/ þier sm Hørmung lijdit/ huild medr oss/ þa er DROTTIN Jesus mun opinberast af Himne/ medr Einglum sins krap-

B

Af þeim sijdasta Dome

C

sins Krapkar ⁊ mz Elldsins loga/Hefnd at giefa yfer þa ſ ecki þeckia Gud/⁊ yfer þa sm̄ ecke eru hlyduger Euangelio vors DROTTINS Jesu Christi/hucrier Þijsl᷑ munu lijda/æf-
D inliga fordiorfun fra auglite DROTTINS/⁊ fra hn̄s dyrdarligre magt/þa hn̄ mun koma/og vegsamligur birtast medꝛ sinum Heilogum/⁊ Dasamligꝛ mz ollym Truudum. Þui ad vorū Vitnisburde til ydar/af þm sama Deigi/hafi þier truat.

Og saker þss bidium vier eirnen alla tima fyrer ydꝛ/þad vor Gud giere ydur verduga sin̄e kallan/⁊ vppfylle alla goduilld Nadarinnar/⁊ Truarinnar verk j Kraptinum/So ad a ydur verde prijsat nafn DROTTINS vors Jesu Christi/⁊ þier a honum/epter þre Nad vors Gudz og DROTTINS Jesu Christi.

II.

A **E**Nn vegna þrar tilkomu vors DROTTINS Jesu Christi/⁊ vorrar saansofnunar til hn̄s/bidium vier ydꝛ kiærer brædꝛ/þat þier latid ecki skiotliga hræra ydꝛ af ydru sin̄e/nie skielfa/huorke fyrer Anda/eda fyrer ord/nie bref/ so sm̄ af oss sendt/ þad Dagur Christi sie þegar fyrer hondum. Lætid onguan villa ydꝛ mz neinu mote. Þuiat hn̄ kiemur ecki/Nema at so sie/ þ adur fyrre kome þat frafall/og opinskar verde madꝛ Syndarinnar og Glotunar Sonur/sa sm̄ at er motstandare/og sig forhefur vpp yfer allt/huad Gud edur Gudz Dyrkan heiter/so/þ hn̄ setur sig j Gudz Musteri/so sm̄ Gud/⁊ þ vtuisande/ad han̄ sie Gud.

Af þm sijdasta deigi og af Antachristenum

B Min̄ist þier ecki þar a/þ eg sagde ydꝛ þta/þan̄ tijd eg var j hia ydꝛ? Og huad þar hm̄ nu jn̄e helldꝛ vite þi᷑/þar til hn̄ opinberast a sinū tima. Þuiad su Vondska hreyfer sier alla reidu heimugliga/ vtan þ alleinasta sa ſ þui nu jn̄ehelldꝛ/hlytꝛ burt teken ad verda/Og so mun þa hinn vonde opinskar verda(huern DROTTIN mun deyda/ med Anda sins Muns/⁊ honum endalok giora fyrer vppbirting sinnar tilkomu)huer Tilkoma ad skier epter verkum Andskotans/ mz allshattudum lygeligum Krapte/Taknū ⁊ Stormerkium/ ⁊ mz allshættudu Flarœde til Ranglætis /mzal þra sm̄ tapader verda/Fyrer þ/þr hafa eigi mztekit Kiær-
C leikan Sannleiksins/so þr hialpudust/ Þui mun Gud senda þm megnan Villudom / ad þr true Lyginne/ Vppa þ þr verde aller dæmder/ sem Sannleiknum ecki trua / helldꝛ samþyckiast Ranglætinu.

Enn vier skulum þacka Gude alla tijma fyrer ydꝛ/elskanliger Brædꝛ/af DROTTNI þad Gud hefur vtualit ydꝛ allt fra vpphafe/til Saluhialparin̄ar j helgun Andans/⁊ j Tru
D Sannleiksins/þar hn̄ hefur ydur j kallad/fyrer Euangelium/til vegsamligs eigendoms vors DROTTINS Jesu Christi.

So standet nu/Kiærer Brædꝛ/⁊ halldid þa setninga sm̄ þier erut til lærder/ sie þ fyrer vor ord edur Brief. Enn sialfur vor DROTTIN Jesus Christus/ ⁊ Gud vor Fader/ sa oss hefur elskad/⁊ giefit eilijfa huggun/⁊ goda von fyrer Nadina/hn̄ amin̄e ydar hiortu/⁊ stadfeste ydꝛ j ollum Lærdome /⁊ godum verkum.

III.

A **F**Ramar/kiærer Brædur/bidiet fyrer oss/so ad ord DROTTINS hlaupe/ og vegsamad verde/lijka so sm̄ hia ydur/Og þad vier verdum frelsader j fra odæduondum ⁊ jllgiornum mon̄um. Þuiad Truan er ecke huers mans. En̄ sa DROTTIN er trur sm̄ ydur mun styrkia ⁊ vardueita fra jllu. En̄ vier væntum til ydar j DROTTNI/þad þier giorit ⁊ giora munit/huad vier biodum ydur. Og DROTTIN greide ydar hiortu/til Gudz Kiærleika/⁊
B til Þolinmæde Christi.

Aminning

Enn vier bidium ydur kiærer Brædꝛ/j nafne vors DROTTINS Jesu Christi/ þ þier burt takit ydꝛ j fra sierhuerium þm Brodꝛ sm̄ oradduandliga geingꝛ/ ⁊ eigi epter þm setninge sm̄ hn̄ hefur mztekit af oss. Þuiat þier vitid/huernen þier skut oss epterfylgia/Þui vier vorum ecki otieruger a medal ydar/ hofum eirnen ecki Braudit fyr᷑ eckert vt af nockrū tekid/ Helldur mz Eruide Dag ⁊ Nott þa hofum vier verkad/so ad vier veittū onguū ydar nein þyngsl.
C Eigi fyrer þad/so sm̄ ad vier hefdum þar ongua magt til/Helldꝛ þ vier giefum oss sialfua ydꝛ til fyrermyndar/oss epter ad fylgia. Og þa vier vorum hia ydur/ budū vier ydꝛ þ/ad ef nockꝛ vill eigi eruida/ sa skal ecki helldꝛ eta.

1 Tess. 3. Act. 20

Erfide er bodid

Þuiad vier heyrum/þad nockrer medal ydar ganga oraduandlega/⁊ erfuida eckert/dryg-iande helldru slenskap. Enn slijkum bodum vier og aminnum þa/ fyrer vorn DROTT-IN Jesum Christum/þad þr eruide mz spaklæte/⁊ ete sitt eigit Braud. En þier kiærer brædr þreytist ecki gott ad giøra. En ef nockur er ei hlyden voru orde/þann teiknit vpp fyrer Bref/og hafit eckert mz hann ad giøra/So ad hn̄ verde blygdadr. Halldit hn̄ þo ecke s Ouin/helldr aminnit hn̄ sem Brodur.

Enn sialfur DROTTIN Fridarins/gefe ydur ætijd Frid/⁊ mz øllum hættum. DROTTIN sie med ydur øllum. Heilsan med minne hende Pals/ huert ad er þ merke j øllum Brefum/sem eg skrifa. Nad vors DROTTINS Jesu Christi sie med ydur øllum/ AMEN.

Skrifadur fra Athenu

Formale yfer fyrra S. Pals Pistil til Timotheum

ÞEnnan Pistil skrifar S. Pall til fyrer myndar øllum Byschupum/huad þr eiga ad kenna/og huernen þeir skulu Christninne stiorna/i allshattudum stiettum/Vppa þad ad eingin naudsyn sie/þad vt af eiginligum mannsins þotta sie Kristninne stiornad.

J fyrsta Cap. bydur hn̄ þad Byscup sie stadhelldin/og blife vid riettan Trunad og Kiarleika/og stande i mot þeim fölskum Lögmalsins predikurum / huerier iafnframt Christe og Euangelio/eirnen wilia fram drifa werken Lögmalsins. Og innelykur suo i stuttre sumna allan Christeligan Lærdom/ Huar til ad Lögmalid þiene/og huad Euangelium er/Og setur sig sialfan til eins huggunarsamligs epterdæmis/øllum Syndörum og harm þrungnum samuiskum.

J ödrum bifalar hn̄ ad bidia fyrer alls hattudum stiettum/og bydr þad Konunnar predike ecke/bere eirnen onguan dyrmætan bunad/Helldr ad þær sie sinum Bændum hlydugar.

J hinum.þridia skrifar hn̄ huad Byscupar edur prestar og þeirra Eigen konur fyrer personur wera skulu/Jtem huad Diacknar og þra Kuinnur/og lofar þad ef nockur girnist Byscup ad wera epter slikum hætti.

J hinum fiorda/kunngiörer hn̄ þa Falsbyskupa og andliga stiett sem hinum fyrrsögdum er motstadligr/ Og þad þær Personur munu þar ecki inne wera/helldr sem fyrerbioda Hiuskap og Matarnaun/ og mz øllu breyta þuers a mote/medur manna Lærdomum/fyrre Mynd sem hn̄ fyrr vmskrifat hefur.

J fimta. Bifalar hn̄ huernen Eckium og vngum Konum skule wmsion weitast/ og huerium eckium med skule framfære weita/ wt af Safnadarins hialp og samlæge/og huernen wier skulum froma Byscupa edur Presta i heidre hallda/og þa straffa sem strøffunar eru verder.

J hinum sietta/ Aminner hn̄ Byscupana/ad þr hallde sig vid þ hreina Euangelium/og þui hinu sama mz predikan og lifferne fram at fylgie/ og firre sig onytum slensligum spurningum/þær wpphyriadar werda til Veraldligrar hrosunar og Rijkdoms ad leita.

Fyrre S. Pals Pistill Til Timotheum

I.

PAll Postuli Jesu Christi/epter bodan Gudz vors Frelsara/ ⁊ DROTTINS Jesu Christi sa vor von er. A

Timotheo minum riettelegum syne j Trunne.

Nad/Myskun Fridur af Gude vorum Fødur/ og vorum DROTTNI Jesu Christo.

So sem ad eg beidda þig/þad þu blifuer til Epheso medan eg fœra j Macedoniam/og bodader þ sumum/þ þr eckert annad kiendu/og giæfer onguan gaum ad þm æfintyrum/ og ættartølu søgum sem onguan enda taka/þær meir afla spurninga/enn betrunar/til Gudz j Trunne. Þuiad vppfylling Bodordsins er Kiærleiken af Hreinu hiarta/ ⁊ af godre samuisku/ og af omeingadre Tru. J fra huerre sumer hafa villst / og eru vmsnuner til onytrar

Þuættunar/ vilia vera Ritnings meistarar/skilia þo ecki huad þr seigia eda huad þr setia.

B Eñ vier vitũ þad Løgmalit er gott/ fyrst nockur tijdkar þad rietteliga/ vitande þ/ ad hinum Riettlæta er eckert Løgmal sett/ helldr Ranglatum/ z Ohlydugum/ Ogudligũ/ og Syndørũ/ Glæpafullum/ z Illsku fullum/ Fødurdræpurum/ z Modurbønum/ / Mannsløgurũ/ Frillulifis mønnum/ þeim sm̃ skøm̃ dryger mz Kallmañe/ z þm mønnum j burtstelur/ z Liugurum/ z Meinsærismøñum/ z so þ fleira huad heilsusamligũ Lærdome motstadligt er/ epter dyrdligu Euangelio hins sæla Gudz þ mier tiltruad er.

Hueriũ Løgmalit er gefet

C Og eg þacka vorum DROTTNI Jesu Christo/ s̃ mig styrkuan giører/ og mig trulyndan aktad hefur/ setiande j þtta Embætte/ sm̃ eg var þo fyrrmeir Forsmanare/ Offsoknare/ og Nædũgar madr. Eñ mi' er Myskunseme yferkomen/ þuiat þ giorda eg af Viskuleysi/ j vantru. Enn Nad vors DROTTINS var þss yfergnæfanligre/ med Truñe/ og Kiærleika num sm̃ ad er j Christo Jesu.

Epterdæme Pals
Math. 9
Mar. 2.

Þuiad þ eru visselig Sanninde/ og dyrmætt verdugt ord/ Þad Christus Jesus er kominn j þennan Heim/ Synduga saluholpna ad giøra/ medal huerra eg em hinn fremste/ Eñ mier

D er þui Myskunseme yferkomin/ vppa þ Christus Jesus audsynde a mier fyrstum alla þolinmæde/ þm til epterdæmis sm̃ a hñ skylldu trua til eilijfs lijfs. Eñ Gude eilijfum Konunge odaudligum/ z alleina vijsum/ sie Lof z Dyrd ad eilijfu/ Amen.

Þetta Bodord bifala eg þier son minn Timothee / epter hinum fyrrum Spadomum yfer þier/ ad þu fremier j þm godan Riddaraskap/ hafande Truna og goda Samuisku/ huerre sumer hafa fra sier skwfat/ og a Truñe skipbrot lidit/ Medal huerra er Hymeneus og Alexander/ huerja eg hefi Andskotanum ofurfellt/ so ad þm yrde kient/ ad Gudlasta eigi meir.

II.

A So aminne eg nu/ þad vier vm fram alla hlute giørũ j fyrstu Boner/ Bæner/ Fyrerbeidslur/ Þackargiorder fyrer øllum møñum/ fyrer Konungum/ z fyr' øllum Yferbodurum/ Vppa þ vier mættum hafa spakt og rosamt lijferne/ j allre Gudrækne z sidsemd. Þui slijkt er gott/ þar til eirnen þacknæmt

Aminning til Bænahallds

B fyrer Gude vorum hialpara/ sa s̃ vill/ þ aller menn hialpist/ z til vidurkeñingar sannleiksins komest. Þuiad þar er eirn Gud / og eiñ Medalgangare mille Gudz og Mannaña/ s̃ er sa madur Christus Jesus/ huer sialfan sig hefur vtgefit fyrer alla til endurlausnar/ þad þta yrde predikad j hañs tijd. Þar til em eg Predikare og Postule

C settur (eg seigi Sañleik j Christo Jesu z lyg eckt) Lærare Heidinna/ j Truñi z j Sañleiknũ.

So vil eg nu þ/ ad mennerner bidie j øllum stødum/ z vpphefie Heilagar hendr/ añ Reide/ og a Druilnunar. Slikt hid sama Konuñar/ ad þær pryde sig j somasamligum bwnade/ mz Blygd og hreinferde/ eigi medr hærfliettã edr Gulle/ edr Perlum/ eda dyrmætũ klædnade/ helldur so s̃ þ Konunũ hæfer/ audsynande Gudhræslu fyrer goduerk. Kuiñurnar lære j þøgn/ mz allre vndergiefne. Enn þ tilstediu vier ecki Kuiñuñe/ þ hun kienne/ ecki helldr þ hũ sie mañ-

(Aruilnan)
Ad þeir ei mögle wid Gud nie epe hans Radi sinne Samuisku

D sins Herra/ helldr þad hun sie þøgul. Þuiad Adam er fyrre skapadr/ eptera Ewa. Og Adã vard eigi suiken/ enn Konan vard suiken/ og hefur Yfertrodsluna innleidt. Eñ hun mun hialpast fyrer Barnburd / Ef hun blijfur j Trunne og j Kiærleikanum/ og i Helguninne med Hreinferde.

Gen. 3
2 Cor. 11.

III.

Þad er vissklig sañinde/ Ef ad nockur girnist Byschups Embætte/ sa girnist

A agiætt verk. Eñ Byschupe byriar ad vera ostraffanligum/ eirnrar Kuinnu eigenmañe/ Sparneytnum/ Hoguærum/ Sidsomum / Gestrisnum/ Kieñingasømum/ eingen Vijnsuelgiare/ eigi Barattusomum/ einkis liotligs Auiñings gyrugur/ helldur Vingiarnligur/ eigi þrættunarsømum/ eigi agiornũ/ Sa goda fyrersion veiter sinu husi/ huer hlydug Born hefur mz allre Virding (so ad ef nockr kañ ei sinu hwse forstødu ad veita/ huernen ma hñ þa Gudz Søfnude vmsion veita?) Eigi nynæmum/ so ad hñ vpphrokist ecki /og hrape so j Forsmanarans wrskurd/

Huernen Byskupar vera skulu

B Hñ hlytr og eirnen ad hafa godan Vitnisburd/ af þm s̃ þar fyrer vtan eru/ vppa þ hñ hrape ecki j Suiuirding z snøru Spiearãs.

Lika eirnen skulu þionarner vera Heidarsamliger/ eigi tuitungader / onguer Vijnsuelger/

Þienaraner

einkis skiemeligs Auinnings Gyruger/ Þeir ed hafa Leyndandom Truarinnar j hreinne Sam- C
uisku. Þa hina sømu læt adur reyna/epter ꝥ lat þa þiona/nær þr eru ostraffanliger.

So og lijka skulu þra Eigenkuinnur vera hoglatar/eigi spiesamar/Hreinferdugar ⁊ Tru-
lyndar j øllum hlutum. Þienarana huern sm̃ eirn læt vera eirnrar Kuinnu eigen mann/sa vel
forstendur sin Børn/ og sin eigen hws. Enn þr ed vel þiona/ verdskullda sier sialfum goda
stiett/⁊ mykid Traust j Trunne/ j Christo Jesu.

Þetta skrifa eg þier/⁊ vona s fyrst til þin at koma. Enn ef mier seinkar/ ad þu viter/hu- D
nen þu skallt ganga j Gudzhwsi/huert ad er Søfnudur Gudz lifanda/stolpe og grunduallan
Sannleiksins. Omotmælanliga mykel er Leyndur domr Gudhræslunnar. Gud er opinberadr j
Holldinu/ Riettlættr j Andanum/ auglystur Einglunum/predikadr Heidingium/trudr af Hei-
menum/medtekin i vegsemd.

IIII.

2. Timo. 3.
2 Pet. 2.

ENN Andin seiger skilmerkeliga/þad a sidustum timum munu nockrer af fal- A
la fra Trunne/⁊ giætur giefa ad suiksamligum Aundum/ ⁊ Diøfla Lærdo-
mum/fyrer þa/sm̃ i smiadran Lyge mælendur eru/⁊ forbrendar Samuiskur
hafa/fyrerbiodande ad giptast/⁊ ad bindast þrar fædu/ s Gud hefur skapad
til medtøku truudum/medr þackar giørd/⁊ þm sm̃ Sannleiken vidurkienna
Þuiad øll Gudz Skiepna er god/⁊ eckert burtkastanligt/ ꝥ mz þackargiørd B
medtekit verdr/Þuiad ꝥ helgast fyrer Gudz Ord ⁊ Bænena.

Nær þu ert þetta Brædrunum fyrerleggiande/muntu vera godr þienare Jesu Christi/sm̃
vppalin er j ordum Truarinnar/⁊ godum Lærdomum/huerium þu hefur hier til epter fylgt.
Enn Fanytar alldradra Kuenna Skrøksøgr fordast þu.

Enn ven þu sialfan þig helldr Gudræken/ Þuiad likamlig jdkan er til litils nytsamlig/Enn C
Gudrækne er til allra hluta nytsem/hafande þssa Lijfsins fyrerheit/og so hins epterkomanda.
Þetta er visselig sanninde/⁊ dyrmætt verdugt ord. Þuiad til þss sama erfidum vier eirnen/og
verdum formællter/vm ꝥ vier høfum vonad vppa Lifanda Gud / sa sm̃ ad er Frelsare allra
manna/enn sierdeilis Truadra. Þetta boda ⁊ kienn. Eingen forsmae þina æsku / Helldur
vert Fyrermynd truadra j Ordinu/ j Breytninne/j Kiærleikanum/ j Andanum/ j Trunne/j
Hreinlijfenu.

2 Tim. 2

Vert idinn med Lesningum/ med aminningum/med kienningum/þangat til ad eg kiem. D
Gleym ecki þre gæfu/sem þier er giefen fyrer Spadoma/ med handa vpplegging Olldung-
anna. Jdka þta ⁊ vmgack/so ad þinn frame sie opinber huerium manne. Haf gæt a sialfum
þier/⁊ a Lærdominum/ ⁊ blijf j þssum greinum. Þui ef þu giører þta/ munt þu sialfan þig
hialpligan giøra/⁊ þa sm̃ þier heyra.

V.

Vt af Eck-
iunum
a (Einsømun) Er hirþande ad
sorga fyrer nein-
num/er alleina

Gamlann straffa ecki/helldr aminn hn̄ sm̃ Fødr/ Vnga sm̃ Brædr/alldradar A
Konur sm̃ mædr/vngar sm̃ Systur/ mz øllu Hreinlijfe.

Eckiurnar Heidra/þær sm̃ riettar Eckiur eru. Enn ef Eckia hefr børn
edr Barnabørn/ þa lat hana fyrst læra sinu eigin hwsi gudliga ad stiorna/
⁊ Forelldrunum lijkt aptur ad giallda/Þuiad ꝥ er velgiørt/⁊ þacknæmt fyr-
er Gude. Enn þer sannarlig Eckia/ sm̃ [a] einsømun er / og sina von setur
vppa Gud/og stadnæmist j Bænum ⁊ akalle Dag ⁊ Nott. Enn hun s j Bijlijfe lifer/er lif-
ande Daud/Og biod þta/vppa ꝥ þær sieu ostraffaligar. Enn ef einhuer ræker ecke sitt/sierdei-
lis sin Hiu/sa hefur afneitad Trunne/⁊ er Vantruudum verre.

Lat ongua Eckiu vtueliast sm̃ er fyrer jnnan sextige ara/ ⁊ verit hefr eins mans Eigen- B
kona/og hefur vitnan godra verka/þad hun hafe sin børn vel vppalid / ꝥ hun hafe Gestrisen
verit/ þad hun hafe heilagra fætur þueigid/ þad hun hafe Harmþrungnum Lifenæring
veitt/ þad hun hafe til allra godra verka kostgiæfen verid. Enn vngar Eckiur varast þu/
Þui nær þær taka [b] lauslætar ad giørast j giegn Christo/þa vilia þær giptast/hafande sin̄

[b] Opalldar

Dom/ ꝥ þær hafe hina fyrstu tru brotid. Enn jafnframt þssu/eru þær gagnlausar/ og læra
vm hws ad hlaupa/Enn þær eru eigi alleinasta gagnlausar/ helldr eirnen ordugar/ ⁊ foruit-
nar/⁊ tala ꝥ sm̃ ecki hæfer.

Þui vil eg/ þ ungar Eckiur giptest/ ale Børn/ Heimilenu forstødu veite/ ⁊ giefe Motstād aranū eckert tilefue/ þ hn̄ meigi formælingar søk m̄z hafa/ Þuiad þar eru þegar nockrar fra horfnar/ Andskotanum epterfylgiande. Enn ef einhuer truadur madr/ eda truud Kuiña hefr C Eckiur/ veite hn̄ þm̄ sømum framfærslu/ ⁊ læte Søfnuden ecki þuingadan verda/ suo ad þær sm̄ sannar Eckiur eru/ mætti nægd hafa.

Þeir Olldungar sm̄ vel forstanda/ halldist tuefalldligs heidurs verduger/ sierdeilis þr sem erfida j Ordenu ⁊ j Lærdominum. Þuiat Ritningen seiger/ Eigi skalltu tilbinda Mulen a eriandа Naute/ Og verkmaduren er sins kaups verdugr. J mote Olldūge atakst eckert klogumal/ æn vitnisburdar tueggia edur þriggia. Þa sm̄ syndgast/ straffa fyrer øllum/ vppa þ hiner adrer hafe otta af. Deut. 25 1 Cor. 9. Math. 10 Luc. 10

D Eg votta fyrer Gude/ ⁊ DROTTNI Jesu Christo/ ⁊ vtuølldum Einglum/ þ þu vardueiter þetta/ æn eiginligs hugbodz/ eckert giørande fyrer Vinættu. Legg eigi brædligahendur yfer nockurn. Samlaga þig ecki annarligum Syndum. Geym þig sialfan Hreinferdugan. Hier epter dreck ecki Vatn/ helldr jdka litils Vijns/ fyrer þins maga saker/ og þad þu optsiñis ert siukur.

Sumra manna Synder eru opinberar/ so ad vier kuñum þær fyrerfram̄ ad dæma/ eñ sumar verda hier eptera opinberar. Lijka eirnen sumra goduerk eru fyrer fram̄ opinber/ ⁊ hinna annara blijfa ecke nidrebyrgd

VI.

A Þeir þionustumenn sm̄ vnder okenu eru/ skulu hallda sina Drottna j øllum Heidre/ vppa þad ad Gudz nafn/ ⁊ Lærdomurin̄ verde ecki lastadr. Enn þr sm̄ truada Drottna hafa/ skulu ecki forsma þa hinu̇ sømu/ fyrer þad þr eru Brædr/ Helldr skulu þr þui þienugre vera/ nꝫ þui þ hiner eru truader/ og elskanliger/ ⁊ Velgiørningsins hluttakarar. Þetta keñ ⁊ amiñ. Þienararner

Ef ad nockur kiennir ødruuis/ og blijfur ecki vid Heilsusamlig Ord vors DROTTINS Jesu Christi/ og vid þann Gudrækeliga Lærdom/ sa er vppbelgdur/ og veit eckert/ helldr er sottlera j Spurningum ⁊ ordadeilum/ af huerium vppspretter Ofund/ Þræt-B ur/ Gudlastaner/ jllar ovenitur/ Misgreiningar/ þra manna sm̄ fordiorfud hugskot hafa/ þeir ed Sannleiknum suipter eru/ huerier þ meina ad Gudrækne mune Fiarafle vera. Forda þig þm̄ sm̄ þsskonar eru. Enn þ er mykill Auiñingr/ huer hn̄ er Gudhræddr/ og lætur sier sijna Lucku nægia. Þuiad vier høfum eckert jnnflutt j þennan Heim/ af þui er þ opinbert/ ad vier munum eckert j burt hafa. (Sottlera) Lygar eru iafnan siukar/ og þurfa mikilla lækninga vid

Enn nær vier høfum Fæde og Klædnad/ so lꜳtum oss nægia. Þuiat þeir sm̄ Riker vilia verda/ falla j Freistne ⁊ Snørur/ ⁊ j margar fauisligar ⁊ skadsamligar girnder/ þær ed mañenum dreckia j Fordiarfan og Fordæming. Þuiad agirnd er Rot alls jlls/ þrar sumer girntust/ og eru Trunne frauillter/ og giøra sier so sialfum margar Meinsemder. Enn þu Gudz C madur fly þtta/ og epterfylg Riettlætinu/ Gudhrædslu/ Trunne/ Kiærleikanum/ Þolinmædiñe Hoguærdinne. Berst godre barættu Truarinnar/ høndla so eilijft Lijf/ þar þu eirnen ert til kalladr/ ⁊ jatad hefur goda Jatning fyrer mørgum Vottum

Eg byd þier fyrer Gude/ sm̄ alla hlute lifgar/ ⁊ fyrer Christo Jesu/ sa vnder Pontuerskum Pilato vottat hefur goda Jatning/ þad þu vardueiter þta Bodord æn fleckunar/ ostraffanlegur/ allt til auglysingar vors DROTTINS Jesu Christi/ Huerria sa hiñ Sæle ⁊ alleinasta volldugur/ mun auglysa a sinum timum/ Konungr Konunganna/ DROTTINN DRottnanna/ hn̄ sm̄ eirn saman Odaudleiken hefur/ sa sm̄ bygger j Liosinu/ þar eingen kann til ad komast/ huern eingen madur hefur sied nie sia kann/ Honum sie Heidur ⁊ æfinligt Vellde/ Amen.

D Rikum þssarar Veralldar biod þu/ þ þr sie ecki Mykillꜳter / og legge ongua Von vpp a þennan fallualltan Rijkdom/ helldur vppa Lifanda Gud/ sm̄ oss gnogliga gefr allzhattad til notnunar. Og þad þeir giøre nockut gott/ þad þeir audgist j godum verkum/ sie giafmillder/ goduiliader/ safnande sier sialfū j Siod godre grunduallan/ vppa hid tilkomanda/ suo ad þeir høndle eilijft Lijf. Af þm̄ Rijku

O Timothee/Vardueit þ þier er til truad/Og varast fafeingeligt Hiegoma hial/ z kapp deilur falsfrægrar listar/ huerre ad nockrer framhallda/ og eru Trunne frauillter. Naaden sie mz þier/ Amen.

Skrifadur fra Laodicea/sem ad er

ein høfud Borg Landsins Phrigie

Pacatiana

Formale yfer annan S. Pals Pistil

Til Timotheo

ÞEsse Pistill er eitt burt farar minnis Bref/þar S. Pall amiñer jñe Timotheum/þad hñ samt afram halldi/so sm̃ hñ hefur uppbyriad/Euangelij erinde ad reka/ þad eirnen wel nytsamligt er/af þui þeir eru marger sm̃ af falla. Þar til upphefia sig eirnen fals Andar/og Lærendur i øllum aattum. Fyrer þui heyrer einum Byscupe til idugliga ad waka/og erwida i Gudz Euangelio.

Enn sierdeilis þa kunngiörer hñ i hinum þridia og fiorda Capitula /þa haskasamligu tyd i enda Veralldarinnar/ Þad hid falska andliga Lyferne / huad alla Veralldena mun willa/med augsyneligre fegurd/huar allshattud Illska og odygd/sina breytne wnderbyrger/so sm̃ sia ma i þennan tyd a worum andligum/ þeñan S. Pals Spadom nærsta gnogliga wpp fylldan werda.

Annar S. Pals

Pistill til Timotheum

I.

A

PAll Postule Jesu Christi/fyrer Gudz vilia/ epter fyrerheitenu lyffsins/ j Christo Jesu.

Minum elskuliga syni Timotheo.

Nad/Myskun/ Fridr/ af Gude Fødur/ z Christo Jesu vorū DROTTNI.

Eg þacka Gude/þm er eg þiona j fra Langfedgum minū/ j hreinre Samuisku/ þad eg oaflatanliga minnunst þin j minum Bænum/ dag og Nott / og þad mig forleinger epter/ þig ad sia (nær eg hugleide þin Tarføll)oppa þ eg vppfylldist føgnude/ Ihugande þa flecklausa Tru sm̃ i þier er/og ædur fyrre bygde mz þinne Ømu Laide/og mz þinne Modur Eunike / eg em þss fulluys þ eirneñ mz þier. B

Rom. 8. Huar fyrer eg a minne þig/þad þu vppuekier þa Gudz giøf/s̄ j þier er/ fyrer vpplegging miña handa. Þuiad Gud hefur ecki giefet oss hrædsluñar Anda/helldr Sañleikssins z Kiærleikssins/og Bindindis. Fyrer þui skamast þin ecki vors DROTTINS Vitnisburdar/ nie mins hñs Bandingia/Helldur med þolugr vert Euangelio/so sm̃ ad eg/epter Gudz Krapte/ þeim oss hefur hialpliga giørt/ og kallad mz Heilagre kallan / Ecke epter vorum verkum/ helldur epter sinne fyrerhyggiu z Naad/huer oss er giefen j Christo Jesu fyrer Veralldariñ vpphaf/Eñ nu opinberut er fyrer auglysing vors Lausnara Jesu Christi/ sa s̄ Daudan hefr Tit. 3 / 1 Tim. 2 suipt maktiñe/eñ Lyffet z odaudligleikeñ i Lios leitt/fyrer Euāgeliū/j hūt eg em settur Predikare/Postule z Lærare Heidinna þioda/huers vegna/er eg lyd þta. Eñ eg skømunst min þess ecki/Þuiad eg veit a huern eg true/og em fulluiss/þ hñ kann þ ad vardueita/ huad mier er til 1 Tim. 4. truad/allt til hins sama dags. C

Hegda þier epter fyrermynd þra heilsusamligra orda/s̄ þu hefr heyrt af mier/vt af Trunne z Kiærleiknum j Christo Jesu. Þad hid goda sm̃ þier er tiltruad/þ vardueit/fyrer Heilagan Anda/sm̃ j oss bygger. Þuiad þu veist þad þr hafa aller frasnuist mier sm̃ j Asia eru/ D

Med-

medal huerra er Phygellus og Hermogenes. DROTTJN giefe Myskun Heimkynne Onesiphori/ Þuiad hn̄ hefur optsinnis mig endurnært/ Og af minne Jarnuidiu hefur hañ sier ecki feilad/ helldr þa hn̄ var j Rom/ leitade hn̄ min sm̄ inneligast/ z fann mig. Herran giefe honum þ hn̄ finne Myskun hia DROTTNI a þm deigi. Og j huersu mørgu hañ hefur mier þionustu veitt til Epheso/ þ veistu allra best.

Phygillus
Hermogenes
Onesiphorus

II.

A

SO styrk þig nu/ Son minn/ j Nadinne/ sm̄ er fyrer Christum Jesum. Og j þui sm̄ þu hefur af mier heyrt/ fyrer marga Vitnisburde/ bifala þ Truum mønnum/ þeim sm̄ tilhæfeliger eru/ ad læra adra. Enn þu vert Herkinn sm̄ godr Kappe Jesu Christi. Eingen Striidzmanna vefur sig j neinre veralldligre Sysla/ vppa þ hn̄ þocknist þm hinum sama s mztok hn̄. Og þott nockur beriest/ verdur hn̄ ecki jafnsnart Koronadr/ nema hn̄ beriest riettliga. Eñ sa Akurkarlen sm̄ Akuren eriar/ skal fyrstur neyta af Auextinum. Merk huad eg seige. Eñ DROTTJN mun giefa þier skilning j øllum hlutum.

1 Cor. 9.

B

Haf j minne Jesum Christum/ huer vppaptur er Risen j fra Daudum / vt af Sæde Davidz/ epter minu Euangelio/ yfer hueriu eg lijd allt til Bandaña suo sm̄ Illuirke/ Enn Gudz Ord eru ecki bunden. Fyrer þui þoli eg allt/ saker Vtualdra/ vppa þ þr audlist eirnen hialprædid j Christo Jesu/ mz eilijfre Dyrd.

Þetta er sañarliga satt/ Ef vier deyum mz/ þa munu vier mzlifa/ þolu vier/ so munu vier medrijkia/ Ef vier afneitum/ þa mū/ hn̄ eirnen afneita oss/ truū vier ecki/ þa blijfur hn̄ þo trufastur/ þuiad hn̄ kann ecki sier sialfum ad afneita. Þetta aminn þu z vitna fyrer DROTTNI/ þad þr hafe eckert Ordgialfur/ huert øngu nytt er/ nema til frahuerfingar þeim sem tilheyra.

C

Kostgiæf/ ad audsyna þig Gude/ riettelígan z ostraffanligan Verkmann/ sa er riett j sundurkliufe Ordit Sannleiksins. Fafeingeligt hiegoma hial fly þu/ þuiad þ styrker mykit til oGudligs athæfis/ z þra Ord þa eta vm sig/ lika sm̄ annar Krabbe/ medal huerra er Hymeneus og Philetus/ huerier Sannleiknum hafa fra villst/ Seigiande Vpprisuna skiedna vera/ z hafa suo sumra Tru vmsnuit.

1 Timo. 6
Tit. 1
Himeneus
Philetus

Eñ styrk Grunduallā Gudz stendr stødug/ hafāde þta merke/ Þad DROTTJN keñe þa sm̄ ed hn̄s eru/ z ad huer sa frastkiliest Ranglætinu sm̄ akallar nafn Christi. J storu huse eru ecki alleinasta Kerin af Gulle z Silfre/ helldr eirnen af Trie z Leire/ sum til Heidurs/ sum til Vanæru. Og ef ad nockur hreinsar sig j fra þuilikum Møñum/ sa mū vera Heilagt Ker Hwsherranum til Heidurs handtieranda/ z til allz godz verks reidubuid.

D

Fly þu girnder æskunnar/ Enn epterfylg Riettlætinu/ Trunne/ Kiærleiknum/ Fridnū/ med þin øllum/ sm̄ akalla DROTTJN af hreinu hiarta. Enn Fauisligar z Vanuirdeligar spurningar fly þu/ þuiad þu veist ad þær ala Þrættaner. Enn Þionustumanne DROTTJNS til heyrer ecki ad þræta/ helldr vingiarnligum ad vera vid alla/ z kieñingasømum/ sa er vonda vmlidit getur mz Hoguære/ og straffa þa sm̄ þralæter eru/ ef ad Gud giæfe þm eitthuad sinn yferboot/ Sannleiken ad vidurkienna / og endur vitkader verda vr Diøfulsins Snøru/ af þre þr herleidder eru til hn̄s vilia.

III.

A

ENN þad skalltu vita/ þad a sidustum døgum til standa haskasamligar tijder/ þuiad þr meñ mūu vøda s eru Siergoder/ Agiarner/ Mykillæter/ Dramblæter/ Hædgiarner/ Forelldrunuum ohlyduger/ Opacklæter/ Ogudliger/ Ohyrleiger/ OFridsamer/ Spielner/ Lostasamer/ Mandygdarlauser/ Suikuler Illwdliger/ Hrokafuller/ þr ed meir elska Munadlijfe eñ Gud/ huerir ed hafa yferlit Gudligs athæfis/ enn þss Krapte afneita þr/ fordast þu slijka. Af þssum eru z þr/ sm̄ lædast hier z huar j husum/ z af Herfange leida Kueñsuipternar hladnar af Syndum/ z mz marguisligar girnder fiatrader eru/ lærande jafnliga/ eñ gieta þo alldreige til Sannleiksins vidurkienningar komist.

B

Eins alijka sm̄ þr Jannes/ z Jambres/ motstodu Moyses/ so motstanda þsser eiñen Sañleiknū. Eru meñ fordiarfads Hugskotz/ toruelldr til Truarinnar/ Eñ komast eigi framar a leidis

Exo. 7
Jañes
Jambres

leidis/Þuiad þra Fifliska mun auglios verda huerium mañe/lijka s eirnen þ hiña vard. C

Enn þu hefur reynt minn Lærdom/minn Vana/mina Fyrer ætlan/mina Tru/mitt lang-lundargied/minn Kiærleika/mina Þolinmæde/minar Offsokner / minar hrakningar/ þær ed mier tilfiellu j Antiochia z Iconia/j Listran / hueria offsokn eg leid þar/og vt af ollum hefur DROTTIN mig frelsat. Og aller þeir sm̃ Gudliga vilia lifa j Christo Jesu/þeir hlio-ta Offsokn ad lijda. Enn hiner vondu menn z Suikarar framleidast æ til hins verra/þt þeir villa z verda villter.

Act. 4

Eñ þu vert stadfastz j þui sm̃ þu hefur lært/z þier er til truad/Af þui þu veist af huerium þu hefur lært/Med þui þier er kunnug Heilog Ritning allt j fra Barndome/ gietur þu sial-fur leidriett fyrer þier/til Hialprædesins/fyrer Truna a Jesum Christũ. Þuiad oll Ritning af Gude jnngiefen/er nytsamlig til Lærdoms/til vnnandanar/til betrunar/ til leidriettingar j Riettlætinu/so ad Gudz madz sie algior/til alls godz verks hæfiligz. D

IIII.

SO vitna eg nu fyrer Gude/og DROTTNI Jesu Christo/sa s ad koma sk til ad dæma Lifendz z Dauda/mz siñe auglysing/ z mz sinu Rijke/Predi-ka þu ordit/halltt ad/huert þ skiedur j hagligan tima eda ohagligan/straffa ogna/aminn mz allre þolinmæde/z Kienningu. Þuiad sa time mun koma/ þ þr munu ecki lijda Heilsusamligan Lærdom/ helldur munu þr epter sinum eigenligum fysnum/samanhruga sier sialfum lærendz/epter þui þm̃ Eyrun klæia/og munu Eyrunum j fra Sannleiknum venda/og sier snua til Lyge. Eñ þu vert vak-ande og herken j ollum hlutum/ gior werk Gudzspialligs Predikara/ og vtlykta þitt Embæ-tte verdugliga A

Act. 10

2 Tess. 2.

Þuiat eg verd snart fornfærdz/z time minnar burtfarar tilstendz. Eg hefe goda Baratttu barist/eg hefe hlaupit fullkonnat/eg hefi Truna geymt/ Nu hiedã j fra er mier til logd Ko-rona Riettlætisins/sm̃ ad DROTTIN hinn Riettlate Domare/mun mier a þm̃ Deigi ge-fa/Enn eigi alleinasta mier/helldz jafnuel ollum þm̃ sm̃ hñs tilkomu elska. Legg kapp a ad koma til min snarliga. B

Þuiad Demas hefur mig yfergiefet/elskande þennan Heim/ z er burt faren til Tessalo-niam/Crescens j Galatiam/Titus j Dalmatiam/Lucas er eiñsamã hia mier. Marcum tak til þin/z haf mz þier/þuiad hñ er mier nytsamligur til þionustu. Tychicũ hefe eg til Ephe-so sent. Þann Mottul s eg liet epter til Troada hia Carpo haf mz/nær þu kemz/z so Bæ-kurnar/eñ einkum þ Bokfelli. Alexander Smidz hefur audsynt mier margt vont/DROT-TIN vmbune honum epter sinum verkum/fyrer huerium vakta þu þig eirnen/Þuiad hann hefur miog j motestadit vorum ordum. C

Demas
Crescens
Titus
Lucas

J minu fyrsta forsuare stod eingen hia mier/helldz yfergafu þr mig aller/Eñ eigi sie þm̃ þad til atolu. DROTTIN stod hia mier/z styrkte mig/vppa þat su Predikan fyrer mig stadfest yrde/suo ad þad aller Heidingiar heyrdu/ og eg em frelsadur af gine Leonsins. Enn DROTTIN mun frelsa mig af ollu jllu/ og hialpa til sins Himneska Rijkis/huerium ad sie Dyrd vm alldur og æfe/ Amen

Heilsa þu Priscam z Aquilam/og Heimkynne Onesiphori/Erastus bleif til Corinthiu D

Enn Trophimũ liet eg epter til Miletho siukan. Haf kapp a/ þad þu komer til min fyrer Veturen. Þier heilsa Eubulus z Pudens/z Linus/z Clau-dia/z aller Brædr. DROTTIN Jesus Christus sie mz þinũ Anda. Nadin sie mz ydur/A M E N.

Hinn añar Pistill til Timotheum/Skrifadur i fra Rom/

Þa er S. Pall var j annad sinn hafdur fyrer

Keisarann Nero

Formale yfer S. Pals Pistil

Til Titum

Þetta

HEtta er eirn ſtuttur Piſtill/enn er þo ein Suma Chriſteligs Lærdoms/huar ed alls hættad inneluƙt werdur/ og ƀolgit er huad einum riettchriſtnum þarƀligt er ad wita og læra.

J ƀyrſta. Kiennet hn̄/huad Byſcup/eda Soknarpreſtur/ſkal ƀyrer mann wera/einkum ſa ſm̄ Valinkunnur er/ og lærdur wel Euangelium til ad predika/ og motſtödu weita ƀölſkum Lærdome werkanna og manna ſetningum/ſm̄ alla tyma ſtryda i giegn Trun̄e/ og Samuiſkurnar willa i ƀra Chriſteligu ƀrelſi/i herƀiötran mannligra ſetninga/ſo ſm̄ ſkyllde þeir mönnum biörg weita til Salu hialpar/ huerier þo eckert ſtoda/ til eilyƀrar Sælu.

J ödrum Cap. Lærer hn̄ allshættadar ſtietter wnga og gamla/Meyar og Manna konur/Karlmenn Herra/og wndermen̄/Huernen þr ſkulu ſierh egda/ſo ſm̄ þr/hueria Chriſtus heƀur ƀyrer ſinn Dauda aƀlat/ſier ſialƀum til eigendoms.

J hinum þridia. Lærer hn̄ i Heidre ad haƀa Veralldar walldsmenn/og þm epterlæte og hlydne ad veita. Og ahrærer enn aptur i annad ſinn þa Nad ſm̄ Chriſtur heƀur oſſ aƀrekat/Vppa þad eingen giöre ſier i hugarlund/ad þad nægie til Saluhialpar/ Valldzſtiettinne hlydne ad weita. Aƀ þui/ad allt wort Riettlæte er einkis wert ƀyrer Gude. Og biƀalar honum ſidan/ad ƀordaſt hina hardſuirudu og Villumen̄.

S. Pals Piſtill
Til Titum
I.

A PAll þion Gudz/ enn Poſtule Jeſu Chriſti/ epter Trunne Gudz vtualdra/ og vidurkienning San̄leikſins/ ſm̄ til Gudrækninnar leider/ vppa von eilyfs Lyfs/huerta til ſagt hefur ſa eckert Lygur/ Gud/fyrer æfinligar allder/ Enn opinberat hefur/j ſin̄e tyd/ſin ord/ fyrer þa predikan ſ̄ mier er tiltruud/ epter Bode Gudz vors Lauſnara.

Tito minum Riettelegū Syne/ epter beggia ockar Tru. Nad/Myſkun/Fridur af Gude Fodur/ og DROTTNI Jeſu Chriſto vorum frelſara.

B Vegna þſſ liet eg þig epter j Chrit/þad þu ſkyllder bæta vm þad huad breſt hafdi/ og Wldungana nidur ad ſetia vm Borgernar/ ſo ſm̄ eg bifalade þier. So þad/ef nockur er oſtraffanligur/ eirnrar Kuin̄u eiginmadur/huer ed trulynd Børn hefur/eigi ordræmd/þad þau ſie of eydſlumenn/edr ohlyden. Þuiad Byſchupe byriar ad vera oſtraffanligum/ſo ſem Gudz Trſſionar manne/eigi einſinnadur/ eigi Reidinn/ eingen Vynſuelgur/ eigi barattuſamur/ eigi neins ſkiem̄eligs auinnings Gyrugur/Nelldr Geſtriſinn/Godlyndr/ſkirlifur/Riettferdugr/Gudræken/Nreinlyfur/ ſa ſem Faſthellden er þſſ ordz ſm̄ ſannarligur Lærdomur er/og ſa adra kann læra/ ſo ad hn̄ ſie mattugur til ad amin̄a fyrer Neilſuſamligan Lærdom/og ad ſtraffa þa ſm̄ a mote mæla.

Byſchups perſona
1 Tim. 3.

C Þuiad þar eru marger diarfer Niegoma þuættarar/og villumenn / eirna meſt vt af Vmſkurninne/ a huerium vier hliotum mun̄in til ad byrgia/Nuerter naliga øllum huſum vmuellta/og kienna þ ſm̄ ecki hæfer/fyrer ſkiem̄eligs auinnings ſaker. Nockur vt af þm ſialfra þra Spamadur ſagde/Chritarmenn eru jafnliga Lygegiarner/Jllkuikinde/z leteſamer Magar/ Þeſſe Vitnisburdur er ſan̄ur.

Epimenides
Rom. 14.

D Nůs vegna þu ſtraffa þa ſnarpliga/vppa þ þr ſie Neilbrigder j Trun̄e/ Og gefe onguar giætur ad þm Gydingligum æfintyrum z manna Bodordum/ſm̄ j burt ſnua fra ſan̄leiknum. Nreinum eru aller hluter hreiner/enn ſaurugum z Vantruudum er eckert hreint/ Nelldur eru ſaurug þra Nugſkot z ſamuiſka. Þeir ſeigiaſt þeckia Gud/en̄ mz verkunum afneita þr þui/ Þuiad þr eru Bøluanliger/og Vantruader/z til allra godra verka oſkickanliger.

II

A EN̄ þu tala/ſo ſm̄ þad hæfer Neilſuſamligum Lærdome. Wlldrudum þ þr ſie ſkirlifer/Neidarliger/Næfelater/Neilbrigder j Trunne/j Kiærleikanum/ j Þolinmædinne. Lyka eirnen roſknum Konum / ad þær hegde ſier ſm̄ Gudræknum hæfer/ ecke Laſtanarſamar/ecki Vinſuelgiur/godar Læremædur/ ad þær lære vngar Konr hafilatar

Þeir gømlu men̄ og kun̄ur

1 Tim 6.

hæfilatar ad vera/og þad ad þær hafe kiæra sina Bændur/og elske sin Børn/sie Skirlifar/ B Hreinferdugar/Umsionarsamar/Godlyndar/ sinum Bændum undergiefnar/Uppa þ Gudz Ord verde ecki lastad. Slijkt lika aminn Ungmeñin/þ þau sie sidsøm.

Eñ j øllum hlutum set þig sialfan fyrermyndan godra verka/ mz omeingudum Lærdome/ med stødugllyndi/med Heilsusāligu ꝛ o straffanligu Orde/ upp a þ motstandariñ o virdist/og ekert hafe/ þad hñ kuñe vont fra oss ad seigia. Þionustumoñunum/þad þeir sie sinũ Drotnũ C Undergiefner/og i øllu gedfellder/Veri eigi Suøruger/eigi otruer/ helldꝛ syne allañ godañ Truskap/suo ad þeir Pryde Lærdom Gudz vors lausnara i øllum greinum.

Þionustu folk

Ephe. 6

Þuiad heilsusamlig Nad Gudz er auglyst øllum møñum/ꝛ lærer oss/þad vier skulum afneita Ogudligu athæfi/ꝛ veralldligum girndum/ꝛ lifa Sparliga/Riettferdugliga/ ꝛ Gudliga j þssum Heime/ꝛ vakta uppa þa sælu von/ꝛ dyrdarinnar auglysing hins mykla Gudz/og D vors Lausnara Jesu Christi/s sialfã sig hefꝛ giefed ut fyrer oss/ Uppa þ hñ endurleyste oss j fra øllu Oriettlæte/ꝛ hreinsade sier sialfum Folk til eignar/þ kostgiæfed være til godra verka. Þetta tala þu og aminn/ꝛ straffa mz allre aluøru. Læt onguan forsma þig.

III.

AMinn þa þ þr sie Høfdingiunum og Valldzstiettunũ undergiefner ꝛ hlyduger/til allra godra verka reidubuner/Aunguan lastande/eigi deilugiarner/ A helldꝛ veri hæuerske r/ audsynande alla Hogucære / vid huern mann. Þuiad vier vorum fordum daga Galauser/ Ohlyduger/ Ofyrerlatsamer/ þionande Girndum og marguisligu Vilijfe/ꝛ geingũ j illsku og øfundskap/og hotudũ huer añan j ãbyrdis.

Eñ þa birtist godgirnd ꝛ mañliufligleike Gudz vors Lausnara/ Eigi fyrer Riettlætis verkanna saker/sm̃ vier høfdum giert/Helldꝛ epter sinne Myskunseme frelsade hñ oss/ fyrer þa Endurgietningar Laug/og nyiung heilags Anda/ huerium hañ hefꝛ yfergnæfanliga uthellt yfer oss/fyrer Jesum Christum vorn Lausnara/So ad vier Riettlæter fyrer sialfs hñs Nad/ værum erfingiar eilijfs Lijfs/ epter Voninne/Þesse ræda er sønn og truanlig. B

1 Tim 2.

Þetta vil eg þu kienner stadfastliga/so ad þr s truader eru vordner/kostgiæfist j godũ verkum fordilldarliger ad vera. Þetta er gott og møñum nytsamligt. Eñ fauisligar spurningar og ættar þulur/Þrættaner og Laganna deilur fordast þu/þuiad þær eru oþarfar og fafeingar. Villu mann/epter eina og adra aminning fly þu/og vit/þad sa ek umsnuen s þesskonar er/og Synd dryger/so sm̃ ad sa sig sialfan fordæmer C

Artemon

Tychicus

Nær eg sende Arteman/ elligar Tychicon til þin / þa skunda þu sm̃ skiotast ad koma til min til Nicapolim/Þuiad þar hef eg asett j Vetur ad vera. Zenam Løguitring ꝛ Appollon af stad sent med athygle/so ad þa breste eckert. Læt þa eirnen læra i godum verkum fordilldarliger ad vera/ þar þørf giørist/ so ad þeir sie ecki auaxtarlauser. Þier heilsa aller þr mz mier eru. Heilsa þu øllũ þm oss elska j Truñe. Naden sie mz ydꝛ øllũ/Amen. D

Skrifadur fra Nicapoli/ i Macedonia

Formale yfer S. Pals
Pistil til Philemonem

ÞEsse Pistill audsyner oss eitt meistarligt liufligt Epterdæme Kristeligs kiærleika. Þuiad þar siañ wier/huersu S. Pall i forsuar tekur hinn farada Onesimum/og fortijder wid hñs Herra/allt huad hñ gietur/og skickar sier ei ødruuis/enn so sm̃ sie hñ sialfur Onesimus/huer ed brotligur hafde ordit. Þo giører hñ þ ecki mz ofrijke edur tvingan/ sm̃ hñ hefde wel riett tilhaft/Helldur yfergiefur hñ sinn riett/huar mz hañ naudþrokar/ þad Philemon hliote eirnen ad hafa sins Riettar fordrag. Enka amynt sm̃ þad Christr hefur giört fyrer Gude Fødur/so giører eirnen S. Pall wid Onesimum fyrer Philemone/Þuiad Christur hefur sinn riett yfergiefet/og medur liufleik og medur Litelæte Fødurin sigrad/þad hñ hefur sinn Riett og Reide hlotid nidur ad leggia/og oss til nadar ad taka/fyrer Christus saker/Sa oss so aluarliga fortijdar/og so af øllu hiarta ad sier tekur/Þuiad wier erum aller hñs Onesimi/ef wier truum þad.

S. Pals

Sancti Pauli
Piſtill til Philemonem I.

A PAll Bandingie Jeſu Chriſti/og Timotheus broder.
Philimoni aſtſamligum ⁊ vorum mz hialpara/⁊ aſtudligre Appea/ ⁊ Archippo vorum ſamheriara/og Søfnudenum j þinu Hwſi. — Timotheus Arcippus
Nad ſie mz ydur/⁊ Fridr/af Gude vorum Fødur/ ⁊ DROTTNI Jeſu Chriſto.
Eg þacka minum Gude/ ⁊ hugleide þig jafnliga j minum Bænum/ Af þui eg heyre vt af ꝥm Kiærleika og Tru/ſm̄ þu hefur vid DROT-TIN Jeſum/⁊ vid alla Heilaga/ꝥ ad þin Trua/ hueria vier ſameigen-liga høfum/verde krøptug j þier/fyrer vidurkienning allz hins goda/ ſm̄ þier hafit j Chriſto Jeſu. Enn eg hefe føgnud myken og Huggun j þinum Kiærleika/ Þui-ad Hiørtu ꝥra Heiløgu eru nærſta endurnærd fyrer þig/ Kiære Broder. — 2 Cor. 1. Galat. 1. 1 Petri 1.

B Fyrer þui/þott eg hafe ſtort Valld til þier ad bioda j Chriſto/ huad þier ſomer/ Þa vil eg þo fyrer Kiærleikſins ſaker/ einaſta aminna þig / Eg ſm̄ ꝥſſligur er/einkanliga hinn gamle Paũ/enn nu eirnen Bandinge Jeſu Chriſti. Þa beide eg fyrer Son minn Oneſimũ/þañ eg alid hefi j minum Bøndum/huer þier var fordum oþarfur/enn nu þier og mier nærſta þarf-ſamligur/Huern eg ſende þier nu aptur/ Enn þu villder hñ mztaka ſm̄ mitt hiarta. Þuiad eg villde hafa halldit honum hia mier/ad hñ þionade mier j ſtadin þin/j bøndũ Gudzſpiallſins/ Enn vtan þinn vilia/villda eg eckert giøra/So ad þiñ gode være ecki neyddr/helldr ſialfradr.

C Þui/vera ma/þad hñ ſie þar fyrer vm ſtundar ſaker fra þier fareñ/ Þad þu hann aptur feinger eilijfliga/nu eigi leingr ſm̄ þion/helldur framar eñ þion/eirn Kiærañ Brodr/ einkan-liga minn/Enn huerſu myklu meir þa þinn? Bæde eptr Holldenu/⁊ epter DROTTNI Ef þu helldr mig nu/fyrer þinn Lagsmañ/þa mũtu vilia mztaka hñ ſ ſialfan mig. Eñ ha-fe hñ giort þier nockurt Tion/eda ſie þier nockut ſkylldugr/ꝥ reikna mier til. Eg Pall ſkri-

D fade ꝥtta mz miñe hende/Eg vil bitala. Eg ſeigi ecke/ꝥ þu ſiert mier ſialfan þig ſkylldugur. Minn kiære Broder/vñ mier ꝥſſ/þad eg endurnære mig a þier j DROTTNI/ Endurnær þu mitt hiarta j DROTTNI.
Eg hefe þier vt af trauſte þiñar hlydne til ſkrifad/Þuiad eg veit ꝥ þu mũer fräar giøra/eñ eg ſeige. Enn jafnframt þeſſu reidu bu þu mier Herberge/Þuiad eg vona/ þad eg verde ydr fyrer ydra bon veittur. Þier Heilſar Epaphras miñ ſãbandinge j Chriſto Jeſu/Mar-cus/Ariſtarcus/Demas/ Lucas/miner hialpendur. Nad vors DROTT-JNS Jeſu Chriſti ſie med ydrum Anda/A M E N. — Epaphras Demas Lucas

Skrifadur fra Rom
med Oneſimo

Formale yfer fyrra S.
Peturs Piſtil

HEnnan Piſtil hefur S. Petur ſkrifad til ꝥra Heidinna manna / ſm̄ ſnuiſt høfdu til riettrar Truar/og aminner þa ſtøduga ad wera i Trunne/og margfalldaſt fyr-rer alls hattada lyding og goduerk.
J fyrſta Cap. Styrker hñ ꝥra Tru med Gudligu fyrerheite / og krapte þeirrar til komãde Saluhialpar/Og biuiſar þad/ad hun ſie eigi af oſſ forþienud/helldr adur fyrer-fram af Spamønnunum fyrerbodut/Og fyrer þui ſkulu ꝥr nu i nyiu dagfare/Heilag-liga lifa/og þui hinu gamla forgleyma/ ſo ſm̄ ꝥr ed nyfædder eru/fyrer eilijfligt lifant-da Gudz Ord.
J ødrum lærer hñ. Høfudit og Hyrningarſteinen Chriſtum ad kienna/og þad þeir offre ſialfa ſig(ſuo ſm̄ riettliger Preſtar)Gude/lika ſm̄ þad Chriſtur hefur ſig offrad. Og tiltekur ſidan allzhattadar ſtietter ad leidrietta.
J fyrſtu/ Lærer hñ yfer allt/Verallldligre Valldſtiorn vndergiefnum ad wera/ Enn ſidan ſierdeilis þar Þionuſtumennerner ſkule ſinum þeirra eigenligum Lanardrottnum vnderuorpner ad wera/ og ꝥ orietta af

þeim

þeim lijda fyrer Christus saker/sa ad eirnen hefur fyrer oss Orett lidid.

J hinum þridia. Lærer hñ/þad Konurnar sie hlydugar/eirnen lika þeim mönnum sm̃ wantruader eru/ og prijde sig Heilagligana. Jtẽ/þad mennerner sie þolinmoder/og hyder wid sinar Konur. Og sidan þar eptera til allra/þad þr innbyrdis wert eins wid annan Lynder/Litelater og þolinmoder/Lika suo sm̃ þad Christus hefur fyrer worar Synder werit.

J hinum Fiorda. Lærer hñ Holldid ad þuinga/med Sparneytne/Vökum/Bindinde Bænahallde/Og medur þiningu Christi ad huggast og styrkiast. Og wndervijsan agiörer/huad Andligt Valld er/og huernen þad skule alleinasta rekast mz Gudz orde og werkum/medal Christinna manna / Og huer eirn wære ödrum þienustusamur med sinne gafu/eigi wndranarsamer /helldur gladuæter / þott ad wier hliotum ad lijda fyrer Christi nafns saker.

J hinũ fimta. Aminner hñ Byskupana/og Prestana/ huernen þr skulu lifa og Folkenu Fostran weita. Og tekur oss wara fyrer Displinum/þad hñ i spellu weite oss eptergöngu alla wegana.

Fyrre S. Peturs Pistill

I.

PEtur Postule Jesu Christi
A

Þeim vtuoldum vtlendingum / og j sundurtuistrudum /j Ponto/Galatia/Capadocia/Asia/Bythinia/epter Gudz Fød urs fyrer hyggiu/fyrer huggun Andans/til hlydne/ og til a dreifningar Blodsins Jesu Christi.

Nad og Fridur margfalldest ydur.

2 Cor. 1. Ephe. 1.

Blezadr sie Gud / og Fader vors DROTTJNS Jesu Christi/sa oss hefur epter sinne mykille Myskunsemd endurgietid/ til lifande vonar/ fyrer Vpprisu Jesu Christi fra Daudum/tilofalluallttrar/oflæckadrar/⁊ ouniskipteligrar arfleifdar/sm̃ varduteitist a Himnũ/ ydr/þier sm̃ af Gudz magt/ fyrer Truna varduetiter verdit til Saluhialpar/ þrar ẽ tilreidd er/ þ hun opinber verde a sidustum timum/j huerre þier munud glediast/þier ẽ nu litla stund(huad ad byriar)hryggver erud j marguisligum Freistingum/ Vppa þad ad ydvar Tru rietteleg og Dyrmætare funden verde(Enn þad hid forgeingeliga Gull sm̃ j Ellde reynt verdur)til Lofs/Dyrdar /⁊ Heidurs/ nær ed nu Jesus Christus mun opinberast/ þañ þier saut ecki/⁊ þo elsked/Og nu a hñ truid/ þo ad þier siaet hñ eigi/So munu þier ⁊ eirnen glediast/mz oumrædanligre og dyrdarsamligre Glede/⁊ endalok ydvar Truar þar af berande/sm̃ er Hialpræde ydvara Sælna.

B

Joh. 16.

Epter huerre Saluhialp hafa leitad ⁊ grenslast Spamennerner/ẽ vppa ydur/ af þre tilkomande Nad/ hafa fyrerspad/ Og ransaked a huerium edur huilijkum tima/ Anden Christi sa mz þm var/tilteiknade/og adur fyrerfram hefur kunngiort/þær Pislaner sm̃ ad i Christo eru/og epterkomandi Dyrd/ huerium þad opinberad er. Þuiad eigi hafa þeir sialfum sier/ helldur oss/þar jnne þionad/huad ydur er nu kunngiort/fyrer þa sm̃ ydur hafa Gudzspiöllen bodad/fyrer Heilagan Anda af Himnum sendan/a huern eirnen Einglarner fysast ad horfa.

C

Þar fyrer gyrdit ydur hugskotz lendar/ Verid sparneytner ⁊ setied algiörliga ydra von vpp a þa Nad/sm̃ ydur er bodud fyrer opinberan Jesu Christi/ suo sm̃ hlydugum Börnum. Og hagid ydur eckj/lika ẽ adur fyrre/þa þier j Heimsku ydvar/ epter Girndunum lifdud/helldur epter þm ẽ ydr hefr kallad/⁊ heilagr er. So vere þier ⁊ eirnen Heilager j öllu ydar dagfare/ Þuiad skrifad er/Vera skulu þier Heilager/þui eg em Heilagr.

Leui. 19.

Og mz þui þier akallid þañ Födurcn/sm̃ an Mañgreinar alitz dæmer / epter huers sem eins verknade/Þui hagid ydru dagfare so leinge ẽ þier gangid/mz otta blendne/Og vitid/ ad þier erud eigi mz forgeingeligu Gulle edur Silfre endurleyster/j fra ydru hiegoma athæfe epter Fedranna vppsetninge/Helldr mz Dyrmætu Blode Christi/so sm̃ hins oflæckada ⁊ saklausa Lambs/huer fyrerhugadur er/fyrer Veralldarinnar grunduallan/ Enn opinberadr a sidustum timum/ydar vegna/þier sm̃ fyrer hñ truid a Gud/ huer ed hñ vppuakte af Daudum/ og hm̃ Dyrdena gaf/vppa þad ad ydvar Tru ⁊ von være a Gude

D

Dlut. 10. Rom. 2.

Og giörid ydrar Saler hreinferdugar/j hlydne Sañleiksins fyrer Andan/ til flecklausr Brodurligs Kiærleika/ an Smiadranar. Og ydur innbyrdis gloande elskid af hreinu Hiarta/s.

ka/so sm̃ þr/huerier endurborner eru/eigi af forgeingeligu/helldur vt af oforgeingeligu Sædi sm̃ er vt af Orde Gudz lifanda/pad æfinliga blijfur. Þuiad allt holld er s̃ gras/ z øll Dyrd mannsins so sm̃ blomstur Grassins. Grasit er vpp þornad/og þss Blomstur er af fallit/Enn Ord DROTTINS blijfur ad eilijfu Enn þetta er pad Ord/ huert a medal ydar kunngiort er.

Esa. 14. Jacobi 1.

II.

A ÞVJ leggid nu af alla Illsku/z allt Suikræde/z Smiadr/z Ofund og alla Bakmælge/ og girnist þeirrar ᵃ skynsamligrar og hreinnar Miolkur/suo sm̃ nyfædd Born/ Vppa pad/ ad þier þroist fyrer pa somu/ Ef þier hafid annars smackad/huad DROTTJN er liufur/ til huers þier erud komner/so sm̃ til lifanda Steins/huer af monnum er burtkastadr/enn hia Gude er vtualen/ og dyrmætur/ Og ad þier eirnen vppbyggid ydr sm̃ Lifande steina/til andligs Hws/z til heilags Prestdæmis/til ad offra andligar Offrär/þær Gude þack næmar eru/fyr Jesum Christum.

ᵃ (Skynsamlig) pad er su andliga Miolk/sm̃ er Euangelium huert mz Truñe medtekid er/enn ei mz holldligu siñe þui þar mz werdr þat þølsk og oklær miolk

Þar fyrer innehelldur suo Ritningen/ Siaed: Eg legg j Sion/ vtualdan Dyrmætan hyrningarstein/Og huer a hñ truer/sa skal ecki ad hneykslan verda. Ydur/þier s̃ truid/er hñ dyrmætur/enn hinum vantruudum/ er hañ sa Steirn/sm̃ vppbyggendur j burt fleygdu/ og ad hofde Hyrningar er vorden/ og ad asteytingar steine / og hneykslunarhellu/ þeim sm̃ reka sig a Ordid/z þar eige atrua/huar þr eru vppsetter.

Esa. 28. Psal. 118 Esa. 8

B Enn þier erud þ vtualda slekte/og Konungligur Kiennemannskapur/hin Heilaga Þiod/ Folk eigendomsins/so ad þier skulud kunngiora Dygder hñs/ sm̃ ydr hefur kallad af Myrkrunum/til sins dasamlega Lioss. Þier sem fordum daga eckert Folk vorud/enn nu erud Gudz Folk/og huerier fordum ecki j Nadinne vorut/enn nu j Nadiñe erud.

Exo. 19. Osee 2 Rom. 9

Kiærer Brædur/Eg beide ydr lika s̃ Framande z vegfarendr/ ad þier halldid ydr af holldligum girndum/huertar j giegn Sælunne strijda/ Og hafed goda vmgeingne medal Heidiña Þioda/so ad þr sm̃ vm ydur a bak tala/ suo sm̃ af Illgiørdurum/ siae ydar Goduerk/z dyrke Gud a vitiunar deigi.

Gal. 2 Rom. 13

C Verit vndergiefner allre mannligre til skickan/fyrer Herrans saker/ sie þ Konungenum so sm̃ hinum ypparsta/og Landzstiornaranum/so sm̃ af honum skickudum/til Hefndar yfer Illuirkiana/og godum til lofs. Þuiad pad er vilie Gudz/ad þier mz velgiørninge/nidurþaggid ouiturleik Heimskra manna/So sm̃ frelsingiar/ og ecki so s̃ hefdu þier frelsid Illskuñe til yfirhylmingar/helldr so s̃ Gudz þionustu menn. Giørid virding huerium mañe. Brædurna elskid. Ottist Gud/Konungen heidrid.

Math. 10. Rom. 13. Titum 3.

Þier þionustu menn/verid Herrunum vndergiefner mz allre ottaseme/ eigi alleinasta godũ og spakferdugum/helldur eirnen hreckuisum. Þui pad er Nad/ef nockur/ fyrer samuiskuñar saker til Gudz þoler hid illa z lijdur hid orietta. Þui huer hrosã er þ/ ef þier fyrer misgiorda saker slog lided? Enn nær þier vmlidit og þolid fyrer velgiørda saker/þ er Nad hia Gude.

Ephe 4. Coloss. 3. Tit. 2

D Þui þar til eru þier kallader/mz þui ad Christr hefr eirnen sialfr lidid fyrer oss/z oss til epterdæmis latid/ad þier skylldud so epterfylgia hñs fotsporũ/Nu ongua Synd giørde/eigi helldur nein flærd er funden j hñs munne. Sa ecki formællte j giegn/ þa honum vard formællt/ eigi ognande þa hñ leid/Eñ hñ ofurgaf þ honum/ sm̃ riett dæmer/ Sa er sialfur hefur vorar Synder offrad a sinum Likama vppa Trenu/So ad vier j fra Syndunũ deydder/ lifdũ Riettlætinu/Fyrer huers Beniar vier erum Heilbrigder vordner. Þuiad þier vorut so sm̃ villuræfande Sauder/ Eñ nu eru þier vmuender/til Hirders/og Byskups ydvara Salna.

Esa. 53.

III.

A LJka eirnen skulu Konuñar vera vndergiefnar sinum monnum / Suo ad eirnen þeir sm̃ ecki trua a ordit/verde fyrer Konuñar vmgeingne / vtan ord yferuñer/ nær ed þr sia ydart hreinlift sidferde j ottaseme / Huer skartseme eigi skal vera hin ytre/medur Hærfliettan/og Gulle vmheingianda/edr klædaburde/Helldur sie sa hulde madur hiartans ospialladur / mz hoguærum og kyrrlatum Anda/ pad er Dyrmætt fyrer Gudz auglite. Þuiad so hafa fordũ heilagar Konur prytt sig/þær sm̃ a Gud vonudu/og vndergiefnar voru sinum eigen moñũ. Lijka sm̃ ad Sara

Ephe. 5. Col. 3 1 Tim. 2 Gen. 2

var Abraham hlydug/ z kallade hn̄ Herra/ huerrar Dætr þier erut vordn͛/ ef þier velgiørid/ og erud eigi so stadlitlar.

B

Lika eirnen/ þier mennerner/ buid vid þær medur skynseme/ og giefid þui kuennliga breyskt/ uara Kerenu sina Heidran/ so sm̄ eirnen samerfingiū Nadarinnar Lifsins/ So ad ydart bæna halld verde eige hindrad.

Enn ad alyktan/ þa verid aller einhugader/ Samþoluger/ Brodurliger/ Myskunsamer/ Liufer/ Endurgialldid ecki jllt med Illu/ eingen Skam̄arord fyrer skam̄aryrde/ Helldr þar j giegn blezid. Og vitid ad þier erud þar tilkallader/ þad þier Blezunina ad erfd eignist. Þui huer hn̄ vill lifa/ og sia goda daga/ sa stilli sina Tungu af vondu/ z sinar Varer ad þær eige flærd tale/ Hn̄ hneigi sig j fra Illu/ z giøre hid goda/ leite Fridarins/ z honum epterfylge. Þuiad Augu DROTTINS eru yfer Riettlatum/ z hn̄s Eyru til þra Bæna. Enn Auglit DROTTINS er yfer þm sm̄ Illa giøra

Psal. 33.

C

Huer er sa ydur giete grandad/ ef þier epterfylgit hinu goda? Og þott ad þier lidid fyrer Riettlætesins saker/ þa eru þier þo sæler/ Hrædist eigi þra ognan z skielfist ecki/ Eñ Helgid Gud DROTTIN j ydar hiørtum. Verid jafnliga reidubuner andsuar ad giefa huerium manne/ þm ē skials krefia af þre von sm̄ j ydr er/ z þ þo mz hoguære z ottablendne/ Hafande goda samuisku/ So ad þr huerier af ydur a bak tala so sm̄ af Illgiørdurū/ til skam̄ar verde þ þr hafa lastad ydra goda vmgeingne j Christo.

Esa. 8

Þui þ er betra/ fyrst þ er Gudz vilie/ ad þier helldr fyrer velgiørda saker lidit/ eñ fyrer vondra vka sak͛. Af þui ad Christr hefr z eitt sin̄ fyrer vorar Synder lidid/ hin̄ Riettlate fyrer rāglata/ Vppa þ hn̄ fornfærde oss Gude/ Og er deyddr epter Holldenu/ eñ lifāde giørdr ept͛ Andanū

D

Math. 5
Heb. 9
Rom. 5.

I þui hinu sama er hn̄ eirnen j burt geingen/ og hefur þm Andunū predikat/ sm̄ j Herfiøtrunum voru/ huerier fordum daga eigi trudu/ þann tid Gud eitt sinn epterbeid/ z Þolinmæde hafde a døgum Noa/ nær Arkin smidadist/ j huerre faer/ þad er atta Saler hialpudust fyrer Vatnid/ Huert ad nu eirnen oss hialpliga giører j skirninne/ huer fyrer hitt er tilmyndud/ Eī ad holldzins saurleike af leggizt/ helldr [a] Trulofā godrar sāuitsku hia Gude/ fyrer vpprisu Jesu Christi/ sa sm̄ ad er j Himenenn vppfarinn/ til Gudz hægre handar/ Og Einglarner z hiner Volldugu og Kraptarner eru hn̄ vndergiefner.

[a] (Trulofan) Stipulatio/ þad Gud innbindur sig wid oss mz Nadinne/ og wier//med tokum þad mz Trunne

IIII.

A

MED þui þad Christus hefur nu fyrer oss lidid j Holldinu / Þa brynied ydur eirnin mz þui sama hugskote. Þui huer a Holldenu lidr/ sa firrist fra Syndunum/ so ad hn̄ þadan j fra/ huad epterfaranda æfi er j Holldenu/ lifi eigi girndum mannsins/ helldur vilia Gudz. Þuiad þad næger/ ad vier høfum þeim vmlidna tima lifdaganna vppsuarblad/ epter Heidingligum vilia/ þa vier geingum j Lausung/ Lostasemdum/ Dryckiuskap/ Ofate z Ofdryckium og j herfiligum Skwrgodadyrkunum.

Jacob 1

B

Huad ed þa vndrar/ þad þier eigi medr þm hlaupid/ j þre samre Saurlifnadarhneisu/ og Gudlastid/ Huerier Reikningskap skulu giallda honum sm̄ reidubwen er ad dæma Lifendur z Dauda. Þuiad fyrer þad er eirnen hinum Daudum Euangelium kun̄giørt/ vppa þad þeir dæmder verde epter mønnunum a Holldinu / enn j Andanum life Gude. Þuiad ender allra hluta tekur ad nalgast.

Act. 10.

C

Fyrer þui verid sparneytner og æruakrer til Bænanna. Enn vmfram alla hlute hafed jnnbyrdes gloande kiærleik/ Þuiad Kiærleikuren hylur fiølda Syndanna. Verid gestrisner jnnbyrdis/ an Møglunar/ Og þione huer ødrum/ huer eirn mz þre giøf sm̄ hn̄ hefur ødlast/ so sm̄ goder forstiornarmenn marguisligrar Gudz Nadar. Ef nockur talar/ tale hn̄ þad so ē Gudz Ord/ Og ef þionar nockur/ hn̄ þione epter þre orku sm̄ Gud gefur/ So ad j øllum hlutū verde Gud dyrkadur/ fyrer Jesum Christum/ Huerium sie Dyrd og Valld/ vm allder og ad Eilijfu.

D

Hiner kiærustu/ Eigi skulu þier læta ydur þan̄ [a] Bruna vndra ydr/ huer ydur hender/ nær þier freistader verdid/ so sm̄ ad hente ydur nockud faheyrt/ Helldur gledied ydur/ þad þier med Christo lidid/ Vppa þ þier eirnen a opinberun̄ar tima hans dyrdar/ mættud glediast z fagna. Sæler eru þier/ ef þier vanuirter verdid yfer Nafne Christi/ Þuiad Anden sa sm̄ ad er Ande Gudz/ og Dyrdarinnar/ huilist yfer ydr/ Hia hinum verdr hn̄ lastadr/ eñ i hia ydr vegsamadr.

Rom. 8.

[a] (Bruna) Þad er Ofsokn su oss reyner sm̄ Gull i Ellde

Enn

Enn eingen ydar lijde suo sm̄ Manndrapare/ Þiofur eda Illuirke/ eda þañ sm̄ j añarligt Embætte fellr. Enn ef hn̄ lijdr so sm̄ annar Christinn/ þa skam̄ist hn̄ sin eige/ eñ dyrke Gud j sliku tilfelle. Af þui ad time er/ þad Domuren tilfake a Gudz Hwsi. Enn ef fyrst a oss/ Huer mun þa ender verda þra sm̄ Gudz Euangelio ecki trua? Og ef hinn Riettlaate frelsast varla/ Huar mun þa hinn Omillde og Synduge birtast? Þar fyrer skulu þr sm̄ lijda (epter Gudz vilia) honum sinar Sæler a hendur fela/ suo s̄ trulyndum Skapara/ j godum Verkum.

Jere. 25.
Ezechi. 11
Pro. 11.

V.

A OLldungana s̄ a medal ydar eru/ aminne eg Samølldungr/ ⁊ vottur Þijslaña s̄ eru j Christo/ ⁊ hluttakare Dyrdariñar s̄ opinberud sk ỏda/ alid þa Hiørd Christi sm̄ ydr er a hende falen/ ⁊ giætid heñar/ eige nauduger/ helldr sialfuiliuger/ eigi fyrer slæmligs auinnings saker/ helldr af godum vilia/ eigi so sm̄ þr ed yfer Mønnunum drottna/ helldur verdid fyrermynd Hiardarinnar. So munu þier (nær hinn ædste Hird[a] mun birtast) ofalluallta Kørunu Dyrdariñar med taka.

B Lika eirnen þier/ huerier vnger eruf/ verid Olldungunum vndergiefner. Aller saman verid jnnbyrdis vndergiefner/ og hafid Litelætid fastliga jñuafid/ Þuiad Gud motstendr Dramblatum/ enn Litelatum giefur hn̄ Nad. Fyrer þui litelætid ydur vnder vollduga Gudz hønd suo ad hn̄ vpphefie ydur a vitiunar tima. Allre ydar ahyggiu varpid a hn̄/ Þuiad hn̄ ber vm hyggiu fyrer ydur

C Verid sparneytner og vakid/ þuiad ydar motstandare Diøfullinn/ geingur vm kring/ sm̄ greniande Leon/ epterleitande þm hañ suelge/ huerium þier øruggliga jmotstandid j Trunne/ Og vitid/ þad ydrer Brædr/ þr s̄ j Heimenū eru hafa þa somu anaud.

Enn sa Gud allrar Nadar/ sm̄ oss hefur kallad til sinnar eilijfrar Dyrdar/ j Christo Jesu/ hn̄ same mun ydr/ þier sm̄ vm litla stund lijdid/ fullgiøra/ tilreida/ styrkia/ efla/ ⁊ stadfesta.

D Þeim hinum sama sie Dyrd og Vellde/ vm alldur og ad eilijfu/ Amen.

Fyrer Syluanū ydr truan kiæran brodr (ad þui eg meina) hefi eg fatt eina skrifad ydr til/ til amiñingar/ ⁊ til vottunar/ ad þta er hin saña Gudz Nad/ þar þier jñe standid.

Ydr heilsa þr/ sm̄ samt ydur vtualder eru j Babilonia/ og miñ Sonur Marcus. Heilsid ydr jñbyrdis mz heilogum kiærleiks kosse.

Fridr sie mz øllum ydr/ sm̄ ad eru i Christo Jesu/ Amen.

[a] (Moñum) Cleros kallast hlotnan edur dellld/ þad einū sierhuerium fyrer hlotnan til dellist/ so kallar hier Petrus Kirkiusoknar menn edr þingunauta/ Clerum/ þad þeirra Soknar preste a hendur faled er

Formale yfer hinn annan
S. Peturs Pistil

ÞEsse Pistill er mot þm skrifadur/ s̄ þ meina/ Ad Christilig Trua meige an godra werka wera. Fyrer þui aminner hn̄ þa/ þad þr reyne sig fyrer god werk/ og werdeso fullgiörder i Trunne/ Lika so sm̄ þad vt af Auextinum þeckist Tried. Og wppbyriar so þar eptera Euangelium ad prijsa/ i giegn manna Lærdomum/ Og þ wier skulum alleinasta þad heyra/ enn ongua manna Lærdoma/ mz þui hn̄ seiger/ ad þar sie eigi nockurn tima neitn Spadomur skiedur af mannsins wilia.

Fyrer þui warar hn̄ wid i ödrum Cap. fyrer þeim fölskum epterkomande Lærerū/ er med werken wmganga/ og þar fyrer Christe afneita/ Og straffar þa hina sömu hardliga/ med iij. ognunarligum epterdæmum/ og þa so Rietteliga afmalar og tilmyndar/ medur fra Agirnd/ Drambsemi/ Hædne/ Frillulifnade/ Hræsne/ so ad þreifa ma a/ ad hann meinar hina andligu stett a þessum timum/ sm̄ alla Verölld hefur mz sinne agirnd solgid/ og eitt sialfrætt/ holldligt/ weralldligt liferne hædugliga framid hefur.

J hinum þridia. Lærer hn̄/ og giefur ad skilia/ þad hinn efste dagur mune brædliga koma/ og þo ad þad þike fyrer mönnū þusund ar vera/ þa er þad þo fyrer Gude so sm̄ eirn dagur. Og skrifar huernen þad mune tilganga a doma deige/ þad ad aller hluter skulu med Ellde werda fortærder. Hn̄ spar og eirnen fyrer/ þad Folkid mune a þeirre sömu tijd nærsta hædgiarnt wera/ og wt af Trunne eckert hallda/ Lika sm̄ hiner Epicurei.

Eñ allz/ þa vtuijsar hiñ fyrste Cap. huernen Kristnen skuli stada a timum hins skiæra Gudz Euangelij. Hinn annar Capitule vtuijsar/ huernen hū a til reika ad vera a timum Pauanna og mannanna wppsetninga. Hinn þridie Capitule auijsar huernen hiedan i fra mune Folkid / bæde Euangelium forsma og alla adra Lærdoma/ og ecki neinu trua munu/ huad nu hefur fullan framgang/ þangad til þad Christus kiemur til Domsins.

Annar Sancti Peturs Pistill

I.

SImon Petrus Þion og Poſtule Jeſu Chriſti. A

Þeim ſ medr oſſ þa ſømu Dyrmætu Tru hafa hlotid/ j Riettlætenu þui ſm ad Gud gefur/ ⁊ Lauſnarinn Jeſus Chriſtus.

Nad og Fridr a aukiſt ydur/ fyrer kynning Gudz / og Jeſu Chriſti vors DROTTINS.

Af þui oſſ eru allzhattader hns Gudliger kraptar veitter (huerier til lijfernis ⁊ gudligs athæfis h enta) fyrer vidurkieñing þſſ ſ oſſ hefr kallad/ fyrer ſina Dyrd ⁊ Dygd/ Fyrer hüia hid dyrdmæta ⁊ hid allra ſtærſta Fyrerheit er oſſ veitt/ ſo ad þier fyrer ꝥ ſama hluttakarar yrdud Gudligrar Natturu/ ef þier flyet forgeingeligar Girnder Veralldarinnar. B

Þui hafid þar alla kappsmune a/ Og audſynid j ydare Tru Dygdina/ ⁊ j Dygdiñe vitsmunena/ og j Vitzmununum Hoſſemina/ ⁊ j Hoſſeminne Þolinmædina/ ⁊ j Þolinmæde Gudræknena/ ⁊ j Gudrækninne brodurligan Kiærleika/ ⁊ j brodurligum Kiærkleika almeñeligañ Kiærleika. Þui ef þtta er gnogligt hia ydr/ þa mun ꝥ ecki/ ydur jdiulauſa nie oauaxtarſama vera læta/ j vidurkieñingu vors DROTTINS Jeſu Chriſti. Eñ hñ ſm þtta hefur ecke ſa er blindr/ ⁊ forgleymer hreinſun ſiña fyrre Synda.

Fyrer þui/ kiærer Brædr/ Leggid þſſ meire kappsmūe a/ ydra kallan ⁊ vtualning viſſa ad giøra. Þui ef þier giørid ꝥ/ munu þier eigi hraſa/ Og mun ydr ſo gnogligaña giefen jñgangur verda j æfinligt Rijke vors DROTTINS/ ⁊ Lauſnarans Jeſu Chriſti. C

Fyrer þui/ vil eg eigi aflata ad aminna ydr jafnliga vm þtta/ þo ad þier vitid þad/ ⁊ erud ſtyrkuer j nalægū Kiærleika. Þuiad eg helld ꝥ riettiligaſt/ ſo leinge ſ ad eg em j þſſu Hreyſi/ ad vppuekia og a ad minna ydr/ Þui eg veit/ þad eg hlyt ſnarliga mitt Hreyſi af ad leggia/ af þui ed vor DROTTIN Jeſus Chriſtus hefur mier opinberad. Enn eg vil kapps vmkoſta/ ꝥ þier jafnan (epter mina vtfør) hefdud ſlikt til miñis ad hallda.

Þuiad eigi høfum vier þm dæma frodum fraſøgū epterfylgt/ þa vier giørdum ydr kuñan Krapt ⁊ Hingad komu vors DROTTINS Jeſu Chriſti/ Helldur høfum vier ſialfer ſied hñs Dyrd/ þann tijd/ hñ af Gude Fødr medtok Dyrd ⁊ Heidran/ fyrer Rauſtina ſm til hans ſkiede j mykille Dyrd/ þſſ hattar/ Þeſſe er minn elſkuligr Sonur/ a huerium eg hefe þocknan Og þſſa Rauſt heyrdu vier af Himnum verda/ þa er vier vorū mz hm vppa Fiallenu helga. D

Math. 17
Marc. 9.
Luc. 10.

Vier høfum øflugt Spadoms ord/ og þier giøred vel þier hafid þar gat a/ ſuo ſm ad þui Lioſi þar lyſer j myrkuum ſtad/ þar til Daguren birtir/ ⁊ Morgunſtiarnan vpprenur j ydrum hiørtum. Og þad ſkulu þier fyrſt vita/ ad eingen Spadomr j Ritninguñe ſkier ad eigenligre vtleggingu/ Þuiad þar hefur eigi nockurntima neitn Spadomr/ epter mañſins vilia frāmfluttur verid/ Helldr af heiløgum Anda til knwder hafa þr Gudz heilager menn talad.

2 Tim. 3

II

ENN þar voru Fals Spamenn medal Folkſins. So munu og eirnen medal ydar verda Lygeſamer Lærendur/ ſm jafnframt jnnleida munu haſkaſamligar tuidrægner/ og afneita DROTTNI/ þm ſ þa hefur endurkeypt/ Og munu yfer ſialfa ſig leida ſnøggua glatan. Og marger munu epterfylgia þra Glatan/ fyrer hueria Sannleiks veguren mun laſtadur verda/ Og fyrer Agirnd vpplogiña orda/ munu þr a ydr græda/ Huerra Domsafelle þegar fyrer løngu mun eigi þrottna/ ⁊ þra Fyrerdæming ſefur eigi. A

Þui ef Gud hefur eigi þyrmt Einglunum þm ſm ſyndguduſt/ helldr hefur ſteypt þm medr Hleckium myrkranna til Heluitis/ ⁊ ofurgiefid/ þad þr til Domſins vardueittuſt/ Og hefur eige þyrmt hinne fornu Verolld/ Helldr varduei tte Noa þann Riettlætis Predikara ſialfuann Attunda/ og jnnleidde ſo Flodid yfer Verølld hinna Omilldra/ Og hefur Borgerner Sodome og Gomorre ad Oſku giørt/ vmturnad/ og fordæmt/ Setiande þar med þm Omilldum epterdæme/ ſ ſeirna meir koma mundu. Og frelſade hiñ Riettlata Loth/ huerium ſa ſkamſamligr Lydr alla meinſemd giørde. Þuiad medr þra ſaurliøtu liferne (mz þui hñ var riettlatr/ ⁊ bygde a medal þra/ ſo ad hñ hlaut ad ſia þad ⁊ heyra) Þa kuøldu þeir dagligana riettlata Sælu/ B

Gen. 7. 8.
Gen. 19

medur þra ranglatum verkū. DROTtiñ kañ þa Gudhræddu vr Freistniñe ad frelsa/eñ hina ranglætu ad varduecita til Kualanna a dag Domsins.

Enn eirna mest þa sm̄ holldenu epterfylgia/ꝛ saurugum girndum/ꝛ Herradomen forsma/ eru Dristuger/Siergoder/ei ægiande tignar valldid ad lasta. Sm̄ þo Einglarner/þr ed meira matt og krapt hafa/ eigi borid gieta þann Løstunardom j giegn sier af DROTTNI. (Jere 12)

C Enn þeir eru lijka sm̄ skynlaus kuikinde/ huer af Natturu eru þar til alin/ þad þau veidd og slatrud verde. Þeir lasta þad huad þr eckert afuita/og munu suo fyrer farast j sijnu fordiarfanligu athæfe/ og ranglætesins verdlaun þar af hliota.

Þeir hallda fyrer Sælgiæte dagligar Kræsingar/þr eru Opekt og Fleckaner / bramla af ydar Olmøsu j sinum afuegum/ og russiera vt af ydru/hafa augun full Hordoma/ꝛ ad syndgast kunna þr ecki ad linna/Og ginna ad sier stadlitlar Saler/ Hafa giegnum smogied hiarta af Agirne/ Bøluanar Syner/Yfergiefande riettan veg og fara viller/ og epterfylgia veige Balaam sonar Bosor/huer ad elskade verdlaun Ranglætisins/ Enn hñ hafde straffan sinar yfertrodningar/ s̄ var/Ad þad hid mallausa klyfbæreliga Dyr talade mannligri raust/ ꝛ aptrade so Spamansins fauisku (Nume: 24. Baalam)

D Þeir eru Brunnar an Vatz/og sky af Vinde drifen/huerium ad varduceitest Myrkuaña Þoka ad eilijfu. Þuiad þr tala drambsem ord Hiegiliunnar / Og teyga fyrer Munadseme til holldligra girnda/þa hina sm̄ rietteliga vmflyder voru/og nu vegar viller ganga/ og heita þm frelsi/sm̄ þr eru þo sialfuer Fortøpunarinnar Þrælar. Þui af hueriū sm̄ nockur er yferuñeñ/ þess Þion er hañ vorden. Þui fyrst þr eru vmflyder Saurinde Veralldarinnar/fyrer vidurkienning DROTTINS/og Lausnarans Jesu Christi/eñ verda sidan aptur j hid sama vafder ꝛ yferuñer/þa er hia þm þ sidara ordid verra hinu fyrra. Þuiad betra være þm þ/ad þr hefdu ecki þekt Riettlætisins gøtu/enn þ þr þecki hana/ og vmuende sier j fra þui heilaga Bodorde/sm̄ þm er giefed. Sanliga hender þa þad/huad j sønnum Ordz kuide plagar ad seigiast/Ad Hunduren er apturhorfen til sinnar Spyiu. Og þueigid Suin vellter sier aptur j sømum Saur. (Pro. 26.)

III.

A HEsse er sa annar Pistill sm̄ eg skrifa ydur/hiner kiærustu/j huerium eg vpp huet og aminne yduart skiært hugskot/so ad þier hugleidid þau ord/s̄ ydr adr fyrerfram eru søgd af Heiløgum Spamennum/ og af vorum Bodskap vier sm̄ erum Postular DROTTINS og Lausarans.

Og j fyrstu þa vitid/þ a sidustū Døgum munu koma Spottarar/ huerier epter þra eigenligum girndum munu ganga/ꝛ seigia/ Huar er fyrerheit hñs tilkomu? Þui þadan j fra Fedurner sofnudu/blifa aller hluter/so sm̄ af vpphafe Skopunarinnar verid er. Þui viliande lætast þr eigi vita þad/ ad Himnarner eirnen voru fordum (1 Tim. 4. 2 Tim. 3)

B tijd/Þar mz/þad Jørden af Vatnenu og j Vatneñu stodst/fyrer Gudz Ord/Þo vard s̄ adur Verølldin j þann tijd fyrer þau sømu mz Vatzflodenu fordiørfud. So ꝛ eirnen sa Himin ꝛ Jørd s̄ nu er/verda fyret hñs Ord spørud/ so þad þau Elldinum varduceitt verde/a dag Domsins/og fyrerdæmingar Ogudligra maña. (Gen. 1. Gen. 7)

Enn eitt sie ohulid fyrer ydr/hiner kiærustu/Þad eiñ Dagur fyrer DROTTNI /er sm̄ Þusund ara/og Þusund ar so sm̄ eirn Dagr. DROTTIN seinkar eigi/þui hñ fyrerhiet/ so sm̄ þ sumer hallda/Helldr hefur hñ Þolinmæde vid oss/og vill eigi þ nockur fortapist/helldr þ huer madur snue sier til yferbotar. Enn Dagr DROTTINS mun koma sm̄ Þiofur (1 Tim. 2)

C vm Nott/ a hueriū Himnarner munu forgāga medr storbrestum/ eñ Høfudskiepnuñar af hita brædna/og Jørden/og þau verk sm̄ þar eru jnne munu vppbrenna. (1 Tess. 5. Apoc. 3.)

Med þui ad allt þtta skal nu forganga/huilikum byriar ydur þa ad vera/mz Heiløgu athæfe/ꝛ millde verkum? So ad þier epterbidid ꝛ skūdid ad þre Tilkomu þss DROTTINS Dagsins/a hueriñ Himinen af Ellde forgeingr/ꝛ Høfudskiepnuñar af hita bradna. Eñ vier væntum nyts Himins/ ꝛ nyrrar Jardar/ epter hñs fyrerheite/j huium ad Riettlætid bygger. (Apoc. 21. Esa. 65.)

Fyrer þui miner kiærustu/med þui þier skulud þssa vænta/þa kostgiæfid/þ þier fyrer honū oflecklader ꝛ ostraffanliger j Fridenū fundner verdid. Og Þolinmæde vors DROTTINS

D halldid fyrer ydra Saluhialp/Sm̄ ydr eirnen vor elskuligr broder Pall/eptr þre Speke ed hm̄ er giefin/skrifad hefur. So sm̄ ad hñ j øllum Briefum þar vmræder/j huerium ad eru sumer

hluter þūger ad skilia/hūiu hiner ofrodu ⁊ stadlausu rangsnua/so s eirnen odrū Ritningū/til þra eiginlegrar fyrerdæmingar.

Enn þier miner elskuliger/a medan þier fyrerfram vitid/þa vaktid ydur/þad þier ecki fyrer villu ogudligra mañа fraleidder verded/ og af fallid j fra ydrum eigenligum stadleik/Eñ vaxid j Nadinne/ ⁊ vidurkenningu vors DROTTINS/ ⁊ Lausnarans Jesu Christi. Þeim sama sie Dyrd/ nu ⁊ ad eilifu/ Amen.

Formale yfer þeim þrimur S. Johannis Pistlum.

Þesse hinn fyrste Pistill S. Johañis/er ritteliga einn Postuligr Pistill/og skyllde med riettu/strax hñs Gudzspiöllum epter fylgia. Þuiad lika so sm̄ hñ wt i Gudz spiöllunum Truna fram knyer/lika so mæter hñ hier i þessum pistle þeim/ sm̄ sier hrosa Truarinnar an werkanna/Og lærer margfalldliga/þad werken eige epterblijfe/huar ed Truan er. Enn ef werken werda eigi/þa et su Trua ecki riettelig/helldr Lyge og Myrkur. Enn þetta sama giörer hñ eigi med rekstri wppa Lögmalid/ so sm̄ S. Jacobs pistill giörer/helldr lockar hñoss til/þ vier eirnen sklū elska/lika so sm̄ Gud hefur osselskad.

Chorinthus

Hñ skrifar hier og eirnen inne/hart i giegn þeim Cerhinto / og i giegn Anda hins Antachristz/sm̄ þa þegar i þad sinne vpphof Christum ad afneita/ þad hañ hefdi holldgan a sig tekid/huad nu allra fyrst riett i hönd fer/Þui þott wær nu wm stunder ecki opinskarliga afneitum med Muñenum/þad Christur hafe holldgan a sig tekid/þa afneita þeir þo þui med Hiartanu/mz Lærdomenum/og med lifnadenum. Þuiad huer ed fyrer sin werk og giörder will fromur og hialpligur werda/hañ giörer iafnt lika so mykid/sm̄ sa er Christum afneitar. Af þui ad Christur hefur þar fyrer holldgan a sig tekid/þad hañ oss an worra werka/alleinasta fyrer sitt Blod/Riettlata og hialpliga giörde

So strijder nu þesse pistill i giegn bædum pörtum/sm̄ er i giegn þeim/ed algiörliga an werkanna wilia i Truñe wera/ og giegn þeim sm̄ mz sinum werkum wilia fromer werda. Og helldur oss so vppa þre riette midgötu/þad wier fyrer Truna werdum fromer og Syndalauser. Og þar eptera/nær vier erum Fromer/þa idkum sialfkrafa Kiærleikan og goduerk/fyrer Gudz saker/an allrar epterleitingar wors abata.

Hiner adrer tueir pistlarner eru onguer Lærdoms pistlar/Helldr epterdæme kiærleikſins og Truariñar/og hafa eirnen eirn riettan postuligan Anda.

Hinn Fyrste S. Johannis Pistill

I.

Þad er var af vpp hafe/huad vier heyrdum/huad vier saum vorum augū/ ⁊ huad vi' skodudū/ ⁊ vorar hendr a toku/af Orde lifsins. Og Lifit audbirtist/ ⁊ vier saum/og vottum/og bodum ydr Lifit þad æfinligt er/ huert ad var hia Fødurnum og birtist oss/Huad vier saum og heyrdum/ þ bodū vier ydur/so ad þier hefdud samfielag medr oss/og vort samfielag sie medr Fødurnum/ ⁊ medur hñs Syne Jesu Christo. Og þta skrifum vier ydr/ vppa þad ydvar føgnudr sie fullkomligur.

A

B

Joh. 16.

Og þsse er Bodskapuren huern vier heyrdum af hm̄/ og bodum ydur/ þad Gud er Lios/og eingen Myrkur eru j honum. Ef ad vier seigium/þad vier høfum samfielag mz honum/ og gøngum j Myrkrinu/þa liugu vier/og giørum ecki sannleik. Enn ef vier gøngum j Liosinu/lika sm̄ hñ sialfur j Liosinu er/þa høfum vier samfielag jñbyrdis. Og Blodid Jesu Christi hñs sonar hreinsar oss af allre Synd.

C

Heb. 9.
1 Petri 1.
Apoc. 1.

Ef ad vier seigū/Vier høfum ongua Synd/þa villū vier sialfa oss/ ⁊ Sañleikuren er ecke j oss. Enn ef vier vidurkiennum vorar Synder/þa er hñ trwr og riettlatur/so ad hñ fyrergefur oss vorar Synder/og hreinsar oss af øllu Ranglæte. Ef vier seigium/ ad eigi syndgum vier/þa giørum vier hñ ad Liugara/ ⁊ hañs Ord eru þa ecki j oss.

D

II.

Min

A MIn Sona korn/Þetta skrifa eg ydur/so ad þier syndgid eigi. Og ef einhuer misgiorer/þa hofum vier Arnadarmann hia Fodurnum/Jesum Christum þañ Riettlata/og hñ same er forlikun fyrer vorar Synder. Enn eigi einasta fyrer vorar/ helldr eirnen fyrer allrar Veralldarinnar. Og þat af vitum vier/þad vier kennum hñ/ef ad vier vardueitum hñs Bodord. Huer ed seiger sig kienna hñ/og helldr ecki hñs Bodord/ sa er liugare/og j þuilikum er ecki Sannleikuren. Eñ huer hñs ord vardueiter/j þm er sannarliga Gudz Kiærleike fullkomligur. Þar af þeckium vier/þad vier j honum erum. Huer hñ seiger sig j honum vera/ sa skal og ganga/lika sm̄ hñ hefur geingid.

Rom. 3. 8. Heb. 7.

Kiærer brædur/eg skrifa ydr ecki nytt Bodord/helldr gamallt bodord/ þ þier hafid fra upphafe haft. Þad gamla Bodord er þ Ord/huort þier hafit heyrt fra upphafi. Og enn aptur skrifa eg ydr nytt Bodrd/þ sannarligt er hia honū z hia ydr. Þuiad Myrkuren eru forgeingen/og hid sanna Liosid skin nu. B Huer hañ seiger sig j Liosinu vera/og hatar sinn Brodur/sa er enn allt hier til j Myrkrunum. Huer sinn Brodr elskar/ hñ blyfur j liosinu/ og j hia hm̄ er eingen hneykslan. Eñ huer siñ brodr hatar/sa er j Myrkrenu/ z reikar i Myrkrinu/z veit eigi huert hñ geingr/ þuiad Myrkuren hafa hañs Augu forblindad.

Joh. 13.

Sona korn min/eg skrifa ydr þad/ad ydr verde Syndernar fyrergiefnar/ fyrer hñs nafn. Eg skrifa ydur Fedrunum/þuiad þier kiennid þann sm̄ af upphafe er. Eg skrifa ydur æskumonnum/þuiad þier hafid þañ hreckuysa yferuñid. Eg skrifa ydr Smabornunū/þuiad þier kiennid Fodurenn. Eg skrifa ydur Fedrunum/ þ þier þecked hñ sm̄ af upphafe er. Eg skrifade ydr æskumonnum/ad þier styrkuer siend/og þad Gudz Ord blyfur hia ydur/og hafid þañ hreckuisa hyferunnid.

Eigi skulu þier Heimen elska nie neitt þad j honum er. Ef nockur elskar Heimen/j honum C er ecki Kiærleike Fodursins. Þui allt þ j Heimenū er/s ad er Fysn Holldsins/ z Girnd augnanna/og drambsamt Liferni þ er ecki af Fodurnum helldr af Heiminum. Og Heimurenn forgeingr/og hñs girnd. Enn huer ad Gudz vilia giorer/sa blyfur ad eilyfu.

Fysn Holldsins er saurlyfe. Girnd augnañs er Agirne og Rykdomur. Enn drambsame liferne er Kopgirne holld og Metord/og vilia mikels metin wera

Sona korn/þ er hin sidasta stund/og sm̄ þier hafid heyrt þ Antachristr kiemr. Og nu eru marger Antachrister ordner. Huar af vier vitum ad þ er hin sidasta stund. Þeir eru af oss utgeingner/enn þr voru ecki mz oss. Þui ef være þr ut af oss/þa hefdu þr hia oss blifed. Enn uppa þ þr auglioser verde/þ þr eru eigi aller af oss.

Og þier hafid Smurningena af þm sm̄ Heilagr er/z kennid allt. Eg skrifade ydr eige/ so s þ visse þier eigi Sannleiken/Helldr vite þier hñ/ og vitid þ eingen Lyge ut af Sannleikanū kemr. Huer er Liugaren/utan sa s neitar/þ ad Jesus sie Christur? Þad er sa Anthachristur sm̄ Fodurinn og Soniñ neitar/Og huer Synenum afneitar/ hñ hefur z ecki Fodurinn. Huad þier hafid nu heyrt af upphafe/þ blife hia ydr. Ef þ blyfur hia ydr huad þier D af upphafe hafid heyrt/þa munu þier hia Synenum z hia Fodurnum blyfa. Og þta er fyrer heitid huert hañ hefur oss veitt/ s er eilyft Lyf.

Huer Antachristur er

Þetta hefi eg skrifad (ydur) af þm/huier ydr afuega leida. Og Smurningen s þier af hm̄ hafid medtekid blyfr hia ydr/ z þurfid ei ad neirn lære ydr/ Helldr so sm̄ su Smurning lærir ydr alla hlute/þa er þ Sanninde og eingen Lygn. Og s hun hefur ydr lært/þa blifed hia þre somu. Og nu Sona korn/blifid j honum/Uppa þ/nær hñ mū opinberast/ad vier hofū orugt traust og verdum eigi fyrer honum ad hneykslan j hñs tilkomu. Fyrst þier vitid hañ er Riettuis/ þa vitid eirnen þ huer riettuisena giorer/ sa er af honū fæddur.

III.

A SJaed/huilikan Kiærleika þ Faderin hefr oss audsynt/ Ad vier skulum Gudz Born kallast. Fyrer þui þecker ydr Heimuren ecki/þuiad hñ kienner hñ eige. Miner Kiærustu/vier erū nu Gudz Born/ z þ er eñ ei opinberad huad vier verda munū/ Eñ vier vitū/þa þ birtast mun/þ vier munū honum lyker verda/þui vier munum hñ sia so s ad hñ er. Og huer eirn er þuilyka Von hefur til hñs/sa hreinsar sig/lika sm̄ ad hñ er hreiñ. Huer Synd giorer/ sa giorer rangt/z Synden er hid ranga/Og þier vitid þ hñ birtist/Uppa þ hñ vor[u] Synd[er] burt take/z eingen Synd er j honum. Huer j honum blyfur sa syndgar ecki. Huer hñ syndgast/ sa hefur hñ eigi sied nie þeckt.

Huad Synd er
Esa. 53. 1 Pet 2

Apoc. 22.

Sona korn/Latid onguan villa ydr. Huer Riettuisena giører/ſa er Riettuiſs/lika ſm̄ hn̄ er Riettuiſs. Huer Syndena giorer/ſa er af Dioflenum/þuiad Diofullen ſyndgadiſt ad Vpp hafe. Þar fyrer birtiſt Gudz Son/ad hn̄ nidurbriote Dioſulſins vk. Hu af Gude er fæddr/ ſa giorer eigi Synd/Þuiad hn̄s Sæd blyfur j honum/og hn̄ gietur eige ſyndgaſt/ þuiad hañ er af Gude fæddr. Þar af eru auglios Gudz Børn og Dioſulſins Børn. Huer hn̄ er eige Riettuiſs/ſa er ecki af Gude/⁊ huer eigi elſkar ſiñ Brodr.

Joh. 8 B

Gal. 4.

Þuiad ꝥ er ſa Bodſkapr.huern þier hafid heyrt fra vpphafi/ Þad vier ſkulum elſka oſſ jñ-byrdis/ Ecki ſm̄ Cain ſa af hinum vonda var/⁊ j hel ſlo ſiñ Brodr. Og fyrer huad j Hel ſlo hn̄ hn̄? Þui hn̄s verk voru vond/ ⁊ hn̄s Brodurs Riettferdug.

Joh. 15. C

Vndriſt ecki Brædr miner/þott Heimuren hate ydr. Vier vitum ꝥ vier vr Daudanū erū komner til Liffſins/þuiad vier elſkum Brædurna. Huer hañ elſkar eigi Brædurna/ ſa blyfur j Daudanum. Huer ſinn Brodr hatar ſa er Manndrapare/Og þier vitid ꝥ Manndræpari hefur eigi eilyft Lyf j ſier blifanda.

Af þui þeckiū vier hn̄s Kiærleika/ad hn̄ hefur ſett ſitt Lyf vt fyrer oſſ/ Og vier ſkulū eir-nen ſetia Lyfet vt fyrer Brædurna. Enn nær ad einhuer hefur þeſſarar Veralldar audæfe/ og ſier ſinn Brodur naud lyda/⁊ lykur ſitt hiarta til fyrer honum/Hůnen blyfur Gudz Kiær-leike hia honum? Min ſona korn/elſkum eigi mz orde ⁊ Tūgu/helldr mz verki ⁊ Sañleika.

Heb. 17.

Joh. 16.

Þar af þeckium vier/ꝥ vier erum af Sannleikanum/ ⁊ kuñum ad haga vorum hiørtum fyrer hañs auglite/ſo/Þo ad vort hiarta fordæme oſſ/ad Gud er meire voru hiarta/og þekker alla hlute. Þier aſtſamliger/ef vort hiarta fordæmer oſſ eigi/ þa høfum vier Trauſtleik til Gudz. Og huad vier bidium/ꝥ munum vier af hm̄ ødlaſt/Þuiad vier geymum hn̄s Bodord/ ⁊ giorū huad fyrer hm̄ þægeligt er. D

Joh. 15.

Og ꝥtta er hn̄s Bodord/ꝥ vier truū a nafn hn̄s Sonar Jeſu Chriſti/⁊ elſkum huer añan ſo ſ ꝥ hn̄ gaf oſſ Bodordid. Og huer hn̄ vardueiter hn̄s Bodord/ſa blyfur j honum/⁊ hn̄ j ho-num. Og þar af vitu vier/ꝥ hn̄ blyfur j oſſ/vt af ꝥm anda huern hn̄ hefur giefed oſſ.

IIII.

Huerier And' ad eru af Gude

Hier æſtſamliger/truid eigi huerium ſ einum Anda/ Helldr reynid Andana/ huert ꝥr eru af Gude. Þuiad þar eru marger Falſſpamenn j Verølldena vtgeingner/þar af ſkulu þier Gudz Anda kienna/Huer Ande ſ vidurkenner þad Jeſus Chriſtus ſie i Holldgan kominn/ ſa er af Gude/ Og huer Ande ſem eige vidur kenner/þad Jeſus Chriſtus ſie j Holldgan kominn / ſa er ecki af Gude. Og þad er ſa Ande ꝥſſ Antachriſtz/af huerium þier hafid heyrt/ꝥ hn̄ munde koma/ ⁊ er nu þegar j Heimenū. A

Joh. 3. B

Sona korn/þier erud af Gude/⁊ hafid hina yfer vnnid. Þuiad ſa j ydur er/ hn̄ er hinum meire/ſm̄ j Heiminum er. Þeir eru af Heimenum/fyr' þui tala ꝥr vt af Heimenum/⁊ Hei-muren heyrer ꝥm. Vier erum af Gude/⁊ huer hn̄ vidurkiener Gud/ſa heyrer oſſ/Huer hn̄ er eigi af Gude/ſa heyrer oſſ ecki/ Þar af kennum vier Andan Sañleikſins/ og Andan Villu-domſins.

Joh. 1

Þier æſtſamliger/elſkum oſſ iñbyrdis/ Þuiad Kiærleikuren er af Gude/⁊ hů hn̄ elſkar ſa er af Gude fæddr/og kenner Gud. Huer hn̄ elſkar ecki/ſa kienner eigi Gud/ Þuiad Gud er Kiærleikureñ. J þui audbirtiſt Kiærleike Gudz vidur oſſ/þad Gud ſende ſiñ eingietin Son j Heimen/ad vier ſkylldum fyrer hn̄ lifa. Þar inne er Kiærleikuren. Eigi þad vier elſkudum Gud/helldr ꝥ hn̄ elſkade oſſ/⁊ ſende ſinn Son til forlikunar fyr' vorar Synder. C

Þier æſtſamliger/fyrſt þad Gud hefur oſſ ſo elſkad/þa ſkulu vier eirnen elſka oſſ jnnbyrd-is. Eingen hefur Gud nøckru ſiñe ſienan. Ef ad vier elſkū oſſ jñbyrdis/þa blyfr Gud j oſſ/ og hn̄s Kiærleike er fullkomligur j oſſ. Þar af þeckiu vier ꝥ vier blifum j honum/og hn̄ j oſſ/ Þuiad hn̄ hefur giefed oſſ af ſinum Anda. Og vier ſæum/⁊ vitnum/ꝥ Faderin hefur ſendt Sonen til Heimſins Lauſnara. Huer nu vidurkienner/ꝥ Jeſus er Gudz Sonur/j ꝥm blyfur Gud/⁊ hn̄ j Gude. Og vier høfum þekt/⁊ truad ꝥm Kiærleika/Sm̄ Gud hefur til vor.

Gud er Kiærleike/ og huer j Kiærleikanum blyfur/ ſa blyfur j Gude/⁊ Gud j honum. J þui er Kiærleikuren fullkomligr hia oſſ/ad vier høfū trauſtleik a deigi Domſins/ Þuiad lika ſ hn̄ er/ſo erū vier eirnen j ꝥſſū Heime. Hrædſla er eigi j Kiærleikanū/helldr vtdryfr fullkom-ligr Kiærleike hrædſluna/ ꝥt Hrædſlan hefur Kuøl/ Eñ huer hn̄ hrædiſt/ ſa et ecki fullkom-ligur D

ligur i Kiærleikanum.

Latum oss hn̄ elska/ þuiad hn̄ hefur elskad oss fyrre. Ef einhuer seiger/ Eg elska Gud/ og hatar sinn Brodur/ sa er Liugare. Þui huer hn̄ elskar ecki sinn Brodr/ huern hañ sier/ Huernen gietur sa Gud elskad þañ er hn̄ sier eigi? Og þta Bodord høfum vier af Gude/ þ hu hn̄ elskar Gud/ hn̄ elske og eirnen sinn Brodr.

Supra 2. Leuit. 19. Joh. 13. Math. 22

V.

A Huer hn̄ truer þ Jesus sie Christr/ sa er af Gude fæddr. Og huer ed elskar þn̄ s hn̄ hefur gietid/ sa elskar z eirnen þañ sm̄ af honum er fæddr. Þar af þeckium vier/ þad vier Gudz Børn elskum/ nær vier elskum Gud/ og hølldum hn̄s Bodord/ Þuiad þ er Kiærleike til Gudz/ þ vier vardueitum hn̄s Bodord/ og hn̄s Bodord eru eigi þung. Þui allt huad af Gude er fætt/ þad yferuinnur Heimen. Og vor Trua er yferuinningen/ huer Verølldena hefur yferunnid. Eñ huer er hann s Verølldina yferuiñur? Vtan alleinasta sa er truer/ þad Jesus sie Gudz Sonur.

Huad Kiærleikur Gudz þann er

B Þesse er hn̄ sa sm̄ kemur mz Vatne z Blode/ Jesus Christus/ Eigi mz Vatne alleinasta/ helldr mz Vatne og Blode. Og Anden er sa sm̄ vitnar/ þad Anden er Sannleiken. Þuiad þrijr eru sm̄ Vitnisburden gefa a Himne/ Faderin/ Sonuren/ z heilagr Ande/ og þr þrijr eru eitt. Og þrijr eru sm̄ Vitnisburden giefa a Jordu/ Andin/ Vatnid/ z Blodid/ og þau þriu eru eitt. Ef vier medtøkum mannanna Vitnisburd/ þa er þo Gudz Vitnisburdur meire/ Þuiad Gudz Vitnisburdr er sa/ þ hn̄ hefur vitnad af sinum Syne. Huer hañ truer a Gudz Son/ sa hefur þennan vitnisburd j sier. Huer hn̄ truer ecki Gude/ sa giører hañ ad Liugara/ Þuiat hn̄ truer eckj Vitnisburdinū/ þm Gud vitnar af sinum Syne. Og þta er Vitnisburduren/ þ Gud hefur giefed oss eilijft lijf. Og þtta Lijf er j hn̄s Syne. Huer Gudz Son hefr/ sa hefur Lijfid. Huer hn̄ hefur eigi Gudz Son/ sa hefur z eigi lijfid.

C Þetta skrifade eg ydr/ þier sm̄ truid a nafn Gudz Sonar/ So ad þier vitid/ þ þier hafid eilijft Lijf/ og þ þier truid a nafn Gudz Sonar. Þuiad þ er sa traustleike sm̄ vier høfum til hn̄s/ sa/ ef vier bidium nockurs/ epter sinum vilia þa heyrer hn̄ oss. Og fyrst vier vitum þ hañ heyrer oss/ huad vier bidium/ þa vitu vier þad vier þær Bæner høfum/ hueriar vier høfū bedid af honum.

D Ef nockur sier sinn Brodr syndgast einhuerre Synd/ eigi til Dauda/ sa ma bidia/ og mun hn̄ giefa þm Lijfed sm̄ syndgadi/ ecki til Dauda. Þar er a Synd til Dauda / eg seige ecke ad nockur þar fyrer bidie. Allt Ranglæte er Synd/ og þar er Synd ecki til Dauda.

a (Synd til) Þad er Synd a mote heilögum Anda/ huar ap Mattheus skrif ar xij. Cap.

Vier vitum þ huer af Gude er fæddr/ sa syndgar ecke/ Helldur sa af Gude er fæddr /hann vardueiter sig/ og hinn vonde mun eigi snerta hn̄. Vier vitum þad vier erum af Gude/ og þ allr Heimuren er stickadr j vondu. Eñ vier vitū þad Gudz Sonur er komen/ z hefur gefed oss þ sinne/ ad vier kieñum þann sm̄ sannarligur er/ og erum j hinum sannarliga hañs Syne Jesu Christo. Þesse er sañur Gud/ z eilijft Lijf. Sona korn/ vardueitid ydur fra Skwrgodum/ AMEN.

Hinn Annar S. Johannis Pistill

I.

A Ek ellдre/ þre Vtvaldre Fru/ z heñar Børnū/ huer eg elska j Sañleika/ Og eigi einasta eg/ helldr eirnen aller þr s vidrkient hafa Sannleikenn/ fyrer Sannleikans saker sm̄ j oss blijfur/ og j hia oss mun vera ad eilijfu. Nad/ Myskun/ Fridr af Gude Fødur/ og af DROTTNI Jesu Christo Syne Fødursins/ j Sannleika z Kiærleika/ sie ydr mz.

B Nasta gladr em eg/ þad eg hefe funded medal þinna Barna þa j Sannleiknum ganga/ Suo sm̄ þat vier høfum Bodordid af Fødurnum mztekid. Og nu bid eg þig Frua/ eige sm̄ skrife eg þier nytt Bodord/ helldur

Helldr þ hu ad vier hofum haft fra vpphafe/ad vier elſkum oſſ jnbyrdis/Og þad er Kiærlei-kurinn/ad vier gøngum epter hn̄s Bodorde.

Þetta er þ Bodord ſm̄ þier hafid heyrt af vpphafe/ vppa þat þier gangid þar jn̄e. Þui- **C** ad marger Villumenn eru vtfarner j Heimen/ ſm̄ ecki vidurkienna Jeſum Chriſtum j Holld-gan komen vera. Þeſſe er ſa Villumadr ꝛ Antachriſtr. Siaed ydr fyrer/ad þier glatid ecki þui huad þier hafid verkad/helldr ſo ad þier m̄takid full verdlaun. Huer han ſkrikar/ og blijfur ecke j Lærdomi Chriſti/ ſa hefur onguann Gud/Huer ed blijfur j Lærdomenum/ ſa hefur bæde **D** Fødurenn ꝛ Sonin.

Ef eirn huer kemur til ydar/ og med ſier flytur eigi þennan Lærdom/ þann hyſid eige/ og heilſid honum ecki. Þui huer honum heilſar/ſa giør' ſig hluttakara hn̄s vondra verka. Eg hefe margt ad ſkrifa ydr/enn eg vil eigi m̄ Bokfelle ꝛ Bleke/Helldr vona eg ad koma til ydar/og munnliga vid ydur ad tala/ Vppa þat vor Føgnudur fullkomligur ſie/
Þier heilſa Børn Syſtur þinnar hinnar vtuøldu. A M E N.

Hinn III S. Johannis Piſtill

I.

HA elldre. Gaio hinum elſkuliga/huern eg elſka i Sannleika. Minn **A** elſkulige/ eg æſke i øllū greinum/ þat ad þier vel vegne/ꝛ heilbrigdr ſiert ſo ſm̄ þat nær þinne Salu vel vegnar. Eg gladdiſt nærſta þa Brædurner komu/ og gafu Vitnisburd af þinum ſannleika/huernen þu geingr j ſan̄leiknū/Eg hefe eigi nockurn føgnud meire enn þan̄/ þat eg heyre þ min Børn ganga j Sannleikanum.

Min̄ æſtſamlige/þu giører truliga huad þu giører vid Brædurna/ꝛ **B** Geſtina/huerier af þinum Kiærleika hafa Vitnisburd giefid/fyrer Søfnudenum. Og þad hefur þu velgiørt/ad þu hefur þa fyrer Gude/verdugliga a veg leidt. Þu ifyrer hn̄s nafns ſaker eru þr vtfarner/og hafa af Heidingiū eckert tekid/ Þui ſkulu vier þſſ hattar medtaka/ vppa þ vier ſieum ſamuerkendr Sannleikſins.

Eg ſkrifade Safnadenum/Enn Diotrephes/ſa medal þra vill mikils metin vera/medtekur oſſ eigi/Fyrer þui nær eg kem/vil eg aminna hn̄ ſinna verka/er hn̄ giører/og þuætter med vondum ordum i giegn oſſ/og lætur ſier ecki nægia/þat hn̄ medtekr eigi ſialfur Brædurna/ ꝛ **C** fyrerbydr þm ſm̄ þat vilia giøra/og vtrekr þa af Søfnudenum.

Minn Kiæraſte/epterfylg ei hinū vonda/helldr þui hinu goda. Huer gott giører/hn̄ er af **D** Gudi. Huer jlla giører/ſa ſier eige Gud. Demetrius hn̄ hefur Vitnisburd af huerinn manne/og af Sannleiknum ſialfū/og vier berū eirnen vitne/ꝛ þier vitid þat vor Vitnisburdr er ſanr. Eg hefda vel margt ad ſkrifa/en̄ eg villda eigi m̄ Bleke og Þen̄a til þin ſkrifa. En̄ eg vænte þat eg mune ſnarliga ſia þig/og mun þa Mun̄ur vid mun̄ mæla. Fridr ſie m̄ þier. Þier heilſa Vinerner. Heilſa þu Vinunū m̄ nafne.

Formale yfer Piſtilenn til Ebreos

Allt hier til höfū vier haft þær riettu Höfudbækr hins nyia Teſtam̄tiſſins. En̄ þſſar fiorar ſm̄ epterfylgia/þær hafa fordū an̄ad alit haft. Og i fyrſtu/ad þſſe piſtill til Ebre. ſie huorke S. Pals nie nockurs an̄ars Poſtula/þ er lioſt af þui/ ad i ödrum Cap. ſtendur ſo/ Þeſſe Lærdomur er fyrer þa ſem þad ſialfer heyrdu af DROTTNI/yfer oſſ komen/og ſtadnæmdr. Huar m̄ auglioſt er/þad hn̄ tale wm Poſtulana/ſo ſm̄ ſie hn̄ fra Lærisueirn/ A. huern ſlykur Lærdomur fra Poſtulunum ſie komenn/Ma vera löngu ſeinn̄a. Af þui ad S. Pall/Gal. i. wottar megtugliga/þad hn̄ hafe ſitt Euangelium af ongum manne/nie fyrer mannen / helldur af Gude ſialfum.

Enn yfer þad fram/hefur hann eitn hardan hnut/ þar hn̄ i hinum vi. og x. Cape þuerliga neitar og afſeiger þeim yferbot/ ſm̄ ſyndgaſt epter Skirnena. Og i hinum xij. ſeiger hann þ Eſau

hafe

hafe yferbotar leitad/og þo ecki fundid. Huert ad liſt epter þui þad hliodar/ad wera i giegn øllū Euangeliis og S. Pals Piſtlum. Og þo þar mætte eina Gloſieran yfer giöra/þa hlioda orden ſialf ſo klarliga/þad eg veit ecke/huert þad mune nægia. Enn mier þiker/ſm̄ þad ſie einn Piſtill af mörgum greinum ſamanſettur/og ecke einhattanarlig ſkickanlig höndlan.

Þad ſie nu huad ed will/ Þa er þad þo eitn agiætur og fagur Piſtill/ ſa ſm̄ Kiennemansdom Chriſti/ meiſtarliga/og grundualliga wtſkyrer wr Ritningunne. Þar til þad hid gamla Teſtamentum agiætligana og nogligana wtleggur. So ad þad er lioſligt/ad hn̄ er af einum frabærliga lærdum manne ſamſettur/ Huer ad Lærtſueirn Poſtulanna hefur werid/ og margt numit af þm̄/og öruggliga i Trunē forſoktur og i Ritningunne idkadr. Og þott hn̄ legge ecki Grunduöll Truarinnar/ſo ſm̄ ſialfur hn̄ wottar/vi Cap. (huad þo er Poſtuligt Embætte) þa bygger hn̄ þo fordilldarliga þar wppa/ Gull/Silfur/Gimſteina/ Suo ſm̄ ed S. Pall i. Cor. iii. ſeiger. Þar fyrer/ſkal oſſ ecki neina hindran giöra/þott ad þar werde / ma wera nockud Triarhark/Halmr/og Hey mz innblandad/Helldr ſkulu wær þeñan merkiliga Lærdom mz allre wegſemd medtaka Vtan þad wier meigum ecki iafna honum i öllum hlutum/widur Poſtuliga Piſtla. Enn þo ad nockrer wilte tilgieta/þad S. Pall ſkule ſkrifad hafa þennan Piſtil til Ebreſkra manna/ſm̄ Chriſtnaſt höfdu/ og þui eige ſkrifad ſinn Poſtuligan Titul/edur heite. Af þui ad Gydingum miſþocknade/þad hn̄ kallade ſig Poſtula og Lærefödur Heidinna þioda/ og hafe ſent hann med ſinum Lærtſueine Timotheo/Huad ouitanligt er. Og huer hn̄ hefur ſkrifad er ouitanligt/will og eitnen fyrſt wm ſtunder ouitanligt blifa/ Þar liggur og eingenn magt wppa. Oſſ ſkal nægia ſa Lærdomur/ſm̄ hn̄ ſo ſtadfaſtliga grunduallar wt af Ritningunne/ og iafn framt eina rietta/agiæta/weniu/tak/og mata lærer og auiſar/ ad leſa og ſtunda Ritningena.

Piſtillen til Ebreos

I.

A MED þui ad Gud hefur fordum mørgu ſinne z marghattadliga talad til Fedranna/ fyrer Spameñina/hefur hn̄ allra ſidaſt a þſſum døgum til vor talad fyrer Soniñ/ þañ hn̄ ſette til erfingia yfer alla hlute/fyrer huern hn̄ hefur eirnen Verølldina ſkapad. Huer hellſt (med þui hn̄ er Liome hn̄s Dyrdar/og j mynd hn̄s ſtadfeſtu)ad ber alla hlute mz orde ſins Kraptar/z giorer hreinſan vorra Synda fyrer ſig ſialfan/ſette ſig til hægre handar tigniñe a Hædunum/ Suo myklu ædre giørdr Einglunum/ſm̄ hn̄ hefur myklu framar þm̄ erft eitt hærra nafn.

Þuiad til huers Eingils þa hefur hn̄ nockurt ſinne þat ſagt? Þu ert minn Sonr /j Dag B ol eg þig. Og enn añad ſinn/Eg mun hn̄s Fader vera/og hn̄ mun minn Sonur vera. Og enn aptur/ſm̄ hn̄ jnnleider þañ frumgietna j Heimen/ſeiger hn̄/Og hañ ſkulu aller Einglar til bidia. Af Einglunum ſeiger hn̄ at ſønnu/Sina Eingla giører hn̄ Anda/z ſina Þienara Elldzloga. Enn af Synenum/Gud/þitt Sæte er æ og ad eilijfu/ Stiornaruøndr þins Rijkis/ er Riettlætis vøndr/þu hefur elſkad Riettlætid/eñ hatad Ranglætid/Fyrer þui hefr Gud C þinn Gud/ſmurt þig medr Vidſmiøre Fagnadarins/ fram̄ yfer þina hluttakendr.

Psal. 2. Psal. 88. Psal. 96. Psal. 103 Psal. 44

Og þu DROTTIN hefur af upphafe Jørdina grūduallad/z Himnarner eru þin handauerk/Þeir ſømu munu forganga/eñ þu munt blijfa/z aller munu þr elldaſt ſm̄ añad Fat/ Og ſo ſm̄ Klæde muntu þm̄ vmhuerfa/z þr munu umhuerfaſt/Enn þu ert ſialfur hinn ſame D og þin ær munu ecki þrottna. Enn til huers Eingils hefur hn̄ nockurn tima ſagt? Set þig til minnar hægre handar/ Þar til/þat eg þina Ouine legg til ſkarar þinna Fota? Eru þeir ecki aller þionuſtuſamliger Andar/ vtſender til þionuſtu/vegna þeirra ſem erfa ſkulu Saluhialpena?

Psal. 10.40 Psal. 109

II.

A ÞAR fyrer/byriar oſſ ad giefa þſſ framar gaum ad þui Orde/þ vier heyrū/ſo ad vier fordiørfunſt ecki. Þui ef þad Ord er ſtødugt vordid/ſm̄ fyrer Einglana er talad/og huer yfertrodning og Ohlydne hefur medtekid ſin riettferdug laun/ Hūnen vilium vier þa vmflyia/ ef vier giætum ecki ſlikrar Saluhialpar? Nū hellſt ad hafde ſitt Predikunar upphaf fyrer DROTTIN/ Eñ hū er komē til vor af þm̄ ſ hn̄a heyrdu/Og Gud gaf hn̄e vitne/mz Taknū/z Daſemdū/ z marghattdū Krapta vérkū/z mz vtſkiptingu heilags Anda/epter ſiñe villd.

Exo. 20.

Þui.

Þuiad hn̄ hefur ecki Einglunum vndergiefid þa epterkomande Verølld / þar vier afſeig- B ium. Þat vottar enn nockur j einhuerium ſtad/ſo ſeigiande/Huad er Maduren/ad þu min̄iſt hn̄s? Og man̄ſins Son/ ad þu vitier hn̄s? Litla ſtund hefur þu hn̄ Einglan̄a þarnaſt læ- tid/Med Dyrd ꝛ Heidre koronader þu hn̄/ꝛ ſetter hn̄ yfer verk þinna handa/ Alla hlute he- fur þu vnderlagt hn̄s Fotum. J þui þat hn̄ vnderlagde honum alla hlute/þa hefur hn̄ eck- ert fra ſkiled/þat honum ſie eige vndergiefid. Enn nu fyrſt ad ſinne/ſiau vier ecki/ þat hon̄ ſie aller hluter vndergiefner. Enn þan̄ ſm̄ vm ſtundar ſaker hefur Einglan̄a þarnaſt/ ſian̄ vier/ ad þar er Jeſus/fyrer Pıſlan Daudans/koronadꝛ mz Dyrd og Heidre/vppa þ/ad han̄ af Gudz Nꝏd fyrer alla Daudan ſmackade.

Psal. 8

Þuiad þat ſæmde þm̄/huers vegna aller eru/og fyrer þann aller hluter eru/ſa mørg børn C hefur til Dyrdarinnar ladat/þat hn̄ høfdingian þra Saluhialpar fyrer Piſlına fullkomin̄ gierde. Med þui þr koma aller vt af einum/bæde ſa ſ̄ Helgar ꝛ þr ſm̄ Helgader verda. Fy- rer þui blygiſt hn̄ ecki eirnen þa brædꝛ ad kalla/ꝛ ſeiget/ Kun̄giøra mun eg nafn þitt minum brædrum/og mitt j Søfnudenum þier lof ſyngia. Og enn aptur/ Vppa hn̄ mun eg min̄ A- trunad ſetia. Og en̄ an̄ad ſin̄/Sia þar/Eg ꝛ þau børn/ ſm̄ Gud hefur mier giefid

Psal. 20.
Psal. 16
Esa. 8

Nu mz þui ad børnen hafa til ſaans Holld ꝛ Blod/er hn̄ eirnen j ſama mata þſſ hlutta- D kare orden/Vppa þat/ad hn̄ Magtina tæki fyrer Daudan/fra þm̄/ſ̄ Daudās magt hafde/ þat er Dioflinum/og endurleyſte þa/ſm̄ fyrer Ogn Daudans/ hlutu vm alla æfi j þrælkan ad vera. Þuiad eigi neinſtadar annaſt hn̄ Einglana/helldꝛ an̄aſt hn̄ þat Sæde Abrahams. Huadan af hn̄ hlaut fyrᵉ alla hlute ſinum Brædrum likur ad verda/Vppa þat/ hn̄ Myſkū- ſamur yrde og trulynddr Byſkup fyrer Gude/til ad forlika Folkſins Synder. Þuiad j þui ſ̄ hn̄ hefur lidid/ og freiſtadꝛ er/ þa kann hn̄ þm̄ ad hialpa/ ſm̄ freiſtader verda.

III.

HVar af þier heilager Brædꝛ/hu̇ier hluttakarar erud þrar Himneſkrar kall- A anar/giefid giætur ad þm̄ Sendeboda og Byſkupe/þann vier vidurkiennum Jeſum Chriſtum/ſa trur er þm̄/ huer hn̄ hefur fyrer ſettan (lika ſ̄ Moyſen) j ollu ſinu huſi. Enn þſſe er meire Dyrdar verdꝛ enn Moyſes/Af þui ad ſa hefur meire Heidran af Hwſinu ſm̄ þ ſmıdade/en̄ Hwſid ſialft. Þuiad ſierhu̇t Hws ẏdꝛ af einhu̇ıu̇ ſmidad/ en̄ ſa alla hlute ſmidar/þat er Gud. Moy- ſes var ad ſonnu trur j øllu hn̄s Huſi ſo ſm̄ Þionuſtumadꝛ/ til Vitnisburdar þſſ ſm̄ ſagt ſkal B verda/Enn Chriſtur ſo ſm̄ Sonꝛ yfer ſinu Huſi/huers Hws ad eru vier/ ef vier an̄ars Atru- nadenum og hroſan vonarin̄ar/allt til enda/faſtliga helldum.

Huar fyrer/ſo ſm̄ ſeiger Heilagꝛ Ande/J dag ef þat verdur/ad þier heyrid hn̄s Rødd/þa forherdid ei ydᵛ hiørtu/ſo ſ̄ j beiſku̇in̄e ſkiede a freiſtingᵛ deigi j Eydemørku/huar ad freiſtu- du min ydrer Fedꝛ/þr reyndu ꝛ ſau min verk/j fiorutiger æra. Fyrer þat vard eg reidur þſſare Kynſlod/ꝛ ſagde/Jafnliga eru þr viller j hiarta/ꝛ eigi þektu þr mina vegu/Huerium eg eir- C nen ſoor j minne Reide/ad eigi ſkylldu þr koma til minnar huilldar. Siaed til kiærer Bræ- dur/þat eigi nockur medal ydar hafe vont vantruad hiarta/þat fragangande er Gude Lifan- da/Helldꝛ amin̄id ydꝛ ſialfa alla daga/ſo leinge ſ̄ þ j Dag kallaſt/ad þar eingen̄ medal ydar forherdiſt/af ſuikræde Syndarinnar.

Psal 94

Þui vier erum Chriſti hluttakarar vordner/ef vier annars vppbyriadre Tru/allt til enda faſtliga hølldū. So leinge ſ̄ ſagt verdꝛ/J Dag ef þat verdꝛ ad þier heyrid hn̄s Rødd/þa for- D herdid ecki ydar hiørtu/ſo ſ̄ j þre beiſkunin̄e ſkiede. Þuiad ſumer ſm̄ hana heyrdu forbeiſkuduſt Þo eigi aller þr ed vtgeingu af Egiptalande fyrer Moyſen. Enn huerium reiddiſt han̄ j fio- rutiger æra? Er eigi ſo? Þeim ſm̄ ſyndguduſt/huerra hræ ad nidur hrundu j Eydemørku. Enn huerium ſoor hn̄/þ þr ſkylldu eigi koma til hn̄s huildar/ nema þm̄ ſm̄ vantruader voru? Og vier ſian̄/ þ þr hafa ecki kun̄ad jn̄ ad kona/ Vantruarin̄ar vegna.

IIII

NVJ latum oſſ hrædaſt/þat vier forſomum ecki þat Fyrerheit/jnn at koma til A hn̄s huildar/ꝛ eingen vorra epter verde. Þuiat þat er oſſ eirnen kun̄giort ſuo ſm̄ hinum. En̄ Ordid Predikunarinnar hialpade hinum eckert/nær þr tru- du ecki ſin̄ þat heyrdu/Þuiat vier huerier truum jn̄gøngum j huildena/ſo ſm̄

at hn̄

... seiger/Eg soor i minne Reide/þ eigi skylldu þr til miñar huildar koma.

B Og ad sonu/þa þau verkin i vpphafe Veralldarinnar giørdust / sagde hñ i nockrum stad af hinũ siøunda Deige lika so/Og Gud huildist a siøunda Deige af øllum sinum verkũ. Og hier j þssum stad enn aptur/ Þeir skulu eigi koma til miñar huildar.

Gen. 2
Psal. 95

Med þui ad þ er enn fyrer høndum/ad nockrer skule til þrar somu koma. Og þr huerium þat i fyrstu kunngiørt er/eru þar ecki til komner/fyrer þra Vantruar saker/Þa asetur hñ eñ aptur nockurn dag epter slikan langan tima/ꝛ seiger fyrer Dauid/J dag/ so sm̃ ad sagt er/J dag/ef þier heyrid hñs Rødd/þa forherdid ecki ydar hiørtu. Þuiad ef Josue hefde þa til huildar leitt/hefde hñ alldreige epter þat af nockrum ødrũ Deige sagt. Fyrer þui er þar eñ huild fyrer høndum Folke Gudz. Þuiad hu̇ til hñs huildar er komen/hñ huilist eirnen af hñs verkum/so sm̃ Gud af sinum

C

So latum oss nu kapp a leggia/inn ad koma til þssarar huildar/Vppa þ/ad eingen falle j þat sama epterdæme Vantruarinnar. Þuiad Gudz ord er lifande og kræptugt/ og hueriu tuieggiudu Suerde huassara/og giegnum smygꝛ allt/þar til þad j sundꝛ skilur Salina ꝛ Andan/eirnen Briosk og Bein/og er Domare hugreñingaña og hiartans hugarlundar/og þar er eingen skiepna fyrer honum osynelig/Eñ aller hluter eru nockter/ꝛ ohulder fyrer hñs augum/af hueriũ vier tølum

D

V.

A MED þui vier høfum maktan Byskup Jesum son Gudz/huer til Himens er faren/So latum oss hallda fast þre vidurkienning. Þuiad vier høfũ eige þñ Byskup sm̃ ecke kañ sampining hafa mꝫ vorũ breyskleika/helldꝛ sa sm̃ freistadur er a allan hatt/lika so sm̃ ad vier/þo an Synda. Fyrer þui latum oss þar ad ganga mꝫ hugarhreyste/til þss Nadariñar stols/so ad vier audlunst Myskunseme/ꝛ Raad fiñum/a þm tima/nær vier þurfum fulltings vid.

B Þuiad huer Byskup af moñum tilkiøren/sa verdꝛ fyrer mennina settur/ j þm hlutum sem ad eru fyrer Gude. Vppa þat hñ fornfære Gæfur ꝛ helge offur fyrer Syndernar/ Sa sm̃ samharma kann þm sm̃ fauịsser eru/ og viller fara/ med þui hañ er sialfur vmgiefinn med Breyskleika. Fyrer þad hlytur hñ jafnt/lika sm̃ fyrer Folkit/ eirnen fyrer sig sialfan ad offra fyrer Syndernar. Og eingen tekur sier sialfum Heidꝛ til/helldꝛ hñ sm̃ kalladꝛ verdꝛ af Gude/so sm̃ Aaron

C So hefur Christur ecki eirnen sig sialfan innsett j Heiduren/þat hñ yrde Byskup / Helldꝛ sa sm̃ til hñs hefur sagt/Þu ert minn sonur /J Dag ol eg þig. Sm̃ hñ eirnen eñ j ødrũ stad seiger/Þu ert eilịfliga Kiennemadꝛ/ epter skickan Melchisedech. Og hñ hefur a deigi sinns holldz Bæner og beidne/ mꝫ øflugu kalle ꝛ Tærføllum/offrad til hñs sm̃ af Daudanũ biarga kuñe/Og er eirnen bænheyrdꝛ fyrer þ hñ vegsamade Gud. Og þott hñ være Gudz Son/hefur hñ þo j þui hñ leid/hlydne lært. Og þa hñ fullkomnadꝛ er/er hñ orden øllum/ huerier hm̃ hlyduger eru/til efne eilịfrar Saluhialpar/ af Gude Byskup kalladꝛ / epter skickann Melchisedech.

Psal. 2.
Psal. 110

D Þar vt af høfdu vier margt ad seigia. Enn þat er þũgt/ a medan þier so skilnings lauser erud/Og þier sm̃ fyrer løngu skylldud Meistarar vera/þurfid nu vid aptur/ þat vier lærum ydꝛ þañ fyrsta Bokstaf Gudligs Ordz/og þat vier giefum ydꝛ Miolk og onguan megnan Mat. Þuiad huerium vier hliotum Miolk ad giefa/sa er oreyndꝛ j orde Riettlætisins/ þuiad hñ er Vngberne/enn hinum fullkomnum heyrer megn matur/sm̃ af siduana hafa jdkad Sinne til fragreiningar godz og Illz.

VI.

A FYrer þui viliu vier þann Lærdom af vpphafe Christeligs Lifernis / nu fara lata/ og til algiørfileiksins grịpa/ Eigi aptur ad nyiu grunduøll leggiande Jdrunarinnar daudra verka/ꝛ Truariñar a Gud/Skirnariñar/Lærdomsins hãda vpplegginguñar/Vpprisuñar framlidinna/eilịfs Doms. Og þta viliu vier giøra ef Gud vill añars til stedia.

Þuiad þat er omøguligt/ad þm̃ somu/sm̃ eitt siñ vppbirter eru/ ꝛ smackad hafa Himneska gafu/ ꝛ hluttakarar eru vordner heilags Anda/ꝛ smackad hafa hid goda

Gudz ord/og Krapt epterkomande veralldar /og ef þr af falla aptur ad nyiu/og krossfesta á B
sialfum sier Son Gudz/og fyrer skimp halda/ad þr skylldu aptur endurnyader verda til Yfer
botar.

Þuiad Jørden sm̄ Regnid dreckur/þat optsinnis a hana kemur / og hagkuæmeligt Gras
ber þm̄ sm̄ hana yrkia/medtekr Blezan af Gude. Enn hū sm̄ þistla ⁊ Þyrna ber/hun dug-
er ecki og er Bøluan̄nne nærst/huer ad sidūstu vppbrend verdur. Enn vier treystum elskulig-
er/nockru betur til ydar/ Þad þier Saluhialpin̄ne nanare sieud/þo ad vier tølum so. Þuiad C
Gud er ecki ranglatur/þat hn̄ gleyme yduars giørnings ⁊ kiærleikans eruidis/s̄ þier audsyn-
dud vid hn̄s nafn/þa þier þionudud Heiløgum ⁊ enn þionid. Enn vier bigerum/Ad huer ein̄
yduara audsyne þa sømu kostgiæfne j von̄nne/fast ad hallda allt til enda/ad þier letiest eige
helldr sieud epterfylgiarar þra/sm̄ fyrer Truna ⁊ Þolinmæde fyrerheit erfa

Þui lika s̄ Gud fyrerhiet Abraham/þa hn̄ vid onguan̄ an̄an̄ stærra hafde ad sūia/soor hn̄
vid sialfan sig/⁊ sagde/Sannliga skal eg bleza ⁊ margfallda þig. Og mz þui hn̄ bar þolin- D
modliga bidlund/ødladist hn̄ fyrerheitid. Mennerner sueria vid enn ædra/en̄ þr eru / og sa
Eidr giør' enda allrar sundurþyckiu/so ad tryggt blyfur/mille þra. Enn þa Gud villde yfer-
gnæfanliga audsyna Erfingium Fyrerheitisins/ ad sitt Raad er oumskipteligt/hefr hn̄ þar til
Eid a lagt/Vppa þad/vier hefdum fyrer tuær greiner þær ovmskipteligar eru(þui þad er o-
møguligt ad Gud liuge)ørugt traust/vier sm̄ til flucht høfum/og fastliga hølldum þre fyrer
settre von/hueria vier høfum sm̄ annad fast ⁊ ørugt Ackere Salarinnar/su eirnen jnngeingr
j hid jn̄ra Fortialldsins/þar ed fyrer rennaren er fyr' oss jn̄geingen/Jesus/ad eilyfu Byskup
vorden/epter skickan Melchisedech.

Gen. 14.

VII

ENN þsse Melchisedech var Konūgr til Salem/Ken̄emadr Gudz hins hæd- A
sta/huer Abraham j mote gieck/þann tid hn̄ kom fra Orustu Konungan̄a/
⁊ blezade hn̄/Huerium Abraham gaf Tiund af øllū Goze. J fyrstu vtlegst
hn̄ Konūngr Riettlætesins/ Epter þat er hn̄ eirnen Konungr Salem/ þat
er Konūngr Fridarins/vtan Fødur vtan Modr/an̄ slektis/ hafande huerke
vpphaf daganna nie endalok Lyfsins/hn̄ er og samiafnadr Syne Gudz/og
blyfur Kiennemadr ad eilyfu.

Enn giætid at huersu mykell ad han̄ er /huerium Abraham sa Patriarche gaf Tiund af
Herfangenu. Og ad sonū syner Leui þann tid þr medtaka Ken̄neman̄skapin/hafa þr bod-
ord til Tiundina jnn ad taka af Fólkenu(þat er af þra Brædrum)epter Løgmalinu/ þo ad
þr eru eirnen sialfir af Abrahams lendū komner. En̄ hn̄ hús kynferde eige nefnt verdr medal B
þra/sa tok Tiund af Abraham/og blezade þan̄ sm̄ fyrerheitid hafde. En̄ an̄ alls motmælis
er þ so/ad sa hin̄ minne/verdr af hinum ædra blezadr

Og hier taka Tiund daudliger men̄/enn þar burtu/vottar hn̄/þ hn̄ life. Og þar eg seige
so/ Leui sa er Tiundena jnntekur/er eirnen tiundadr/fyrer Abraham/þa þegar hn̄ var j Len-
dum Fodursins/þan̄ tid Melchisedech gieck hm̄ a mote.

Þui ef ad fullkomnan være vorden fyrer Leuitiskan Kien̄emanskap (þui vnder þm̄ hinum
sama hefur Lyduren Logmalid medtekit)huad være þørf framar meir ad seigia/at þar an̄ar
Kennemadr skyllde koma epter skickan Melchisedech/og eigi epter skickan Arons? Þui huar
Kien̄eman̄skapurin̄ vmskiptist/þar hlytur ein̄en Løgmalid vm ad skiptast/ Þui þar slikt er af
sagt/sa er af ødru slekte/vt af þui sm̄ eingen nockurn tima Alltarinu þionat hefur. Þui þ er C
þo opinbert/ad vor DROTTJN er komin fra Juda/til huers slektis Moyses hefr eckert
talad af Kenneman̄skapnum.

Psal. 99.

Og so er þat enn Liosligar/ef annar Ken̄emadr vppkemr/epter liking Melchisedech/sa ec-
ke er giørdr epter Løgmale Likamligs Bodords/ helldr epter Krapte oendeligs Lyfs/ þui han̄
vitnar/Þu ert Kien̄emadr ad eilyfu/epter skickan Melchisedech. Þui þar fyrer aftekst hid
fyrra Løgmals Bodord(mz þui þat var veykt ⁊ ogagnsamt/Þui Løgmalid kun̄e eckert full-
komid ad giøra)og jnnleiddist hin oñur betre Von/fyrer hueria vier nalægiunst Gude

Og þat hid mykla er ecki an̄ Eids/Þuiad hiner eru an Eids Kien̄emen̄ vordner/enn þsse
medr Eide/fyrer þan̄ sm̄ til hn̄s sagde/DROTTJN soor/⁊ þat mun eigi jdra hn̄/ Þu ert
Kiennemadr ad eilyfu epter skickan Melchisedech. Suo nærsta mykels betra Testamentis til

Psal. 109.

sagn

sagnare er Jesus vordenn.

D Og hiner eru marger/ s Kieñemenn vrdu/ fyrer þat ad dauden leyfde þm eigi ad blyfa. Eñ þsse/ fyrer þui hñ eilyfliga blyfur/ hefur hñ oforgeingeligan Kiennemañskap. Þar fyrer kann hñ og eirnen ad hialpa eilyfliga/ þm sm̄ fyrer hñ koma til Gudz/ z lifer æfinliga z bidr fyrer þm.

Þuiad slikan Byskup sæmde oss ad hafa/ sa sm̄ være Heilagr/ Saklaus/ Oflecdkadr/ Syndugum fraskilinn/ z hærra enn ad Himinen er/ huerium dagliga eigi þorf gioreft/ so s ad hinum odrum Byskupum/ j fyrstu fyrer sinar eigenligar Synder ad fornfæra/ epter þat fyrer Folksins Synder. Þui þat giorde hñ einusiñe þa hñ sialfan sig fornfærde. Þui þa meñ sm̄ Logmalid setur til Presta/ þr hafa breyskleik/ Eñ þta Eidsins ord/ þ epter Logmalid er sagt setur Sonin eilifan og fullkomen.

VIII

A ÞAD er nu upphæden þss/ þat vier afseigium. Vier hofum þann Byskup/ sm̄ situr til hægre handar j Tignarstolinum a Himnum/ og heilagra Audæfa og sannarligrar Tialldbwdar Handuerksmadr er/ hüia Gud hefr uppbygt/ og eigi madurin. Þuiad huer Byskup verdr tilsettur ad offra Giafer og Forner. Fyrer þui hlytur þsse eirnen nockud ad hafa/ þ hañ offre. Og ef være hñ nu a Jordu/ þa være hñ nu ei Prestur/ a medan þar eru nockrer s epter Logmalinu giafer offra/ Huerier ad þiona þre fyrermynd/ z skugga Himneskra audæfa/ so sm̄ þat Gudliga andsuar til Moysen sagde/ þa hañ Tialldbwdena

B fullkomna skyllde/ Sia til (sagde hñ) ad þu alla hlute giorer epter þre fyrermynd/ sm̄ þier er a Fiallenu synd.

Exo. 25. Exo. 25.

Eñ nu hefur hñ ædra Embætte odlast/ so sm̄ hñ añars nyklu ædra Testamentis medalgongu madr er/ hüt eirnen a ædra fyrerheite stendr/ Þui ef hitt fyrra hefdi ostraffanligt verid þa hefde eckert rwm leitad vid hinu odru/ þuiad hñ straffar þad so seigiande/ Siaid/ þr dagar munu koma (seiger DROTTIN) þat eg mun yfer hws Israels/ og yfer hws Juda setia

Jere. 31.

C nytt Testamt/ eigi epter þui Testamto eg giorde vid fedr þra/ a þm Deigi þa eg tok j þra hond/ j þann tid eg vtleidda þa af Egiptalande. Og mz þui þr blifu ecki j minu Testamte þa hefi eg þa vr miñe lyda latid/ seiger DROTTIN

Þuiad þta er þ Testamt/ þat eg nu mun setia Hwsi Israels/ epter þssa daga (seigr DROTTIN) Miñ Anda mun eg giefa i þra Hugskot/ z i þra hiortu mun eg þau skrifa/ z eg

D mun þra Gud vera/ z þr skulu mitt Folk vera/ og eigi skal nockur þurfa siñ Naunga ad læra nie siñ Brodr/ z seigia/ Vidurkieñ þu DROTTIN/ Þuiad þr skulu mig aller keña/ j fra hinum minsta til hins stærsta/ Þuiad eg mun Liknsamr vera þra afgiordum/ og Synder þra og Ranglæte vil eg ecki j minne leggia. J þui sm̄ hñ sagde/ hid nyia/ giorde hñ þat fyrra gamallt. Eñ huad gamallt og alldrad er/ þat er nærre sinum æfilokum.

IX.

C HID fyrra hafde ad sofiu sinar Riettlætingar/ Dyrkaner z Veralldligan helagleik. Þuiad hinn fremre hlutur Tialldbwdariñar var uppgiordr/ j Huerium ad var Kiertastikan/ Bordid/ z Skodsiarbrauden/ z þsse kalladist hiñ Heilage. Eñ a bak rodru Fortialldenu var Tialldbwden/ su sm̄ kalladist hin allra Heilagasta/ huer ed hafde Reykelsis Gullkierid/ z Testamtz Orkena/ alla ve-

B ga mz Gulle rodna/ j huerre var Gullfatan sm̄ Himnabraudid hafde/ z Venden Aarons s blomgast hafde/ z Testamtis spiollden/ huar upp yfer voru Cerubim Dyrdariñar/ yferskyggiande Liknarsætid/ Af hueriu nu er ecki neitt sierligt ad seigia.

Þa þta var nu so tilbuid/ geingu Kieñemennerner jdugligana j hid fremra Tialldbwdar husid/ og afluku þar fornar embættenu. Enn j hitt añad jñgieck einusiñe a arinu alleinasta Byskupen/ eigi an Blodz/ huerju hñ offrade fyrer sinar eigenligar og Folksins Synder/ þar hiñ heilage Ande mz merkti/ ad veguren til Heilagleiksins være þa enn ei opinberadr/ a medā

C hid fremra Tialldbwdarhusid stæde/ huort ad hlaut j þañ sama tima fyrer Liking ad vera/ j huerju Giafer z fornfæringar offradar vrdu/ huad þo eigi kuñe fullkomid ad giera epter Samuiskuñe/ þañ/ sm̄ Gudz þionustuna framde/ alleinasta mz Mat og Dryck/ z marguisligar skiringar/ z Holldsins Riettlætingar/ sm̄ allt til tima betranariñar voru uppa lagdar.

Enn Christur er komen/ þat hn̄ sie Byskup epterkomande Audæfa/ fyrer stærri ⁊ algiørdare Tialldbwd/ þa sm̄ eck er mz hendum giørd/ þ er/ þa sm̄ ecki er þrar skepunar/ Ecke helldur fyrer Nafra Blod nie Kalfua/ Nelldur er hn̄ fyrer sitt eigit Blod eitt sin̄ jn̄ geingin̄ i hid Heilaga/ ⁊ fan̄ eilifa Endurlausn.

Þui ef Vxan̄a ⁊ Nafran̄a Blod/ ⁊ Askan Kuigunnar a dreifd/ helgar hina saurugu/ til Holldsins hreinsunar/ Huersu mycklu framar mun þa Blodit Christi/ s̄ sialfuan̄ sig hefur an fleckunar/ fyrer heilagan̄ Anda Gudi offrat/ hreinsa vorar samuiskur af daudū verkum/ til at þiona Gudi lifanda.

Og þar fyr᷒ er hn̄ eirnen medalgøngu madr/ hins nya Testam̄tis/ so ad fyrer þan̄ Dauda s̄ skiedr er til frelsūar/ vt af þm yfertrodningū (þær s̄ vnd᷒ hinu fyrsta Testam̄tinu voru) so ad þr mztake eilifa arfleifd fyrerheitisins sm̄ kallader voru?

Þui huar ed Testametid er/ þa hlytur þar þss daude ad skie s̄ Testamentid giører/ Þuiat Testamentid verdr stadfest fyrer daudan/ elligar duger þat ecki/ medan hn̄ nu lifer s̄ þat hefr giørt. Huar fyrer hid fyrra var eigi æn Blodz til sticktad/ Þui þan̄ tid Moyses hafde talad vt af øllum Bodordum Løgmalsins fyrer øllu Folkenu/ tok hann Kalfa og Nafra Blod mz Vatne og Purpura vllu og Isopo/ og støkte a Bokina/ ⁊ allt Folkid/ seigiande/ Þetta Blod er þss Testam̄tis/ huert Gud hefur bodid/ Og lika eirnen Tialldbwdina ⁊ øll Verkfære Gudz Dyrkunar støkte hn̄ mz Blodinu. Og aller hluter verda sem hellst mz Blode hreinsader/ epter Løgmalinu/ Og æn Blodz vthellingar sker eingen fyrergiefning.

Exo. 24.

So hlaut nu fyrerlijking Himneskra hluta mz sliku hreinsud at verda. Enn hiner Himnesker sialfer hliota betri Forner ad hafa/ en̄ ed hinar voru. Þuiad Christur er eigi jn̄geingin̄ j þat hid Heilaga sm̄ mz høndum er giørt/ huert at er samliking hins riettferduga/ helldur j Himinen sialfan/ So hn̄ auglysist nu fyrer Gudz auglite fyrer oss/ ecke þat hn̄ forne/ lika suo opt sm̄ hiner adrer Byskupar/ þr a hueriu ære jnngeingu j hid Heilaga/ mz an̄arligu Blode (annars hefdi hn̄ optar hlotid at lida/ j fra Veralldar vpphafe) enn nu j endalok Veralldarinnar/ birtist hn̄ eitt sin̄/ fyr᷒ sina eigin Fornfæring/ til burtøku Syndarinnar.

Lika so sm̄ þat mønnunum er tilskickad einu sin̄e at deyia/ og epter þat er Domuren̄/ So er Christur einu sinne offradr/ til j burt ad taka margra Synder/ En̄ j an̄ad sin̄ mun hn̄ birtast vtan Synd/ øllū þm s̄ hn̄s vænta til Saluhialpar.

X.

ÞViad Løgmalid hefur skuggan epterkomandi audæfa/ ecke Likneskin̄a sialfra audæfan̄a. Þuiad huert ær hlaut ad offrast/ hinar sømu offraner/ ⁊ kun̄e þo eigi þa sm̄ offrudu fullkomna ad giøra (annars hefde Offrid aflagst) hefdu þr ongua Samuisku meir haft Syndarinnar/ sm̄ Gudz Dyrkunarmen̄ voru/ eitt sin̄ hreinsader. Helldr skier fyr᷒ þ hugleiding Syndan̄a huert ær/ Þuiat þat er omøguligt/ ad fyrer Vxa og Nafra Blod Synder j burtu ad taka.

Psal. 39.

Fyrer þui/ sm̄ hn̄ kiemr j Verølldina/ seiger hn̄/ Offran ⁊ Forner villder þu eige/ en̄ Likaman tilreidder þu mier/ Bren̄eforner ⁊ Syndoffr þocknast þier ecki. Þa sagda eg/ Sia. Ad eg kem/ fyrst j Bokinne er skrifad af mier/ þat eg skule giøra Gud þinn vilia. En̄ þar fyrer s̄ hn̄ sagde/ Offraner/ Fornan/ Bren̄eforner/ ⁊ Syndoffur/ villder þu eigi/ þær þocknudust þier ecki (hueriar epter Løgmalinu offradar verda) þa sagde hann/ Sia: Eg kem/ at giøra Gud þinn vilia/ Þar af tekur hn̄ hid fyrra/ so ad hn̄ jnnsette hid annad/ J huerium vilia þat vier erum helgader einu sin̄e skednū/ fyrer offran Likama Jesu Christi.

Og huer eirn Kien̄emadr er tilsettur/ þat hn̄ alla daga Gudz dyrkan ræke/ ⁊ optliga samhættadar offraner giøre/ hueriar alldrei kun̄a Syndernar af ad taka. En̄ þsse fornade eina Forn fyrer Syndernar/ þa æfinliga duger/ situr nu til hægre handar Gudz/ og epterbidr hiedan j fra/ þar til hn̄s Oviner verda lagder til skarar hn̄s Fota. Þuiad mz eirnre offran hefur hn̄ ad eilijfu fullkomna giørt/ þa s̄ helgader verda.

Psal. 109.

En̄ þat vitnar oss eirnen heilagr Ande/ Epter þui hn̄ adr fyrre sagdi/ Þetta er þ Testam̄t sm̄ eg mun þm setia epter þa daga/ seiger DROTTIN/ Min Løg mun-eg giefa j þeirra Hiørtu/ ⁊ j þra Hugskotum mun eg þau skrifa/ Og þra Synder og Ranglætingar vil eg ecki meir j min̄e leggia. Huar þsse hin sama Fyrergiefning er/ þar er eingen offran meire fyrer Syn-

Jere 31.

rer Syndernar.

Fyrst vier høfum nu/ kiærer Brædr/ þañ tryggleik til jñgongu j hid Heilaga/ fyrer Blodid Jesu/ j hueriū hñ tilreidde oss nyan z lifande veg/ fyrer fortialldid/ þad er fyrer sitt Holld/ hafande so magtan Kienneman̄ yfer Gudz Husi. Þui latum oss þar ad ganga mz sañarligu Hiarta/ algiørfigleik Truariñar/ yferdreifder i vorū hiørtū/ z vidskilder vondre samuitsku/ z

E þueiginn Likama/ mz hreinu Vatne/ Og latum oss fastliga hallda vidurkieñing Vonariñar/ z oruænta eigi/ Þuiad hñ er tryggr sa heñe hefur fyrerheitid. Og þat vier stundum oss sialfa jñbyrdis/ mz tidkā Kiærleiksins/ z godra Verka z ecki forlata vorn Søfnud/ so s̄ sūra er sidr/ Helldr ad amiña hú añan/ Og þui myklu framar/ so myklu/ s̄ þier siaed Daginn taka ad nalægiast.

Þui ef vier motþroanliga Synder drygum/ epter þat vier høfum medtekid kynning Sañleiksins/ þa høfū vi^r ongua offrā þadā j fra fyrer Syndernar/ helldr hrædeligt epterbijd Dōsins/ z Elldsins aga/ sem Motstandara suelgia mun. Þui huer hñ brytur Moyses Løgmal/ Deut. 17

F sa hlytur ad deyia vtan nockra Myskunsemid/ fyrer tueggia edr þriggia vitnan. Huersu myklu meire Pijsler/ meine þier sa mune verdskullda/ sm̄ son Gudz mz fotum tredr/ z Testamentis Blodid saurugt reiknar/ fyrer huert ad hñ er helgadr/ og suiuirder so nædariñar Anda? Þuiat vier vitum þañ s̄ seiger/ Min er hefnden/ eg mun apturgiallda/ seiger DROTTIN. Og enn añad sinn/ DROTTIN mun dæma Folk sitt. Hryggeligt er ad falla i hendr Lifanda Gudz.

Leggid z miñe þa hinu fyrre daga/ a hueriū þier vppkirtust/ þolande eirnen nockurn deilld sialfer/ mykid ahlaup Pislaña/ fyrer Suiuirdan og Hørmungar/ og ad bysnum giørder/ z i sumre deilld Lagsmeñ verid ꝥra sm̄ so hefur geingid. Þuiad þier hafid samþinst minū bøn- Deut. 5

G dum/ og ræning yduara audæfa mz fagnade vmlidid/ Vitande ydr at hafa mz sialfum ydr adra betre og blifanligre fasta eign a Himnum. Latid ecki yduart traust j burt sleppa/ huert ad mykid verdkaup hefur. Eñ Þolinmæde er ydr naudsynlig/ so ad þier gierid Gudz vilia/ z mztakid Fyrerheitid. Þuiad jñan skams tima mun koma sa ed koma skal/ og mun eigi seinka. Enn riettlaatur mun af Truñe lifa. Eñ sa sig j hlie dregr/ a ꝥm mun Sala min hafa ongua þocknan. Enn vier erum ecki af ꝥm sm̄ sig j hlie draga/ z fyrerdæmder verda/ helldur ꝥr sm̄ trua/ z Salunne biarga. Abac. 2.

XI.

A ENN Truan er øruggt Traust ꝥra hluta sm̄ vier vonum/ z efum eigi huad vier siaum ecki. Fyrer hana feingu hiner gømlu Vitnisburdin. Fyrer Truna vnderstøndum vier Heimen giordan va/ mz Gudz orde/ z ꝥ huad syneligt er/ vt af hinu osyneligo vordid. Gen. 1

Fyrer Truna hefur Abel Gude meire offran giert eñ Cain/ fyrer hueria hñ hefur Vitnisburden feingid/ þat hñ Riettlatr sie/ þa Gud gaf vitnan af hñs giøfum/ Og vm þa sømu talar hñ enn þott hann sie latin Gen. 4

B Fyrer Truna vard Enoch burt numen/ ad hñ sæe eigi Daudan/ z vard eigi fundiñ/ af þui þat Gud tok hñ a burt. Þui adr fyrre/ enn hñ var j burt numiñ/ hefur hann Vitnisburden haft/ þat hñ þocknadist Gude. Eñ an Truariñar er omøguligt Gude ad þocknast. Þui hú hñ vill koma til Gudz/ sa hlytur ad trua þat/ at hñ sie/ z ꝥ hñ mune endurgialldare verda ꝥra sm̄ hañs leita. Gen. 5

Fyrer Truna hefur Noe vegsamad Gud/ z Orkina fyrerbuid/ til Hialprædis sinu Hwsi/ þa hñ mztok Gudligan bifalning/ vm ꝥ huad eigi var sied/ Fyrer huert hañ Verølldena fordæmde/ og er Erfinge vorden ꝥss Riettlætis s̄ fyrer Truna kemr. Gen. 5

Fyrer Truna vard Abraham hlyden/ þa hñ kalladr vard vt ad ganga/ a þa Jørd sm̄ hañ erfa skyllde/ Og hñ gieck vt/ z visse eigi huert vt hñ munde koma. Gen. 6.

C Fyrer Truna er hñ framande verinn a fyrerheitz Jørduñe/ so sm̄ a añarligre/ og buid j Tialldbwd mz Jsaac og Jacob mz erfingium sama fyrerheitsins/ Þuiad hann vonade vpp a þa Borgina/ sm̄ grunduøllen hafde/ huerrar vppbyggingar smidr z skapare er Gud. Gen. 12.

Fyrer Truna mztok hin Obyria Saara Krapt/ þat hun vard friofsøm/ z fædde/ fram yfer tima heñar alldurs/ Þuiad hun hiellt hñ trufastan sm̄ heñe hafde þat tilsagt. Fyrer huad ad marger eru vppruñer af einum/ þo ad dains Likama være/ lika s̄ Stiørnr Himins/ z so sm̄ Gen. 21. Gen. 15.

Sandur vid Siafarstrønd/huad oteljanligt er.

Pesser aller eru j Trune vnder lok lidner/z hafa ecke Fyrerheitid męttekid/Helldur þad af fiarska tilsied/z hafa þar atreyst/z sier nægia lætid/z vidurkient þat þeir være a Jørdu Gester og framande. Þuiad þr sm̄ þtta seigia/þr giefa til ad skilia/þat þr an̄arar Fødurleifdar leite. Og ad søn̄u/ef þr hefdu meint hana/af huerre þr voru vtfarner/hefde þr nogan tijma til aptur ad snua. Eñ nu girntust þr adra betre/ þat er Himneska. Fyrer þui ouirdist

Exo. 3 ecke Gud/ad nefnast þra Gud. Þuiad hn̄ hefur þm Borg fyrer buid.

Gen. 22. Fyrer Truna fornfærde Abraham Isaac/þa hn̄ vard freistadr/z fram̄gaf hin̄ Eingetna þan̄ sm̄ hn̄ hafde þo j Fyrerheitinu męttekid/vt af huerium ed sagt var/J Isaac skal þier þitt Sæde kallad verda/Jhugande/þat Gud kynne af Dauda vpp ad vekia/Fyrer huad han̄ eirnen aptur fieck hn̄ til fyrerlikingar.

Gen. 27. Fyrer Trūa blezade Isaac/af þui huad epterkōande var/Jacob z Esau. Fyrer Trūa blezade

Gen. 48. Jacob/þa hn̄ deyde/bada Sonu Joseps/z giørde lotning þui fremsta a hn̄s Rijkis Sprota.

Gen. 50. Fyrer Truna talade Joseph af vt gøngu Israels sona/þa han̄ deyde/og bifalning giørde vm sin Bein.

Exo. 2 Fyrer Truna vard Moyses/þa hn̄ var fæddr/ j þria Manude falin af sinum Forelldrū/ fyrer þui þau sau/þ hn̄ var agiætligt Barn z hræddunst ecki Kongsins Bifalning.

Fyrer Truna afneitade Moyses/þa han̄ giørdist stor/sig ad vera dottur son Pharaonis/ Og kiøre myklu helldr medr Folke Gudz omak ad þola/enn ad hafa stundligt epterlæte Syndarinnar/Og hiellt Vanuirding Christi fyrer stærra Rijkdom/eñ fiesiodu Egiptskra/ Þuiad hn̄ leit a verdlaunen.

Fyrer Truna forliet hn̄ Egiptaland/z ottadist ecki Kongsins grimd/ Þuiad han̄ hiellt sig ad þm/huern hn̄ sa ecki/lika so sm̄ ad hn̄ sæe hn̄.

Exo. 12 Fyrer Truna hiellt han̄ Paskana z Blodz vthellingena/vppa þat ad eigi snyrte þa/ sa ſ Frumburdena drap.

Exo. 14 Fyrer Truna geingu þr j giegnum Hafid rauda/sup sm̄ vm þurrlende/huers eirnen hiner Egiptsku freistudu/og drecktust.

Josy. 6 Fyrer Truna nidurhrundu Mwruegger Hierico/þa er þr høfdu j sio daga vm kring hana geingid

Josu 2 Fyrer Truna vard Rahab su Horkona ei fortøpud medr Vantruudum/þa hn̄ medtok þa niosnarmeñ vinsamliga.

Og huad skal eg meir seigia/timen verdr mier ofstuttur/nær eg skyllda framþylia/af Gedeon/Barac/Samson/Jepthahe/David og Samuel/z Spamøn̄um/ huerier ed hafa fyrer Truna Kongariken yferun̄id/Rettlætit verkad/Fyrerheitid ødlast/Leona mun̄ana tilbyrgt Elldsins magn vtsløkt/Suerdsins eggiar vmflyd/Krøptuger vordner vr Breyskleikanū/Orløger giørst i Strijdenu/an̄arligra Herbwdū vmuellt. Kuin̄urnar hafa sina fram̄lidna/af vpprisun̄e aptur feingid.

Eñ hiner adrer eru lemstrader og gabbader/z hafa ongua frelsan medteked/ So ad þr ødludust hina betre vpprisuna. Sumer hafa Hædung z Hwdstrokur lidid/ þar ofan a bønd z Fiotraner. Þeir eru Steinum grytter/ Skam̄høggner / j giegnum stungner/fyrer Suerde vegner. Þeir ed vm hafa farid j Saudafelldum z Geitskinnum/mz Eymdū/ mz Harmkuælū/mz Omake/huerra Heimuren var eigi vdugr/hafa z viller geingit a Eydemørkū/a Fiøllum/vm Fylsne z Hella Jardarin̄ar.

Þesser aller feingu Vitnisburden fyrer Truna/z hafa ecki medtekid Fyrerheitid/ fyrer þui þat Gud hefur eitthuad betra adr til forna vm oss fyrerhugad/so ad þr fyrer vtan oss yrde ecke fullkomner giørder.

XII

Fyrer þui/a medan vier høfum eirnen slika gnægd vottan̄a vm kring oss/ þa latum oss afleggia Syndernar/þær oss jafnan vidloda z þyngia/ Og hlaupū fyrer Þolinmæde/ til þrar Orustu/sm̄ oss er tilskickut/Og alitum Jesum þss vppbyriara/ z fullkōnara Truarin̄ar/hū ed/þan̄ tijd hn̄ hefde vel matt hafa Føgnud/ þolde hn̄ Krossin/z virdte Forsmānena einkis/z sette sig til hægre hlidar vppa Gudz Stole. Min̄ist a þan̄ sm̄ þuilijk motmæli j giegn sier af Syn-

Syndurunum polde/so ad þier letiest ecki nie veilist j Hugskotunum. Þuiad þier hafid eñ ecke allt til Blodsins vidstadid j Stridenu mot Syndiñe/og hafid þegar gleymt þss huggunar/ sm̃ til ydar seiger/so sm̃ til Barnaña/Son miñ/vird eigi litils Tyftan DROTTINS/og ervilnast ecki þott þu verder af hm̃ straffadr/þuiad hun ed DROTTIN elskar/þañ agar hñ/Eñ huern þann son sm̃ hñ ad sier tekur/þañ stryker hñ. — Prouerb. 3.

Ef þier Tyftunina þolid/þa mun Gud tia sig ydr sm̃ sonum/þui/Huer Sonr er sa/þañ er Faderin tyftar eige? Enn ef ad þier erud an Tyftanar/huerrar hiner aller eru hluttakarar vordner/ þa eru þier hiaborn enn ecki Syner. Nu mz þui eirnen vier hofum haft vora likamliga Fedr til Tyftunar maña/og þa hrædst/Skylldum vier þa ecki myklu meir vndergiefner vera hinum andliga Fodr/so ad vier lifdum? Og hiner hafa senneliga faeina daga oss agad/epter sinu giedþotta/Eñ þsse til nytsemdar so/ ad vier odlunst hñs Helgan. Eñ oll Tyftan nær hun aliggr/þa þiker oss hun eingen glede/helldur hrygd vera. Eñ eptera mun hun gefa fridsamligastan Auoxt Riettlætisins/þm sm̃ þar fyrer jdkader eru.

B

Fyrer þui/ vpphefied aptur tregar hendr/ z hin þreyttu Knie/z giorid riettã gang mz ydrum fotum/suo ad eingen afuega skeike/lika sem sa er halltrar/ helldur myklu framar verde heilbrigdr. Epterfylgid Fridenum vid huern mañ/z Helguniñe/an huerrar þad eingin mun DROTTIN sia/Siaed og so til/þat eingen forsome Gudz Næd/ so ad þat eingen beiskerot j stadin vppsprette/og hindran giore/og þat marg⁹ fyrer þa hinu somu Sauruger verde Og ad þar sie eingen Frillulifis madr/edur Ogudræken sm̃ Esau/sa sm̃ ad fyrer matarsaker sellde sinn Frumburd. Fyrer þui/þa vitid/ad hñ þar eptera/þa hñ Blezunina erfua villde/ er hñ vtskwfadr/Þuiad hñ fañ eckert Rwm Idranariñar/þott hñ heñar mz gratande Tarum leitade. — Deut 29.

C

Þuiad þier erud ei geingner til þss Fialls s a þreifanligt er/z mz Ellde breñur/nie til Þoku eda Myrkurs/til Hregguidris/til Lwdrarþyts/ z til Raddar ordaña/og þr huerier hana heyrdu vndantolduft/þat eigi yrde til þra ordid talad/Þuiad þr kuñu eigi þ ad standast huad þar var sagt. Og ef Skogdyr snart Fialltd/ þa skyllde þat Steinum grytast/eda mz Skeyte j hel skotid verda. Og so ogurlig var su syn/þat Moyses sagde/Eg em ottasleigen z felmsfullur. — Exo. 19.

Helldr eru þier geingner til Fiallsins Zion / og til Borgar Gudz lifanda/til Himneskrar Jerusalem/og til margra þusunder Eingla flocka/z til Samkundu hins frumgietna/huer a Himnum vppskrifadr er/og til Gudz allra Domara/z til Andaña algiorfiligra Riettlætra og til Medalgangara hins nya Testamentis Jesu/z til Blodsins yferdreifingar/ þ betra hefur ad seigia/enn Abels. — Gen. 44

D

Siaed til/ad þier vndantelieft ecki þm sm̃ vid ydr talar. Þui ef hiner eru ei vmflyder/sem hõum vndantolduft/þa hñ a Jordu talade/myklu midr þa vier/ef vier vndanteliunst þm sm̃ af Himnum talar/huers Rodd/þañ tima Jordena bifade/eñ nu heiter hñ fyrer/z seiger/ Eñ eitt siñ mun eg hræra ei alleinasta Jordena/helldr eirnen Himnana. Eñ þat hañ seiger/eitt siñ/merk/Ad þat hid hræranliga skal vmskiptelig verda/lika sm̃ añad smĳde/so ad þat huad ohræranligt er stodugt blife. Huar fyrer/a medan vier medtokum ohræranligt Rĳke/þa hofum vier Nadina/fyrer hueria vier skulum Gude þiona/honum til þocknunar/mz Hrædslu z Sidseme/Þuiad vor Gud er eydandi Elldr. — Haggei 2

XIII.

A

HErid stoduger j brodurligum Kiærlecka/z Gestrisne forgleymid ecke/Þuiad fyrer hana hafa nockrer(þm ouitãde)Einglunu Herberge veitt. Hugleidid Bandingiana/lika sm̃ adrer sambandingiar/ z þa sm̃ motgongu lĳda/suo sm̃ ad þier sieud eirnen limer þss sama Likama. Hiuskapuren skal heidarligr hallden vera hia ollum/ z Hionabandzsængen oflecktud. Enn Frillulifis meñ z Hortunarmeñ mun Gud dæma. Framferdid sie an Agirne/z latid ydr þat nægia sm̃ j nænd er/þuiad hñ hefur sagt/Eg vil eigi yfergiefa þig ne hia fara lata/ so ad vier meigu traustliga seigia/DROTTIN er miñ Hialpare/eg mun eigi ottast huad maduren mun mier giora. Þeinkid a ydra Lærifedr/þr ed Gudz ord hafa sagt ydr/hura æfilokum þa adhyggid/ og ept⁹ fylgid þra Tru. — Gen. 18. 19

Jesus Christus/Giær og j Dag/z eirnen sialfur hiñ same ad eilĳfu/Latid þui eigi afleida ydr — Psal 108. 6

da ydr mz marguiſligū z framande Lærdomum. Þuiat þat er agiætligt/ſo ad hiarkad ſie ſtad faſt/huad hellſt ad ſkier fyrer Nadina/eige fyrer fædſluna/huar vt af ongua nytſemd hafa þr ſm̄ þar mz vilia Gude þiona. Vier høfū þat Alltari/ huar af þr ſ Tialldbwdena rækia hafa eckert valld til af ad eta. Þui hùra Dyra Blod ſ jnborid ødr af ædſtakn̄emañenū j hid Heilaga fyrer Syndernar/þra ſømu hræ verda vppbrend vtan Herbwdaña. Fyrer þui hefr eirnen Jeſus/vppa þat hañ helgade þat Folk fyrer ſitt eigid Blod/vtan Borgarhlidz lidid. Þui latum oſſ vtganga til hñs af Herbwdunum/og bera hñs Vanuirding/ Þuiad vier høfū onguan blifanligan ſtad/helldr leitū vier hins tilkomanda.

Þui latum oſſ nu offra fyrer hñ/Loffſins offur Gude alla tiina/þat er Auoxt Varaña/ſm̄ vidurkieña hñs Nafn. Gott ad giøra/og mz ad ſkipta þa forglęymit ecki/ Þuiad ſlijkt Offr þocknaſt Gude vel. Hlydid ydrum Lærurum og fylgid þm/ Þuiad þr vaka yfer ydrū Sælū/ lika ſm̄ þr ed reikningſkap þar fyrer gefa ſkulu/ſo ad þr giøre þat mz glede /og eige mz and uarpan/þt þ er ydr ogagnſamligt. Bidied fyrer oſſ.

Vort Trauſt er þat/ad vier høfū goda ſamuiſku/z koſtgiæfū oſſ til/goda vmgeingni ad hafa hia øllū/Eñ eg meir eñ beide ydr þar til/þuilikt ad giøra/vppa þat eg kiæmuſt hid allra fyrſta aptur til ydar.

Eñ Gud Fridarins/ſa ſ vt hefr leitt j fra daudū/hiñ mykla Hirder Saudaña/fyrer Blod id hins eilijfa Teſtametis/ vorn DROTTIN Jeſum Chriſtum/hñ giøre ydr ſkickanliga j øllu godu verke til ad giøra hñs vilia/og efle þat mz ydr/huad fyrer honū þacknæmt er fyrer Jeſum Chriſtum/hverium ad ſie Dyrd vm alldr og ad eilijfu/Amen.

Eg beide ydr kiærer Brædr/halldid mier þat aminningar ord til goda/ þuiad eg hefe ſtutt eitt ſkrifad ydr. Vitid þat Broder vor Timotheus er laus aptur/mz hverium ef hñ ſkiotliga kemr/mun eg ſia ydr. Heilſit øllum ydar Lærurum og øllum Heiløgum. Ydr heilſa Bræďurner af Vallande. Naaden ſie med ydr øllum/ AMEN.

Skrifadur vr Vallande
Med Timotheo

Formale yfer S. Jacobs Piſtil

DEnnan Piſtil hiñs heilaga Jacobi/þott at hñ ſie af hinum Gømlu fyrr' odal lagdur/þa lofa eg hñ þo/og helld godan vera/Hellſt þar fyrer/þat hñ ongua mannaſetninga innſetur/og Gudz Lögmal allhardliga rekur. Eñ ad eg ſeige mina meining þar vm(enn ongum þo til willu nie hiatruar neirnrar)þa þike mier ſm̄ hñ ſie eigi nockurs Poſtula Ritning/og er þta mitt tilefne.

J fyrſtu/þad hann ſo ſtrags i giegn/S. Pale/og allre añare Ritning/Riettlætid werkunum tileignar/og ſaiger þad Abraham ſie af ſinum werkum riettlatur wordin/þañ tid hñ ſon ſinn offrade/ſm̄ ad S. Pall(Rom. iiij)þar i giegn lærer / og ſeiger þ Abraham ſie an werka Riettlatur worden/alleinaſta fyrer Tru ſina/og wtuiſar þ medr Moyſen (Gen. xv)lèngu adur enn hñ Syne ſinum offrade. Nu þo þeſſum Piſtle yrde wid hialpad/og ein gloſieran fyndiſt yfer ſlikt Riettlæte werkanna/þa kañ hñ þo ecke þar inne ad forſuaraſt/ſm̄ hñ þa Malsgrein Moyſi(Gen. xv) (huer ed alleinaſta wm Abrahams Tru/og ecke wm hñs werk talar/epter þui ſm̄ S. Pall Rom. iiij. wtſkyrer)werkum til eignar. Fyrer þui wtſkurdar þad þſſe breſtur/þad hñ warla meigi wera nockurs Poſtula.

J añare grein/þad hñ will Kriſtnum lyd kienna/og getur ecke eittſinn i ſo langre Ordrædu/Pijnuñar og Chriſti wppriſu/nie hñs Nadarinnar Anda. Hñ nefner þo Chriſtum i ſumum ſtödum/enn keñer ecke grandid af honum/wtan ſeiger af almeñeligre Tru a Gud/Þuiad embætte eins Riettéligs Poſtula þa er/þad hñ af Piſl og wppriſu Chriſti/og hñs embætte predike/og leggie þſſ ſama grunduöll/ſuo ſm̄ ad ſialfur hñ ſeiger Joh. xv. Þier munud witnesburd af mier gefa. Og i þui werda allar þær/ſm̄ riettéligar Bækur eru/Samhliodande/ad þær allar ſaman predika Chriſtum/og hñs Erinde reka. So er þat og eirnen riett Prof til allar Bækur ad ſtraffa/Nær wier ſiaum huert þær reka Chriſti Erinde edur ecki/ Epter þui ad öll Ritningen tiaer og lærer ecke annad eñ Chriſtū/ lyka ſm̄ hinn heilage Pall/ Rom. iij. will eige af ödru wita/vtan alleinaſta Chriſto. Sem hñ ſeiger i. Corinth. ij. huad Chriſtum ecke lærer þad er ei Poſtuligs embættis/þott þad eirnen ſialfer höfud Spekingarner kiendu/Enn þar i mot/huad hellſt Chriſtum predikar/ þ ſie Poſtuligt/þott þad ſidſtur maña ſegde.

Enn þſſe Jacobus ſeiger eigi meir/wtan hñ drifur til Lögmalſins og þſſ verka/og fleyger ſo oſkickanliga einu i annad. So ad mier þiker/ſm̄ hñ mune werid hafa/eirn godur dugande mann/ ſa er ſtöku greiner wt af Lærisueinum Poſtulanna hafe höndlad/ og hafe ſo wppa Bokfelle ritad. Elligar kañ ad ſkie/ad þat ſie wt af predikun hins Heilaga Jacobbi wppſkrifad/af einum ödrum til. Hñ kallar og Lögmalid eitt Lögmal frelſiſins/huert at S. Pall kallar þo eitt Lögmal þrælkunarinnar/ og Reidiñar/Syndariñar og Daudans.

Fram

Fram yfer þad/ þa idkar hn̄ mals greiner hins heilaga Petri/ Kiærleikuren hylur Synda fioldān. Itm̄/ Lytelætid ydꝛ wnder wolldugar Gudz hønd. Itm̄ Malsgrein S. Pals (Gal. v) þ Andan lyste i gegn Holldinu. Þar þo ad hinn heilage Jacobus war langre æfe af Herodes til Jerusalem (fyrr en̄ S. Petur) liflaten/ Huad ad þo synist/ þad hn̄ hafe løngu seirne werid/ en̄ þeir Petur og Pall.

Summan er/ Þad þesse hefur wiliad wera þeim/ sm̄ sig wppa Truna an werkana þorlietu/ og hefur til þeirrar Malsuarnar nærsta bliugur werid/ og wiliande þui med Løgmals rekstre til wegar koma/ sm̄ ad Postularner mz huatning til Kiærleiksins wtuega. Fyrer þui kan̄ eg hn̄ ecke ad telia medal riettra høfud bøka/ Viliande þo ongum þar mz bamla/ þad hn̄ telie hn̄ setie og wpphefie so hatt sm̄ honum sialfum wel likar/ Þuiad þar eru margar agiætar og godar greiner inne skrifadar.

S. Jacobs Pistill

I.

A J Acob þion Gudz/ ⁊ DROTTINS Jesu Christi. Þeim tolf Kynkuislum/ sm̄ sundurdreifdar eru/ seigist kiærlig heilsan.

Brædꝛ miner/ reiknid þad fyrer allan føgnud/ nær þier j marguisligar freistaner j hrasid/ og vitid þad ydar Tru ef hun er riett þa verkar hun Þolinmæde/ enn Þolinmæden mun stadføst blifa allt til enda/ suo ad þier sieut fullkōner ⁊ algiørder/ ⁊ j ongu brest hafed

Og ef eirnhuer ydar þarf vid Vijsdoms/ hn̄ bidie af Gude/ sa er nogliga giefur huerium manne/ og vtdrepꝛ þat ongum/ Suo og eirnen mun honum þar giefast. En̄ hn̄ bidie j Trunne/ ⁊ efi ecki/ Þuiad sa sm̄ efablanden er/ hn̄ er lijka sm̄ Siafarbylgia/ su er af Vinde verdꝛ drifen og vppuægd. Þuilijkꝛ madꝛ þeinki ecki/ þ han̄ mune af Gude nockud ødlast/ Þui efablandin madꝛ er ostødugꝛ j øllū sinum vegum.

B Enn sa Broder sm̄ sig læckar/ hn̄ hrosast j sinne vpphafning/ Og hn̄ sm̄ Rijkꝛ er/ hn̄ hrosast j sinne Litelæking. Þuiad lika so sm̄ Blomstur grassins mun hn̄ forganga/ Solin vppgeingꝛ mz hita/ þa skrælist grasid/ og Blomstrid fellur/ og þss fagra alit fordiarfast/ Lika so mun Audigꝛ j Rijkedæme sinu vppþorna.

Sæll er sa madꝛ sm̄ Freistingena þolinmodliga lijdꝛ/ Þui þar mz hn̄ verdꝛ reyndꝛ/ mun hn̄ ødlast Lifsins Koronu/ huerre Gud hefꝛ fyrerheitid þm sm̄ hn̄ elska. Eingen seige/ nær han̄ freistast/ þ hn̄ af Gude freistadꝛ verde/ Þuiat Gud er eingen freistare til hins vonda/ ⁊ einskis freistar hn̄/ Helldꝛ freistast huer eirn/ nær hn̄ tilteygist af sin̄e eigin̄e girnd og lockadꝛ verdur. Og sidan þat Girnden hefur gietid/ fæder hun Syndena. Enn nær Synden er fullkomnud/ fæder hun Daudan.

C Villist eigi Kiærer Brædꝛ. Øll god giøf/ ⁊ øll fullkomin giøf kemꝛ ad ofan/ fra Fødurnum Liossins/ j hia huerium er eingen vmskipting nie byting Liossins ⁊ Myrkursins. Hann hefꝛ oss gietid epter sinne villd/ fyrˢ Sannleiksins ord/ Vppa þat vier værum frumburder hn̄s Skiepnu.

Fyrer þui kiærer Brædꝛ/ sie huer madꝛ fliotur ad heyra/ en̄ tregꝛ ad tala/ ⁊ til Reide tregꝛ. Þuiad mannsins reide giører þat eigi/ huad fyrer Gude riettferdugt er.

Þar fyrer afleggid allan ohreinleik og Illsku/ og mztakid ordid mz hoguære/ þ j ydꝛ er rotsett/ huad er kan̄ ydar Saler hialpligar ad giøra. Verid ⁊ eirnen giørendꝛ ordsins/ enn eige alleinasta tilheyrendꝛ/ huar þier sialfa ydꝛ mz a talar dragid. Þui ef ein̄hū er ordsins telheyrari/ ⁊ eingin̄ giørare/ sa er likꝛ þm man̄e/ s̄ sina Likamliga Asionu j Speigle skodar/ Þui epter þad hn̄ hefur skodad sig/ ⁊ jafnskiott sm̄ hn̄ geingꝛ burt þadan/ þa gleymer hn̄ hūnen hn̄s yferlitur var/ En̄ huer j giegnum skodar hid algiørda Løgmal Frelsisins/ og stadnæmist þar jn̄e/ ⁊ er eingen forgleymanligꝛ heyrare/ helldꝛ giørningsins giørare/ sa same mun hialpligꝛ vera j sinu verke.

D En̄ ef einhuer a medal ydar lætur sier þikia þat hn̄ þione Gude/ ⁊ temꝛ eigi sina Tungu/ helldꝛ foruiller sitt hiarta/ þss Gudrækne er hiegome. Ein skiær og oflecktut Gudrækne hia Gude/ er hun/ sm̄ vitiar Eckna ⁊ Fødurlausra/ j þra Normungum/ ⁊ sig oflecktadan af Heimenum vardueiter.

II.

BRædr miner/ þier skulud eigi meina/ þ Truan a Jesū Christū vorn DRO- A
Tteñ Dyrdariñar/liide Mañgreinar alit. Þui þo ad jñgange j ydra Sā-
kūdu madr berāde Gullbaug z j kostuligū klædū/ Eñ þar kiæme z eirnen eiñ
Fatækr j liotū klædnade/ z þier sæud a þañ s dyrligan klædnad bære/ segdud
til hñs/ Sit þu hier j godū sesse/ Og til hins Fatæka segdud/ Statt þu þar-
na/ eda set þig hier a skør fota miña/ þ vrskurdid þier ecki riett mz sialfū ydr/
Helldr verde þier Domarar vondra hugreñinga

Heyrid til Brædr miner elskuliger/ Hefr Gud ecke vtualid Fatæka þssarar Veralldar/ þa B
j Truñe rijker eru/ og erfuingiar Rijkesins/ hueriu hñ hefur fyrerheitid þm sm hñ elska? Eñ
þier hafid vanheidrad hina Fatæku. Eru hiner Rijku eigi þr sm mz yfergange nidurþryck-
ia ydr/ og þr ed framdraga ydr fyrer Domstola? Hæda þr ecki þ hid goda nafn sm þier erud
af kallader?.

Leui. 19
Roma. 2
Ebh. 6

Og ef þier fullkomnid þ Konungliga Løgmal epter Ritningūum/ þ elska skuler þu Nau-
ga þiñ so sm sialfan þig/ þa giøre þier vel/ Eñ ef þier hafit Mañgreinar alit/ þa dryge þier
Synd/ z verdit auijtader af Løgmalinu/ so s Yfertrodslumeñ. Þui þott ad einhuer hiellde allt
Løgmalid/ z brotligr verdr j einu/ þa er sa þegar alls þss sekur. Þuiad hñ sm sagt hefr/ Eige C
skallt þu Hor drygia/ sa hefr eirnen sagt/ Eigi skallt þu j Hel sla. Þott ad þu dryger nu ei-
ge Hor/ eñ j Hel slær/ þa ertu Yfertrodstumadr hins Løgmalsins. Lika so talid/ z so gierid/ s
ad þr ed fyrer Løgmal Frelsisins dæmder vda. Eñ þar mū omyskunsamr Domr yfer þñ gan-
ga s ongua Myskunseme hefr giørda/ Og Myskunin hun hrosar sier j mote Dominū.

Huad stodar þ/ kiærer Brædr/ þott eiñhuer seigi hñ hafe Truna/ z hefr eigi verken? Ge-
tur Truan giørt hñ hialpligan? Eñ ef nockr Broder eda Systur være naken/ z þorf hefde
dagligrar næringar/ z þo eiñhuer ydar seigi til þra/ Farid j Fride/ giørid ydr heitt/ og mettid
ydr/ eñ giefe þm ecki huad Likamans naudþurft er/ Huad hialpade þm þ? So og lika Truā
nær ed hun hefr eingen verk/ þa er hun daud j sialfre sier.

Eñ þar mætte eiñhuer seigia/ Þu hefur Truna/ z eg hefi Verkin/ Syn þu mier Tru þi- D
na vt af verkum þinum/ z mun eg syna þier mina Tru af minū verkū. Þu truer ad eiñ sie
Gud/ þ gier[s] þu vel/ Dioflarnerner trua eirnen/ z eru þo otta slegner.

Gen. 22
Gen. 15

Eñ villtu vita/ þu hiegoma madr/ þ Truan an verkaña sie daud/ Er eigi Abraham Fader
vor af Verkunum riettlatur vorden/ þa hñ offrade Syne sinū Isaac yfer Alltarid? Þar sier
þu/ þ Truan hefr samuerkad hñs giørdum/ z vt af Verkunū er Truan fullkōlig orden. Og
Ritningen er vppfylld sm ad seig[r]/ Abraham trude Gude/ z þ er honum talid til Riettlætis/ z
er Gudz Vin kalladr. So siae þier nu/ þ maduren er af verkunū Riettlatr/ z eigi alleinasta
vt af Truñe. So z eiñen Portkonan Rahab/ Er hun ecki af verkunmm Riettlat orden/ þa

Josu. 2

hun medtok sendebodana/ og liet þa vm añan veg fara? Þuiat lika sm Likamen er an And-
ans daudr/ so er og eirnen Truan an verkaña daud.

III.

HIrdid eigi Brædr miner/ fleire Læremeistarar at vera/ eñ vitid þ vier munum A
þss meire Dom fa. Þuiat aller vier briotum margfalldliga. Eñ hū hñ ver-
dr eige brotligr j einu orde/ sa er algiørdr madr/ z kañ øllum Likamanū j tau-
me ad hallda. Siaed/ Þad vier beislum Hestana/ so ad þr hlyde oss/ og snuū
øllum þeirra Likama/ Siaed Skipin/ þo ad þau sie stor/ og vda af megnum
Vinde reken/ þa vdr þm þo vent af litlu Styre/ huert vt sm sa vill er styrer. B
So er eirnen Tungan litill Limr/ z vppbyriar þo stora hlute.

Siaed huernen so litill Elldr/ huersu myken Skog kañ hñ vpp ad tendra? Tungan er eir-
nen elldur/ Verølld full Ranglætis/ So er Tungañ medal vorra Lima/ fleckar allañ Likam-
añ/ z vppkueiker alla vora Syslan/ nær hun af heluiskum vpptendrut er.

Þuiad allar Natturur Dyra/ Fugla/ z Orma/ z Stoskrimslaña verda tamdar/ og eru tā-
der af manligre Natturu. Enn Tunguna getur eingiñ manna tamit/ hid ospaklata illt/ fullt C
daudligs Eiturs. Medur heñe dyrckum vier Gud Fødur/ z med hñe formælu vier Møñunū/
epter Gudz mynd giørdum. Af hinum sama Muñe framgeingr Blezan z Bøluan. Þad
skal eigi so vera kiærer Brædur. Vtueller nockud Bruñuriñ af samre vppras sætu z beisku
Vatne? Getur nockur Brædur miner/ Fikiu Trie Vidsmior? Edr Vinuidur Fikiur borid?

Lika

Lijka so kan̄ ecke hin̄ same Brun̄ur/ sallt Vatn ꝛ sætt ad giefa.

D Nú hn̄ er vitur ꝛ forsoktur a medal ydar/ hn̄ audsyne mz godre vmgeingne sin verk/ j Hoguærd ꝛ Hyggindū. En̄ ef hafe þier beiska Ofund og Hatur i ydrum Hiortum/ so hrosit ydur ecki/ og liugit ecki i giegn Sann̄leikanum. Þuiad þad er ecki su Viska sm̄ ad ofan kiemur/ helldur Jardlig/ Likamlig/ ꝛ Diofullig. Þui huar Ofund og Hatur er / þar er Ostadfesti og aller hluter iller. En̄ su Viska sm̄ ad ofan kemur/ er fyrst Hreinlif /þar næst Fridsom/ Hoglat/ Malhlydin godu samlundut/ full Myskunsemda ꝛ godz auagstar/ og Oagreiningarsom /an Smiadurs/ En̄ Riettlætisins auogstur verdur þeim i fridi sædur/ sm̄ fridin̄ hallda.

IIII

A Hvadan koma Strid ꝛ Barattur a medal ydar? Koma þær eigi af ydar girndum sm̄ strida i ydrum Limum? Þier erut agiarner og audlist þar med eckert/ Þier hatit ꝛ ofundit/ og vinnit þar med eckert/ Þier slaist ꝛ beriest ꝛ hafit ecke þui þier bidiet ecki/ Þier bidiet ꝛ odlist ecki/ af þui þier bidiet vondsliga/ suo ad þier soit þui i ydru Bilgse.

Þier Horunar men̄ ꝛ Hordoms konur/ Vite þier ecke þad Veralldarinnar vinfeinge er Gudz Ouinskapur? Huer Veralldar vinur vill vera/ sa mun Gudz ovin verda.

B Eda meine þier þ Ritningin seige til onytz? Andan̄ þan̄ sm̄ j ydur bygger/ hn̄ lyster j gegn Ofundin̄e/ og giefur Nadin̄a meire. Þar fyrer seiger han̄ ꝛ Gud motstendur Dramblatum/ En̄ litelatum gefur han̄ Nad. Gal. v

Þui verit Gudi vndergiefner/ Standit i mot Dioflinum/ so flyr han̄ fra ydur. Nalægit ydr af Gudi/ so nalæger han̄ sig til ydar. Hreinsit ydat Hendur/ þier Synduger/ ꝛ hreinferdug giorit ydar hiortu þier efunar samer/ Verit vesaliger/ sytet og harmit/ þui ydar Hlatur skal vmsnuast i Grat/ og ydar Glede i Hrygd. Lækit ydr fyrer Gude/ þa mun han̄ vpphefia ydur. Psal. 4 1 Petri 5

C Bakbited ecki huer an̄an̄ kiæret Brædr/ Þui huer han̄ bakmæler Brodur sinum/ og dæmer vm hn̄/ sa bakmæler Logmalinu/ ꝛ dæmer vm Logmalit. En̄ dæmer þu vm Logmalit/ þa ert þu ecki giornings madur Logmalsins/ helldur Domare. Þui ein̄ er sa Logmals giafare ꝛ Domare/ s̄ ad frelsa kan̄ ꝛ fordæma. En̄ huer ert þu sm̄ vm Naunga þin̄ dæmer?

Siait nu til þier s̄ seigit/ J Dag elligar a morgū munū vier ganga i þssa edr þa Borg/ Og vilium þar Aarit vm dueliast/ og kaupskap fremia/ og auin̄in̄g giora. Þier sem þo eigi

D vitit/ huad a morgun skie mun.

Þui huad er ydart lif? Ryk er þ/ sem litla stund varer/ en̄ sidan hiadnar þad. Þar fyrer skulu þier seigia/ Ef ad vier lifum/ og ef Gud vill/ þa vilium vier þetta edur þad giora. Enn nu hroose þier ydur j yduare Drambsemi. Oll suoddan metnan er vond/ Þuiat hn̄ sem kan̄ nockut gott giora/ ꝛ giorer þad ecki/ þeim er þad Synd.

V.

A Nv vel: Þier audiger ylit og æpit/ yfer ydar Vesolldū/ þeim yfer ydr skulu koma. Yduar Rikedæmi eru vllnud/ og klæde ydar eru Mol etin/ Gull ydart og Silfur er forrydgat/ og þeirra Ryd mun ydur til Vitnisburdar vera/ og mun tæra ydru Holldi sem Elldur. Þier hafit ydur Siodum safnat a sidustu Dogum/ Siaet: At launin Verckmannanna/ þeirra sm̄ ydar Akurlond hafa vpp yrckt/ og huad þier hafit þa vm suikit/ þau hropa/ og þ þra hrop er komit til Eyrna DROTTINS Zebaoth. Þier hafit Kræseliga lifat a Jor-

B du/ og ydar Lostasemder drygt / og kappalit ydar Hiortu/ suo sem til Slatrunardags. Hin̄ Riettlata hafi þier Fordæmt/ og i helsleigit/ og han̄ hefur eigi motstadid ydur.

Fyrer þui verit Þolinmoder kiærer Brædur/ allt vppa tilkomu DROTTINS. Siaid: þad Akurkallin vænter agiætligs Auaxtar Jardarin̄ar/ þat Þolinmodliga vmlidande/ þar til hn̄ fær Morgunregn ꝛ Kuelld skwra. Vere þier eirnen Þolinmoder/ og styrkit ydar Hiortu/ þuiat tilkoma DROTTINS er i nand. Motblasit ecki huer an̄an̄ kiærer Brædur/ suo ad

C þier fordæmist eigi. Siait: Ad Domarin̄ er fyrer dyrum. Takit miner kiærer Brædur til epterdæmis Motgeingun̄ar og Þolinmædinnar Spamen̄ina/ þeir til ydar hafa talat i nafne DROTTINS. Siaed: Vier prysum þa sem lidit hafa. Þolinmæde Jobs hafe þier heyrt/ ꝛ ending DROTTens hafi þier sied/ þuiat DROTTen er Myskunsamr ꝛ Liknare.

Enn fram

Enn fram vm alla hlute/ Brædur mijner/ þa sueriet huercke vid Himin nie vid Jørd/ nie nockurn annañ Eid. Eñ ydar Ord sie/ Ja þad ia er/ z Nei þad nei er/ so ad þier fallit ecki j Hræsne. Hryggist nockur medal ydar/ sa bidie. Eñ huer j godu gedi er/ sa syngie Psalma. Eñ huer siukur er/ sa kalle til sin Olldungana Safnadarins/ z lati bidia yfer sier/ z sig Vidsmiøre smyria i nafne DROTTINS/ Og Bænin Truariñar mun frelsa hiñ siuka/ og DROTTIN mun vidrietta hñ/ z þo hñ hafe Synd° giørt/ munu þær hønum fyrergefast. D Jate huer ødrum sinar Synder/ z bidiet huer fyrer ødrum/ þad þier heilbrigder verdit. Þuiad iduglig riettferdugs Bæn ma mykit. Elias var madur lika suo sem vier/ z hñ bad Bænar/ ad þad skilldi eigi rigna/ og þad rigndi ei yfer Jørdina j þriu aar z sex manade. J annat siñ bad hñ aptur/ z Himenen gaf Regn/ og Jørden bar sinn Auøxt.

Mar. 6.

Luc. 4

3 Reg. 4

Kiærer Brædr/ ef ad nockur medal ydar villist fra Sañleikanum/ og vm snyr hønum eirnhuor/ Sa skal vita þad/ ad huer ed Syndaranum vmsnyr i fra villu hñs vegar/ hefur frelsat Ønd fra dauda/ Og mun nidrbyrgia fiøldan Syndaña.

Formale yfer Pistilin
Judas Postula

Jngen kañ þar a mote ad hafa/ ad þsse Pistill S. Judas/ er innehalld z so sm̃ ein wtskrift wt af ødrum S. Peturs pistle / þuiad hann er honum naliga ord epter ord samhlioda/ Og þar eirnen med talar hann wm Postulana/ suo sm̃ þeirra Lærisueinn og suo sem hefde hann werid laungu seirna enn þeir. Hann framsetur þau ord og þa tilburde/ huerra huerge i heilagre Ritningu verdr gietid/ Huad hid sama þa gømlu Lærefedur hræt hefur/ þessum pistle burt ad kasta fra Bokum Heilagrar Ritningar/ Ad auk þessa þa kom Judas postule alldrei i Grickland/ helldr hallda menn/ ad hñ hafe werid i Persia (edur Serklande) huadan hann hefur ecke skrifad Grisku. Þar fyrer/ Enn þo ad mier wirdist þetta godur pistill wera/ þa er ecke naudsyn ad reikna hann a medal þeirra riettu høfud Boka/ sem Truarinnar grunduøll leggia skulu.

Pistillenn hins Heilaga Jude

I.

Jvdas Þion Jesu Christi/ enn Broder Jacobi.

Þeim kølludum/ sm̃ Helgader eru j Gude Fødr/ og vardueitter i Jesu Christo/ Myskunseme/ Fridr/ og Kiærleike Guds margfalldist ydr. A

Hiner kiærustu/ Med þui eg hafda allan setning a ydur ad skrifa/ vt af almeñeligu voru hialpræde/ virtist mier Naudsyneligt/ med Skrife ad a minna/ þad þier yfer þeirre Tru stridid/ sem hinum Heiløgu er eitt sinn ofurgiefen. Þuiad þar eru nockrer menn/ þeir iafn framt inn hafa lædst/ vt af huerium fordum tid skrifad er/ til þssa Doms afellis/ Þeir eru Omillder/ og vmuenda Naad Gudz vors j Munadlijfe/ og sneita Gude og vorn DROTTNI Jesu Christo/ þm̃ einka Drottnara.

Enn eg vil vnderuisa ydur/ ad þier eitt sinn vitid/ þat DROTTEN þan tijd hñ frelsade Folkit af Egiptalande/ ad i annad sinn glatade hñ þeim sm̃ ecki trudu. Lika eirnen Englana/ huerier ecke geymdu þeirra Hofdingiadom/ helldur forlietu sitt Heimile/ hefur hañ vardueitt til Doms þss hins mykla Dags/ vnder æfinligum bøndum Myrkursinns/ so sem eirnen Sodoma og Gomorra/ og vmliggiande Borger/ er med sama hætte og þær vthorast hofdu/ og epter a ødru Hollde geingnar eru/ og settar eru til epterdæmes/ og þola Kuøl Eilifs Ellds/ Slikt hid sama eru eirnen þesse Draumsisl/ huerier Holldid saurga/ enn Herrastiettena for sma/ og Tignena hæda. B

(a ødru Hollde) Þad er/ med onatturligum hætte mote Holldinu ad syndgast so sm̃ i Sodoma skiede

Enn Mi-

E Enn Michael sa hofud Eingill/þa hn̄ vid Diofulin̄ þrættade ꝛ vid hn̄ talade vm Lÿkama Moysi/dirfdist hn̄ ecke Doms atkuæde Hædungarinnar a at fella/helldꝛ sagde hn̄/DROTTIN straffe þig. Enn þesser lasta þar þr eckert af vita/Enn huad þeir af Natturu so sm̄ onnur skynlaus Dyr vita/þa spilla þeir sialfer þar inne. Vei þeim / þuiat þeir ganga veg Cains/og falla i Villudom Bælaams/fyrer auinnings saker/og fyrerfarast i motmøglan Chore.

Þeir eru Opeckter/bramlande medal sijn af ydar Olmøsu æn Otta/ fædande sig sialfa/ Þeir eru vatslaus sky sm̄ af Vinde vm verda drifen / þeir eru haust vidur visinn / o friosøm Trie/tuisuar dauder/og vpprætter/grim̄ar Siafarbylgiur/ vtlodrande sinar eigenligar vansemder/villar Stiornur/huerium ad vardueitt er Þokan myrkran̄a ad eilÿfu.

Enn Enoch hin̄ siounde fra Adam hefur eirnen af þessum spæd ꝛ sagt/Siaed/DROTTIN kiemur mꝫ morg Þusund Heilagra/Dom ad hallda yfer ollum/ og ad straffa alla þa sm̄ Ogudliger eru/af ollum giordum sm̄ þeir ogudliga drygdu/og af ollu hordu sm̄ ogudliger hafa i mote hm̄ talad.

Apoc. 1
Esa. 31

D Þeir eru Møglendꝛ/ og atølusamer/epter sinum girndum gangande/ꝛ þra Mun̄ur talar hrokyrde/og þeir dædst ad Man̄greinar alitinu/fyrer gagnsemdar saker. Enn þier eskuliger verid minnuger þeirra orda sm̄ hier adur fyrre søgd hafa verid af Postulū DROTTINS vors Jesu Christi/þad þeir søgdu ydur/Ad a sidustu timū mundu spottarar koma/huerier epter sinum girndum ganga mūu/i ogudligu Lÿferne/ Þeir eru huerier Tuidrægne giora/huerier likamliger eru/þr onguan̄ Anda hafa.

2 Pet. 2

Enn þier æstsamliger/vppbyggit ydꝛ yfer ydra allra heiløgustu Tru/ fyrer heilagan̄ Anda/og bidied/ꝛ vardueitid ydꝛ i Gudz Kiærleika/ Og væntid þeirrar Myskunar DROTTINS vors Jesu Christi/til eilÿfs Lÿfs. Og halldid þen̄an mismun þat þier sambarmid ydꝛ þessum/enn þa a adra fyrer hrædslu hialpliga giørid/og ryckid þeim vr Bælinu/og ad hatre hafid þann fleckada holldsins Kyrtil.

a (adra) Þad er/ Huggid suma/strafsid suma þo med hrædslu en̄ ei mꝫ siergiædis Metnade/so ad þier giætud þm̄ burt ryckt vr haska eilÿfs bruna og fyrerdæmingar

En̄ þeim sm̄ ydꝛ kan̄ ad vardueita vtan vansa/ og ad skicka fyrer augliti sin̄ar Dyrdar ofleckada medur føgnude/þeim Gude sm̄ alleina er vitur / vorum Lausnara/sie Dyrd/ꝛ Myklan/ꝛ Valld/ꝛ Magt/nu ꝛ vm allar allder ad eilÿfu/Amen.

Formale yfer S.
Johannis Opinberaner

Marghættadar Spasagner

MArghattadar Spasagner edꝛ Spadomar finnast i Kristeligre Kirkiu. Sumer Spa so fyrer/ad þeir leggia vt Spaman̄an̄a Ritningar / huar vm S. Pall talar 1. Corinth. 12. og 14. og enn vÿdar an̄arstadar. Þess hættar Spadomur er hinn allra naudsynligaste/huern menn hliota dags dagliga ad hafa/þuiad þesse Spadomꝛ hn̄ kien̄er Gudz ord/hann leggur Grunduoll Kristnin̄ar og verndar og forsuarar Truna/Snøgt ad seigia/hann stiornar Predikunar embættinu/helldur þui vid magt/skickar og vtrietter þad.

1 Fyrersagner okominna hluta

Sumer fyrerspa okomna hlute/þeir ed ecki standa adꝛ fyrr i heilagre Ritningu/ Og þesser Spadomar eru mꝫ þrennu mote. Þeir fyrstu giøra þad mꝫ berum ꝛ liosum ordum/fyrer vtā allar Mynder og Figurur/so sm̄ ad giører Moses/Dauid og fleire adrer Spamen̄/þa þr spa fyrer vm Christum/og so sm̄ ad Christus og Postularner spæ fyrer vm Antachristen og adra fals Lærefedur.

2

Adrer giøra þat mꝫ nockrum myndum/enn þeir setia þar hia vtþydingina/ mꝫ liosum ordum/so sm̄ ad giørde Joseph þa hn̄ vtlagde Draumana / og Daniel vtlagde bæde Drauma og Mynder.

3

Þridia slags Spadomar eru þr/sm̄ þad giøra mꝫ einum saman Myndum og Figurū/æn orda edur vtlegginga/so sm̄ ad er þesse opinberunar Bok/og margra Heilagra manna draumar/Sioner og Mynder/hueriar þeir hafa haft af heiløgum Anda. So s̄ S. Petur Act. 2 Predik

2. predikar vt af Spadome Johelis/ Ydar Syner ⁊ Dætur skulu fyrer spaa/ ⁊ ydar Vngmeñe skulu Sioner sia/ og ydra Olldunga skal Drauma dreyma.

Og a medan slijker Spadomar eru ecki vtþydder/ og fa ecki neina liosa vtlegging/ þa er ꝥ eirn hulinn og þeigande Spadomur/ sm̃ eigi er þa enn komen til sijns gagns og nytsemdar i Kristnenne. So hefur þat skied þessa Bok allt til þessa. Marger hafa reynt og forsokt sig þar a/ eñ ꝥr hafa allt til þijsa dags eckert vissuligt j liose latid/ Sũer hafa bladad þar vid af ꝥra eigen høfde mørgu oskickanligu. Vegna slikrar efasamligrar Vtleggingar og hulinns

Opinberaner S. Johannis

skilnings høfum vier læatid þessa Bok kyrra liggia. Hellst fyrer þa grein/ ad nockrer af þm gømlu Forfedrum hallda hana ecke ad vera S. Johannis Postula/ so sm̃ þar stendr j 3 Bok Histo. Eccle. Cap. 25. J þeirre sømu Efasemd læatum vier hana blijfa/ þo skal þar mz eine inum fyrer bodid vera/ ad eigna hana S. Johañe Postula/ edur huerium hñ vill.

Enn mz þui/ ad vier giarnan villdum fa vissa vtþyding edur vtlegging hier vppa/ þa viliũ vier giefa þeim odrum sm̃ hære Andagipter hafa/ nockurt tilefne/ ad hugsa þar epter/ ⁊ vorn hugskotzþanka vilium vier i liose lata/ s̃ er þess hæattar. Med þui ad þetta skal vera ein opinberan o ordinna hluta/ og einkum ꝥrar tilkomande hørmungar og Ogiæfu s̃ koma skyllde yfer Kristeliga Kirkiu/ þa hølldum vier ad þetta mune næst ganga ad finna þa riettu Vtþyding/ ef ad menn saman lesa vr Sagnabokunum edur Historiunum vm lidna giørninga/ og Hørmungar Christninnar sm̃ hũ lidit hefur allt til þessa dags/ og bera ꝥ so saman vid ꝥssar Mynder/ og iafna þeim so vid orden. Ef þad ber þa saman/ og verdur samhlioda/ þa meiga meñ standa þar a/ so s̃ a eirnre vissre/ ⁊ minsta koste/ so s̃ a eirnre oburtkastanligre Vtþyding/

1. 2. 3 Suma og iñe halld ꝥra þrigia fyrstu Cap. Einglarner

Sijdan hølldum vier/ so sm̃ Textiñ sialfur vppa hliodar/ at þeir þrijr fyrstu Capitular/ sm̃ tala vm þær vij. Samkundur/ og ꝥra Eingla/ j Asia/ vilie ecke annad/ eñ at auijsa einfalldliga/ huernen þær sømu Samkundur hafa i þann tima verid standande/ og ad þær yrde amintar/ ad vera stadfastar i Trunne/ og ad eflast/ edur ad giøra Yferbot. Ad auk þessa lærum vier þad hier af/ ad þetta ordid EJNGELL merker og so sidar meir/ i hinum ødrum Myndum og Sionum/ Byskupa og Kiennefedur j Kristniñe/ suma goda/ suo sm̃ ꝥr heilugu Fedur og Byskupar voru/ suma vonda/ so sm̃ voru þeir Villumenn og Falsbyskupar/ huerra fiølde meire er i ꝥssare Bok/ helldur eñ hiña.

4. 5. 24. Olldũg"

J hinum 4. og 5. Cap. verdur vtmælut øll Kristnen/ huer ed soddan tilkomande Hørmũgar ⁊ Plægur lijda skal. Þar standa ꝥr 24. Olldũgar frame fyrer Gude/ ꝥ eru aller Byskupar og Predikarar/ samhliodande j Lærdominum/ ⁊ eru krynder mz Trunne/ þeir ed Christum/ Lambid Gudz/ mz Hørpum lofa/ Þad er/ þeir predika og þiona honum mz Reykelsi/ þad er ad skilia/ þeir jdka sig j Bæna akalle. Og giøra þetta allt saman Kristniñe til huggũar/ so ad menn vite/ ad Christnen edur Kristelig Kirkia skule vera ⁊ blijfa samt j þeim tilkomande Plægum.

6 Fiorar Likamligar plægr yfer Gudz Ordz Forsmanara

J þeim siette hefiast þær tilkomande Hørmungar/ og fyrst þær holldligu Harmkuælingar/ sm̃ er Ofsokner Veralldligs Yferualldz/ þad er sa hinn Koronade Riddariñ/ mz Bogan/ a huijtum Heste. Jtm̃ Bardagar og Blodz vthelling/ þad er sa Riddaren sm̃ Suerdid hefur a Raudum Heste. Jtm̃ Hungur og Hallære/ þad er sa Riddaren sm̃ Metaskælernar hafde/ a suørtum Heste. Jtm̃ Drepsott og vond Kaun/ ꝥ er sa Riddaren i Daudans mynd/ a bleikũ Heste. Þuiat þessar fiøgra handa Plægur fylgiast alla tima vissuliga ad/ yfer þeim opacklatu forøckturũ Gudz ordz/ asamt mz odrum fleirum Foreydslum ⁊ Valldstiettaña fordierfunum og vmskiptum allt til hins sijdasta dags/ so s̃ þar stendr j nidurlage hins 6. Cap. Og Sæler þeirra helgu Pijslaruotta koma þuilijku af stad yfer þa/ mz sinu hrope ⁊ kalle.

7. 8. Andligar Hørmũgar Plagur Kristniñar

J 7. og 8. hefiast þær opinberaner sm̃ eru vm þær andligu Hørmũgar/ þad eru allra hãda Villudomar. Og þar verdur j annad sinn framsett ein huggunarsamlig Mynd/ þa Eingilliñ teiknar þa Christnu/ og fyrerbydr þm vondu Einglũ ad granda þeim. Suo ad menn meigi fullkomliga og til sañs þat vita/ ad Christelig Kirkia mun ⁊ eirnen hafa goda Eingla/ og hreint Gudz Ord vnder þeim Villu moñum/ So sm̃ Eingillenn mz Reykelsid auijsar/ Þad er/ mz Bænaakalle. Slijker goder Einglar eru þeir heilogu Fedr/ s̃ var Spiridion/ Athanatius/ Hilarius/ og þeirra lijkar/ og þad Concilium Nicenum.

Þeir godu Einglar

Tatianus

Sa fyrste vondur Eingill er Tatianus/ og hñs Encratite/ sm̃ fyrerbudu Hiuskaparbandit. Jtm̃/ þeir ed af Verkunũ villdu goder ⁊ fromer verda/ so sm̃ Gydingarner. Þuiat sa Lærdomur af Riettlæte verkanna hlaut ad vera sa fyrste Lærdomur i giegn Euangelio/ hañ mun

⁊ ver-

og verda hinn sijdaste/ frateknu þui/ad hn̄ fær ætijd nyia Kieñefedur og ønnur nøfn/ So sm̄ Pelagiani et ct.

Martion

Sa annar vondur Eingill er Martion mz sinum Kathaphrygis/Manicheis/ Monthanis et ct. Þeir ed mikid hallda af sinum andligum jnnblæstre meir enn af Ritninguñe/⁊ falla lijka sm̄ þetta gloande Biarg/a mille Himens og Jardar. So sm̄ Thomas Munzerus ⁊ þeir adrer fluguandar giørdu i þyduerskuñe.

Origenes

Sa þridie er Origenes/huer ad fyrer sina Philosophiam ⁊ skilnings speke beiska giørt hefur Ritningena/og heñe spillte/lijka so sm̄ þeir diuplærdu Scholar hafa hueruetna hingad til giørt.

Nouatus Kathari Donatiste

Sa fiorde er Nouatus og hn̄s Kathari/þeir ed Jdranar yferbotena afsøgdu/og villdu vera hreiñe enn aller adrer. Þeirrar sømu tegundar voru og Donatiste þar eptera/ Vorer Andleger eru ad mestu mz þtta allra fiøgra hāda slag. Þeir enu Lærdu/hueriū Historiurnar ⁊ Sagnabækurnar eru kuñugar/ mættu vel vtreikna þta/ Þui hier er þ oflangt alla hlute fram̄ ad setia og ad bijvijsa.

9. og 10 Andligar og likamligar Hørmungar plagur Þriu Vei

J 9. og 10. Cap. vpphefst su rietta Hørmūgen/ Þui allt þangad til/þa hafa þssar fyrstu Harmkuælingarnar/bæde þær lijkamligu ⁊ andligu/ecke verid vtan eitt gamā ad reikna/ j hia þeim epterkomande Plagum. Huad og Eingillen sialfur seiger i nidurlage hins attunda Cap. Ad þar skule koma þriu Vei/huerium þeir adrer þrijr Einglarner skulu af stad koma/ þad er sa fimte/ siøtte/siøunde Eingill/og þar mz skal Verøllden enda hafa. Hier koma bæde þær andligu ⁊ lijkamligu Offokner i eitt/þær skulu vera þriar/Hin fyrsta er stor/øñur er stærre/þridia er allra stærsta.

Þad fyrsta Vei Arius

So er nu þad fyrsta Vei/sa fimte Eingill/Arius sa mykle Villumadur og hn̄s Lagsmeñ/ huerier so hrædeliga plægad hafa Christendomen vm allan Heimen/ad Textiñ seiger hier/ Ad Gudhrædder meñ hafa myklu helldur viliad vera dauder/eñ ad sia vppa slijkt/Eñ þeir vrdu þo ad sia þar vppa/og mattu ecke deyia. Hn̄ seiger og so ad Eingilleñ af Heluijte sm̄ kallast Fordiarfare sie þeirra Kongur/So s̄ villde hn̄ sagt hafa/Diøfulliñ rijdur þeim sialfur/ Þuiat þr hafa ecke alleinasta offokt þa Christnu andliga/ helldur og so likamliga mz Suerdinu. Les Historiurnar og giørninga þra Arrianorum/þa skalltu vel og rietteliga meiga skilia þesse ord og þessa Figuru.

Þad añad Vei Machometh

Þat añad Vei/er sa siøtte Eingill/sa skeñelige Machometh ⁊ hn̄s Kompanᷣ Saraceni/ huerier bæde mz Lærdomenum/og so mz Suerdenu storliga hafa plægad Christeliga Kirkiu. Jafnframt mz þessum sama Eingle/so ad þetta Vei verde þeim mun stærra/þa kiem̄ þar til sa sterke Eingill mz Regnbogan ⁊ beisku Bokina/ þad er sa heilage Pauadom̄/mz sinu stora andliga fegurdar skiñe og heilagleika/þeir mæla og meta Musterid mz þeirra Lagasetningū/ kasta vt þm jñsta Kornum/og vppbyria Hræsne og þañ ytra augsyneliga Heilagleik.

11. 12 Tuær Huggunar mynder

J 11. og 12 verda nu vnder þssū Vei og Plægū framsettar tuær Huggunarmynder/Su fyrre vm tuo Predikara/hin ønnur vm þa Jodsiuku Kuiñu s̄ Barnid fædde fyrer vtan Drekans vilia. Med hueriu ad merkist/ad þar skule iafnan blijfa nockrer goder Kiennefedur og Kristner meñ/ bæde a medan þau tuø fyrstu Vei yferstanda/ og so eirnen þa þad þridia Vei kiemur. Og þau tuø sidustu Vei hlaupa til samans huert med ødru/og yferfalla Kristeliga Kirkiu vnder eins/ad sidustu/⁊ Diøfullinn sprenger þar med endeliga botnen vr Fatinu.

Þad þridia Vei/sa Paualigt Keisaradom̄ og Keisarlige Pauadomur

J þeim 13. Cap. þa kiemur nu (vid hliod Lwdursins/þess sidasta Eingils a medal þeirra siø/huer ed j vpphafe hins tolfta Cap. Basunade)þss siøunda Eingilsins giørningz/þ þridia Vei/einkum sm̄ er/sa Paualige Keisaradomur/⁊ Keisarlige Pauadomur. Hier tekur Pauadomurinn og so eirnen þad veralldliga Suerdid j sitt valld/ og yfergeingur og Drottnar nu ecke alleinasta mz Bokinne j þui ødru Vei/helldur og so mz Suerdinu j þui þridia Vei/ so sm̄ ad þeir hrosa/ad Pauen hafe j sinne Magt ⁊ Vallde bæde þ andliga ⁊ veralldliga Suerdid.

Tuø Dyren

Hier eru nu þau tuø Dyren/Þad eina er Keisaradomuriñ/þad añad mz tueimur Hornunum/þ er Pauadomuriñ/ huer ad nu er ordeñ og so eitt veralldligt Rijke/þo vnder yferuarpe og skine Nafnsins Christi/þuiad Pauen hefur þat nidurfallna Romuerska Rijke vppaptur reist/ og komid þui fra þeim Grisku til Þyskra/Og er þo raunar/helldur Mynd ⁊ Skugge þess gāla Rōuerska Rijkis/helldur eñ Likamen sialfur þess sama Rijkis/so sm̄ þad var. Þo samt gefur hn̄ þessare Myndiñe Anda ⁊ Lijf/so ad hun hefur eñ nu sitt Rijkis rad/Lagariett/Valldstietter ⁊ Embættismeñ/og hellst so eñ nu vid magt. Þad er su Mynden sm̄ særd var/⁊ vard heil aptur.

Andſtyggelig er auerter þeſſ Keiſarliga Pauadoms

Les Formala yfer xij. Cap. Danielis

Enn huilijka Suiuirding/Vei ꝛ Skada ſlikur Keiſarligur Pauadomur giørt hefur/þat verdur nu ad ſiñe ecke vpptalid. Þuiad fyrſt er Heimuriñ fyrer hñs Bok fullur orden mz Afgudadyrkā/Klauſtur/Sticktte/Helgramaña Bijlæte/Pilagrimsferder/Hreinſunarellda/Aflat/ohreint Hreinlijfe/og mz otelianligar fleire greiner mannanna Lærdoms og verka/et cet. Þar næſt/Huer kañ vpp ad reikna/huerſu mykillre Blodz vthellingu/Morde ꝛ Mañdræpe/Hernade ꝛ Hørmungum Pauen hefur af ſtad komid/bæde mz ſialfs ſins eiginligum hernadar Bardøgum/og ſo þar mz/ad hñ hefur vpphuatt ꝛ øruad Keiſara/Konga/Høfdingia huora i mote ødrū?

Hier vtſteypiſt og helliſt nu j einu øll Diøfulſins ſidaſta grimdar Reide til ſamans/ Þar j Auſturalfu Heimſins þad añad Vei/Machometh ꝛ Saraceni/ Hier j Veſturalfuñe Pauadomuriñ ꝛ Keiſaradomureñ mz þui þridia Vei. Þar til kiemur Tyrken/Gog ꝛ Magog/ ſo ſm̄ annar æbæter/ſm̄ ſidar epterfylger j hinum tuttugaſta Cap. Og j þañ mata verdur Chriſtelig Kirkia vm allan Heimen/ a allar ſijdur hid allra hrædeligaſta og hryggeligaſta pijnd og plægud/mz falſlærdome/mz Bardøgum/mz Bokinne ꝛ Suerdinu/Þad er ſa ſidaſte Dreggiarſkierfuren/ꝛ ſu endeliga ſijdaſta plæga. Sijdan þar epter/fylgia ecke vtan einſamlar huggunar Mynder/ þegar ſlikar Hørmungar Vei og Suiuirdingar eru vte ꝛ endadar.

14

J 14. Cap. hefur Chriſtur fyrſt vpp ad deyda ſiñ Antachriſtū medꝛ Anda ſins Muñs/ ſo ſm̄ S. Pall ſeiger 2. Teſſ. 2. So og kiemur Eingillen mz Euangelium/j giegn þre beiſku Bok hins ſterka Eingils. Og eñ ad nyiu ſtanda þeir Heiløgu og Meyarnar hia Lambenu/og predika riettelliga. Epter þetta Euangelium kemur oñur Rødd hiñs annars Eingils/þad ad Borgin Babilon ſkule hrynia nidur/og ſa andlige Pauadomur hrapa.

Babilon

Framueigis fylger og þad epter/huernen Hauſtuiñan verdur hallden/og ad þeir ſm̄ j Pauadomenum ſtadfaſter blijfa j giegn Euangelio/þr ſkulu vt vr Borgiñe Christi/ j Vinþrugu Gudligrar Reide fleygder verda. Þad er/Þeir verda fyr Euangelium ſo ſm̄ fraſnidner Chriſteligre Kirkiu/ og vrſkurdader til Gudz Reide/huer ad mykel er / og ſu þrugan giefur af ſier mykid Blod. Edur ma ſkie/ad þar ſie fyrer høndum einhuer ſierlig Refſing/edꝛ Domur vorra Synda/þær ed ofmyklar eru og meir enn fulluaxnar.

15 16

Þar epter j hinum 15 ꝛ 16 Cap. Koma þeir ſiø Einglar mz þær ſiø Skæler/Þa vex Euangelium og ſtrijder a Pauad.men j øllum ættum/fyrer marga Gudhrædda og lærda Predikara. Og haſæte Dyrſins/Pauans valld mun formyrkuaſt/ꝛ mun verda ogiæfuſamligt ꝛ fyrerlitid. Enn þeir munu reidaſt aller ſamt/og veria ſig diarfliga. Þuiad þriar Pøddur/

Pøddurnar

þrijr ohreiner Andar ganga vt af Muñe Dyrſins/ og vppæſa Konga og Høfdingia j giegn Euangelio. Eñ þetta ſtodar ecke par/þeirra Bardage ſtendꝛ j Harmageddon. Pøddurnar eru þeir Sophiſte/ſo ſm̄ var Faber/ Eccius/ Emſerus et cet. Þeir ed margt þuætta j giegn Euangelio/viña þo eckert a/helldꝛ eru þr ꝛ blijfa ſamt Pøddꝛ ſm̄ ædur.

17

J hinum 17 Cap. verdur ſa Keiſarlige Pauadomur og Pauålige Keiſaradomꝛ/ fra vpphafe til enda j eina mynd ſamandreigen/ꝛ ſo ſ allꝛ j eirne Suma framſettꝛ/ hûnen ad hñ ſie eckert(Þuiad þad gamla Romuerſka rijkid er fyrer løngu burt)og er þo nockud/þuiat þar er eñ epter(af þui gamla Romarijke)bæde Romaborg ſialf ꝛ ſo fleire oñur Lønd. Slijk Mynd verdꝛ hier framſett/þuilijkaſt ſm̄ þa nockur ſtorglæpa madꝛ verdur opinberliga hafdur fyrer Dæmſtol/ ſo ad hñ til dauda dæmdꝛ verde. So ad øllū verde vitanligt/ad þetta Dyr ſkule nu ſnarliga fyrerdæmt verda/ꝛ ſo ſm̄ S. Pall talar/fyrer birting Tilkomuñar vors DROTTJNS verda afmæd. Huad hid ſama þeir vppbyria/ſo ſm̄ i Textanum ſtendꝛ/ſm̄ Pauadōſins ſialfs verndarar ꝛ Forſuarsmenn lataſt vera/þeir forſuara Pauadomen j þañ mata æ þeſſum tijma/ad þeir Andligu munu klædfæer verda ꝛ nakter epter ſitia.

Pauadōſins Forſuarsherrar

18

J 18. vpphest ſlijk Foreydſla/ og þar hrapar j gruñ nidur þ mykla og Herliga Fegurdar ſkrautid/þa lata þeir Stigtareyfarar og Kirkiuþiofar af. Fyrer þeſſa ſømu grein hlaut Rom ad verda rænt og ruplud/og af heñar eigenligum verndarherra mz Ofridarſtorme yfer vnnen/ſo ad þ ſkyllde vera vpphaf þeirrar ſeinøſtu Foreydſlu heñar ꝛ nidurbrotz.

Ei lata þr ad helldur af ſinne vpptekt/þeir hafa vte øll Ræd/hughreyſta ſig / brynia ſig og bua til Varnar/og ſo ſm̄ hñ ſeiger j 19 Cap. þa þeir mz Ritninguñe og Bokunum gieta ecke meir/og þegar Pøddurnar hafa endad þeirra hliodagrein/ þa verdꝛ þeim aluara/ꝛ leita vid mz magt og vallde ad veria ſig/ſamanſafna Kongum ꝛ Høfdingium til Bardaga/eñ þeir viña þo eckert a/Þuiad hñ ſa ſ ſitur a huijtum Heſte/huer ed nefniſt Gudz ord/ hñ viñꝛ

19

Sigurinn/ Þar til vm sijder/ ad bæde Dyrid og Spamadurinn verda høndum tekner/ z j Heluijtis afgrunn nidur fleygder.

Vm þetta bil kiemur fram̃ i 20 Cap. sa seinaste Skierfur Gog z Magog/ Tyrken/ þr raudu Judar/ hueria Andskotinn/ sa sm̃ fyrer Þusund árum bunden var/ enn er nu laus aptur orden/ med sier leider/ Enn þeir skulu mz honum z so snarliga j þad gloanda Elldsinns Dijke fleygder verda. Þuiad vier hølldum/ ad þesse Mynd/ sm̃ er fraskilin̄ fra hinū ødrum/ sie vegna Tyrkiana framsett. Og þau Þusund ár hefiest vm þad bil þa þesse Bok skrifud var/ og ad a þeim sama tima hafe Diøfullinn bundinn verid. Þo ma þessa ára tolu ei so granduarliga reikna vppa Puncta edur Minutur. Epter Tyrkiana kiemr strax sa seinaste Domsdagur/ j nidurlage þessa Cap. so sm̃ og eirnen Daniel vottar j þm vij. Cap.

20
Gog Magog

21.

J hinum 21 Cap. verdur vm sijder su seinasta huggan fyrermyndut/ ad su Heilaga Borg skule tilreidd og fullbwen verda/ og so sm̃ ein Brwdur leidast til þess eilijfa Brullaups. Ad Christus sie alleina DROTTJN/ og aller Ogudliger skule verda fyrerdæmder/ z mz Diøflinum burtkastader j Heluijtis Afgrun̄.

Epter þessare Vtþydingu þa meigum vier giøra oss þessa Bok nytsamliga/ og jdka hana vel. Fyrst til huggunar/ So ad vier vitum ad eckert Ofrijke/ ønguar Lygar/ eingin̄ Vijsdomr nie Heilagleike/ Eingen Eymd nie Hørmūg sk giete nidurþryckt Christeligre Kirkiu/ Helldr mun hun vm sijder yferuinna allt þta/ og Sigrenum hallda.

J annan máta til viduørunar j giegn so myklum margfølldum haskasamligū Hneyxlunū/ sm̃ tilfalla j Christninne. Þuiad mz þuj ad þad megtuga Yferualldid z fegurdarskinid ætte ad astrijda Christeliga Kirkiu/ en̄ hun skyllde so án allrar pryde hulin liggia vnd^r so mørgum Harmkuølū/ Villudomum/ og fleirū ødrū jllum hlutū/ þa er vorre Skynseme z Náttúru omoguligt ad þeckia Christeliga Kirkiu/ Helldur fellr vor Skynseme nidur/ og hneyxlar sig a þeirre lijtilmotligre yfermynd Kristninnar/ kallar þa og nefner Christeliga Kirkiu sem ad eru hennar ørgustu Fiandmen̄/ Og þar j mote kallar þa fordæmda Villumen̄/ sm̃ j Sannleika eru Christelig Kirkia/ So sm̃ allt hier til skied hefur vnder Rijke Pauadomsins og Machomeths/ Ja a medal allra Villumanna/ og tyna og tapa so þessare Truarinnar grein/ Eg true eina heilaga Christeliga Kirkiu.

Hneyxlā vegna þarækligs arlitz Christinnar

Huad Skynsemen dæmer vm Kristnena

Alika sm̃ nu a vorum døgum giøra nockrer Sieruitringar/ þegar þeir sia Villudoma/ Osamþycke z margfalldar fleckaner/ ad so marger eru falskristner/ marger Hræsnarar/ þa dæma þeir jafnsnart/ ad þar sie eingen Christelig Kirkia. Þuiad þeir hafa heyrt/ ad þr Kristnu eiga ad vera ein̄ Heilagr/ Fridsamr/ Samþyckr/ Vingiarnligr/ Dygdumpryddr Sofnudur. Þar fyrer ætla þeir/ ad onguar Hneyxlaner/ onguer Villudomar/ onguar Fleckan̄ eige þar ad vera/ helldur einsaman Fridr og fagrar Dygder.

Þuilijker ættu ad lesa Bok þssa/ og venia sig til ad alijta Christeliga Kirkiu mz ødrū Augum en̄ sinnar eiginligrar Skynseme. Þuiad þesse Bok (helld eg) setur fram̄ og syner nærsta hrædelig og andstyggelig Kuikinde/ Ofrijda og grimliga Eingla/ myklar og hryggeligar Plágur/ Eg vil ecke tala vm adrar Margfalldar Synder og annan̄ Veykleika j Christeligre Kirkiu/ sm̃ er z verid hefur/ so ad øll mannlig Skynseme hefur ad mestu/ j slijkre olld/ huerke þekt nie vitad af Christeligre Kirkiu. Sanliga siaum vier/ huersu hrædeligar Hneyxlan^r og fleckaner/ verid hafa fyrer vora daga/ þa men̄ ætludu þo/ ad sm̃ allra best munde tilstanda j Christnin̄e. So ad þesse time a huerium vier nu lifum/ ma vel reiknast Gylline olld/ j hia þeim vmlidna tima fyrre alldar. Meinar þu ecke ad Heidingiarner hafi hneyxlad sig a þssu hinu sama/ og halldid þa enu Kristnu fyrer oráduanda/ ostadfasta/ og þrættunarsama men̄?

Þesse Grein (Eg true eina Heilaga Christeliga Kirkiu) hun er so vel vorrar Truar Articulus og Grein so sm̃ hinar adrar. Þar fyrer kan̄ eingen skilnings skarpleike mannligrar Skynseme hana ad þeckia huersu granduarliga sm̃ þr skoda/ Diøfullinn kan̄ vel ad hylia hana mz Hneyxlunum og Villudomum so ad þu verder ad hneyxla þig þar a. So kan̄ og Gud ad hylia hana mz Veykleika og marguijsligre fleckan/ so ad þu hlytur ad Heimsku ad verda/ og rangliga vm hana ad dæma. Hun vill ecke mz Likamligum augum sien verda/ helldr med Trunne. Enn Truen er þeirra hluta sm̃ ecke siast/ Ebreos 11. Og hun kuedur mz DROTTNE þessa Vijsu/ Sæll er sa sm̃ ecke hneyxlast a mier. Þad skiedur og opt ad eirn Christinn madr þecker ecke sialfan sig/ og sier ecke sin̄ Heilagleika og Mannkoste/ helldur alleina finnur mz sialfum sier ecke vtan Synder og Løstu. Og þu plumpe Sieruitringr meinar ad þu faer sied hana mz þinne blindre Skynseme z saurugum Augum?

Skynsemin þecker ecke Christeliga Kirkiu

Math. 11

Helgan Christiña maña

Snøgt ad seigia/Vor Helgan er j Himnenum/þar ed Christus er/enn ecke j þessum Heime/fyrer Augum maña opinber/so sm̃ Varningr a Torge. Þar fyrer/þo ad þar sie Hneyxlaner/Villur z adrar Fleckaner/og kome sliku af stad s̃ þær orka mest. Þa efum þad i onguan mata/Christus er mz oss/ef ad eins Euangelium og Gudz ord blijfur hreint z ofalsat hia oss/z vier elskũ þad z i Heidre høfũ/ þo ad aller hluter gange sm̃ verst til/So sm̃ ad vier siaum j þessare Bok/ad vm allar þessar Plagur/a medal þssara Dyra og vondra Eingla / þa er Christus þo nalægur sinum Heiløgum og vinnur vm sijder Sigur.

Opinberaner S.

Johannis Theologi

I.

ÞEtta er Opinberan Jesu Christi / hueria Gud gaf honum/til ad kuñgiøra sinum Þionũ/ huad skie skal snarliga/ og tilteiknad og sendt hefur fyrer siñ Eingil til sins Þienara Johannes / huer vitnad hefur Gudz Ord/og Vitnisburden af Jesu Christo/huad hellst hann hefur sied. Sæll er sa sm̃ les/og sa sm̃ heyrer ordid Spadomsins/og vardueiter huad j honum skrifad er/ Þuiad Tijmen er nalægur. A

1. Joh. 1.

Johañes þeim siø Samkundum sm̃ j Asia eru. Nad sie mz ydur og Fridur/af þm sm̃ er/og þeim sm̃ var/z þm sm̃ koma mun/z af þeim siø Andũ sm̃ eru fyrer hñs Stole/og af Jesu Christo/sa sm̃ er trwr Vottur/z Frumgetningur Framlidinna/z Høfdinge Jardariñar Konunga. B

1. Pet. 2.

Huer oss hefur elskad/og þueigid af Syndunũ j sinu Blode. Og hefur giørt oss til Konunga og Kieñemaña fyrer Gude og sinum Fødur/ Þeim hinum sama sie Dyrd og Valld vm Allder allda ad eilijfu/Amen. Siaed/hñ kiemur med Skyinu/og øll Augu munu hñ sia/og þeir ed hñ stungid hafa/og allar Kynkuisler Jardar munu Kueina/Ja/Am̃. Eg em A z O/Vpphaf og Ender/Seiger DROTTJN/sa sm̃ er/og sa s̃ var / og sa sm̃ koma mun/hiñ Almattuge.

Esa. 3
Math. 24.

Eg Johañes ydar Broder og hluttakare j Hørmungiñe/og Rijkenu/ og Þolinmæde Jesu Christi/var j Eynne Pathmos fyrer Gudz ordz saker/z Vitnisburdar Jesu Christi. Eg var j Anda a Sunnudeige/og heyrde a bak mier aptur Raust mykla sm̃ Lwdurs/so seigande/Eg em A og O/fyrstur og sidastr. Og huad þu sier þad skrifa j Bok/z send þat til Samkundaña j Asia/til Epheso og til Smyrnen/til Pergamum/og til Thyatiras/til Sarden/og til Philadelphian/ z til Laodiceam. C

Pathmos

Og eg

Og eg snera mier vid/ pad eg lita þa Raust sm̄ vid mig talade. Og sm̄ eg snera mier vid/ sa eg siø Liosa stikur Gulligar/ z mille gulligra Stiakaña þañ lijkur var Mañsins syne/ sa var klæddur sijdre Slyppu/ og spentur vm Bringuna gulligum Linda. Eñ hañs Høfud og Hær voru huijt/ sm̄ huijt Ull/ og lijka sm̄ Sniar/ og hñs Augu sm̄ Elldsins loge/ og hñs fætur sm̄ þ Latun er gloar j Afle/ z hñs Rødd sm̄ nydur mykilla Vatna. Og hafde siø Stiørnur j siñe hægre hende/ og vt af hñs Muñe gieck huast tui eggiad Suerd/ og hñs Andlit lyste sm̄ skijnanda Sol.

Siø gulligar Liosastikur

Og sm̄ eg sa hñ/ fiell eg til hñs Fota so sm̄ Daudur. Og hañ lagde sina hægre hønd yfer mig/ og sagde til mijn/ Hrædstu ecke/ Eg em fyrstur z sijdastur/ og lifande/ Eg var daudz/ Og sia. ad eg em lifande vm Allder ad eilijfu/ og hefe Lykla Heluijtaña og Daudans. Skrifa huad þu sied hefur/ og huad þar er/ z huad þar eptera skie skal/ Leyndandom þra siø Stiarna sm̄ þu hefur sied j miñe hægre hende/ og þær siø gulligar Stikur. Þessar siø Stiørnur/ eru Einglar siø Samkundna/ z þær siø Liosastikur sm̄ þu hefur sied/ eru siø Samkundz.

Stiørnur Liosastiakar

II

A

Þ Eg Einglinum Samkunduñar til Epheso skrifa þu/ Þetta seiger sa sm̄ helldz siø Stiørnum j sinne hægre hende / sa sm̄ geingur mitt a mille siø Gulligra Liosastikna/ Eg veit þin verk/ z þitt Erfide/ z þina Þolinmæde/ z þ þu kant ecke hina vondu ad vmlijda/ og freistader þeirra sm̄ sig seigia Postula vera/ og eru þo eigi/ z þu fant þa Liugara/ z leidst þat/ z Þolinmæde hefur/ Og þu þolder fyrer mins nafns saker/ og þreyttist ecki. Eñ þat hefi eg a mote þier/

1 Eingillinn i Epheso

B þad þu hinn fyrsta Kiærleik forliest. Minst a huar þu ert af falliñ/ z giør Idran/ og giør hin fyrru Verken. Eñ ef ecke/ man eg þier snarliga koma/ z þiñe Liosastiku j burtu hrinda vr sinum stad/ vtan þu giører Idran. Enn þat hefur þu/ ad þu hatar verk þeirra Nicolaitarum/ huer eg z eirnen hata. Huer Eyru hefur ad heyra/ hñ heyre/ huad Andiñ seiger Sãkundunum. Huer hñ yfer vinnur/ þeim mun eg gefa at eta af Lijfstrienu/ þad j Gudz Paradijs er.

Nicolaitar

C Og þeim Eingle til Samkuñduñar Smyrnen skrifa þu/ Þetta seiger hinn fyrste z sijdaste/ sa daudur var/ og lifer. Eg veit þin verk/ z þina Hørmung og Fatækt (eñ þu ert audigz) og lastan þeirra ȷ̃ seigia sig Gydinga vera/ z eru ecki/ helldz eru þr Satans søfnudz. Hrædstu eckert þra/ huad þu lijda munt/ Sia: Diøfulliñ mun nockra af ydur j Dyplitzu fleygia/ vppa þad þier freistader verdid/ og þier munud Hørmung hafa j tiu Daga. Vert trwr allt til daudans/ so mun eg giefa þier Coronu lijfsins. Huer Eyru hefur/ sa heyre huad Andiñ seiger Samkundunum. Huer hellst yferuiñur / þeim skal eckert mein skie af þeim ødrum Dauda.

2 Eingillinn i Smyrnen

D Og þeim Eingle Samkunduñar til Pergamo skrifa þu/ Þetta seiger sa sm̄ hefur hid huassa tuieggiada Suerdit/ Eg veit huad þu giører/ og huar þu byr/ huar Hellst ad er Andskotans Sæte/ og þu helldur mitt nafn og afneitader eige mina Tru. Og a minum døgum er Antipas minn trwr Vottur hia ydur j Hel sleigiñ/ huar ed Satan bygger. Enn eg hefe fatt eina a mote þier/ þad þu þar sialfur hefur þa sm̄ Lærdom Balaam hallda/ sa sm̄ kende Balac ad senda Hneyxle fyrer Sonu Israelis/ til at eta af þui sm̄ Skwrgodum offradist/ z Horaner at drygia. Lika so eirnen hefur þu þa sm̄ hallda Kieñingar Nicolaitarum/ huad er eg hata. Gior Yferbot/ Eñ ef ecke/ þa mun eg þier snarliga koma/ og strijda vidz þa med

E Suerde mins Muns. Huer Eyru hefur/ sa heyre huad Andin seiger Samkundunum. Huer hñ yferuiñur þeim mun eg gefa at eta af þui folginu Manna/ og eg vil giefa hm̄ godann Vitnisburd/ og mz Vitnisburdenum nytt nafn skrifat/ þad eingiñ kieñer vtan sa þ mztekur.

3 Eingillinn i Pergamo

Antipas

Balaam

Balach

Num. 23 24

Og þm̄ Eingle til Samkunduñar Thyatira skrifa þu/ Þetta seiger Sonz Gudz/ sa Augu hefz sm̄ Elldzloga/ z hñs Fætz ȷ̃ gloanda Latun/ Eg veit þin vk z þiñ Kiærleika/ z þina Þionustu z Tru/ z þina Þolinmæde/ z þ hin sijdare Verken mũu hinũ fyrrũ fleire. Eñ fatt nockud hefe eg a mote þier/ þat þu leyfer þeirre Kuiñu Jesabel sm̄ seiger sig Spakonu vera/ ad læra og villa mina Þiona/ Horaner ad drygia/ og Skurgoda forner ad eta. Og eg hefi he-

F ñe tijma giefed/ þad hun skyllde Idran giøra fyrer heñar Horaner/ og hun giører øngua Idran. Sia: Eg fleyge heñe j Reckiu/ z þm̄ huerier mz heñe Hordom drygt hafa/ j hinar mestu Hørmungar/ nema hun giøre Yferbot fyrer sin Verk / og hennar Børn mun eg Dauda

4 Eingillinn i Thyatira

Jesabel

4 Reg. 9

deyda

Iere. 17. Pſal. 7

deyda. Og allar Samkundur ſkulu vidurkieña/ þad eg em Nyrnaña og Hiartanna ranſakare. Og eg mun giefa huerium ydar ſm̃ einum epter ſinum verkum.

Enn ydur ſeige eg/og hinum ødrum ſm̃ eru til Thyatira/þeir þeñan Lærdom eige hafa/ og huerier ecke vidurkient hafa dypt Andſkotans (ſm̃ ad þeir ſeigia) ꝛ onguan añan Þunga man eg a ydur ſenda. Þo huad þier hafid/þad halldit/þar til ad eg kem. Og huer yferuiñur G og vardueiter min Verk/allt til enda/þeim mun eg valld giefa yfer hina Heidnu/og hañ ſkal ſtiorna þeim medꝛ Jarnuende/ꝛ ſo ſm̃ Leirgiørarans Ker ſkal hñ i ſundꝛ mola þa/lika ſm̃ eg af minum Fødur medtekid hefe/ og Morgunſtiørnuna mun eg giefa honum. Huer Eyru hefur/ſa heyre huad Andin ſeiger Samkundunum.

III.

5 Eingillin i Sarden. 1 Teſſ. 5. 2 Pet. 3.

A OG þeim Eingle Samkunduñar til Sarden ſkrifa þu/Þetta ſeiger ſa ſm̃ hefur ſiø Anda Gudz og Stiørnuñar ſiø. Eg veit þin Verk / þuiat þu hefur þat nafn ad þu lifer/og ert Daudur. Vert vakande og ſtyrk hid añad huad deyia vill/Þui þin Verk hefe eg ei fullkomlig fundit fyrer Gude. Þui legg j miñe/huad þu hefur medtekid ꝛ heyrt/og varduett þad/og giør Jdran. Þui ef þu mant ejgi vaka/þa mun eg yfer þig koma ſm̃ Þiofur/ꝛ eigi mũt þu vita a huerre ſtundu er eg mun koma yfer þig. Þu hefꝛ fa ein Nøfn til Sarden/er eige hafa ſaurgad ſin Klæde/og þeir munu medur mier ganga j huijtum Klædum/þuiad þr eru þſſ verder. B Huer yferuinnur/ſa ſkal medur huijtum Klædum klæddꝛ verda/ꝛ eigi mun eg hñs nafn vtplana af Lijfsbokinne/Og eg mun jata hñs nafn fyrer minum Fødur/ ꝛ fyrer hñs Einglum. Huer Eyru hefur/ſa Heyre huad Andin ſeiger Samkundunum.

6 Eingilleñ j Philadelphia

Og þm Eingle Samkunduñar j Philadelphia ſkrifa þu/Þetta ſeig' hiñ Heilage ꝛ ſañarlige/ſa ſm̃ hefur Lykiliñ Dauidz/ huer ed vpplætur/og eingiñ jñebyrger/ ſa er jnnebyrger/ og eingen vpplætur/eg veit þin Verk. Sia: Eg liet fyrer þier opnar dyr/ꝛ eingen fær þær aptur læſtid/Þuiad þu hefur nockurn litinn Krapt/og hefur varduett min ord / og hefur ecke mitt nafn afneitad. Sia: Eg mun giefa vt af Satans ſafnade/þa ſm̃ ſeigia ſig Gydinga vera/og eru ecki/helldur liuga. Sia: Eg mun þeim giøra/þad þeir ſkulu koma / ꝛ tilbidia fyrer þinum fotum/og vidurkieña þ eg hefi þig elſkad.

C Med þui þu hefur varduett Ord minnar Þolinmæde/ mun eg eirnen vardueita þig fra Freiſtingar tijma/ſm̃ koma mun yfer alla Heimſins kringlu/til ad freiſta þeirra ſm̃ a Jørdu byggia. Sia: Eg kem ſnarliga/hallt huad þu hefur/ſo þat eingen take þina Coronu. Nu yferuinnur/þañ mn eg giøra ad Stolpa j Muſtere Gudz mins/ꝛ hñ ſkal eige meir vte ganga/ꝛ yfer honum mun eg ſkrifa nafn Gudz mins/ꝛ nafn hiñar nyiu Jeruſalem ſm̃ er Borg mijns Gudz/ſu af Himnum ofan kemur fra minum Gude/og mitt hid nya Nafn. Huer eyru hefur / hñ heyre huad Andin ſeiger Samkundunum.

7 Eingill i Laodicea

Og þeim Eingle Samkunduñar til Laodicea ſkrifa þu/Þetta ſeiger/Amen/Trwr ꝛ ſañarligur Vottur/huer ad Vpphaf er ſkiepnuñar Gudz/Eg veit þin Verk/ þad þu ert huerke D Kalldur nie heitur/eg kiøra þu værer añad huort heitur eda kalldur/eñ mz þui þu ert volgur/ og huorke kalldur nie heitur / mun eg vtſkyrpa þier af minum Muñe. Þuiad þu ſeiger/Eg em Rijkur / ꝛ Audigur nog/og þarf einſkis/ og veiſt ecke þad þu ert Veſall/Aumur ꝛ Voladur/ Blindur og Fatlaus. Eg ræd þier/ ad þu kauper Gull af mier þad j Ellde er reynt/ ſo þu audigur verder/ og þu j klædiſt huijtũ Klædũ ſuo ad ecke vppbirtiſt Vanuirding þiñar Fatleyſi/ꝛ ſmyr þin Augu medꝛ Augnaſmyrſlum/ſo ad þu ſiaer.

Prouerb. 3. Ebre. 12.

Hueria eg elſka þa ſtraffa eg ꝛ tyfta/þui vert koſtgiæfen/og giør Jdran. Sia: Eg ſteñd fyrer dyrum og klappar vppa/ Ef nockur heyrer mina Rødd/ꝛ vpplykur Dyruñ/ til hanns mun eg jñganga/og Kuellduerd mz honum ſnæda/ꝛ hñ medur mier. Huer yferuiñur/ honum mun eg giefa medꝛ mier ad ſitia a minũ Stole/lika ſm̃ eg yferuñid hefe/og ſetid mz minũ Fødur a hñs Stole. Huer Eyru hefur/ ſa heyre huad Andiñ ſeiger Samkundunum.

IIII

Þeſſe Mynd merker Chriſten domen hier a Jørdu/i ſinne ittre Mynd og

A EPter þad ſa eg/og ſia: ad Dyr vpplukuſt a Himne/og hin fyrſta Rødden hueria eg hafde heyrt vid mig tala ſm̃ añars Lwdurs/hun ſagde/Far þu vpp hingat/og mun eg ſyna þier/huad hier epter ſk ſkie. Og jafnſnart var eg i Anda. Og ſia/ ad ſtoll

var ſettur

var sett a Himnū/og a Stolnū sat nockur. Og sa sm̄ þar sat hn̄ var lijka alitz sm̄ Steirnen Jaspis z Sardis/Og Regnboge var kring vm Stolin̄/lika alitz sm̄ Smaragdus/z vmhúfis Stolin̄ voru fiorer og tuttugu Stolar/og a þeim Stolum sætu fiorer og tuttugu Olldungar/ skrydder huijtum Skrwda/ og bæru a sinum høfdum gulligar Coronur.

Og af Stolnum vtgeingu/ Elldingar/ Reidarþrumr z Radder. Sio Elldzlampar brun̄u fyrer Stolnum/huerier ad eru sio Andar Gudz. Og fyrer Stolnum var Glersior/lijka s̄ Christallus. Og mitt j Stolnum og kringum Stolin̄ fiøgur Dyr full Augna a bak z j fyrer.

C Og hid fyrsta Dyrid var lijkt Leoni/og hid an̄ad lijkt Kalfue/og hid þridia Dyrid hafde Asian sm̄ Madur/og hid fiorda var lijkt fliuganda Erne. Og huert þeirra fiøgra Dyran̄a/ hafde sex Vænge/og vtan vm kring z jn̄an full Augna/og høfdu eigi Huijld / Dag og Nott seigande/Heilagur/Heilagr/Heilagr er Gud DROTTJN/Almattugr/sa sm̄ var/og sa s̄ er/og sa sem koma mun.

Esa. 6

D Og þa Dyren gæfu Dyrd z Heidran/ og Þacker þeim er a Stolnum sat / sa er lifer vm Allder ad eilijfu/þa fiellu fram̄ fiorer z tuttugu Olldungar/fyrer þan̄ sm̄ a Stolnum sat/og tilbædu þan̄ sm̄ lifer vm Alldur z ad eilijfu. Og snørudu sinum Coronum fram̄ fyrer Stolen og søgdu/Þu DROTTJN ert verdugur ad medtaka Dyrd og Heidran z Krapt/Þuiad þu hefur alla hlute skapad/z fyrer þin̄ vilia vrdu þr/z eru skapader

þridsamli skickan/y... huern sty... terkoman... augur eig... ma/En s... skal hun blijþa

V.

A O eg sa j hægre hende þess sm̄ a Stolnum sat/ Bok skrifada jn̄an og vtan/ jnciglada mz sio Jnciglū. Og eg sa sterkan Eigil predika mz mikille Raust/ Huer er verdugr þessare Bok vpp ad lwka/og hen̄ar Jncigle vpp ad briota? Og eingen huerke a Himnum nie a Jørdu/nie vnder Jørdu kun̄e þeirre Bok vpp ad lwka/nie þar j ad sia. Og eg æpta ogurliga/ ad eingen̄ fanst þar verdugr þeirre Bok vpp ad lwka/z at lesa/nie þar j ad sia.

þesse Bok hefr in̄e ad hallda þa hlute sm̄ koma skulu/huerier fyrer Christum werda kun̄er og opinberer

Og eirn af Olldungunum seiger til min/Græt ecke/Sia: Þad Leonit s̄ er af slekte Juda/Rot Dauidz hefur yferun̄id/ad þat opne Bokina/og vppbriote hen̄ar sio Jncigle.

B Og eg gæde ad/og sia: J midit Stolsins og þeirra fiøgra Dyra/z mitt a mille Olldunganna/ þa stod Lamb/lika sm̄ være þ drepid/z hafde sio Horn z sio Augu/huer ad eru sio Andar Gudz/ vtsender vm øll Lønd. Og þad kom og tok Bokina vr hægre hende þess sm̄ a Stolnum sat.

Num. 24
Gen. 49
Esa. 11

C Og þa er þat tok Bokina/þa fiellu fram̄ þau fiøgur Dyren/z fiorer og tuttugu Olldungar/fyrer Lambinu/og huer eirn hafde Hørpu z Gullkier full Reykelsis/huer ad eru Bæner Heilagra/z sungu nyan Lofsøng/og søgdu/Þu ert verdugr ad medtaka Bokina/z vpp at briota hen̄ar Jncigle/ Þuiad þu ert slætradr/og endurleyster oss mz þinu Blode/ vt af allshættudum Kynkuijslum z Tungum/Folke z Þiodum/Og hefur oss giørt Gude til Konunga z Kien̄eman̄a/og vier munum Rijkia a Jørdu.

D Og eg sa / z heyrde Rødd margra Eingla vmhuerfis Stolen / og vm Dyren/ z vm kring Olldūgana/z þr voru ad tølu mørg Þusund þusūda/z søgdu hærre Raust/Verdugt er Lambid/þ slætrad er/ ad mztaka Krapt/z Rijkdō/ z Vitsku/z Styrk/Dyrd/ Heidr z Lofgiørd. Og allar Skiepnur þær a Himnū eru/z a Jørdu/z vnder Jørdu/z j Sionum/z allt huad j þeim er/heyrda eg seigia til hn̄s sm̄ a Stolnum sat/z til Lambsins/ Lof/ Heidur z Dyrd/ og Valld vm Allder z ad eilijfu. Og þau fiøgur Dyren søgdu/Amen. Og þeir fiorer z tuttugu Olldungar fiellu fram̄/z tilbædu þan̄ s̄ lifer vm Allder allda ad eilijfu.

VI.

A O eg sa þad at Lambid opnade eitt af Jnciglunum/Og eg heyrde eitt af þm fiorum Dyrunum seigia lika s̄ mz Reidarþrumu skryd/ Kom z skoda. Og eg giætta ad/og sia: Ad huijtur Hestur/og sa þar vppa sat hafde Boga/z honū vard giefin Corona/z hn̄ for vt at yferuin̄a z ad sigra

Þetta er su fyrsta plaga/ Opsokner Omildra Tyran̄a

Og þa þat opnade hid an̄ad Jn̄ciglit / heyrda eg hid an̄ad Dyrid seigia/ Kom og giæt at. Og þar gieck vt an̄ar Hestur/sa var Raudr/z þeim sm̄ þar sat a vard giefid Friden j burtu ad taka af Jørdu/so at þeir dræpist n̄idar jn̄byrdis. Og hm̄ vard giefit stort Suerd.

2 Plaga Bardagar og Blodz wthellīng

B Og er þad opnade hid þridia Jn̄ciglit/heyrda eg hid þridia Dyrid seigia / Kom z skoda.

Og

3 Plaga Hungur og Hallære

Og eg giætta ad/og sia: Ad bruñ Hestur/& sa þar sat a hafde Met j siñe hende. Og eg heyrda medal þra fiøgra Dyra Røddena seigia/ Mæler Hueitis vm eirn Pening/& þrÿr mæler Byggs vm eirn Pening/& Vÿne & Vidsmiøre giør onguan skada.

4 Plaga Daude og Drepsott

Og þa þ opnade hid fiorda Inciglid/heyrda eg Rødd hins fiorda Dyrsins/seigande/ Kom & skoda. Og eg sa/ ad bleikr hestr/& sa þar a sat/þss nafn hiet Daude/& Heluÿte honum epter fylgde/ Og hm̃ vard Magt giefiñ til ad deyda j fiorum ættum Jardar/medr Suerde/& Hungre/og medur dræpe af Dyrum Jardar. C

Hier huggar hñ þa Christnu i þra Harmkuælum

Og þa þad opnade hid fimta Iñciglid/leit eg vnder Alltarenu Sæler þeirra sem lÿflatner eru fyrer Gudz Ordz saker/& fyrer Vitnisburdarins saker/sem þeir høfdu. Og þær kølludu hærre Røddu & søgdu/DROTTIN/þu hiñ Heilage/& Sañarlige/Huersu leinge þa dæmer þu/& hefner ecke vors Blodz a þm sem a Jørdu bwa? Og þeim sierhuerium einum vard giefid huÿtt Klæde/& til þra vard sagt/ad þeir huÿldist/enn vm nockra stund / þangad til ad þat vppfylldist ad þeirra Samþionar & Brædur kiæme þar og til / huerier eirnen Lÿflatner skylldu verda lÿka sm̃ þr.

Þetta eru allra handa Plagr fyrer hueriar Lönd og Lyder vmbreytast mz styriølld og vpphlaupum allt til sydasta dags

Og eg sa/ad þ opnade hid siotta Iñciglit/& sia/ þa giørdist mykill Jardskialfte/ & Solin vard suørt sm̃ Hæresecķur/& Tunglid sem Blod/& Stiørnur Himens hrundu a Jørdena/lÿka sm̃ añad Fikiutrie/nær þad hristist af Vinde myklum/af fleyger sinum Fÿkium̃. Og Himenen vndan liet/sem su Bok/er saman verdur vafen. Og øll Fiøll/& Eyar hrærdust vr sinũ stødum. Og Jardariñar Konungar & Høfdingiar / & Rÿkismeñ/ & Foringiar/& Magtarmenn/ & aller Þrælar & frelsingiar skyldu sier j Holum & Hellum Fiallaña/ & søgdu til Helnaña & Fiallaña/Fallid yfer oss/& hyliet oss/fyrer Auglite þess sem a Stolnum situr/ & fyrer Reide Lambsins. Þuiat hiñ mykle Dagr hñs Reide er komiñ/Huer fær stadit? D

VII.

Hier hefiast þær andligu hörmungar og plagr/Villudomarner. Eñ adur huggar hñ þa Christnu þat þr skulu teiknader og walducitter werda

OG epter þad sa eg fiora Eingla standa a fiorum Hornum Jardariñar/& þeir hiellldu jñe fiorum Vindum Jardariñar/ so ad eingen Vindur blies a Jørdena/nie a Sioiñ/nie a nockurt. A

Og eg sa añan Eingil vppstÿga vt af Vppgøngu Solariñar/ sa hafde Teikn lifāda Gudz/& kallade hærre Røddu til hiña fiøgra Einglaña/huerium giefid er/ad granda Jørduñe & Sionum/& sagde/Grandid ecke Jørduñe eigi Sionum/nie Trianum/so leinge þad vier teiknum Þiona vors Gudz/j þra Eñum.

Og eg heyrde tølu þeirra sem teiknader vrdu/hundrad/ fiorar & fiorutÿger Þusunder/ sem teiknader voru af øllum Kynkuislum Israels Sona. Af Kyne Juda/tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Ruben/tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Gad/tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Aser/tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Neptalim/tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Manasse tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Simeon tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Leui/tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Isaschar/tolf þusūder teiknader. Af Kyne Zabulō/tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Joseph/ tolf Þusunder teiknader. Af Kyne BenJamin/ tolf Þusūder teiknader. B

Og epter þad leit eg/og sia: Ad Skare mykill/huern eingen gat talid/ af øllum Þiodum & Folke & Tūgumalum/standa frame fyrer Stolnum/& frame fyrer Lambinu/& vmskrydder huÿtum Skrwda/& Palmauidur j þeirra Høndum/ & kølludu hærre røddu/ & søgdu/ Heilsa sie þm sm̃ a Stolnū sitr/vorū Gude & Lambinu. Og aller Einglar stodu vmhuerfis Stoliñ & kringum Olldungana/& vm kring þau fiøgur Dyren/& fiellu fyrer Stolnum fram̄ a þra Asionur/& tilbædu Gud & søgdu/Amen. Lof & Dyrd/& Speke/& Þacker/& Heidur/& Kraptr & Styrkleike sie vorum Gude vm Allder & ad eilÿfu/Amen. C

Og eirn af Olldungunum andsuarade & sagde til min/ Huerier eru þsser s vm skrydder eru huÿtum skrwda? Og huadan eru þeir ad komner? Og eg sagda til hñs/ Herra þu veist þad. Og hñ sagde til min/Þesser eru þeir sm̃ komner eru vr myklum Harmkuælum/ og siñ Skrwda þueigit hafa & huÿttfægad j Blode Lambsins/ af þui eru þeir frame fyrer Stole Gudz/og þiona honum Dag og Nott j hans Mustere. Og sa vppa Stolnum sitr mun bua yfer þeim/eige mun þa hier epter hungra ne þyrsta/& eigi mū yfer þa falla Solarinnar nie nockurskonar hite/þuiad Lambid mitt a Stolnum mun stiorna þm/ & leida til lifande Vatzbruña/& Gud mun af þuo allan Græt af þeirra Augum. D E

Esa. 4. Esa. 25.

VIII

A OG þa þad opnade hid siøunda Inciglit/giørdist kyrleike mykill a Himnum/ nær vm halfa stund. Og eg sa siø Eingla/þeir geingu fyrer Gud/ ꝛ þeim vrdu siø Basuner giefnar. Og añar Eingill kom ꝛ stod vid Alltarid/ꝛ hafde gulligt Reykelsis Ker/ ꝛ honum vard mykid Reykelsi giefit/þad hañ giæfe til Bæna allra Heilagra/ vppa Alltarid fyrer Stolnū/ꝛ reykꝛ Reykelsisins gieck vpp af hende Eingilsins fyrer Gud. Og Eingilliñ tok Reykelsis kerit/ ꝛ fyllte þ mz Ellde af Alltarinu/ꝛ hellti þui a Iordina/Og þa vrdu Radder/ ꝛ Reidarþru- B mur/ꝛ Elldingar/ꝛ Iardskialftar.

Hier koma þeir vij. Villumeñ huer epter annan

Enn huggan Bæna akallsins geingur vndañ

Og þeir siø Einglar sm̄ høfdu þær siø Basuner/tilbiuggu sig ad Basuna. Og hiñ fyrste Basunade/ꝛ þa giørdist Hagl ꝛ Elldur mz Blode Blandadꝛ/ꝛ fiell a Iordina/ꝛ þridiū-gur Triaña brañ/ꝛ allt græna grasit brañ.

Þesse er Tatianus og þeir Encratitae Año Christi clxxv

Og hiñ añar Eingill Basunade/Og þa for lika sm̄ Biarg mykid Ellde breñanda j Sio- C eñ/ꝛ þridiungur Siafarins giørdist Blod/ꝛ þridiungur lifande skiepna drapst/ꝛ þridiungur Skipaña fyrerforst.

Martion Manicheus Anno clxx

Og hiñ þridie Eingill Basunade/Og þar fiell stor Stiarna af Himne/ꝛ hun logade sem Kueikur/ꝛ fiell yfer þridiung Vatnaña/ꝛ yfer Vatz brunnana / ꝛ nafn Stiornunnar hiet Remma/þuiad þridiungur sneriſt j Remu/ꝛ marger meñ dou af Vøtnunum/af þui þau voru so røm̄ orden.

Þetta er Origenes Año ccxl.

D Og hiñ fiorde Eingill Basunade/og þridiungur Solarinnar vard sleigeñ/ ꝛ þridiungur Tunglsins/ꝛ þridiungur Stiarnaña/so þad þridiungꝛ þeirra vard myrkuadur/ꝛ þridiungꝛ Dagsins lyste ecke/ lijka eirnen Naturiñar. Og eg sa eirn Eingil fliuga mitt j giegnum Himinen/ꝛ seigia mz hæ rre Raust/Vei/Vei/ Vei þeim sm̄ a Iordu bua/ fram̄ yfer adrar Radder Basunsins/þeirra þriggia Eingla sm̄ eñ skylldu basuna.

Novatus og Cathari Anno Christi. ccliij.

IX.

A OG hiñ fimte Eingill Basunade/Og eg sa Stiørnu eina falla af Himne a Iordina/og honum vard giefiñ Lykill til Pyttz Vnderdiupsins. Og hañ lauk vpp Pytte Vnderdiupsins/ꝛ þar geck vpp Reykur so s̄ mykils Ofns/ og Solin vard myrk/ꝛ Vedrid af Reyknum Pyttsins. Og vt af þeim Reyk komu Eingespretfur a Iordena/og þeim vard Magt giefen/ lika sem þ Flugormar magt hafa a Iordu. Og þar vard til þeirra sagt/ þad þær skylldu eige granda Grase Iardar/nie nockurshattar korne/edur nockurskonar Vide/ vtann einasta þeim møñum sem eigi hafa Teiknit j sinum Eñum. Og þeim vard þad giefid/ad B þær aflijfudu þa eige/helldur þat/ad þær kueldu þa j fim̄ Manudu. Og þeirra Kuøl var so sem Flugorma kuøl/nær þeir sla Mañin. Og a þeim somum Døgum munu Meñerner Daudans leita/ꝛ eigi fiña/þeir munu girnast ad deyia/ꝛ Daudiñ mun fra þm̄ flyia.

Pad fyrsta Vei er sa høfud Villumadur Arrius/sa ed neitade ad Christus væri sannꝛ Gud Año Christi cccxx.

Og þær Eingespretfur eru lijkar þeim Hestum/sm̄ til Bardaga eru buner / Og a þeirra Høfdum sem Coronur Gulle lijkar/ꝛ þeirra Andlit sem Mans andlit/ ꝛ høfdu Locka s̄ Konu hær/ꝛ Teñur þra voru s̄ Leona Teñꝛ/ꝛ høfdu Bryniur so sm̄ Iarnbryniur/ꝛ Þytur þra Vængia/so sem bulldran Vagna/þeirra margra Hesta sem j Bardøgum hlaupa/ ꝛ høfdu Hala lika sem Flugormar/og þar voru Broddar a þra Hølum/ꝛ þra Magt var ad grāda C møñum j fim̄ Manude/ Og høfdu yfer sier Kong Eingiliñ Vnderdiupsins/ hŭs nafn er a Ebresku Abbadon/eñ a Grisku Apollion. Eitt Vei er vmlidit/Sia. Þar koma enn nu tuø Vei epter þetta.

Sapi. 16

Abaddon Appollion Fordiarþare

Og hiñ siøtte Eingill basunade/Og eg heyrda eina Rødd vt af fiorum Hornum gylline Alltarisins fyrer Gude/hun sagde til hins siøtta Eingilsins/sm̄ Basunit hafde/Leys þu vpp þa fiora Eingla/sem buñer eru vid hid mykla Vatnid Euphrates. Og þeir fiorer Einglar vrdu lauser/huerier reidubwner voru/a Stundu/a Deigi/og a Manude/ ꝛ a Aare/ ad þeir j Hel slæge þridiung mañanna. Og tala þess rijdanda Hers var mørg Þusund Þusunda/Og eg heyrda þeirra tølu. Og sem eg sa Hestana j syn/og þa sem þar vpp a sætu/þat þr høfdu Gloande ꝛ Gular og Breñesteinsligar Bryniur/og høfuden Hestaña voru suo sem Leona D høfud/og vt af þeirra Muñe gieck Elldur/Reykur/og Breñesteirn. Af þessu þreñu er j hel sleigen þridiungꝛ mañaña/af Elldenum/ꝛ Reyknum/ꝛ Breñesteinenum/ er vt af þra muñe gieck. Þuiad þra Magt var j þeirra Munne. Og þeirra Halar voru Høggormum lijker/ꝛ

Pad añad Vei er Mahometh og Saraceni Año Christi Dcxx

høfdu

hofdu Hofudin/og medur þeim somum giørdu þeir skadan

Og þar voru enn men̄ afgangs/þeir sm̄ eigi vrdu j Hel slegner af þessum Plægū/ huerier ecke Yferbot giørdu af verkum sinna handa/ so ad þeir eigi tilbædu Diøfulin̄ og Gulls og Silfurs og Eirs/ z Steina z Tries Afgude/ sm̄ huerke sia nie heyra/ nie ganga kun̄a/ huerier eirnen ongua yferbot giørdu af sinum Man̄drapum/ Fiølkinge/ Frillulifnade og Stulde.

X.

Þetta er sa Romuerske Pauen i sin̄e andligre Mynd

OG eg sa annan sterkan Eingil af Himnum ofan koma/ hn̄ var Skye vmklæddur/og Regnboge a hn̄s Hofde/og hn̄s Andlit var sm̄ Sol/og hn̄s Fætur lijka sem Elldzstolpar. Og hn̄ hafde j sin̄e hende litla Bok opna / Og hn̄ sette sin̄ hægra Fot a Sioin̄/og hin̄ Vinstra a Jordina/og han̄ kallade hæarre Rodd/lika s̄ þad Leon greniar. Og þa hn̄ kallade/ følldu siø Reidarþrumur sinar Rauster. Og þa þær siø Reidarþrumur hofdu talad sinar Rauster/ villda eg hafa skrifad þær. Þa heyrda eg Rodd af Himne seigia til mijn/ Merk þu huad þær siø Reidarþrum: hafa talad/ z skrifa þ ecke. A

Og Eingillin̄/huern eg sa standa a Sionum og a Jordun̄e / hof vpp sina hønd til Himins/og suor vid þan̄ Lifanda vm Allder ad eilijfu/ huer Himinen̄ hefur skapad / og huad þar jnne er/og Jordena og huad þar jnne er/og Sioen og huad þar jn̄e er/ Þad hiedan j fra eingen tijd meir vera skal. Helldur a døgum Raddar þess siøunda Eingils/ nær hn̄ mun basuna/þa skal fullkomnadur verda leyndur domur Gudz/ so sem hn̄ kun̄giørde sinum þionum og Spamøn̄um. B

Merk Man̄a Lærdom: er sætur þid ytra/og þægeligur/ En̄ Samuiskurnar þordiarþar han̄

Og eg heyrda Rodd af Himne en̄ aptur vid mig tala/og seigia/ Gack hiedan/ tak þan̄ opna Bækling af hende Eingilsins sm̄ a Sionum z a Jordun̄e stendur. Og eg gieck burt til Eingilsins/og sagda/ Gief mier Bæklingin̄. Og hn̄ sagde til mijn/ Tak hn̄ j burt/ og suelg hn̄/z mun hn̄ reim̄a þin̄ Kuid/en̄ j þinu mun̄e mun hn̄ sætt vera s̄ Hunang. Og eg tok Bæklingen af Hende Eingilsins/og suelgde hn̄. Og hn̄ var sætur j minum mun̄e sem Hunang. Og þa eg hafde suelgt hn̄/ beiskuadist Kuidur min̄/z hn̄ sagde til min/ Þu hlytur en̄ ad spæ Heidnum þiodum/ Folke og Tungumalum/ z mørgū Konungū. C

Og mier vard giefen Reyrleggur/lijka sm̄ stafur/ og sagde/ Statt vpp/ og mæl Musteri Gudz og Alltarid/og þa sm̄ þar jn̄e tilbidia. En̄ þan̄ hin̄ jn̄sta Kor Musterisins kasta þu vt/og mæl hn̄ eigi/ þuiad hn̄ er Heidingium giefin̄/ z hina Heilogu Borg munu þeir fotum troda/ tuo z fioritijge Manude D

XI.

Þetta eru all er san̄er og god er Gudz Ordz Predikarar þeir eð ken̄a hreint Ordid/ fm Christinu til huggunar

OG eg mun giefa minū tueim: Vottū/z þeir skulu spa þusund tuø hundrud z sextijgu Daga/klædder Seckium. Þesse eru tuø Vidsmiørs Trie/ og tueir Lidsastiakar/standade fyrer auglite Gudz Jardarin̄ar. A

Og ef nockur vill þeim granda/þa geingur Elldur vt af þeirra Mun̄e/z suelger Ouine þeirra/og ef nockur vill þeim granda/ sa hlytur so lijflatin̄ ad verda. Þesser hafa magt Himinen aptur ad luka/ad þad rigne ecke a døgū þra Spasagna. Og þeir hafa magt yfer Vatninu til ad vmsnua þui j Blod/z ad sla Jordena m allzhattadre Plægu/so opt s̄ þr vilia. B

a (Dyrid) Romuerske pauadomur Dani. 7. Math. 10 Joh. 16.

Og nær þeir hafa sin̄ Vitnisburd endad/ þa mun a Dyrid þad vt af Vnderdiupenu vpp stigur/hallda Strijd vid þa/og mun yferuin̄a þa/z i Hel sla. Og þeirra Likamer munu liggia a Strætum hin̄ar mykla Borgar/huer ed andliga kallast Sodoma z Egiptus/ þar vor DROTTJNN er krossfestur. Og þeirra Likame munu nockrer af Þiodunum/og Kynslodunum og Tungumalunum sia j þria Daga/og eirn halfan/og munu ecki þeirra Likame leggia læta j Leide framlidin̄a. Og þeir er a Jordu bua munu gledia sig yfer þeim/z kater verda/og giøfum sendast jn̄byrdist/ þuiad þesser tueir Spamen̄ kuøldu þa sm̄ a Jordu bua. C

Og epter þria daga og eirn halfuan for i þa lijfsins Ande af Gude/ Og þeir stodu a sina fætur/og mykell otte fiell yfer þa sem þa sau. Og þeir heyrdu Rodd mykla af Himne seigia til þeirra/ Stijgid vpp hingad. Og þeir stigu vpp j Himinin̄ j Skyenu/og þra Ouiner sau þa. Og a þeirre samre stundu vard mykell Jardskialfte/og þridiungur Borgarin̄ar hrapade/og þar vrdu j Jardskialftanum j Hel slegner siø þusund manna nøfn / Og hiner adrer D

hrædd-

hrædduſt/og gafu Dyrd Gude Himinſins. Pad aňad Vei er vmlided/Sia/ hid þridia Vei kiemur ſnart.

XII.

A. OG hiň ſiøunde Eingell Baſunade/Og þar giørduſt myklar Radder a Himne/þær ſøgdu/Rijken þeſſarar Verallldar eru orden vors DROTTINS og hňs Chriſtz/og hň mun rijkia vm Allder z ad eilijfu. Og þeir fiorer z tuttugu Olldungar ſem ſitia fyrer Gudz Auglite a ſijnu Stolum/fiellu fram a ſijnar Aſionur/tilbadu Gud og ſøgdu/Vier þackum þier DROTTIN Gud Almattugr/ſa þu ert/ og ſa þu vart/ og ſa þu tilkomande ert/ þuiad þu hefur medteked þiň mykla Krapt/ og rijker/Og hinar Heidnu Þioder eru reidar vordnar/ og þijn Reide er komen/og tijme framlidenna pad þeir dæmiſt/og laun ad giefa þijnum Þionū Spamoňum og Heilogum/og þeim er þitt Nafn ottaſt/ſmæum og ſtorum / Og ad glata þeim ſem Iørdunne glatad hafa.

Hier kiemr ſa veralldlige þar uadomr/Eñ adr þyrerþram huggar hň eñ i ødru ſiňe Kriſti endocmeň/i gegn ſtijlum ſuiurdingum

B. Og Muſtere Gudz vard vpploked a Himne/Og hňs Teſtamẽts Ork ſaſt i hňs Muſtere/Og þar vrdu Elldingar/og Radder/og Reidarþrumur og Iardſkialftar og Hagl mijked.

Og þar birteſt Teikn mijked a Himne/Kona Solunne vmſkrydd/ z Tungled vnder heňar Footum/a heňar Høfde Corona af tolf Stiørnum/ Og hun var þungud/kallade/og vard Iodſiuk/og hafde myklar fædingar Hrijder.

Og þar birteſt enn aňad Teikn a Himne/Og ſia/Ad mijkell Dreke raudur / ſa hafde ſiø Høfud og tiu Horn/Og a hňs Høfde ſiø Coronur/ z haňs Hale dro þridiung Stiarnaňa/og fleygde þeim a Iørd.

Og Drekenn ſtie fram fyrer Konuna þa ſem fæda ſkyllde/ſuo ad nær hun hefde fætt/ad hň æte hennar Barn. Og hun fædde Son/eitt Sueinbarn/ſa er ſtiorna ſkyllde øllum Þiodum medur Iarnuende/Og hennar Barne vard kipt til Gudz af hňs Stole/Og Konan flyde a Eydemørk/huar hun hafde fyrer bwenn ſtad af Gude/og hun fæddeſt þar Þuſund tuø Hundrut og ſextijge Daga.

C. *1260 Dagar*

Og þar giørdeſt Strijd mijked a Himne/Michael og hňs Einglar børduſt vid Drekaň/ Drekenn bardeſt og hňs Einglar/og yfer vňu ecke/þeirra ſtadur vard eirnen eige meir fundenn a Himne. Og ſa mykle Dreke/og hinn gamle Hoggormur/ſa ſem ad heiter Diøfull og Andſkote vard vtſnaradur a Iørdena/huer ed alla Veralldar kringluna viller/og hann vard vtſnaradur a Iørdena/og hňs Einglar vrdu og eirnen vtſnarader.

Michael

Og eg heyrde Rødd mykla a Himne ſeigiande/Nu er Heilſa og Kraptur/ z Rijke z Mattur vors Gudz/orden hňs Chriſtz/mz þui hň er vtſnaradur ſem þa aſakade Dag z Nott fyrer Gude/Og þeir hafa hň yfer vňet fyrer Lambſiňs Blod/og fyrer Ordet þeirra Vitnisburdar/og þeir hafa ei elſkad ſitt Lijf allt til Daudaňs. Þar fyrer gledieſt þier Himnar / og þier ſem þar jnne bygged. Vei þeim a Iørdu bwa og a Sionum/þuiad Diøfullenn ſtijgur ofan til ydar/hafande Reide mykla/og veit þat hň hefur ſtuttaň tijma.

D. Og ſem Drekenn ſa þad hň var vtſnaradur a Iørdena/offſokte hň þa Konu ſem Sueineň hafde fædt. Og Konuňe vrdu tueir Vænger giefner/lijka ſem mijkillar Arnar/ſuo þat hun flyge a Eydemørk/i ſiň ſtad/þar hun nærdeſt vm eirn tijma/ og vm tuo tijma/ og vm hælfaň tijma fra Augſyn Drekans. Og Drekenn guſade epter Konuňe vr ſijnum Muňe Vatne/ lijka ſem Vatsflode/ſuo ad hun dreckteſt i Flodenu. Eň Iørden hialpade Konuňe/og vpp lauk ſinn Muň/og ſuelgde Floded er Drekenn guſade vr ſijnum Munne. Og Drekeň reiddeſt Konuňe/og gieck burt ad beriaſt vid þa ſem epter voru af heňar Sæde/þeir ed Gudz Bodord vardueita/og hafa Vitnisburd Ieſu Chriſti.

Dan. 7.

XIII.

A. OG eg ſtod a Siafar Sande/ z eg ſa Dyr vppſtijga vr Sionum/ þat hafde ſiø Høfud og tiu Horn/og a ſijnum Hornum ſiø Coronur/og a þeſſ høfdum Nøfn Hadungarinnar. Og þat Dyr ſem eg ſa var lijkt Pardelo/og þeſſ Fætur ſem Biørna fætur/og þeſſ Kraptur ſem Leona Kraptur. Og Drekenn gaf þui ſiň Krapt/ z ſinn ſtol og mykla magt. Og eg ſa eitt af þeſſum Høfdum/ſuo ſem være þad ſært til Dauda/ z

Þad þridia Vei/Þauadom ſinns Suiurding i veralldlegre Athæfin

Imperium Romanum detertum a Graecis translatum ad Germanos per Papam

Þetta Dyr er þad Romuerſka Rijke/og giørde deſlijkt a medan þat war Heided

Gen. 9.
Ebre. 13.
Math. 26.

Pauen vpp reiſer hid pallna Romarijke wpp aptur

Ande z Mæl merker/ ad þer kröptugt/ og ecke daudt Likneſke/helldr hafande Valldſtiett er og Kagariett

(666) Þad er ſex c. lxvi. Aar. So leinge ſtod ſa weralldlige Pauadomur

da/z þeſſ hin Banuæna Vnd vard heil. Og øll Veralldarkrijnglañ vndradeſt þad Dyret/ og tilbædu Drekañ/þañ ſem Dyrenu gaf Magtena/og tilbædu þad Dyr og ſøgdu/ Huer er Dyrenu lijkur? /og huer kañ ad ſtrijda vid þat?.

Og þui vard giefenn Muñur til ad tala mykla hlute/og Hædungar/og þui vard Mætt ur giefenn til ad høndla i tuo og fiorutijge Manade / Og þad vpplauk ſijnum Muñe til ad B hæda i mote Gudi/z at laſta hñs Nafn/z hñs Tialldbwd/ z þa a Himnū byggia. Og þui vard giefed ad ſtrijda vid Heilaga/og yferuinna þa. Og þui vard giefen Magt yfer allar Kynkuijſler/ og Tungumæl/ og Þioder/ Og aller ſem a Jordu byggia tilbædu þad/ huerra Nøfn eige eru ſkrifud a Lijfs Bokiñe Lambſiñs/ huert Lijflæted er af vpphafe Veralldar. Hefur nockur Eyru/ ſa heyre. Ef eirnhuer i Herleiding leider/ſa man i Herleidingu ganga/Ef nockur i hel ſlær med Suerde/ ſa hlytur mz Suerde i Hel ſleigeñ ad verda. Hier er Þolinmæde og Tru Heilagra.

Og eg ſa annad Dyr vppſtijga af Jørduñe/ þ hafde tuø Horn lijka ſem Lamb/og talade C ſuo ſem Drekenn. Og þad giører alla magt hins fyrra Dyrſiñs / i þeſſ Auglite/ Og þad giørde/ad Jørden/og þeir ſem þar a bwa/tilbædu þad fyrra Dyred/huers daudlig Vnd heil var orden. Og þad giører ſtor Takn / ſuo ad þad giører eirnen Elld af Himne ad falla i Mañaña Augſyn og viller þa ſem a Jørdu bwa/fyrer ſaker þeirra Teikna/ſem þui eru gefen til ad giøra i Auglite Dyrſiñs/Seigiande þeim a Jørdu byggia/ad þeir giøre Mynd Dyrenu þui ſem Vndena af Suerdenu hafde/og lifnade.

Og þui vard giefed ad þad giæfe Myndiñe Dyrſins Anda/ſuo þad Mynden Dyrſins ta D lade/ Og þad giørde/ ad huer ſem hellſt eige tilbad Mynd Dyrſins / ſa vard i hel ſleigenn. Og þad giører alla ſmæ og ſtora/Rijka og Fatæka/Frelſingia z Þræla/ad mztaka þad audkienningar Teikn i ſijna hægre Hønd/elligar i ſijn Enne/Suo þad eingeñ fær ad ſelia edur ad kaupa/vtan hñ hafe þad audkienningar merke/edur Nafn Dyrſins edur tølu þeſſ Nafns. Hier er Speke. Huer ſkilning hefur ſa ſamanreikne tølu Dyrſiñs/ þuiad þad er Mañſiñs tala/Og þeſſ tala er Sex Hundrut ſex og Sextijge.

XIIII.

(a) Hier huggar hñ þa Chriſtnu ad ſlijkt Vei og ſlijkar Suiuirdingar ſkule byrꝛ er Euangelij Lærdom wmſnaſt

Eg ſa og Lamb ſtanda a Fiallenu Zion/og med þui Hundrad og fiorar og A fiorutijge Þuſunder/þeir høfdu Nøfn Fødur ſijns ſkrifut i ſijnum Ennum. Og eg heyrda Rødd af Himne/ſuo ſem mijkels Vatsfalls/og ſuo ſem Rødd mykellar Reidarþrumu/og Rødden ſem eg heyrde var ſem Hørpu ſlagara/ þeir ed ſlæ ſijnar Hørpur. Og ſungu ſuo ſem nyia Loffſøngua fyrer Stolnum/og fyrer þeim fiorum Dyrunum og fyrer Olldungum/ og eingenn gat þann Loffſøng numed/vtan einaſta þeir Hundrad og fiorer og fiorutijger Þuſunder/ſem keypter eru af Jørdunne. Þeſſer eru og þeir huerier eige fleckader eru medr Konum/ þuiad þeir eru Meyar/og fylgia Lambenu epter huert þad geingur. Þeſſer eru og keypter vt af Møñum/Gude til Frumburda og Lambenu/og i þeirra Muñe er eingen Lyge funden/Þuiad þeir eru vtan Fleckan fram̃e fyrer Stole Gudz

Pſal. 154.

Og eg ſa añañ Eingel fliuga vm midiann Himinenn/ſa hafde æfenligt Euangelium/til B ad kunngiøra þeim ſem a Jørdu ſitia og byggia/og allū Þiodū z Kynþættū z Tungumæle og Folke/og ſagde mz hærre Rødd/Otteſt Gud/og giefed honum Dyrdena. Þuiad komenn er Tijme hñs Doms/og til bidied þann ſem giørt hefur Himen og Jørd og Sioeñ og Vats brunnana.

Og annar Eingill epterfylgde/ſa ſagde/Fallen er hun/ fallen er hun/ Babilon hin mykla Borg/Þuiad hun hefur med Vijne ſijns Saurlijfes dryckiad allar Þioder.

Og hinn þridie Eingell fylgde honum epter/Og ſagde mz hærre Rauſt / Ef nockur tilbidur Dyred og þeſſ Mynd/z medtekur þad audkieñingar merke i ſitt Enne/edr a ſijna Hønd/ C ſa man drecka af Vijne Reideñar Gudz/ſem iñbyrlad z ſkiært er i Bikar hñs Bræde/z mun kualdur verda i Ellde z Breñeſteine/i Auglite Heilagra Eingla/z fyrer Auglite Lambſiñs/ Og Reykur þeirra Pijſla man vppſtijga vm allder og ad eilijfu/ Og þeir hafa eige neina Huijld Dag og Nott/ſem Dyred hafa tilbeded/og þeſſ Mynd/z ef nockur hefur þeſſ Audkeñingar merke medteked. Hier er Þolinmæde Heilagra/ hier eru þeir ſem vardueita Bodorden

orden og Truna a Jesum.

Og eg heyrda Rødd af Himne til mijn seigia/ Skrifa/ Sæler eru þr fr amlidnu s i DRO-TTNI deya/ i fra þessu. Ja/ Andeñ seiger/ Þeir huijlast af sijnu Eruide/ þuiad þeirra Verk fylgia þeim epter.

D Og eg leit/ Og sia/ at huijtt Sky/ ⁊ a Skyenu sitia þann lijkur var Mannsiñs Syne/ sa hafde Gull koronu a sijnu Høfde/ og i sinne Hende huassañ Sigd. Og añar Eingell giecꝁ vt af Musterenu/ sa kallade med hærre Raust til þess sem a Skyenu sat/ Slæ til med Sigd þijnu/ ⁊ skier vpp/ þui Kornskierutijmeñ er komeñ/ af þui ad Haustyrkian Jardariñar er þor nud. Og sa er a Skyenu sat hio til mz sijnu Sigde a Jørdena/ ⁊ Jørden vard haustvñen.

Fyrermynd Domsinns

Joel 3.

Og annar Eingell giecꝁ vt af Musterenu a Himne/ sa hafde eirnen huassan Sigd. Og añar Eingell giecꝁ vt af Alltarenu/ sa hafde Magt yfer Elldenum/ Og hropade mz myklu kalle til hñs sem huassañ Sigdeñ hafde/ og sagde/ Høgg til mz þijnum huassa Sigd/ og snijd af Vinuidarkuistu Jardariñar/ þt þeirra Ber eru fulluaxen. Og Eingilleñ hio til mz sijnu huassa Sigd a Jørdena/ og sneid af Vijnkuistu Jardariñar / og snarade þeim i hina myklu Vijnþrwgu Gudz Reide. Og Vijnþrwgan vard vtan Borgar fergd/ og Bloded giecꝁ vt af Þrwgunne/ allt til Beisltauma Hestaña/ vm Þusund sex hundrud Reñeskeida.

XV.

A OG eg sa annad Teikn a Himne/ þad var myked og vndarligt/ Sio Einglar høfdu sio enar sijdustu Plagz/ þt mz þeim somu er fullkomnud Reide Gudz. Og eg sa so sem Glersio Ellde meingadañ/ ⁊ þa sem sigrad høfdu Dyred/ ⁊ þess Mynd ⁊ þss Teikn/ og tølu þess Nafns/ þad þeir stodu a Glersionu/ og høfdu Hørpur Gudz/ og sungu Lofsøng Moses Gudz Þienustu mañs/ ⁊ Lofsøng Lambsiñs/ seigiande/ Mijkel og vndarlig eru þijn Verk DROTTJN Gud Almattigur/ riettuijser og Sañarliger eru þijner Veiger/ þu Konungur Heilagra. B Huer skyllde þig eige hrædast DROTtteñ og mykla þitt Nafn?/ þt þu eirn ert Heilagur/ Af þuj munu allar Þioder koma ⁊ tilbidia fyrer þier/ þui þijner Domar eru opinberer ordner.

Þetta eru all er predikarar/ þeir sem styrkia Gudz Evangelij framgang

Og epter þad sa eg/ Og sia/ Ad vpploked vard Mustere Vitnisburdariñs Tialldbwdar a Himne/ ⁊ vt af Musterenu geingu þr sio Einglar s þær sio Plagz høfdu/ klædder hreinu skijnanda Line/ og gyrter vm Briosted Gull lindum. Og eitt af fiorum Dyrunum gaf þeim sio Einglunum sio Gullskæler fullar Gudz Reide/ þess er lifer vm Alldur og ad eilijfu. Og Mustered vard fullt af Reyk/ af Vegsemd Gudz/ og hñs Krapte/ Og eingeñ kunne at ganga i Mustered/ þar til þad þær sio Plagur þeirra sio Eingla fullkomnadar vrdu.

XVI.

OG eg heyrda Rødd mykla vr Musterenu seigia til þeirra sio Einglaña/ Fared burt/ og vthelled þeim Skælum Gudz Reide a Jørdena.

Og hiñ fyrste giecꝁ burt/ og hellte vt sinne Skal a Jørdena/ Og þar vrdu A ill Kaun og skadsøm a Møñum þeim ed audkieñingarmerke Dyrsiñs høfdu/ og þeir sem þess Mynd til bædu.

Og sa annar Eingell hellte vt sinne Skælu i Sioeñ/ Og hñ vard Blod lijka sem añars Daudingia/ og øll lifande Sal deyde i Sionum.

Og hinn þridie Eingell hellte vt sinne Skælu i Vøtnen og i Vatsbruñana/ ⁊ þau vrdu Blod. Og eg heyrda þann Eingel seigia/ Þu DROTTJN/ sa sem ert/ og sa sem vart/ þu ert Riettlatur ⁊ Heilagur/ þad þu dæmder þetta. Þuiad þeir vthelltu Blode Heilagra/ og Spamañaña/ ⁊ Blod hefur þu giefed þeim ad drecka/ þui þess eru þeir verduger. Og eg heyrda annañ Eingil af Alltarenu seigia/ Ja DROTTJN Almattugz/ sañer ⁊ riettuijser eru þijner Domar.

Og hinn fiorde Eingell hellte vt sinne Skælu i Solena/ og honum vard giefed af Hita ad kuelia Mennena med Ellde/ Og Mønnunu vard heitt af myklu ofurhita/ og løstudu Nafn Gudz/ sa er Magt hefur yfer þessar Plagur/ Og giørdu ongua Yferbot/ hm Dyrd ad giefa.

B Og hiñ fimte Eingell hellte vt siñe Skælu yfer sæte Dyrsins/ ⁊ þss Rijke vard formyrkrad Og af sorg i sundz bitu þr sijnar Tungz/ ⁊ løstudu Gud a Himne af sorgu/ ⁊ af sijnu Kaunu

og giørdu ongua Yferbot fyre sijn verk

Og hinn siøtte Eingell hellte vt sinne Skælu i þad mykla Vatned Euphrates/og Vatned þurkadest/suo ad tilreiddur yrde Vegur Konunganna/vt af vppgøngu Solarinnar. Og eg sa vt af Munne Drekañs/ ꝛ vt af Muñe Dyrsiñs ꝛ vt af Muñe þess falska Spamañs ganga þria ohreina Anda/lijka a Poddum. Og þad eru Andar Diøfulsiñs/ þeir giøra Teikn/og ganga vt til Konunga Jardariñar/ꝛ vm alla Heims krijnglu ad samansafna þm til Orustu/vppa þañ mykla Dag Gudz Almættugs. Sia/Eg kiem sem Þiofur/Sæll er sa sem vaker og vardueiter sijn Klæde/suo ad hn̄ gange eige Nakeñ/ so ad ei siaest hn̄s Osome. Og hn̄ samansafnade þeim i þañ stad sem kallast a Ebresku [b] Harmageddon.

a (Poddur) Eru þr Eyrnatudarar/sm̄ hia Høfdingium hræsna/og þuætta i giegn Euangelio/enn vitietta þo eckert

b (Harmageddon) A Norrænu fortapadur Bardagamadr

Og sa siøunde Eingell hellte vt sinne Skælu i Vedred/Og þar gieck vt Rodd af Himne vr Stolnum/sem sagde/Þad er skied. Og þar vrdu Radder og Reidarþrumur/og Eldingar ꝛ þar vard mykell Jardskialfte/ huilijkur ad alldrei vard vpp fra þui at Meñ hafa a Jordu vered/ þuilijkur Jardskialfte so mykell. Og vt af þeirre hinne myklu Borg vrdu þriar Deillder/og Borger Heidinna Þioda hrøpudu. Og hin mykla Babilon vard hugleidd fyrer Gude/ henne ad giefa Kaleik Vijnsiñs hañs Grimdar Reide. Og allar Eyar flydu/ꝛ eingen Fiøll vrdu fūden/Og Hagl stort sem Pund fiell af Himne a Folked/ꝛ Meñerner løstudu Gud fyrer saker Plægu Haglsiñs/ Þuiad þess Plæga var næsta mykel.

XVII.

Nier framsetur hn̄ þa Romuersku Kirkiu i sinne riettre Mynd/huer ed fordæmast skal. Og þetta er wtskyring hins xiij. Cap.

Var kom og eirn af siø Einglunum s̄ høfdu siø Skælernar/ talade vid mig/ og sagde til mijn/ Kom/ Eg man syna þier Dom hiñar myklu Horkonu/sem a mørgum Vøtnum situr/medr huerre Horaner drygt hafa Konungar Jardarinnar og þeir sem a Jørdu bwa eru druckner ordner af hennar Horunar Vijne. Og hn̄ flutte mig i Anda a Eydemørk. Og eg sa þa Konu sitia a fagur raudu Dyre/fullu af Nøfnum Hædungarinnar/hafande siø Høfud og tiu Horn. Og Konan var klædd Purpura ꝛ Pelle Raudu/ꝛ vmprydd Gulle ꝛ Gimsteinum og Perlum/ ꝛ hafde i Hendiñe Gullkier/fullt suiuirdingar ꝛ ohreininda hñar Horanar/ Og i heñar Eñe skrifut Nøfn a Leyndardomsins/ Hin mykla Babilon/Moder Frillulifnadaña ꝛ allrar Suiuirdu a Jørdu. Og eg sa þa Konu druckna af Blode Heilagra/og af Blode Þijslaruotta Jesu. Og eg vndradest miøg þa eg sa hana.

a (Leyndur) Þad er/ su hin undliga mykla Babilon

Og Eingelleñ sagde til mijn/Huar fyrer vndrast þu/ Eg man seigia þier Leyndanndom Konuñar/og Dyrsiñs þess sem hana ber og hefur siø Høfud/og tiu Horn. Þad [b] Dyr s̄ þu hefur sied/ þat var/ ꝛ er eige/og mun vppaptur koma af Vnderdiupenu/og mun suo fara i Fyrerdæmingena/Og þr sem a Jørdu bwa/huerra Nøfn eige eru skrifud a Lijfs Bokiñe/ i fra Vpphafe Veralldar/ munu vndrast nær þeir sia Dyred/þad er var og eige er/ huert ad þo er. Og hier er þad hugskot huert Speke hefur.

b (Dyr) Þad er/Þad Romuerska Rijked/og er þo ecke þad/þuiad þad er ecke allt/ helldur er þad epter sitt fall upp aptur reist af Pauanum

Þau siø Høfuden eru siø Fiøll a huerium Konan situr/ ꝛ þad eru siø Konungar/Fim̄ eru fallner/ ꝛ eirn er enn/ꝛ sa añar er ei eñ komeñ/ ꝛ nær hn̄ kiemur hlytur hn̄ stuttann tijma at blijfa. Og þad Dyred sem var og er eige/þad er sa enn attande/og er vt af þeim siø/og fer i Fordæmingena. Og þau tiu Horn þu hefur sied/þad eru tiu Konungar/ þeir ed Rijked eñ eige medtoku/ eñ munu vm stutta stund lijka sm̄ Konungar medtaka Magt m̄z Dyrenu. Þesser hafa þad eitt Ræd ad þeir munu giefa siñ Krapt ꝛ Magt Dyrenu/þeir munu ꝛ strijda vid Lambed/og Lambed mun þa yferuinna/þuiad þad er DROTTJN Drottnanna ꝛ Konungur Konunganna/ ꝛ med þui þeir sem kallader og vtualder og truader eru.

Og hn̄ sagde til mijn/Vøtnen þau þu hefr sied/þar ed Horkonan situr a/ eru Folk ꝛ Lyder/og Heidnar Þioder og Tungumæl. Og þau tiu Hornen sem þu hefur sied a Dyrenu/ þau munu hata Horkonuna og munu hana sneyda og nakta giøra / og munu hennar Holld eta og hana med Elldе brenna. Þuiad Gud gaf þad i þeirra Hiørtu ad giøra huad hm̄ þocknast/ad þeir giøre eirn vilia/og ad þeir giefe Dyrenu sitt Rijke/þangad til ad fullkomnad yrde Gudz Ord. Og Konan sem þu hefur sied er hin mykla Borg/huer sitt Rijke hefur yfer Konungum Jardariñar.

XVIII.

Og

A OG ept' þ sa eg añañ Eingel ofan fara af Himne/ sa hafde mykla Magt/ og Jorden vpplystest af hñs Birte. Og hñ kallade af Vallde mz hærre Røddu/ og sagde/ Hun er fallen/ hũ er fallen/ Babilon hin mikla/ ⁊ er Dioflaña Heimele orden/ og Hirdsla alls Ohreins Anda/ ⁊ Hirdsla alls ohreins og opacknæmeligs Fugls. Þuiad af Reideñar Vijne heñar Horanar hafa allar Þioder drucked/ og Konungar Jardariñar hafa mz henne Horaner drygt/ ⁊ hennar Kaupmeñ eru audiger ordner af heñar myklum Munadsemdum.

Og eg heyrda adra Rødd af Himne seigia/ Vtganged af heñe mitt Folk/ so ad þier verded eige hluttakarar heñar Synda/ vppa þ þier medtaked eige nockut af heñar Plagũ. Þui ad hennar Synder nâ allt til Himins/ og DROTTEN hugleider hennar Ranglæte. Gialdded heñe suo sem hun hefur gollded ydur/ og tuefallded heñe þad tuefallt aptur epter heñar Verkum. Og med huerium Bikar þad hun byrlade ydr/ byrled henne þar i tuefallt aptur. Hue miked sem þad hun dyrkade sig og i sijnu Munadlijfe var/ so miked jñbyrled heñe Kualer og Ecka/ Þuiad hun seiger i sijnu Hiarta/ Eg sit og em Drottning/ og eige mun eg

B Eckia verda/ og onguañ Trega mun eg lijta. Þar fyrer munu heñar Plagr a einũ Deige koma/ Daude/ Harmur/ og Hungur/ og med Ellde mun hun brend verda/ Þuiad øflugur er DROTTIN Gud/ sa er hana mun dæma

Og Konungar Jardarinnar þeir sem medur henne hafa Horaner drygt/ ⁊ i Munadsemd lifad/ munu grata hana/ og kueina sier yfer heñe/ nær þeir sia Reyk af heñar Bruna/ þeir i fiarlægd standa fyrer hrædslu saker hennar Kuala/ og seigia/ Vei wei Babilon hin mykla Borg/ su hin sterka Borg/ a einnre stundu er komeñ heñar Domur. Og Kaupmeñ Jardar munu grata ⁊ harma yfer henne/ þt þra Kaupeyre man eingeñ kaupa meir/ kaupeyre Gulls og Silfurs og Gymsteina/ og Perlur/ og Silke/ og Purpura ⁊ Skarlat/ ⁊ allshattadañ dyrendis Vid/ og allshattud Kier af Filabeinum/ og allra handa Kier af dyrmætum Vide/ ⁊ af

C Eire ⁊ af Jarne/ ⁊ Marmara/ ⁊ Jurter/ ⁊ Smyrsl/ Reykelse ⁊ Vijn ⁊ Vidsmiør/ Similiu ⁊ Hueite/ Kuikfie ⁊ Saude/ Hesta ⁊ Vagna/ og Likame ⁊ Saaler Mannaña.

Og þad Alldine þar þijn Saala hafde girnd a er fra þier viked/ ⁊ allt huad feitt ⁊ frialsligt var þad er fra þier viked/ ⁊ þu munt þad eige leingur fiña. Kaupmeñ þessarar Vøru/ huerier af heñe audiger ordner eru/ munu fiarlægt standa af Hrædslu heñar Kuala/ gratande og harmande/ og seigia/ Vei/ wei/ hin mykla Borg/ sem med Silke/ Purpura ⁊ Skarlate var klædd/ og med Gulle var fagud/ ⁊ Gimsteinum og Perlum/ Þuiad a einne stundu er slijkur Rijkdomur ad ongu ordeñ.

Og aller Skipstiornarmenn/ og allur sa Skare sem a Skipum handtierar/ og Skipuerjar þeir a Sionum handtiera stodu i fiarska/ ⁊ kolludu þa þeir sau Reykeñ af heñar Bruna/ og søgdu/ Huer er lijkur þessare hiñe myklu Borg? Og þeir jusu Molldu yfer Høfud sier/ og

D kølludu gratande og harmande/ og søgdu/ Vei/ wei/ su hin mykla Borg/ i huerre audiger eru ordner aller þeir sem Skipen høfdu a Sionum med heñar Vøru/ þuiad i einne stundu er hun i Eydeløgd.

Gled þig yfer heñe Himen/ ⁊ þier heilager/ Postular og Spameñ/ Þuiad Gud hefur ydvarn Dom a heñe dæmt. Og eirn øflugur Eingell tok vpp Stein storañ sm Kuarnarstein/ ⁊ kastade honum i Sioeñ/ ⁊ sagde/ So mun mz einum Gny vtkastast hin mykla Babilon/ og eige meir fundeñ verda/ ⁊ Søngmanna Rødd/ ⁊ Hørpuslattara/ ⁊ þeirra i Pijpur blasa/ og i Twdra þeyta/ skal eige meir heyrast i þier/ ⁊ eingeñ Embættis Madur/ huers sem hellst Embættis hñ er skal meir i þier fundeñ verda/ Kuernar hliod skal eige meir i þier heyrt verda/ og Rødd Brwdgumañs ⁊ Brwdurinñar skal eige meir i þier heyrd verda. Þui þijner Kaupmeñ voru Høfdingiar a Jørdu/ Þuiad fyrer þijna Fiølkinge foru villar allar Þioder/ og Bloded Spamañaña og Heilagra er i heñe funded/ ⁊ allra þeirra sem a Jørdu eru i hel slegner.

XIX.

A EPter þta heyrda eg mykla Rødd mijkels fiølda a Himne/ seigiande/ Haleluia. Heilsa og Heidur/ Dyrd ⁊ Kraptur sie Gude vorum DROTTNI/ þuiad sañer ⁊ riettvijser eru hñs Domar/ þad hñ fordæmde hina myklu Horkonu/ sem Jørdena medur siñe Horan fordiarfade/ og Blodz siña Þiona af heñar hende hefur hñ hefnt. Og

 þeir

þeir søgdu enn aptur i añat siñ/Haleluia. Og hennar Reykur gieck vpp Eilijfliga. Og þr fiorer og tuttugu Olldungar og þau fiøgur Dyren fiellu fram̃ ꝛ tilbædu Gud huer ed a Stolnum situr/og søgdu/Amen/Haleluia. Og ein Rødd gieck vt af Stolnum(sem sagde)Lofed vorn Gud aller hñs Þionar/og þeir hñ ottast/bæde smæer og storer.

Og eg heyrda Rødd mijkels skara/ og so sem nyd mikilla Vatna/og suo sem Rødd megnrar Reidarþrumu/þeir søgdu/Haleluia. Þuiad Gud Almættigur hefur Rijked vnder sig lagt/Føgnum ꝛ verum glader/og giefum honum Dyrd/þuiad Brwdkaup Lambsiñs er komed/og þess Hwsfru hefur sig tilreitt. Og henne vard giefed þad hun skyllde vmklæda sig med hreinu og skinande Silke(enn þad Silke eru Riettlætingar Heilagra)og hñ sagde til mijn/ Sæler eru þeir sem til Kuelldmaaltijdar Lambsiñs eru kallader. Og hñ sagde til mijn/þetta eru sañarlig Gudz Ord. Og eg fiell nidur fyrer honum til Fota hñs/ad eg tilbæde hñ. Og hñ sagde til mijn/Sia til/at þu giort þad ei/Eg em þiñ Samþion og þinna Brædra/og þeirra sem hafa Jesu Vitnisburd/ Tilbid þu Gud(eñ Vitnisburdur Jesu er Ande Spadom sinns) B

Gudz Ord winnur Sigurenn i giegn verndurum Þauans og þar sto dar eingen Magt i mote

Og eg sa Himineñ opeñ/Og sia/ad huijtur Hestur/ꝛ sa sem þar sat a/hiet Trwr ꝛ Sañarligur/og dæmer og strijder medur Riettlæte. Og hñs Augu eru sem Ellds logie/og a hñs Høfde margar Koronur/og hñ hafde Nafn skrifad þad eingeñ þeckte nema sialfur hñ/ꝛ var klæddur þui Klæde sem mz Blode var dreift/og hñs Nafn hiet Gudz Ord. Og hm̃ epter fylgde allur Her sa a Himne er/a huijtum Hestum/klædder i huitu og hreinu Silke. Og af hñs Munne framgieck tuieggiad Suerd/þad hñ slæge þar mz Heidnar Þioder/og hañ mun stiorna þeim medꝛ Jarnuende. Og hñ fottredꝛ þrwguna Vijnsins Brædeñar ꝛ Reide Gudz Almættugs/og hefꝛ Nafn skrifad a sijnu Fate/a sijnū Lendū/so lætanda/Kongur allra Konga ꝛ DROTTJN allra Drottna. C

Og eg sa eirn Eingel standa i Solunne/og hñ kallade hærre Rødd ꝛ sagde til allra Fugla sem vnder Himne fliuga/ Komed og samansafned ydur til Kuelldverdar hins mykla Gudz/ ad þier eted Holld Konungañа/og Lands stiornarañа/og Holld øflugra/og Hestañа/ꝛ þeirra sem þar vppa sitia/ og Holld allra Frelsingia/ og Þrælanna bæde smærra ꝛ storra. Og eg sa Dyred og Konunga Jardarinnar/og þeirra Lid samansafnad/ til ad hallda Strijd vid þañ sem a Hestenum sat og vid hñs Her. D

Og Dyred vard høndlad/og med þui sa falske Spamadur sm̃ Teiknen giørde fyrer þui/ af huerium hñ villte þa sem audkienningar merke Dyrsiñs medtoku/ꝛ þa er Mynd Dyrsiñs tilbædu. Þesser bæder tueir vrdu lifande fleygder i Elldsiñs Dijke/þad med Breñesteine logar/Og þeir adrer vrdu i hel slegner med Suerde þess sem a Hestenum sat/þad vt af hanns Munne gieck/og aller Fuglar vrdu sadder af þeirra Hollde.

XX.

a Þesse Þusund Aar skulu begiast þa þesse Bok skrifud war. Þuiad Tyrkeñ kom þa ed fyrsta epter Þusund ær/þss a mille woru fr Christnu/og rijktu/Disþlenum ad þakarlausu. Eñ nu will Tyrkeñ hialpa Þauanum ad wpp ræta þa Christnu/mz þui ecke er añarstadar neitt fulltyng.

b Þetta eru Tyrkiar/kominer af þeim Tar

OG eg sa Eingel ofan stijga af Himne/sa hafde Lyckel Vnderdiupsiñs/ꝛ mykla Hlecke i sinne Hende. Og hañ høndlade Drekañ hiñ gamla Høggorm huer ad er Diøfullenn og Andskoteñ/og batt hann vm Þusund Aar/og fleygde honum i Vnderdiuped/og jnneluckte hñ og jnnciglade þar ofan yfer/ ad hñ skyllde eige meir villa Heidnar Þioder/þangad til ad vt endut yrde Þusund a Aar/og epter þad skyllde hañ laus verda vm stutta stund. A

Og eg sa Stola/og þeir sætu a þeim/og þeim vard Domur giefenn/og þeirra Sæler sm̃ afhøfdader voru vegna Vitnisburdarins Jesu/og fyrer Guds Ordz saker / og þeir sem ecke høfdu tilbeded Dyred/nie þess Mynd/og þeir eige medteked høfdu audkieñingar merke i sijn Enne/edur a sijnar Hendur/þesser lifdu og rijktu med Christo Þusund Aara. Enn hiner adrer daudu endurlifnudu ecke/þar til ad Þusund ær fullkomnudust. Þetta er hin fyrsta Vpprisa/Sæll er sa og Heilagur sm̃ hlutdeilld hefur a hiñe fyrstu Vpprisu/Yfer þuilijkum hefur sa añar Daude ongua magt/helldur verda þeir Kiennemenn Gudz og Christi/og rijkia mz hm̃ Þusund Aara. B

Og nær þau Þusund Aar eru fullkomnud/þa man sa Andskote laus verda af sijnu Fiøtre/og mun vtganga at villa hina Heidnu/sem ad eru i fiorum ættum Jardarinnar [b] Gog og Magog/ad samansafna þeim til Barættu/huerra tala er sem Siafar Sandur. Og þeir C

vpp

vppstigu yfer Vijdd Jardar/ og vmkringdu Herbwder Heilagra/ z hina elskuliga Borg. Og Elldur kom ad ofan fra Gude af Himnenum/ og suelgde þa. Og Diofullenn sa þa villte vard kastadur i Dijke Elldsins z Brennesteins/ þar ed Dyred z sa falske Spamadz var/ og verda kualder Dag og Nott/ vm alldur og æfe ad eilijfu.

taris/ þeir ed kallast raudu Gydingar

D Og eg sa mijkenn Stol skijnanda/ og þann sem þar vppa sat/ fyrer huers Auglite ad flyr Himen og Jørd/ og þeim var eingenn Stadur funden. Og eg sa hina Daudu/ bæde stora z sma standa fyrer Gudz Auglite/ og Bækurnar vrdu vpplætnar/ Og ønnur Bok vard opnud/ huer ad er Lijfsins/ z hiner Daudu vrdu dæmder/ epter þui sem skrifad er a Bokunum/ epter þra Verkum. Og Siorenn gaf fram þa daudu sem i honum voru/ z Daude og Heluijte gæfu vpp þa daudu sem i þeim voru/ og þeir vrdu dæmder/ huer einn epter sijnum Verkum. Og Daude og Heluijte vrdu kostud i Elldsins Dijke/ þad er sa annar Daude. Og ef nockur finnst eige skrifadur a Lijfsbokinne/ sa verdur kastadur i Elldsins Dijke.

XXI.

A O G eg sa nyann Himenn og nya Jørd/ Þuiad hinn fyrste Himenn og fyrsta Jørd forgieck/ z Siorenn er ei meir. Og eg Johannes sa hina heilgu Borg/ þa nyiu Jerusalem/ ofanfara af Himne fra Gude/ til reidda/ suo sem prydd Brwdur sijnum Manne. Og eg heyrde Rødd mykla af Stolnum seigia/ Sia þar Tialldbwd Gudz hia Mønnum/ og hann man hia þeim byggia/ Og þeir munu hans Folk vera/ og Gud sialfur medur þeim mun þeirra Gud vera. Og Gud mun þerra øll Tear af þeirra Augum/ Dauden mun eige meir vera/ eige Harmz nie Kueinan/ eda Hrygd mun meir vera/ þuiad hid fyrsta er vmlidet. Og sa vppa Stolnum sat/ sagde/ Sia/ eg giøre þad allt saman nytt. Og hann sagde til mijn/ Skrifa þu/ Þuiad þesse Ord eru sønn og truanlig.

Esa. 65. 2. Pet. 3. Esa. 25. Esa. 43. 2. Cor. 5.

Og hann sagde til mijn/ Þad er giørt/ Eg em A og O/ Vpphaf og nidurlag/ Eg man þyrstum giefa af Brunne lifanda Vats/ fyrer ecke. Huer ed yferuinnur/ sa mun eignast allt þ og eg man hans Gud vera/ og hann mun minn Sonur vera. Enn þeim ottafullum og Vantruudum og Suiuirduligum og Manndrapurum/ og Frillulifnadarmonnum og Tøfrurum/ og Skwrgodadyrkurum/ og øllum Liugurum/ þeirra hlutdeilld mun vera i Dijkenu sem mz Ellde og Brennesteine logar/ huert ad er sa annar Daude.

B Esa. 44.

Og einn af þeim sio Einglunum / sem hafde þær sio Skaaler fullar med þær sio sijdustu Plagur/ kom ad mier/ og talade vid mig/ z sagde/ Kom/ eg man sijna þier Kuinnuna/ Brwdz Lambsins. Og hann tok mig burt i Anda/ vppa hatt og miked Fiall/ og sijnde mier hina mykllu Borg/ þa heilgu Jerusalem/ ofan fara af Himne fra Gude/ hafande biartleik DROTTJNS/ og hennar Lios var lijkt hinum dyrmætasta Steine/ suo sem skiær Jaspis. Og hun hafde mykla og Haafa Mwruegge/ og hafde tolf Hlid/ og i þeim Hlidunum tolf Eingla/ og C Nøfn skrifud/ huer ad eru tolf Kynkuijsler Jsraels Sona. Af Austre þriu Hlid/ af Nordre þriu Hlid/ af Sudre þriu Hlid/ af Vestre þriu hlid. Og Mwruegger Borgarinnar hofdu tolf Grunduelle/ og i þeim sømum Nøfn þeirra tolf Postula Lambsins.

Og sa vid mig talade hafde Gullegann Reyr kuarda/ þat hann skyllde mæla Borgena/ z hennar Hlid/ og Mwruegge. Og Borgen er sett ferkøntud/ Og leingd hennar er so mijkel s breidden. Og hann mællte Borgena med Gull reyrnum vppa tolf Þusund Rennskeida/ Leingden og breidden/ og hæden hennar er lijka jafnt/. Og hann mællte hennar Mwruegge/ Hundrad fiorar og fioruttige Alner/ epter þess Manns mæling sem Eingellenn hefur. Og Smijde hennar Mwrueggia var af Jaspis/ og Borgen af skiru Gulle/ lijk skiæru Glere. Og Grunduellerner og Mwruegger Borgarinnar voru prydder med allshattada Gimsteina. Hinn fyrste Grunduolldur var Jaspis/ sa annar Saphir/ þridie Calcedonius/ fiorde Smaragdus/ fimte Sardonichus/ siotte Sardis/ siounde Chrisolitus/ attande Berillus/ Niunde Topasius/ Tiunde Chrisophras/ ellefte Hyacinthus/ tolfte Amethyst.

144. Alna er Mwren þyckur

D

Og þau tolf Hliden voru tolf Perlur/ og sier huert hlidet var af sierhuerre Perlunne / og Strætenn Borgarinnar voru skijra Gull/ so sem giegnum skinande Gler. Og eg sa þar eckert Mustere jnne/ þuiad DROTTJNN Gud Almattugur er hennar Mustere/ og Lambed. Og Borgen þarf eige Solar nie Tungls þ þau lyse i henne/ þuiad Gudz biartleike vpplyser hana/ og

Esa. 60.

na/ ⁊ Lios hen̄ar er Lambed. Og þær Þioder sim̄ holpnar verda ganga i þui sama Liose/ ⁊ Konungar a Jordu munu jnnflytia sijna Dyrd i þa hina somu. Og hen̄ar Hlid verda ecke vm Dagenn aptur luckt/ þuiad þar man eingen Nott vera. Og eckert saurugt og Suiuirdeligt ne Lygn man þar jn̄ ganga/ Vtan þeir sem skrifader eru a Lijfs Bokinne Lambsin̄s.

XXII.

Og hn̄ synde mier hreint Vatzfall lifãde vatz/ so skiært s̄ Christallus/ fram̄flio tãde af Stole Gudz ⁊ Lambsin̄s/ mitt a hen̄ar Stræte/ Og beggiumegen Vatsin̄s stod Lijfsin̄s Trie/ ⁊ þ bar tolfhættadan̄ Auoxt/ ⁊ færde sin̄ Auoxt a sierhuerium Manade/ og Laufblød Triesin̄s dugdu til Heilsubotar Heidinna Þioda. Og þar man eckert bøluanligt meir vera/ ⁊ Stoll Gudz ⁊ Lambsins mun þar jn̄e vera/ og han̄s Þionar munu honū þiona/ og han̄s Andlit sia/ og hn̄s Nafn man i þeirra Ennum vera. Og eige mun þar Nott vera/ og eige vid þurfa nockurar Lysingar edr Lioss Solar/ Þuiad Gud DROTTIN mun sialfur lysa þm/ ⁊ þeir munu rijkia vm Allder og ad eilijfu. — A — *Esa. 6.*

Og hn̄ sagde til mijn/ Þesse Ord eru Traust og søn̄. Og DROTTIN Gud heilagra Spaman̄a/ hefur sent sinn Eingel til ad kun̄giøra sijnum Þionum/ huad snarliga hlytur ad skie. Siaed/ Eg kiem snart. Sæll er sa sem vardueiter Ordenn Spadomsin̄s i þessare Bok. Og eg em Johan̄es/ sem þetta sied og heyrt hefur. Og þa eg hafda þ heyrt og sied/ fiell eg fram̄ ad tilbidia fyrer fætur Eingelsin̄s/ þess mier synde þetta. Og hn̄ sagde til mijn/ Giæt ad/ ad þu giør eige þta/ Þuiad eg em þin̄ Samþion/ og þinna Brædra Spaman̄a/ og þeirra sem vardueita Ord þessarar Bokar/ Tilbid þu Gud. — B

Og hn̄ seiger til mijn/ Jn̄cigla ecke Ord Spadomsin̄s i þessare Bok/ þuiad Tijmenn er i Nænd. Huer skadsamur er/ sa sie skadsamur/ huer ohreinn er/ sa sie ohrein̄/ enn huer riettuijs er/ sa verde enn Riettuijsare/ og huer Heilagur er sa verde en̄ heilagre. Og Siadu/ Eg kiem snarliga/ og mijn Verdlaun medur mier/ ad eg giallde huerium sem einum/ epter sijnum Verkum. Eg em A og O/ vpphaf og Ender/ fyrstur og sijdastur. Sæler eru þr sem hn̄s Bodord vardueita/ vppa þad/ at þra Magt sie a Lijfs trienu/ og vm Hliden jnngange i Borgena. Þuiad þar fyrer vtan eru Hundarner/ Fiølkyngis menn/ og Saurlifnadar/ og Man̄dræparar/ og Skurgodadyrkendur/ og aller þeir sem elska og giøra Lygena. — C

Eg Jesus vtsende min̄ Eingel/ ad han̄ vitnade ydur þetta i Samkundunum. Eg em Root og Kyn Dauidz/ skiær Morgunstiarna. Og Andenn og Brudurenn søgdu/ Kom. Og huer ed heyrer/ sa seige/ Kom. Og huer hn̄ þyster/ sa kome/ Og huer ad vill sa medtake Vatned Lijfsins fyrer ecke. — D

Esa. 55. *Joh. 7.* Enn eg vitna øllum þeim sem heyra Ord Spadomsin̄s þessarar Bokar/ At ef einhuer setur þar nockut til/ þa mun Gud til setia yfer hn̄ allar Plagur s̄ skrifadar eru i þessare Bok. Og ef einhuer tekur þar nockut i fra/ vt af Ordum Bokarinnar þessarar Spasøgu/ þa mun Gud afma hn̄s Deilld af Lijfs Bokin̄e/ og af hin̄e heilogu Borg/ og af þui sem i þessare Bok skrifad er. Þetta seiger sa s̄ þijsu ber Vitne/ Ja eg kiem snarliga/ Amen/ Ja/ Kom þu DROTTIN Jesus. Nad vors DROTTINS Jesu Christi sie med ydur øllum AMEN.

Ender hins nya Testamentis

Til Lesarans/

I Fyrstu er eg þess oskande af øllu Hiarta/ ad þtta Verk mætte verda Allsmegtugum Gude til Lofs og Dyrdar/ eñ þeim til Nytsemdar ⁊ Gagns sem lesa ⁊ Gudz heilaga Ord elska. Þui næst er su mijn audmiuk bon til allra Gudhræddra Danemaña/ Ad huad hellst Prentaranum hefur yfersiedst i Þryckinguñe/ þar eirn Bokstaf kañ ad vanta/ edr Orden kuña ad vera rangstøfud/ ad þeir vilie slijkt til virda mañlegum veykleika / og sialfer þad godmannliga leidrietta og i mæled lesa. Framar meir er eg og so vmbidiande alla mijna Medbrædr i Gudz Orde/ og alla adra Gudhrædda Dugandis meñ/ ad huad mier hefur mætt yfersiast j vtleggingu edur yferlesningu þessarar Bokar/ Þa virdet þad meir vankuñættu miñe/ helldur enn vilialeyse/ Þuiad Gud er minn þss Vottur/ ad eg villda onguañ villa/ helldr hef eg af øllum mætte astundan lagt a þetta Verk/ ad þad mætte sem best fara/ og sem riettast vera. Enn Fiølskyllda mijns Embættis/ sem truligt ma þikia/ þar med marguijsligar hindraner/ Ahyggia og Omak/ sm tilheyrer slijku storu Prentuercks Eruide/ hafa þui mætt vallda huad i þssu Verke hefur forsiedst/ Þar eg hefe ordet optast eirnsamall ad yferlesa/ corrigera/ vtleggia/ med þeim ødrũ Hindrunum s̃ slijkt Eruide ptkrefur og Stilnum og Prentuerkenu tilheyrer ⁊ ct. Þar fyrer goder Brædur/ giøred nu suo sem Gudz Astuinum hæfer/ Halldet mier þetta Eruide til goda/ og snued til betrunar þui sem oss hefur mætt yfersiast. Þar med bidiande Gud Himneskann Fødur fyrer Nafn og Verdskulldan sijns sæta Sonar Jesu Christi/ ad hñ auke ⁊ efle a medal vor sitt Guddomliga Ord þessarar Heiløgu Bibliu/ Og samansafne sier/ vor a medal/ Heilagre kristeligre Kirkiu/ einum Heiløgum Søfnude/ af huerium hñ vilie verda eilijfliga prijsadur og dyrkadur/ Amen. Giarna villda eg hafa læted med þryckia allar þær Figurur/ sem Historiunne Heilagrar Bibliu til heyra/ Enn eg hef ecke kunnad þær ad fæ. Nockrar Greiner epterfylgia hier/ þær ed leidriettingar vid þurfa. Ad hinum ødrum vel flestum er i Textanum sialfum ad giørt / þar sm þui hefr orded vid komed.

Gude Allzmegtugum/ sa hañ er Brunnur og Vpphaf allrar Visku/ Veitare og Giafare þessara og allra añara godra hluta/ huerier ed þiena til sañrar Gudz Vidurkienningar/ honum sie einum Lof og Dyrd/ Heidur og Prijs vm Allder og ad Eilijfu/ A M E N.

Gudbrandur Thorlakson

Correctura

Exod. xxix. G Linea vij. af miñe/ þar skalltu lesa/ i miñe
Num. xix. D Linea v. þefur giørt/ Les/ hefur giørt
Josu. i. E v. Og Joseph sagde/ Les/ Josua sagde
Josu. xxi. A x. tuttugu/ Les/ tiu
Josu. xxiiij. F x. tuttugu ær/ Les/ tiu ær
Job ij. D þa hlute/ Les/ þa Olucku
Job x. B siñe hende/ Les/ þiñe hende
Esa. iij. D iij. þeim Speñur/ þar skalltu lesa/ þrra Speñur
Itm/ xl. D ij. Les/ formær. Itm E viij. Les/ mættlauser
Itm lxiij. A v. eirn asman/ Les/ eirnsamañ
Jerem. ij. D iiij. Eg hafda þig vtsett/ Les/ grodursett
Itm v. B v. mettad þig/ Les/ mettad þa
Itm xx. C iiij. Les/ straffa mig
Harmagrætur Jeremie/ A vij Strijdzfugl/ Les/ Strudzfugl
Haggei ij. D til forna/ Les/ þar epter
Spekiñar bok x. B iiij amiñing/ Les/ miñing
Itm xviij. A x. Les so/ þa tokstu fiøldañ þrra barna i burt
i. Maccabe. xij. C xj. vier vilium/ Les/ vier vitum
ij. Maccab. iiij. C v. Les/ Antiochenos/ Itm Linea x. Les/ Kongur
Itm xij. B iij. skrip Les/ Skip

Jeremie iiij. þriorum linum þyrer F/ i Nimnenum/ Les/ i Nimeneh
Matth. ij. i nidurlage Cap. Les/ Spameñ
Itm̃ vi. A x. Les/ eñ nær
Matth. xxiiij. B vi. Kyrtil siñ/ Þar epter vantar þesse ord/ Vei þungudum og brioſtmylkingum a þeim døgum
Luc. xj. F vij. Les/ Meiſtare/ þetta ſeiger þu ⁊ cet.
Itm̃ xiij. D ix. meingade/ Les/ geymde medal þriggia mæla
Itm̃ xviij. B heyre þier/ Les/ heyred hier
Act. xiiij. D ix. Les/ voru komner þangad og høfdu ſamanſafnad
Ad Philipp. ij. D ij. Naudþurftar þienare er/ Þar epter eiga ad ſtanda þſſe ord/ þuiad hann langade til ydar og var miøg hugſiukur/ Af þui etc.
Eb. i. A v. ad ber/ Les/ og ber
Jacob iij. B/ vppbyriar ſtora hlute/ Les/ kiemur myklu af ſtad
Apoc. Joh. xij. B x. af hñs Stole/ Les/ og til hñs ſtols

Þetta Bibliu verk var endad

a Holum i Hiallta dal/ af Jone Jons Syne/
þañ vj. Dag Junij. Año Domini. M D LXXXiiij

Einum/ Almattigum/ Odaudligum Gude/ Fødur og Syne/ og heilogum Anda/ Sa sm̃ er eiñ Gud j þreñingu/ ⁊ þreñur j einingu/ þm hinū ſama ſie Lof ⁊ Dyrd/ Heidur ⁊ Þackargiørd/ vm Allder allda/ ⁊ ad eilijfu/ Amen